

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي جعل في كتابه الحكيم ما لا يحصى من النعمان والبركات

الحمد لله الذي جعل في كتابه الحكيم ما لا يحصى من النعمان والبركات

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدانا لهذا وَكُنَّا لَهُ كَاثِرِينَ

جلد شانی خیر الموعظ

ترجمان تالیفات جامع الفضائل والکمالات واقف الاحادیث والآیات عالم ہل
فاضل ہے بل فقیہ فہل محدث حبیل یعنی علامہ وحید حضرت مولانا حاجی محمد
زمان خان صاحب شہید رحمہ اللہ البجید تجلیہ و ترجمہ عمدہ علمای کرام
زبدہ فقہای عظام سالک راہ حادانی مقبول بارگاہ یزدانی
فقیہ شہابی جاہ درویش عالی پایگاہ صوفی معارف
آگاہ مولانا محمد شاہ سلمہ اللہ و ابقاء بحسن

صحت و اہتمام تمام بندہ مستہام عاجز

محمد عبدالرحمن بن حاجی محمد

روشن خان و تربیت یافتہ خدمت

برادر محمد مصطفیٰ خان

منقولہ

در مطبع نظامی واقع کاپی طبع شد

فهرس مضامين المجلد الثاني من كتاب خير المواعظ

مضمون	صفحه	مضمون
كتاب الآداب	٢	باب اشغال الكذب
باب لسلام والاستيذان	٢	باب ترك الفحش والشماتة
باب مصافحة والمعانقة	١٧	والطعن
باب القيام	١٨	باب الغيبة والنميمة وما على
باب الجلو من النعم والمشى	٢١	ذي الوجهين
باب لعطاس والتثاؤب	٢٣	باب الوعد
باب الضحك	٢٦	باب المزاح
باب الاسامى	٢٤	باب المفاخرة والعصبية
باب البيان والشعر	٣٠	باب البر بالوالدين
باب المنزلة والمعاذير	٣٢	باب الصلة واثق قاطع الرحم
باب لعلامات عند قربة لقيامة	٣٦	باب الشفقة والرحمة على
باب حفظ اللسان	٣٨	المخلوق والنصر لكل مسلم
باب لعن المؤمن ورميه	٣٩	باب حق الجيران
بالكفر والفسوق	٣٩	باب ليتيم وتربية الاولاد

٢٠٩	باب الايمان والقدر	٩٠	باب الحب في الله
٢٠٨	باب صفة النار واهلها	١٠٠	باب ما ينهى من التهاجر التقاطع واتباع العورات
٢٢٨	باب خلق الجنة والنار		
٢٢٩	باب بدء المخلوق	١٠٦	باب الحذر والتأني في الامور
٢٥١	من مناقب النبي محمد صلى الله عليه وسلم	١٠٩	باب الرفق والحياء وحسن المخلوق
٢٥١	باب في ذكر حلية الشريفة	١١٢	كتاب الزهد والرقا
٢٥٨	باب في اخلاقه وشمائله	١٢٠	باب فضل الفقراء
٢٤٩	باب ما كان من عيش النبي	١٣٤	باب الامل والحرص
	صلى الله عليه وسلم	١٣٦	باب استحباب المال والعمل للطاعة
٢٤٢	باب بعث وبدء الوحي		
٢٦٢	باب علامات النبوة	١٣٨	باب التوكل والصبر
٢٩١	باب في المعارج	١٥٠	باب الرياء والسمعة
٣٠٢	باب في المعجزات	١٥٥	باب الاستغفار والتوبة
٣٢٠	باب في خواص الشفاعة	١٦١	باب في سعة رحمة الله تعالى
٣٣٥	باب الكرامات	١٦٥	باب الاستغفار
٣٣٦	باب مشتمل على ذكر وفاة رسول الله	١٦١	باب صفة الجنة واهلها
	صلى الله عليه وسلم	١٩٩	باب البكاء والخوف

٣٠١	مناقب عبد الرحمن بن عوف	٣٣٧	باب مشغل على تركه الرسول صلى الله عليه وسلم
٣٠٢	مناقب ابي اسحق سعد بن ابي وقاص رض	٣٣٨	كتاب مناقب الصحابة رضى الله تعالى عنهم
٣٠٣	مناقب سعيد بن زيد بن عمر بن نفيل رض	٣٥٣	باب فضل الانصار
٣٠٤	مناقب ابي عبيدة عامر بن الجراح رض	٣٥٦	فلمين سب صحاب النبي
٣٠٥	مناقب لعشرة رض	٣٥٨	مناقب ابي بكر الصديق رض
٣٠٦	مناقب ابي عباس بن عبد المطلب	٣٦٦	مناقب عمر بن الخطاب
٣٠٧	مناقب جعفر بن ابي طالب	٣٤٥	مناقب ابي بكر وعمر رضى الله عنهما
٣٠٨	مناقب الحسن والحسين رضى الله عنهما	٣٨٠	مناقب عثمان بن عفان
٣١٦	ما جاء في فضل فاطمة رضى الله عنها	٣٨٤	باب مناقب هؤلاء الثلاثة رضى الله عنهم
٣١٩	مناقب ابي طالب رض	٣٩١	مناقب علي بن ابي طالب رض
٣٢٠	مناقب جعفر بن ابي طالب رض	٣٩٨	مناقب هؤلاء الاربعة رضى الله عنهم
٣٢١	مناقب ابي محمد طه بن عبد الله	٣٩٩	مناقب ابي محمد طه بن عبد الله
٣٢٢	مناقب ابي زيد بن العوام رض	٤٠٠	مناقب ابي زيد بن العوام رض

٢٢٥	مناقب عمر بن العاص ر	٢٢٦	مناقب معاوية بن جبل وزيد بن ثابت وابي بن كعب ر
٢٢٥	مناقب خالد بن الوليد ر	٢٢٦	مناقب سلمان الفارسي ر
٢٢٦	مناقب سعد بن معاذ ر	٢٢٥	مناقب عمار بن ياسر ر
٢٢٥	مناقب قيس بن سعد بن عباد ر	٢٢٤	مناقب ابي خراة الغفاري ر
٢٢٤	مناقب جابر بن عبد الله ر	٢٢٨	مناقب عبد الله بن سلام ر
٢٢٤	مناقب مصعب بن عمير ر	٢٢٨	مناقب عبد الله بن مسعود ر
٢٢٨	مناقب ابراء بن مالك ر	٢٢٩	مناقب حذيفة بن اليمان ر
٢٢٨	مناقب ابي موسى الاشعري ر	٢٢٩	مناقب زيد بن حارثة ر
٢٢٨	مناقب ابي بن كعب ر	٢٣٠	مناقب سافة بن زيد ر
٢٢٩	مناقب ابي طلحة الانصاري ر	٢٣٢	مناقب حجر بن عبد الله الجلي
٢٣٢	جامع المناقب	٢٣٢	مناقب عبد الله بن عباس ر
٢٣٢	باب فضل اصحاب الشجرة	٢٣٣	مناقب عبد الله بن عمر ر
٢٣٣	والبدر والاحد ر	٢٣٣	مناقب عبد الله بن الزبير ر
٢٣٣	سيرة النبي صلى الله عليه وسلم	٢٣٣	مناقب ابي هريرة ر
٢٣٣	الجماع البخاري	٢٣٣	مناقب معاوية بن ابي سفيان ر
٢٣٣	باب ثواب هذه الامة	٢٣٣	

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ابتدا میگویم بسم خداے بسیار مهربان بخشننده

کتاب الادب باب السلام والاستیذان

کتاب آداب باب سلام والاستیذان

فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّاتٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ

پس چون در آئید سخاها پس سلام گوئید بر نفسهاے خود و یہ از نزد خدا

مُبَارَكَةٌ طَيِّبَةٌ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ

ببرکت پاکیزه و همچنین بیان میکند خدا برائے شما آیتها شاید دریا بید

تَحْفَلُونَ إِذَا خُيِّتُمْ بِتَحِيَّاتٍ فَجِئُوا بِأَمْرٍ مِنْهَا

و چون شغبت داده شود پس شغبت کنید و بیگو ترا از این یا باز گردانید

أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا يَا أَيُّهَا الَّذِينَ

آزاد برستید خدا بتعالی هست بر چیزے شمار کننده اے آنانکه گردیده اید

أَمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا

مدرائید سخاها جز سخاهاے خود پس تا وقتیکه دستورے یہ و سلام دهید بر کسان آن

تَسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

این بهتر است شما را تا شما پسند گیرید

کتاب الادب باب السلام والاستیذان
جلد ثانی
کتاب آداب باب سلام والاستیذان

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَيْسَ تَدْرِكُوا الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ

ای آئینہ گردیدہ امید دستور سے خواہند از شما آئینہ مالک شدہ اندر دست

الْآيَةِ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

تائیت و ہمچنین بیان میکند خدا کے براے شما آیتها و خدا داناست علم نسیب و

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از ابی ہریرہ رضی مریست کہ گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ عَلَى صُورَتِهِ طَوَّلَهُ سِتُونَ

علیہ وسلم پیدا کرد خدا تعالیٰ آدم را بر صورت خود دراز سے قامت

ذِرَاعًا عَافِلًا خَلَقَهُ قَالَ أَذْهَبَ فَسَلَّمَ عَلَى أَوْلَادِكَ

او صحت دست بود پس ہنگامے کہ پیدا کرد خدا تعالیٰ آدم را خطاب کرد مر آدم را گفت برو میں

النَّفَرِ وَهُمْ نَفَرٌ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ جُلُوسٌ فَاسْتَمِعَ مَا يُحْيَوُكُمَا

سلام کن بر آنجماعت و آنہا جماعت فرشتگان بود نشستہ پس شنو چ نہ تحیت یعنی سلام میکنند

فَأَبَاكَ بِحَيَاتِكَ وَحَيَاتِكَ ذَرِيَّتِكَ فَذَهَبَ فَقَالَ

ابو شان بر تو پس بر ستمک این کہ از ملائکہ شنو کے سلام تو و سلام اولاد تو بہت پس رفت

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَقَالَ لَوْ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

آدم پس رفت آدم علیہ السلام سلام و رحمتہ اللہ علیہ

فَكَادُوا دَوْهُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ قَالَ فَكُلْ مِمَّنْ يَدُ خُلِّ الْجَنَّةِ

پس زیادہ کردند فرشتگان آدم را در جواب و سے لفظ و رحمتہ اللہ علیہ گفت آنحضرت پس ہر کہ می در ایست

عَلَى صُورَةِ آدَمَ وَطَوَّلَهُ سِتُونَ ذِرَاعًا عَافِلًا مَوْزِلَ

را بر صورت آدم باشد و حال آئینہ دراز سے قامت و صحت گز باشد پس ہمیشہ

الْخَلْقُ يَنْقُصُ بَعْدَهُ حَتَّى الْآنَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَ

خلق یعنی آدمیان کوتاہ شوند بعد از آدم تا آئینہ النون باقی مقدار رسیدند متفق علیہ

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ الْمَمْنُونِ
مَنْعَمَةُ النَّفْسِ وَالْجَنَّةِ
فَقَسَمْتُ لَكُمْ بِمَا بَعْدَ
مِنْكُمْ أَطْعَمْتُكُمْ مِنْهُ
وَمِنْ بَيْتِهِ
مَنْعَمَةُ الْفَيْسَلِ
نَحْمَدُكَ يَا مُحَمَّدُ
وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ الْمَمْنُونِ
طَوَّلَهُ سِتُونَ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
بِقَضَائِهِ
عَلَى تَعْيِينِهِ
بِإِذْنِهِ
لِيُحْيِيَ
الْأَوَّلِينَ
وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ الْمَمْنُونِ
عَنْ جَزَاءِ الْوَقْفِ

عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو بْنِ رِضَاءٍ أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

روایت است از عبد الله بن عمرو بن رضاء که مردی پرسید از آنحضرت صلی الله

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ قَالَ تَطْعَمُ الطَّعَامَ

علیه وسلم کدام خصلت مسلمانان فاضل تر است فرمود و غذا بخورد

وَتَقْرَأَ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ مُتَّقِ

را و گفتن تو سلام را بر آشنایان و بیگانه

عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

علیه و از ابی هریره رضی الله عنه روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا وَ

علیه وسلم در نمی آید شما بهشت را تا آنکه ایمان نیاورید و

لَا تُؤْمِنُونَ حَتَّى تَحَالُوا أَكُولًا أَدْلُكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ

ایمان نمی آید و قائلید و ایمان شما تا آنکه بپذیرید و بعد از آنکه بپذیرید آیه را راه تمام

تَحَابِبْتُمْ أَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ رَوَاهُ مُسَدَّدٌ عَنْهُ قَالَ

شماره را بر کاری که چون بکنند از راه دوست و از یکدیگر و آن صفت نیست فاشی شما را که بر ایمان خود سلام

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَبَارِكْ لَكُمْ فِي كَلِمَةٍ عَلَيْكُمْ

و در آن کلمه است از ابی هریره رضی الله عنه روایت فرمود و بارک است در کلمه ای که بر شماست

الْمَا شَرَّكُمْ رَأَى الْكُفْرَ عَلَى الْقَاعِ وَالْقَبِيلِ عَلَى الْكَفْرِ مُتَّقِ

بر آن کلمه که بدو است و سلام بر او و ده ای که از او بدو و در آن کلمه است بر ایمان و بر ایمان

عَلَيْهِ رَوَاهُ مُسَدَّدٌ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

علیه و از ابی هریره رضی الله عنه روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله

سَلَامٌ عَلَيْكَ الصَّبْرُ عَلَى الْكِبَرِ وَالْأَكْلُ عَلَى الْقَاعِ الْقَبِيلِ

و در آن کلمه است بر سلام بر او و در آن کلمه است بر ایمان و در آن کلمه است بر ایمان

عَلَى الْكَثِيرِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

بر بسیار رواه البخاری سے و از انس رضی عنہ و بیست و نعت انس

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَى غُلَامَيْنِ فِي سَبِيلِهِ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم گذشت بر جماعت فرزان پس سلام کرد بر ایشان از غایت توابع

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و متفق علیہ و از ابی ہریرہ رضی عنہ و بیست و آنحضرت صلی الله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَبْدُ وَالْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَى

علیہ وسلم فرمود ابتدا نکند یهود و نصاری را

يَا سَلَامٍ وَإِذَا الْقِيَمَةُ أَحَدُهُمْ فِي طَرِيقٍ فَأَضْطَرُّوهَ إِلَى

سلام و چون ملاقات کنند شما یکی از یهود و نصاری را در راهی پس مضطرب و بیچاره گردانید

أَصْحِقَهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ أَنَّ دُرَيْمَ رَضِيَ

اورا بسوی مکالمه گفت و مست رواه مسلم و از ابی سعید خدری رضی عنہ و بیست

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِيَّاكُمْ وَالْجُلُوسَ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود بپوشیده و از نشستن

بِالطَّرِيقَاتِ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا لَنَا مِنْ جُلُوسٍ نَتَخَذُ

در راه ایست گفتند یا رسول الله چاره نیست ما را از محاسبه ای ما در راه یعنی البتہ

فِيهَا قَالَ فَإِذَا أَبَيْتُمْ إِلَّا الْمَجْلِسَ فَأَعْطُوا الطَّرِيقَ حَقَّهُ

باید نشست در راه فرمود پس چون ایستادید همه کار مجلس را پس بدین برادر را حق

قَالُوا وَمَا حَقُّ الطَّرِيقِ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ غَضُّ لَبِّصِرٍ وَكَفُّ

دی گفتند چه چیز است حق طریق یا رسول الله فرمود آنست که لب و چشم را حق

أَمَّا ذِي وَرَدٍّ السَّلَامِ وَالْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُ عَنِ

و در کردن آنچه ایستاد و دادن جواب سلام مردم را و امر کردن مردم و نهی کردن مردم

الْمُتَّفَقُ عَلَيْكَ وَعَنْ رِضَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

از امام شریع متفق علیه و روایت است از علی رضی الله عنه فرمود رسول الله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ لِلْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ سِتُّ مَرَّاتٍ

صلی الله علیه وسلم بر مسلمان را بر مسلمان شش بار است

يُسَلِّمُ عَلَيْكَ إِذَا لَقِيَهِ وَبِخَبْرَةٍ إِذَا دَعَاهُ وَيُسَمِّنُهُ إِذَا

سلام کند بر او و چون ملاقات کند او را دعا بکند و بر او دست بگذارد

عَمِلَ، وَلَيَعُوْهُ إِذَا مَرَضَ وَيَتَّبِعُهُ إِذَا مَاتَ

اگر بیمار شود و در وقت بیماری بر او درود بگذارد و چون بمیرد و دوست دارد

وَيُحِبُّ لَهُ مَا لِنَفْسِهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَاللَّكْثَرِيُّ وَابْنُ

مسلم را آنچه پسندد که دوست دارد و نفس خود را رواه ترمذی و دارمی و روایت است از عمران بن

حَصِينٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَجُلًا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

حسین که مردی آمد نزد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَرَدَّ عَلَيْهِ ثُمَّ جَلَسَ فَقَالَ النَّبِيُّ

پس گفت السلام علیه و فرمود بر او و ایستاد و نشست

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ عَشْرًا ثُمَّ جَاءَ آخَرُ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ

پس گفت السلام علیه و فرمود بر او ده بار و آمد دیگری و گفت السلام علیه

وَرَحْمَةُ اللَّهِ فَرَدَّ عَلَيْهِ بَكَ، فَقَالَ عَشْرُونَ ثُمَّ جَاءَ آخَرُ

و رحمت الله و فرمود بر او با کس، و گفت عشرون و آمد دیگری

فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ فَرَدَّ عَلَيْهِ

پس گفت السلام علیه و رحمت الله و بركاته و فرمود بر او

فَجَلَسَ فَقَالَ ثَلَاثُونَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ دَاوُدَ وَابْنُ

عساکر و ابن ابی شیبہ و ابن ماجه و ترمذی و ابوداؤد و ابن

مَعَاذِ بْنِ النَّسْرِ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از معاذ بن النسر رضی از آنحضرت صلی الله علیه وسلم

بِمَعْنَاهُ وَزَادَ ثُمَّ آتَى اخْرَفَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ

بمعنی حدیث مذکور زبانه کرد معاذ یک مرتبه دیگر که بستر آمد مردمی دیگر بیرون آمدند

اللَّهُ وَبَرَكَاتُهُ وَمَغْفِرَتُهُ فَقَالَ ارْكَبُونِ وَقَالَ هَكَذَا تَكُونُونَ

و برکات و مغفرت پس فرمود آنحضرت که ثابت شد مرا و اهل منبر و مؤمنان

الْفَضَائِلُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي إِسْحَاقَ مَوْلَى النَّبِيِّ

فضائل رواه ابو داود و از ابی اسحاق مولى النبي

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوَّلَ النَّاسِ بِاللَّهِ مَنْ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیکه ترتیب ترین و مخصوص ترین مردم بجناب حق عز و علا

بَدَأَ بِالسَّلَامِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

است که ابتدا کند سلام رواه احمد و ترمذی و ابو داود و

جَرِيرٌ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَى نِسْوَةٍ فسلم

در روایت است از جریر بن عبد الله بنجلی که آنحضرت صلی الله علیه وسلم گذشت بر جماعت زنان پس سلام کرد

عَلَيْهِنَّ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي رَافَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ

آنحضرت برای ایشان رواه احمد و از علی بن ابی رافه رضی الله عنه گفت علی رضی الله عنه

يُخْرِجُنِي عَنْ بَيْتِي إِذَا مَرُّوا أَنْ يُسَلِّمَ أَحَدُهُمْ وَيُخْرِجُنِي

بیکند از جماعت چون بگذرد که سلام کند ازین آنکه سلام کند یکی از

عَنِ الْجُلُوسِ أَنْ يَرُدَّ أَحَدُهُمْ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبَةِ الْإِيمَانِ

ایشان ماضی آنکه سست سلام و جواب آن بر سبیل کفایت است اگر از جماعت یکی گوید از همه ساقط گردد و دیگر از بیرون

مَرْفُوعًا وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ

از روی مرفوع و از عمرو بن شعیب مرویست و او از پدر و او از عمش که جد عمر است

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَشَبَّهَ

گفت آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود نیست از ما کسی مشابحت

بغيرنا لا تشبهوا باليهود ولا بالنصارى فإن تسليما اليهود

ساد و خود را بنی یهود و نصاری تشبیه نکنید ، یهود و نصاری را

الإشارة بالاصابع وتسلم النصارى الإشارة بالأكف

اشارت کردنت با انگشتان و سلام کردن نصاری اشارت کردنت بکفهاست

رواه الترمذي وقال إسناده ضعیف وعن أبي هريرة

رواه ترمذی و گفت که اسناد آن ضعیف است و در حدیث است از ابی هریره

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا لَقِيَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود چون پیش آید

فليسلم عليه فإن حالت بينهما شجرة أو جدار أو حجر

در میان او و برادر او پس اگر حال شد میان او و برادر او درخت یا دیوار یا سنگ

ثم لقيه فليسلم عليه رواه أبو داود وعن قتادة

و بعد از آن پس باید که سلام کند بر او رواه ابو داود و از ابن قتاده

قَالَ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ وَاللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلْتُمْ بَيْتًا فَسَلِّمُوا عَلَى

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم چون در آید خانه را پس سلام کنید

أَهْلَهُ وَإِذَا خَرَجْتُمْ فَأَوْدِعُوا أَهْلَهُ بِسَلَامٍ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ

براهنجان و چون بیرون آید و دیوارت نمید نزد او سلام را روایت کرده است

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ مُرْسَلًا (۱۰) أَنَسُ بْنُ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

در شعب ایمان از روی حدیث و آنس بن رسول الله صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا دَخَلْتَ عَلَى أَهْلِكَ فَسَلِّمْ

علیه وسلم فرمود که ای پسر من چون در آئی بر اهل و عیال خود پس سلام کن

يَكُونُ بَرَكَةً عَلَيْكَ وَعَلَىٰ أَهْلِ بَيْتِكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

برایشان میباشد سلام سبب و مورد بر توابل غایتی رواد ترمذی

وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

واذا جازى امرؤ ببيت نعت نمود آنست که علیه السلام

وَبَارَكَ السَّلَامُ قَبْلَ لِقَائِهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

وسلم سلام پیش از کلام است رواد ترمذی

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

واذا لما بربره ورویت که آنحضرت علیه السلام فرمود نیست

يَكُونُ فِي جِلْبَانِهِ فِي الطَّرِيقَاتِ إِلَّا مِنْ هَذَا السَّبِيلِ

نیک در شستن در راهها مگر کسیک بناید راه را و جواب گوید سلام را

وَرَدَ النَّبِيَّةَ وَغَضَّ لَبْرًا وَأَعَانَ عَلَى الْحُمُولَةِ رَوَاهُ

وپیوسته نظر راوی می دهد بر حمول یعنی یاری دهد در برداشتن بار و رواد

فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ

در شرح السنه وروایت از ابی هریره رواد گفت فرمود آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

صلی الله علیه وسلم هرگاه که پدید آید خدا تعالی آدم را و دید که روح را

عَطَسَ فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ فَحَمِدَ اللَّهُ بِأَذْنِهِ فَقَالَ لَهُ رَبُّهُ يَرْحَمُكَ

عطسه زد آدم پس گفت الحمد لله پس حمد کرد آدم خدا را بنوعین و رواد

اللَّهُ يَا آدَمُ اذْهَبْ إِلَىٰ أُولَٰئِكَ الْمَلَائِكَةِ إِلَىٰ الْمَلَأِ سَمِعَ

پرو در گار و رحمت اند ترا خدا تعالی ای آدم برو بسوی این دسته گان یعنی بسوی جماعت عظیم از ایشان

جُلُوسٌ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ

که نشستند و سلام بر شما گفت سلام بر شما سلام بر شما

قَالُوا عَلَيْكَ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ مُرَّجِعًا إِلَىٰ رَبِّهِ فَقَالَ

گفتند فرشتگان علیک سلام و رحمت الله پس باز آمد آدم بسوی پروردگار خود و گفت

إِنَّ هَذِهِ نَجَاتِي وَنَجَاتُ بَنِيكَ بَيْنَهُمْ فَقَالَ لَهُ اللَّهُ وَبِذَا

پروردگار بدوستی که این است روش سلام است و سلام بسپه ان ترسیان بدو که پس گفت مرا آدم را

مَقْبُوضَتَانِ اخْتَرَايْتَهُمَا شِئْتُ فَقَالَ اخْتَرْتُ يَمِينَ لِي

خدا ای آدم دو چیز را از میان تو برگزید و من خواهم یکی را برگزینم و تو را برگزیدم و من خواهم

وَكِلْتَا يَدَيَّ يَمِينَ مُبَارَكَةً ثُمَّ بَطَلَ فَأَذَا فِيهَا آدَمُ

دو دست پروردگار خود را و هر دو دست پروردگار من است و باک پسر کشاد پروردگار است را پس ناگاه در دست آدم

خَرَسَ يَدَايَايَ قَالَ يَا رَبِّ مَا هَؤُلَاءِ قَالَ هَؤُلَاءِ ذُرِّيَّتُكَ

و او دلا دوست پس گفت آدم ای پروردگار من چه اند اینها که در دست تو اند گفت پروردگار اینها

فَإِذَا الْإِنْسَانُ مُسْتَوْبِكُمْ عُمَرُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ فَأَذَا فِيهِ رَجُلًا

دریت تو اند پس ناگاه بر آدمی نوشته شده است عمر و نمایان در چشم و پس ناگاه در میان این

أَضْوَعُهُمْ أَوْ مِنْ أَضْوَعِهِمْ قَالَ يَا رَبِّ مَنْ هَذَا قَالَ هَذَا

آدمیان مردیست روشن ترین ایشان یا از روشن ترین مردم گفت آدم ای پروردگار من این

ابْنُكَ دَاوُدُ وَقَدْ كَتَبْتُ لَهُ عُمَرَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ

گفت پروردگار این پسر است که داود نام دارد و تحقیق نوشتم مرا در او عمر چهل سال گفت آدم پروردگار من

نَحْنُ فِي عُمَرُ قَالَ ذَلِكَ الَّذِي كَتَبْتُ لَهُ قَالَ يَا رَبِّ فَإِنِّي

دیده ام کن عمر و پس گفت پروردگار همانست که نوشتم ام مرا در او عمر گفت آدم ای پروردگار من پس

فَكَجَعَلْتُ لَهُ مِنْ عُمَرُ سِتِّينَ سَنَةً قَالَ أَنْتَ وَذَاكَ

تحقیق گردانیدم مرا در او عمر و پیش شصت سال گفت پروردگار تو دانی و مملو به تو یعنی اختیار تر است گفت آدم

قَالَ ثُمَّ سَكَنَ الْجَنَّةَ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ أَهْبَطَ مِنْهَا وَكَانَ آدَمُ يَحْيَىٰ

پس ساکن شد آدم بهشت را آنقدر که خدا خواسته بود و پسر یان انداخته شد آدم از بهشت و پرورد آدم میفرمود برای خود

لِنَفْسِهِ فَأَنَاءُ مَلَكَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُ أَدَمُ قَدْ عَجَلْتُ

پچھے سال عمر خود پس آدم را ملک الموت پس گفت که الموت را آدم شتابی کردی

قَدْ كُتِبَتْ لِي أَلْفُ سَنَةٍ قَالَ بَلَى وَلَكِنَّكَ جَعَلْتَ

بتحقیق نوشته شده است مرا عمر هزار سال گفت ملک الموت اگرے ولیکن تو عجلیدی مر پس خود را

لِي بِهَذَا دَاوُدَ سِتِّينَ سَنَةً فَجَدَّ فَنَجَّدْتُ ذُرِّيَّتَهُ وَلَنِي

که داود دست از عمر خود شصت سال پس بکار کرد آدم این دل پس کار کرد ذریه دای نسیان کرد آدم پس نسیان

فَنَسِيتُ ذُرِّيَّتَهُ قَالَ فَمَنْ يَوْمَئِذٍ أَمْرٌ بِالْكِتَابِ قَالَ اللَّهُ

کرد ذریه او گفت آنحضرت پس زان که واقع شد آدم بخود و نسیان واقع شد امر نوشتن معاملات

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ الطُّفَيْلِ بْنِ أَبِي كَعْبٍ أَنَّهُ كَانَ

و گوایان رواه ترمذی و از طفیل بن ابی کعب است که دے سے آدم

يَأْتِي ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فِي السُّوقِ قَالَ إِذَا غَدَوْنَا

نزد ابن عمر رز پس میرفت مدوقت با دوا دوا بن بسوی بازار طفیل پس چون بنیوی رفت

إِلَى السُّوقِ كَمَا يَمْسُ عَبْدُ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَلَى سَقَاطٍ

با دوا بسوی بازار نمی گذشت عبد الله بن عمر است بر روی سقا

صَاحِبِ بَيْعَةٍ وَلَا عَلَى مِسْرَافٍ وَلَا عَلَى حِدْرٍ إِلَّا سَلَّمَ عَلَيْهِ

بر بیع کننده و نمی گذشت بر روی سیکه و نه بر ایچ به مگر آنکه سلام میکرد

قَالَ الطُّفَيْلُ فَخَبَّرْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ

ابن بر دے گفت طفیل پس آدم نزد عبد الله بن عمر روزی پس همراه بردن فرستاد

إِلَى السُّوقِ فَقُلْتُ لَهُ وَمَا تَنَبَّهَ فِي السُّوقِ وَأَنْتَ تَقَعُدُ

بکتاب بازار پس انهم ابن را چه کار خواهی کرد تو در بازار که میردی دلو نمی بستی بر زمین

عَلَى الْبَيْعِ وَلَا تَسْأَلُ مِنَ السَّائِلِ وَلَا تَسْأَلُ الْبَائِسَ وَلَا تَسْأَلُ

و نمی پرسی از شایع که بیدار شدند و خریداری نمی از شایع را و نمی نشینی در

هَكَالِيسَ السُّوقِ فَاجْلِسْ بِنَاهَا هُنَا تَتَحَدَّثُ قَالَ

نشستگاه همای بازار پس بشین بامین جای ۳ مرت و حکایت کنیم با یکدیگر گفت عقیله

فَقَالَ لِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ يَا أَبَاطِنُ قَالَ وَكَانَ الذَّيْ

پس گفت عبدالمقدما ای خداوند شکم گفت راوی و بود

ذَابَطْنِ إِنَّمَا نَعْدُ وَمِنْ أَجْلِ السَّلَامِ نُسَلِّمُ عَلَى مَنْ أَقْبَانَهُ

شکم داری یعنی شکم بزرگ گفت ما نمیزویم بی بازار مگر بجهت سلام کردن بر مردم سلام میکنیم

رَوَاهُ مَالِكٌ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ جَدِّ

میش آیم او را یا بر کسی که پیش آید ما را رواه مالک و بیهقی در شعب ایمان

قَالَ أَنِّي رَجُلٌ لَسْتُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لِفُلَانٍ

آدم مروی پیغمبر خدا صلوات الله علیه و سلم پس گفت آن مرد فلان

فِي حَاطِي عَذَقُ وَإِنَّهُ قَدْ أَذَانِي مَكَانُ عَذَقِهِ فَأَسْأَلُ

درخت خرما کیست و گفت آن مرد تحقیق این را درست مراد خود مدق و سس پس فرستاد

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ بَعْضِي عَنْ قَكَ قَالَ كَذَا

پیغمبر خدا صلوات الله علیه و سلم بسوی وی کسیرال بفروشن بدست من درختان خود گفت

فَهَبْ لِي قَالَ لَا قَالَ فَبِعُضْنِيهِ بَعْدُ قِي فِي الْجَنَّةِ فَقَالَ لَا فَقَالَ

نمیزو شتم گفت اگر نمیزو شی پس بخش و گفت نمیدهم فرمود پس تقدی من بومره عذقی کرد بجهت باشد پس گفت آنجناب

رَسُوْلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا رَأَيْتُ لَدَيْ هُوَ أَجَلُ

هم نمیکنم پس گفت آنحضرت صلوات الله علیه و سلم ندیدم آن کسی را که او بخیل تر است

مِنْكَ إِلَّا الَّذِي يَنْجَلُ بِالسَّلَامَةِ لِحَدِّ وَالْبَيْهَقِيُّ

از نزد آن کسی که بخیل میکند بسلام

فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

در شعب ایمان و عبد الله بن مسعود روى ان ان حضرت صلوات الله

سنة
۱
درخت
خرما
باید
۳
ص

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْبَادِيُ بِالسَّلَامِ بَيْنَ الْكَبِيرِ رَوَاهُ

علیه وسلم روایت میکند که فرمود ابتدا کننده سلام بزرگ است از رواه

الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَجَابِرٌ رَضِيَ قَالَ أَتَيْتُ

بیهقی فی شعب الایمان و جابر رضی است از من گفت آدم

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي دِينٍ كَانَ عَلَى أَبِي فِدَقَّتْ

آنحضرت را صلوات الله علیه وسلم بسبب دینی که بود بر پدر من پس بگوئیم در را

الْبَابُ فَقَالَ مَنْ ذَا فَقُلْتُ أَنَا أَنَا كَأَنَّهُ كَرِهَهَا

پس گفت آنحضرت کیست اینکه در می گوید پس گفت منم پس فرمود آنحضرت منم یا این

مَنْفَقَ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

درشت شفق علیه و ابوهریره گفت که فرمود آنحضرت صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ فَجَاءَ مَعَ الرَّسُولِ رَفَعِ لَكَ

علیه وسلم چون خوانده شود یکی از شما پس بیاید همراه فرستاده پس آن آمدن همراه فرستاده شود

لَهُ إِذْنٌ رَوَاهُ أَبُو جَرْدٍ وَدَوْقِي رَوَاهُ قَالَ رَسُولُ الْجَرَلِ

اذن است و حاجت باستیزان نیست رواه ابو جرد و دوقی روایت می فرماید ابو جرد آنحضرت فرستاده شده

الرَّجُلُ إِذَا رَأَى عَمَلًا مِنْ عَمَلِ رِضَا أَنْ رَجُلًا سَأَلَ

مردی بسوی مردی اذن اوست و روایت است از عطایین بسیار از مردی پرسید

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ اسْتَأْذِنْ

آنحضرت را صلوات الله علیه وسلم پس نه آنحضرت آیا طلب اذن کنم از برای آمدن بر او

فَقَالَ نَعَمْ فَقَالَ الرَّجُلُ أَفْمَعَهَا فِي الْبَيْتِ فَقَالَ رَسُولُ

پس فرمود آنحضرت آری به هر چه در خانه است میباشم در یک خانه پس فرمود آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَأْذِنْ كَمَا فَعَلَ الرَّجُلُ

صلوات الله علیه وسلم استیزان بکن برود که او چه در یک خانه باشی

إِنِّي خَادِمُهَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بہن باز گفت مردی کہ من خادم مادر مہم ہوں

أَسْتَاذِنُ عَلَيْهَا أَحِبُّ أَنْ تَرَاهَا عُرْيَانَةً قَالَ لَا فَتَالَ

استیذان کہن برای آمدن بروی آیا دوست میداری کہ بینہ او را برہنہ گفت مرد دوست

فَأَسْتَاذِنُ عَلَيْهَا رَوَاهُ مَالِكٌ مُرْسَلًا وَجَابِرٌ رَضِيَ

نہیدار م کہ برہنہ ہمہ ہم گفت آنحضرت بپہن استیذان کہن روایت کرد مالک ابی جابر گفت جابر رضی

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَأْذَنُوا مِنَ الْمَرْءِ إِذَا

کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود اذن نہ کنید بر آئے در آمدن کسی کہ اذنہ کردہ

بِالسَّلَامِ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي هَاشِمٍ فِي شُعْبٍ الْإِيمَانِ وَعَنْ

بسلام رواہ بیہقی فی شعب الایمان

جَابِرٌ رَضِيَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا كَتَبَ لِحَدِّكَ

وازی جابر رضی آنحضرت فرمود چون بنویسد یکہ از شما نامہ را

كِتَابًا فَلْيَسِّرْ بِهِ فَإِنَّهُ أَنْفَخَ لِلْحَاجَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

بردی یا مراد آنست کہ بر خاک افرازد او را ازیر کہ این بر آوردند و ترست حاجت را رواہ ترمذی

بَابُ صَفَةِ وَالْمَعَانِفَةِ

باب صافہ و معانفہ

الْبَرَاءُ بْنُ عَازِبٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

روایت است از برادر عازب رضی گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ مُسْلِمَيْنِ يَلْتَقِيَانِ فَيَتَصَافِيَانِ

علیہ وسلم نیست هیچ دو مسلمانے کہ پیش آیند یکدیگر پس مصافحہ کنند

إِلَّا غُفِرَ لَهُمَا قَبْلَ أَنْ يَتَفَرَّقَا رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

آنحضرت فرمود اگر دو مسلمان یکدیگر را پیش از آنکہ جدا شوند از یکدیگر رواہ احمد و ترمذی

وَابْنُ مَاجَةَ وَفِي رِوَايَةٍ أَبِي دَاوُدَ قَالَ إِذَا لَقِيَ الْمُسْلِمَانِ

و ابن ماجه و در روایت ابی داود آمده گفت آنحضرت چون ملاقات کند دو مسلمان

فَصَافَحَا وَحَمِدَ اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَا لَهُ عَفْرَا لَهُمَا وَ (۱۰) النَّسْرُ

پس مصافحه کنند و حمد گویند خدا را و آمرزش خواهند از خدا و غفر بفرماید خداوند برای هر یک از آنها و از آنس روایت

قَالَ قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ الرَّجُلُ مِنَّا لَيَقِي أَخَاهُ أَوْ صَدِيقَهُ

که مردی از آنحضرت پرسید که مردی از مسلمانان پیش می آید برادر خود را یا پیش می آید دوست خود را

أَيُحْنِي لَهُ قَالَ لَا قَالَ أَفِيلْتَرْمِيهِ وَ يُقْبِلُهُ قَالَ لَا قَالَ أَفِيَاخُذُ

چه کار کند آیا دو تا کند سر و پشت برای وی فرمود نکند گفت آنحضرت یا پس مصافحه کند و بر سر نهد آنرا

بِيَدِهِ وَيُصَافِحُهُ قَالَ نَعَمْ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ عَنْ أَبِي

فرمود نکند گفت آنحضرت آنرا بر سر نهد و دست او را بر مصافحه کند فرمود آری است بگیرد و مصافحه کند رواه ترمذی از ابی

إِمَامَةٌ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ رَسُوْلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ تَمَامُ

امام است رضی الله عنه و تمام است که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود تمام و کمال

عِيَادَةِ الْمَرِيضِ أَنْ يَضَعَ أَحَدٌ يَدَهُ عَلَى رَأْسِهِ أَوْ عَلَى

بر سرش بیمار نیست که بنهد یکی از شما دست خود را بر پیشانی بیمار یا بر دست وی پس بپرسد

بِيَدِهِ فَيَسْأَلُهُ كَيْفَ هُوَ وَ تَمَامُ تَحِيَّاتِكُمْ بَيْنَكُمْ الْمَصَافِحَةُ

بیکدیگر است وی تمام و کمال سلامهای شما که میان یکدیگر میکنید مصافحه است

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَ التِّرْمِذِيُّ ضَعَّفَهُ وَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ

رواه احمد و ترمذی ضعیف است از عایشه رضی الله عنها

قَالَتْ قَدِمَ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ الْمَدِيْنَةَ وَ رَسُوْلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

گفت که قدم آورد زید بن حارثه که متنبای آنحضرت بود مدینه منوره و حال آنکه آنحضرت

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَيْتِي فَاتَاهُ فَقَرَعَ الْبَابَ فَقَامَ إِلَيْهِ رَسُولُ

صلی الله علیه و سلم در خانه من بود پس آمد و در زد و من رفتم و رفتم به پاس

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عُرِيََا نَا يُجْرُ ثَوْبَهُ وَاللَّهُ مَا رَأَيْتَهُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم برهنه در حالی که میکشید جامه خود را بخدا سوگند ندیدم

عُرِيََا نَا قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ فَأَعْتَقَهُ وَقَبْلَهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

من آنحضرت را برهنه پیش ازین و نه بعد ازین پس معاف کرد آنحضرت خبر را بخدا سوگند ندیدم

وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ بْنِ بَشِيرٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ عَنْ عَنَزَةَ أَنَّهُ قَالَ

در روایت است از ایوب بن بشیر از مردی که از عنزه بود که گفت آنزد گفتم

قُلْتُ لَا بَنِي ذَرِّ هَلْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مرا بنی بنوز را رخصت آیا بود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

يُصَافِحُكُمْ إِذَا قِيَمْتُمْ قَالَ مَا لِقِيَّتُهُ قَطُّ إِلَّا صَاحِبَهُ وَبَعَثَ

که مصافحه میکردید شما را چون ملاقات میکردید شما آنحضرت را گفت ایوز ملاقات نکردم من آنحضرت

إِلَّا ذَاتَ يَوْمٍ وَلَمْ أَكُنْ فِي أَهْلِي فَلَمَّا جِئْتُ أُخْبِرْتُ فَأَتَيْتُهُ

بسیج گاه مگر آنکه مصافحه کرد مرا کس فرستاد بسوی من روزی و نبودم من میان آنحضرت خودم را که آمدم خبر

وَهُوَ عَلَى سَرِيرٍ فَالْتَزَمْتَنِي فَكَانَتْ تِلْكَ أَجُودَ وَلَجُودَ وَلَجُودَ

و او بر سر بریست آنحضرت مرا چسبید و آنحضرت چسبید بر من و من چسبیدم بر او و من چسبیدم بر او و من چسبیدم بر او

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ فِي قِصَّةِ

یا از مصافحه که آنحضرت را ملاقات نمودم و او بر سر بریست از جعفر بن ابی طالب روزی در قصه بازگشتن او

رَجُوعِهِ مِنْ أَرْضِ الْحَبَشَةِ قَالَ فَخَرَجْنَا حَتَّى أَتَيْنَا الْمَدِينَةَ

از هجرت حبشه که گفت پس بیرون آمدم ما از حبشه تا آنکه آمدیم مدینه منوره پس پیش آمد

فَتَلَقَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَعْتَقَنِي ثُمَّ

پس بفرمود خدا صلی الله علیه وسلم پس معاف کرد مرا پس

قَالَ مَا أَدْرِي أَكَيْفَ خَيْرٍ أَوْ فَرَحٍ أَمْ يَقْدُومُ جَعْفَرُ أَفَقَ

گفت آنحضرت در منی یا بزم من که بفتح خبر خوشی مال شوم یا بیچارگی جعفر از حبشه موافق

ذَلِكَ فَتَمَّ خَيْرُ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَعَنْ زَائِرٍ

انقادہ بود آمدن جعفر بفتح خیر رواہ فی شرح السنۃ در روایت ست از زائر رضی

وَكَانَ فِي وَقْدِ عَبْدِ الْقَيْسِ قَالَ لَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ

و بود در ایلمان عبد القیس گفت ہر گاہ کہ قدم آوردیم مدینہ

فَجَعَلْنَا نَتَّبِعُهُ مِنْ زَوَاجِلِنَا فَتَقَبَّلَ يَدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

پس شتابی سیر دیم داز دور می شتافتیم و فردے آدم از مرگہا خود پس بوسہ میدادیم دست مبارک

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَجَلَهُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ

پیغمبر خدا را و پای می شایست و می را رواہ ابو داؤد و از عائشہ مرویست

قَالَتْ مَا رَأَيْتُ أَحَدًا كَانَ أَشْبَهَ سَمْتًا وَهَدًى أَوْ دَلَّاهِي

گفت عایشہ نہ دیم هیچ کی را کہ باشد مانند تر از روی سمت داز روی ہدی و از روی دل

رَوَايَةٍ حَدِيثًا وَكَلَامًا بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت دیگر آمدہ از روی حدیث و کلام بر رسول مقبول صلی اللہ علیہ وسلم

مِنْ فَاطِمَةَ رَضِيَ كَانَتْ إِذَا دَخَلَتْ عَلَيْهِ قَامَ إِلَيْهَا فَآخَذَ

از فاطمہ رضی کانت إذا دخلت علیہ قام الیہا فاخذ

بِيَدِهَا فَقَبَّلَهَا وَأَجْلَسَهَا فِي عَجَلِيَّةٍ وَكَانَ إِذَا دَخَلَ

آنحضرت دست فاطمہ را پس میگرداوری نشاند آنحضرت فاطمہ را در عجلت دست خود و بود آنحضرت چون وارد

عَلَيْهِ قَامَتْ إِلَيْهِ فَآخَذَتْ بِيَدِهِ فَقَبَّلَتْهُ وَأَجْلَسَتْهُ

بر فاطمہ ایستاد رفت بسوی آنحضرت پس میگرداوری دست آنحضرت را پس بوس میداد و نشاند آنحضرت

فِي عَجَلِيَّةٍ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ يَحْيَى رَضِيَ قَالَ رَحِمَهُ

در عجلت نشست خود رواہ ابو داؤد و از یحیی رضی کہ است گفت بہرستی

وَحُسَيْنًا اسْتَبَقَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

صاحبزادگان حسن و حسین و پیرہ رسیدند بجانب پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

فَضَّمَهَا إِلَيْهِ وَقَالَ إِنَّ الْوَلَدَ مَنجَلَةٌ فَجَنَنَهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ

پس جمع کرد و فراهم آورد و ایشانرا بسوی خود و فرمود و بپوشید و او را باعث نجات نمود و جنت بخشید رواد احمد

وَعَنْ عَطَاءِ بْنِ خُرَّاسَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از عطاء بن خراسانی رضی الله عنه را دید که آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نَصَافُ حُؤَيْدٍ هَبْ لِعِزٍّ وَتَهَادُ وَانْحَابُوا

علیه وسلم فرمود اما نفع کنیدا تا ببرد و کینه و بدیه فرستید بیکدیگر دوست دارید

وَتَذْهَبُ الْمُشْحَنَاءُ رَوَاهُ مَالِكٌ مُرْسَلًا وَعَنْ الْبَرَاءِ بْنِ

بیکدیگر تا ببرد و دشمنی روایت کرد مالک و از براء بن

عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عازب رضی الله عنه را دید که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

مَنْ صَلَّى أَرْبَعًا قَبْلَ الْهَاجِرَةِ فَكَأَنَّمَا صَلَّاهُ فِي لَيْلَةِ

مزمور کسی که بخواند چهار رکعت پیش از نیمروز پس گوید که اگر کرده آن رکعات را در شب

الْقَدْرِ وَالْمُسْلِمَانِ إِذَا تَصَافَحَا لَمْ يَبْقَ بَيْنَهُمَا ذَنْبٌ إِلَّا

قدر و دو مسلمان چون مصافحه کنند باقی نماند میان ایشان هیچ گناه

سَقَطَ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

گمر آنکه ساقط میگردد و رواه بیهقی در شعب الایمان

باب القیام

باب در بیان قیام

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ لَمَّا نَزَلَتْ بَنُو قُرَيْظَةَ

روایت است از ابی سعید خدری گفت چون فرود آمدند قبیلہ بنو قریظه

عَلَى حُكْمِ سَعْدِ بْنِ بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَيْهِ

از یهود بر حکم سعد بن بعاذ فرستاد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَكَانَ قَرِيبًا مِنْهُ فَجَاءَ عَلَى حِمَارٍ فَلَمَّا دَنَا مِنَ الْمَسْجِدِ

بسی سحر و طلسم پیدا و بود سعد نزد یک آن حضرت پس آن در سعد بخدمت آن حضرت فرسوار رسید چون نزدیک شد آن حضرت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا أَنْصَأُ بِكُمْ

فرمود آن حضرت صلوات الله علیه وسلم مگر روزه الفار را بهر چیز

إِلَى سَيِّدٍ كُمْ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ

در دیدن جایگاه متر خود متفق علیه و از ابن عمر رضی عن النبي

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَقِيَهُ الرَّجُلُ الرَّجُلَ مِنْ فُجْلِيهِ

صلوات الله علیه وسلم فرمود باید که ایستادن فلان در بر نخیزد و در دیگر مرد را در آنجا نشستن

ثُمَّ يَجْلِسُ فِيهِ وَلَكِنْ تَفْتَحُوا أَوْ تَوْشَعُوا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

و بی پسترنشیند خود در جای وی و لیکن فراخ کنید جای را و بجای دهید متفق علیه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی هریره رضی الله عن رسول الله علیه وسلم

قَالَ مَنْ قَامَ مِنْ فُجْلِيهِ ثُمَّ رَجَعَ إِلَيْهِ فَهُوَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ

فرمود که هر که برخیزد از جای خود پستری باز آید بسوی جای خود پس و سزاوارتر است با من رواه

عَنْ النَّبِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَمْ يَكُنْ فِي شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ

و از آن نبی رضی الله عنه گفت نبود هیچ شخص محبوبتر نزد من به رواه

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانُوا إِذَا رَأَوْهُ لَمْ يَقُومُوا

از آن صلوات الله علیه وسلم و بودند ایشان که چون میدیدند آن حضرت را بر نمی

لَمَّا يَعْلَمُونَ مِنْ كَرَاهَتِهِ لِذَلِكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ

طاسنند و نمی استاده اند از جهت آنکه میدانستند از ناخوش داشتن آن حضرت است و رواه ترمذی و گفت

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَعَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ

این حدیث حسن است و صحیح و از معاویه رضی الله عنه و است رواه

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ سَرَّةٍ أَنْ يَمَثَلَ لَهُ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کسیکے خوشحال میگرددند اور اسخضریت

الرَّجُلُ فَيَأْمُرُ بِتَبَعِهِ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ وَاهُ التِّرْمِذِيُّ

پیش استادوں درجای بر خاستن مردم اور ایس باید کہ بگیرد جائے نشست خود را از آتش دوزخ را روا

وَأَبُو دَاوُدَ (۱۰) ابْنُ أَمَامَةَ رَضِيَ قَالَ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ

و ابوداؤد و از ابی امامہ مرویست کہ بیرون آمد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْشِي عَلَى عَصَاةٍ مِنْهَا فَقَالَ

صلى الله عليه وسلم تکیہ کردہ بر چوبی پس بر خاستم برای آنحضرت بگفت

لَا تَقُومُوا كَمَا يَقُومُ الْأَعَاظِمُ لِعِظَمِ بَعْضِهَا بَعْضًا رَوَاهُ

بر غمیزید و نہ ایستید چنانکہ بر میخیزند اہل عجم و تغلیس می مانند بعضی از ایشان بعضی را رواہ

أَبُو دَاوُدَ وَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ

ابوداؤد و از عبد اللہ بن عمرو مرویست از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَحِلُّ لِرَجُلٍ أَنْ يُفَرِّقَ بَيْنَ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ فرمود حلال نیست مردی را کہ تفریق کند و جدا

اثنینين إِلَّا بِأَذْنِهِمَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَ عَنْ

اثنین میان دو کس کہ ہم نشستہ اند مگر باذن ایشان رواہ ترمذی و ابوداؤد

عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

د از ابن شعیب رحمہ و او از پدرش و پدرش از جد و روایت میکند کہ آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَجْلِسُ بَيْنَ رَجُلَيْنِ إِلَّا

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود نہ نشیو میان دو مرد نہ

بِأَذْنِهِمَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ كَانَ

باذن ایشان رواہ ترمذی و از ابی ہریرہ مرویست گفت کہ بود

این مافوق است
از قول عرب مشایخین
مؤلفان که یکدیگر
را تفسیر میکنند
چون حضرت زکریا

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْلِسُ مَعَنَا فِي الْمَسْجِدِ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کرمی نشست بابا در مسجد کوفہ میں

يُحَدِّثُنَا قَدْ أَقَامَ قُنُاقِيًا مَا حَتَّى نَرَاهُ قَدْ دَخَلَ بَعْضُ

بابا پس چون می ایستاد از مجلس استادیم با او ستاده میماند و کم تا آنکه می دیدیم که تحقیق در آمد

بُيُوتِ أَرْوَاجِهِ وَعَنْ وَائِلَةَ بْنِ الْحَطَّابِ رَضِيَ قَالَ دَخَلَ

بعض خانہهای زنان خود را و از وائل بن خطاب رضی گفت در آمد

رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ

مردی نزد آن بزرگوار صلی اللہ علیہ وسلم و آنحضرت در مسجد کوفہ میں

قَاعِدٌ فَتَزَحَّزَحَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ

پس جنبید و کیسوف شد بر آید آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم از جای خود پس گفت

الرَّجُلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فِي لُكَّانٍ سِيعَةً فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

آن مرد یا رسول اللہ کہ در جای لکائی است پس فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِلْمُسْلِمِ لِحَقًّا إِذَا رَأَاهُ أَخُوهُ أَنْ يَتَزَحَّزَحَ لَهُ

علیہ وسلم بدرستی کہ مسلمان را حق است چون بہ بیند آن مسلمان را کہ بجنبد بر آید آن مرد

رَوَاهُ هُمَا الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْأَيْمَانِ

روایت کرد این دو حدیث را بیهقی در شعب ایمان

باب في يوم الجمعة

باب در بیان جشن و خفتن و رفتن

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابن عمر رضی گفت دیدم آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم

يَقْنَأُ الْكُتُبَ مُحْتَبِيًّا يَبْكُ بِهِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْأَيْمَانِ

در پیش من کتب بود و بر وضع اعتبار رواہ البیہقی در شعب ایمان

ثُمَّ عَنْ عَمْرِو بْنِ رِاضٍ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ادع خود که عبد الله بن راضی است گفت دیدم آنحضرت را صلوات الله علیه وسلم

فِي السَّبِيلِ وَهُوَ قَائِمٌ وَاضْبَعًا أَحَدَى قَدَمَيْهِ عَلَى الْآخَرَى

در مسجد بر قفا خفته نهاده : اے خود را بر پائے دیگر

مُتَّقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ رِاضٍ قَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیه است و روایت است از جابر بن راضی گفت نهی کرد پیغمبر خدا

صَلَاةَ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنْ يَرْفَعَ الرَّجُلُ أَحَدَى رِجْلَيْهِ

صلوات الله علیه و سلم از مردی که ایستاده و یک پا را بر دیگری

عَلَى الْآخَرَى وَهُوَ سَائِرٌ لِحَدِيثِهِ رَوَاهُ سُبَيْحُ بْنُ

یعنی نهادن بر آن و حال آنکه آنرا خسیسیده است بر پشت خود رواه مسلم

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

والا این را رواه بره راضی است گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم

يَنْتَهِ كَلَامُهُ عَنْ رَفْعِ رِجْلٍ وَقَدْ أَغْبَتَتْهُ نَفْسُهُ خَسِفَ

در افتاد کلامش از روی آنکه سر او را فرو برد و در دو پا فرو برد و در دو پا فرو برد

بِرَأْسِهِ وَهُوَ سَائِرٌ لِحَدِيثِهِ رَوَاهُ سُبَيْحُ بْنُ

فرمود در سر او و نه زمین پس ایستاده و سر او را فرو برد و در دو پا فرو برد

وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از جابر بن سمره رواه گفت بود پیغمبر خدا صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى الْفَجْرَ تَرَجَّعَ فِي مَجْلِسِهِ حَتَّى

صلوات الله علیه و سلم از سید ابراهیم بن جابر رواه گفت تا آنکه یک مرتبه آمد

الشَّمْسُ حَتَّى رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَ جَابِرُ بْنُ رِاضٍ قَالَ

آفتاب سفید و روشن رواه ابو داود و جابر بن راضی گفت جابر بن راضی

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَجْتَنَامُ الرَّجُلُ عَلَى سَاحِلِ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم از خواب بزدن مرد بر آبی که سنگ بست رده

لَيْسَ بِمَكْرُومٍ رَوَاهُ الثَّرَدِيُّ عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ

نشدہ است بر مردی یعنی پرورده دیوار بران بلندی اندر راه ترمذی و مرویست از حذیفه بن الیمان

قَالَ مَلْعُونٌ عَلَى لِسَانِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ

گفت لعنت کرده شده است بر زبان محمد صلی اللہ علیہ وسلم که بنشیند

قَعْدًا وَسَطَ الْحَلَقَةِ رَوَاهُ الثَّرَدِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَحَسَنُ

در بیان حلقه رواد ترمذی و ابوداؤد

أَبَى أَمْرَةً رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ

و مرویست از ابی هریره راضی است از آنست صلی اللہ علیہ وسلم و فرمود

إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ فِي الْفَجْرِ فَقُلِّصْ عَنْهُ الظِّلَّ فَصَارَ بَعْضُهُ

چون باشد یکی از شما نشسته در سایه پس برآمد از وی سایه پس شد پاره از رگ

فِي الشَّمْسِ وَبَعْضُهُ الْإِثْمُ فَلْيَقْرَأْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَحَسَنُ

در آفتاب و سایه و ایثم در سایه و ایثم رواد ابو داؤد و حسن

أَبَى ذَرٍّ عَنْ قَالٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ مَضْرُوبًا

از ابی ذر راضی است از آنست صلی اللہ علیہ وسلم بر من و حال آنکه

عَلَى بَطْنِي فَرَكَضَنِي بِرَجْلِهِ وَقَالَ يَا جُنْدُبُ إِنَّمَا هِيَ ضَبْعَةٌ

خفته بودم بر شکم من و او را زد بر شکم من و او را زد بر شکم من و او را زد بر شکم من

أَهْلُ الْبَاكِسَ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

خفیدن در زخمان است رواد ابن ماجه

بَابُ الْعَطَاسِ وَالنَّشَابِ

باب در بیان عطسه و نسیانه

عن ابی هريرة رضي عن النبي صلى الله عليه وسلم قال

مرویت از ابی هریره رضی عنہ از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود

ان الله يحب العطاس ويكره التثاؤب فاذا عطس احدكم

آنحضرت دوست دارد که خدا تعالی دوست میدارد عطسه زدن را و طرد می دارد خفازه را پس چون عطسه زند

وحمدا لله كان حقا على كل مسلم سميعة ان يقول له يرحمك

یکی از شما و ثنا گوید مر خدا را باشد حق و واجب گردد بر هر مسلمان که بشنود حمدی را که بگوید مر عا طس را

الله فاما التثاؤب فاما هو من الشيطان فاذا تثاؤب احدكم

رحمت کند مر خدا تعالی اما خفازه و پس نیست مگر از شیطان پس چون بیاید خفازه یک از شما را

فليرده ما استطاع فان احدكم اذا تثاؤب ضحك منه

پس باید که با دیگران در او را آنگاه نماند پس بدستی که یک از شما چون خفازه میزند و میخندد پس از او

الشيطان رواه البخاري وفي رواية لمسلم فان احدكم

میخندد از بین شیطان رواه بخاری و در روایتی مسلم را اینچنین آمده است زیرا که

اذا قال ها ضحك الشيطان منه وعنه قال قال

یک از شما چون بگوید ها میخندد شیطان از آن

رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا عطس احدكم فليقل

که آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود چون عطسه زند یکی از شما پس باید که بگوید

الحمد لله وليقل له اخوة او صاحبه يرحمك الله فاذا قال

الحمد لله و باید که بگوید مر او را برادر او یعنی مسلمان یا صاحب او مر عا طس پس چون گفت

له يرحمك الله فليقل يهديكم الله وليصلم بالكم رواه البخاري

مر عا طس را برادر او مر عا طس پس باید که بگوید عا طس مر شما را خداوند که شما را احوال شما را وادار

وعن ابی موسى رضي قال سمعت رسول الله صلى الله

و از ابی موسی رضی عنہ گفت شنیدم آنحضرت را صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذَا عَطَسَ أَحَدٌ فَقَالَ اللَّهُ فَشَمِّتُوهُ

علیه وسلم کہ بیگفت چون عطسه نزدیکی از شما پس حمد گوید خدا را پس جواب عطسه بیدید بر او

وَأَنْ لَّمْ يَجِدْ اللَّهَ فَلَا تَشَمِّتُوهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ

و اگر حمد نگویید خدا را پس جواب عطسه آن نگوئید و از ابی سعید

الْحُدْرِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَسُوْلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا

خدری رضی عنہ مرویست کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود چون

تَنَازَلْتَ أَحَدَكُمْ فَلْيُمْسِكْ بِيَدِهِ عَلَى فَمِهِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ

تازانده از شما پس باید کہ بنهد و نگا دارد دست خود را بر دهن خود زیرا کہ شیطان می در آید

يَدْخُلُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ

در دهن وی چون کشاده دارد زواه مسلم و از ابی ہریرہ رضی عنہ مرویست کہ آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا عَطَسَ غَطَّى وَجْهَهُ بِيَدِهِ

صلوات اللہ علیہ وسلم بود چون عطسه میزد می پوشید روی مبارک خود را بہ دست خود

أَوْ تَوْبِهِ وَغَضَّ بِهَا صَوْتَهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ

یا جامہ خود بہ دست میکرد بہ عطسه آواز خود را رواہ الترمذی و ابو داؤد

وَأَنَّ مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ الْيَهُودُ يَتَعَاظَمُونَ

و گفت ابی موسی اشعری بودند یہود کہ بتکلف عطسه میزدند

عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرْجُونَ أَنْ يَقُولَ لَهُمْ

نزد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بامید آنحضرت را ایشانرا بگویند کہ

يَكْسِبُكُمْ اللَّهُ فَيَقُولُ بِمَا نَكِبُ اللَّهُ وَيُجِيبُ بِالْكَرِّ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

کہ خدا را خدا بہر وقت آنحضرت در دشمنیت ایشان نظر میدہد بکم اندر و بکم بالکر رواہ الترمذی

وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ شَمِّتُ

و ابو داؤد و از ابی ہریرہ مرویست کہ شمیمت میدادیم خدا را کہ

فَإِنْ زَادَ فَهُوَ زَكَاةٌ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَقَالَ لَا أَجْلُهُ إِلَّا أَنَّهُ

پس چون زیاده شد از سه پس آن زکام است روایت کرد ابو داود و آنرا گفت سعید مجری که زادی از اهل بیروت است

رَفَعَهُ الْحَدِيثُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

نیز از اهل بیروت را مگر رفع کرد حدیث را بسوی آنحضرت صلی الله علیه و سلم

باب

باب در خندیدن

وَأَنَّهُ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَى وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتَ وَأَحْيَى وَحَشَرَ

و دیگرستی او می خندانند و میگریانند و بد رستی او می میراند و زنده میسازد و جمع کرده شد برای

لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْحَيِّ وَالْأَشْرَارِ وَالْكَافِرِينَ نَعْنِ

سلیمان لشای او از دیوان و آدیان و مریغان پس ایشان اینها را کرده است

حَتَّى إِذَا اتَّوَعَّلُوا وَادِيَ التَّمَلُّ قَالَ تَمَلُّ يَا أَيُّهَا التَّمَلُّ ادْخُلُوا

تا آنکه چون از دیوارگاه گمان گفت مورچه ای مورچگان در آید

مَا بَيْنَكُمْ لَا يَحْطِ بِكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

منزلهای خویش نمکند شمارا سلیمان و لشکرای او و ایشان ندانند

فَتَبَسَّ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ

پس تبسم کرد و تعجب از گفتار آن و گفت پروردگار من الهام ده مرا که سپاس کنم

نِعْمَتِكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَحْمِلَ صَلَاحًا

نعمت ترا که نعمت کردی بر من و بر پدر و مادر من و آنکه کنم عمل شایسته

بِرُضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ عَنْ

پسندی آنرا و در آور مرا به بخشایشش خود در بندگان خود شایسته گان از

عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عائشه رضی الله عنہا گفت ندیدم آنحضرت صلی الله علیه و سلم

عنه جزه ۲۴ در ۱۲
عنه جزه ۲۴ در ۱۲

مُسْتَجْمَعًا صَاحِبًا حَتَّى أَرَى مِنْهُ هَوَايَهِ اِمَّا كَانَ يَتَّبِعُهُ

مستقیم شونده در حالت ضحك یعنی خنده لاكيدر تمام تا آنكه بر ميمنيم از روی لهوات را جزاين نهيست كه بودا مستحق قبحم

رواه البخاري **وعن** جرير بن عبد الله قال ما جئني النبي ﷺ

کنندہ روادہ البخاری سے روایت است از محمد بن یحییٰ گفت منع نکرد و مرا پیغمبر خدا صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْذُ اسَلَّمْتُ وَلَا رَأْيَ إِلَّا لَيْسَ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

علیہ وسلم ادرمان بروسے از انہار مسلمان شہید وندید مرا کحضرت الامام کاتبہ کرد شفق علیہ

(ع) عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحَارِثِ بْنِ جَزْءٍ قَالَ مَا رَأَيْتُ أَحَدًا

داد عبد اللہ بن حارث بن حزم و مرویت کہ گفتند ہم سے اس بیچ سیکے را

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

زیادہ تر اذکار و کتبسم از آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم روایت فرمادی

عن حماد بن عمار قال سئل ابن عمر رضي الله عنهما هل كان أصحاب

در روایت است از قتاده بن ربعی گفت پرسیده شد این عمر بنز آید یا نه وند یاران

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضُكُّونَ قَالَ نَعَمْ وَالْإِيمَانُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم نه خند میکردند یعنی مسلمانان که در گفتار این عمر آری

فِي قُلُوبِهِمْ أَعْظَمُ مِنَ الْجَبَلِ وَقَالَ بِلَالُ بْنُ سَعْدٍ أَذْرَكْتُهُمْ

احسانا متغیرند و حال آنکه نمودارمان در دلهای ایشان بزرگتر از آنکه گفت مالال بن سعد در این مضمون بود را

لَشِدَّةٍ وَنَبْنِ الْأَعْرَاضِ وَيَضْحَكُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ

هر مبد و نسا از رد قضا در تهر انداختند و غنچه و سله دیر و مسقره بعضی از ایشان بسوی - بعضی

فَكَانَ اللَّيْلُ كَأَنَّهُ نَارٌ رَوَاهُ فَشَرَحَ السُّنَّةَ

شب یوندر ایت و حسنه و اهلان و ناره و غیره شرح است

الاسامي

باب در بیان نام نهادن

عن ابن عمر رضی قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

اذا من عمر مرویست که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

ان احب اسماء انكر الى الله عبد الله وعبد الرحمن رواه مسلم

بر استیکر دو سترین نامهای شما بسوی خداست عبد الله و عبد الرحمن است رواه مسلم

وعن ابی هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

در روایت است از ابی هریره رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

اخفى الاسماء يوم القيمة عند الله رجل يسمى ملك الاملاك

خوار تر و فرشت ترین نامها روز قیامت نزد خدای عز و جل نامی نیست که نام کرده میشود پادشاه

رواه البخاري وفي رواية مسلم قال اغبط رجل على الله يوم

پادشاهان و بفارسی شاهنشاه رواه البخاری و در روایت مسلم چنین آمده فرمود بخشم ترین مردم

القيمة واخبطه رجل كان يسمى ملك الاملاك لا هلك

و نصیب ترین ایشان بر خداست یوم قیامت مردی است که تسمیه کرده میفود در دنیا شاهنشاه

الا لله وعن ابن عمر رضی ان بنتا كانت لعمر رضی قال لها

زیرا که نیست پادشاه مگر خدا و از ابن عمر رضی مرویست که بود دختر میمر فاروق را که گفته میشود

عاصية فسمها رسول الله صلى الله عليه وسلم جميلة

مرآنا عاصیه یعنی نام ده عاصیه بود پس تبدیل کرده نام ویرا آنحضرت صلی الله علیه وسلم جمیلاناکر

رواه مسلم وعن ابی هريرة رضی قال قال رسول الله

رواه مسلم و از ابی هریره رضی مرویست که فرمود آنحضرت

صلى الله عليه وسلم لا يثبت احدكم الدر فان الله هو

صلی الله علیه وسلم که در شنام کند یکی از شمار و درگاه را از برای آنکه خداست

الدر رواه مسلم وعن ابی الدرداء قال قال رسول الله

مصرن و محمل احوال رواه مسلم و از ابی الدرداء مرویست که فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَدْعُونَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ بِأَسْمَائِكُمْ وَأَسْمَاءِ

صلی الله علیه و خوانده میشود شمار روز قیامت بناهای خود و بناهای پدران

أَبَاكُمْ فَأَحْسِنُوا أَسْمَاءَكُمْ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

خود چنانکه گویند فلان بن فلان پس نیک بنید بناهای خود رواه احمد و ابو داود

حَدَّثَنَا رِضْوَانُ بْنُ أَبِي حَتْمٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَقُولُوا

در روایت میکند حدیث از آنحضرت صلی الله علیه وسلم گفت آنکه نگویید

مَا شَاءَ اللَّهُ وَشَاءَ فُلَانٌ وَلَكِنْ قُولُوا مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ شَاءَ فُلَانٌ

انچه خواهد خدا و خواهد فلان و لکن بگوید انچه خواهد خدا تعالی پستر خواهد فلان

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَفِي رِوَايَةٍ مُنْقَطِعَةٍ قَالَ لَا تَقُولُوا

رواه احمد و ابو داود و در روایتی آمده که منقطع است سنن روی گفت

مَا شَاءَ اللَّهُ وَشَاءَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقُولُوا مَا شَاءَ

آنحضرت نگویید خدا خواهد و خواهد محمد صلی الله علیه وسلم و بگوید انچه خواهد

اللَّهُ وَحْدَهُ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

حق سبحانه تنها بی شرکت رواه فی شرح السنه و هم از حدیث از آنست صلی الله

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَقُولُوا لِمَنْ فُقِ سَيِّدًا فَإِنَّهُ إِنْ يَكُنْ

صلی الله علیه وسلم مریست که فرمود نگویید مرئوس را سید زیرا و عا باشد

سَيِّدًا فَقَدْ اسْتَخْطَمَ رِبَّكُمْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَ

سید و معتر پس تحقیق بنا را من ساختید و در کار خود را راه ابو داود و معتریت از ابی داود

الْجُشَيْدِ رَوَاهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَسْمُوا

جش گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم نامدار شوید

بِأَسْمَاءِ الْأَنْبِيَاءِ وَأَحَبُّ الْأَسْمَاءِ إِلَى اللَّهِ عَبْدُ اللَّهِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ

بناهای پیغمبران و محبوب ترین نامها نزد خدا تعالی عبد الله و عبد الرحمن

ابن هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا ينمى

واذا ابی ہریرؓ مرویست گفت فرمود آن بزرگوار صلی اللہ علیہ وسلم ہر آئینہ پر شدن شکم

جَوْفُ رَبِّ قَيْحَايِرِيهِ خَيْرٌ مِّنْ أَنْ يَمْتَلِي شِعْرًا مُّتَفَوْفٍ عَلَيْهِ

مردی نزد آب کوفاسد گردانده شام اورا بهترست از پرشدن شام از شعر متفق علیہ

• إني أمانة عن النبي صلى الله عليه وسلم قال

ومروست الى ابي امامه واواد آخضرت صلى الله عليه وسلم روايت ميكنه

الرَّسَاءُ وَالْعِيُّ شُعْبَتَانِ عَنِ الْإِيمَانِ وَالْبِدْءُ وَالْإِيمَانُ

که فرمود: حضرت که حیا و شکیله در سخن، که فرمود: بیان است و در خلق انداز ایمان و بخش در کلام

شُعْبَتَانِ مِنَ التَّفَاقٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ عَنْ ابْنِ عُثَيْبَةَ

و بهر دو گانه و تکلف و سالخ و سخن و شایسته اند از لغات و رواه ترمذی و از امام علی

الخُشَنَ رِضَا بْنُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ

عاشق
رمز و نسبت که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمودند است که بیت

الْأَوَّلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَحْسَنُكُمْ أَخْلَاقًا وَإِنَّ لِكُلِّ

ترين پشاور و دوک تيمور شاه از ميان دريا است علم درين شاهان از ميان افغانان و سستين کوه و سيم تيمور شاهان

الْمَسْكِينِ وَالْعَدْلَ مِنْكُمْ مِثْلَهُ مُسَاهِدًا خُلَافًا لِلَّذِينَ تَارُونَ لِلتَّشْدِيدِ

ای و ابجد کف ای سحر و جادو

تَفْصِيلُ رَوَاةِ السُّهَيْمِيِّ فِي شُعْبَةِ الْإِيمَانِ (سَعْدُ)

[illegible]

لشوق کنندگان در سخن و فرح کنندگان در سخن رواه بیہقی در تحف بیان

بنی ابي وقاص ر۴ قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

بن ابی وقاص رضی اللہ عنہما حضرت علیہ السلام

لا يقوم الساعة حتى يخرج قوم يا كلب يا سيدتهم كما قال

مقامی و دیوان
جائیداد
سیکندریہ
شیخ شریف الدین
شاہ محمد علی
نمائندہ ملک و صنعت
دران، شیخ مسعود
پرنسٹون آف میڈیسن
فرانز ایزبیرگ فریڈریش
منسٹر آف کرون پرنس
ویپر کے دوا کی مشق
شعب فارسی

البقرة بالسینة رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

أَوَّلُ مَا نَبِذَ مِنْهَا خُودُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَرَوَيْتُ عَنْ أَنَسٍ كَقَوْلِهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّتُ لَيْلَةً أُشْرِي بِي بِقَوْمٍ يُقَرِّضُونَ

مَقَارِضَ مِنَ النَّارِ فَقُلْتُ يَا جَبْرِئِيلُ مَنْ هَؤُلَاءِ قَالَ هَؤُلَاءِ مُخْطَبَاءُ أُمَّتِهِ

الَّذِينَ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ يَعْلَمُ

حَرْفَ الْكَلَامِ لَيْسَ بِي بِهِ قُلُوبُ الرِّجَالِ أَوِ النَّاسِ كَقَوْلِهِ

مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَرْفًا وَلَا عَدْلًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

صَحْبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ مِنَ الْبَيِّنَاتِ حَرْفًا

وَأَنَّ مِنَ الْعِلْمِ جَهْلًا وَإِنَّ مِنَ الشَّعْرِ حُكْمًا وَإِنَّ مِنَ الْقَوْلِ

عِيَالًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ

عِيَالًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ

عِيَالًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ

عِيَالًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ

عِيَالًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ

عِيَالًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ

عِيَالًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ

عِيَالًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ

عِيَالًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ

عِيَالًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ

عِيَالًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ

عِيَالًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ

عِيَالًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ

عِيَالًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ

عِيَالًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ

علم دانان حکمت
دو بال برزیا فضل
چهارم است بواجب
کشته خدا اسیر

باز میبینم

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضَعُ لِحْسَانٍ مُبَكَّرًا فِي الْمَسْجِدِ

در مسجد حسان بران شریس جز این نیست مفاخرت میکرد از پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

يَقُومُ بِهَا فَأَتَمَّا يَفْخَرُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

درست می ایستاد و مفاخرت می نمود از پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

أَوْ يَنَافِرُ وَيَقُولُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ

خاک را دوست یا گفت مدافعت و مخالفت میکرد از جانب آنحضرت و می گفت ای خدا صلی الله علیه وسلم

يُؤَيِّدُ حَسَانَ بَرُوحِ الْقُدُسِ مَا نَاضِي أَوْ فَاخِرُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ

برستی خدا تعالی تأیید میکند حسان را بجبرئیل مادام که مناصبت میکنند یا مفاخرت میکنند از

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم رواه بخاری

عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ ذَكَرَ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از عائشه روایت که گفت که ذکر کرده شد نزد آنحضرت و پرسیده شد که نیک است یا بد

الشَّعْرُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هُوَ كَلَامٌ

شعر پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم شعر کلام است

فَحَسَنٌ حَسَنٌ وَقَبِيحٌ قَبِيحٌ رَوَاهُ الدَّرَقُطْنِيُّ وَرَوَى

پس نیک و بدی نیک است و بدی بد روایت دانجهدیث را دارقطنی سندش را با آنحضرت

السَّائِفِيُّ عَنْ عُرْوَةَ مَرْسَلًا وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ

در روایت شافعی از عروه بن زبیر ناهن بطریق مرسال در روایت است از ابی سعید خدری

قَالَ بَيْنَا نَحْنُ نَسِيرُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفت ایستادیم در راه با پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

وَالْأَرَجُ إِذْ عَرَّسَ بَيْنَنَا بَيْنَهُمَا نَبَاكَ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ

بعد که نام موضع است ناگاه پیداشد شاعری که شعر خواند پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُذُوا الشَّيْطَانَ أَوْ امْسِكُوا الشَّيْطَانَ

علیه وسلم گیرید این شیطان را یا مودلفظ امسکوا بجا می آید و خداوند تعالی را

يُمْسِكُ جَوْفَ رَجُلٍ فَيَخْلُصُ لَهُ مِنْ أَنْ يُمْسِكَهُ شَيْطَانُهُ

و نگذازد که بر او بر آید بر شدن شلم مردی بر آید ب بهتر است مرا از در این شیطان را

جاءَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از جابر بن عبد الله گفت جابر فرمود آن حدیث است علیه و

الْغِنَاءُ يُنْبِتُ الْيَفَاقَ فِي الْقَلْبِ كَمَا يُنْبِتُ الْمَاءُ الزَّرْعَ

سرود گفتن و شنیدن میرود یا نذ تفاق را در دل چنانچه میرود یا نذ آب زراعت را

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ

روایت کرد این حدیث را بیهقی

باب المزاج والذوق

باب در بیان مزایر و معارف

وَمِنْ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ

و از مردمان آنکه می خرد بیهوده سخن تا گمراه سازد از راه خدا

يُغَيِّرُ عِلْمَهُ وَيَتَذَكَّرُ هَاهُنَا وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ

می داندش و فرامی گیرد آیات خدا را بخسیر آنگروه مرایشانراست عذاب خوار کننده

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَلِي مُسْتَكْبِرًا كَانَ لَمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ

و چون خوانده بشود بر آید آیت های ما را و می گرداند و نه می شنود و گوید

فِي أذُنِهِ وَقَدْ أُنْذِرُكَ بِعَذَابِ الْيَوْمِ

آنرا گوید در گوشش او گرانست پس شونده او را ب عذاب دردناک و رویت ست از این عذر

أَوَإِنِّي مَالِكٌ شُعْرَى رَضِيَ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

یا از این مالک اشعری رض گفت ابو عامر یا ابی مالک شنیدم پیغمبر خدا را

له مزاج و ذوق
یعنی مزاج و ذوق
آواز تقسیم است که
بعضی را می آید و بعضی
را نمی آید
و این حدیث را
بیهقی روایت کرده است
و این حدیث را
بیهقی روایت کرده است
و این حدیث را
بیهقی روایت کرده است
و این حدیث را
بیهقی روایت کرده است

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لِيَكُونَنَّ مِنْ أُمَّتِي أَقْوَامٌ يُسْتَعْتَبُونَ

علیه وسلم که میگفت هرگز نبوده اند و از امت من آید و بهما که ملائیکه را میگردانند

وَالْحَيَّرُوا سِرًّا لِلْعَارِفِ وَلِيُزَكِّيَ أَقْوَامًا لِحُجَّتِهِ

فرمود و حیرت داد و سرازیر کرد و بهر آینه فرود میزد و بهما که

عَلَيْهِمْ دُوحٌ تَبِيحُهُمْ بِسَارِحَةٍ لَهُمْ يَأْتِيهِمْ رَجُلٌ لِحَاجَةٍ

بهما که دوح اند و شبها نگاه می آید بر ایشان همانند آنهایی که بر ایشان از شخصان میآید

فَيَقُولُونَ الرَّبُّ إِلَيْنَا غَدًا فَيَتَبِعُهُمُ اللَّهُ وَيُنَبِّئُهُ الْعِلْمُ وَفِيهِمْ

و از ایشان میگویند که فردا نزد ماست پس میفرستد خداوند تعالی ایشان را و در میان

آخِرِينَ قَرْدَةٍ وَخَنَازِيرٍ أَلْ يَوْمِ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

و از ایشان میگوید که در روز قیامت از ایشان را خوکها و خنازیرها خواهد بود و از ایشان را روایت کرد

وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ابی امامه رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

إِنَّ اللَّهَ يَعْشِي رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ وَاقْتَرَابًا

بدرستی که خداوند تعالی بر اینجهان رحمت و هدایت و مقربیت را میبارد و سبب برایت مردمان این

رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ يَحْقِقُ الْمَعَارِفَ وَالْمَزَامِيرَ وَالْأَوْتَازَ وَالْأَصْوَارَ

که باری عز و جل حقیقت معرفت و مزامیر و آوازها و اصواتها را میآورد و کارها را میبیند و کارها را میبیند و کارها را میبیند

وَأَمْرَ الْجَاهِلِيَّةِ وَحَلَفَ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ بِرَبِّي كَأَنَّهُ

و امر جاهلیت را میآورد و باری عز و جل باری عز و جل را میآورد و باری عز و جل را میآورد

عَبْدٌ مِنْ عِبْدِي جُرْعَةٌ مِنْ خَمِيرِ الْأَسْقِيَةِ

است و میگوید که من از بندگان خودم یک جرعه از خمر آبشار است و من از بندگان خودم یک جرعه از خمر آبشار است

مِثْلَهَا وَلَا يَتْرُكُهَا مِنْ خَافَتِي الْأَسْقِيَةِ مِنْ خَيْرِ الْقُرْآنِ

و آنکه از بندگان خودم یک جرعه از خمر آبشار است و من از بندگان خودم یک جرعه از خمر آبشار است

رَوَاهُ أَحْمَدُ (۱۰) ابْنُ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

رواه احمد و روایت است از ابی هریره رضی الله عنه که آن حضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْجَرَسُ مِنْ مِزَامِيرِ الشَّيْطَانِ إِنْ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

طبرانی و مسلم و جرّس میسر شیطان است روایت مسلم

بَابُ أَعْلَامَاتِ عِنْدَ رَبِّ الْعِزَّةِ

باب در بیان علامات بقیات

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از ابن عباس رضی الله عنه روایت است از آن حضرت صلی الله

وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ الْخَمْرَ وَاللَّيْسَ وَالْكُوبَةَ وَقَالَ كُلُّ مُشْرِكٍ

مسلم که فرمود بدست خدا حرام کرد و قمار و کوبه را و نمود هر سکر آرنده

حَرَامٌ قِيلَ الْكُوبَةُ الطُّبْلُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُرُوحِ الْإِيمَانِ

حرام است گفته شد که کوبه طبل است روایت بیهقی در شعب ایمان

وَعَنْ ابْنِ هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از ابی هریره روایت است که فرمود آن حضرت صلی الله

وَسَلَّمَ إِذَا اتَّخَذَ الْفِي دَوْلًا وَالْأَمَانَةُ مَغْنَمًا وَالزَّكَاةُ مَغْرَمًا

مسلم وقتی که گرفته شود و گردانیده شود غنیمت را دولت و گرفته شود امانت را غنیمت و گردانیده شود

وَتَعْلَمُ لَغَيْرِ الدِّينِ وَالْهَاءِ الرَّجُلُ مَرَاتَهُ وَعَوَّلُ مَهْ وَأَدْنَى

زکوة تا وان را سوخته میشود و علم غیر دین و هاء را مرد زن خود را و بر بخاندان خود را

صَدِيقَةٌ وَأَقْصَى أَبَاهُ وَظَهَرَتِ الْأَصْوَاتُ فِي الْمَسَاجِدِ

و نزدیک و دانه مرد دوست خود را و در بار پدر خود را و پدید آوردن آوازهها و سخنهای لالینی در مسجد را

وَسَادَ الْقَبِيلَةَ فَاسِقُهُمْ وَكَانَ زَعِيمُ الْقَوْمِ أَرْذَلَهُمْ

و ستمگر بزرگ گروه و قبیله را کسی که فاسق است میان ایشان باشد کفیل در میان قوم کسی که ذلیل و کمترین ایشان است

وَإِكْرَمَ الرَّجُلُ مَخَافَةَ شَرِّهِ وَظَهَرَتْ الْقِيَنَاتُ وَالْعَارُ

وگر ایمی داشته شود مرد از جهت ترس بدی او و پیرا آید بجهت ناک مردم اختلاط کنند با ایشان پیرا

وَشَرُّ بَيْتِ الْخُمُورِ وَلَعَنَ آخِرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَوْلَاهَا

آید طایفه و غورده شود شرابها و نفرین کنند و بد بیندیشیان این است پیشینان امت را پس انتظار

وَيَقْبُوْا عِنْدَ ذَلِكَ رِيْحًا حَمْرًا وَزَلْزَلَةً وَخُسْفًا

برید وقت پیداشدن این امور باد سیخ را و جنبیدن زمین و فرو رفتن در زمین و سیخ کردن

وَمَسْحًا وَقَدْ فَاوَايَاتٍ تَتَابَعُ كِتَابُكُمْ قُطْعٌ سِتْلَةٌ فَتَتَابَعُ

آرمیان را و در کافران از آسمان و انتظار در نشانه های قیامت را الچه در پی بگردند و ترتیب

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَنَافِعٌ قَالَ لَنْتُ مَعَ ابْنِ عُمَرَ

رشته جواهر گسته شده ایما افتاده میشود و اگر آواز نماند مرد است بودم به او ابن عمر

فِي طَرِيقٍ فَسَمِعَ مِنْ مَّارٍ أَفَوْضَعَ إصْبَعِيهِ فِي أُذُنِي نَاءً

در راهی پس شنیدم این آواز نامی را پس نهاد هر دو انگشت خود را در دو گوش و دور رفت

مِنَ الطَّرِيقِ إِلَى الْجَانِبِ الْآخِرِ ثُمَّ قَالَ لِي بَعْدَ أَنْ بَعَدَ

ابن عمر از راه بجانب دیگر بقصد احترام از من گفت مرا بعد از آنکه دور رفت ایمی نافع ایامی شنیدی

بَكَفَعُ هَلْ لَسَمِعُ شَيْئًا قُلْتُ لَا فَرَفَعَ إصْبَعِيهِ مِنْ أُذُنِيهِ

بهر آواز آواز نفتم نمی شنوم پس برداشت هر دو انگشت خود را از دو گوش خود و گفت پس شنیدی

قَالَ كُنْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعَ

بودم به من همراه آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس شنیدم آنحضرت

صَوْتَ بَرَاءٍ فَصَنَعَ مِثْلَ مَا صَنَعْتُ قَالَ نَافِعٌ وَكُنْتُ

آواز براء را پس کرد مانند آنچه کردم من گفت نافع بودم من در آن وقت

إِذَا ذَاكَ صَغِيرًا رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَنَسٍ

خبر رواه احمد و ابو داود و از انس

نصف من سلاطین

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بَعَثَنِي اللَّهُ

که آنکه من را فرستاد خداوند علیه و سلم فرمود که مرا بفرستد خداوند تعالی

وَرَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ وَبَعَثَنِي لِأَفْهَقِ لِلزَّامِرِوَالْمَعَارِفِ

سبب بیایست و سبب رحمت بر جهان پندار و فرستاده است مرا تا که باطل کنم من را از سیرا و ظاهر و باطن را

وَالْأَوْتَادَ وَلَقَدْ رَأَيْتُ الْحَدِيثَ الْحَسَنَ بَنِ سَفِيَّانَ وَابْنَ

و زینار را و کارهای جاہلیت را تا آخر حدیث روایت کرد حسن بن سفیان و ابن مند

مَنْدَةَ وَأَبُو نَعِيمٍ قَالَ ابْنُ عَبْدِ الْبَرِّ لَيْسَ بِسَنَدٍ

و ابو نعیم گفت ابن عبد البر نیست اسناد این حدیث قوی

بَابُ حِفْظِ اللِّسَانِ عَنْ

باب در حفظ زبان از بهرورد گفتنی

لَا يَحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالشُّؤْمِ مِنَ الْقَوْلِ

دوست نمیدارد خدا که آشکارا کردن را از سخن بد آشکارا کردن

إِلَّا ظُلْمًا وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا

مگر ستم کرده شود و که است خدا شنوادر

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ لِحَصَّتِ قُرْلَمَ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شَهَدَاءَ

و می میکنند زنان یک را که چهار بار

فَلَجِلْدُ وَهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا

پس بزنند ایشانرا هشتاد و نه بار و قبول نکنید ایشانرا گواهی

وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَشْخَرُ

گروه ایشانند به کاران ای آنانکه گردیده اند از سوس

قَوْمٌ مِّنْ قَوْمِ عَسَى أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نَبَأُ لَّكَ

و سوس است و می از گروهی شاید که باشند بهتر از ایشان و نه زمان از زمان

این حدیث در کتاب
نهر الوداع در
باب حفظ زبان
در حدیث حسن بن
سفیان و ابن مند
و ابو نعیم گفت
ابن عبد البر
نیست اسناد این
حدیث قوی

عَمَهُ أَنْ يَكُنْ خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا تَلِيَنَّوْا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَتَابَعُوا

شاید که باشد بهتر از ایشان در عیب و نفسهای خویش را و مواظب

بِالْأَلْقَابِ بِشَرِّ الْأَسْمَاءِ الْفُسُوقُ بَعْدُ لَا يُمْكِنُ وَمَنْ لَمْ

بقیها بدنام است فسق بعد از ایمان و هر که باز نگرود

يَتَّبِعْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا

پس آن گروه ایستند که از آفات گمراهیها و پرورید

كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ أَثْمٌ وَلَا

بسیار از از گمانها در برخی از گمان گناه است و غمناک کنید

يَغْتَبِ بَعْضٌ بَعْضًا يَحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ

و غیبت کنید برخی شما برخی را آید دوست میدارد از شما که بخورد گوشت

مِمَّا فَرَغَ مِنْهُ وَكَفَى اللَّهُ إِنْ اللَّهُ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ

برادر خود را که مرده است پس خوش دارد و او را و برسد از خدا ببرد خدا باز بخشد و رحیم است

سَعْدُ بْنُ سَعْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از سهل بن سعد روایت کرد که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

مَنْ يَضْمَنُ مَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَمَا بَيْنَ يَدَيْهِ

کسی که ضمانت کند آنچه پیش از اوست و آنچه پیش از اوست ضمانت میکند

لِلْجَنَّةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَ هَرَبَةُ قَالَ قَالَ رَسُولُ

بهشت رواد البخاری و از ابی هریرة روایت نمود آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْعَبْدَ لَيَنْكَلِمُ بِالْكَذِبِ

صلی الله علیه و سلم میگوید بنده هر آنکه سخن میکند که کاذب است

مِنْ رِضْوَانِ اللَّهِ لَا يَلْقَى لَهَا بَلَاءًا يَرْفَعُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَاتٍ

از روضه آن که خداوند آن را را از بندگی و بزرگوار کند و بزرگوار کند

وَأَنَّ السُّبْحَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ سَخِطِ اللَّهِ لَا يَفْقَهُ لَهَا بَلَا

دیرتر بگوید که بنده بر آنینه سخن میکند بکلمه که در سبک است با آن نذر و رها میگرداند دل را می اندازد و میگوید

يَكُونُ بِهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَفِي رِوَايَةٍ لَهَا يَتَوَلَّى بِهَا

کلید و دروغ یعنی زبان را نگاه باید داشت و فعلی نرا آسان نباید داشت روایت کرده این حدیث را بابین لفظ

فِي النَّارِ أَبْعَدَ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ (۱۰) إِلَى هَرَمِ

بخاری و در روایتی دیگر در بخاری و سلم بابین لفظ آمده که می افتد مذکب سبب آن کلمه در آتش دوزخ

رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اتَدْرُونَ مَا أَكْثَرُ مَا يُدْخِلُ

افراد دوزخ دور از مسافت میان سبدا و منتهای اوشل مسافت مابین شرق و مغرب است و آنرا می گویند

النَّاسَ الْجَنَّةَ تَقْوَى اللَّهِ وَحَسَنُ الْخُلُقِ اتَدْرُونَ مَا أَكْثَرُ

که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم آیا میدانید که چه چیز است بیشتر آنچه در آرد مردم را در بهشت تقوی خداست و خوش خلقی

مَا يَدْخُلُ النَّاسَ النَّارَ الْأَجْوَفَانِ الْقَمَرُ وَالْفَرْجُ رَوَاهُ الْأَيْمِيُّ

آیا میدانید که چه چیز است بیشتر آنچه میآورد مردم را در آتش دوزخ دو چیز میان خالی و دبان

وَابْنُ مَاجَةَ (۱۱) عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

دوم فرج مرد و زن رواه ترمذی و ابن ماجه و از عبد الله بن عمر رضی و است که فرمود آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَمَتَ بَخَارٍ وَاهُ أَحْمَدُ وَالتَّيْمَةُ

صلی الله علیه وسلم کسی خاموشی گزیند از سخن بد سخنان یا بد از آفات دنیا و آخرت

وَالدَّارِمِيُّ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَحَنِ عُقْبَةَ

که از راه دبان آید روایت کرده این حدیث را ترمذی و دارمی و ابن ماجه و ترمذی و حنی و عقبة

بْنُ عَامِرٍ رَضِيَ قَالَ لَقِيتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن عامر رضی گفت ملاقات کردم رسول الله صلی الله علیه و سلم

مَا النَّجَاةُ فَقَالَ امْلِكْ عَلَيْكَ لِسَانَكَ وَامْلِكْ بَيْتَكَ

چگونه نجات دهی گفت مالک خود را و مالک خود را و مالک خود را

صلی الله علیه و سلم
بنا بر حدیثی که در مسند ابی یوسف

وَأَيْكَ عَلَى خَطِيئَتِكَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَحَرَّ

وکیلی بر گناهان و تقصیرات خود رواه احمد و ترمذی

أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ رَفَعَهُ قَالَ إِذَا أَصَبَ ابْنُ آدَمَ فَإِنَّ الْأَعْمَلَ

و از ابی سعید رضی مرویت کردن و اگر پسر آدم را آید پس

كُلُّهَا تَكْفُرُ لِّلَّسَانِ فَنَقُولُ اَللّٰهُ فِينَا وَاَنَا نَحْنُ بِكِ

بدستید اعضا همه دشمن و فرمودنی میکنند باز پس میگویند بر بنیز کن خدا را و حق ما زیرا که دوست

فَإِنْ اسْتَقَمَّتْ اسْتَقَمْنَا وَإِنْ اِعْوَجَّتْ اِعْوَجْنَا رَوَاهُ

بتوایم پس اگر راست می ایستی تو راست می ایستیم ما و اگر میشوی کج میشویم ما رواه

التِّرْمِذِيُّ وَ (۵۰) عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

ترمذی و از علی بن حسین رضی مرویت نمود آنحضرت

اللّٰهُ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَزَكُّوْهُ

صلی الله علیه و سلم از علامات حسن ایمان مرد ترگ کردن او است

مَا لَا يَعْزِيهِ رَوَاهُ مَالِكٌ وَأَحْمَدُ وَحَرَّ النَّسِ رَضِيَ قَالَ

چیز پیرا که عذایت و اینها م ندارد رواه مالک و احمد و از انس رضی مرویت

نَوَقِيَّ رَجُلٌ مِّنَ الصَّحَابَةِ فَقَالَ رَجُلٌ ابْنُ بَشَرٍ اَلْبَنَاءُ خَقَالَ

وفات کرد مردی از اصحاب پس گفت مردی شادمان باش پس بد آمدن

رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفَلَا تَذَرُنِي فَلَعَلَّاهُ تَكَلَّمَ

بهشت پس نمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم ایمن سخن را و نمی دانی

فِيمَا لَا يَعْزِيهِ أَوْ يَجْلُ بِمَا لَا يَنْقُصُهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَحَرَّ

حقیقت حال را پیرا بدی سخن کرده باشد و چیز که نباید یا بخیل کرده باشد بجزیکه او حق و نقصان نمی در آورد

سُفْيَانُ بْنُ عَبْدِ اللّٰهِ الثَّقَفِيُّ رَضِيَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللّٰهِ

رواه ترمذی و از سفیان بن عبد الله ثقفی رضی مرویت گفت یا رسول خدا چیست

و از انس رضی مرویت

مَا أَخَوْفُ مَا تَخَافُ عَلَى قَالَ فَأَخَذَ بِلِسَانِ نَفْسِهِ وَقَالَ

مخفون ازین رمی ترسی تو بر من شرا از پس گرفت آنحضرت در ساین دست را بر زبان خریف خود و فرمود

هَذَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ (۱۰) عِمْرَانُ بْنُ حِطَّانٍ رَضِيَ قَالَ

و فرمود اینست که بیشتر میترسم آنرا بر تو رواه ترمذی و از عمران بن حطان رضی گفت

أَنْتَ أَبَاذِرٌ رَضِيَ فَوَجَدْتُهُ فِي الْمَسْجِدِ مُجْتَبِئًا بِكِسَاءٍ أَسْوَدَ

آدم اباذر را رضی پس یافتیم او را در مسجدی تشکمانده بهیم سیاه تنها نشسته

وَحَدَّةٌ فَقُلْتُ يَا أَبَاذِرٍ مَا هَذِهِ الْوَحْدَةُ فَقَالَ سَمِعْتُ

پس گفتم یا اباذر چیست این تنها نشستن تو پس فرمود ابوذر شنیدم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الْوَحْدَةُ خَيْرٌ

رسول الله صلی الله علیه وسلم را که میگفت تنها نشستن بهتر است

مِّنْ جَلِيسِ السَّوِّءِ وَالْجَلِيسُ الصَّالِحُ خَيْرٌ مِّنْ الْوَحْدَةِ

از نشستن با منقبین بد و نشستن با هم نشین نیک بهتر است از تنها نشستن و سخن کردن

وَأَمْلَأَهُ الْخَيْرُ خَيْرٌ مِّنَ السُّكُوتِ وَالسُّكُوتُ خَيْرٌ مِّنْ

نیک پرست از خاموشی و خاموشی نشستن بهتر است از سخن کردن بد

أَمْلَأَهُ الشَّرُّ (۱۰) عِمْرَانُ بْنُ حُصَيْنٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

و از عمران بن حصین رضی مرویست که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَقَامُ الرَّجُلِ بِالصَّمْتِ أَفْضَلُ

صلی الله علیه وسلم فرمود گاهی باشد که منزلت و مرتبه مرد نزد خدا بجاوشی

مِنْ عِبَادَةِ سِتِّينَ سَنَةً (۱۰) ابْنُ ذَرٍّ قَالَ مَخَلْتُ

فاضل تر و زیاده تر آدمی از عبادت شصت سال و از ابی ذر مرویست گفت در آدم

عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ الْحَدِيثَ

من در آنحضرت را صلی الله علیه وسلم پس ذکر حدیث را

لَهُ الْآنَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَوْصِنِي قَالَ أَوْصِيكَ

بادرازی وی که اینجا مذکور نیست تا آن گفت ابوذر گفتیم یا رسول الله اندر کن مرا گفت آنحضرت اندر

بِتَقْوَى اللَّهِ فَإِنَّهُ أَزِينُكَ كُلَّهُ قُلْتُ زِدْنِي قَالَ عَلَيْكَ

کنم ترا بتقوی خدا زیرا که تقوی از آرایش دهنده ترست همه کار ترا گفتیم زیاده کن مرا فرمود بر تو باد

بِتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَذِكْرِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَإِنَّهُ ذِكْرُكَ فِي السَّمَاءِ

تلاوت قرآن و یاد کردن خدای عزوجل زیرا که ذکر خدا سبب ذکر کردن مرتبه است در آسمان

وَنُورُكَ فِي الْأَرْضِ قُلْتُ زِدْنِي قَالَ عَلَيْكَ بِطَوَّلِ

در روشنائی است مرترا در زمین گفتیم زیاده کنی اگر چه این کافیست فرمود و بهر تو باد و بهر تو باد

الصَّمْتِ فَإِنَّهُ مُطْرَدَةٌ لِلشَّيْطَانِ وَعَوْنُكَ عَلَى امْرِئِيكَ

در آنکه مقرون بفکرست زیرا که وی سبب راندن است شیطان را که از راه زبان می در آید و یا رسد دهنده

قُلْتُ زِدْنِي قَالَ يَا لَكَ وَكَثْرَةِ الضَّحَاكِ فَإِنَّهُ يُمِيتُ الْقَلْبَ

مرترا بر کار دین تو گفتیم زیاده کن مرا فرمود و در او را خود را از بسیاری خنده زیرا که خند بسیار میمیراند دل را

وَيَذْهَبُ بِنُورِ الْوَجْهِ قُلْتُ زِدْنِي قَالَ قُلْ الْحَقُّ وَإِنْ كَانَ مُرًّا

و می برد روشنائی روی را که زیاده کن مرا در اندر فرمود مرا حق گو اگر چه تلخ و ناخوش آید علیه را بهر تو باد

قُلْتُ زِدْنِي قَالَ لَا تَخَفْ فِي اللَّهِ لَوْ مَآءٌ قُلْتُ زِدْنِي قَالَ

تر گفتیم زیاده کن مرا فرمود من ترس در اظهار دین خدا و تا کید وی ملامت نندارد را هر چه گویند گفتیم زیاده کن مرا

لَيُخْرِجَنَّكَ عَنِ النَّاسِ مَا تَعْلَمُ مِنْ نَفْسِكَ وَ

فرمود باید که بخرج آید ترا از دیدن و گفتن عیب مردم چیزیکه میدانی از عیبهای نفس خود و از انفس رخص

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَبَا ذَرٍّ أَدَاكَ

مرو نیست از آنحضرت صلی الله علیه وسلم که فرمود آنحضرت را به ذر را

عَلَا خَصَّتَيْنِ هُمَا أَخَفَّ عَلَى الظَّهِيرِ وَأَثْقَلُ فِي الْبِزَانِ

در آنکه دو تن اند و نه ای بر دوش خصلت در آن و خصلت سبک تر اندر پشت و این تر اندوز چنان

عَلَا

قَالَ قُلْتُ بَلَى قَالَ طَوَّلُ الصَّمْتِ وَحَسَنُ الْخُلُقِ وَالَّذِي يُنْفِئُ

ابوذر گفت آری بی نهایت در خاموشی و در خصلت غاموشی و در حسن خلق و در آن که از من

بیدارم ما عَمِلَ الْخَلَاءِيقُ عَمَلَهُ - رَوَى ابْنُ أَبِي شَيْبَةَ

در دست قدرت اوست کار و در خلق مانند این و خصلت یعنی هیچ کار از این نیست و در این که در میان

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَسْلَمَ رَضِيَ قَالَ إِنَّ عُمَرَ رَضِيَ دَخَلَ

را در شعب ایمان و روایت است از اسلم که در آن وقت که در آن روز

يَوْمًا عَلَى أَبِي بَكْرٍ بِالْحَدِيثِ رَضِيَ وَهُوَ يَحِيدُ لِسَانَهُ فَقَالَ

بر ابی بکر صدیق راضی و او یکه زبان خود را پیشت عمر با بکر

عُمَرُ مَهْ عَفَرَ اللَّهُ لَكَ فَقَالَ لَهُ أَبُو بَكْرٍ إِنَّ هَذَا أَوْ رَدَّ فِي

این فعل را بیا فرود ترا خدا بیست گفت ابو بکر بدستی که این زبان در آورد مراد در مالک

الْمَوَارِدِ رَوَاهُ مَالِكٌ

رواه مالک

بَابُ لَعْنَةِ الْمُؤْمِنِ وَرَمِيَهُ بِالْكَفْرِ وَانْفُسِقَ

این باب در لعنت کردن مؤمن و دشنام دادن مؤمن را با کفر و منسحق است

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و از عبد الله بن مسعود راضی گفت فرمود آن وقت صلوات

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَيِّئَاتُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ وَقِتَالُهُ فُسُوقٌ

الله علیه و سلم دشنام دادن مسلمان رافسوق است و قتال او فساد

مُسْفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

منسحق علیه و روایت است از ابی ذر راضی گفت فرمود رسول الله صلوات

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَرْمِي رَجُلٌ رَجُلًا بِالْفُسُوقِ وَلَا يَرْمِيهِ بِالْكَفْرِ

الله علیه و سلم دشنام ندهد مردی را مردی را بفسوق و دشنام ندهد مردی را بکفر

اَلَا تَدْرِيْتُ عَلَيْهِ اِنْ لَمْ يَكُنْ صَاحِبُهُ كَذَلِكَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

مگر آنکه رجوع کند این کلمه بر قائل اگر نباشد او که دشنام داده شده است همچنین که میگوید رواه بخاری

وَعَنْ اَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از ابی در داء رضى مرویست که شنیدم آنحضرت صلی الله علیه و سلم را که

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اِنَّ اللِّعَّائِيْنَ لَا يَكُونُوْنَ شُهَدَاءَ وَلَا

میگفت که لعنت بر لعنت کنندگان نمی باشد گواهی دهندگان بر خلق دنیا شوند

شَفَعَاءَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ اِبْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ

شفاعت کنندگان ایشا نزار روز قیامت رواه مسلم و از ابن مسعود رضى

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ الْمُؤْمِنُ

مرویت گفت آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود نیست مؤمن

بِالطَّعَانِ وَلَا بِاللِّعَانِ وَلَا الْفَاحِشِ وَلَا الْبَغِيّ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

طعن کننده در آبروی مردم و نه لعنت کننده و نیست سخت نینده و نه بخیل رواه بخاری

وَالْبَهْقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ اَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ سَمِعْتُ

و بهیق در شعب ایمان و روایت است از ابی در داء رضى گفت شنیدم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اِنَّ الْعَبْدَ اِذَا لَعِنَ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم را که میگفت برستی بنده چون لعنت کند

شَيْئًا صَعِدَتِ اللَّعْنَةُ إِلَى السَّمَاءِ فَتَغْلُقُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ دُونَهَا ثُمَّ تَأْخُذُ

چیز بر آسمانی باشد یا غیر آدمی بر میسد و لعنت بسو آسمان پس بسته میشود در بای آسمان نزد و سه پلستر

بَيْنَنَا وَشِمَالًا فَإِذَا الْمَرْجَدُ مَسَا عَا رَجَعَتْ إِلَى الَّذِي لَعِنَ

میگسرد راه را بجانب رست و چپ پس چون نمی یا بد لعنت جای رفتن را باز میگیرد و بسو عکس

فَإِنْ كَانَ لَكَ أَهْلٌ فَلَا تَرْجِعْ إِلَى قَائِلِهَا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

لعنت کرده شده است او را پس اگر هست آنگاه قبول کردن لعنت را بپس و اگر نه رجوع میکند بسو گوینده آن لعنت رواه ابو داود

باب فی الکذب

این باب در بیان معصیت در دروغ است

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

وَأَزْعَبُهُ اللَّهُ بْنُ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ فَإِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَازِمٌ كَيْفَ يَرِثُ خُودَ رِثَةِ كَفَّارِ رِثَةِ كَفَّارِ رِثَةِ كَفَّارِ رِثَةِ كَفَّارِ

الْبِرِّ وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيَتَّقِ اللَّهَ

بِسُوءِ نِيَّةٍ حَتَّى يَكُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَكُونُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَكُونُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

الصِّدْقُ حَتَّى يَكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدْقًا وَآيَاكُمْ وَالْكَذِبُ

وَكُفْرٌ شَرٌّ مِنْ كَذِبٍ كَفَّارِ رِثَةِ كَفَّارِ رِثَةِ كَفَّارِ رِثَةِ كَفَّارِ رِثَةِ كَفَّارِ

فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ

وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَكْذِبُ وَيَكْتَرِي الْكَذِبَ حَتَّى يَكْتَبَ عِنْدَ

بِسُوءِ نِيَّةٍ حَتَّى يَكُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَكُونُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَكُونُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

اللَّهُ كَذِبًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ قَالَ إِنَّ الصِّدْقَ

نَامُ أَوْ نَزْدُ خُودَ رِثَةِ كَفَّارِ رِثَةِ كَفَّارِ رِثَةِ كَفَّارِ رِثَةِ كَفَّارِ رِثَةِ كَفَّارِ

تُرْوَانِ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ وَإِنَّ الْكَذِبَ فَجُورٌ وَإِنَّ الْفُجُورَ

يَكُونُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَكُونُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَكُونُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَكُونُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

يَهْدِي إِلَى النَّارِ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وَأَزْعَبُهُ اللَّهُ بْنُ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَرَكَ الْكَذِبَ وَهُوَ بَاطِلٌ بَنِي لَهُ فِي رِثَةِ كَفَّارِ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَازِمٌ كَيْفَ يَرِثُ خُودَ رِثَةِ كَفَّارِ رِثَةِ كَفَّارِ رِثَةِ كَفَّارِ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَازِمٌ كَيْفَ يَرِثُ خُودَ رِثَةِ كَفَّارِ رِثَةِ كَفَّارِ رِثَةِ كَفَّارِ

مسلم بن النخعي روى
عن أبيه عن جده عن
ابن عمر عن النبي

الْجَنَّةِ وَمَنْ تَرَكَ الْمِرَاءَ وَهُوَ مُحِقُّ بَنِي لَهُ فِي وَسْطِ الْجَنَّةِ وَمَنْ

مکانی در حوالی بهشت و سبک بگذارد و نزاع و حای آله حق بجانب دست بنابرده شود بر او

حَسَنَ خُلُقِهِ بَنِي لَهُ فِي أَعْلَاهَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَحَسَنَ

در میان بهشت و سبک بگذارد و تمهید بکن خلق خود را بنابرده شود بر او و در اعلا و حای بلند بهشت رواد ترمذی

ابْنُ رَضٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَذَبَ

و از ابن رض روایت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم چون دروغ بگوید

الْعَبْدُ تَبَاعَدَ عَنْهُ الْمَلَائِكَةُ مِنْ ثَلَاثِينَ مَلْجَأٍ بِهِ رَوَاهُ

بنده و در میگردد و از آن بنده شصت یک کرده از هر گنجه بوی ناخوشش آنچه آورده است آن بنده آنرا از دروغ

التِّرْمِذِيُّ وَحَسَنَ سُفْيَانُ بْنُ أَسَدٍ الْحَضْرَمِيُّ رَضٍ قَالَ

رواد ترمذی و از سفیان بن اسد حضرمی رض روایت شد

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ كَثُرَتْ

شنیدم من آنحضرت را صلی الله علیه وسلم گفت بگفت بزرگ

خِيَانَةٌ أَنْ تُحَدِّثَ أَخَاكَ حَدِيثًا هُوَ لَكَ بِهِ مُصَدِّقٌ

ناراستی خیانت است که بری برادر خود را سخنی که آن برادر در مرتبت در آن سخن مصدق

وَأَنْتَ بِهِ كَاذِبٌ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَحَسَنَ صَفْوَانُ بْنُ سُلَيْمٍ

و تودران سخن دروغ گوینده رواد ابو داود و از صفوان بن سلیم رض

أَنَّهُ قِيلَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيْكُونُ الْمُؤْمِنُ

روایت شد که گفته شد آنحضرت را صلی الله علیه وسلم که آیا باشد مسلمان

جَبَانًا قَالَ نَعَمْ فَقِيلَ لَهُ أَيْكُونُ لِلْمُؤْمِنِ نَحِيلًا قَالَ نَعَمْ فَقِيلَ لَهُ

بزدل و ترسند گفت آنحضرت آری می باشد پس نه شد آنحضرت را آیا باشد مسلمان

أَيْكُونُ الْمُؤْمِنُ كَذَّابًا قَالَ لَا رَوَاهُ مَالِكٌ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَشُعْبَةُ

آری پس گفت آنحضرت آیا باشد مسلمان دروغ گوئی نه شد آنحضرت را آیا باشد مسلمان

الْإِيمَانِ رُسُلًا وَعَنْ عِبَادَةِ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ

شعب ایمان مرسل و از عباد بن صامت رضی الله عنه روایت کرد آنحضرت

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِضْمِنُوا لِي سِتًّا مِنْ نَفْسِي

صلی الله علیه وسلم فرمود شما من شش چیز را من محافظت

أَضْمِنُ لَكُمْ الْجَنَّةَ أَصْدُقُوا إِذَا حَدَّثْتُمْ وَأَوْفُوا إِذَا وَعَدْتُمْ

منش چیز را از شما می خورم شما من شش را بپشت راراست گوئید چون سخن ننید و خبر دهید

وَأَذُوا إِذَا اتَّيْتُمْ وَاحْفَظُوا فُرُوجَكُمْ وَخَضُوا أَبْصَارَكُمْ وَكَفُّوا

و سر برید چون وعده کنید و امانت ادا کنید چون گرفته شوید و نگاهدارید عورت های خود را و فرو نه ا باندید

أَيْدِيَكُمْ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

میشماید خود را از دیدن نامحرم و بازدارید دست ها را از نظر بطاول آنچه حرام است رواه بیهقی در شعب ایمان

الْمُقَدَّادِ بْنِ الْأَسْوَدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در روایت است از مقداد بن اسود رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ إِذَا رَأَيْتُمُ الْمَدَّاحِينَ فَاحْشُوا فِي وَجُوهِكُمْ عَنِ التُّرَابِ

و سلم چون ببینید مدح گویندگان را یعنی در حالت مدح پس بنید از دیدن و رویها آنها خاک را و از خاک

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَنَسِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

انداختن حرمان است یعنی چیزی ندید یا ندک چیز دادن که مشایب بخاک است رواه مسلم و آن انس رضی الله عنه روایت

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا مَدَحَ الْفَاسِقُ غَضَبُ الرَّبِّ تَعَالَى

که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم چون مدح کرده میشود فاسق در خشم می آید بر او در کار و عصب

وَاهْتَزَلَهُ الْعَرْشُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

و می لرزد از جهت مدح فاسق عرش رواه بیهقی در شعب ایمان

بَهْزِ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

در روایت است از بهز بن حکیم که روایت میکند از پدر خود و جده از رسول الله صلی الله علیه وسلم

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ لِمَنْ يَحْدِثُ فَيَكُنْ بِرُضِيحِهِ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ہلاک و سختی میں کہ سخن میکند پس دروغ میگوید تا بخندند بآن

بِهِ الْقَوْمَ قِيلَ لَهُ وَبِئْسَ لَهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ

سخن مردم را و ہلاکی است مر آنرا و بیل و سختی است مر آنرا رواہ احمد و ترمذی و ابو داؤد

وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و دارمی و از ابی ہریرہ رضی مر و بیست کہ فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْعَبْدَ لَيَقُولُ الْكَلِمَةَ لَا يَقُولُهَا

صلی اللہ علیہ وسلم بدستگیر بندہ کہ کہینہ میگوید کہ کلمہ را نمیگوید آنکس کہ

إِلَّا لِيُضْحِكَ بِهِ النَّاسُ يَهْوِي بِهَا أَبْعَدَ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ

تا بخندند از باین مردم را افتد آن بندہ بسبب آن کلمہ یعنی بسوی دروغ افتاد و دور تر است مساحت آن

وَالْأَرْضِ وَرَأَتْهُ لَيَزِلُّ عَنْ لِسَانِهِ أَشَدَّ مِمَّا يَزِلُّ عَنْ

از مساحتیکہ میان آسمان و زمین است و بر زمین برآیند می لغزد بندہ از زبان خود سخت تر از

قَدَمِهِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَ

تقریبین از قدم رواہ البیہقی در شعب الایمان

أَمْ كُلُّهُمْ رَضِيَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ام کلثوم رضی مر و بیست کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

لَيْسَ الْكَذَّابُ الَّذِي يُضِلُّ بَيْنَ النَّاسِ وَيَقُولُ خَيْرًا

نیست دروغ گوئی آنکس کہ اصلاح میکند میان مردم و میگوید سخنان نیک را کہ باعث

وَيَمْنَةٍ خَيْرًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

اصلاح و نجات نزع میگوید اگر توبہ دروغ گوید و اگر میرساند سخنان خوبه ایگوید کہ متفق علیہ

يَا بِيْتَرَكَ الْغَيْفَ وَالْشَّهَادَةَ وَالطَّعْنَ

ایہ باب در بیان ترک گفتن و برگویی و طعن ست و سخن چینی و طعنہ کردن بر مردم

عن عائشة أن رجلاً استأذن على النبي صلى الله عليه وسلم

و از عایشه رضی الله عنہا روایت است که هر دوی اذن طلبید که در آید هر یک بخیر خدا صلی الله علیہ

وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّكَ نَوَّالُهُ فَيُسْ أَخُ الرَّبِّ قَوْلُ مَا جَاءَ

و سلم پس فرمود آنحضرت اذن دهید مرا این مرد را و بگذارید تا در آید پس بد قبیلہ داری سمیت

لَنَسِيءٌ مَّا لِيَّ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي وَجْهِهِ وَأَنْبَسَ إِلَيْهِ فَلَمَّا

پس چون در آموختن طلقات لسان و تازہ روی نمود آکھفت در روی و کے انگہار انہما

نُطْلَقَ الرَّجُلُ قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا يَا رَسُولَ اللَّهِ قُلْتَ كَذَا

لورد آنحضرت بسوی آنخود پس هرگاه که رفت آنخود گفت عایشه رضی یا رسول اللہ تعالیٰ عنہ مرا این مرد را

وَكَذَلِكَ نَظَلَقْتُ فِي وَجْهِهِ وَأَنْبَسْتُ إِلَيْهِ فَقَالَ سُبْحَانَ

عالم : جنین نہیں پریشاں تھ نمودی در رنج و ایضا طغوردی بسوی دی این چیست پس فرمود

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَتَى عَاهَدْتَنِي فَمَآ شَاءَ شَرٌّ

حضرت علیؓ علیہ وسلم کے یافتنی و دیدی مرا ای عالیشانہ برگزیده بدرستی برترین

لِلنَّاسِ عِنْدَ اللَّهِ مَنَزِلَةٌ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مِمَّنْ تَرَكَ النَّاسَ إِفْقًا

دودها نزد خدا بی‌حالی از روی مرتبه روز قیامت کسیکه ترک دهند و بگذارند او را مردم از جهت پرستش می‌کنند

نَدِيهِ وَفِي رِوَايَةٍ اِتِّقَاءُ فَحْشِهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَدَنُ

از ستر و کے : دروایمی بجای اتقا و شرہ العالمیہ آدمہ

فی هريرة رضا قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹

كُلَّ امْتِي مُعَافِي إِلَّا الْمَجَاهِرُونَ وَإِنَّ مِنَ الْجَانَةِ أَنْ يُعْمَلَ

در امت سلامت دسته و گنجه می شود که اینها را که در کتب و بیجا می راود برستیل از بیجا می راود

رجل بالليل عما نحر صبي وقال ستره الله فيقول يا فان

اینگله محل کندروی در سبب محل بدرالپستر شیخ کندو حال آنکه تشبیه است اورا خدا بیبنالی: پرده علم و کرم

عَدَّتْ الْبَارِحَةَ كَذَا وَكَذَا وَقَدْ بَاتَ يَسْتَدْرُجُ رَبَّهُ وَيَصْبُ

کردم دی شب چنین و چنان کاری و تحقیق شب کرد این حال که میبوشد علی در

يَكْتَفُ سِتْرَ اللَّهِ عَنْهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ وَائِلَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ

پرو و گاروی می کند با خیال بر و پرده خدا را از خود متفق علیه و رویت است از وائل بن اسقع که فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَطْهَرُ السَّمَاءُ لِأَخِيكَ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم ظاهر کن شامت را برای سلمانی و شاد مشوبه را بیک

فِي رَحْمَةِ اللَّهِ وَيَبْتَلِيكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

بوسه رسا پس اگر شاد شدی بدان رحم کند خدا بر تیرا و او را بتلاگرداند ترا بان بسمه رواه ترمذی و از ابی هریره

رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَالَ الرَّجُلُ

مرویت که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم چون بگوید مروی هلاک شدند

هَلَاكَ النَّاسُ فَهُوَ أَهْلُكَهُمُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَائِشَةَ

مردم پس آنرا و هلاک ترین مردم است رواه مسلم و از عایشه

رَضِيَ قَالَتْ قُلْتُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَسْبُكَ مَرْصِفِيَّةٌ

رضی مرویت گفت گفتم من مراخت صلی الله علیه وسلم را برست ترا از مصفیة

كَذَا وَكَذَا تَعْنِي قَصِيرَةً قَالَ لَقَدْ قُلْتُ كَلِمَةً لَوْ مُزِحَ بِهَا

یعنی از عیبهای او چنین و چنان و مرا و میدار و عایشه کوتاه قامت را فرمود آنحضرت بر آینه گفتی ترا

الْبَحْرُ لَمْ يَجِدْهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

سخنی را که اگر آمیخته شود با آن کلمه دریا هر آینه غلط میکند دریا را رواه احمد و ترمذی و ابو داود و

النَّسِ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا كَانَ

در روایت است از انس رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم نباشد

الْفَحْشُ فِي شَيْءٍ إِلَّا شَانَهُ وَمَا كَانَ إِلَّا فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ

فحش در چیزی مگر که عیب دار میکند آنرا و نباشد مگر در چیزی که زینب میدهد آنرا

سخنی که از حدیثی است و در حدیثی دیگر آمده است و در حدیثی دیگر آمده است و در حدیثی دیگر آمده است

رَوَاهُ السِّرْمِذِيُّ

رواد ترجمه

باب في غيبته و ما على ذي لوجه من

باب در بیان غیبت و نامی و چنان در عید بر صاحب منیم

بني هاشم رضائ رسول الله صلى الله عليه وسلم

از امام محمد بن مرویت که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود

قال انذارون ما الخيبة قالوا الله ورسوله اعلم قال ذكرك

آیا میدانید که غیبت چیست گفتند سماع خدا و رسول و انا ترست گفت آنحضرت غیبت یاد کردن

اخاك بما يكره قيل افرأيت ان كان في اخي ما أقول قال قال

نشدت برادر خود را بچیزی که ناخوش دارد آنرا گفته شد آیا پس پیدای غیبت ما را اگر باشد برادر من آنچه میگوید

ان كان فيه ما تقول فقد اغتبته وان لم يكن فيه ما تقول فقد

گفت آنحضرت اگر هست در آن شخص چیزی که میگویند از بدی پس تحقیق غیبت کرده و اگر نیست در وی آنچه میگویند

بهته رواه مسلم و عن ابن عباس رضائ رجلين

پس تحقیق بهتان کرده رواه مسلم و از ابن عباس رضائ دو مرد

صليا صلوۃ الظهر والعصر وكانا صائمين فلما قضى

گذاشتند نماز ظهر را یا عصر را شک را دوستی بودند آن زمان روزه دار پس هرگاه

النبي صلى الله عليه وسلم الصلوة قال اعيذكما وضوءكما

که او اگر روزه آنحضرت صلی الله علیه وسلم نماز گفت این دو مرد باز گردانید شما وضو خود را

وصلوتمكما وامضيا في صومكما واقضيا يومكما

و نماز خود را بگذرید روزه خود را بپایان رسانید و افطار نکنید و قضا کنید این روزه را

اخر قال لم يارسول الله قال اغتبتم فلانا وعن

روزی گفتند آن دو مرد چه امانه کنیم یا رسول خدا فرمود شما غیبت کردید فلان شخص را

إِنِّي سَعِيدٌ وَجَابِرٌ رَضًا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَأَزَابِي سَعِيدٌ وَأَزَابِرُ رَضٍ مَرْوِیست گفتند هر دو که فرمود آنحضرت علیه

وَسَلَّمَ الْغَيْبَةُ أَشَدُّ مِنَ الزِّنَا قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَيْكَ

وَسَلَّمَ غیبت کردن بجهنمی و جوره سختتر از زنا کردن است گفتند یا رسول الله بمرقه نازل باد

الْحَمْلُ وَالسَّلَامُ وَكَيْفَ الْغَيْبَةُ أَشَدُّ مِنَ الزِّنَا قَالَ

صَدَقَ و سَلَامٌ بجز غیبت سختتر از زنا باشد فرمود آنحضرت بدرستی که مرد هر آید زنا میکند پس

إِنَّ الرَّجُلَ لَيَزْنِي فَيَتُوبُ فَيُتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ فَيَتُوبُ

لَوْهٌ میکند پس هر که میزند حق تعالی بر وی رحمت و در روایتی باین نظم آمده پس توبه میکند

فَيَغْفِرُ اللَّهُ لَهُ وَإِنَّ صَاحِبَ الْغَيْبَةِ لَا يُغْفَرُ لَهُ حَتَّى

آنمزد پس می آید زنده شود و او را بدرستی که صاحب غیبت آمرزیده نشود مراد از آنکه

يَغْفِرُ هَالَهُ صَاحِبُهُ وَفِي رِوَايَةِ النَّبِيِّ رَضًا قَالَ كَيْفَ

بیامرزد او را یا رسول الله در روایت انس رحم آمده گفت آنحضرت

الزِّنَا يَتُوبُ وَصَاحِبُ الْغَيْبَةِ لَيْسَ لَهُ تَوْبَةٌ رَوَى

زنا کننده توبه میکند ولی صاحب غیبت مراد از او نیست و استقامت کند و در روایتی آنحضرت فرمودند

الْبَيْهَقِيُّ الْأَحَادِيثُ الثَّلَاثَةُ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

روایت کرد بیهقی این سه حدیث را در شعب ایمان

وَعَنْ النَّبِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَأَزَابِرُ رَضٍ مَرْوِیست که آنحضرت علیه

وَسَلَّمَ كَرَامَاتٍ مِنْ كَفَّارَةِ الْغَيْبَةِ أَنْ تَسْتَغْفِرَ لِمَنْ أَعْتَبْتَ

و سَلَّمَ کرامت ها که از مکاره غیبت یعنی آنکه بخواهی بخوانی که آمرزش خواهی کرد کسی را که توبه کرد

تَقُولُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَلَهُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي الدَّعْوَةِ لِلْكَفَرِ

صورت آمرزش ای که بگوئی خدا یا پروردگار ما را و او را و این حدیث را بیهقی در دعوت کفر

وَعَنْ عَقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و از عقبه بن عامر رضی مر ویست که فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ رَأَى عَوْرَةَ فَسْتَرَهَا كَانَ

صلی الله علیه وسلم کسی که بپوشد آنرا باشد آنکس مانند کسی که

كُنَّ أَحَبَّيْ مُؤَدَّةً رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَحَن

زنده گرداند دختر زنده در گور کرده را رواه احمد و ترمذی

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أُغْتِيبَ

در روایت کرد انبیا و از آنحضرت صلوات الله علیه وسلم فرمود آنحضرت کسی غیبیت کرده شود

عِنْدَهَا أَخُوهُ السُّلَمُ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَى نَصْرَةٍ فَنَصَرَهُ نَصْرُ اللَّهِ

نزد وی برادر وی مسلمان و حال آنکه تا دوست بر او و او می تواند که منع کند پس مدد کرد و او را مدد میکند

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَإِنْ لَمْ يَنْصُرْهُ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَى نَصْرِهِ

خدا ای تعالی آنرا در دنیا و آخرت پس اگر مدد نکرد برادر خود را و حال آنکه در قدرت داشت بخیرت

أَذْرَكَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ

دی میگذرد او را خدا و مواخذه میکند او را بسبب عدم نصرت دی در دنیا و آخرت روایت کرد انجیدثی را در شرح سننه

وَعَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و از اسماء بنت یزید رضی مر ویست گفت فرمود آنحضرت صلوات الله

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ ذَبَّ عَنْ لَحْمِ أَخِيهِ بِالْمَغِيبَةِ كَانَ

صلوات الله علیه وسلم کسی که دفع کند از گوشت خوردن برادر خود غیبیت کردن و باز دست

حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُعْتِقَكَ مِنَ النَّارِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ وَشُعْبَةُ

او را از غیبیت کردن برادر واقعی بر خدا و لطف آنکه آزاد کند او را خدا از آتش و غیره روایت کرد

الْإِمَّانُ وَحَن عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ غَنَمٍ وَأَسْمَاءُ بِنْتُ يَزِيدٍ

انجیدثی را بیهقی و شعبه ایمان و روایت است از عبد الرحمن بن غنم و اسماء بنت یزید

يَوْمَ الْقِيَمَةِ لِسَانَانِ مِنْ نَارٍ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَعَنْ

روز قیامت دو زبان از آتش رواه دارمی

إِسْمَاعِيلَ بْنِ زِيَادٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَرِيسَةَ

از اسماعیل بن زیاد از جعفر بن محمد از پدرش از عریسه

ابْنِ زَيْدٍ رَضِيَ قَالَ بَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن زید رضی است که نام بود با محبت و من پس پشت آنحضرت بودم ناگاه در پیش آمد

عَلَى بَعْلَتِهِ الشَّهْبَاءُ وَأَنَارُ دُفَاهُ إِذْ عَشَرَتِ الْبَغْلَةُ فَقُلْتُ

سوار بود بر ماده است که نام بود خوبا محبت و من پس پشت آنحضرت بودم ناگاه در پیش آمد

لَعَسَ ابْنُ إِبْلِيسَ فَضْرَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

نام آنحضرت پس گفت ملاک بود ابلیس پس زد دست مبارک آنحضرت جمله الله علیه وسلم

عَلَى مَنْكِبَيْهِ وَقَالَ يَا أَيُّسَامَةَ لَا تَقُلْ هَكَذَا فَإِنَّكَ لَا بَلِيْسَ

بر ما رویا و فرمود ای ایسامه مگو چنین زیرا که مرا بلیس را وقت گفتن چنین سخن باشد

عِنْدَ ذَلِكَ نَحْوُهُ يَقُولُ ذَكْرَنِي وَنِسِي رَبَّهُ وَلَكِنْ قُلْ بِسْمِ اللَّهِ

نحوت در محنت میگردد که یا ایسامه مرا فراموش کنم بعد از ذکر خود را و لیکن بگو بسم الله

هَذَا فِي التَّفَقُّقِ وَالْمُفْتَرِقِ وَرَجَالُهُ ثِقَاتٌ لَكِنَّ فِيهِ انْقِطَاعٌ

این فقط حدیث در تفقح است و متفق نیز مردان بخیرند یعنی راویان ثقات اند چه لیکن در این اسناد

بَيْنَ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ وَبَيْنَ أُسَامَةَ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ

انقطاع میان محمد بن حسین و میان ایسامه و از انس مرویست گفت

قَالَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تجسین کرد شد مردی از اصحاب آنحضرت علیه السلام

فَقَالَ لَوْ أَهْنَيْتُكَ الْجَنَّةَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس گفتند صحابه خوش گوار بود ترا بهشت پس فرمود آنحضرت علیه السلام

وَسَلَّمَ وَمَا عَلَّمَكُمْ لَعَلَّه قَدْ تَكَلَّمْتُمْ فِيهِ مَا لَا يَغْنِيهِ أَوْ مَنَعَ

و سلم چه معلوم گرداند شما را که وی داخل بهشت است شاید وی تحقیق کلام رده باشد چه در صورت

مَا لَا يَنْقُصُهُ رَوَاهُ ابْنُ جُرَيْجٍ

نقصه باشد یا بخیل کرده باشد و ابن جریر او را از آنجا نقصان نمی آید و او را رواه ابن جریر

باب الوعد

باب در بیان وعده

وَأَوْفُوا بِأَيْدِي أَلْعَهْدِ كَانَ مَسْئُولًا وَأَوْفُوا أَلْكَلِ

و وفا کنید بپایان و ابر دستیک پیمان است هر سیده شده و تمام کنید پیمان را چون به پیمانید

إِذَا كَلِمَتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطِ أَسْلَمْتُمْ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ

و بسنجید به ترازوی سبک راست این بهتر است و نیکوتر است

تَأْوِيلًا وَادُّ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلُ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ

بمانیت و یاد کن در قرآن اسمعیل را بد رستی که او بود راست

الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا كَانَ بِالْمَكَّةِ بِالصَّلَاةِ

و وعده و بود فرستاده پیغمبر و بود میفرمود کسان خود را بنماز

وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ

و زکوة و بود نزد پروردگار خود پسندیده و از عبد الله بن

الْحُسَيْنِ رَضِيَ قَالَ بَايَعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْلَ

حسام رضی روایت گفت خریدم از آنحضرت صلی الله علیه وسلم چیزها

أَنْ يُبْعَثَ وَيَقِيَّتْ لَهُ بَقِيَّةُ فَوْعَدِهِ أَنْ آتِيَهُ بِهَا فِي مَكَانِهِ

پیشتر از آنکه مبعوث شود و باقی ماند مرا آنچه را بد من بقیه از سخن من پس وعده کردم

فَنَسِيْتُ فَذَكَرْتُ بَعْدَ ثَلَاثِ أَهْوِي مَكَانِهِ فَقَالَ

آنحضرت مرا به یاد آوردم و او را بقیه سخن در جای آنحضرت که آنجا شسته بود یاد و رجاء پس فراموش کردم

پس یاد آوردم بعد سه شب ناگاه دیدم آنحضرت را در همان جا شسته است پس فرمود تحقیق انداختی مرا

در حدیث جبره اسکرع
در حدیث جبره اسکرع

لَقَدْ شَقَقْتُ عَلَىٰ أَنَا هُنَا مِنْذُ ثَلَاثِ أَنْتَظِرُكَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ
در مشقت من اینجا ام از مدت سه روز انتظار میبرم آمدن ترا تا خلاف وعده نشود رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
و از زید بن ارقم رضی عن النبی صلی اللہ علیہ وسلم

قَالَ إِذَا وَعَدَ الرَّجُلُ أَخَاهُ وَمِنْ بَيْتِهِ أَنْ يَفِي لَهُ فَلَمْ يَفِ
که فرمود چون وعده کند مردی برادر خود را از جمله بیت او اینست که بسربرد

وَأَيُّكُمْ لِمِيعَادٍ فَلَا يُفِيهِمْ عَلَيْهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ
و هر است گرداند وعده را بر آنکه برادر خود پس بسر نبرد و نیاورد وقت وعده پس نیست بر آنکه سر نبرد و رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ قَالَ دَعَانِي أُمِّي يَوْمًا وَرَسُولُ
و از عبد اللہ بن عامر رضی عنہ روایت که خواندم را مادر من روزی و آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَاعِدِي فِي بَيْتِنَا فَقَالَتْ هَاتَعَالَ
صلی اللہ علیہ وسلم نشستہ بود در خانه ما پس گفت مادر من

أَعْطَيْكَ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَرَدْتِ
آگاه باش و بیا بدیم ترا پس گفت مادر مرا آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ چه میخواستی

أَنْ تُعْطِيَهُ قَالَتْ أَرَدْتُ أَنْ أُعْطِيَهُ ثَمَرًا فَقَالَ لَهَا رَسُولُ
کہ بدی او را گفت مادر من خواستم کہ او را خرمای خشک بدیم پس فرمود مادر مرا آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَّا أَنْتَ لَوْ كُنْتَ تُعْطِيهِ شَيْئًا لَبِتَّ
صلی اللہ علیہ وسلم آگاه باش بدی چیزی کہ او را اگر نمیدی آن پس را

عَلَيْكَ ذَنْبٌ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ أَبِي هَاشِمٍ
چیز نوشته میشود بر تو دروغی رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ أَبِي هَاشِمٍ

وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
و روایت است از زید بن ارقم رضی عنہ کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ وَعَدَ رَجُلًا فَلَمْ يَأْتِ أَحَدُهُمَا إِلَى وَقْتِ

و سلم فرمود کسی که وعده کرد و نیاورد پس نیاید یکی از آن دو در وقت نماز و رفت آن مرد

الصَّلَاةِ وَذَهَبَ الَّذِي جَاءَ لِيُصَلِّيَ فَلَا اِنَّهُ عَلَيْهِ رَهْنٌ

که آمده بود بجای نماز تا نماز بگذارد پس نیست کفاله بر او که روایت کرد ابن عساکر در ترمذی

باب — المزاح

باب در بیان خوش طبعی

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَجُلًا اسْتَحْجَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از انس رضی الله عنه مردی که مردی را طلب سواری کرد از آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنِّي حَامِلٌ عَلَى وَلَدِ نَاقَةٍ فَقَالَ

علیه وسلم و درخواست کرد که مرکب عطا کند پس فرمود که من سوار کننده ام

مَا أَصْنَعُ يَوْلَدِ النَّاقَةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ترا بر چه ناکه یعنی عطا میکنم پس گفت آن مرد چه کار میکنم من بچه ناکه را شتر میخواهم پس فرمود آنحضرت صلی الله

وَهَلْ تَلِدُ الْإِبِلَ إِلَّا التُّوفُقُ وَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ

و آیا میشناسی شتر را از آنکه ناکهها یعنی شتر بچه ناکه است رواه الترمذی و ابو داود

وَعَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ يَا

و هم از انس روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود مرا و را صاحب

فَلَا ذَنْبَ لَكَ رَفَاهُ أَبُودَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ سَعْدِ بْنِ

و گوشتش رواه ابو داود و ترمذی و هم از سعد بن

عَنْ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِمَرْأَةٍ عَجُوزٍ إِنَّهُ لَا تَدْخُلُ

صلی الله علیه وسلم فرمود بطریق مزاح پیر زنی را چون وی التماس دعا بهشت کرد و فرمود

الْجَنَّةَ عَجُوزٌ فَقَالَتْ وَمَا لَهَا وَكَانَتْ تَقْرَأُ الْقُرْآنَ

بهشت پیرزن پس گفت پیر زن بتجسس و چه شد پیر زن را که در نمی آیند بهشت را و بود از زن قرآن خوان

بَعْلَتِهِ يَعْذِبُ بَعْلَةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا غَشِيَهُ

استراحت انداخته را و آنحضرت نیز دست راست را تا محل کند پس هرگاه که پوشیدند آنحضرت را

الْمُشْرِكُونَ تَزَلَّ فَجَعَلَ يَقُولُ أَنَا النَّبِيُّ لَا كَذِبَ أَنَا أَبُجْدُ لِلطَّلَبِ

مشرکان فرود آمدند از استراحت بکمال شجاعت پس در هتا و دوشروع کرد آنحضرت که میخواهند این جز را من پیغمبر

قَالَ فَمَارُءٍ مِنَ النَّاسِ يَوْمَئِذٍ أَشَدُّ مِنْهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

نیست هیچ درین دروغ من پیغمبر عبدالمطلب که مشهور در شجاعت است گفت راوی پس دیده اش درین روز

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از آدمیان سخت تر و قوی تر از آنحضرت متفق علیه و از انهم روایت گفت انس که نزد آنحضرت

قَالَ يَا خَيْرَ الْبَرِيَّةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاكَ إِبْرَاهِيمُ

علیه وسلم پس گفت آن مرد مرا خجسته را ای بهترین خلق کفر نمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بطریق

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

تواضع یعنی آن خیر البریت را ایهم است و این خاضع است رواه سلم و از عمر رضی روایت که فرمود آنحضرت

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَطْرُقُونِي كَمَا اطْرَبَ النَّصَارَى عِيسَى ابْنَ

صلی الله علیه وسلم من نکلید مرا و از حد نگذرید و دروغ مگوئید چنانکه در آن از حد در گذشتند و دروغ

مُرِيحٌ فَإِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ فَاقُولُوا عَبْدَ اللَّهِ وَرَسُولَهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

گفتند نصاری و مرعیه بن مریم که اسد و این گفتند پس قسم من مکر نبوده خدا پس بگوئید مرانیده خدا و رسول متفق علیه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی هریره رضی از آنحضرت روایت است که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ لِبَنِيهِمْ أَقْوَامٌ يَفْتَحُونَ بَابَهُمْ الَّذِينَ مَا تَوَاتَرُوا هُمْ

فرمود بخدا سوگند هر آینه باز آیند قومهای که اقامت میکنند بدران خود که مرده اند نیستند ایشان تا شکست

فَحُمٌّ مِنْ جَهَنَّمَ أَوَّلِيكُونَنَّ أَهْوَنَ عَلَى اللَّهِ مِنَ الْجَعْلِ الَّذِي

از دوزخ یا باشند خوار تر نزد خدا از کرم سیاه مشهور که در بیدری میباشد آنکه می غلطاند و در خواب

يَهْدِيهِ الْخُرَاءُ يَأْتِيهِ إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَذْهَبَ عَنْكُمْ عُلْيَا

پلیدی را بر پستی خود بدستبله خدا تعالی دور کرد از شما نخوت و تکبر و جاهلیت را بر پستان

الْجَاهِلِيَّةِ وَفَخَّرَهَا بِالْأَبَاءِ إِنَّمَا هُوَ مُؤْمِنٌ تَقْوَاهُ فَاجْرُ

نیت آدمی بگردد از جاهلیت یا گناهیگار بد بخت همه پسران آدم اند و آدم

شَقِيحُ النَّاسِ كُلُّهُمْ بَنُو آدَمَ وَآدَمُ مِنْ تُرْكِبٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

از خاک است روایت کرد این حدیث را ترمذی

وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

و ابو داود و روایت میکند ابن مسعود رضی عن النبی صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ نَصَرَ قَوْمَهُ عَلَى غَيْرِ الْحَقِّ فَهُوَ

علیه و سلم فرمود کسی که یاری دهد قوم خود را بر ناحق یار و سه مانند شترکی

كَالْبَعِيرِ الَّذِي رَدَى فَهُوَ يَتْرَعُ يَدَانِيهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

و ابو داود روایت می کند که پس آن شتر کشیده میشود از دم او رواه ابو داود

وَعَنْ وَائِلَةَ بِنِ الْأَسْقَعِ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

و از وائله بن اسقع رضی عنہ روایت است گفت گفتم یا رسول الله

مَا الْعَصِيَّةُ قَالَ أَنْ تُعِينَ قَوْمَكَ عَلَى الظُّلْمِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

عصیت که از قوم است چیست فرمود که یاری دهی قوم خود را بر ظلم رواه ابو داود

وَعَنْ حَبِيبِ بْنِ مُطْعِمٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از حبیب بن مطعم روایت است که آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ قَالَ لَيْسَ مِنَّا مَنْ دَعَا إِلَى عَصِيَّةٍ وَلَيْسَ مِنَّا

و سلم فرمود نیست از ما کسی که بخواند مردم را بجا نیت عصبیه پس باعث شود

مَنْ قَاتَلَ عَصِيَّةً وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ مَاتَ عَصِيَّةً

فرمود نیست از ما کسی که بکشد عصبیه و نیست از ما کسی که بمیرد بجهت عصبیه

عصیه از عصبیه است
و عصبیه از عصبیه است

رواه أبو داود وعن أبي الدرداء رضي عن النبي صلى الله

عليه وسلم رواه أبو داود رواه أبو داود رواه أبو داود رواه أبو داود

عليه وسلم رواه أبو داود رواه أبو داود رواه أبو داود رواه أبو داود

عليه وسلم رواه أبو داود رواه أبو داود رواه أبو داود رواه أبو داود

باب لبر بالوالدين

باب در بیان نیک کردن بوالدین

وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا

وهمستید خدا را و شرک نکنید با او چیزی را و نیکوئی کنید با پدر و مادر نیکوئی کنید

وَيَذَى الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينَ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَى

و بنویشان و یتیمان و درویشان و همسایه خویشان و

وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ

و همسایه اجنبی و هم نشین و برپهلوشسته و بر یکدندان و با نچه دست شما مالک

أَيْمَانُكُمْ إِنْ اللَّهُ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا وَقَضَىٰ رَبِّي

اوشد هر آنکه خدا دوست ندارد کسی را که باشد متکبر خود ستاینده و حکم کرد پروردگار تو که

أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا آيَاهُ وَالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا أَمَا يَبْلُغُ عَنْكَ

نیستید مگر او را و بکنید با پدر و مادر نیکو کاری اگر برسد نزد تو بزرگ سالی که

الْعَبْرَاءُ أَحَدُهُمَا أَكَلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا آفٌ وَلَا

از ایشان یا هر دو پس مگو مرا ایشان را آن و این

تَنْهَرُهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا وَخَفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ

مزن بر ایشان و مگو با ایشان سخن نیک و فر گیر بر اس ایشان بال فروتنی از بخشش و مگو

الذِّلِّ مِنَ الرِّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا

پرو روگار من بجزش از ایشان را چنانچه پرورد مرا در خرد سالی

خبر المواقف
جلد ثانی

رَبِّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ

پروردگار شما داناترست با آنچه در نفس شماست اگر باشد شایگان پس بدستی او هست

لِلْآوَابِينَ عَفُورًا وَأَتَذَكَّرُ فِي حَقِّهِ وَلِلْسَّكِينِ وَلِئِنْ

مرتوبه کنندگان را آمرزنده و بده خداوندان خویشی را حق او در ویش را و بگذرا

السَّبِيلِ وَلَا تُبْدِ رُتْبَ دِيَارِكَ لِلْبُيُوتِ إِنْ كَانُوا إِخْوَانَ

و اسرار مکن اسرار کردنی بدستی که اسرار کنندگان هستند برادران دیوان و هست

السَّيَاطِلِ إِنْ كَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ

البیس پروردگار خویش را ناسپاس و وصیت کردیم آدمی را

بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا

بهدر و مادر او نگوئی کردن بدوشت او را مادر او بدوخت و نهاد او را

وَحَمَلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ

و بار او و از شیر باز گرفتن او سی ماه است و از ایما هر مدد رخص

قَالَ قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَحَقُّ بِحُسْنِ صَعَابَةٍ

مرویت گفت گفت مردی ای رسول خدا کیست او از تر بنیک صحبت فرمود آنحضرت مادر تو را

قَالَ أُمُّكَ قَالَ ثُمَّ مَنْ قَالَ أُمُّكَ قَالَ ثُمَّ مَنْ قَالَ أُمُّكَ

گفت بنیک کیست فرمود مادر تو گفت بستر کیست فرمود مادر تو گفت بستر کیست

قَالَ ثُمَّ مَنْ قَالَ أَبُوكَ فِي رِوَايَةٍ قَالَ أُمُّكَ ثُمَّ أُمُّكَ

پدر تو در روایتی باین لفظ آمده فرمود مادر تو بستر مادر تو بستر

دُنِيَ أُمُّكَ إِيَّاكَ دُنِيَ أَدْنَاكَ فَادْنَاكَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ

مادر تو بستر پدر تو بستر تو پس تو متفق علیه و هم از ای هر مدد رخص مرویت گفت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَغِمَ أَنْفُهُ

فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بنماک پیرسته باد

له جزا ۲۱ رکعت ۱۱
یعنی لازم
تکبیر و غیره
باین
باب

رَغِمَ أَنْفُهُ رَزَّ أَنْفُهُ قِيلَ مَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ مَنْ أَدْرَكَ

بشی وی همی سه بار فرمود پس سینه شد و از آن است که فرمود کسی که دریابد

وَالِدَيْهِ عِنْدَ الْكِبَرِ أَحَدَهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا شَرًّا لَمْ يَدْخُلْ

پدر و مادر خود را نزد پیرسگی یکی از آن دو یا هر دو را پست در نیاید بهشت را یعنی خدمت

الْجَنَّةِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ الْغُبَيْرَةِ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

الجهان کند رواه مسلم و از غبیره روایت مرویست گفت فرمود

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيْكَ عَقُوقَ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستگیر کردن اجداد بر شما نهاده اند و از آن و حرام گردانید

الْأُمَّهَاتِ وَوَادَ الْهَنَاتِ وَمَنْعَهُ وَهَاتٍ وَكَرِهَ لَكُمْ قِيلَ

بر شما نهاده و در گرد کردن و دختران را و حرام گردانیده است بر شما بخیل نمودن و سوال و گردان

وَقَالَ وَكَثْرَةُ السُّؤَالِ وَأَضَاعَةَ الْمَالِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

و شما را کرده و گردانیده است خدا قیل و قال را و کثرت سوال را و اسراف را و مال متفق علیه

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از عبد الله بن عمرو مرویست که فرمود آنحضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْكِبَايَرِ شَتْمُ الرَّجُلِ وَالِدَيْهِ قَالُوا يَا رَسُولَ

علیه وسلم از جمله گناهان کبیره است دشنام دادن مرد و مادر و پدر را گفتند

اللَّهُ وَهَلْ يَشْتِمُ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ قَالَ نَعَمْ لَيْسَ بِالرَّجُلِ

ای رسول خدا آیا دشنام میدهد مردی مادر و پدر خود را گفتند بلی که دشنام میدهد پدر

فَيَسِبُ أَبَاهُ وَلَيْسَ أُمُّهُ فَيَسِبُ أُمُّهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

مرد پدر را پس وی میدهد پدر را و دشنام میدهد مادر او را پس دشنام میدهد وی مادر او را

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از عائشه مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَسَمِعْتُ فِيهَا قِرَاءَةَ فَقُلْتُ مِنْ هَذَا

و سلم و ساد مود. بهشت را پس بشنیدم من در دلی آواز قرآن خواندن پس گفتو کیست

قَالُوا حَارِثَةُ بْنُ التُّعْمَانِ كَذَلِكَمُ الْبُرُوقَانِ أَبُو النَّاسِ

این جواب دادند این قرآن خواننده طارث بن نعمان است همچنین است نیکی کردن محمد و آل محمد

دَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَالْبَيَهَقِي فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

دو بار دیگر فرمود و بعد از آن بلی گفتند و تین مردم ما در خود روایت کرد و در شرح سند و یقینی در شعبان

فِي رِوَايَتِهِ قَالَ نَمْتُ فَرَأَيْتُنِي فِي الْجَنَّةِ بَدُلًا دَخَلْتُ

در روایتی بهیچى است گفت: آنحضرت خواب کردم پس دیدم خود را در بهشت این عبارت بدل بجایى و علت آنجهت است

جَبَّةٌ وَمَكَنَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

ولاد عبد الله بن عمر ورمز مرویست که فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَضِيَ الرَّبُّ فِي رِضَى الْمَلِكِ وَسَخَطُ

صلوات علیہ وسلم خوشنودی پروردگار در خوشنودی پیر راست

رَبِّ فِي سَخَطِ الْوَالِدِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَحَسَنٌ بِهِزْنٌ

و از بهرین

حَكِيمٌ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ ابْنُ

سیم مرویست داد از چرخ رس روایت میکند و بدین رس از چرخ بدست حکیم گراییم و بدین احسان

إِنَّمَا أَمْرٌكَ فَلْتَ تَحْمِنَ قَالَ أَمَّا فَلْتَ تَحْمِنَ قَالَ أَمَّا

هم فرمود ما در خود را بیستم فرمود ما در خود احسان گمانی حکیم پسر را بیستم فرمود ما در خود

لَتَقَرَّبَنَّ مِنْ قَرْنِ ابْنِ مَرْيَمَ الَّذِي كُنَّا نَقُولُ لَهُ الْإِسْحَاقَ الْإِسْمَ الْأَقْرَبَ فَالْأَقْرَبُ رُوِيَ فِي التِّرْمِذِيِّ

مجلس شورای اسلامی ایران - تهران - ۱۳۵۷

اِنِّي اِمَامَةٌ رَضِيَ عَنْ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

روا اوردی دایا بی امامه رم مرویست که مردی گفت یا رسول الله

مَا حَقُّ الْوَالِدَيْنِ عَلَى وَلَدٍ هَذَا فَقَالَ هُمَا جَنَّتُكَ وَفَارُكَ

هم حق مادر و پدر بر من فرزندی ایشان پس فرمود مادر و پدر تو بهشت و دوزخ

رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رواه ابن ماجه و از ابن عباس رضی روایت است فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَصْبَحَ مُطِيعًا لِلَّهِ فِي وَالِدَيْهِ

صلی الله علیه وسلم کسیکه بیداد کند در حق والدین خود است خدا را در حق

أَصْبَحَ لَهُ بَابَانِ مَفْتُوحَانِ مِنَ الْجَنَّةِ وَإِنْ كَانَ وَلِيًّا

مادر و پدر خود بیداد کند در حالی که ثابت است که او در در شادمانی بهشت و باشد یکی از مادر

فَوَاحِدًا وَمَنْ أَصْبَحَ عَاصِيًا لِلَّهِ فِي وَالِدَيْهِ أَصْبَحَ لَهُ بَابَانِ

و پدر پس مفتوح یک درست و کسیکه در عاصی والدین باشد بیداد کند خدا را در حق مادر و پدر بیداد

مَفْتُوحَانِ مِنَ النَّارِ وَإِنْ كَانَ وَلِيًّا فَوَاحِدًا قَالَ جَدُّ

کند برای وی دوزخ کشاده از آتش دوزخ و اگر هست یکی از مادر و پدر پس مفتوح یک درست

وَإِنْ ظَلَمَاهُ قَالَ فَإِنْ ظَلَمَاهُ وَإِنْ ظَلَمَاهُ وَإِنْ ظَلَمَاهُ

گفت مرد و اگر ظلم کند فرمود آنحضرت اگر چه ظلم کند مادر و پدر بر من فرزندی تا کید

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ

روایت کرد بیهقی این حدیث را در شعب ایمان و هم از ابن عباس مرویست که

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا مِنْ وَلَدٍ بَارٍّ بِآبَائِهِ إِلَى

آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود نیست هیچ فرزندی که بپدر و مادرش بار باشد

وَالِدَيْهِ نَظْرَةً رَحْمَةً إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ نَظْرَةٍ حَسَنَةً

بسموی ایشان نگاه رحمت و محبت اگر آنکه بنویسد مرا و را خدا تعالی بر هر نگاه کردن حج مقبول قناده

مَبْرُورَةً إِلَّا أَنْ يَكُونَ يَوْمَ مِائَةِ قَالَ نَعَمْ اللَّهُ أَلْبَرُ

محبوبتر از من است مگر آنکه روز صد باشد اگر چه روز صد باشد بزرگتر است

وَأَطِيبُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

روای حضرت از آنچه در کمان شناسست رواه بیهقی سنه شعب ایمان

أَنْ بَكْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وازا ابی بکره رضی روایت است گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

كُلُّ الذُّنُوبِ يُغْفِرُ اللَّهُ مِنْهَا مَا شَاءَ إِلَّا عَقُوقَ الْوَالِدَيْنِ

هر گناه و بیه گناهان می آمرزد خدا تعالی از آن گناهان هر چه میخواهد مگر رختی نیدن پدر و مادر

فَأَنَّهُ يُجْزَلُ لِصَاحِبِهِ فِي الْحَيَاةِ قَبْلَ الْمَمَاتِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ

نیز بدینگونه خدا تعالی تشابه میکند عقوبت را بر صاحب عقوق را در زندگانی پیش از مرگ روایت کرد

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ قَالَ قَالَ

این حدیث را بیهقی در شعب ایمان رواه عبد الله بن عمرو رضی روایت است گفت عبد الله بن عمرو

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنَانٌ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم در معنی آیه بهشت را منته نموده و بعد از عطا

وَلَا عَاقِبٌ وَلَا مُدٌّ مِنْ خَيْرٍ رَوَاهُ النَّسَائِيُّ وَالْدَّارِمِيُّ

چه جای ایذا کننده و بران و همچنین در نمی آید در بهشت آزار کننده و الدین و در نمی آید در بهشت دائم خورنده

وَأَبِي الطُّفَيْلِ رَضِيَ قَالَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

شراب روایت کرد و این حدیث را نسائی و دارمی و ابی الطیفیل روایت است از ابی الطیفیل روایت کرد و بیهقی در سنه شعب ایمان

وَسَلَّمَ يَقْسِمُ كَمَا بِالْجَعْرَانَةِ إِذَا قُبِلَتْ امْرَأَةٌ حَتَّى

و سلم را که بخش میکرد و گشتی را در موافقی که نام جعرانه است سب از که در مغفله تا که پیش آمد ز سلف تا آله

دَنَّتْ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَسَطَ لَهَا رِدَاءَهُ

نزدیک شد بسوی آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس بگسترانید آنحضرت برای نشستن وی ردای مبارک خویش

فَجَسَّتْ عَلَيْهِ فَقُلْتُ مَنْ هِيَ فَقَالَ وَاهِي أُمُّهُ النَّبِيُّ

نخست آن زن بران ردای مبارک را پس گفتم من کیست این زن پس گفتند این مادر واهی آنحضرت است

أَرْضَعَتْهُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَحَن ابْنُ عُمَرَ عَنْ النَّبِيِّ

که شیر داده آنحضرت را رواه ابو داود و روایت است از ابن عمر عن النبی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بَيْنَهُ ثَلَاثَةٌ نَفَرٌ يَتِمَّ شَوْنُ

صلی الله علیه وسلم که در مورد ارشادی آنکس سه کس با یکدیگر می رفتند در گرفت

أَخَذَهُمْ لِلطَّرْفِ مَا لَوْ إِلَى خَارِفٍ فِي الْجَبَلِ فَأَحْطَتْ عَلَى فَمِ

ایشان را باران پس میل کردند بسوی خاری که در گوه بود پس فرو افتاد بر دامن غار ایشان

غَارِهِمْ مَخْرَجَةٌ مِنَ الْجَبَلِ فَأَبْقَتْ عَلَيْهِمْ فَقَالَ بَعْضُهُمْ

بزرگ از گوه پس اشید ایشان را پس با یکدیگر گفتند

لِبَعْضٍ وَالْآخَرُ أَهْلُ مَا لَكُمْ اللَّهُ - اللَّهُ

که بگوید که ای خداوند من را از این گوه نجات ده و ای خداوند من را از این گوه نجات ده

لَمَّا يَفْرَجُهَا فَقَالَ أَحَدُهُم أَلَمْ يَكُنْ كَانَ لِوَالِدَانِ

که گفتند و هر دو تقاضای شمار او را زائل گشتان مخرج را پس گفت یکی ازین سه نفر خداوند را تحقیق بود مرا مادر و پدر و بزرگ و حال آنکه

سَكَنَانِ كَبِيرَانِ وَلِي صَبِيَّةٍ صَغِيرَةٍ كُنْتُ أَرْعَى عَلَيْهِمْ

بودند مرا و دو کسان خردا بودم من که بچه را دیدم که سوختند از آن اتفاق میکردم شیر آنرا برین خردان پس چه را میدادم

فَإِذَا رَحْتُ عَلَيْكُمْ فَحَلَبْتُ بَدَأْتُ بِوَالِدَيْهِ أَسْقِيهِمَا

شما نگاهدارین خردان پس نوشیدم که پسند آنرا آغاز میکردم پدر و مادر خود مینوشانیدم ایشان را پیش از آنکه خود

قَبْلَ وَلَدِي وَأَنَّهُ قَدْ نَأَى بِي الشَّجَرُ فَمَا أَتَيْتُ حَتَّى مَسَيْتُ

و بپرستی که تحقیق دور بودم از درختان که پرگاه گوشتن را بدو پس نیامدم بخانه تا آنکه شام کردم پس ایتمم مادر و پدر را که

فَوَجَدْتُهُمَا قَدْ نَامَا فَحَلَبْتُ كَمَا كُنْتُ أَخْلَبُ فَجِئْتُ

خسته خواهم بود و آنرا پس نوشیدم که پسند آنرا را چنانکه عادت بود که میدوشیدم پس دردم شیر را پس استادم

بِأَرْبَابٍ - سَهْمًا أَكْرَهُ أَنْ أَقْطَعَهُمَا

نزدیک سر مادر و پدر را حالیکه کرده دوشتم که بیدار کنم ایشان را و ناخوش دارم که آنرا بکنم

وَاَكْرَهُ اَنْ اَبْدَعَ بِالصَّبِيَّةِ قَبْلَهُمَا وَالصَّبِيَّةُ يُتَضَلَّوْنَ

بجہر دان پیش از او میبرد و خردان فریاد میکنند و می نمانند از آنکه سستی نزدیک هر دو پاسه من پس بود

عِنْدَ قَدَمَيَّ فَلَمْ يَزَلْ ذَلِكَ دَائِي وَدَابُّهُمْ حَتَّى تَطْلُعَ

خواب کردن مادر و پدر و استادان مادر فریاد خردان تا آنکه برآمد خنجر اینم و حکایت حال

الْفَجْرِ فَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ إِنِّي فَعَلْتُ ذَلِكَ ابْتِغَاءً وَجْهِكَ

کرده گفت خداوند ایسر اگر سستی تو کردید اسلے که من کرده ام این کار محض طلب رستی تو پس بکش برای ما کفاره

فَأَفْرِجْ لَنَا فَرْجَةً نَرَى مِنْهَا السَّمَاءَ فَفَرَّجَ اللَّهُ لَهُمْ

که به نیم ازان کشادگی آسمان را پس بکش و خدا تعالی برای این قوم تا آنکه چنان شد که نمایند آسمان را گفت

حَتَّى يَرَوْنَ السَّمَاءَ قَالَ الثَّانِي اللَّهُمَّ إِنَّهُ كَانَتْ لِي

مردم و خداوند بزرگوار بدینیک بود مرا دختر عم که دوست میداشتم و او را مثل سخت ترین دوستیهای مروان مرزبان و طبیب

بِنتُ عَمِّ أَحْبَبْتُهَا كَأَشَدِّ مَا يُحِبُّ الرِّجَالُ النِّسَاءَ فَطَلَبْتُ

نورم بسوی و س نفس او را یعنی میل کردم بسوسلے و س پس هر گشت

إِلَيْهَا نَفْسَهَا فَأَبَتْ حَتَّى آتَيْتُهَا مِائَةَ دِينَارٍ فَسَعَيْتُ

کرد از ملاومت من تا آنکه بیارم او را صد دینار پس کسب کردم تا آنکه بهم

حَتَّى جَمَعْتُ مِائَةَ دِينَارٍ فَلَقِيْتُهَا بِهَا فَلَمَّا قَعَدْتُ

رسانیدم صد دینار و دادم او را پس هر گاه که شستم میان او پاسه آزن

بَيْنَ رِجْلَيْهَا قَالَتْ يَا عَبْدَ اللَّهِ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تَفْتَحْ الْحَائِمَ

گفت آن زن ای بنده خدا چه میز کن و تبر سل خدا و کشتن امر امانت را که گنایه است

فَقَبْتُ عَنْهَا اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ إِنِّي فَعَلْتُ ذَلِكَ

از بکارت پس ستادم از س خداوند ایسر اگر میدانی تو که من کردم آنرا براس طلب رضایتو

ابْتِغَاءً وَجْهِكَ فَأَفْرِجْ لَنَا فَرْجَةً مِنْهُ فَفَرَّجَ اللَّهُ لَهُمْ فَرْجَةً

پس کشادگی ما را ازین صخر پس بشار خدا تعالی براس ایشان کشادگی

فان فخر را در این کار

له حقیر و ان اسما
بابتات نون قیامی
سختی و سستی
پس درین صورت
حال ماضی
بسته و بسته
و در این وقت
دست بزرگوار
س کفایت از آنکه

وَقَالَ الْآخِرُ اللَّهُمَّ إِنِّي كُنْتُ اسْتَأْجِرُكَ أَحْيَرًا لِفَرَقِ

بیگفت مرد دیگر خداوند را برستی که من بخدمت تو در روزی را بپیمانه شالے کردی و میزد و در ظل

أَسْرِي فَلَمَّا قَضَىٰ عَمَلَهُ قَالَ أَعْطِنِي حَقِّي فَعَرَضْتُ عَلَيْهِ

میگفتم پس برستی که تمام کرد و آخر کار خود را گفت بدو مرا حق مرا پس پیش آوردم بر سر حق و س

حَقَّهُ فَتَرَكَهُ وَرَغِبَ عَنْهُ فَلَمَّا أَزَلْ أَنْزَرَهُ حَتَّىٰ جُمِعَتْ

پس بگریخت حق خود را و اعراض کرد از آن پس همیشه زراعت میکردم حق او را تا آنکه بهم آوردم از حال

مِنْهُ بَقْرًا وَرَاعِيَهَا فَجَاءَنِي فَقَالَ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تَظْلِمْنِي

زراعت گاوان و چراغندگان گاوان را پس آمد مرد آن بچر پس گفت تبرس از خدا و ظلم من

وَاعْطِنِي حَقِّي فَقُلْتُ إِذْهَبْ إِلَىٰ ذَٰلِكَ الْبَقْرِ وَرَاعِيَهَا

مرا و بدو مرا حق مرا پس گفتم برو بسوسه آن گاوان و چراغندگان آن که حق تو هست پس گفت تبرس

فَقَالَ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تَهْزِءْ بِي فَقُلْتُ إِنِّي لَا أَهْزَأُ بِكَ فَخَذَ

از خدا و استهزا و تمسخرت بمن از من پس گفتم بدستی که من استهزا میکنم بدو پس بگیر انگه و آن را

ذَٰلِكَ الْبَقْرَ وَرَاعِيَهَا فَخَذَهُ فَأَتَمَّ لَوْ بِهَا فَإِنْ كُنْتُ

و چراغندگان آنرا پس گرفت اینمال و نتاع پس برد آنهمه اشیا را پس اگر میداستی

تَعْلَمُ إِنِّي فَعَلْتُ ذَٰلِكَ ابْتِغَاءَ وَجْهِكَ فَأَفْرِجْ مَا بَقِيَ

خدا و ندان که من کرده ام آنرا بر اوست طلب رضا که تو پس بکش اینچنانی مانده است ازین سنگ

فَفَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُمْ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ قَالَ

پس بکشند خدا آن سنگ را از ایشان متفق علیه و از انس رضی الله عنه فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْعَبْدَ يَبُوءُ

آنحضرت علیه السلام بدو است که بنده هر آنی که میگوید در وادار و س

وَالِدَاهُ أَوْ أَحَدَهُمَا وَإِنَّ لَهُمَا الْعَاقِبَةَ فَلَا يَزَالُ يَدْعُو لَهُمَا

بر و دیا که از آن دو و حال آنکه آن بنده مرا ایشان را را بخواند و معقوق در زبده است پس همیشه دعا میکنند

بچه چنانی است بقدر
ش نژاد و ظل و در و دوس

وَيَسْتَغْفِرُ لَهُمَا حَتَّى يَكْتُبَهُ اللَّهُ بَارًا رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبَةٍ

آن بنده مرید روماد را در آفرینش سزاوارت و توفیق الهی شکر کند و بایشان دعا و توفیق

الْإِيمَانِ ۱۰۰) أَبِي اسْمِيدٍ السَّاعِدِيُّ قَالَ بَيْنَا نَحْنُ

در شعبه ایمان و از ابی اسید ساعدی رضی الله عنه روایت گفت در آن شبی آنکه با بودیم

عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ مِمَّنْ

نزد یک پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم تا که او آمد آنحضرت را مردی

بَنِي سُلَيْمٍ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ بَقِيَ مِنْ بَنِي أَبِي بَرْهَمٍ شَيْءٌ ابْرَهُمًا

از بنی سلمه پس گفت ای رسول خدا آیا باقی مانده است از بنی پدر و مادر من چیزی که بگویم آنرا

يَهْ بَعْدَ مَوْتِهِمَا قَالَ نَعَمْ الصَّلَاةُ عَلَيْهِمَا وَالِاسْتِغْفَارُ لَهُمَا

پس از مرگ ایشان فرمود آری باقی مانده است رحمت فرستادن بر ایشان و آمرزش و استغفار

وَانْفَازُ عَهْدِهِمَا مِنْ بَعْدِهِمَا وَصَلَةُ الرَّحْمَةِ الَّتِي لَا تَوْصَلُ

از حق بر ایشان را در روان کردن عهد و وصیت ایشان بعد از ایشان و صلوات رحم که کرده نمیشود و مگر بسبب

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَكَرَامُ صِدْقِهِمَا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَزَّ

عالم حق ایشان و بزرگ داشتن و گهتمان و الدین را و احسان کردن بایشان روایت کرد ابو داود و ابن ماجه و عز

ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ مِنْ

و از ابن عمر رضی الله عنهما روایت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدینستند از

أَبْرِ الْبِرِّ صِلَةُ الرَّجُلِ أَهْلَ وَدَّيْنِهِ بَعْدَ أَنْ يُوَلَّى رِوَاةُ مُسْلِمٍ

نیک ترین نیکیها احسان کردن است مرد اهل محبت پدرش را بعد از پشت دادن او رواه مسلم

بَابُ أَصْلَةِ الْفَرْقِ طَعَامُ

این باب در بیان صلوات رحم و کثرت طعمه الرحم است

۱۰۱) أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از انس بن مالک روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَأَحْسَنُ إِلَيْهِمْ وَيُسَيِّئُونَ إِلَيَّ وَآخَلُمُ عَنْهُمْ وَيَجْهَلُونَ عَلَيَّ

قرابت را برای من و شکی میفرستیم من بسوی ایشان و بدی میفرستند ایشان بسوی من و حاکم می و زرم ایشان

فَقَالَ لَئِنْ كُنْتُ كَمَا قُلْتَ فَكَأَنَّمَا تَسْفَهُ الْمَلِكُ وَلَا يَزَالُ

و جمل میکنند بر من پس گفت آنحضرت بخدا سوگند اگر راستی تو تنها گم میگوئی گویای اندازی در دربار ایشان

مَعَكَ مِنَ اللَّهِ ظَهَرَ عَلَيْهِمْ مَا دُمْتَ عَلَى ذَلِكَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

گرم را و همیشه است با تو از خدا همین زمانه بر ایشان مادام ثابت و مستقیم باشی بر این صفت رواه مسلم

وَعَنْ ثَوْبَانَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ثوبان رضی عنہ گفت آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود است که هر مردی که در دنیا و آخرت

لَا يَرُدُّ الْقَدَرَ إِلَّا اللَّهُ عَاءٌ وَلَا يَزِيدُ فِي الْعُمُرِ إِلَّا الْبُرُؤَانُ

باز نمیکرداند تقدیر الهی چیزی را و نه زیادت نمیکند در عمر آدمی مگر نیکی بوالدین و بددستی

الرَّجُلُ لِيُحْرَمَ الرِّزْقُ بِالدَّنْبِ يُصِيبُهُ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

مرد هر آنکه محروم گردد از رزق و از رزقی که ویرانها ده اند بسبب شومی که آید در دنیا بد مرد را

وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

رواه ابن ماجه و از عبد الرحمن بن عوف رضی عنہ مرویت گفت شنیدم آنحضرت را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنَا اللَّهُ

صلی الله علیه و سلم که میگفت که گفت خدای تبارک و تعالی منم خدا

وَأَنَا الرَّحْمَنُ خَلَقْتُ الرَّحِمَ وَشَقَقْتُ لَهَا مِنْ اسْمِي فَمَنْ

و منم رحمن پیدا کردم رحم را و شکافتم از نام من برای او رحم را نامی از نام خود که رحمانست پس

وَصَلَّاهَا وَصَلَّتْهُ وَمَنْ قَطَعَهَا بَتَّةً رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

کسیکه پیوند کند رحم را پیوند کند من را و هر که ببلند رحم را بکسلانم او را رواه ابو داود

عَبْدُ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از عبد الله بن ابی اوفی رضی عنہ مرویت گفت شنیدم من آنحضرت صلی الله

له
بیت تعجب

صحت جوہر رکبی

بَشِيرَةٌ وَاحِدَةٌ عَلَى الْخَلْقِ وَالنَّصْرُ كُلُّهُ

صلیہ اب در بیان شفقت و رحمت بر خلق و مدد بر اسے ہر مسلمان

وَلَا تَكْفُرُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْفُرْ فَإِنَّهُ إِذَا قُلِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ

وہو شہید گواہی را و ہر کہ بپوشد آزاری پس بدوستیکہ وی گنہگارست دل او خدا باخیز میکند

عَلَيْهِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جُرَيْجٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

وہو است از عبد اللہ بن عمر و رضی م روایت کہ فرمود آنست صلے اللہ

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْحَمُونَ بِرَحْمَتِهِمُ الرَّحْمَنُ أَرْحَمُ أَمْرٍ فِي

علیہ وسلم رحم و شفقت کنندگان بہ خلق رحمت میکند ایشان را رحمن

الْأَرْضِ يَرْحَمُكُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ

رحم کند کسی کہ در زمین است از آدمیان رحم کند شمار کسی کہ در آسمانست ای ملائکہ روایت کرد این حدیث را

وَعَنْ جُرَيْجٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابوداؤد و ترمذی و روایت است از جریر بن عبد اللہ کہ فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم

لَا يَرْحَمُ اللَّهُ مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

رحمت نمیکند خدا تعالی بر رحمت خاص کامل خود کسی کہ رحمت نمیکند آدمیان را متفق علیہ

ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِكُرَيْشٍ

ابو از ابن عباس رضی م روایت کہ فرمود آنست صلے اللہ علیہ وسلم نیست از تابانان مکیہ

مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَبُوقِرَ كِبَرَنَا وَيَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَ

رحم نکند خردان ما را و حرمت نکند بزرگان ما را و میگوید بر معروف و منہی نماید از غیر معروف

عَنِ الْمُنْكَرِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْقَاسِمِ

روایت کرد این حدیث را ترمذی و از ابی ہریرہ رضی م روایت شنید آنحضرت را

الْحَسَنِ قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا تُزْعِمُ الرَّحْمَةُ إِلَّا مَنْ شَفَعِي

حسن کہ ہست گواہی در ہست گفتہ شدہ با و میگوید کہ میگفت کشیدہ نشود مہربانی کہ از دل بہ بخت

صحت جوہر رکبی

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ الثُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ قَالَ

روایت کرد از احمد و ترمذی و از ثعمان بن بشیر رضی روایت است

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُؤْمِنُونَ كَرَجُلٍ

که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم مجموع مسلمانان همچو درختی

وَاحِدٍ إِنْ اشْتَكَى عَيْنُهُ اشْتَكَى كُلُّهُ وَإِنْ اشْتَكَى أَسَاسُهُ

یک مرد و یک شخص اند اگر شکایت میکند آغز و درد چشم خود را شکایت میکند همه بدن خود را

اشْتَكَى كُلُّهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ عَنْ

و اگر شکایت میکند همه بدن خود را رواه مسلم و از ابی موسی رضی عن

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم روایت است که فرمود آنحضرت مسلمانان و دیگران مانند بن است یکراند

يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا فَشَبَّكَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

و محکم میسازد بعضی اجزا را بعضی را و در آید آنست که در انگشتان و دیگر چیزها متفق و متفق علیه

وَعَنْ النَّبِيِّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از انس رضی روایت است که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَنْتُمْ إِخْوَانٌ ظَالِمٌ أَوْ مَظْلُومٌ فَقَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ

یاری ده برادر مسلمان را ظالم باشد یا مظلوم پس گفت مردی ای رسول خدا یاری سید هم او را

أَنْصُرُهُ مَظْلُومًا فَكَيْفَ أَنْصُرُهُ ظَالِمًا قَالَ تَمْنَعُهُ مِنْ

در حالت مظلومیت او پس چگونه یاری دهی او را که ظالم است فرمود یاری دادن ظالم آنیکه تمنع نمیکنی

الظُّلْمِ فَإِنَّكَ أَنْصُرُكَ إِيَّاهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي عَمْرٍاءَ

از ستم کردن پس آن بازداشتن و نفرت داشتن است او را متفق علیه و از ابن عمر رضی

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِلْمُسْلِمِ أَخُو الْمُسْلِمِ

مردوستیست که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود که مسلمان برادر دینی مسلمان است

الحج و زیارت و غیره
از کلام و غیره و اینها

لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُسْلِمُهُ وَمَنْ كَانَ فِي حَاجَةٍ لِخَبِيْهِ كَانَ

نیاید که ستم کند مسلمان را و اگر از او بگذارد دشمن و کسی که باشد سعی کند

اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ وَمَنْ قَرَّبَ عَنْ مِثْلِهِ كُرْبَةً قَرَّبَ اللَّهُ عَنْهُ

در حاجت روائی بر آرد و خود باشد خدا اقبال و تقضای حاجت وی و هر که بکشاید از مسلمانان اندوخت بکشاید

كُرْبَةً مِنْ كُرْبَاتٍ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ

خدا اقبال از دوست اندوختی از اندوختهای روز قیامت و کسی که پنهان پوشیده کند مسلمان را پنهان پوشی

يَوْمَ الْقِيَمَةِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ

میکنند یوندا روز قیامت متفق علیہ و از انس رضی مرویست گفت

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم سوگند بخدا که بقای ذات من است

لَا يُؤْمِنُ عَبْدٌ حَتَّى يُحِبَّ لِخَبِيْهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ

از ایمان نیارد هیچ بنده تا آنکه دوست دارد برادر مسلمان چیزی را که دوست دارد بر خود یعنی ایمان

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَرِيرٍ رَضِيَ قَالَ بَايَعْتُ رَسُولَ

کامل متفق علیہ و از جریر رضی مرویست که بیعت کردم آنحضرت را

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى إِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ

صلی الله علیه وسلم بر برپا داشتن نماز و دادن زکوة

وَالنَّصْرِ لِكُلِّ مُسْلِمٍ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ

و غیر خواری نمودن مر هر مسلمان را متفق علیہ و از انس رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَوْفَى شَأْنٍ

مرویست که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود گرامی نکرده هیچ چیز را

سَخَا مِنْ عَمَلٍ سِوَهُ إِلَّا فَيْضَ اللَّهِ لَهُ عِنْدَ سَيِّدِهِ مَنْ يُكْرِمُهُ

از جهت کلام سالی وی نکرده بجز بار خدا ایتحالی برای وی نزد کلان سالی و کسی که گرامی دارد او را

اول کسی که بفرستد
مخدول کند او را
در نهایت است که بگوید
اسلم فلان فلان
و تشبیه در شکله
و حمایت کند او را
و بعضی گفتند
از ایمان نیارد
هیچ بنده تا آنکه
دوست دارد برادر
مسلمان چیزی را
که دوست دارد
بر خود یعنی
ایمان
کامل متفق
علیه و از جریر
رضی مرویست
که بیعت کردم
آنحضرت را
صلی الله علیه
وسلم بر برپا
داشتن نماز و
دادن زکوة
و غیر خواری
نمودن مر هر
مسلمان را
متفق علیہ
و از انس رضی
مرویست که
آنحضرت صلی
الله علیه
وسلم فرمود
گرامی نکرده
هیچ چیز را
سَخَا مِنْ
عَمَلٍ سِوَهُ
إِلَّا فَيْضَ
اللَّهُ لَهُ
عِنْدَ سَيِّدِهِ
مَنْ يُكْرِمُهُ
از جهت
کلام سالی
وی نکرده
بجز بار
خدا ایتحالی
برای وی
نزد کلان
سالی و
کسی که
گرامی
دارد او را

مِنْ عَرْشِهِ إِلَّا خَذَلَهُ اللَّهُ تَعَالَى فِي مَوْطِنٍ يُحِبُّ فِيهِ

آنکه بمی وی تر آنکه خدول کرد اند اورا الله تعالی در جایگاه که دوست میدارد و آن مرد ماری دادن

نَصْرَهُ وَمَا مِنْ أَمْرٍ إِلَّا مُسْلِمٌ يَنْصُرُ مُسْلِمًا فِي مَوْضِعٍ يَنْتَقِرُ

خارا و نیست هیچ مردی مسلمان یا کس که در مسلمانان را در جای که کم کرده میشود و تار و پود

مِنْ عَرْشِهِ وَيَنْتَهَكُ فِيهِ مِنْ حُرْمَتِهِ إِلَّا فِي مَوْطِنٍ

و نکست کرده میشود در وی از حرمت و آن ~~جای که~~ گاه که دوست

يُحِبُّ فِيهِ نَصْرَتَهُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ (۱۰) أَيْ هَرِيرَةُ رَضِ

میدارد آن بنده را بخایا رسد خارا رواه ابو داود و از ابی هریرة رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِكُلِّكُمْ

روایت که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بر سببیکه از شما

مِثْلَةٌ لَخِيهِ فَإِنْ رَأَى بِهٍ أَدَى فَلْيُطْعَمْهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

آینه برادر خود است پس اگر ببیند یکی از شما در برادر خود عیب و کم داشته پس باید که در کند اذی را از او

وَضَعْفَةٌ وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ وَلَا يَدَاؤُكُمْ مِثْلَ الْمُؤْمِنِ

رواه ترمذی و این لفظ را ضعیف گفت و در روایتی مرا و در امالی و ترمذیست باین نظر مسلمانان

الْمُؤْمِنِ مِنْ أَخِي الْمُؤْمِنِ يَكْفُ عَنْهُ ضِعْفَتُهُ وَيَحْمُوطُهُ

و میرست و مسلمان برادر مسلمان است باز میدارد از وی ~~را~~ و حفظ ~~را~~ و

مِنْ وَنَائِهِ وَكَنْ مُعَاذِ بْنِ أَبِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صلی الله علیه و آله یعنی غائبان او و از معاذ بن انس رضی الله عنه روایت که فرمود آن

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ حَمَى مُؤْمِنًا مِنْ مَنَاءِ نَبِيِّكَ

صلی الله علیه و آله کسی که حفظ کند و نگاهدارد مسلمان را از دشمنان تو بپا

اللَّهُ مَلَكًَا يَجْزِي لِحِمَّةٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ

خدا ایشان را فرشته را که نگاهدارد و جسد او را روز قیامت آن را بپوشد و در

رَفِي مُسْلِمًا بِشَيْءٍ يُرِيدُ بِهِ شَيْنَهُ حَبَسَهُ اللَّهُ عَلَى حَسْرَتِهِمْ

در شناسم و در مسلمانان را بچیزی که میخواهد بدان چیز عیب اورا محبوس و موقوف دارد و اورا خدا تعالی بر پل و زنجیر

حَتَّى يُخْرِجَ مِمَّا قَالَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ

تا آنکه بیرون آید از آن چیز که گفته است رواه ابو داود و از انس رضی

عَنْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَضَى لَكَ

مروست که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسی که بر آورد مری

مِنْ أُمَّتِي حَاجَةً يُرِيدُ أَنْ يُسَرِّفَ بِهَا فَقَدْ سَرَفَنِي وَمَنْ سَرَفَنِي

از امت مرا حاجتی و کاره در حالی که اراده کرد که شاد گرداند اورا بقضای آن حاجت

فَقَدْ سَرَأَ اللَّهُ وَمَنْ سَرَأَ اللَّهُ أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ عَنْهُ

پس تحقیق شاد گرداند مرا کسی که گرداند مرا شاد پس تحقیق راضی گرداند خدا را و هر که راضی گرداند خدا را

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَدْرَكَكَ

در آمد خدا تعالی اورا در بهشت و هم از وی مروست که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود کسی که فریاد رسی

مَلَهُمْ فَكُتِبَ لَهُ ثَلَاثُ وَسَبْعِينَ مَغْفِرَةً وَكُلُّهَا فِيهَا

کند اند و بگین را بنویسد خدا تعالی برای وی هفتاد و سه آمرزش یک در آن نیست که در و سه

صَلَاةُ أَمْرَةٍ كُلِّهِ وَثَنَتَانِ وَسَبْعُونَ لَهُ دَرَجَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

صلوات کاروست همه کار دنیا و آخرت و هفتاد و دو و او راست زیاده درجات روز قیامت

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از عبد الله رضی مروست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ الْخَلْقُ عِيَالُ اللَّهِ فَاحَبُّ الْخَلْقِ إِلَى اللَّهِ مَنْ لَحَسَنَ

و سلم مخلوقات حکم عیال خدا دارند پس محبوب ترین خلق ~~به خدا~~ ~~است~~

إِلَى عِيَالِهِ رَوَى الْبَيْهَقِيُّ الْأَحَادِيثَ الثَّلَاثَةَ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

بسو عیال خدا روایت کرد بیهقی این هر سه حدیث را در شعب ایمان

در بیان آنکه در این حدیث
نزد آن دو غیره و اینها
هم از دستارده است ۱۲

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از عائشہ رضی اللہ عنہا روایت کرد کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

قَالَ أَنْزَلُوا النَّاسَ مَنَازِلَهُمْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

فرمود فرود آرید مردم را در مراتب ایشان روایت کرد این حدیث را ابو داود

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ است کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَقَفَّ عَلَى نَاسٍ جُجُوسٍ فَقَالَ أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرٍ

استاد بر مردم نشستہ بودند پس فرمود آیا خبر نکنم شما را بدترین را از بدترین تا گفت

مِنْ شَرِّ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ فَقَالَ ذَلِكَ ثَلَاثٌ مَرَّاتٍ فَقَالَ

این عباس پس ت کردند پس فرمود این کلام را سه بار پس گفت

رَجُلٌ بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنَا بِالْخَيْرِ نَا مِنْ شَرِّ نَا فَقَالَ خَيْرُكُمْ

مردی آری یا رسول خدا خبر ده ما را و بیان کن نیکی ترین ما را از بدترین ما

مَنْ يُؤْجِي خَلْدَةً وَيُؤْمِنُ شِرَّةً وَشَرُّكُمْ مَنْ لَا يُؤْجِي خَيْرَةً

پس فرمود نیکترین شما کسی است کہ سید و شہ باشد مردم نیکی او را و این بودہ است از بدی او بدترین

وَلَا يُؤْمِنُ شِرَّةً رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَابْنُ مَعِينٍ

شما کسی است کہ سید و شہ باشد مردم نیکی او را و این نبودہ باشد از بدی او بدترین و این حدیث را ترمذی و ابن ابی شیبہ و ابن معین

حق الحیران

باب در بیان حق

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از انس رضی اللہ عنہ روایت کرد کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود

وَاللَّهُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ لَا يَأْمَنُ جَارَهُ بَوَائِقِهِ وَهُوَ مُسْلِمٌ

سوگند بخدا او داخل نشود بہشت را کسی کہ ایمن نباشد ہمسایہ او بدیہای او را رواہ مسلم

عن ابی هریره رضی قال قال رسول الله صلى الله

و از ابی هریره رضی مرویست که فرمود **أخفرت** **صلی الله**

عليه وسلم والله لا يؤمن والله لا يؤمن والله لا يؤمن

علیه وسلم بخدا سه گانه ایمان نیاورد و کامل نشود ایمان شخصی فرمود این را سه بار

قيل من يا رسول الله قال الذي لا يأمن جارة بوائقه

پرسیده شد که ایمان نیاورد که میگوید یا رسول الله فرمود آنکس که ایمان نباشد همسایه یا و بد بیای او را

متفق عليه وعن عبد الله بن عمر رضی قال قال

متفق علیه و از عبد الله بن عمر رضی مرویست فرمود

رسول الله صلى الله عليه وسلم خذوا لأصحاب عند الله

آنحضرت **صلی الله علیه وسلم** بهترین اصحاب نزد خدا بهترین ایشان است

خيرهم لصاحبه وخير الجيران عند الله خذوهم لجاره

مر صاحب خود را و بهترین همسایه با نزد خدا بهترین ایشان است مر همسایه خود را

رواه الترمذي والدارمي (عقبة بن عامر رضی

روایت کرد این حدیث را ترمذی و دارمی و از عقبه بن عامر رضی مرویست

قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم أول خصمين

گفت فرمود آنحضرت **صلی الله علیه وسلم** نخستین دشمنان

يوم القيمة جاران رواه أحمد (ابن مسعود رضی

که بیکدیگر غیر خصومت کنند و همسایه اند روایت کرد این حدیث را احمد و از ابن مسعود رضی

قال قال رجل للبيهي صلى الله عليه وسلم يا رسول الله

مرویست گفت گفت مردی مر آن **صلی الله علیه وسلم** و **يا رسول الله**

كيف أن أعلم إذا أحسنت أو إذا أسأت فقال النبي صلى الله

به نیکوکاری خود و بدکاری خود پس فرمود آنحضرت **صلی الله**

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ سَمِعْتَ حَيْرَانَكَ يَقُولُونَ قَدْ أَحْسَنْتَ

خون شنیدی همسایہای خود را کہ میگویند تحقیق نیک کردی پس تحقیق

فَقَدْ أَحْسَنْتَ وَإِذَا سَمِعْتَهُمْ يَقُولُونَ قَدْ آسَأْتَ فَقَدْ آسَأْتَ

نیک کردی و چون شنیدی تو آنرا کہ میگویند تحقیق بد کردی پس تحقیق بد کردی یعنی نیک بدی تو بگوایی

نَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ **س** عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي قُرَادٍ

دارن همسایہ معلوم نزد واد ابن ماجہ در روایت است از عبد الرحمن بن ابی اوجازی رفر

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ يَوْمًا فَجَعَلَ أَصْحَابُهُ

که آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم وضو کرد و روزی آنحضرت

يَسْتَحُونَ بِوَضُوئِهِ فَقَالَ لَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

استح کردند بآب وضوی آنحضرت پس فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

مَا يَجْعَلُكُمْ عَلَى هَذَا أَلَوْ لِحُبِّ اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ

چہ چیز بود است شمار این کار گفتند عدشت ما را بر اینکار محبت خدا و رسول خدا پس فرمود

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُحِبَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أَوْحِبَّهُ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ اگر کسی را بداند او را کہ دوست دارد خدا و رسول خدا را دوست دارد او را خدا

اللَّهُ وَرَسُولَهُ فَلْيَصِدِّقْ حَدِيثَهُ إِذَا حَدَّثَ وَلْيُؤَدِّ أَمَانَتَهُ

و رسول خدا را دوست دارد او را کہ دوست دارد خدا و رسول خدا را دوست دارد او را خدا و رسول خدا را دوست دارد او را

إِذَا اتَّقَى وَلِيُحَسِّنْ جَوَارَ مَنْ جَاوَرَهُ **وَعَنْ** ابْنِ عَبَّاسٍ

امانت نزد وی دبا و اگر کسی را دوست دارد او را دوست دارد او را دوست دارد او را دوست دارد او را

قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

در روایت است از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالَّذِي يَشْبَعُ وَجَارُهُ جَائِعٌ إِلَى جَنْبِهِ

مسلمان کامل کسیکه سیر میخورد و همسایہ او گرسنه است در هر دو مملو است

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

روایت کرد این هرود حدیث را بیهقی در شعب ایمان و از ابی هریره ر

قَالَ قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فَلَانَةَ تَذْكُرُ مِنْ كَثَرَةِ

مردیست گفت مردی ای رسول خدا هر تنگه فلان زن ذکر کرده میشود از بس روز نماز و

صَلَوَاتِهَا وَصِيَامِهَا وَصَدَقَتِهَا غَيْرَ أَنَّهَا تُوْذِي جِيرَانَهَا

در روزه و نماز و صدق و غیر آن زن میرنجاند همسایه های خود را

بِلِسَانِهَا قَالَ هِيَ فِي النَّارِ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فَلَانَةَ تَذْكُرُ

بزبان خود فرمود آنحضرت که وی در آتش خواهد بود گفت آن مرد یا رسول الله بدستی که فلان زن دیگر

قَلَّةٌ صِيَامِهَا وَصَدَقَتِهَا وَصَلَاتِهَا وَإِنَّهَا تَصَدَّقُ

ذکر کرده میشود از کم روز و صدق و نماز و بدستی که این زن تصدق میکند با ما از چیز که

يَا أَتَوَارِثُ مِنَ الْأَقِطِ وَلَا تُوْذِي بِلِسَانِهَا جِيرَانَهَا قَالَ هِيَ

حقیرست ولیکن ایذا نمیکند بزبان خود همسایگان خود را گفت آنحضرت این زن

فِي الْجَنَّةِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَابْنُ مَجَّاهُ وَابْنُ أَبِي عَرَبَةَ

در بهشت خواهد بود روایت کرد احمد و ابن شیبہ و ابن ماجہ و ابن عربہ

ابْنُ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابن مسعود رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

إِنَّ اللَّهَ قَسَمَ بَيْنَكُمْ أَخْلَاقَكُمْ كَمَا قَسَمَ بَيْنَكُمْ أَسْرَاقَكُمْ

بدستیکه خدا تعالی قسمت کرد میان شما اخلاقتان را چنانکه قسمت کرد میان شما سرقتان را

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُعْطِي الدُّنْيَا مَنْ لَحِبَّ وَمَنْ لَا يَحِبُّ

بدستیکه خدا تعالی میدهد دنیا را کسیکه دوست دارد دنیا را و کسیکه دوست ندارد

وَلَا يُعْطِي الدِّينَ إِلَّا مَنْ أَحَبَّ فَمَنْ أَعْطَاهُ اللَّهُ الدِّينَ

ندارد یعنی کافرا و نمیدهد دین را مگر کسی که دوست میدارد و او را یعنی مومن را کسی که دوست دارد دین را

در بیان آنکه هر کس که در دنیا و آخرت
بیتاکیست ۱۲ مرقاة

فَقَدْ أَحَبَّهُ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا يَسْلُمُ عَبْدٌ حَتَّى يَسْلُمَ

پس تحقیق دوست داشته است او را و سوگند بخدا مسلمان نشود و بند و تا آنکه مطمئن گردد

قَلْبُهُ وَلِسَانُهُ وَلَا يُؤْمِنُ حَتَّى يَأْمَنَ جَارُهُ بِوَأَثَقَهُ

دل بند و زبان او ایمان کامل نیاورده باشد تا آنکه ایمان گردد و همسایه او بدین ایمان او را

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ عَسَاكِرٍ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

روایت کرد احمد و ابن عساکر در شعب ایمان

عَائِشَةُ وَابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ مَا زَالَ الْجُبَيْرِيُّ يُوصِيكُمُ

عده روایت میکنند عایشه رض و ابن عمر رض از آنکه میگوید که فرمود آنحضرت تا همیشه جبریل اندر من میگوید

بِالْجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُورُّهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

بنا بر داشتن حق همسایه تا آنکه گمان کردم که حکم کند بوارث شدن یکی از همسایه بدیگری متفق علیه

بَابُ يَتِيمٍ وَتَرْبِيَةِ الْأَوْلَادِ

باب در بیان یتیم و تربیت اولاد

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّى يَبْلُغَ

و نه نزدیک گردید مال یتیم را مگر با آنکه آن نیکوست تا برسد قوت خود را

أَشَدُّهُ إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَى ظُلُمًا إِنَّمَا

بدستگیر آنرا نامحرم دارند مالهای یتیمان را بستم جز این نیست

يَأْكُلُونَ فِي بُرُوجٍ مُشْكُوتٍ أَوْ سَيَصْلُونَ سَعِيرًا فَاَمَّا الْيَتِيمَ

که در برجهای دود آلوده آتش و در دود آید در آتش و در آتش آید در آتش و در آتش آید در آتش

فَلَا تَقْهَرْ أَمْوَالَ السَّائِلِ فَلَا تَنْهَرْ أَمْوَالَ نِعْمَةٍ رِيَاءٍ

نهر نکن و لیکن سر را از سائلان و لیکن نعمت پروردگار را خویش

قَدْ حَدَّثَ سَهْلُ بْنُ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

سخن کرد سهل بن سعد رضی الله عنه فرمود که آنحضرت

عنه بن سعد رضی الله عنه

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ لَهُ وَلِغَيْرِهِ فِي

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود که من و متکفل امریتیم خواه آن یتیم از اقربای او باشد یا از بی او در هجرت

الْحَنَّةِ هَكَذَا وَأَشَارَ بِالسَّبَابَةِ وَالْوُسْطَى وَفَرَّجَ بَيْنَهُمَا شَيْئًا

انجبین باشد و اشاره کرد بمقارنت انگشت سبابه و انگشت میانه و گشادگی کرد میان این دو

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ (۱۰) أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

اندر کی روای بخاری و از ابی هریره رضی فرمود که رسول

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرُ بَيْتٍ فِي الْمُسْلِمِينَ بَيْتٌ

صلی اللہ علیہ وسلم بهترین خانه در مسلمانان خانه

فِيهِ يَتِيمٌ يُحْسِنُ إِلَيْهِ وَشَرَّ بَيْتٍ فِي الْمُسْلِمِينَ بَيْتٌ

ایست که در وی یتیمی است که نیکو کرد و بدترین خانه در مسلمانان خانه ایست

فِيهِ يَتِيمٌ يُسَاءُ إِلَيْهِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ

که در وی یتیمی است که بدی کرد و میشود بسوی او رواه ابن ماجه

لِيْ أُمَامَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی امامه رضی فرمود که رسول اللہ علیہ وسلم

مَنْ مَسَّ رَأْسَ يَتِيمٍ لَمْ يَمْسَحْهُ إِلَّا اللَّهُ كَانَ لَهُ بِكُلِّ شَعْرَةٍ

کسی که بگذارد دست را بر سر یتیم و حالیکه نمیکند از او بروی دست را نه برای رضای خدا باشد مرا نکس را

يُمَرُّ عَلَيْهَا يَدٌ حَسَنَاتٌ وَمَنْ أَحْلَسَ إِلَى يَتِيمَةٍ

بمقابل هر موی که میگذارد بر آن دست وی نیکو و سلیقه خلی کند بسوی یتیم یا به یتیم که نزد

أَوْ يَتِيمٍ عِنْدَهُ كُنْتُ أَنَا وَهُوَ فِي الْحَنَّةِ كَهَاتَيْنِ وَفَرَّجَ

او دست با شتم من و او را مقارن در هجرت بجهت این دو انگشت در هجرت

بَيْنَ اصْبَعَيْهِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ (۱۱)

آنحضرت برای مقارنت دو انگشت سهار خود رواه احمد و ترمذی

ابن عباس رضی قال قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

واذا بن عباس رضی مرویست کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

مَنْ أَوَى يَتِيمًا إِلَى طَعَامِهِ وَشَرَابِهِ أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ

سکے جای دہی یتیمی را بسو خوراک خود و آب خود واجب گرداند خدا تعالیٰ مراد را

الْجَنَّةَ الْبَتَّةَ إِلَّا أَنْ يَعْمَلَ ذَنْبًا لَا يُخْفِهُ وَمَنْ عَالَ تِلْكَ

بہشت قطعا و بخشد ہمہ گناہان را مگر گناہی را کہ آمرزیدہ نشود و آن کفرست و سکے عیال دارد

بَنَاتٍ أَوْ مِثْلَهُنَّ مِنَ الْأَخْوَاتِ فَأَدَّبَهُنَّ وَرَحِمَهُنَّ

و دختر اری کند سر دختر را یا مانند شالی و پسران پس دل دب آموزد ایشان را و مہربانی کند ایشان را تا آنکہ بی نیاز

حَتَّى يُغْنِيَهُنَّ اللَّهُ أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ الْجَنَّةَ فَقَالَ جَدُّ يَارَسُولَ

گرداند اللہ تعالیٰ ایشان را واجب گرداند خدا مرا نکس را بہشت پس گفت مردی یا رسول اللہ یا دو خواہر شاد

اللَّهُ أَوْ اثْنَتَيْنِ قَالَ أَوْ اثْنَتَيْنِ حَتَّى لَوْ قَالُوا أَوْ وَاحِدَةً

فرمود یا دو خواہر شاد تا آنکہ اگر التماس میکردند این ثواب را بر تربیت یاب و دختر البتہ قبولی فرمود و کسی کہ برود خدا

لَقَالَ وَاحِدَةً وَمَنْ أَذْهَبَ اللَّهُ كَرِيمَتَهُ وَجَبَتْ لَهُ

برود کریمہ او را واجب گردد مراد را

الْجَنَّةَ قِيلَ يَارَسُولَ اللَّهُ وَمَا كَرِيمَتَاهُ قَالَ عَيْنَاهُ رَوَاهُ

بہشت گفتہ شد یا رسول خدا چیست دو کریمہ وی فرمود دو چشم او روایت کرد

فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا شَا

این حدیث را در شرح سنہ و از ابی ہریرہ رضی مرویست کہ مردی شکایت

إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَوَّاهُ قَلْبُهُ قَالَ رَأْسُ

کرد بسوی آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم سختی دل را فرمود آنحضرت بگذار دست را بر سر

الْيَتِيمِ وَالطَّعِيمِ الْمُسْكِينِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

یتیم از روی شفقت و بخوران طعام مسکین را رواہ احمد و از ابی ہریرہ رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ السَّاعِي ع

مرادیت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم سعی کننده در تحصیل

الْأَرْمَلَةُ وَالْمَسْكِينُ كَالسَّاعِيَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِخُسْبِهِ

مؤقت زن بی خودسر و سعی نادر در مؤقت ^{سعی} و مانند سعی کننده و اتفاق کننده در راه خداست

قَالَ لِقَائِهِمْ لَا يَأْتِيهِمْ وَلَا يُفْتَرُونَ كَالصَّائِمِ لَا يُفْطِرُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

گفت راوی گمان میبرم آنحضرت را که گفت باعد محمد بنید است که سستی نمیکند و مانند روزی است که اخطا نماند

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَزَالُ النَّسْرَ وَمُؤَلِّمَاتٍ كَمَا أَخْفَضْتُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ عَالَ جَارَيْتَيْنِ حَتَّى تَبْلُغَا ۖ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَنَا وَهُوَ

فرمود کسیکه غمخواری کند در دخترا و نفقه رساند ایشانرا تا آنکه بپسندید بلیغ می آید روز قیامت

هَكَذَا وَضَعَهَا صَاحِبُهَا رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ

آن کس در حالیکه من و دیابلم باشیم همچنین و فرابیم آوردن گشتان خود را بدو بیان و از عایشه رفتن

قَالَتْ جَاءَنِي إِهْرَاءٌ وَمَعَهَا ابْنَتَانِ لَهَا تَسْأَلْنِي قُلْمٌ

مرویست آمد زنی که بآن زن دو دختر بود و مرا و اسوال میگردد از من آن زن پس نیامد آن زن

تَجِدُ عِنْدِي غَيْرَ ثَمَرَةٍ وَاحِدَةٍ فَاَعْطِيْهَا اَيُّهَا فَاقْسِمُ

نزد من جز یک خرما پس دادم آنرا یک خرما پس شمت کرد آن خرما

بَيْنَ ابْنَيْهَا وَلَمْ تَأْكُلْ مِنْهَا ثُمَّ قَامَتْ فَخَرَجَتْ فَدَخَلَ

میان دو دختر و خود بخور: از آن پسر برخاست آن زن در وقت پس آمد

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَدَّثَهُ فَقَالَ مِنْ أَمَلِي

۱. ذات علیہ وسلم پس شتم این نعلی زن را پس فرمود کسیکه

مِنْ هَذِهِ الْبَيِّنَاتِ شَيْءٌ فَأَحْسِنِ الْبَيِّنَاتِ كُنْ لَهُ سَيِّئًا

آزمایش کرده شود از جنس این دختران بچیزهای نیکو کنند بسبب ایشان باشند این دختران مرا در

مِنْ النَّارِ مُنْفَقٌ عَلَيْكَ ۚ (سُرَاقَةُ بَنِي مَالِكٍ)

پیر مردہ در غسل و تنقیح و تسمیہ

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِلَّا أَدُلَّكُمْ عَلَى أَفْضَلِ

کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود آیا ولایت ننگہ شمارا بر ما صلواتین

الصدقۃ ابنک مرؤودۃ الیک لیس لها کاسب

صدقات صدقه روزی سخت بود و خیر تو را باز کرده اندیده شده است بسوی تو و حال آنکه نیست

غَيْرِكَ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ

مراين دختر را گمنده و افقه و بنده جز تو رواه ابن مامه و از چاير بن ه رضى

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَأَنْ يُؤَدَّبَ

مر و لیت کہ آنحضرت ﷺ وسلم فرمود ہر آنچہ او پکرون

الرَّجُلُ وَلَدَهُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَتَّصِدَّقَ بِصَاعٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

مردم زند خود را بہت است اورا از تصدق کردن پیمانہ از تملک رواہ تر تہ سے

باب الحب : الله

باب در بیان دوستی ہر اسے خدا

وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَمَا تَمْسِكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ

و میل نگفید بسوی آنا که ستم کردند پس بچهارمس کند شمارا آتش و نیست مر شمارا جز خدا

مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ فَكَانُوا تَضُرُّونَ يَٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ

پس یاری کرده نشوند اسے خانکہ گردیدہ ایدر گریہ

امْنُوا لَا تَسْخُدُوا وَعْدُ رَبِّي وَعْدُكُمْ اَوْلِيَاءُ تُلْقُونَ إِلَيْهِمْ

دشمن مرا و دشمن خویش را وستان القامیلسوی الشان احقر عیب مرا

بِالْمُودَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِعَهْدِهِمْ كَمَا كَفَرُوا مِنْ الْحَقِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

دوستوں! آئیں گے کہ وہ ایک خوشحال اور

لَا تَقُولُوا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَئِسُوا مِنَ الْآخِرَةِ

دوستی نمیکنند که روی را که گرفتند ابرایشان بدرست، نوزید شدند از اینچنان چنانچه نوزید شدند

كَمَا يَكُونُ لَكُم مِّنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ لَا أُحْذِرُكُمْ

ناگرویدگان از اہل گورہا نیایی کو ہی راکش کر دینا چاہیے اور روزِ پیشین

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَ

دوست دارند آنرا کہ خلاف کند خدایا و رسول اورا اگر می باشند

رَسُولُهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ

پدران شان یا سپران شان یا برادران شان

أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ

یا خویشتان نشان آن نگاره نوشته است در دلهای شان گرویدن را

وَأَيُّكُمْ يُرْوَحُ مِنْهُ وَيَدْخُلُهُمْ جَنَّتٌ تَجْرِي

وقت داده ایشانرا بر حمت از خود دور آرد ایشانرا بوستانها که میرود

مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ

از زیر آن محو بها جاوید باشند در آن خوشنود شود و خدای از ایشان خوشنود

وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُوَ

شوند از وی آن گروه لشکر خداوندی بخیرت و جلال

الْجُمُوعِ نَاسِهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى

سیدنا ابراہیمؑ و سیدنا اسماعیلؑ

اَلْاَعْضَاءُ عَضُّوا اِلَى اَلْبَاطِنِ عَضُّ عَضٍّ وَهُمْ يَتَوَلَّوْنَ مِنْكُمْ اَعْيُنًا

اور یہاں بجلی کے لیے بہت سی چیزیں خریدیں گے۔

دوست افیرسم از ایشان دوستان برسم اند و هر دو دوستی کند بدینان از سما بدرستیکند

مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ

وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ

دفرستادہ اور آنا کہ گرویدند آنا کہ پیارے سیدارند نماز و پیرند

الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ

زکوۃ را و ایشان رکوع آرند گانند و ہر کہ دوست دارد خدا و فرستادہ اور آنا کہ

آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

گرویدند پس بد رستی گروہ خدا سے ایشانند غالبان اسی آنا کہ گرویدہ اید و تمگیرید

كَاتِبَتُّنَّ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُذُوقًا وَلَعِبًا مِّنْ

آنا زنا کہ فر اگر رفتہ اند کیش شمارا انسوس و باز از آنا کہ دادہ شدند

الَّذِينَ آوَتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَالْكَفَّارَ أَكِلَاءً وَاتَّقُوا

کتاب از پیش از شما و ہم نگر و بد گار از کفار و استان و تبر سید

اللَّهُ أَنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ لَا يَتَّخِذُ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ

از خدا ای اگر ہستید و بد گان تمگیرند گرویدگان ناکر و بد گار زاد و ستان

مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ

بد گار کان و ہر بلند این پس نیست از خدا

فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَقُوا مِنْهُمْ نَفْسًا وَيُحِذِّرُكُمْ اللَّهُ نَفْسًا

در چیز سے مگر آنکہ بت سید از ایشان تر سیدنے و متیرساند شمارا خدا سے از نفس خود

وَالِلَّهِ الْمَصِيرُ (عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و بسوی خدا ست باز گشت و از عایشہ صدیقہ رضی اللہ عنہا روایت کہ گفت آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْأَرْوَاحُ جُنُودٌ فَجَنَدُهَا فَمَا تَعَارَفَ

صلی اللہ علیہ وسلم ارواح پیوستہ از تعلق بایران مثل لشکر با ہوندر یکجا ہوں

مِنْهَا اشْتَلَفَ وَمَا تَنَا مِنْهَا اخْتَلَفَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَرَوَاهُ

آنا کہ شناسا ہوندا از انہا تعلق بہت الفت گرفتہ و آنکہ یکجا نہ تہ از انہا مختلف شدند و ہم نہ کو انہا شکر و تہ از انہا

لہ جزو رکوع ۱۳۱
لہ جزو رکوع ۱۳۱

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَعَنْ ابْنِ مَرْثُة رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

از ابی ہریرہ رضی و ابن مرثہ رضی و از ابی ہریرہ رضی و ابن مرثہ رضی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ الْإِسْلَامَ الْحُبُّ عِبَادَةُ اللَّهِ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ اسلام حب و عبادت اللہ ہے

فَقَالَ ابْنِي أَحَبُّ فَلَانَا فَأَحِبَّهُ قَالَ فَيُحِبُّهُ جِبْرِيلُ

پس فرمایا کہ میں تم سے بہتر ہوں تو تم سے زیادہ تم سے محبت کرو

فِي السَّمَاءِ فَيَقُولُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ فَلَانَا فَأَحِبُّوهُ فَيُحِبُّهُ أَهْلُ

آسمان میں کہ اللہ تم سے محبت کرتا ہے تو تم سے زیادہ تم سے محبت کرو

السَّمَاءِ ثُمَّ يُوضَعُ لَهُ الْقَبُولُ فِي الْأَرْضِ وَإِذَا الْبُغْضُ عَنِ

آسمان میں پھر اس کے لیے قبول زمین میں اور اگر بغض ہو تو

دَعَا جِبْرِيلُ فَيَقُولُ ابْنِي أَبْغُضْ فَلَانَا فَأَبْغُضْهُ قَالَ

پس دعا کی کہ جبریل کہہ دے کہ میں تم سے نفرت کرتا ہوں تو تم سے زیادہ تم سے نفرت کرو

فَيَبْغِضُهُ جِبْرِيلُ ثُمَّ يَنَادِي فِي أَهْلِ السَّمَاءِ إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ

پس جبریل نے بغض کیا تو آسمان میں ندا دی کہ اللہ تم سے نفرت کرتا ہے

فَلَانَا فَأَبْغُضُوهُ قَالَ فَيُبْغِضُونَهُ ثُمَّ يُوضَعُ لَهُ الْبُغْضُ فِي

تو تم سے نفرت کرو کہ تم سے نفرت کرو تو زمین میں بغض ہو

الْأَرْضِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

اور اسے مسلم نے روایت کیا کہ رسول اللہ نے فرمایا کہ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ اللَّهَ يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ آيَتِ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ اللہ فرمائیگا کہ آیت

الْمُتَخَابِتُونَ بِجَلَالِي الْيَوْمِ أَظْلَمُ مِنْ ظِلِّ يَوْمٍ لَا ظِلَّ

وہ لوگ جو میرے جلالت کے خوف میں ہوں آج کے دن ان کی تاریکی ظلمت سے زیادہ ہے

لَا آتِي أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ قَالَ أَنْتَ مَعَ مَنْ أَجَنْتَ

مگر ایگر من خدا و رسول خدا را دوست میدارم فرمود آنحضرت را چه - ~~مگر ایگر من خدا و رسول خدا را دوست میدارم~~

قَالَ أَنْتَ فَمَا رَأَيْتَ الْمُسْلِمِينَ فِرَاقُوا بِشَيْءٍ بَعْدَ

دار می گفت ای من پس ندیدم مسلمانان را که خوشحال شده باشند پس چه چیز بعد از اسلام

الْإِسْلَامِ فَرِحَ بِهِمْ مَتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَكَانَ أَبُو مُوسَى

همچو خوشحال شدن ایشان را این کلمه متفق علیه و از ابی موسی روایت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَثَلُ الْجَلِيسِ

مروست که فرمود آنحضرت علیه السلام حال علم بنشین

الصَّالِحِ وَالشُّوْءِ كَحَامِلِ الْمَسْكِ وَنَافِعِ الْكَبْرِ قَامِلُ

نعم و بد مثل حال بردارنده مشک است و دم نافع کبر قامل

الْمَسْكِ إِمَّا أَنْ يُحْدِثَ يَتَ وَإِمَّا أَنْ يَنْبَغِيَ مِنْهُ وَإِمَّا

یا آنکه میدهد ترا از آن مشک بجز عطر و یا آنکه میزند مشک را از آن و یا آنکه میباید از آن

أَنْ يُحْدِثَ مِنْهُ رِيحًا طَيِّبَةً وَنَافِعِ الْكِبَرِ أَنْ يُجْرِفَ

و یا آنکه میزند و بوی خوش میدهد و نافع کبر آن که ببرد

ثِيَابَكَ وَإِمَّا أَنْ يُحْدِثَ مِنْهُ رِيحًا خَبِيثَةً مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

از آن بوسه بد را متفق علیه

وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از عمر روایت که فرمود آنحضرت علیه السلام

إِنَّ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ لَا نَاسَ مَا هُمْ بِأَنْبِيَاءَ وَلَا شُهَدَاءَ يَوْمَ

بدستی که از بندگان خدا که نیستند ایشان را نبی و شهادت و آنرا

الْأَنْبِيَاءُ وَالشُّهَدَاءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَكَانُهُمْ مِنَ اللَّهِ قَالَ أَبُو أَرْسَلٍ

ایشان را پیغمبران و شهودان روز قیامت بسبب مرتبه ایشان از خدا بپایان گفتند یا رسول الله

و از ابی موسی روایت که فرمود آنحضرت علیه السلام
مگر ایگر من خدا و رسول خدا را دوست میدارم
فرمود آنحضرت را چه
من ندیدم مسلمانان را که خوشحال شده باشند
پس چه چیز بعد از اسلام
همچو خوشحال شدن ایشان را این کلمه متفق علیه
و از ابی موسی روایت
یا آنکه میدهد ترا از آن مشک بجز عطر
و یا آنکه میزند مشک را از آن
و یا آنکه میباید از آن
نعم و بد مثل حال بردارنده مشک است
و دم نافع کبر قامل
و یا آنکه میزند و بوی خوش میدهد
و نافع کبر آن که ببرد
از آن بوسه بد را متفق علیه
و از عمر روایت که فرمود آنحضرت علیه السلام
بدستی که از بندگان خدا که نیستند ایشان را نبی
و شهادت و آنرا
ایشان را پیغمبران و شهودان روز قیامت
بسبب مرتبه ایشان از خدا بپایان گفتند
یا رسول الله

این حدیث را در اهل بیت
عجل الله فرجهن شریک
در امر و در عبادت
است که زنده میشود
یعنی اولی در مقام
نفسه و آن را یک از مقام
روح و در مقام دوست
و دشمن بهشت و آن بیان
میباشد که جمیع
و باطن و محبت ایشان
و آن محبت است که در
بیان می شود در بیان
و در حدیث دیگر

اللَّهُ يَكْفُرُ عَنْهُمْ قَالَ هُمْ قَوْمٌ خَتَابُوا بِرُوحِ اللَّهِ عَلَى غَيْرِ

خبر کن ما را که کیستند ایشان فرمود ایشان قومی اند که دوست داشتند یکدیگر را بر غیر قرابت با که

الْحَامِ يَكْتُمُونَ أَمْوَالَهُمْ يَتَعَاطُونَهَا فَأُولَئِكَ وَجْهُهُم

میان ایشان باشد و نه مالها و در حدیث دیگر آنرا پس سوگند بخدا که رویهایشان نشان هر آنکه

يَتَوَلَّوْنَ عَلَىٰ نُورٍ لَا يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِيمَانِ

نور اند و برستی که ایشان بر نور باشند نمی ترسند و تقییر بر سر مردم و اندوگین

يَحْزَنُونَ إِذْ حَزَنَ النَّاسُ وَقَرَأْ هَذِهِ الْآيَةَ الْآنَ أُولَئِكَ

نمی شوند وقتی که اندوگین شوند مردم و بخوانند آیه ای است شما و این آیت را آگاه

اللَّهُ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

بدست سعید و ستان خدا از نه خوف است بر ایشان و نه ایشان از نه و همین شد و رواه ابو داود

ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابن عباس رضی عنهما فرمود گفت فرمود آن حدیث را علیه و سلم

لَا بِيْ ذَرِيرٍ يَا أَبَا ذَرٍّ أَيْ عُرِيَ الْإِيمَانُ أَوْ تَقَى قَالَ اللَّهُ وَسَلَّمَ

ما ابو ذر را رضای ابو ذر گرام که از عروهای ایمان محکم ترست گفت ابو ذر خدا و رسول خدا

أَعْلَمُ قَالَ الْمُؤَلَاةُ فِي اللَّهِ وَالْحُبُّ فِي اللَّهِ وَالْبَغْضُ فِي اللَّهِ

و اما دوست فرمود آن حدیث دوستی کردن با هم از جهت خدا و دوست داشتن کسی را از جهت خدا

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ فِي شَرْحِ الْإِيمَانِ وَ فِي الْمَقْدَامِ مِنْ

و دشمن داشتن از جهت خدا و روایت کرد آنرا ابو حنیفه در شرح ایمان و از مقدمه بن

مَعْدٍ يُكْرَبُ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا

معدی که بر او است از آن حدیث را علیه و سلم فرمود اگر کسی را دوست دارد و دوست دارد

أَحَبَّ الرَّجُلَ أَخَاهُ فَلْيُخَيِّرْهُ أَتَى يَحِبُّهُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَ التِّرْمِذِيُّ

دینی او است پس باید که خبر کند آن را که دوستی و محبت دارد و از آنرا که این حدیث است رواه ابو داود و ترمذی

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

و از ابی سعید رضی الله عنه مرویست که وی شنید آنحضرت صلی الله علیه وسلم گفت

لَا تُصَاحِبُ إِلَّا الْمُؤْمِنًا وَلَا يَكُلْ طَعَامَكَ إِلَّا تَقِيًّا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

یاری مکن و صحبت مدار مگر مسلمانی را و باید که بخورد طعام ترا اگر مردی پرهیزگار یعنی طعام تو باید که از وجهه طاعت باشد

وَأَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي مُرَّةٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

تا حقیان جویند رواه ترمذی ابو داود و دارمی و از ابی هریر رضی الله عنه مرویست گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَرْءُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ

صلی الله علیه وسلم که مرد بر دین دوست خود است پس باید که نظر و اندیشه کند یکی از شما

مَنْ يَخَالِفُ رِوَاةَ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَرْجٍ

که اگر دوست سید را در رواه احمد و ترمذی و ابو داود و ابن مرز

شُعْبَةُ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ

شعب ایمان و از ابو ذر رضی الله عنه مرویست که بیرون آمد بر ما پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اتَّبِعُونِي أَوْ اتَّبِعُوا أَحْسَنَ أَعْمَالٍ أَحَبُّ إِلَيَّ اللَّهِ

صلی الله علیه وسلم فرمود آیا در میانید که کدام عمل از اعمال محبوبتر نزد خدای

تَعَالَى قَالَ قَاتِلُ الْكُفْرِ وَالزُّكُوَّةُ وَقَالَ قَاتِلُ الْجَهَادِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى

تعالی گفت گویند نماز محبوب ترست زکوة محبوبترین اعمال است و گفت گویند و دیگر جهاد محبوبترین فرمود آنحضرت

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَحْسَنَ أَعْمَالٍ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى الْحُبُّ فِي اللَّهِ وَالبَغْضُ

صلی الله علیه وسلم بدستید محبوبترین اعمال بسوی خدای تعالی دوستی از جهت خداست و دشمنی از جهت

فِي اللَّهِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

خداست رواه احمد و از ابی امامه رضی الله عنه مرویست گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَمَّا أَحَبَّ عَبْدٌ - - - لَدَى اللَّهِ

صلی الله علیه وسلم دوست نداشت هیچ بنده دیگر را از برای خدا

احمد
طحاوی
ابن ماجه
ترمذی
ابن حبان
ابن کثیر
ابن عساکر
کتاب الاموال
سید

إِلَّا أَكْرَمَ رَبِّيَ عَزَّ وَجَلَّ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَ

مگر بزرگ داشت باین دوست داشتن خدا بزرگ را رواه احمد و از اسما

بِنتِ يَزِيدَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا سَمِعَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بنت یزید رضی اللہ عنہا روایت است که وی شنید آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم

يَقُولُ إِلَّا أَنْتُمْ بِخِيَارِكُمْ قَالُوا بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ

که میگفت آیا اعلام نکنم شما را بهترین شما گفتند صحابه اعلام کن ما را یا رسول اللہ فرمود

خِيَارُكُمْ الَّذِينَ إِذَا رَأَوْا ذَكَرُوا اللَّهَ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

آنحضرت را که بهترین شما کسانی اند که چون دیده شوند یاد کرده شود خدا رواه ابن ماجه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

روایت ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ أَنَّ عَبْدًا تَحَابَّأَ فِي اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

علیہ وسلم اگر باشد آنیکه دو بنده که دوست داشته باشند یکدیگر را از جهت خدا تعالی

وَاحِدًا فِي الْمَشْرِقِ وَآخَرَ فِي الْمَغْرِبِ كَجَمْعِ اللَّهِ بَيْنَهُمَا

بی در مشرق و دیگرے در غرب هر آینه جمع کند خدا تعالی میان هر دو بنده

يَوْمَ الْقِيَمَةِ يَقُولُ هَذَا الَّذِي كُنْتَ تُحِبُّهُ فِي وَعْدِ

روز قیامت میگوید خدا تعالی این بنده آن کسی است که بودی دوست میداشتی اورا در جنت من

أَبِي رَزِينٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از ابی رزین رضی اللہ عنہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَسَلَّمَ إِلَّا أَكْرَمَكَ عَلَى مِثْلِهِ هَذَا الْأَمْرُ الَّذِي تُصِيبُهُ

و سلم گفت مردید آرا را به شما بجز آنکه قائم و بر پا میشود و بان کار

خَيْرَ الدِّينِ وَالْآخِرَةِ عَلَيْكَ بِمَجَالِسِ أَهْلِ الذِّكْرِ

دین آن چیزیکه بر سبب آن نیکی دنیا و دین را پس از آن بیان در توبه و استغفار مجلس است

وَإِذَا خَلُوتَ فَحِصَّكَ لِسَانُكَ مَا اسْتَطَعْتَ بِذِكْرِ اللَّهِ

و چون تنها شینی پس بجنبان زبان خود را چندان توانی بذكر خدا و دوست دار بهر کار دوست دار

وَ أَحِبَّ فِي اللَّهِ وَ أَبْغِضْ فِي اللَّهِ يَا أَبَا دَرِزِينَ هَلْ شَعَرْتَ

برای خدا و دشمنی دار بهر کار اگر دشمنی دار برای خدا ای ابازین آیا میدانی که مرد چون

أَنَّ الرَّجُلَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ زَائِرًا أَخَاهُ شَيْعَةً سَبْعُونَ

بیرون آید از خانه خود بقصد زیارت برادر مسلمان در پله می رسند او را هفتاد هزار

أَلْفَ مَلَكٍ كُلُّهُمْ يُصَلُّونَ عَلَيْهِ وَيَقُولُونَ رَبَّنَا

فرشته همه آن فرشتگان دعا برحمت میفرستند و میگویند ای پروردگار ما بدرستی

إِنَّهُ وَصَلَ فِيكَ فَصَلِّهِ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَعْمَلَ

این شخص پیوند کرد از برای تو پس پیوند بکن او را برحمت و مغفرت پس اگر میتوانی

جَسَدَكَ فِي ذَلِكَ فَأَفْعَلْ وَ عَنْ أَبِي مُرَيْرَةَ رَضِيَ

که بکار دارستی خود را از زیارت برادر مسلمان پس بکن آنرا و از ابی مریرة رضی

قَالَ كُنْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ

گفتم ابوهریره که بودم باحضرت صلی الله علیه وسلم پس گفت

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَعَمَدًا

آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیکه در بهشت ستونهاست

مِنْ يَأْقُوتٌ عَلَيْهَا عُرْفٌ مِنْ زَبْجَدٍ لَهَا أَبْوَابٌ

از یاقوت بران ستونها عرفت از زبرجد بران درهاست

مُفْتَحَةٌ تُضْرَقُ كَمَا يُضْرَقُ الْكُوكُبُ الدَّرِّيُّ فَقَالُوا

شاد و داشته شده میزدند آن عرفت چنان میزدند ستاره درخشین پس گفتند صحابه

يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ يَسْكُنُهَا قَالَ الْمُتَصَابُّونَ وَالسُّبَّاحُونَ

یا رسول الله که می باشد دران عرفتند فرمود میباشند دران دوست دارندگان یکدیگر را با خداوند تعالی

فِي اللَّهِ وَالْمُتْلَا قُونَ فِي اللَّهِ رَوَى الْبَيْهَقِي الْأَحَادِيثُ الثَّلَاثَةَ

همای خدا و ملاقات کنندگان براسی خدا و اجماع بر سه حدیث را بیهقی

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

در شعب ایمان

بَابُ بَيْتِهِ مِنَ التَّهَاجُرِ وَالتَّقَاطُرِ وَاتِّبَاعِ الْعَوْرَةِ

باب آنچه منع کرده شده است از تهاجر و تقاطر و پیروی عیوب

وَأَنْ تَكُنَّ يَفْتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتُلُوا فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ لَمْ

و اگر در گروه اگر ویرگان کارزار کنند پس صلح کنید میان ایشان پس اگر ستم کند

أَحَدُهُمَا عَلَى الْأُخْرَى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّى تَقْبَلَ

یکی از ایشان بر دیگری پس جنگ کنید آنرا که ستم میکند تا بازگردد و سوسه فرمان خدا

إِلَى أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْضُوا

پس اگر بازگردد پس صلح کنید میان آنان براسی و داد کنید

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا

بدست خدا دوست میارود او کنندگان را جز این نیست که گروهی گان برادرند پس صلح

بَيْنَ إِخْوَانِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ وَقُلْ لِعِبَادِي

کنید میان برادران خویش و ترسید از خدا شاید شما بخشیده شوید و بگویم بندگان مرا

يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمُ الشَّيْطَانَ

گویند آن که نیکوتر است بدست و بدستمنی اندازد میان آنان بدستمنی

كَأَنَّ الشَّيْطَانَ بَسْتُ مَرَامِي رَا وَطْمَنِي بِيَدَا

از ابوالیوب الفاری رزم

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَجْلُ لِلرَّجُلِ

مروست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم که جلالت نیست مرد را

صلوات بر محمد و آل محمد

اَنْ يَهْجُرَ اخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ يَلْتَقِيَانِ فَيُعْرِضُهُمَا وَيُعْرِضُهُمَا
 بَكْرَتَيْنِ رَسْمَانِ رَا زِيَادَهُ از سه روز صورت بھراينكه جمع شوند يكيدگر

وَحَيْرُهَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

إِنِّي هُرَيْرَةٌ رَضَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يُغْرَضُ أَعْمَالُ النَّاسِ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ مَرَّةً يَوْمَ اثْنَيْنِ

وَيَوْمَ الْخَمِيسِ فَيُغْفَرُ لِكُلِّ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ إِلَّا عِبَادًا بَيْنَهُ

وَيَنْ أَخِيهِ شَحْنَاءُ فَيَقَالُ اتْرُكُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَفِيءَا

دَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَحِلُّ النِّكَاحُ

الْأَفْقَى ثَلَاثُ كَذِبِ الرَّجُلِ أَمْرَاتُهُ لِيَرْضِيَهَا وَالتَّكْذُوبُ فِي

الحَرْبُ وَالْكَذِبُ يُصْلِحُ بَيْنَ النَّاسِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ فَمَنْ هَجَرَ

فرمود ملال نیست در مسلمان که ترک دهد برادر خود را بالای سه روز پس کسیکه بجزان کند

فَوْقَ ثَلَاثٍ فَمَاتَ دَخَلَ النَّارَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ

بالا سه روز پس میمیرد و در آید در آتش دوزخ رواه احمد و ابو داود

وَعَنْ أَبِي خِرَاشٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ

و از ابی خراش رضی الله عنہ روایت کرد که شنید از نبوت را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ هَجَرَ أَخَاهُ سَنَةً فَهُوَ

صلوات الله علیه و سلم که میگفت کسیکه بجزان کند برادر خود را یکسال پس این

كَسَفَتْ دَمِيهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

همان گو یا خون او ریختن است رواه ابو داود و از ابی هریره رضی

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَحِلُّ لِمُؤْمِنٍ

روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم که میگفت ملال نیست مؤمن را

أَنْ يَهْجُرَ مُؤْمِنًا فَوْقَ ثَلَاثٍ فَإِنْ مَرَّتْ بِهِ ثَلَاثٌ فَلْيُقِمْ فَلْيُحِلِّ

که بجزان کند مؤمن را بالای سه روز پس اگر بگذرد و بیرون سه روز پس باید که پیش آید او را پس باید که سلام کند

عَلَيْهِ فَإِنْ رَجَعَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَدْ اشْتَرَكَ فِي الْأَجْرِ وَانْقَضَتْ

بروے پس اگر در سلام را و جواب داد او را پس تحقیق شریک شدند هر دو در اجر و صلت

عَلَيْهِ فَقَدْ بَاءَ بِالْإِثْمِ وَخَرَجَ الْمُسْلِمُ مِنَ الْهَجْرِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

و از ابو داود سلام را و جواب داد پس بگناه و بیرون آمد سلام و بجزان کند او را و ابو داود

وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از ابی الدرداء رضی الله عنہ روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ إِلَّا أَخْبَرَكُمْ بِأَفْضَلِ مِنْ دَرَجَةِ الصَّيَامِ وَالصَّدَقَةِ

و سلم آ یا خبر ندیم شما را بحد فاضلتر است از درجه روزه و صدقه

وَالصَّلَاةَ قَالَ قُلْنَا بَلَىٰ قَالَ إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ وَفَسَادُ

و نماز گفت راوی گفتیم یا آری خبر ده یا رسول الله فرمود آن عمل نیک گردانیدن احوالی در میان

ذَاتُ الْبَيْنِ هِيَ الْحَالِقَةُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ

یکدیگر است و منقاد احوالی که ذات البین است حلقست رواه ابو داؤد و ترمذی

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ .

و انرا بی هر پیره رزم مروست که آنحضرت **صلی الله علیه وسلم**

قَالَ إِيَّاكُمْ وَالْحَسَدَ فَإِنَّ الْحَسَدَ يَأْكُلُ مَا كُنْتُمْ يَتَّخِذُكُمْ

فرمود و در دایره خود را از حسد زیر که حسد میخورد و میبوی نکهارا چنانکه میخورد

النَّارُ الْحَطَبُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ (٢٠) ابْنُ بَكْرِ بْنِ عَبْدِ

و میسوزد آتش بنیزم را رواه ابوداؤد

رض قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ملعون

رمز روایت است که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

مَنْ ضَارَّ مُؤْمِنًا أَوْ مَكْرِبَهُ رَوَاهُ الشَّيْخُ مِنْ عَنِ

کسی اندام مومن را ناکند و در سنگ یا گنبد لغز انداخته و خرد کند و محبت رواه فرستد

اِنْ عَمْرٍو قَالَ صَعِدَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

وَأَنْزَلَ مِنْ سَمَاءٍ مَرُوسَةٍ رَأْسُهَا مَخْفُوتٌ صَلَواتُ اللَّهِ عَلَيْهِ

الْمُنَادِ فَنَادَىٰ بِصَوْتٍ رَفِيعٍ فَقَالَ يَا مَعْشَرَ مَنِ اسْمُهُ

سید آواز داد کا وارنٹ ملے۔ یہ دیکھ کر وہ اسلام آباد پہنچا۔

لِسَانَهُ وَلَمْ يُفْضِ الْإِنْسَانُ إِلَى قَلْبِهِ لَا تَذُو الْمُسْلِمِينَ

وہاں ان خود و نسل و دست اسلام آباد اور الشان ازاد کے لئے ایک ایسا ادارہ بنایا جیسا کہ

وَلَا تَتَّبِعُوهُمُ أَغْوَىٰ سُبُلُهُمْ فَأَتَوْنَهَا فَتَكُونُوا مِنَ الْمَقْتُولِينَ

شاهان و پادشاهان و ملوک و سلاطین و امیران و بزرگان و اعیان و اشراف و نجاران و

عَوَاةَ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ يَتَّبِعِ اللَّهُ عَوْرَتَهُ وَمَنْ يَتَّبِعِ اللَّهَ عَوْرَتَهُ

خدا تبارک و تعالی عیب او را در کسی که تتبع کند مذا تبارک و تعالی عیبهای او را رسوا گرداند او را اگر چه

اَيْقَضَهُ وَلَوْ فِي جَوْفِ رَحْلِهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

رواه ترمذی

همیشه آنکس پنهان در میان منزل خود

سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از سعید بن زید روایت است از آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ إِنَّ مِنْ أَرْبَى الرُّبُوبِ الْإِسْطِطَالَةُ فِي عَرْضِ الْمُسْلِمِ بَغَيْرِ حَقِّ

که فرمود آنحضرت هر استیکه از ربانین ربا با در از کردن زبانهاست در آبرو و مسلمان نابا حق

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتَّبِيُّ هَقِي فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

رواه ابو داود و تبی هقی در شعب ایمان

النَّبِيِّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا عَرَجَ

و از آنس رضی مرویست که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم هرگاه که کباب را بر

بِي رَبِّي مَرَرْتُ بِقَوْمٍ لَهُمْ أَظْفَارٌ مِّنْ نَّحَاسٍ يَخْمَشُونَ

مرا پروردگار من گذشتم بقومی که مرایشان را ناخنان است از مس که میخاشند

وَوُجُوهُهُمْ وَصَدُورُهُمْ فَقُلْتُ مَنْ هَؤُلَاءِ يَا جَبْرِئِيلُ

روها که خود را و سینهای خود را پس گفتم کیستند این قوم ای جبرئیل

قَالَ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ لَحْمَ النَّاسِ وَيَقْعُونَ

گفت جبرئیل بن آن جماعت اند که میخورند گوشتهای مردم را بنیبت و دشنام دواقع میشوند

فِي أَعْرَاضِهِمْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ الْمُسْتَوْدِعِ

در آبرو و پندی مردم رواه ابو داود و المستودع

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أَكَلَ بِرَجُلٍ مُّسْلِمٍ

روایت است از آنحضرت صلی الله علیه وسلم که فرمود آنحضرت کسی که بخورد و بسبب مرده

عنه بنی سبب مرده
کسی که بخورد و بسبب مرده

وَلَا تَكْلَبُ رُءُوسًا وَلَا تَخَاسِدُوا وَلَا تَبَاغِضُوا وَكُونُوا عِبَادًا لِلَّهِ

و نه تدا بر و نه با یکدیگر حسد کنید و نه بغض و کینه دارید و با شیطان

اِخْوَانًا لَا يَحِلُّ لِيُسَلِّمَ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثَةِ رَوَاهُ ابْنُ النَّجَّارِ

پندگان خدا برادران حلال نیست مگر آنکه برادر خود را از آمدن سه روز راه ابن النجار

باب الحذر والتأني في الأحكام

باب الحذر و درنگ در امور

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَى

و آنانکه اجابت کردند براس پروردگار خویش و بپا داشتند نماز را و کار ایشان مشورت است

بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ فَأَعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ

میان شان و آنچه روزی دادیم ایشان را نفقه میکنند پس در گذران ایشان و آمرزش خواه

وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَيَذَعُ

از من برای ایشان و مشورت نمای با ایشان در کار پس چون قصد کار کردی پس توکل کن بر خدا و بفرمان او

الْإِنْسَانَ الشَّرَّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجَفًا

و آدمی خفیه بدترین خواهان او خیر است آدمی شتاب کند در دعا

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ

و از این مروان نیست مگر آنکه بآن اشیاء بدستید

كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا (۱۰) آيَةُ مِرَّةٍ

اینهاست از خود پرسید شده و از این امر هر چه

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يُلْغِ الْمُؤْمِنُ

موسست آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود که مؤمن

مِنْ حُجْرٍ وَاحِدَةٍ مَرَّتَيْنِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ سَهْلِ بْنِ

از یک سوراخ دوبار متفق علیه و از سهل بن

له لا تدا بر و لیغ
پشتند برادر
در راه و مشورت
مکنند از خود و برادر
ادرا ۱۲۱
عنه فیه کسب
عنه فیه کسب
عنه فیه کسب
عنه فیه کسب
عنه فیه کسب

سَعْدُ بْنُ سَاعِدٍ رَضِيَ رَضِيَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

سعد ساعدی مرویست کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

قَالَ الْإِنَاءَةُ مِنَ اللَّهِ وَالْحَلَاةُ مِنَ الشَّيْطَانِ رَوَاهُ الْإِسْرَافِيُّ

فرمود کہ درنگ در کارها از خدا و مضراوست و شتابی از شیطان است و مطلوب اوست رواہ نزہی

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از ابی سعید رضی گفت فرمود رسول اللہ صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا حِدَیَّ إِلَّا ذُوعُيَّةٌ وَلَا حَكِيمَةَ إِلَّا ذُوعُيَّةٌ

علیہ وسلم نیست حکیمہ الا ذوعیہ و لا حدی الا ذوعیہ

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَ (۱۰) النَّسَائِيُّ أَنَّ رَجُلًا قَالَ

مگر صاحب تجربہ رواہ احمد و ترمذی و از انس بن مرویست کہ مردی گفت م

لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْصِنِي قَالَ خُذِ الْأَمْرَ

آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم اندر دکن مرا فرمود بگیر کار را بپایان کار مگر بستن پس اگر

بِالتَّذَبُّرِ فَإِنْ رَأَيْتَ فِي عَاقِبَتِهِ خَيْرًا فَأْمُصْهِ وَأُخِفْهُ

بہ بینی در پایان او نیکی را پس کن آنرا و اگر برتر است و کم آن برے گراہے را

عَنَّا فَأْمُصْ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَعَنْ مُصْعَبِ

پس نگاہدار خود را از گردن انکار رواہ فی شرح السنہ و از مصعب

بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ الْأَعْمَشُ لَا أَعْلَمُ إِلَّا عَنِ النَّبِيِّ

بن سعد رضی روایت است از پدرش گفت اعمش کہ راوی این حدیث است نمیدانم این حدیث را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَتُؤَدَّ فِي شَيْءٍ خَيْرًا لَكَ فِي عَمَلِكَ

از آن نبی صلی اللہ علیہ وسلم فرمود از آن چہ آشتی رفتن در هر چہ بہتر است

الْآخِرَةُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

مگر در عمل آخرت رواہ ابو داؤد و از جابر مرویست کہ آنحضرت

الحسنی
آنکه در حدیث نبویست
انت صاحب شد خط
و خطی در کار از آنکه
بود آمد و خطی
نخستین از بسبب آن
درست دارد و مردم
عیبها و خطاها را
آنحضرت در ذات اقدس
عفو فرمود و چون گفت
شیر خف و خف و خف
از مردم و غیره
نمیشود و اگر کسی
بگوید این حدیث را
نفرشما و خطاها را
دری شناسد و مرا
خطا و غلط را که در آن
شاید و عیبها را که
از آن و عامی و میگوید
اشتهای الهیات علی
و سکون آن و غرض
در ذات از لحاظ
اشتهای الهیات

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْجَمَالَ بِأَلَا مَانَةَ إِلَّا مَنَةً عَجَابَةً

صلی اللہ علیہ وسلم جمالیست بآلا مانه است بآلا مانه عجاب

بَنَدُ دَمٍ حَرَامٍ وَفَرَجٌ حَرَامٌ أَوْ اقْتِطَاعُ مَالٍ بَعْدَ حَقِّهِ

بنده دمیست خون حرام و فرج حرام است یا قطع مال بعد از حقش

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ عَسَمٍ **وَعَنْ** قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رواه ابو داود و ابن عسمر و عن قال رسول الله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الرَّجُلَ لَيَكُونُ مِنْ أَهْلِ الصَّلَاةِ

صلی اللہ علیہ وسلم ایست مردی که میباشد از اهل نماز

وَالصَّوْمِ وَالزَّكَاةِ وَالْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ حَتَّى ذَكَرَ سِهَامَ الْخَمْرِ كُلَّهَا

و روزه و زکوة و حج و عمره تا آنکه ذکر کرد آغخت همه حصص خمر را

وَمَا يَجْزِي يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِلَّا بِقَدْرِ عَقْلِهِ **وَعَنْ** كُنْ ذَمِيرًا

و چه داده میشود آنروز و روز قیامت مگر بر اندازه عقل او و از اهل ذمیر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا ذَرٍّ لَا عَقْلَ

روایت کرد از حضرت صلای اللہ علیہ وسلم فرمود ای ابو ذر نیست هیچ عقل

كَالْتَدْبِيرِ وَلَا وَرَعٌ كَالْكُفِّ وَلَا حَسَبٌ كَحُسْنِ الْخُلُقِ

مثل تدبیر نیست و هیچ سبزه کاری مانند کف است و هیچ نسب و خصلت مثل حسن خلق

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابن عمر رضی اللہ عنہ روایت کرد فرمود صلای اللہ علیہ وسلم

الْأَقْصَادُ فِي النِّفْقَةِ نِصْفُ الْعَيْشَةِ وَالثَّوَدُ دَالِي النَّاسِ

بماند از وسعت کردن در خرج نصف معیشت است و دوسنی از مردم نصف عقل است

نِصْفُ الْعَقْلِ وَحُسْنُ السُّؤَالِ نِصْفُ الْوَيْلِ رَوَى الْبَيْهَقِيُّ

و نیک کردن سوال از علم نصف علم است روایت کرد بیهقی

صلی اللہ علیہ وسلم جمالیست بآلا مانه است بآلا مانه عجاب
بنده دمیست خون حرام و فرج حرام است یا قطع مال بعد از حقش
رواه ابو داود و ابن عسمر و عن قال رسول الله
صلی اللہ علیہ وسلم ایست مردی که میباشد از اهل نماز
و روزه و زکوة و حج و عمره تا آنکه ذکر کرد آغخت همه حصص خمر را
و چه داده میشود آنروز و روز قیامت مگر بر اندازه عقل او و از اهل ذمیر
قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا ذَرٍّ لَا عَقْلَ
روایت کرد از حضرت صلای اللہ علیہ وسلم فرمود ای ابو ذر نیست هیچ عقل
كَالْتَدْبِيرِ وَلَا وَرَعٌ كَالْكُفِّ وَلَا حَسَبٌ كَحُسْنِ الْخُلُقِ
مثل تدبیر نیست و هیچ سبزه کاری مانند کف است و هیچ نسب و خصلت مثل حسن خلق
وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
و از ابن عمر رضی اللہ عنہ روایت کرد فرمود صلای اللہ علیہ وسلم
الْأَقْصَادُ فِي النِّفْقَةِ نِصْفُ الْعَيْشَةِ وَالثَّوَدُ دَالِي النَّاسِ
بماند از وسعت کردن در خرج نصف معیشت است و دوسنی از مردم نصف عقل است
نِصْفُ الْعَقْلِ وَحُسْنُ السُّؤَالِ نِصْفُ الْوَيْلِ رَوَى الْبَيْهَقِيُّ
و نیک کردن سوال از علم نصف علم است روایت کرد بیهقی

الاحادیث الثاقبة في شب الايسر

باب الرقي والعباد من العلم

لا تفتني الحسنه ولا السيئه اذ قد بالتي هي خبيثه

ربا بر نیست نیکی دهی دور کن بآلودگی آن نیکو نیست

فاذا لاني بينك وبينك عداوة كأنه ولي حميم وما يلقاها

إلا الذين صبروا وما يلقاها إلا الأذواء عظيم خلد العفو

وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ إِنَّكَ لَعَلٌّ

وَمَا يَلْعَلُكَ وَرَدَّ كَرْدَانِ اَزْ نَادَانِ

خُلِقَ عَظِيمٌ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أُعْطِيَ حَقَّهُ مِنَ الرِّفْقِ أُعْطِيَ حَقَّهُ

مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَخَيْرِ الْآخِرَةِ وَمَنْ حُرِمَ حَقُّهُ مِنَ الرِّفْقِ

حُرِمَ حَقُّهُ مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أُعْطِيَ حَقَّهُ مِنَ الرِّفْقِ أُعْطِيَ حَقَّهُ

مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَخَيْرِ الْآخِرَةِ وَمَنْ حُرِمَ حَقُّهُ مِنَ الرِّفْقِ

حُرِمَ حَقُّهُ مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أُعْطِيَ حَقَّهُ مِنَ الرِّفْقِ أُعْطِيَ حَقَّهُ

مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَخَيْرِ الْآخِرَةِ وَمَنْ حُرِمَ حَقُّهُ مِنَ الرِّفْقِ

حُرِمَ حَقُّهُ مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أُعْطِيَ حَقَّهُ مِنَ الرِّفْقِ أُعْطِيَ حَقَّهُ

مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَخَيْرِ الْآخِرَةِ وَمَنْ حُرِمَ حَقُّهُ مِنَ الرِّفْقِ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا أُخْبِرُكُمْ مِنْ يَحْرُمُ عَلَى النَّارِ وَمِنْ يَحْرُمُ

عليه وسلم آیا خبر ندارم شما را که چیست حرام است و کس بر آن است

النَّارُ عَلَيْهِ عَلَى كُلِّ هَيْئٍ لَيْتَنِي رَأَيْتُ سَهْلَ رَوَاهُ أَحْمَدُ

والتش بر روی حرام است آتش بر هر آرییده آهسته روزم طبع رواه احمد

وَالْتَرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

وترمذی و روایت است از ابی هریره رضی عن النبی صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْمُؤْمِنُ غَرٌّ كَرِيمٌ وَالْفَاجِرُ خَبْلٌ لَيْسَ

عليه وسلم فرمود مسلمان فریب خورنده است از جهت لرم و فاجر فریبنده است

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتَّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَ (۱۰) مُتَّحِلٌ

از جهت لیس روای احمد و ترمذی و ابوداود و (۱۰) متحیل

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُؤْمِنُونَ

روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم که مسلمانان آرمیده

هَيِّنُونَ لَيِّنُونَ كَالْجَمَلِ لَا يَفِ انْ قِيدَ انْتِقَادٍ وَإِنْ أُنْجِ

روزم و منتقاد اند بهیشتیک در بیني هم را از چوب انداخته اند اگر کشیده شود می نهد گردن خود را

عَلَى صَخْرَةٍ اسْتِنَاخَ رَوَاهُ التَّرْمِذِيُّ مِنْ سَلَاةٍ (۱۰)

و اگر نشاندن شود بر سنگی استنید هم بر سنگ روایت کرد ترمذی در کتب و سلا (۱۰)

عَائِشَةُ رَأَتْ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از عایشه را دیدم روایت کرد فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم نمیخواهد الله تعالی باطنی از من را

يُخَالِفُكُمْ بَيْنَ يَدَيْكُمْ وَلَا يَخْفِ مِنْكُمْ

مگر آنکه سود کند رفق ایشان را و من نمیخواهم ایشان را از من مگر آنکه زبان کنند حرفان از

آيَاةُ الْآفَافِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

رفق ایشان را روایت کرد البیهقی در شعب ایمان و عن

ابن عمر رضی عنہما عن النبی صلی اللہ علیہ وسلم قال المسلم

واذا ابن عمر رضی عنہما عن النبی صلی اللہ علیہ وسلم مرویست کہ

الذی یحالی الناس ویصبر علی آذائهم أفضل من الذی

کامیترش میکند مردم را و صبر کند بر آزارهای ایشان زیاده تر است و را هر دو نثر الجسک

لا یحالی و لا یصبر علی آذائهم رواه الترمذی و ابن ماجه

که کامیترش کند با ایشان و صبر نکند بر آزارهای ایشان رواست از ترمذی و ابن ماجه

وعن سهل بن معاذ عن أسدٍ أن النبی صلی اللہ

و از سهل بن معاذ از اسد بن شد مرویست کہ آنحضرت صلی اللہ

علیه وسلم قال من کظم غیظاً و هو یقدح علی انفسه

کسی که غم را در دل خود فرو گیرد و خود را در آتش اندازد

دعاه اللہ علی رؤس الخلائق یومئذ یوماً حتی یخیر فی آتی

و روان کردن آن بخواند او را خدا تعالی در حضور خلایق روز قیامت تا آنکه اختیار بدد

الحوری شاء رواه الترمذی و ابوداؤد و ابن ماجه

در هر روز خواهر را رواه ترمذی و ابوداؤد و ابن ماجه

بن حصین رضی عنہ قال قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

بن حصین رضی عنہما عن النبی صلی اللہ علیہ وسلم مرویست کہ آنحضرت صلی اللہ

الحیاء کما فی الا بخیر و فی رواية الحیاء خیر من متفق علیہ

که حیاء از آرد و اگر نیکی را در دست بگیرد و حیاء از دستش

ابن مسعود رضی عنہما عن النبی صلی اللہ علیہ وسلم

و از ابن مسعود رضی عنہما عن النبی صلی اللہ علیہ وسلم مرویست کہ آنحضرت صلی اللہ

علیه وسلم ان من ادرك الناس من کلام النبوة

علیه وسلم بدستی که از جمله آنچه در یافتند مردم از کلام انبیاء سابق

الْأَوَّلَى إِذَا لَمْ تَشْفَى فَأَصْنَعْ مَا شِئْتَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

انکہ چون شرم نداشتی بکنایه میخواستی زنا مانع حاست رواه بخاری

أَبْنُ هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَذِّنْ إِلَى هَرِيرَةَ رَضِيَ مَرُوسِيَتِ كُنْتُ زَمْرًا نَبَتْ عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الْحَيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ وَالْإِيمَانُ فِي الْجَنَّةِ وَالْبَدَنُ فِي الْجَنَّةِ

شدم و شستن از غسل بپوشیدن از ایمان است و ایمان یعنی اهل ایمان در بهشت و بدنش و سخن در

وَالْحَقَاءُ فِي النَّارِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَحَدَّثَ

از بدست و بدست یعنی اهل جهنم و آتش است رواه احمد و ترمذی

أَبْنُ عُمَرَ رَضِيَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الْحَيَاءَ

وَأَبْنُ عُمَرَ رَضِيَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الْحَيَاءَ

وَالْإِيمَانُ قُرْآنًا جَمِيعًا فَإِذَا رَفَعَ أَحَدُهُمَا رَفَعَ الْآخَرَ قَرَأَ الْبَيْهَقِيُّ

وایمان و دو بهم پیوسته لازم یکدیگر را که یکی را بگفته شود از شرف یکی ازین دو

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ الثَّوَالِيسِ بْنِ سَمْعَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

شود و دیگر روایت کرد بی هقی این حدیث را در شعب ایمان و از ثوالیس بن سمان رضی الله عنه

عَنْهُ قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْبَيْتِ

منه مرویست که سوال کردم از رسول الله صلی الله علیه وسلم از بیتی

وَالْإِيمَانُ فَقَالَ الْإِيمَانُ حَسَنُ الْخُلُقِ وَالْإِيمَانُ مَا حَالَ فِي صَدْرِكَ

و این پس فرمود برین معنی همه اقسام بر تو شنیده است و موجب نزد عمل است که نزد آمد

وَكُنْتُ أَنْ يَطْلُعَ عَلَيْهِ النَّاسُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

در سینه تو و ناخودش را که که او حق طرد بران عمل رواه مسلم

عَبْدُ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَبْنُ عُمَرَ رَضِيَ مَرُوسِيَتِ كُنْتُ زَمْرًا نَبَتْ عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِنَّ مِنْ أَحَبِّكُمْ إِلَيَّ أَحْسَنَكُمْ أَخْلَاقًا رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

بدستیک از جمله محبوبترین من نیکترین انداز و سبب اخلاق رواد البخاری

عَنْ رِضَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وهم از عبد اللہ بن عمر مرویست کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

إِنَّ مِنْ خَيْرِكُمْ أَحْسَنُ أَخْلَاقًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

فرمود بدستیک از جمیع اخبار شما نیکترین شما انداز و سبب اخلاق متفق علیہ

أَبِي الدَّرْدَاءِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی دراء عن رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

قَالَ إِنَّ أَثْقَلَ شَيْءٍ يُؤْضَعُ فِي مِيزَانِ الْمُؤْمِنِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

فرمود آنحضرت بدستیک گرانترین چیزیکہ نهاده شود در ترازو سبب مؤمنان روز قیامت

خُلِقَ حَسَنٌ وَإِنَّ اللَّهَ يَبْغِضُ الْفَاحِشَ الْبِذِّيَّ

خلق نیک است و بدستیک خدا بیغض است دشمن میبارد از حداد بگذرند و بیجا و بیسودہ گوی

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ سَمِعْتُ

رواد ترمذی و از عایشہ رضی اللہ عنہا قالت سمعت

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ الْمُؤْمِنَ

آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم کہ میگفت بدستیک مؤمنان

لَيُؤْتِيهِ بِحُسْنِ خُلُقِهِ دَرَجَةً قَائِمُ الدَّلِيلِ وَصَلَّى اللَّهُ

بر آئینہ سبب یا بدستیک حسن خلق درجہ نماز گذارند و در شب و روزہ دارند و در روز

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ مَالِكٍ بَلَّغَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

رواد ابو داود و مالک روایت است کہ رسیده است

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بُعِثْتُ لِأَتَمَّ حُسْنِ الْخُلُقِ

اورا کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود بدستیک بعثت شدہ ام برای آنکہ م یان کنم و کمال رسانم حسن اخلاق

رَوَاهُ فِي الْمَوْحَا عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ

روایت در موطا است دلائل ہر پورہ رمز مرویست کہ فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا أَنْبِئُكُمْ بِخِيَارِكُمْ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم آیا خبر ندیم شمارا و آگاہ نگردانم شمارا بہکم

قَالُوا بَلَى قَالَ خِيَارُكُمْ أَطْوَلُكُمْ أَعْمَارًا وَأَوْحَسَنُكُمْ خُلُقًا

بہترین شمارا کسانند گفتند آری خبر دہ مارا فرمود بہترین شمارا ازترین شمارا از رویہ عمر

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْهُ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وہیک ترین شمارا از رویہ اخلاق رواہ احمد و ہم از رویہ رمز مرویست کہ آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا

علیہ وسلم فرمود کہ مہترین مسلمانان از رویہ ایمان نیک ترین ایشانند از رویہ خلق

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَاللَّاحِظُ

رواہ ابو داؤد و دارے

بَابُ هُدَى الرِّقَاقِ

نصاب و رہبان زہد و ریاضت

اعْلَمُوا أَنَّ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا كَالْعَبَثِ وَتَذَكَّرُوا

برانید آنرا کہ زندگانی این اسے بازیست پیوودہ و آرایش و نازیدن میان

بَيْنَكُمْ وَتَكَثَّرُوا فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ كَمَثَلِ غَيْثِ الْحَبِّ

خویش و بسیارے و مالها و فرزندان مانند باران کثرت آرد و مزارع را زارستہ آن

الْكُفَّارِ نَبَاتُهُ شَجَرُهُمْ فَتَرَاهُ مَصْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ حُطَمَاءً

عہ پستہ خشک شود پس بہنی آنرا از رویہ تر شدہ پس گردد و ہم شلستہ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ

اے آنانکہ کردیدہ اید مشغول نگردانڈ شمارا مالہاے شمارا و فرزندان شمارا

لے جوہر کی ۱۹۴
عہ مذکور کی ۱۹۴

عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْغَائِبُونَ

این یاد خدا سے و ہر کہ کدا این پس اگر وہ ایسا نہ دیا نکاران

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنِّ مِنْ أَرْزَاقِكُمْ وَأَفْلاكُمْ عِدَّةٌ وَلَكُمْ

اے آنکھ گرویدہ! بد رستیکہ از زمان شما و مرزندان شما دشمنند

فَاحْذَرُوا هُمْ وَإِنْ تَعَفُّوا وَتَصْفَحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ

برای شما پس ہر سپید شما و اگر عفو کنید و در گذارید و بپا مرزید پس بد رستی خدا امر زندگاہت

رَحِيمٌ إِنَّكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَأَفْلاكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَ أَجْرِ عَمَلِكُمْ

و ہر بادشت جز این نیست کہ مالہا کے شما و اولاد شما از مایشتی سمت و خدا نزد اوست مزد بزرگ

فَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعٌ لِلْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ

پس آنچه دادہ شود از چیزے پس بر خورداری زندگانی این سراسر است و آنچه نزد خداست

خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

بہتر است و پائیدہ تر مر آنہا را کہ رویدہ ماند و بر پروردگار خود تکیہ توکل میکنند

ابن عباس رضی قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

از ابن عباس رضی مرویت نمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

نِعْمَتَانِ مَغْبُوتَتَانِ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ لِصِحَّةٍ وَالْفَرَاغِ

و نعمت اند کہ زبان زدہ شود در ان دو نعمت بسیار کی از مردم کی صحت بدن و فراغت

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ الْمُسْتَوْدِعِ بْنِ شَدَّادٍ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ

رواہ بخاری سے و از مستورد بن شداد رضی مرویت گفت بشنیدم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ وَاللَّهِ مَا الدُّنْيَا

آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم کہ گفت بندا سو گند نیست دنیا بقابل

فِي الْآخِرَةِ إِلَّا امِثْلَ مَا يَجِدُ أَحَدُكُمْ أَصْبَعَهُ فِي الْمَسِّ

آخرت مگر مانند آنچه سے اندازد کی از شما انگشت خود را در دریا

درست است
و ہر یاد آنحضرت
درست است

فَلْيَنْظُرْ يَمْرُجِعْ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

پس باید که ببیند بجه باز گردد رواه مسلم و از جابر بن عبد الله مرویست که آن حضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ بِجَبَّاسٍ مَيِّتٍ قَالَ إِنَّكُمْ

صلی الله علیه وسلم گذشت بر بنغال مرده کوفتن یا بی گوش مرده افتاده گفت بر

يُحِبُّ أَنْ هَذَا لَهُ يَدٌ رَهْمٌ فَقَالُوا مَا نَحِبُّ أَنَّ لَنَا بَشِي

مقارن کدام یکی از شما دوست میدارد که این برغال مرده را باشد بدلی یک در هم پس گفتند صابر که دوست نمیداریم

قَالَ فَوَاللَّهِ لَلدُّنْيَا أَهْوَى عَلَى اللَّهِ مِنْ هَذَا عَلَيْكُمْ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

که باشد ما این چیز را دوست داریم خداوند علیهم السلام پس سوگند بخدا که هر آینه دنیا خوارتر است نزد خدا از اینها

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ازین بنغال که نزد شماست رواه مسلم و از ابی هریره رضی الله عنه مرویست که گفت آن حضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ الدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

که دنیا بر بنیاد سجن است مؤمنان و جنة است کافران رواه مسلم

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از انس رضی الله عنه مرویست که گفت فرمود آن حضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مُؤْمِنًا حَسَنَةً يُعْطَى بِهَا فِي الدُّنْيَا

و مسلم بر رستیک خداوند بآن کم نیکی و اند مسلمانان یکی را که داده میشود بسبب آن حسن در دنیا

وَيَجْزِي بِهَا فِي الْآخِرَةِ وَأَمَّا الْكَافِرُ فَيُطْعَمُ بِحَسَنَاتِ

و جزا داده میشود بآن حسن در آخرت و اما کافر را پس خوراند میشود بسبب نیکو کرده است

مَا عَمِلَ بِهَا لَيْسَ فِي الدُّنْيَا حَتَّى إِذَا أَقْضَى إِلَى الْآخِرَةِ لَمْ يَكُنْ

بر آنکه خدا در دنیا تا آنکه چون بپرسد بسبب آخرت بخن باشد که جزا داده شود

حَسَنَةً يَجْزِي بِهَا رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

آن نیک رواه مسلم و از ابی هریره رضی الله عنه مرویست که گفت آن حضرت صلی الله علیه وسلم

صلی الله علیه وسلم
منسب الازنی
بالحمد
منسب الازنی
بالحمد
منسب الازنی
بالحمد
منسب الازنی
بالحمد

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُبِبَتِ النَّارُ

مرویت کہ فرمود آنست صلوات علیہ وسلم پوشیده شده است آتش و فرغ

بِالشَّهَوَاتِ وَحُبِبَتِ الْجَنَّةُ بِالْمَكَارِهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ الْأَعْيُنُ

بشهووات و لذتها و پرشده شده است بهشت بمشقتها و سختیها متفق علیہ مکرر و

مُسْلِمٌ حَقَّتْ بَدَلُ حُبَّتِ ۱۰) ابْنُ هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ

سلم اینچنین حقت بجای حجت یعنی هر دو می است و از ابی هریره رفته مرویت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الْعَبْدُ مَا لِي

که فرمود آنست صلوات علیہ وسلم که میگوید بنده مال من مال من یعنی اکتفا میکند در آن بدست

مَا لِي إِنْ مَالَهُ مِنْ مَالِهِ ثَلَاثُ مَا أَكَلْتُ فَأَفْنِي أَوْ لَيْسَ فَإِنِّي

آنچه مرا درست از مال می سه نیست که خورد پس بگردانید آنرا یا جامه که پوشید و گنه گردانید

أَوْ أَعْطَيْتُ فَأَقْتَنِي وَمَا سِوَى ذَلِكَ فَهُوَ ذَاهِبٌ وَتَارِكٌ

آنرا یا بخشش کرد پس جمع کرد و هر چه جز این سه چیز است رنده است از دست

لِلنَّاسِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و گذارنده است آنرا پس مردم رواه مسلم و از انس رفته مرویت که گفت آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَّبِعُ الْمَيِّتَ ثَلَاثَةً فَيَرْجِعُ أَثَرَانِ

صلوات علیہ وسلم میرود در پی میت سه چیز پس باز می رود و دو چیز و باقی میماند با او یک چیز

وَيَبْقَى مَعَهُ وَاحِدَةٌ يَتَّبِعُهَا أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَعَمَلُهُ فَيَرْجِعُ

در پی میرود او را اهل او و مال او و عمل او پس باز می گردد

أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَيَبْقَى عَمَلُهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ

اهل او و مال او و باقی میماند همراه او و متفق علیہ و از عبد الله

ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن مسعود رفته مرویت گفت آنحضرت صلوات علیہ وسلم

الحق انشا جبرون
از غیره که در آنست

أَبْكَرُ مَالٍ وَارِثُهُ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ جَمَاهُ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

اَللّٰهُمَّ اِنْ شِئْتَ كُنْ اِلٰهَ وَاَرِثْ مِمَّنْ تَرِثُ وَوَسَّ اَنْزَالِ خُودِشْ كُفْتِ صَحَابِہٖ بِاَرْسُولِ اللّٰہِ

مَا مِمَّا أَحَدٌ إِلَّا مَالَهُ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ مَالٍ وَارِثِهِ قَالَ فَاِنْ

بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ مگر اگر کسی باشد کہ از مال خود و از مال و ارث وی گفت آنحضرت بفرمودند

مَالَهُ مَا قَدَّمَ وَمَالٍ وَارِثُهُ مَا أَخَّرَ وَأَهْلُ الْبَيْتِ وَرَبُّ وَرَبَّنَا

اَللّٰهُمَّ اِنْ شِئْتَ كُنْ اِلٰهَ وَاَرِثْ مِمَّنْ تَرِثُ وَوَسَّ اَنْزَالِ خُودِشْ كُفْتِ صَحَابِہٖ بِاَرْسُولِ اللّٰہِ

إِلَى هَرِيقَةٍ رَضَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَاللّٰہِ اِلٰہِہٖمُ وَاَرِثْ مِمَّنْ تَرِثُ وَوَسَّ اَنْزَالِ خُودِشْ كُفْتِ صَحَابِہٖ بِاَرْسُولِ اللّٰہِ

لِلنَّاسِ الْغِنَى عَنْ كَثْرَةِ الْعَرَضِ وَلَكِنَّ الْغِنَى غِنَى النَّفْسِ مَتَّقُوا

وَاللّٰہِ اِلٰہِہٖمُ وَاَرِثْ مِمَّنْ تَرِثُ وَوَسَّ اَنْزَالِ خُودِشْ كُفْتِ صَحَابِہٖ بِاَرْسُولِ اللّٰہِ

إِلَى هَرِيقَةٍ رَضَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَاللّٰہِ اِلٰہِہٖمُ وَاَرِثْ مِمَّنْ تَرِثُ وَوَسَّ اَنْزَالِ خُودِشْ كُفْتِ صَحَابِہٖ بِاَرْسُولِ اللّٰہِ

مَنْ بِالْخَلْقِ كَمَا كُنْتُمْ بِيَاثَ فَيَعْمَلُ بِهِمْ أَوْ لَعَلَّ

وَاللّٰہِ اِلٰہِہٖمُ وَاَرِثْ مِمَّنْ تَرِثُ وَوَسَّ اَنْزَالِ خُودِشْ كُفْتِ صَحَابِہٖ بِاَرْسُولِ اللّٰہِ

مَنْ قُلْتُ أَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَأَخَذَ بِيَدِي فَجَعَلَنِي

وَاللّٰہِ اِلٰہِہٖمُ وَاَرِثْ مِمَّنْ تَرِثُ وَوَسَّ اَنْزَالِ خُودِشْ كُفْتِ صَحَابِہٖ بِاَرْسُولِ اللّٰہِ

فَقَالَ لَيْتَ أَرَمَ لَكُنْ عَبْدَ النَّاسِ وَأَرْضِي مَا قَسَمَ اللَّهُ

وَاللّٰہِ اِلٰہِہٖمُ وَاَرِثْ مِمَّنْ تَرِثُ وَوَسَّ اَنْزَالِ خُودِشْ كُفْتِ صَحَابِہٖ بِاَرْسُولِ اللّٰہِ

أَكْتُ لَكُنْ غَنَى النَّاسِ وَخَيْرٌ لَكَ لَكُنْ مُؤْمِنًا

وَاللّٰہِ اِلٰہِہٖمُ وَاَرِثْ مِمَّنْ تَرِثُ وَوَسَّ اَنْزَالِ خُودِشْ كُفْتِ صَحَابِہٖ بِاَرْسُولِ اللّٰہِ

وَلَكُنْ لِلنَّاسِ مَا لَيْتَ لَكَ لَكُنْ لَكَ الْفَضْلُ

وَاللّٰہِ اِلٰہِہٖمُ وَاَرِثْ مِمَّنْ تَرِثُ وَوَسَّ اَنْزَالِ خُودِشْ كُفْتِ صَحَابِہٖ بِاَرْسُولِ اللّٰہِ

فَإِنَّ كَثْرَةَ الضَّرَبِ تَقْبِلُ الْقَاتِلَ رَوَاهُ كَثِيرٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

زیادہ سے زیادہ پیچھے دھکے دینا قاتل کو قتل کرنے والوں میں سے زیادہ ہے

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ أَنَّهُ لَوْ دَرَيْتُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

وَإِنْ عَمْرُو بْنُ مَيْمُونٍ أَوْ دَرَيْتُ مَوْلِيَّتُكَ لَقَدْ كُنْتُ أَعْلَمُ بِمَا فِي بَيْتِكَ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَرَجُلٍ وَهُوَ يَعْظُمُ ظَنَّهُ بِكَ

مرد میرا در اندھا لیکہ آنحضرت پرند میگرد آئند در غیبت شمار تیغ نیز و پیشش نیز غیبت شمار

قَبْلَ خَمْسِ شَبَابِكَ قَبْلَ رَجُلٍ كَمَنْ تَكُنْ قَبْلَ

جوانی را پیش از پیر و غیبت شمار تندستی را پیش از پیر و غیبت شمار از مرد پیر

سُقْمِكَ وَغِنَاكَ قَبْلَ فَقْرِكَ وَفَرَاكَ قَبْلَ شَغْوِكَ

از فقر و غیبت شمار فراغ و غنی را پیش از شغل و غیبت شمار از غنی و غیبت شمار

حَيَاتِكَ قَبْلَ مَوْتِكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مُسْلِكًا

زندگی از موت خود روایت و ترمذی از روی مسند و گفت ابی هریره

رَضَى أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ إِنْ الدُّنْيَا

رضی که آنحضرت علیه السلام فرمود آگاه باشید بدین شک و دنیا را از دست بدهد

مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ مَا فِيهَا إِلَّا ذِكْرُ اللَّهِ وَمَا وَكَلَهُ وَحْدَهُ

رَعْمَتِ دَرِازْدَه شده است هر چه در آن است مگر ذکر خدا و جز او نیست و خدا و او را

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مُسْلِكًا

و عالم و مشعل رواه ترمذی و ابن ماجه

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَاسْكُنُوا كَمَا تَكُونُ الدُّنْيَا

موسیت آنکه فرمود آنحضرت علیه السلام و در دنیا بمانید و دنیا را چنانکه است

تَمْلِكُ حُجْدًا لِلَّهِ جَنَاحَ بَعُوثٍ عَمَّا سَفَى كَافِرًا مَنَافِزَةً

در دستان خداوند چو پرنده از دستان کافر را از دستان کافر

فِيهِ رَوَاهُ الْإِسْلَامِيُّ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

اولو اب دروے رواہ ترمذی و ہم از دے مرویست کہ آنوقت صلے اند

مَلِكِهِ وَسَلَّمَ خَيْرَ يَوْمٍ مَا وَتَحَنُّ مَعَهُ قُرْآنِ قُبَّةِ مُشْرِقِهِ

علیہ وسلم بیرون آمدن رخسہ و ما باوے بودیم پس دیدیم ۲۰ تن تہہ بلند را

فَقَالَ بِمَا هُوَ عَلَيْهِ قَالَ أَصْحَابُهُ هَذِهِ لِفُلَانٍ رَجُلٍ مِّنَ الْأَنْصَارِ

پس هر چه است این قبه گفتند صحابه این قبه است مرغان را که از انصار است

فَكَانَ فِي نَفْسِهِ حَتَّى لَمَّا جَاءَ صَاحِبُهَا فَسَلَّمَ

پس آنحضرت خاموش ماند و لیکن پوشیدنیان حکایت را در د، خود تا آنکه آن صاحبان

عَلَيْكَ فِي النَّاسِ فَأَعْرِضْ عَنْهُ صَنَعَ ذَلِكَ مِرَارًا لَحَى عَرَفَ

تنبہ پس سلام کرو یا حضرت در مردم پس روی گردانید آ حضرت از وی کرد آ حضرت این فعل را چند بار

الرَّجُلُ الْغَضَبُ فِيهِ وَاعْرَاضَ عَنْهُ فَشَكَرَ ذَلِكَ أَحْمَدُ عَلَيْهِ

تا آلودہ شناخت آغزو و غلبہ را در آ کفایت و روئے گردانی از دوسے پس شکایت و آغزو از سازند

وَقَالَ وَاللَّهِ إِنِّي لَا تُكْرِمُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اصحاب آنحضرت و گفت آن مرد بخدا سوگند من تا آشنا می بینم در آن سال از شما علی و سلم را

قَالَ الْوَاخِمِ فَرَأَى قُبَّتَكَ فَرَجَعَ الرَّجُلُ إِلَى قُبَّتِهِ فَهَذَا مَهْلِكُهُ

کفّہ قصہ، منبت کہ بیرون آمد : تا پس در وقتیکہ تربیّا وہ پس رجوع کردا کھڑا ہوئے تہ

سَوِّدَ بِالْأَرْضِ فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

خود پس منہدم کر دے، نجاتا آ نکہ ہا پر ساخت آ زرا بر زمین پس بیرون آمد

ذَاتَ يَوْمٍ فَلَمْ يُدْرِهَا قَالَ مَا فَعَلْتَ الْقُبَّةُ لَوْ أَشْكَلُ لَنَا

۱۰۰ حضرت مومنان قہ : شکایت : ولبو کے امام صاحب قہ و گرا والی قہ

صَلِحُهُ إِعْرَاضَكَ فَأَخْبَرَنَاهُ فَعَدَّ مَعَهَا فَقَالَ لِمَاذَا كُنْتَ

تیس : دادیکم اورا۔ یتہ حال لیس ویران کردوے آزا لیس گفت آ۔ منت آگاہ ہاشمید

الاکراکب است ان تحت شجرة تتركه ابراهیم

مگر مانند سوار می که سوار است زیر درختی و رفت و داشت آن درخت را رواه احمد

والترمذی وابن ماجه وعن ابي امامة مثقال

رواه ابن ماجه و از ابی امامه مرویست

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من على ركب

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم هر که بر روی سوار گارن

ليجعل لي بطحاء مكة ذهباً فقلت لا يا رب ولكن اشيء

مگر بخواهم برای من بطحای مکه را طلا پس من گفت لا ای رب و اما شئی

يوماً واجوع يوماً فاذا جعت تصرعت اياك كركبك

یوماً و روزی و سینه یامم روزی و چون گرسنه مانم زاری کنی من و یامم روزی

واذا شبعت حمدتك وتكرواها احمد والترمذی

و چون سیر شوم ستایش کنی و ستایش کنی ترا رواه احمد و ترمذی

المقدم من معد يكره رضا قال سمعت رسول الله

در روایت است از مقدام بن معد که گفت شنیدم آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عليه وسلم يقول ما مالا ادهي وعاء شر من بطن

علیه وسلم را که می گفت که چه ناله آدمی آردند را چه بطن از شکم بس است

يحب ابن آدم اكلات يقمن صلبه فان كان له حالة

آدمی که دوست دارد خوردن و در اندام او بخت او را پس اگر هست آدمی که البته می کند

فثلث طعام وثلث ايب وثلث فقه رواه الترمذی

و اما سه چیز است که آدمی را به سعادت می رساند و سه چیز است که آدمی را به فقر می رساند رواه الترمذی

وابن ماجه وابن ماجه عن ابي امامة مثقال

رواه ابن ماجه و از ابی امامه مرویست که آن حضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ سَمِعَ نَجْلًا يَتَجَدَّدُ فَقَالَ قِصَّةُ مُجَشَّدِكَ

یوسف شنیدم ویرا آروغ میزد پس بر زمین نهاد و گفت که تا مرا آزار و غم خود

فَإِنَّ أَطْوَلَ النَّاسِ جُوعًا يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَطْوَلُهُمْ شَبَعًا فِي الدُّنْيَا

نہیں کہ در اندر ترین مردم از روی سنگی روز قیامت در از ترین ایشانند از روی پیرے

رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ ۖ (۱۰) ابْنُ مَرْيَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ

در دنیا رواه فی شرح السنه و از ابی هریره رهن مرویت گفتند

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوَّلَ مَا يُسْأَلُ الْمَعْبُدُ

آخفت صلی اللہ علیہ وسلم بد رستیکہ اول پرسیده شدن بنده

يَوْمَ الْقِيَمَةِ مِنَ النَّعِيمِ أَنْ يُقَالَ لَهُ الْمُنْصَرِّفُ إِنَّكَ

روز قیامت از نعمت اینست که گفته میشود مرا اورا آید درست نکردانید

وَنَزُّوْكَ مِنْ الْمَاءِ الْبَارِدِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ

دسیراب نکلوانیدم قرآن از آب سرد رواه ترمذی

ابن سعد في روضه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال

وزیر ابن سعود رحمہ فریست از حضرت علیہ السلام فرمود و میرود باہا کے موسم روز قیامت

لا تَزُولُ قَدَمَا ابْنِ اِدمَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ حَتَّى يَسْأَلَ عَنْ جَنَّتِهِ

یہ ایماندار ہندو دربار کا حواہی نامہ پیشیدہ کیسٹو دارتھ حالت پر سیدو یسوار اور

عن عمیرہؓ فیما افتناه وعن شبایہؓ فیما ایلاہ وعن مالہؓ

وَأَمَّا الْفُلُ فَأَنزَلْنَاهُ ذِي الْقُرْبَىٰ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمَ يَسْرِينَ

من این تشبیه و فیما انفقہ و ما ذاعمل و فیما

١١٩٠

رواد ترجمے (عقبہ بن عامر رضی اللہ عنہ)

[Signature]

الدُّنْيَا كَيْسَلٌ مِنَ الدُّنُوبِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

دنیا سلاست بیماند از گنا بان البته رواه بیهقی فی شعب الایمان

وَجَبَرُ بْنُ نُغَيْرٍ مَرَّ سَلَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ سَلَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أُوحِيَ إِلَيَّ أَنْ أَجْعَلَ لِمَالٍ وَأَكُونُ مِنَ التَّالِفِينَ

علیه وسلم وحی کرده مندرج بهوسه من که جمع کنم مال را و باشم از بازندگان و سوداگران

وَلَكِنْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنْ سَيِّئُ مَعْدٍ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ

ولیکن وحی کرده مندرج است ایسوی من که در اتم اوقات بتسبیح و تجمید و عبادت و خصوص بنام و تشنول

وَأَعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ

باشتم و عبادت کنه پروردار خود را تا آخر عمر روایت کرده در شرح سننه

وَأَبُو نُعَيْمٍ فِي الْحَلِيَّةِ عَنْ أَبِي مُسْلِمٍ (۱) أَبِي هُرَيْرَةَ

والبر نعمه در سنن ابوالی مسلم و از ابی هریره رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا

مرویت گفت فیهودا حضرت صلی الله علیه وسلم سیکه طلب کند دنیا

حَلَا لَا اسْتِعْفَا فَاَعِنِ لِلْمُسْكَةِ وَسَعْيًا عَلَى أَهْلِهِ وَتَعَطُّفًا

را بجا آید بوجه حلال بکشد آهست از سوال و سعی بران و میال خود و از براسه مهربانی کردن

عَلَى جَارِهِ لَقِيَ اللَّهَ تَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ مِثْلُ الْقَمَرِ

بر همسایه خود پیش آید خدا تعالی را روز قیامت حال آنکه روی او مانند ماه و در شب چهره

لَيْكَةِ الْبَدْرِ وَمَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا حَلَا لَا مَكَاتَرًا مَقَافِرًا

و سیکه طلب کند دنیا را از روی حلال در حالیکه طلب زیاد کند است در مال و نازنده است بر مردم مال

لَقِيَ اللَّهَ تَعَالَى وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبٌ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

و زیاد کند است ملاقات میکند خدا را و حال آنکه خدا غضبناک است بر او روایت کرده بیهقی فی شعب الایمان

وَأَبُو نَعِيمٍ فِي الْحَلِيقَةِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وَالْبُخَارِيُّ وَرَجُلٍ وَاز عَائِشَةَ رَضِيَ رَوَيْتُ عَنْهَا أَنَّهَا رَوَتْ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الدُّنْيَا دَارُ مَنْ لَا دَارَ لَهُ وَمَالُ مَنْ لَا مَالَ لَهُ

علیه وسلم که فرمود آخرت دنیا دار کسی است که نیست دار مرا و دنیا مال کسی است که نیست

وَلَهَا يَجْمَعُ مَنْ لَا عَقْلَ لَهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ أَبِي حَتْمٍ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

مرا و مال و بر آن جمع میکند آنرا که نیست عقل او را رواه احمد و بنی حاتم در شعب ایمان

وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ قَالَ أَسْرَحَلْتُ الدُّنْيَا مَذْبَرَةً وَأَرْحَلْتُ الْآخِرَةَ

و از علی رَضِيَ که فرمود است دنیا را کوه و آخرت را کوه

مُقْبِلَةً وَ لِكُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا بَنُونَ فَكُونُوا مِنْ أَبْنَاءِ الْآخِرَةِ

که هر یک است از هر یک و برای هر یک از آن فرزندان است پس باشید از فرزندان

وَلَا تَكُونُوا مِنْ أَبْنَاءِ الدُّنْيَا فَإِنَّ الْيَوْمَ عَمَلٌ وَلَا حِسَابَ عِنْدَ

آخرت و نباشید از فرزندان دنیا زیرا که امروز عمل است و نیست حساب و فردا

حِسَابٌ وَلَا عَمَلَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ فِي تَرْجُمَةِ بَابٍ وَعَنْ

حساب است و نیست عمل را روایت کرد بخاری در ترجمه باب

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ إِذَا مَاتَ الْمَيِّتُ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ

و از ابی هریره رَضِيَ که فرمود است اگر بمرد مرده گفتند ملائکه

مَا قَدْ مَرُّوا قَالَ بَنُو آدَمَ مَا خَلَفَ رَوَى ابْنُ أَبِي حَتْمٍ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

میر و آدمی که مرده اند چه چیز پیش فرستاد آنست که بگوید فرزندان آدم چه چیز

وَعَنْ مَالِكٍ أَنَّ لُقْمَانَ قَالَ جِئْتُ بِأَبْنِي إِنْ النَّاسَ

از مالک رواه ابی حاتم که روایت کرد که لقمان بیاورد پسر مرا اگر

قَدْ نَظَّأُولَ عَلَيْهِمَا يُوعَدُونَ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ سَرَاعَاءُ يَذْهَبُونَ

پس آدمیان بخشنند و از آنجا که بر ایشان وعده شده اند و ایشان در آخرت تیز میروند

عَنْ أَبِي حَتْمٍ
بَابُ رَحَابٍ وَفِيهِ ١٢٥

مَعَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُؤَمِّدُهُ وَمَعَادُ

آمد آنحضرت صلی الله علیه وسلم مشایعت وی در حال وصیت میکرد

رَاكِبٌ وَمَرْسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُمِثُّ رُجُلًا

آنحضرت او را و معاذ را بر سوار بر فرستاد و آنرا بر پشت خود نهاد و دست بر شانه او گذاشت

رَأَيْتُهُ فَلَمَّا فَرَغَ قَالَ يَا مَعْزُذُ إِنَّكَ عَسَى أَنْ لَا تَلْقَانِي

سوار می معاذ را پس گاه که فارغ گشت آنحضرت از وصیت فرمود ای معاذ بدوستیکه تو نزد من است

بَعْدَ عَافِي هَذَا وَلَعَلَّكَ أَنْ تَمُرَّ بِمَسْجِدِي هَذَا وَقُبْرِي

از تو در نیایی مرا بعد از سال ایستد و شاید از مسجد من و قبر من بگذری

فَبِكُلِّ مَعْزُذٍ جَشَعًا لِفِرَاقِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

برایست معاذ از جهت جزع و اندوه و فراق آنحضرت صلی الله علیه وسلم

ثُمَّ التَفَّتْ فَأَقْبَلَ بِوَجْهِهِ نَحْوَ الْمَدِينَةِ فَقَالَ إِنْ أَقْبَلَ

پس برگریست و روی آورد آنحضرت بکامب مدینه کنورده پس فرمود متصل بخوابم

النَّاسِزَ الْمُتَّقُونَ مَنْ كَانُوا وَحِثُ كَانُوا وَأَوَاهَا أَحْمَدُ

بمن بدو نیز گویانند هر کسانیل باشند و هر جاییل باشند روایت کرد این هر دو حدیث را احمد

وَأَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ وَأَبِي خَدَّاجٍ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

و در روایت از ابی هریره رضی و ابی خلا در نزد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا رَأَيْتُمُ الْعَبْدَ يُعْطَى هَذَا

صلی الله علیه وسلم فرمود چون ببینید بنده را که داده میشود او را ای دشمنی در دنیا

فِي الدُّنْيَا وَقَلَّةَ مَنْطِقٍ فَأَقْبِرْ بِوَأَمْنِهِ فَإِنَّهُ يَلْقَى الْجَنَّةَ

و کم سخیم و خاموشی پس نزدیکی جوئید از آن بنده پس بدوستیکه تعلیم کرده میشود آن بنده را حکمت

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ

روایت کرد این حدیث را بیهقی در شعب الایمان و از عبد الله بن

عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ قَالَ لَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَنْةٍ

عمر بن خطاب مرویست کہ گرفت پی خدا صلوات الله علیه وسلم بازو سے من

فَقَالَ: فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ كَعَلَّ بِرَسَبِيلٍ وَكَانَ

پس فرمود باش در دنیا چنانکہ گویا در شہر سے غریب ہے یا: رہ گزیر سے

ابْنُ عُمَرَ يَقُولُ إِذَا أَمْسَيْتَ فَلَا تَنْتَظِرِ الصَّبَاحَ وَإِذَا

ابن عمر میگوید کہ چون شب کنی پس انتظار کن صبح را و چون صبح کنی

أَصْبَحْتَ فَلَا تَنْتَظِرِ الْمَسَاءَ وَخُذْ مِنْ مَحْتَكِ لِمَرْضِكَ

پس انتظار مکن شب و بگیر از تندرستی خود برای بیماری خود: از زندانی خود

وَمِنْ حَيَاتِكَ لِمَوْتِكَ رَوَاهُ الْإِسْلَامِيُّ

برائے مرگ خود رواہ بخاری

فصل الامتاع

ابست در فضل فقرا

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاوَةِ وَالْعَشِيِّ

و در آن آنانکہ میخوانند پروردگار خویش را بامداد و شبانگاہ میخوانند

يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ

ذات خدا برایت برتر از حساب ایشان چیزی نیست

وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِ خَيْرٌ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ

از حساب تو بر ایشان چیزی بهتر نیست از چیزی پس باقی از ستمکاران

مِنَ الظَّالِمِينَ الْفُقَرَاءُ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ يَجْئُونَ

و برائے درویشان هجرت کنندگان آنانکہ بیرون کرده شدند از سرای

دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالُهُمْ يُبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا

خان و مالهای ایشان: نهد افزودن از خدا و خوشنودی

له جزو علی

وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ وَلَا

اولیاری میکنند خدا را و فرستاده او را آنکروه ایشانند راست گویان و نه

أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَجَعَلْنَا لِمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ

مردمان گروه یک هر آینه و اینیم برای آنکه بداند و در هر

بَيِّنَةٌ لَهُمْ سُقْفًا مِنْ فِصَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يُصَوِّونَ

مرغانها را ایشانرا سقفها از نقره و نزولها بنا بر آن بر آید

وَلِيُصَوِّتَهُمْ أَبْوَابًا وَسُورًا عَلَيْهَا يُتُكَّثُونَ وَزُخْرُفًا

و مرغانها را ایشانرا درها و تختها بر آن تکیه کنند و از و نیست همه آن

وَإِنْ كُلُّ ذَاكَ لَمَّا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ

مگر هر چه در آن است زینت دنیای این است و آخرت نزد پروردگار تو بر آن

لِلْمُتَّقِينَ (۱۰) إِنِّي هُرِّيْرَةٌ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

بر اینها که ایمان است مرویست از ابوهریره رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رُبَّ أَشْعَثَ مَذْفُوعٍ يَأْكُلُ بَوَائِبَ لَوْ أَقْسَمَ

علیه و سلم بساژ و لیده موسی گرد آلوده رانده شده از درها جهت حقارت اگر سوگند خورد بر خدا

عَلَى اللَّهِ لَا يَبْرُهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ قَالَ قَالَ

هر آینه درست گویند و نازد و کمالی دارد اگر سوگند رواه مسلم قاضی عبداللہ بن عمرو مرویست که فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فَقْرَاءَ الْمُهَاجِرِينَ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدستیک فقرای مهاجران

يَقْبُذُونَ الْأَغْنِيَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَى الْجَنَّةِ بِأَرْبَعِينَ خِيْفًا

پاشند بدستیک از آنرا روز قیامت بسوی بهشت و چهل سال

رَوَاهُ مُسْلِمٌ (۱۰) إِنِّي هُرِّيْرَةٌ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

رواه مسلم و از ابی هریره رضی مرویست گفت فرمود آن

در حدیث

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْخُلُ الْفُقَرَاءُ الْجَنَّةَ قَبْلَ الْأَغْنِيَاءِ

صلی اللہ علیہ وسلم روزی آیند نیتان بهشت را پیش از توانگران

مِائَةِ عَامٍ تَصُفَّ يَوْمَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ

بر یکصد سال نیم روز است از روزی که خود در درگاه است رواه ترمذی

قَالَ لَقَدْ رَأَيْتُ سَبْعِينَ مِنْ أَصْحَابِ الصُّفَّةِ مَا مِنْهُمْ رَجُلٌ عَلَيْهِ كَرَاهٍ

و از ابی هریرة مرویست گفت به تحقیق دیدم هفتاد نفر از اصحاب صفه را که نیست از ایشان کسی که

إِقْلَامٌ أَرَادَ مَا كَسَاءَ قَدْ رَجَوُا فِي أَعْنَاقِهِمْ فَيُنْهَضُونَ فَيُصَفُّونَ

که بروی در باشد بلکه یا از آری بود و بگیم که به تیر بر دست بودند و گردن های خود را بر بطن از آنها

السَّاقِينَ وَمِنْهَا مَا يُبْلَغُ الْكَعْبَيْنِ فَيُجْمَعُ بِيَدِهِ كَرَاهِيَةٌ

میرسید نیمه بر دوساق را و بطن از آنها میرسید بر دو شالنگ را پس گردن ها و در آن از بدست خود را

أَنْ تُرَى عَوْرَتُهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ

ناخوش داشتن آنکه دیده شود اندام از پشتگاه و روایت کرد از ابی بخاری و مرویست از عبد الرحمن

الْبُخَارِيُّ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ وَسَأَلَهُ رَجُلٌ قَالَ كَسْنَا

جلبه گفت شنیدم عبد الله بن عمر را و حال آنکه تحقیق پرسید او را مردی گفت آنرا یا بیستیم

مِنْ فُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ فَقَالَ لَهُ عَبْدُ اللَّهِ الْكَافِ إِهْرَءُ تَأْوِي

تا از فقیران مهاجران پس فرمود مرا و عبد الله آیا می توانی بستی در جایی میگویی

إِلَيْهَا قَالَ نَعَمْ قَالَ الْكَافِ مَسْكَنٌ تَسْكُنُهُ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَانْتَ

با او گفت آری هست گفت عبد الله آیا می توانی بجای باشی در گفت آنرا آری هست مرا

مِنْ الْأَغْنِيَاءِ قَالَ إِنْ لَمْ يَكُنْ مَا قَالَ فَانْتَ مِنَ الْمُلُوكِ

سکن گفت عبد الله پس تو از توانگران گفت آنرا حذر متفکر نیز هست گفت عبد الله پس تو

قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ وَجَلَّ ثَلَاثَةٌ نَفَرًا إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ

از ابی دشمنان آن گفت عبد الرحمن و آمدند سه ، پس سه عبد الله بن عمر

از ابی بخاری از حضرت

وَأَنَا عِنْدَهُ فَقَالُوا يَا أَبَا هُرَيْرَةَ وَاللَّهِ مَا نَقَدُ رُغْلًا عَلَى شَيْءٍ لَا نَفْقَهُ

و من نزد او ایستادم پس گفتند یا ابی حمزہ خدا سوگند تو آنانیستی مگر ما بر چیزی که ندانیم و بر کسی که

وَلَا دَابَّةٍ وَكَلِمَاتٍ فَقَالَ لَهُمْ مَا شِئْتُمْ أَنْ شِئْتُمْ رَجَعْتُ

چرا باز و نه از اسباب و نه از کلمات پس گفتند ای ابی حمزہ ما خواستیم باز گردیم

إِلَيْنَا فَأَعْطَيْنَاكُمْ مَا يَسَّرَ اللَّهُ لَكُمْ وَإِنْ شِئْتُمْ ذَكِّرْنَا أَمْرَكُمْ

پس سیدیم شما را چیزی که آسانی کرد خداوند برای شما و اگر میخواستید یاد دهم آن امر را

إِلَّا أَنْ وَإِنْ شِئْتُمْ صَبَرْتُ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

بر آنکه پادشاه و اگر میخواهید صبر کنید زیرا که من شنیده ام پیغمبر خدا را

يَقُولُ إِنَّ فَقْرَاءَ الْمُهَاجِرِينَ يَبْقَى الْأَغْنِيَاءُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

که میگفت هر چندی که فقیران مهاجران بمانند تا آنکه از روز قیامت

إِلَى الْجَنَّةِ بِأَرْبَعِينَ خَرِيفًا قَالُوا فَإِنَّا نَضْبِرُ لَأَسْأَلَ شَيْئًا

بسوی بهشت به چهل سال گفتند آنحضرت پس تحقیق ما صبر میکنیم و نخواهیم چیزی را

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي خَرِيسَةَ رَضِيَ قَالَ أَمَرَنِي خَلِيلِي بِسَبْعِ

روایت کرد آنرا مسلم و روایت است از ابی خریصه رضی الله عنه گفت امر کرد مرا دوست من با هفت

أَمْرٍ فِي مُحِبِّ الْمَسَاكِينِ وَالَّذِي تَوَمَّنْتُهُ وَأَمَرَنِي أَنْ أَنْظُرَ

است بهفت خصلت اول امر کرد مرا بدوستی مسکینان و نزد یک شدن از ایشان دوم امر کرد مرا

إِلَى مَنْ هُوَ دُونِي لَا أَنْظُرَ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقِي وَأَمَرَنِي أَنْ أَجْعَلَ

که نظر کنم بسوی کسی که فرود من است و نظر نکنم بسوی کسی که بالای من است بخندم دنیا و موم امر کرد مرا مصلحت را

الرَّحِمَ وَإِنْ أَذْبَرْتُ وَأَمَرَنِي أَنْ لَا أَسْأَلَ أَحَدًا شَيْئًا

اگر چه پشت بپوشانم و امر کرد مرا که سوال نکنم از هیچ کس چیزی را و نه بگویم امر کرد مرا که

وَأَمَرَنِي أَنْ أَقُولَ بِالْحَقِّ إِنْ كَانَ مُدًّا وَأَمَرَنِي أَنْ لَا أَخَافَ

حق را و امر کرد مرا که بگویم با حق و اگر چه مدتی باشد و امر کرد مرا که ترسیدم در دین خدا را

فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَّائِمَةٌ وَأَمَرَنِي أَنْ أَكْثُرَ مِنْ قَوْلٍ لَاحُولٍ وَلَا قُوَّةَ

ملاست کردن هیچ ملامت کننده را و بهتم امر کرد مرا که بسیار گویم لاحول ولاقوة

إِلَّا بِاللَّهِ فَإِنَّهُمْ مِنْ كَذِبٍ تَحْتَ الْعَرْشِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَكَانَ

الا با الله را پس بدستگیر این کلمات یا این هفت فصلت از نبی است زیر عرش روایت است از احمد

عَمْرُو بْنُ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از عمرو بن شعیب در روایت میکند از پدر خود و پدرش از عبدالموا از حضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ خَصَلَتَانِ مَنْ كَانَتْ فِيهِ كَتَبَهُ اللَّهُ شَاكِرًا

علیه وسلم فرمود آنحضرت دو خصالت اند که هر کس که باشد زان خصالت دران مینویسد و را خدا شکر کننده

صَابِرًا مَنْ تَنَظَّرَ فِي دِينِهِ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَهُ فَأَقْتَدَى بِهِ

صبر کننده کسیکه نظر کند در دین خود بسوی کسیکه بالای اوست پس اقتدا کند بچو و کسیکه نظر کند

وَنَظَرَ فِي دُنْيَاهُ إِلَى مَنْ هُوَ دُونَهُ فَحَمِدَ اللَّهَ عَلَى مَا فَضَّلَهُ اللَّهُ

در دنیا خود کسیکه فرو و اوست در دنیا پس ستایش کند مر خدا را باین فضیلت و ادن را و را خدا شکر

عَلَيْهِ كَتَبَهُ اللَّهُ شَاكِرًا صَابِرًا وَمَنْ تَنَظَّرَ فِي دِينِهِ إِلَى مَنْ هُوَ

هر آنکس مینویسد و را خدا شکر گوید صبر کننده و کسیکه نظر کند در دین خود بسوی کسیکه آنکس فرود

دُونَهُ وَنَظَرَ فِي دُنْيَاهُ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَهُ فَاسْتَفْعَلَ مَا فَاتَمَنَهُ

اوست و نظر کند در دنیا خود بسوی کسیکه فوق اوست پس اندوه خود بچیز بیک فوت شد و از دنیا بماند

لَمْ يَكُتِبْهُ اللَّهُ شَاكِرًا وَلَا صَابِرًا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَكَانَ

خدا شکر او را و نه صبر کننده روایت کرد از ترمذی و روایت است

عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ رَضِيَ

از علی رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسیکه راضی شد

مِنْ اللَّهِ بِالْيُسْرِ مِنَ الرِّزْقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِالْقَلِيلِ مِنَ الْعَمَلِ

از خدا باندک رزق راضی گردد و خدا باندک از او باندک از عمل

و (ابن عباس رضی اللہ عنہما) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 در روایت است از ابن عباس رضی اللہ عنہما گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ
 وَسَلَّمَ مَنْ جَاءَهُ أَوْ أَحْتَاجَ فَكَلِمَةُ النَّاسِ كَانَ حَقًّا عَلَى
 وسلم کسی که برسد یا محتاج شود پس به پویشد آنرا از مردم باشد لازم بر
 اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَرْزُقَهُ رِزْقَ سَنَةٍ مِنْ حَلَالٍ رَوْاهُ
 فضل خدا که برساند او را روزی یکسال از وجه حلال و این روایت را
 الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ **وَعَنْ** مُحَمَّدِ بْنِ كَيْسٍ
 بیہقی در شعب الایمان و روایت است از محمد بن کبیر رضی
 أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اثْنَتَانِ يَكْرَهُهُمَا
 تحقیق که آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود که دو خلقت است که ناخوش دارد
 ابْنُ آدَمَ يَكْرَهُ الْمَوْتَ وَالْمَوْتُ خَيْرٌ لِلْمُؤْمِنِ مِنَ الْفِتْنَةِ
 آنهارا آدمی بیکه از آن مردن است و حالانکه موت بهتر است مسلمانان از فتنه گرفتار
 وَيَكْرَهُ قَلَّةَ الْمَالِ وَقَلَّةَ الْمَالِ أَقْلٌ لِلْحِسَابِ رَوَاهُ أَحْمَدُ
 و مردم کمی مال و حالانکه کمی مال کمتر است محاسب را یعنی بهتر است مسلمانان را واداد احمد
وَعَنْ قَتَادَةَ بْنِ شُعْبَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 در روایت است از قتاده بن شعیب رضی اللہ عنہما گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا حَمَاهُ الدُّنْيَا كَمَا يَظُنُّ
 علیہ وسلم فرمود چون دوست دارد خداوندی بنده خود را منع میکند او را دنیا چنانکه
 أَحَدُكُمْ يُحِبُّ سَقِيمَةَ الْمَاءِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ
 میگردد بیکه از شما که منع میکند و پر بیزین باید بیمار خود را از آب روایت کرد آنرا احمد و ترمذی
وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 در روایت است از عبد اللہ بن عمر رضی اللہ عنہما گفت فرمود رسول اللہ صلی اللہ علیہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الدُّنْيَا سَبْعُونَ الْمُؤْمِنِ وَسِنَّتُهُ وَإِذَا فَارَقَ الدُّنْيَا

علیه و دنیا را هفتاد سال اوست در قیامت بگذارد دنیا را

فَارَقَ السَّبْعِينَ وَالسَّنَةَ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ (۱۰)

با سبست از دنیا و هفتاد سال اوست در شرح سنه و روایت است

أَنِّي مَرِيضَةٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از این سرمدی منم منم رسول الله صلی الله علیه وسلم

لَا تَغِيظَنَّ فَاجِرًا نِعْمَةً فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا هُوَ لَكَ بِعَدَا

غلیظ کن فاسق را نعمت دنیاوی که دارد زیرا که در نمی یابی که چه چیز پیش از تو است بعد از تو

مَوْتِهِ إِنَّ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ قَاتِلًا لَا يَمُوتُ يَعْنِي النَّارَ رَوَاهُ فِي شَرْحِ

موت او که در نزد خدا قاتل است میموت از قاتل نشود و معنی آتش را رواه فی شرح

وَعَنْهُ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وهم از او راضی است روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

إِذَا نَظَرَ أَحَدُكُمْ إِلَى مَنْ فَضَّلَ عَلَيْهِ فِي الْمَالِ وَالْخَلْقِ فَلْيَنْظُرْ

چون کسی از شما بسوی کسی که در مال و خلق بر او برتری است آنکس را بر روی عدل و عدت

إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلُ مِنْهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ

بس باید که نظر کند بسوی کسی که آنکس است ترازوست تا فکر کند بر متفق علیه و در روایتی از مسلم

قَالَ انْظُرْ إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلُ مِنْكُمْ وَلَا تَنْظُرُوا إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَكُمْ

ایچنین آمده است گفت آنحضرت نظر کنید بسوی آنکه که پایینتر است از شما و نشا و نه کنید

فَهُوَ أَحَدُكُمْ أَنْ لَا تَزِدُّوا نِعْمَةً أَتَى عَلَيْكُمْ وَعَنْ

بسوی آن که یکی از شماست و در مزاج و پیرایه و سزاوارتر است شما را تا که جز در شمار نعمت خدا را که با شماست

سَعِيدُ بْنُ سَعِيدٍ رَضِيَ قَالَ رَأَى سَعِيدُ أَنَّ لَهُ فَضْلًا عَنِ

است بر شما روایت است از مصعب بن سعد بن سعد گفت و گمان برد سعد که او را فضل است بر کسی

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلْ تُنْصَرُونَ

فرو دست از ضعف مسلمانان پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم از برک دفع عجب یا نیت

وَتُرْزَقُونَ إِلَّا بِضَعْفَانِكُمْ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

داده میشود شما را و رزق داده می شود شما را مگر به برکت ضعفای شما که در میان شما اند و راه البخاری

أُمِّيَّةُ بْنُ خَالِدٍ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أُسَيْدٍ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از امیه بن خالد بن عبد الله بن اسید رضی عن النبی صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ يَسْقِي بَصْعَاتِ الْمُهَاجِرِينَ

علیه وسلم که بود آنحضرت میلر دهن جناب حق به حقیران و درویشان و مایه

رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ

رواه فی شرح السنه

بَابُ الْأَمَلِ وَالْحَرَصِ

باب در امل و حرص

وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ وَلَا تَمْلِكُ

و آرزو مبرید آنچه افزونی داده خدای بدان برخی را از شما بر برخی دیگر

عَيْنِيكَ إِلَى مَا مَنَّ اللَّهُ أَنْزِلَ جَاءَتْهُمْ رَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

خود را بسوی آنچه بر خود دار کردیم بآن جنتها از ایشان تازگی زندگی این سرگشته یازیم

فِيهِ وَرِثَةُ رَيْكَ خَيْرٌ وَأَبْقَى عَنْ أَنَسٍ قَالَ خَطَّ النَّبِيُّ

ایشان را در آن و رزق پدر و کار تو بهتر است و پاینده تر روایت است از انس رضی گفت کشیده

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُطُوطًا فَقَالَ هَذَا الْأَمَلُ هَذَا أَجَلُهُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم خط پس نمود این خط امل آدمی است و این خط اجل

فَبَيْنَمَا هُوَ كَذَلِكَ إِذْ جَاءَهُ الْخَطُّ الْأَقْرَبُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

اوست پس در اثنای آنکه آدمی بین است ناگاه رسید اجل و خط اجل که نزدیک است رواه البخاری

بسم الله الرحمن الرحيم
جلد ثانی
۱۴۴

وَعَنْهُ رَضًا قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَحْمُرُ مِنْ

دوہم روایت است از انس گفت فرمود آ حضرت صلی اللہ علیہ وسلم ہر سیکر و د

أَدَمَ كَيْشِبٌ مِنْهُ اثْنَانِ أَرَضٌ عَلَى الْمَالِ وَالْحَرَمِ عَلَى الْمَرْءِ

آدمی و جوان سیکر و د تین کچے حرص بر کثرت مال و دہم میل بدور از می عمر

مُتَّقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضًا قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى

متقی' دو روایت است از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہما گفت فرمود آ نبوت

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَى اللَّهَ إِلَى أَمْرٍ أَخْرَجَهُ حَتَّى بَلَغَهُ

صلی اللہ علیہ وسلم نکذاشت خدا تیا ل ماسے عذرا از مردے کہ مہلت داد احوال و را

سِتِّينَ سَنَةً رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضًا

تا آنکہ رسا نید اورا بہ شصت سال رواہ البخاریست از ابن عباس رضی اللہ عنہما

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْ كَانَ لابْنِ دُمُودِيَّةَ

از آن نبوت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود آ کسی مرا آدمی را دو رادے

مِنْ مَالٍ لَا يَتَّقِي ثَالِثًا وَلَا يَمْلَأُ جَوْفَ ابْنِ أَدَمَ إِلَّا التُّرَابُ

از مال ہر آئینہ طلب سیکر و سوم را و پر نمیکند جوف آدمی را مگر خاک و رجوع بر رحمت

وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ تَابَ مُتَّقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضًا

سینکند خدا تیا سے بر ہر کہ میخوابد متقی علیہ دو روایت است از ابن عمر رضی اللہ عنہما

قَالَ أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْضَ جَسَدِهِ

گفت گرفت رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم بہ بعض تن پار و سے من

فَقَالَ كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ فَحَدَّثَ نَفْسَهُ

پس گفت ہا نفس در دنیا چنانکہ تو یا غریب یا رہ گزرے و ہمار خود را

مِنْ أَهْلِ الْقُبُورِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضًا

از مردگان رواہ البخاریست از عبد اللہ بن عمر رضی اللہ عنہما

إِنَّمَا الزُّهْدُ فِي الدُّنْيَا قَصْرُ الْأَمَلِ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَكَوْ

نیست حقیقت زهد در دنیا نگر کوتاهی است امل روایت کرد از ائمه در شرح سنه

زَيْدِ بْنِ الْحُسَيْنِ قَالَ سَمِعْتُ مَالِكًا وَسَيْلَ أَيْ شَيْءٍ الزُّهْدُ

و از زید بن حسین که میگوید که شنیدم امام مالک را و سئل از او که معنی زهد چیست

فِي الدُّنْيَا قَالَ طَيْبُ الْكَسْبِ وَقَصْرُ الْأَمَلِ وَهُوَ الْبَيْتُ فِي شَيْءٍ لَا يَمْلِكُ

چیزیست زهد در دنیا گفت پاک بودن کسب و قصر امل و آنست که در چیزی که در دست نیست

باب استخفاف لما لا يدرك بالطمعة

باب در محبت کردن مال و عمر بر آنکه طاعت

وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَى عُنُقِكَ وَلَا تَبْنِ دُونَكَ

و نگرددان دست خود را سوی گردن خود و بنشانی آنرا تمام کنشاندن پس نشیند طاعت برده شده

وَالْبَسِطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا وَأَنْتَ ذَا نَفْسٍ حَقَّةٍ

در مانند و بده خداوند خویش را حق او و در ویش را و راه گذر را

وَالْمُسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَلَا تَبْدِرُوا بَرَّانًا لِلْبَرِّ مِمَّنْ

و نه اسرار کن اسرار کردنی بدرستی که اسرار کنندگان هستند برادران

كَانُوا الْخَوَّانَ الشَّيْطَانِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ - هَـ رَا

چونان شیاطین و سبت شیطان مبرور و در کار خود را ناسپاس

وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى وَاتَّقُوا يَا أُولِي الْأَلْبَابِ

و توشه گیرید پس بدرستی بهترین توشهها تقوا است و تقوا کنید ای اولاد ائمه

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِّنْ رَبِّكُمْ وَهُمْ يَضِلُّونَ

عقلها نیست بر شما گناه آنکه بجوئید روزی از پروردگار خود و ایشان فریاد کنند

فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ وَلَمْ نُغَمَّرْكُمُ

در آن پروردگار ما بیرون ده ما را شایسته آنکه بودیم و دیگر در آنکه بودیم شمارا

این حدیث از کتب معتبره است
در فضیلت تقوا
و از کتب معتبره است
در فضیلت تقوا
و از کتب معتبره است
در فضیلت تقوا

مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مِنْ تَذَكُّرٍ وَجَاءَ لَهُ التَّنْذِيرُ فَقَدْ وَقَّوْا فَمَا

آنقدر اگر نپندید در آن حر که خواهم پند گیر دو آیه بشما بیم کننده یعنی پیغمبر پس بشید عذاب

لِلظَّالِمِينَ مِنْ تَصْدِرِ عَنْ ابْنِ بَكْرَةَ عَنْ أَنَّ رَجُلًا قَالَ

پس نیست در تنگم را از این هیچ یاری عذاب ایشان بر دارد از ابی بکر بن مرویت گفت

يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ النَّاسِ خَيْرٌ

ای رسول الله صلی الله علیه و سلم کدام یکی از آدمیان بهتر است

قَالَ مَنْ طَالَ عُمُرُهُ وَحَسُنَ عَمَلُهُ قَالَ فَأَيُّ النَّاسِ شَرُّ

فرمود آنحضرت کسی است که درازست زندگانی او و نیکوست عمل او گفت آن مرد پس کدام

قَالَ مَنْ طَالَ عُمُرُهُ وَسَاءَ عَمَلُهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ

یکی از مردان بدتر است فرمود آنحضرت کسی که درازست زندگانی او و بدست عمل او روایت کرد این حدیث را

وَعَنْ عُبَيْدِ بْنِ خَالِدٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

احمد و ترمذی و دارمی و از عبید بن خالد روایت مرویت که آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَخَى بَيْنَ رَجُلَيْنِ فَقُتِلَ أَحَدُهُمَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتَ الْآخَرُ

برادری و دو میان و مرد از اصحاب خود پس کشته شد یکی از ایشان و رسداه خدا و شهید شد بستر مرد و

بَعْدَهُ يَجْمَعُهُ أَوْ أَخْوَاهَا فَصَلُّوا عَلَيْهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

دیگر از آن مرد و بعد از وی جمعه یا مانند آن یعنی بیست و نه مرتبه پس نماز کنند او را بروی کس گفت پیغمبر خدا

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا قُلْتُمْ قَالُوا ادْعُوا اللَّهَ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ وَيَرْحَمَهُ

صلی الله علیه و سلم چه گفتید و دعا گفتند دعا کردیم خدا را اینکه بپا مرد و مرد را خدا تبارک

وَيُلْحِقَهُ بِصَاحِبِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در رحمت کند او را و بپا مرد او را بپا روی از شهید رفت پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس چه شد و کجاست

فَأَيُّ صَلَاتِهِ بَعْدَ صَلَاتِهِ وَعَمَلُهُ بَعْدَ عَمَلِهِ أَوْ قَالَ عِيَامَهُ

نماز او و عمل او بعد از نماز او و عمل او بعد از عمل او یعنی بعد از مردان یا گفت که خدا ثواب بدهد

بَعْدَ صِيَامِهِمَا لَمَّا بَيْنَهُمَا ابْعَدُ مِمَّا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

بعد از دو کے تحقیق تفاوت در جہ کہ میان این مردست در بہشت دور تر و بیشتر است از تفاوت مسافتی

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ وَعَنْ أَبِي كَبْشَةَ الْأَنْمَلِيِّ

کہ میان آسمان و زمین ست رواہ ابو داؤد و نسائی و از ابی کبشہ انملی رضی

أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ ثَلَاثٌ

مروست بدستیکہ وی شنید از حضرت راصلی اللہ علیہ وسلم کہ میگفت سه خصلت است

أَقْسِمُ عَلَيْكُمْ وَاحِدٌ تَكُونُ بَيْنَا فَاحْفَظُوهُ فَمَا الَّذِي

کہ سوگند میخورم بر آنکہ حق اند و میخوانیم بر شما حدیثی را پس یاد گیرید و نگاہ دارید این حدیث را

أَقْسِمُ عَلَيْكُمْ فَإِنَّهُ مَا نَقَصَ مَالُ عَبْدٍ مِنْ صَدَقَةٍ وَكَظِيمٍ

پس آن چیز کہ سوگند میخورم بر حقیقت آنها نیست پس بدستیکہ شان نیست کہ کم نشد مال هیچ بندہ از

عَبْدٌ مَّظْلُومٌ صَبَرَ عَلَيْهَا إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ بِهَا عَمَلًا وَلَا فِتْنَةً عَبْدٌ

صدق کردن بر فقر او ستم کردہ نشد هیچ بندہ و گرفتہ نشد از وی مالی بناحق و صبر کرد بر آن مگر آنکہ زیادہ کرد

بَابُ مَسْأَلَةِ الْإِلَافَةِ اللَّهُ عَلَيْهِ بَابُ فَقِيرٍ أَمَّا الَّذِي لِحَدِّكُمْ

آن بندہ را خدا بآن غلظت عزت و کشادہ دہی بندہ و سوال کردن را از مردم مگر آنکہ کشادہ خدا تعالی بود

فَاَحْفَظُوهُ فَقَالَ إِنَّمَا الدُّنْيَا لِرَبْعَةٍ نَفَرٍ عَبْدٌ رَزَقَهُ اللَّهُ

در فقر و محتاجی را و اما این حدیثی کہ گفتیم میخوانم بر شما پس یاد گیرید آنها نیست کہ سبقت کم پس فرمود از حضرت کہ نیست

مَالًا وَعَلِمًا فَهُوَ يَتَّقِي فِيهِ رَبَّهُ وَيَجُودُ بِرَحْمَةٍ وَيَعْمَلُ لِلَّهِ

و دنیا کم بر آن چهار کس دل بندہ کرد و او را خدا مالی و دانش پسین بندہ تقوی میکند درین مال بر دروگاہ خود را

فِيهِ حَقُّهُ فَهَذَا بِأَفْضَلِ الْمَنَازِلِ وَعَبْدٌ رَزَقَهُ اللَّهُ عِلْمًا

و احسان میکند خدایش از او کار میکند بر خدا درین مال بحق مال پسین بندہ در فاضلترین منازل و در اینست دوم بندہ است

وَلَمْ يَكُنْ رَزَقَهُ مَالًا فَهُوَ صَادِقُ النَّبِيِّ يَقُولُ لَوْ أَنِّي مَالًا

کہ داده است خدا او را علم و داده است او را خدا تعالی مال پسین بندہ نیست صادق طار و میگوید آن بندہ

لَعَلْتُ بِعَمَلٍ فَلَا كُنْ فَاجِرٌ هُمَا سَوَاءٌ وَعَبْدٌ رَزَقَهُ اللَّهُ مَالًا

هر آینه عمل میکردم بعمل فلانی که تقوی میکند در مرتب مال پس ثواب این هر دو بنده برابرست

وَلَمْ يَرْزُقْهُ عِلْمًا فَهُوَ يَتَّبِعُ فِي مَالِهِ بَغِيرَ عِلْمٍ لَا يَتَّقِي فِيهِ

سوم بنده ایست که داده است او را خدا تعالی و نداده او را علمی که بدان تقوی دارد پس این بنده خجسته و غلط میکند

رَبِّهِ وَلَا يَصِلُ فِيهِ رَحْمَةٌ وَلَا يَعْمَلُ فِيهِ بِحَقِّ هَذَا بِالْخَبَرِ

در مال خود بر بی علم و دانش و تقوی نمیکند و معلی پروردگار خود را وصله نمیکند رحم خود را و نمیکند در حق بیکسین بنده

الْمَنَازِلِ وَعَبْدٌ لَمْ يَرْزُقْهُ اللَّهُ مَالًا وَلَا عِلْمًا فَهُوَ يَقُولُ

در یلیدترین جایاست و چهارم بنده ایست که نداده است او را خدا تعالی مال و نه علم که تمیز کند میان خیر و شر پس

لَوْ أَنَّ لِي مَالًا لَعَمِلْتُ فِيهِ بِعَمَلٍ فَلَا كُنْ فَهُوَ يَلْتَمِسُ وَوَرِثَهَا

نیکوید اگر می بود مرا مالی هر آینه عمل میکردم در وی بعمل فلان که اسرار میکند پس نیست نیت و

سَوَاءٌ سَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ سَفِيَّانَ التَّوْرِيِّ رَحِمَهُ قَالَ

و بارگناه ایشان برابرست رواه ترمذی و از سفیان توری مرسلست گفت بودند فلان در زمان پیش مرده

كَانَ الْمَالُ فِيهِ مَاضِي يَكْرَهُ فَأَمَّا الْيَوْمُ فَهُوَ تَرَسُّ الْمَوْمِرِ قَالَ

دشمنه شده اما امروز در بین زمان مالی سپهر مسلمانانست و گفت اگر نمی بود این دنیا را هر آینه منهدم

لَوْ لَا هَذِهِ الدَّنَا نَبْرُ لَتَمَنَّدَلْ بِهَا هَوَلَاءُ الْمُلُوكُ وَقَالَ مَنْ كَانَ

میساقتند ما را این دنیا را واران و خوار میداشتند و گفت کسیکه باشد در دست و سه چیز ازین

فِي يَدَيْهِ مِنْ هَذِهِ شَيْءٌ فَلْيُصْلِحْهُ فَإِنَّهُ نَرَمَانٌ إِنْ احْتَرَجَ

مال با پس باید که اصلاح کند و زیادت و بد آنرا زیرا که زمانیست که اگر محتاج شود کسی باشد آن کسی

كَانَ أَوَّلَ مَنْ يَبْدُلُ يَمِينَهُ وَقَالَ الْحَلَالُ لَا يَحْتَمِلُ الشَّرَّ

اول کسی که بدل کند از دست و بدوین خود را و گفت سفیان که فلان حلال ندارد افراط و اسراف را

سَرَوَاهُ فِي شَرْحِ الشُّنَّةِ وَكَانَ مُشْكِي بَيْنَ الْيَمِينِ وَكَانَ

نیم نمی باید در مال حلال اسراف کرد و بدو باشد که مالی حلالی کم میباشد در اسراف نمودن و بدو باشد که از آن حدی و عجز است

مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِبْنُ عَبَّاسٍ

و بود وی از یاران آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود آنحضرت که بنده ازندگان اگر بپند بر روی

لَوْ خَرَّ عَلَى وَجْهِهِ مِنْ يَوْمٍ وَلَدًا إِلَى أَنْ يَمُوتَ هَرَمًا قَطَاعَةً

خود از روزی که زانیده شده است تا آنکه نمیرد در سخت پیری در طاعت و فرمانبرداری خدا بیامالی

اللَّهُ لِحَقِّهِ فِي ذَلِكَ الْيَوْمَ وَلَوْ كُنَّا نَسْمَعُ إِلَى الدُّنْيَا كَمَا يَزِدُّهُ

بر آینه کم می شمارد آنرا یعنی این طاعت و عبادت در آن روز یعنی روز قیامت در هر آینه دوست میدارد که

مِنْ الْأَجْرِ وَالْثَوَابِ رَأَاهُ أَهْدَى

باز گردانیده شود بسوی دنیا تا زیاده شود از مزد و پاداش عمل پس هر چند که زیاده باشد سرچشمه یادت عمل گردد و راه احمد

بَابُ التَّوَكُّلِ وَالصَّبْرِ

باب در بیان توکل و صبر

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ

ای آنکه ایمان گرفته اید یاری جوید بشکیبایی و نماز بدستگیر خداست

الصَّابِرِينَ وَلَيَبْلُوَنَّكُمْ بَشِيرٌ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ

باصابرانست و هر آینه ستم از ناایم شمارا بنحیر است از ترس و گرسنگی

مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ

و کی از مالها و نفسها و میوه ها و مژده ده صبرکنندگان را

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُّصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

آنانکه چون برسد ایشان از همتی گویند بدرستی ما پر از خدا ایم و بدرستی ما بسوی او بازگردانندگانیم

أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ

و آنگروه بر ایشان رحمتهاست از پروردگارشان و مهربانی و آنگروه ایشانند

هُمْ الْمُهْتَدُونَ وَلَا تَقُولُ لِنَاسٍ لِّشَيْءٍ إِلَىٰ فَعَلُ ذَلِكَ غَدًا

راه یافتگان و نگویید مرچیز را بدرستی که من کننده ام این را فردا

له ج ۲ رک ۳۴
ع ۲۵

خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ وَفِي كُلِّ خَيْرٍ

بهتر است از مسلمان ضعیف و اصل خیر موجود است در هر دو حرص و طلب زیاده کن

لِحِرْصٍ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ وَاسْتَعْنِ بِاللَّهِ وَلَا تَعْجِزْ وَإِنْ

بر چیزی زود بگویند ترا و یاری جوئی و تو فائق بطلب بخدا و عاجز باش از طلب دستانت

أَصَابَكَ شَيْءٌ فَلَا تَقْتُلْ لَوَأْنِي فَعَلْتَ كَذَا وَكَذَا

و اگر برسد ترا چیزی از مصائب و مکر و دلت پس بگو اگر من چنین میکردم چنان میشد چنین

وَلَكِنْ قُلْ قَدْ رَأَى اللَّهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ فَإِنْ لَوْ تَقَدَّرَ

و لیکن بگو تقدیر کرد خدا و هر چه بخواهد خدا ایتعالی میکند زیرا که لفظ او می کشاید کار شیطان را

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

رواه مسلم و از عمر بن خطاب رن روایت گفت شنیدم آن حضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ عَنْ

صلی الله علیه وسلم را که میفرمود اگر کتابت شود نه شما توکل میکنید بر خدا چنانکه

حَقِّ تَوَكُّلِهِ لَرِزْقِكُمْ كَمَا يَرْزُقُ الطَّيْرَ تَغْدُو خِفَافًا وَتَرُجُّ

باید توکل کرد هر آینه روزی میدهند شما را چنانکه روزی میدهند پرند ها را بر آید خفیف و رها شود

بَطَانًا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ

و لا عزم و باز میگردند آشپاز خود سیر و گلان سلم رواه ترمذی و ابن ماجه و از ابن مسعود روایت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّهَا النَّاسُ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم ای آدمیان ایست بیج چیزی یکه نزد یک گرداند

لَيْسَ مِنْ شَيْءٍ يُقَرَّبُكُمْ إِلَى الْجَنَّةِ وَيُبَاعِدُكُمْ مِنَ النَّارِ

شمارا بسوی بهشت و دور دارد شمارا از آتش دوزخ و چیزی یکه نزدیک کرد شمارا

إِلَّا قَدَارَ نَفْسِكُمْ بِهِ وَلَيْسَ شَيْءٌ يُقَرَّبُكُمْ مِنَ النَّارِ وَيُبَاعِدُكُمْ

شمارا با آن چیزی نیست چیزے که قریب گرداند شمارا از آتش دوزخ و دور گرداند شمارا

وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ كُنْتُ خَلْفَ رَسُولِ

و ابن ماجه در روايت است از ابن عباس روزی که من پشت سر رسول خدا رفتم

اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ قَالَ يَا فُلَانُ حَفِظْ اللَّهَ

صلی اللہ علیہ وسلم روزی پس فرمود آنحضرت ای کوکب نگار خدا را حق خدا را

يَحْفَظُكَ اللَّهُ لِحَفَظِ اللَّهِ تَجِدُهُ جَاهَاكَ وَإِذَا سَأَلْتَ

تا نگار خدا را در ترا خدا تعالی و نگار خدا را و مراقب او باش بیای تو را در پیش روی خود و چون

فَأَسْأَلَ اللَّهَ وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ وَاعْلَمْ أَنَّ الْأُمَّةَ

سؤال نمی و پیش از خدا می آید آن که خواه از خدا هر چه یاری می آید از خدا خواهد داشت

لَوْ اجْتَمَعَتْ عَلَى أَنْ يَنْبَهُ لَكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَفْعَوْكَ إِلَّا بِشَيْءٍ

و گروه آدمیان اگر جمع شوند و اتفاق نمایند بر سود رسانیدن ترا باندک چیزی نفع نتوانند رسانند مگر بچیزیکه

قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ لَكَ وَلَوْ اجْتَمَعُوا أَنْ يَصْرُوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ

نوشته است او را خدا تعالی برای تو و اگر اتفاق کنند بر زبان رسانیدن نرسانند

لَمْ يَصْرُوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَيْكَ رُفِعَتْ

مگر بچیزیکه به تیر نوشته است آنرا خدا تعالی بر تو برداشته شد

الْأَقْدَامُ وَجُفَّتِ الصُّفُوفُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

قلبها و نشک کرده شد نامه ها رواه احمد و ترمذی و از

سَعْدِ بْنِ رِضَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

سعد بن رضی گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

مِنْ سَعَادَةِ ابْنِ آدَمَ رِضَاةٌ بِمَا قَضَى اللَّهُ لَهُ وَمِنْ شِقَاوَةِ ابْنِ

بر سببیکه سعادت و نیکبختی آدمی در رضای او می باشد بچیزیکه تقدیر فرموده است خدا بر او و بر نیکبختی

أَدَمَ تَرْكُهُ اسْتِخَارَةَ اللَّهِ وَمِنْ شِقَاوَةِ ابْنِ آدَمَ سَخَطُهُ

آدمی در گذشتن او می باشد طلب خیر از خدا تعالی و از شقاوت آدمی است بی رضامندی او و گراختن او

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَحْكِي نَبِيًّا مِّنَ الْأَنْبِيَاءِ ضَرَبَ قَوْمُهُ

صلی الله علیه وسلم کہ حکایت میکند حال پیغمبری را از پیغمبران که زود آن پیغمبر را قوم دے

فَادْمَوْهُ وَهُوَ يَسْتَمِعُ الدَّمَ عَن وَجْهِهِ وَهُوَ يَقُولُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ

پس خون آلوده کردند او را و حال آنکه پیغمبر صبری و رزید پاک میکرد و خون از روی خود گرفت

لِقَوْمِي فَإِنَّهُمْ لَا يَدْرِيْنَ مَتَىٰ مَتَىٰ عَلَيْهِ

خداوند ای مرا ز قوم مرا زیرا که ایشان نمیدانند حقیقت حال

متفق علیه

بَابُ الرِّيَاءِ وَ لِسَمْعِهِ

وسمعه

باب در بیان ریا

عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از عمر بن الخطاب رضی الله عنہ گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِامْرِئٍ مَّا نَوَىٰ

علیه وسلم نیست اعمال مگر بر نیت و نیست مر مردی را مگر آنچه کرد نیت کرده است پس کسی که

فَمَنْ كَانَتْ هِمَّةُهُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَى رَسُولِهِ فَمِنْهُ إِلَى اللَّهِ وَ

هجویت او بسوی خدا و بسوی رسول و پس هجویت دی بسوی خدا و

إِلَى رَسُولِهِ وَ مَنْ كَانَتْ هِمَّةُهُ إِلَى دُنْيَا يُصِيبُهَا أَوْ امْرَأَةٍ

بسوی رسول خداست و کسیکه باشد هجویت او بسوی دنیا میرسد دنیا را یا هجویت بسوی زانی بود

يَتَزَوَّجُهَا فَيَهْجُرْهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْكَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَ عَنْ

که تزویج کند آنرا پس هجویت دی است بسوی چیزیکه هجویت کرده است بسوی آن متفق علیه و از

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی هریره رضی الله عنہ گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صَوْنِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ

بزرگوار خدا تعالی نمی بیند نظر رحمت بجانب دورتای ما و نه بپند بسو ما اما شد و لیکر نه به هجویت بسوی دلهای شما

وَأَتَمَّ إِلَيْكُمْ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ بْنُ أَبِي فُضَّالَةَ

و علمای شما رواه مسلم و از ابی سعید بن ابی

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا جُمِعَ

الآن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ آنحضرت فرمود چون جمع و نماز اتم آرد

اللَّهُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ نَادَى مُنَادٌ

خدایتعالی مردمان را روز قیامت که شک نیست در آمدن وی آواز میدهد هر آواز دهنده

مَنْ كَانَ أَشْرَكَ فِي عَمَلٍ عَمِلَهُ لِلَّهِ أَحَدًا، يُطْلَبُ ثَوَابُهُ

کسیکه بود شریک میکرد کسی را در عملی که کرد آنرا برای خدا پس باید که طلب کند ثواب

مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ أَغْنَى السُّرُكَاءِ عَنِ السُّرُكِ

عمل خود را در نزد غیر خدا زیر آگ بدرستی خدایتعالی بے نیازترین شکر است از شرکت

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

رواه احمد واز ابن عمر بن مرويت از آئین صلوات

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَالَ لَقَدْ خَلَقْتُ

علیه وسلم کہ فرمود بدرستی که خدای تبارک و تعالی فرمود بحقیق پیدارودہ ام علقے را

خَلَقَ السِّنَّةَ أَحْلَى مِنَ السُّكْرِ وَقَلْبُ يَهُمُّ أَهْرٌ مِنَ الصُّفْرِ

که زبانهای شان شیرین ترست از شکرد و لهای شان بلخ تر از نصیریس بخود سو کند خورده ام

خَلَقْتُ لَأَحْيِيَهُمْ فِتْنَةً تَدْرُكُ الْحَلِيمَ فِيهِمْ حَيْرَانٌ

برایینه تقدیر کردم و بفرستم ایشانرا فتنه که بلند ارد مرد و عامل را در ایشان متحیر

فِي يَغْتَرُونَ أَمْ عَلَىٰ مِجْتَرُوءٍ نَّوَاةُ التِّهْمَةِ ذِي وَصْوَةٍ

پس من فریب میخورند یا بر من جرات دلدیری میکنند رواه ترمذی و ابن

ان رَضِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بِحَسْبِ امْرِئٍ

الشیخ ابن ابراہیم حضرت علیہ السلام فرمود بس است مرد را از بدی

۱۲ غمات
 لا تخفم اذا ما
 نقد ميلا مرقاة

مَنْ الشَّرَّانِ يُشَارَ إِلَيْهِ بِالْأَصَابِعِ دِينَ أَوْ دُنَى إِلَّا

که انگشت نموده شود در دین یا در دنیا مگر کسی که معصوم

مَنْ عَصَى اللَّهَ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَ

در محفوظ دارد و این را خدا تعالی رواه بیهقی در شعب الایمان مرویست از

عَمْرِ بْنِ الْخَطَّابِ إِذْ خَرَجَ يَوْمًا إِلَى مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ

امیرالمومنین بن الخطاب روزی بدرستی که از مسجد آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَجَدَ مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ قَاعِدًا

صلی الله علیه وسلم در آمد پس دریافت معاذ بن جبل را که نشسته است

عِنْدَ قَبْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَبْكِي فَقَالَ مَا يَبْكِيكَ

نزد قبر نبی صلی الله علیه وسلم در حالیکه گریه میکند پس گفت عمر معاذ را که چه چیز در گریه آورد

قَالَ يَبْكِيَنِي شَيْءٌ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

پس گفت معاذ در گریه در آورده مرا یاد کردن چیزی که شنیده ام از آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

صلی الله علیه وسلم آنحضرت را صلی الله علیه وسلم گریه می گفت

إِنَّ يَسِيرَ الرِّيَاءِ يَشْرَاكَ وَمَنْ عَادَى لِلَّهِ وَلِيًّا فَقَدْ بَارَزَ اللَّهَ

آنکه از ریاء سبب شرست که یکدست دشمن دارد و دوستی از دوستان خدا را پس تحقیق بیرون آمد خدا را

بِالْمُحَارَبَةِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْأَبْرَارَ الْأَتْقِيَاءَ الْأَخْفِيَاءَ الَّذِينَ

محببت بدرستی که خدا دوست میدارد و نیکوکاران پرهیزکاران پوشیده حالانرا چون نیکوکاران

إِذَا غَابُوا لَمْ يَتَفَقَّدُوا وَإِنْ حَضَرُوا لَمْ يُدْعَوْا وَلَمْ يَقْرَبُوا

باز پس کرده نشود احوال ایشان و اگر حاضر باشند خوانده نشوند و نه دعائی و اگر خوانده شوند نزدیک نیایند

قُلُوبُهُمْ مَصَابِيهُ لَمْ يَخْرُجْ مِنْ قُلُوبِهِمْ مَخْلَصَةٌ

نشاندهای ایشان چراغهای هدایت است و بیرون نمی آیند از هر زین تاریک

رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَالبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

سوایت و این حدیث را ابن ماجه و بیہقی در شعب ایمان واد

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ روایت گفت فرمود رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا صَلَّى فِي الْعَلَاَنِیَةِ فَأَحْسَنَ وَصًا فِي السِّرِّ

بدرستی کہ بندہ چون نماز کند اعلانیہ و مخفیہ پس بجزا و بکزار در نہانی

فَأَحْسَنَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى هَذَا عَبْدِي حَقًّا رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

پس خوب گذارد و میفرماید خدا تعالی این بندہ من است بصدق روایت کرد ابن ماجه

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ وَنَحْنُ

و روایت از ابو سعید رضی اللہ عنہ گفت بیرون آمد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم و برسید بر ما و

نَتَذَكَّرُ الْمَسِيحَ الدَّجَالَ فَقَالَ أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِمَا هُوَ أَخَوْفُ

ما ذکرہ میکردیم مسیح دجال را پس گفت آنحضرت آیا خبر ندہم شما را بچیزیکہ ترسندہ تر است

عَلَيْكُمْ حَنْدِي مِنَ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ فَقُلْنَا بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ

بر شما نزد من از فتنہ مسیح الدجال پس گفت خبر دہ یا رسول اللہ

قَالَ الشِّرْكُ الْخَفِيُّ أَنْ يَقُومَ الرَّجُلُ فَيُصَلِّيَ فَيَذْبُلُ صَلَاتُهُ

فرمود آنحضرت آنچیز شرک پنهانی است و آن شرک خفی است میخیزد و مرد پس نماز کند و بدین زیاد و کم کند نماز خود را

لَمَّا بَرَأَى مِنْ نَظَرِ رَجُلٍ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ

از جهت نظر کردن مردی بسوی او رواہ ابن ماجه واز

أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ابی سعید الخدری رضی اللہ عنہ روایت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَسَلَّمَ لَوْ أَنَّ رَجُلًا عَمِلَ عَمَلًا فِي مَخْرَجِ لَا بَابَ لَهَا وَلَا كَوَّةَ

و سلم اگر ثبات شود کہ مردی عمل کرد عملی را در مخرج کہ نہ در در ہا تا کسی از راه آن در آید و نہ دیوار

این حدیث در شعب ایمان و این حدیث را ابن ماجه و بیہقی در شعب ایمان واد

خَرَجَ عَمَلُهُ إِلَى النَّاسِ كَأَنَّمَا كَانَ وَعَنْ عُمَانَ بْنِ

کذا در روایت کسی اندوید بیرون می آمد و ظاهر میکرد و او را و بسو مردم هر کس بدین حاجت یا و یا و یا میست خود بخود ظاهر میکرد و باز عثمان بن

عُمَانَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عُفَانِ رَضِيَ مَرَدِيتُ كَمَا فَرَمُوا أَنْخَفَرْتُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ كَانَتْ لَهُ سِرِّيَّةٌ صَالِحَةٌ وَسِيَّئَةٌ أَظْهَرَ اللَّهُ مِنْهَا خَيْرًا

کسی باشد مراد را فعلی یا خصلتی نهانی نیک یا بد هر چند که نهان دارد و لیکن آشکارا بد را انداخته و خیر را از آن سر برده

يُعْرِفُ بِهِ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

خصلت علامتی را که شناخته میشود آن کسی بان علامت و از عمر بن الخطاب رضی مرویست از آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّمَا أَخَافُ عَلَى هَذِهِ الْأُمَّةِ كُلِّ مَنْافِقٍ

علیه وسلم گفت فرمود آنحضرت من نمی ترسم برین است مگر شر هر منافق را

يَسْتَكْمُرُ بِالْحِكْمَةِ وَيَعْمَلُ بِالْجَوْدِ رَوَى الْبَيْهَقِيُّ الْأَحَادِيثَ

که سخن میکند بجهل و علمت و کار میکند بجمل و نثار استی روایت کرد این هر سه حدیث را

الثَّلَاثَةُ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ الْمُهَاجِرِ بْنِ حَبِيبٍ رَضِيَ

بی هقی در شعب ایمان و از مهاجر بن حبیب رضی مروی است

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم گفت پروردگار

إِنِّي لَسْتُ كُلِّ كَلَامٍ الْحَكِيمِ أَتَقَبَّلُ وَلَكِنِّي أَتَقَبَّلُ هَمًّا وَهَوًّا

من نیستم که کلام هر حکیم را قبول کنم و لیکن من قبول میکنم قصد و نیت و محبت او را

فَإِنْ كَانَ هَمًّا وَهَوًّا فِي طَاعَتِي جَعَلْتُ صَمْتَهُ خَمَلًا لِي

پس اگر باشد نیت و محبت او در طاعت و فرمان بردار من بگیرم تا غموشی او و ستمش مرا فزونتر از خود را و وقار

وَوَقَارًا وَإِنْ لَمْ يَتَكَلَّمْ رَوَاهُ الدَّارِيُّ

و وقار و اگر سخن نکند رواه دار

بابُ الاستِغفارِ - التَّوْبَةِ

باب ست در استغفار و توبه

وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ

و دوست آنکه می پذیرد تو را از بنده گان خود و فرزند دارد از بدبها و میدانند

وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ۝ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ

انچہ یکیند اسی آناکه گرویدہ اید باز گروید بسوئے خدا

تَوْبَةً نَّصُوحًا ۚ عَسَىٰ لَكُمْ أَن يَكْفُرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ ۚ وَيدُخِلَكُمُ

بازگشتن خالص شاید پیرو رود کار شما آنکه پیوسته بدینها شما و در هر دو شمارا بپستانها که پیرو

جَنَّتْ تَجَرِّي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالِىُ لَغَفَّارٌ لِمَنْ تَابَ

از زبیر آن جو سها و بد پرستی من بهر آینه آفرنده ام آنرا که باز گردد

وَأَمِنْ وَعَمِلْ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدِ وَانْبِغِ إِلَىٰ رَبِّكَ وَأَسْأَلُ اللَّهَ

دیگر رود کار کند شایسته پس راه رست رود و باز گردید سوی پروردگار خویش و گردن نهید

مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمْ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصِفُونَ وَالَّذِينَ

مراد را پیش از آنکه بیاید شمارا عذاب یس یاری داده نشود و آنرا که

اِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً اَوْ ظَلَمُوا اَنْفُسَهُمْ ذَكُرُوا بِاللّٰهِ فَاسْتَغْفَرُوا

چون کنند ناشایسته باستم کنند بر نفس پاک خود یار کنند خدا را پس اگر مرزشش خواهند

لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يُغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَكَمْ يُرِوَعًا

برائے گناہان خود کو گیت کہ بیمار زد گناہان نہ انکر خدا و دوا م نہ کردند ہر اسخیہ

مَفْعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ۚ وَلِيَاكَ جَزَاءُ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّهِمْ

گرفتند و ایشان مدد آن گروه یارانشان را میخواستند از پروردگار ایشان

وَحَنَاتُ نَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ

فولست بنامه و در آن ز سر آن چه با جاوید باشند در آن و سید سمیت

عَنِ الْعَامِلِينَ عَنِ الْأَعْيُنِ لِلزَّيْرِ رَضَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

عزیز منی که مرویست گفت مود آنحضرت

كَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهُ لَيُغَانُ عَلَى قَلْبِي وَإِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ

صلی الله علیه وسلم در سینه برده کرده میخواند بر روی من و من استغفار می

فَالْيَوْمَ مِائَةً مَرَّةً رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضَى

خدا را در روز صد بار دعا میخواند که روایت کرده است از ابی موسی رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ يَدَهُ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم خدا ای غلام میکند دست رحمت خود را

بِالْكَلِيلِ لِيَتُوبَ مُسِيءُ النَّهْيِ يَبْسُطُ يَدَهُ بِالنَّهَارِ لِيَتُوبَ

بغیر تا تو به کند بدی کند روزی یکبار میکند دست رحمت خود را در روز تا تو به کند

مُسِيءُ النَّهْيِ حَتَّى تَطُلَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا رَوَاهُ مُسْلِمٌ

چون کند بدی کند بر آید آفتاب از جانب فرو آمدن خود را از وقت تا تو به کند و رواه مسلم

عَنِ النَّسْرِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت از انس رضی فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

لِلَّهِ أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدٍ حِينَ يَتُوبُ إِلَيْهِ مِنْ لَحْدِكُمْ

برای خدا بیش از شادی است از روی شادمانی تو به کند خود را که تو به کند بنده بسوی خدا از یکی از شما

كَانَ رَاحِلَتُهُ بِأَرْضِ فَلَاةٍ فَأَنْفَلَتْ مِنْهُ وَعَلَيْهَا طَعَامُهُ

که بود شتر سوار می و بار روی در زمین دشت پس بر میسد و گزینخت را حله از او و بران را حله بود خورش

وَشَرَابُهُ فَأَيَسَ مِنْهَا فَأَتَى شَجَرَةً فَأَضْطَجَعَ فِي ظِلِّهَا فَلْيَسَ

و آب می پس می شد آنرا این را حله پس مرا گسی درختی را پس چله نهاد آنرا گسی را حله و حله را حله و حله را حله

مِنْ رَاحِلَتِهِ فَبَيْنَمَا هُوَ ذَاكَ إِذْ هُوَ بِهَا قَائِمَةٌ عِنْدَهُ

از را حله خود پس در آنجا که آنرا گسی چله بین بر سر افتاد و بر سر افتاد و بر سر افتاد و بر سر افتاد

فَاَخَذَ بِخَطَايَاهَا ثُمَّ قَالَ مِنْ شِدَّةِ الْفَرَجِ اللَّهُمَّ أَنْتَ

پس گرفت همار را خطیہ را پس گفت آنکس از سختی شادمانی خداوندنا توستی

عَبْدِي وَأَنْتَ إِلَهُكَ أَخْطَأَ مِنْ شِدَّةِ الْفَرَجِ وَأَنَا مُسْلِمٌ

بند من و تو پروردگار تو خطا کردی از شدت فرج و من مسلمانم

وَإِنِّي هَرِيرَةٌ ضَعُفٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وَأَنْزَلَ ابْنُ هَرِيرَةَ مِنْ مَرِيسَةٍ كَفَتْ فَرُودًا كَحَضْرَتِ صَلَّی اللہ علیہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ عَبْدًا ذَنْبٌ ذَنْبًا فَقَالَ رَبِّ أَذْنِبْتُ

علیہ وسلم پس تیکہ بنده کرد گناه را پس گفت آن بنده اسے پروردگار من گناہی کرده ام

فَاغْفِرْهُ فَقَالَ رَبُّهُ أَعْلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ

پس بیلرز این گناه را پس گفت پروردگار من بداند که من پروردگاری دارم که گناہ را می بخشد

وَإِذَا خَذُّهُ غَفَرْتُ لِعَبْدِي ثُمَّ مَكَثَ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ

و میگردد بنده آمرزیدم خود را پس درنگ کرد آن بنده درنگ کرد و من می دانم که خواسته بود خدا بستر

أَذْنِبَ ذَنْبًا فَقَالَ رَبِّ أَذْنِبْتُ ذَنْبًا آخَرَ فَاغْفِرْ لِي

کرد گناه بار دیگر پس گفت پروردگار من گناه کردم بار دیگر پس بیا مرز این گناه را

فَقَالَ أَعْلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَخْذُ بِهِ

پس گفت پروردگار من بداند که من پروردگاری دارم که گناہ را می بخشد و مرا بگناہ می گیرد

غَفَرْتُ لِعَبْدِي ثُمَّ مَكَثَ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ أَذْنِبَ ذَنْبًا

آمرزیدم مر بنده خود را پس درنگ کرد آن بنده درنگ کرد و من می دانم که خواسته بود خدا بستر

فَقَالَ رَبِّ أَذْنِبْتُ ذَنْبًا آخَرَ فَإِنِّي أَعْلِمُ عَبْدِي

پس گفت ای پروردگار من بار دیگر گناه کردم بار دیگر پس بیا مرز این گناه را بگو

أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَخْذُ بِهِ فَتُ لِعَبْدِي فليَقْعَلْ

که مرا پروردگار من بداند که بیا مرز این گناه را بگو و من بداند که خواسته بود خدا بستر

مَا شَاءَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ قَالَ قَالَ

هر چه میخواهد از گناهان ما ام که استغفار آرد متفق علیه روایت است از شداد بن اوس که فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَيِّدُ الْإِسْتِغْفَارِ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم در افضل استغفار -

أَنْ تَقُولَ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي

این است که بگوئی تو خداوندی پروردگار من نیست معبود بحق مگر تو پیدا کردی مرا

وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَأْذَنُ

و من بندگ تو ام و من ثابت و دائم ام بر عهد تو از استعزام و وعده کرده ام آن قدر که استطاعت دارم

أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ

و پناه میجویم به تو از شر آنچه کردم از گناهان اعتراف می کنم بجزا تو بخواهی از نیکیهای تو بزرگواران میگویم گناهان خود

وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ

پس بیاورم از پس بدی من غفر کن مرا پس بیاورم از پس گناهانم غفر کن مرا

قَالَ مَنْ قَالَهَا مِنَ النَّهَارِ مُوقِنًا بِهَا فَمَاتَ مِنْ يَوْمِهِ

گفت آن شخص کسی که بگوید این کلمات را در هر روز و موقن باشد باین کلمات از روز جزا و پاداش

قَبْلَ أَنْ يَمُوتَ فَهُوَ مِنَ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَمَنْ قَالَهَا مِنَ

پیش از آنکه شام کند و می پس آنکس از گناهان اهل بهشت است و کسی که بگوید این کلمات را در هر روز و

اللَّيْلِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ بِهَا فَمَاتَ قَبْلَ أَنْ يُصْبِحَ فَهُوَ

شب و حال آنکه موقن و باور دارد است بدان پس در پیش از آنکه صبح کند پس و

مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي بَرْزَةَ

از اهل بهشت است رواه بخاری روایت است از ابی بزره رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْمُؤْمِنَ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیکه مؤمن

اِذَا الذَّنْبُ كَانَتْ نَكْتَةً سَوْدًا عَمِيًّا فِي قَلْبِهِ فَإِنْ تَابَ

چون که کند پیدایشود نقطه سیاه در دل وی پس اگر توبه می کند

وَأَسْتَغْفِرَ صُقِلَ قَلْبُهُ وَإِنْ زَادَ زَادَتْ حَتَّى تَعْلُوَ

و استغفار می نماید صیقل کرده میشود دل و و میرود آن سیاهی و اگر بیشتر کند میکند بیشتر میشود تا آنکه بالا می آید

قَلْبَهُ فَنَالِكُمُ الرَّانُ الَّذِي ذَكَرَ اللَّهُ تَعَالَى كَلَّا بَلْ رَانَ

دل و ران آن رنگی است که ذکر کرده است خدا تعالی و فرموده است رنگ گرفته و غالب شده است

عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

بر دلهای ایشان کارهایی که میکردند روایت کرد و این حدیث را احمد و ترمذی

وَأَبْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَبِي عُمَرَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و ابن ماجه و مرویست از ابن عمر رض گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ يَقْبَلُ تَوْبَةَ الْعَبْدِ مَا لَمْ

صلی الله علیه وسلم بدستیک خدا تعالی قبول میکند توبه بنده را مادام

يُغْرَ غَرَةً رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ

که غر غره نکند یعنی ز سر روح او در خلقوم رواه ترمذی و ابن ماجه و روایت است از ابی سعید رض

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الشَّيْطَانَ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیک شیطان

قَالَ وَعِزَّتِكَ يَا رَبِّ لَا بَرَحَ أُغْوِي عِبَادَكَ مَا دَامَتْ

گفت بعزت تو ای پروردگار من نمی روم از جای خود یعنی همیشه با شما که مرا راه یکنم بندگان را مادام

أَسْرَ وَلَحْهُمْ فِي أَجْسَادِهِمْ فَقَالَ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ وَمِنْ عِزَّتِي

که جانهای ایشان در بدنهای ایشانست پس گفت پروردگار عزوجل سوگن بخورم بعزت

وَجَلَّتِي وَأَسْرُ تَفَاعٍ مَكَانِي لَا أَزَالُ أَعْفِرُ لَهُمْ مَا

دینزد که خود و بلند و بته خود همیشه می آرمزم بندگان را مادام

الحمد لله الذي جعل في القرآن
نقطة من النصوص كان
نقطة من النصوص كان
نقطة من النصوص كان

اسْتَغْفِرُونِي رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي بُرَيْدَةَ قَالَ

که طلب آمرزشش کنند از من رواه احمد و روایت است از ابی بربیره رض گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ

فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستی خدایتعالی

لَيَرْفَعُ الدَّرَجَةَ لِلْعَبْدِ الصَّالِحِ فِي الْجَنَّةِ فَيَقُولُ يَا رَبِّ

هر این بندگان را در پایه را برای بنده صالح در بهشت پس میگوید بنده صالح ای پروردگار

أَتِي لِي مِنْ هَذِهِ فَيَقُولُ يَا سَتَغْفَارُ فَيَدُلُّكَ لَكَ رَوَاهُ أَحْمَدُ

من از کجاست مرا این درج پس میگوید پروردگار بسبب استغفار فرزندتست مژرا رواه احمد

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواه عبد الله بن عباس روایت است گفت فرمود آنحضرت

عَلَيْكَ وَسَلَّمَ مَا أَمِيتُ فِي الْقَبْرِ إِلَّا كَأَنَّيَ الْمُتَغَوِّثُ

علیه وسلم نیست مرده در قبرم و آنکه بگوید که از سوی گذشته است و فریاد میکند که ای پادشاه بگریه

يَنْتَظِرُ دَعْوَةً تَلْحَقُهُ مِنْ أَبِي أَوْ أُمِّ أَوْ أَخٍ أَوْ صَدِيقٍ فَإِذَا

چشم میدارد و دعای را که برسد او را از پدر یا مادر یا برادر یا دوست پس چون

لَحِقَتْهُ كَانَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى

میرسد او را دعا میباشد آن دعا بسوی و کسی دوست داشته شده تر از دنیا و تعلق دنیا و دوستی خدایتعالی

لَيَدْخُلُ عَلَى أَهْلِ الْقُبُورِ مِنْ دَعَا أَهْلِ الْأَرْضِ أَمْثَالًا

مما در ارد بر مرده ها از دعا که اهل زمین مانند

الْجِبَالِ وَإِنَّ هَدْيَةَ الْأَخِي إِلَى الْأَمْوَاتِ لِاسْتِغْفَارٍ

و بهما و بد رستیکه تحفه زندگان بسوی مرگان طلب آمرزش کردن است ایشان را

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ

رواه البیهقی فی شعب الايمان و روایت است از عبد الله بن بسر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طُولُ رَجُلٍ وَجْهًا

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم خوش و تنی دارد ، را که بانیست

فِي صَحِيفَتِهِ اسْتَغْفَارُ كَثِيرًا رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَرَوَى الشَّيْخَانِ

در صحیفه استغفار کثیرا رواه ابن ماجه و نسائی

فِي عَمَلٍ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ

در عمل یوم و لیل و مرسل است از عبدالله بن مسعود رضى گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْبَائِسُ مِنَ الذُّنُوبِ

فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم که بایسته از انان

كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ شُعْبَةُ الْيَمَانِ

کمان کسی که نیست گناه او را چنانست که گویا نکرده است آن گناه را گفته اند ابی ایمن بالجاق ناقص کامل است این برهمنی و شایسته

بَابُ فِي سِعَةِ رَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى

این باب است در فراخی رحمت الله برتر

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً

آن خدا ای که آفرید آسمانها و زمین را و فرو داد آورد از آسمان آب

فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ

پس بیرون آورد بسبب وی الزواج میوه ها روزی برای شما و رام ساخت برای شما شتا را

لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرٍ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ وَسَخَّرَ لَكُمُ

تا برود در دریا ، او و رام ساخت برای شما جبهه ها را و رام ساخت برای شما

الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حَاثِبَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

آفتاب و ماهتاب به هم نشسته روز و گاه در رام ساخت برای شما شب و روز و داد شمارا

مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعَدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا

از هر چه خواستید او را داد شما را به نعمت خدا احاطه نتوانید و آنرا

له جزو است از انان

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَجَعَلْنَا

بد رستی آدمی هر آینه شنگارست ناسپاس و هر آینه پرستی بزرگی و اویم فرزندان آدم را و پرستی بزرگ را

فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَصَّلْنَا لَهُ

در بیا بان و در وریا و روز می دادیم ایشان را از بیا کیزه با ۲ و افزونی دادیم ایشان را

عَلَى كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ۝ قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ

بر بسیاری از آنکه آفریدیم افزونی دادنی گفت عذاب پس من میرسانم

مَنْ أَمَرَ وَرَحِمْتَ وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ وَلَا تَسْأَلُ مَرْجِعَ

آن هر که را میخواهم و بخشتر بنمکشاده است هر چیز را و تو مید مشوید از رحمت

اللَّهُ أَتَىٰ لَا يَتَّبِعُ مِنْ رُّوحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ وَإِنَّ رَبَّكَ

خدای بدستیکر نومید نشوند از رحمت و فرج خدای مگر گریه ناگرویدگان و بدترستی پروردگار تو

لَا تُغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَافِلٌ عَنِ الْكَافِرِينَ ۝

هر آینه خداوند آمرزش است مردمان را برستم شان و بدرستی پروردگار تو هر آینه سخت عقوبت کننده است

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن

بگو ای زندگان من آنرا نگه اسرار که در دلیلهای خویش نه امید مشوید

رَحْمَةً مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ

بحثش خدای بدستیکه خدایتعالی می آموزد گناهانرا همه بدستیکه او دوست آموزند

الرَّحِيمُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

بخشانیده مرویست از ابی هریره ر.ع گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا قَضَى اللَّهُ لِلْخَلْقِ كِتَابًا وَهُوَ عِنْدَهُ

علیه و سید محمد علی آقا میرزا محمد علی خلیلی را نوشت کتابی را پس از کتاب نزد خداست

فَوْقَ عَرْشِهِ اِنَّ رَحْمَتِي سَبَقَتْ غَضَبِي وَفِي سِرِّهِ

بالای عرض آن کتاب اینست که رحمت من پیشینی رده است غضب مرا در روایتی

غَلَبَتْ غَضَبِي مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

بجای سبقت غلبت مذکورست تصدیق علی است و از ابی حمزه

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِلَّهِ مِائَةَ رَحْمَةٍ أَنْزَلَ مِنْهَا رَحْمَةً

صلی الله علیه وسلم بدستیکه مر خدا تعالی را صد رحمت است و از آن

وَاحِدَةً بَيْنَ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ وَالْبَهَائِمِ وَالْهَوَامِّ فَمَا يَتَعَاظَمُونَ

یک رحمت را میان پریان و آدمیان چهارپایان و جنبند امی روی زمین پس آن رحمت هرانی میکنند

وَيَهَيِّئُ تَرَاحِمُونَ وَيَهَيِّئُ الْوَحْشُ عَلَى وَدَاهَا

برسیدگی گردان رحمت هرانی میورزند جانوران وحشی بر فرزندان خود

وَأَخْرَأَ اللَّهُ تِسْعًا وَتِسْعِينَ رَحْمَةً يَرْحَمُ بِهَا عِبَادَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

و پس گذشته است خدا تعالی نود و نه رحمت که رحم میکند بآن رحمتها بندگان خود را روز قیامت

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ عَنْ سَلْمَانَ سَلَّمَ أَنَّ نَحْوَهُ وَفِي

متفق علیه و در روایتی مسلم از سلمان ایمنین آمده است و در

آخِرُهُ قَالَ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَمَةِ اكْمَلَهَا بِهَذِهِ الرَّحْمَةِ وَعَنْ

آخرش این عبارتست که گفت پس چون باشد روز قیامت تمام میکند آنرا یعنی نود و نه را این رحمتها باشد و در روایت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ

که فرمود آنست صلوات الله علیه وسلم اگر بداند مؤمن

مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعَقُوبَةِ مَا طَمَعَ بِجَنَّتِهِ أَحَدٌ وَلَوْ يَعْلَمُ

چیز را که نزد خداست از عذاب طمع نکند بهشت خدا هیچ یکی از مؤمن و اگر بداند

الْكَافِرُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الرَّحْمَةِ مَا قَنَطَ مِنْ جَنَّتِهِ أَحَدٌ مُتَّفَقٌ

کافر چیز را که نزد خداست از رحمت نا امید نگردد و هیچ یکی از کافران متفق

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ أَخْبَرَنِي رِضَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

در روایت است از ابی سعید خبر می رسانی رضی الله عنه

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ رَجُلٌ قَتَلَ

صلی اللہ علیہ وسلم بود در بنی اسرائیل مردی کشت

تِسْعَةً وَتِسْعِينَ إِنْسَانًا ثُمَّ جَاءَ يُسْأَلُ فَأَتَى رَهْبًا فَسَأَلَهُ

نود و نه آدمی را پست برپون آمد در حالی که می پرسید از مردم پس آمد راهبی را پس پرسید او را

فَقَالَ أَلَهُ تَوْبَةٌ قَالَ لَا فَقَتَلَهُ وَجَعَلَ يُسْأَلُ فَقَالَ لَهُ حُلٌّ

پس گفت آیا هست مرا و را تو بر گفت را بهی نیست ترا تو بهی کشت آن مرد را بهی را در دست خود را که سوای یکدیگر گفت مرا و را

الْإِسْرَافُ بِهٖ كَذًا وَكَذَا فَادْرَكَهُ الْمَوْتُ فَنَاءَ بِصَدْرِهِ أَخْوَهَا

بلاقریبین و چنین را پس دریافت او را علامت موت پس میل کرد آن مرد بدین خود بجای آن قریب

فَاخْتَصَمَتْ فِيهِ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ وَمَلَائِكَةُ الْعَذَابِ

پس نزاع نمودند در شان وی فرشتگان رحمت و فرشتگان عذاب

وَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى هَذِهِ أَنْ تَقْرَبِي قَرَالِي هَذِهِ أَنْ تَبَاعِدِي

و اوحی اللہ تعالیٰ این را که متوجه شو به این که نزدیک شو ای زن این را که دور شو از این

فَقَالَ قِيسُوا مَا بَيْنَهُمَا فَوُجِدَ إِلَى هَذِهِ أَقْرَبُ بِشَبْرٍ فَغَفَرَ لَهُ

پس گفتند این فرشتگان از اندازه کنید مسافتی را که میان این دو فرشته است پس یافتند که این قریب تر است به این یک شبر پس بخشید

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیہ و روایت است از ابی ہریرہ رضی گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ كَلِمَةٌ تَذُنُّوا لَهَا

صلی اللہ علیہ وسلم گوید بخدا که بقای ذات من بپست قدرت اوست اگر گناہ نکنید شما هر آینه ببرد

اللَّهُ بِكُمْ وَجَاءَ قَوْمٌ يُذْنِبُونَ فَيَسْتَعِذُّونَ بِاللَّهِ فَيَغْفِرُ لَهُمْ

خدا یتقالتی شما را و هر آینه آدمی آرد و قائل شود که گناهان من است پس ایستد از خدا یتقالتی پس بیاورد و ایشان را

رَوَاهُ مُسْلِمٌ

رواه مسلم

بَابُ الِاسْتِغْفَارِ

این باب ست در استغفار

عَنْ ابْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَرَوَيْتُهُ مِنْ ابْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ رَجُلٌ لَمْ يَعْمَلْ خَيْرًا قَطُّ لَا هِلَةً وَفِي رِوَايَةٍ أُشْرَفَ

وَسَلَّمَ كَفَتْ مَرَدِي كَمْ مَرْدَةٍ بُوْدِي مَعَ عِلْمِي بِأَنْ كُنْتُ كَسَانِ خُودِي وَدُرُوَائِي أَمَدَ ظَلَمِ كَرْدِ

رَجُلٌ عَلَى نَفْسِهِ فَلَمَّا حَضَرَهُ الْمَوْتُ أَوْصَى بَنِيهِ إِذَا مَاتَ

مَرْدِي بِنَفْسِ خُودِ بِنِگَمِی کَمَ حَاضِرُ شَدِ اَوْرَا مَوْتُ وَصِیْتُ کَرْدِ بَسْرَانِ خُودِ اَوْتَقِی کَرْدِ عَمْرِو دُوسِ

فَحَسَّ قُوَّةُ ثُمَّ أَذْرُقَانِصْفَهُ فِي الْبَرِّ وَنِصْفَهُ فِي الْبَحْرِ فَقَالَ اللَّهُ لَئِنْ

بِسِوَزِیْدِ اَوْرَا بَسْتَرِ پَرَا نِیْدِ نِیْمَةُ اَوْرَا دَرِ دِشْتِ وَنِیْمَةُ اَوْرَا دَرِ دِیَا بِنِخْدَا سُو کُنْدِ اَکَرِ

قَدَرَا اللَّهُ عَلَيْهِ لِيُعَذِّبَنَّهُ عَذَابًا لَا يُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ

قَادِرُ شُودِ عَذَابِ اِیْتِمَالِ بَرْدِی. آئِنِمْ عَذَابِ مِکُنْدِ اَوْرَا عَذَابِی کَمَ کُنْدِ اَکَرِ عَذَابِ بِنِیچِ بِنِی جِهَانِیَانِ رَا

فَلَمَّا مَاتَ فَعَلُوا مَا أَمَرَهُمْ فَأَمَرَ الْبَحْرُ فَجَمَعَ مَا فِيهِ وَلَمْ يَبْر

بِنِیچِ بِنِیچِ اَوْرَا دَرِ دِشْتِ اَوْرَا دَرِ دِیَا بِنِیچِ اَوْرَا دَرِ دِشْتِ اَوْرَا دَرِ دِیَا بِنِیچِ اَوْرَا دَرِ دِشْتِ

فَجَمَعَ مَا فِيهِ ثُمَّ قَالَ لَهُ لَمْ فَعَلْتَ هَذَا قَالَ مِنْ خَشْيَتِكَ

بِنِیچِ بِنِیچِ اَوْرَا دَرِ دِشْتِ اَوْرَا دَرِ دِیَا بِنِیچِ اَوْرَا دَرِ دِشْتِ اَوْرَا دَرِ دِیَا بِنِیچِ اَوْرَا دَرِ دِشْتِ

يَا رَبِّ وَأَنْتَ أَعْلَمُ فَغَفَرَ لَهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

اِیچِ بِنِیچِ اَوْرَا دَرِ دِشْتِ اَوْرَا دَرِ دِیَا بِنِیچِ اَوْرَا دَرِ دِشْتِ اَوْرَا دَرِ دِیَا بِنِیچِ اَوْرَا دَرِ دِشْتِ

مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مُعَاذِ بِنِ جَبَلِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِنْ شِئْتُمْ أَنْبَأْتُكُمْ مَا أَوَّلُ مَا يَقُولُ اللَّهُ لِلْمُؤْمِنِينَ

اَکَرِ بِنِیچِ بِنِیچِ اَوْرَا دَرِ دِشْتِ اَوْرَا دَرِ دِیَا بِنِیچِ اَوْرَا دَرِ دِشْتِ اَوْرَا دَرِ دِیَا بِنِیچِ اَوْرَا دَرِ دِشْتِ

يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَمَا أَوَّلُ مَا يَقُولُونَ لَهُ قُلْنَا نَعْمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ

روزی که روز قیامت خبر میدی بهم بگو بیک شخصیتین میگویند مومنان خدا تعالی را گفتیم ما آری خبر کن را ای رسول گفت

إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ هَلْ حَبَبْتُمْ لِقَائِي فَيَقُولُونَ نَعَمْ

پس خدا تعالی میگوید مومنان را آیا دوست داشتید شامقایی مرا یعنی مرا را پس میگویند آری دوست داشتیم تقارا

رَبَّنَا فَيَقُولُ لِمَ أَذْنَبْتُمْ فَيَقُولُونَ حَبَوْنَا عَفْوَكَ وَمَغْفِرَتَكَ

ای پروردگار ما پس میگوید حق تعالی چرا معصیت کردید پس میگویند امید داشتیم تجاوز را و مغفرت را

فَيَقُولُ قَدْ وَجِبَ لَكُمْ مَغْفِرَتِي وَأَهْ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ

پس میگوید حق تعالی تحقیق واجب شد مرثیام مغفرت من از تو که لطف روایت کرد این حدیث را در شرح سننه

وَأَبُو نَعِيمٍ فِي الْحَلِيَّةِ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و ابونعیم روایت کرد در حلیه و روایت است از انس رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْتِي الرَّجُلُ بِالرَّجُلِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَيَقُولُ

صلی الله علیه وسلم می آید مردی مردی را در روز قیامت پس میگوید

يَا رَبِّ هَذَا ظَلَمَنِي يَقُولُ فَخُذْ ظِلَامَتِي فَيَمِثِلُ اللَّهُ لَهُ فَوْقَ

ای پروردگار من این شخص است که ظلم کرده است بر من میگوید پس ای خدا مظلومی را پس مخیج سازد و بنیاید خدا تعالی را پس الا

رَأْسَهُ قَصْرًا فِيهِ مِنْ خَيْرِ الْآخِرَةِ ثُمَّ يُقَالُ لَهُ ارْفَعْ رَأْسَكَ

سرودی گوشه را که در وسط است از خوبیهای آخرت پست گرفته میشود و مراور که بر دایره سر خود را

فَيَرَى فِيهِ مَا لَمْ تَرَعَيْنَاهُ فَيَقُولُ يَا رَبِّ لِمَنْ هَذَا فَيَقُولُ أَعْلَمُ

و بالا نگریست پس بیندازد در آن چشمه بیک میزند و خبر شود و پس میگوید هر چه در آن است بگو که آن را پس میگوید حق تعالی که بداند

هَذَا عَفَا عَنْ أَخِيهِ فَيَقُولُ يَا رَبِّ قَدْ عَفَوْتُ عَنْهُ

این را عفو کرد پس میگوید آنرا ای پروردگار من تحقیق تجاوز کردم و عفو کردم از تو

رَوَاهُ الدَّيْلِيُّ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواه دیلمی و روایت است از جابر رضی الله عنه گفت فرمود رسول الله صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ أَحَدًا مِنْكُمْ عَمَّا الْجَنَّةِ وَلَا يَجِيرُهُ

علیہ وسلم داخل نکند کسی را از شما و نہ مرا عمل اورد و نہشت و نہ باز و ادرا

مِنَ النَّارِ وَلَا أَنَا إِلَّا بِرَحْمَةِ اللَّهِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَابْنُ

ادود ریح مکرر رحمت خدا تعالی رواہ مسلم و مرویت ادا بن

عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

میں رحم فرماتے ہو کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ہر سیکہ خدا تعالیٰ کو نعمت

الْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ فَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا

بیکہ بدیہارا کسیکہ قصد کند نیکی را پس عمل نکند آنرا

كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةٌ كَامِلَةٌ فَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا

مینویسد آنرا خدا تعالیٰ مروید آنرا خود نیکی کاملہ پس اگر قصد کند نیکی را پس در عمل در آورد و او را مینویسد آنرا

اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ عَشْرُ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِينَ أَلْفَ ضِعْفٍ إِلَى أَضْعَافٍ

خدا تعالیٰ ہر اسی وی نزد خود دویکی تا ہفتصد مثل تا مثلہا کے

كَثِيرَةٌ وَمَنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةٌ

بسیار و کسیکہ قصد کند بدیہ پس نکرد آنرا مینویسد آنرا خدا تعالیٰ مروید آنرا خود نیکی

كَامِلَةٌ فَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ سَيِّئَةٌ وَاحِدَةٌ

کامل پس اگر بدیہ قصد کرد بدیہ پس کرد آنرا مینویسد آنرا خدا تعالیٰ مروید ایک بدیہ کے

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَامِرِ الرَّامِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ بَيْنَا نَحْنُ عِنْدَهُ

متفق علیہ و روایت است از عامر الرام رضی اللہ عنہ کہ ہم گفت در انشا ای آنکہ ما نزد وی بودیم

يَعْنِي عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَبِلَ رَجُلٌ عَلَيْهِ

یعنی نزد پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم ناگاہ آمد بر آنحضرت مردی کہ بروی

رَدَّ يَدَهُ شَرًّا تَابَ التَّغَفُّلُ عَلَيْهِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَرَّتَ

پس دست در دست و اگر بدیہ توبہ شد بر او غفلت کرد پس فرمود آنرا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

رَافِعُ خَدَّيْهِ شَجِيحًا فَسَمِعَتْ فِيهَا اصْوَاتَ فَرَاحٍ طَائِرٍ فَخَذَلْنَهُنَّ

به بیشه در زمان پس شنیدم در آن بیشه آوازهای چو چاهای پرندگان پس گفتم آن چو چهاراپس داد آن چهار

فَوَضَعْنَهُنَّ فِي كِسَافٍ فَجَاءَتْ أُمُّهُنَّ فَاسْتَأْذَنَتْ

در گیم خود پس آمد مادر این چو چهاراپس گریه و گریه گشت مادر ایشان

عَلَى إِيْسَى وَشَفَّ لَهَا عَنْهُنَّ فَوَقَعَتْ عَلَيْهِنَّ

بر سر من پس نشا دم و دور کردم برای مادر ایشان پرده از روی چو چهاراپس نهاد مادرشان بر ایشان

فَلَكَفَفْنَهُنَّ فِي كِسَافٍ فَهُنَّ أَوْلَاءُ مَعِيَ فَقَالَضَعْنَهُنَّ

پس بچیدم آن چو چهاراپس خود پس این چو چهاراپس اندام من پس فرمود آنست بیدار چو چهار

فَوَضَعْنَهُنَّ وَأَبَتْ أُمُّهُنَّ إِلَّا لَزُومَهُنَّ فَقَالَ سَوَّلُ

پس نهادم آنها را و امتناع آورد مادر ایشان مگر لازم بودن و چسبیدن ایشان را پس فرمود آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَجَبُونَ لِرَحْمَةِ أُمِّ الْاَفْرَاحِ

صلوات الله علیه و سلم آیا شگفت دارید هر کردن مادر چهار

فِرَاحَهَا فَوَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ اللَّهُ أَرَأَيْتُمْ يُعْبَادُهُ مِنْ نَمٍ

چو چهاراپس سوگند با کسی که فرستاده است مرا بر راستی بر آینه خدایتعالی هر باری ترست به بند آن و از مادر

الْاَفْرَاحِ يَفِرَاحَهَا ارْجِعْ بِهِنَّ حَتَّى تَضَعَهُنَّ مِنْ حَيْثُ

چو چهاراپس بچو چهار باز گردان این چو چهار را تا آنکه بنهی ایشان را از آنجا که

أَخَذْنَهُنَّ وَأُمُّهُنَّ مَعَهُنَّ فَرَجَعْ بِهِنَّ رَوَاهُ ابْنُ دَاوُدَ

گرفته و تو ایشان را و مادر ایشان با ایشان بود پس باز گردانید آنرا و ایشان را روایت کرد این حدیث ابو داود

وَرَجُلَانِ مِنْ أُمَّتِي جَنَّتَا بَيْنَ يَدَي رِبِّ الْعِزَّةِ فَقَالَ

و دو مرد از امت من ایستادند بر سر انگشتان خود و در صورتی که صاحب عزت پس بفرمود

أَحَدُهُمَا يَا رَبِّ خُذْنِي مَظْلَمَتِي مِنْ أَخِي فَهَذَا إِلَهُكَ

یکی از آن دو مرد ای پروردگار من مواخذه کن برای من مظلمه را از برادر من پس میگوید حق تعالی

الحمد لله رب العالمين
بعضی از این حدیث در تفسیر ۱۷

كَيْفَ تَصْنَعُ يَا خِيَاكَ وَلَمْ يَبْقَ مِنْ حَسَنَاتِهِ شَيْءٌ قَالَ

چه محاله میبینی با برادر خود و چگونه میگیری مظلوم خود را از برادر خود حال آنکه باقی نمانده است از حسنات او چیزی میگوید بنده

يَا رَبِّ فَلْيَحْمِلْ مِنْ أَوْزَارِ عِدَائِي ذَلِكَ الْيَوْمَ عَظِيمٌ حَتَّى تَجْعَلَ

ای پروردگار من پس باید که بر دار و از بار گناهای من نسیم که این روز روزی بزرگ است که محتاج میشوند

النَّاسُ أَنْ يَحْمِلَ عَنْهُمْ مِنْ أَوْزَارِهِمْ فَقَالَ اللَّهُ لِلطَّالِبِ

مردمان آنکه برداشته شود از ایشان و نهاده شود از آنها باری از گناهان خود پس میگوید خداوند تعالی برای طالب طلبه را

ارْفَعْ بَصْرَكَ فَانْظُرْ فَرَفَعَ بَصْرَهُ فَقَالَ يَا رَبِّ أَيْ مَدَائِنَ

در بردار نظر خود پس بر زمین پس بر میدارد و نظر خود را بالا پس میگوید ای رب من می بینم شهرها را

مِنْ ذَهَبٍ وَقُصُورٍ أَمِنْ ذَهَبٍ مُكَلَّلَةٍ بِاللُّؤْلُؤِ لَا يَتِي

از زر و محلهها از ذهب نعل و مزیّن با مروارید برای کدام

بَنِي هَذَا أَوْ لَا يَتِي صِدَائِقُ هَذَا أَوْ لَا يَتِي شَهِيدٌ هَذَا

پیغمبری است این یا برای کدام صدیقی است این فضل یا برای کدام شهید است این میگوید خداوند تعالی این

قَالَ هَذَا مِنْ أَعْمَى الثَّمَنَ قَالَ يَا رَبِّ وَمَنْ يَمْلِكُ ذَلِكَ

مر آن کسانی است که بدید من آنرا میگوید بنده ای پروردگار من کسی مالک شود قیمت آن را

قَالَ أَنْتَ تَمْلِكُهُ قَالَ هَذَا قَالَ بِعْ فَوَكَ عَنْ أَخِيكَ قَالَ

میگوید حق تعالی تو مالک میشوی آنرا میگوید بنده میگوید حق تعالی بسبب عفو کردن تو از برادر خود را میگوید بنده

يَا رَبِّ فَإِنِّي قَدْ عَفَوْتُ عَنْهُ قَالَ اللَّهُ فَخُذْ بِبَيْدِ أَخِيكَ

ای رب پس برستی که من تحقیق عفو کردم از او میگوید خدا پس بگیر دست برادر خود

فَادْخُلْهُ الْجَنَّةَ ائْتِ الْوَالِدَ وَأَصْلِحْ أَوْدَاتَ بَيْنِكُمْ فَإِنَّ اللَّهَ

پس در آرد او را در بهشت هر چه از او بخواهی سید و صلح کنید میان شما زیرا که خداوند

يُصَدِّقُ بَيْنَ الْبَيْنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَوَاهُ الْإِسْلَامِيُّ فِي

صلح میکند در میان مسلمانان روز قیامت رواه طائلی فی

مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

مکرم اخلاق ارجیع الجوامع و مرویست از انس رضی اللہ عنہ کہ در آمد آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى شَابٍ وَهُوَ فِي الْمَوْتِ قَالَ كَيْفَ تَجِدُكَ

علیه وسلم بر جوانی و حال آنکه وی در سکر است موت بود فرمود آنحضرت چو نه می یابی خود را

قَالَ أَرْجُو اللَّهَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ وَرَأَيْتُ

گفت آنحضرت امید میدارم از خدا ای پیغمبر خدا صلی اللہ علیک وسلم و دیدم

أَخَافُ ذُنُوبِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

می ترسم از گناهان خود پس فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

لَا يَجْتَمِعَانِ فِي قَلْبٍ عَبْدٌ فِي مِثْلِ هَذَا الْمَوْجِئِ إِلَّا

جمع نمیشوند امید و خوف در دل بنده مانند این جای یعنی قریب

أَخْطَاةٍ مَا يَرْجُو وَأَمْنَهُ مِمَّا يَخَافُ رَوَاهُ الْإِسْمَاعِيلِيُّ وَابْنُ مَكْجَه

میدهد و او را خطا آنچه امید دارد و امن میدهد و او را خدا از آنچه میترسد رواه ترمذی و ابن ماجه

باب صفة الجنة واهلها

باب در بیان صفت جنت و اهل آن

وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي

و بشارت بده آنرا که ایمان آورده اند و کردند کارهای شایسته بدرستی که ایشانرا هست بهشتهایی که در

مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهُ مِنْ شَرِّ رِزْقٍ قَالُوا

از زیر آنها جویها هر روزی داده شوند از آن هر نوع میوه روزی ساخته

قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأُتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ

گویند این آنست که روزی داده شدیم پیش ازین و آورده شود ایشانرا آن روزی مانند یکدیگر و ایشانرا اند

فِيهَا أَنْوَاعٌ كُلُّهَا وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ وَسَاءَ عَوَالِي

در آنجا زنان پاک کرده شده و ایشان در آن جاوید مانند گاو و شتران جاوید

الحمد لله رب العالمين
و بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين

مَغْفِرَةً مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمُوتُ وَالْأَرْضُ

آمرزشی از بهر دگر خود و بهشتی که پهنای آن آسماناست و زمین

أَعَدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ الَّذِينَ يَنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالصَّرَّاءِ

آماده کرده شده برای پرهیزکاران آنانکه هرقه میکنند در آسانی و سختی

وَالْكَافِرِينَ الْعَظِيمِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ

و فرود خورندگان خشم و عفو کنندگان از مردمان و خدا دوست دارد

الْمُحْسِنِينَ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُضِيعُ

نیکی کاران را آنانکه گرویده اند و گردند شایسته بدرستی مضایع سلامیم

أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي

زرد آنکه نیکی کاران را آنانکه گرویده مرا ایشانراست بوستانهای اقامت میرود

مِنْ تَحْتِهَا مِنْ أَنْهَارٍ يُجَلَّلُونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ

از زیر آن جوهرهای پیرایه بسته شوند در آن بوستانها از دستو انناس ساخته شده از زر

وَلْيَبْسُوتُنَّ ثِيَابًا خَضْرَاءَ سُدُوسٍ وَإِسْتَبْرَقًا مُّتَشَابِهًا

و بپوشند جامهای سبز رنگ از دیبای نازک و دیبای سبک تریه زدگان باشند

فِيهَا عَلَى الْأَرْشَادِ نِعْمَ الثَّوَابُ وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا إِنَّ اللَّهَ

در بهشت بدستشانیک پاداش نیست بهشت و زیست تکیه گاه بدرستی خدا

يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا

مردان و آنسانرا که گرویده اند و گردند شایسته در بوستانها میرود و از زیر آن

الْأَنْهَارِ يُجَلَّلُونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ لُّلُؤًا وَأَوْسَادًا

جوهرهای پیرایه بسته شوند در آن از دستو انناس و دیبای نازک و دیبای سبک تریه زدگان باشند

فِيهَا كَرِيمٌ يُجَافِي جُؤَبَهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُوْنَ رَبَّهُمْ

در آن کریم و در پیش رو پهلوانان ایشان از خوابگاهها میخوانند پروردگار غمخیز را

عمر بنی کعبه

بسم الله الرحمن الرحيم

خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مِمَّا

تبرس و امید و از آنچه روزی دادیم ایشانرا تنفق میکنند پس نمیدانند نفسی از

أَخْفَى لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ عَيْنٍ جِزَاءً فَمَكَانُكُمْ يُعْمَلُونَ جَنَّاتٌ

پنهان شده مرا ایشان را از روشنی چشمها بجزایش به آنچه بودند که میکردند بوستانهاست

عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا

اتمامست و آید در آن پیرایه بسته شوند در آن از دستاورها از زر و مروارید

وَلِبَاسٍ سُمْحٍ فِيهَا حَرِيرٌ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ

و بپوشش ایشان در آن دیباست و گویند ستایش مر خدا را که ببرد از ما اندوه

إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْقَامَةِ مِنْ قَبْلُ

بدرستی پروردگار ما هر آینه آمرزنده سپاس دارست آنکه فرود آورد ما را بکنایست از منزل خویش

لَا يَمَسُّنَا فِيهَا نُصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا الْغُوبُ الْأَخْلَافُ

نمیرسد ما را در آن رنج و نرسد ما را در آن مانده دوستان

يَوْمَئِذٍ لَبَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ يَا عِبَادِ لَا خَوْفٌ

آنروز برخیز از ایشان مر بر خفا را دشمنی اند که بر هیز گاران آما بندگان من نیست ترس

عَلَيْكُمْ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا

بر شما امروز و شما اندوه گین شوند آنانکه گردیدند بآیتهاست

وَكَانُوا مُسْلِمِينَ أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَآزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ

و بودند گردن نهادگان در آید به بهشت شما و زنان شما شاد گردانیده شوید

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ وَفِيهَا

گردانیده شود بر ایشان کا میا از زر و کوزها و در آن است

مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

آنچه آرزو و برند آنرا نفسها و لذت یابند چشمان و شما در آن جا وید با شید

بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم

وَذَٰلِكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۚ لَكُمْ

در این بهشت است میراث داده شده ای که آنرا با آنچه بودید میگردید

فِيهَا فَارَ هٌ كَثِيرَةٌ مِّنْهَا تَأْكُلُونَ ۚ إِنَّ الْمُسْلِمِينَ فِي مَقَامٍ

در آن میراث بسیار از آن میخورید بدستی پر بینر گاران درجاست

أَمِينٍ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ يَلْبَسُونَ مِنْ سُنْدُسٍ وَ

امن اند در بوستانها و چشمهها رسته پوشند از حریر نازک

إِسْتَبْرَقٍ مُّتَقَابِلِينَ ۚ كَذَٰلِكَ وَزَوَّجْنَاهُم بِحُورٍ عِينٍ

حریر روبرو شدگان همچنین و جفت سازیم ایشانرا بحوران نشاده چشم

يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ آمِنِينَ لَا يَذُقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ

میخواهند در آن بهر نموده ایمان کنی چشند در آن مرگ را

الْأُولَىٰ ۚ وَفِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ۚ فَضَلْنَا مِنْ سَائِرِ

مرگ نخستین و نگاردار و ایشانرا و دفع کند عذاب و دوزخ را از آنرا و از پور و گار

ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۚ وَمَا تَجْزُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

این استگار بهشت و مرگش را و و نشود بهر آنچه بودید میگردید

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ۚ وَلِلَّهِ أَكْثَرُ السَّرِّ ۚ فَضَلْنَا مِنْ سَائِرِ

مرگندگان خدا خاص شدگان آنکه مرایشان فراست روزی معین امیرا

وَهُمْ مُّوْنٌ فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ۚ عَلَىٰ ۚ مُّتَقَابِلِينَ

و ایشانند نوازندگان در بوستانهای نعمت روبرو آینه گان

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِّنْ مَّعِينٍ بَيْضَاءَ كَلَّةٍ لِّلشَّارِبِينَ

گردانیده میشود برایشان بگامی از چشمه سفید خوشنوار بر آینه آشنانگان

إِنَّمَا عَمَلُهُمْ هَاهُنَا يُنْفَعُونَ ۚ وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ

نیست در آن آنهمی و نه ایشان از آن مست کرده شوند و نزد ایشان

جلد پنجم و سی و ششم
جلد پنجم و سی و ششم

الْطَّرَفِ عَيْنٍ كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مُّكْنُونٌ. مَثَلُ نَجْمَةِ اللَّهِ

فرو چشماتند فراخ چشمها گریه ایشان سفیدند و پوشیده صفت بهشت

وَعِدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ

دهده کرده شدند چه چیز کاربان در آن همههاست از آب بی قنیر و چوبها

مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَيْرِ لَدَائِكُمْ

از شیر شکر نشسته مزه آن و جویها از شراب لذت

لِلشَّارِبِينَ ۚ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا

برای نرسیدن کان و جویها از شهد صاف گروه شده و م این را دران

مِنْ كُلِّ الشَّجَرَاتِ وَمَغْفِرَةً مِّن رَّبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ

از هر چه بود با سبقت و آرزویش ز نیرو و کارشان مانند آنکه او چاره باشد

فَالنَّارُ سُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءُ هُمُ الْيَتِيمِينَ

در آتش و آتشیانیده شوند آب گرم پس باره کنند و دای ایشان را به سبک چهره بزرگاران

فِي جَنَّتٍ وَعُيُونٍ اخْذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا

در بوستانها و چشمها فرازندگان آنچه را در ایشا خراپه و در کارشان بدستی ایشان بودند

قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ ۚ كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ

پیش ازین نیکو کاران بخود داند کے از شب خواب نمیکردند

وَبِالْآثِمِينَ هُمْ يَسْتَعْفِفُونَ ۚ وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ

رب سحر! ای شان آفرینش میخواستند دورالهاے شان بهره ایست

لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِلْمُوقِنِينَ

مردای خواہندگان و بے پروا و زمین نشاں است براسکے بیگمان

وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ۚ وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ

و در نفسهای شایسته تامل نمی کنند و در آسمان وزی شجاست و انچه روده ده شده اید

قَرِيبَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَا أَنْتُمْ تَنْطِقُونَ

پس سوگند بروردگار آسمانها و زمین بدستی او هر آینه حق است مانند آنچه بدستی شما میگوئید

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْغَفْرِ مَنْ رَزَّكَ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ

تساوی بسوی آمرزشش از پروردگار خویش و بهشتی پهنای آن مانند پهنای آسمان

وَالْأَرْضِ عَدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ ذَلِكَ فَضْلُ

و زمین است آن ده کرده شده مرا تا آنرا اگر دیدند بخدا و فرستاده بای او این افزودن

اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ وَالسَّابِقُونَ

خدا هست میدهد آنرا هر که را میخواهد و خداوند افزونی بجز گشت و پیش نه اند

السَّابِقُونَ أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ثَلَاثَةٌ مِّنْ

آن گروه نزدیک شده اند در بوستانهای نعمت گردیده اند از

الْأَوَّلِينَ وَقَلِيلٌ مِّنَ الْآخِرِينَ عَلَى سُرُرٍ مَّوْضُونَةٍ مَّتَّكِئِينَ

پیشینیان و اندکی از پسینان بر تختها بافته بر روی مکتل بر روی قوت تکیه زدگان

عَلَيْهَا مُتَقَابِلِينَ يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وُلْدَانٌ فَخْلَدُونَ

بر آن تختها برابر یکدیگر میگردند برایشان بر آسای خدمت گردگان بهیأت کودکی

يَاكُوبَ وَآدَارَاقَ وَكَاسٍ مِّنْ مَّعِينٍ لَا يُصَلُّونَ عَنْهَا

گوزها و ابریهما و جامها از شراب که روان است در بهشت و در سر نمکشند از آن شراب

وَلَا يُزْفُونَ وَفِيهَا مِمَّا يَنْتَخِرُونَ وَلَحْمُ طَيْرٍ مِّمَّا

و نه بیقل پیوش شوند از آن و دیگر برایشان میگردند میوهها از آنچه اختیار کنند و گوشت مرغانی از

يَشْتَرُونَ وَحُورٌ عِينٌ كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ جَزَاءُ

آرزو کنند و حوران شادمان مانند مروارید پوشیده با دامن

بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا الْغَوَاوَا لَا تَلَايِمًا إِلَّا قِيلًا

با آنچه بودند که میکردند تشنوند در آن سخن پیوده و نه بزه و همی سخن لیکن سخن

له جنات و اولی
عنه جنات و اولی

سَلَامًا سَلَامًا وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ

سلام سلام و یاران دست راست چه اند یاران دست راست

فِي سِدْرٍ مَّخْضُودٍ وَقَلْعٍ مَّنْضُودٍ وَقِطْرٍ مَّسْمُودٍ وَمَاءٍ

در درخت کنار - پنجره و در موز بود میوه ها که آن برهم چیده سایه کشیده و آب

مَسْكُوبٍ وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ لَّا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ

ریزان و میوه بسیار نه بریده و نه باز داشته شده

وَفُرُشٍ مَّرْفُوعَةٍ إِنَّا أَنْشَأْنَا هُنَّ إِنِشَاءً فَجَعَلْنَاهُنَّ

دفرها بر داشته شده بدستی ما پیدا نمودیم آنها را پیدا کردن پس گردانیدیم ایشانرا

أَجْبَارًا عَرَبًا أَوْ بَنَاتٍ الْأَصْحَابُ الْيَمِينِ هَ ثَلَاثَةٌ مِّنَ الْأَوَّلِينَ

بلر بادوست داران هزاران مردان دست راست را گردوی از پیشینیان

وَالثَّلَاثَةُ مِّنَ الْآخِرِينَ هَ إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ

و گردوی از پیشینیان بدستی نیکوکاران بیاشامند از جام باشد

مِنْ أَجْزَائِهَا كَأْسُ الْغُلَامِ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَ

آمیخته آن کافور چشمه می آشامند از آن بندگان خدای میرانند آنرا هر جا که خواهند

تَفْجِيرًا هَ يُوفُونَ بِالْأَنْزَارِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ

رانندنی آسان تو فامینا بندند و نذر می ترسند از روزی هست بدتر از

مُسْتَطِيرًا هَ وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا

آشکارا تحمید بندند خوردن بدوستی او درویش را و بچه پرا

وَأَسِيرًا هَ إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً

و بندید را میگویند جز این نیست که میخورانیم شما را برای خوشنودی خدا نمیخواهیم از شما پاداش

وَلَا شُكْرًا هَ إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبَّنَا يَوْمًا هَ بَعُوضًا قَطْمِيرًا

و نه سپاس بدوستی امیر - از پروردگار خویش از روزی ترس سخت

الحمد لله رب العالمین

فَوَقَّعَهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّاهُمْ نَضْرَةً وَسُرُورًا

و بر ایشان از آید از خدای از بدی آن روز و پیش آرد ایشان از آزارگی رشاد

لَعَنَ أَهْمَهُمَا صَبْرًا لِحَبَّةٍ وَأَجْرًا مُتَكَبِّرِينَ فِيهَا عَذَابٌ

و پاداش ایشان آنچه صبر کردند بوستان و ابریشم تکیه زدگان در آن بر

الْأَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْزَمًا وَرِيَاءَ وَرِيَاءَ

نخستینانه بینند در آن آفتاب و نه سرا و زمزم و یک باشد

عَلَيْهِمْ ظِلَالُهَا وَذُلَّتْ أَطْوَفُهَا تَذَلُّلًا وَطُفَافٌ

بر ایشان سایه های آن درام کرده شده میوهای آن رام گردن و گردانیده شود

عَلَيْهِمْ بَإِنْيَةٍ مِّنْ فَضَّةٍ وَأَبْكَانَتْ قَوَارِيرُهَا

بر ایشان جامهای خرد از نقره و جامهای بزرگ باشند آبکینه

قَوَارِيرُهَا مِّنْ فَضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا وَيُسْقَوْنَ فِيهَا

آبکینه از نقره اندازه کردند آنرا اندازه کردند و آشامیده شود در آن

كَاسًا كَانَتْ مِنْ جُهَارٍ نَّجِيلًا عَيْنًا فِيهَا شَمْسٌ سَلْسَبِيلٌ

ی که باشد آمیزش آن از نجیل چشمه در آن نام نهاده شده سلسبیل

وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخْلَدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ

و طواف کنند بر ایشان و آن جاوید مانده چون بینی ایشانرا

حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَّنْثُورًا وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ

پنداری ایشانرا مروارید افشاند و چون بینی آنجا بینی

نَعِيمًا وَمُلُكًا كَبِيرًا عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٌ خُضْرٌ

نعمت و ملک بزرگ ز برشان جامهای دیبا نازک سبز

وَإِسْتَبْرَقٌ وَنُحُلٌ أَسَاوِرٌ مِّنْ فِضَّةٍ وَسَقَامُ رِيحٍ

و دیبهای محرم و پیرایه کرده شوند و ستوانها از نقره و بیه نشانند و در دگرشان

شَرَّ بَاطِلٍ رَأَى إِنْ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ

آتشا بدی در پل چستی این است مرشمارا پاداش و بهشت شتافتن

مَشْكُورًا وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهُ أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا

پسندیده و مرشمار است در آن آنچه که میخواهد جانهای شما و مرشمار است در آن

مَا تَدَّعُونَ نَزَلًا مِنْ عَفْوٍ رَاحِيَةٍ

آنچه خواستید به پیشکش از آمرزنده بخشانیده از

إِلَى هَرِيرَةٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الی هریره روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَعَدَدْتُ لِعِبَادِي الصَّالِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ

گفت خدا تعالی آماده کرده ام مریدگان صالح خود را چیزی که هیچ چشم ذات آزا

رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ وَأَقْرَأُ

ندید و نه هیچ گوش صفات آزا شنید و نه گزشته بهیت آن بر دل آدمی پس بخوانید

إِنْ شِئْتُمْ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مِمَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّنْ رَّحْمَةٍ أَعْيُنٌ

بر تقدیر این گوخواهید پس نمیدانند هیچ زالی چیزی را پنهان کرده شد از آنچه سبب خلی و آرام است

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

روایت کرد بخاری و سلم و هم از ابی هریره روایت گفت آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَوْضِعٌ سَوِيٌّ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِّنَ الدُّنْيَا

علیه وسلم جای یک تازمانه در بهشت به است اعظم

وَمَا وَدَّ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَانْنِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

هر چه در دنیا است روایت کرد بخاری و سلم آنرا از انس روایت گفت آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَدَاةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ رَحْمَةٌ

صلی الله علیه وسلم یک باده در رفتن در راه خدا یا رفتن در شهادت

کتاب تفسیر المیزان
جله ۱۱
کتاب ۱۵

خَيْرُ مَنْ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَلَوْ أَنَّ أَمْرًا مِّنْ نِّسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ

بهتر است از دنیا و آنچه در آنست ~~آنچه~~ باشد که زن از زنان بهشتان

اطَّلَعَتْ إِلَى الْأَرْضِ لِأَصْنَاءَتْ مَا بَيْنَهُمَا وَالْمَلَائِكَةُ

ظاهر شود و فرود آید بسوی زمین هر آینه روشن کند آن زن هر چیز را که میان بهشت و زمین است و آینه بیند آن زن

مَا بَيْنَهُمَا رِيحًا وَلَنْصِيفُهَا عَلَى رَأْسِهِ خَيْرُ مَنْ الدُّنْيَا

هر چه بزرگتر میان بهشت و زمین است بوی خوش و هر آینه بخارید آن زن بر سر و از بهشت از دنیا

وَمَا فِيهَا رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ عِبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ

و هم در دنیا است رواه بخاری و از عبادة بن صامت نقل

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْجَنَّةِ مِائَةٌ

روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم در بهشت صد

دَرَجَةٍ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

پایه است مسافت میان هر دو پایه آن مقدار است که میان آسمان و زمین است

وَالْفَرْدُ وَسُأَلَهَا دَرَجَةً مِّنْهَا تَفْجَرُ أَنَّهَا رَجُلٌ مِنَ الْجَنَّةِ لَا كَفَّةَ

و فرد و سؤا که نام یکی از بهشتهاست بلندترین نه است از کرد و در بهشت فردی که آن کرده میشود چو یکا بهشت که چهار اند

وَمِنْ قَوْقَهَا يَكُونُ الْعَرْشُ فَإِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ فَاسْأَلُوا

و از بالای او عرش است پس چون سوال کنید از خدا بهشت را بخواهید

الْفَرْدُ وَسُأَلَهَا الشَّرْمِذِيَّ

فرد و سؤا که این حدیث را ترمذی و از ابی هریره راجع روایت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستی که در بهشت

تَسِيرُ الرَّكَبُ فِي ظِلِّهَا مِائَةٌ عَامٍ لَا يَقْطَعُهَا وَلَقَدْ

درختی است که میکند سوار در سایه صد سال و هنوز ~~نمی~~ بر آید بر آید ما که صد سال

قَوْسٍ لِّحَدِّكُمْ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِّمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ

طول کمان یلی از شما در بهشت بهتر است از چیزی که طلوع کرده است بر آن انقلاب

أَوْ هَبْ مُصْفًى عَلَيْهِ وَعَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَرْزَةَ

یا غروب میکند متفق علیہست و از اسماء بنت ابی بکر رضی اللہ عنہا روایت

قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَذَكَرَهُ

گفت شنیدم آنحضرت را صلی الله علیه و سلم و حال آفامه ذکر کرده شد مرا آنحضرت را

سِدَّةُ الْمُنْتَهَى قَالَ يَسِيرُ الرَّكْبُ فِي ظِلِّ الْفَنَنِ مِنْهَا يَأْتِي

سدرۃ المفتی گفت آن بہت سہر می کند سوار در زیر شاخاں سے وسے سے

سَنَةً أَوْ يَسْتَضِلُّ بِظِلِّهَا مِائَةً رَّاكِبٍ شَاكٍ الرَّأْيِ فِيهَا

سال یا پناه میگرد بسا پاو صد سوار شک کرده است ساو در سدره است

فَرَأَى الدَّهَبَ كَانَ يَمُرُّهَا الْفُلُ وَالرَّهَاءُ الدِّمْدِيمِيُّ وَكَرَنَ

کرمهای طلاست نو یا مسوده او مثل سیو یا س کلانست رواه ترمذی و روایت مستان

عُبَيْدُ بْنُ غَرْوَانَ رَضِيَ قَالَ ذَكَرْنَا أَنَّ^{٤٣} يُلْقَى مِنْ شَفَةِ

عقبه بن غزو ان گفت و کبر کرد

جَهَنَّمَ فَيَهْوِي فِيهَا ۚ بَيْنَ يَدَيْهَا بُعْرٌ مِّنْ عِلَاقٍ يُفَالِدُ دُونَكُمَا أَفْعَارًا

دوونج پس فرودے افتد آن سکہ دوونج تا بقیقا و سال در یکی آن سنگ مرنگ بوزخ را

وَاللّٰهُ لَمُتْلِكًا وَلَقَدْ ذَكَرْنَاكَ مَا بَيْنَ مِصْرَاعَيْنِ

بخدا سوگند برآیند که هر روز میشود و روزی با وجود این فراخی او و ... و ذکر کرده شد ما را که میان دو سخته از

مِنْ مَّصَارِعِ الْجَنَّةِ مِثْرَةَ أَرْبَعِينَ سَنَةً وَلِكُلِّ تَيْنٍ

تخت لاسے در بہشت مسافت چهل سال است و ہر آئندہ بیا پر

عَلَيْهَا يَوْمٌ وَهُوَ كَخِيطٍ مِّنَ الرَّحَائِمِ وَأَهْلُ مَسْجِدٍ وَعَدَن

بر بہشت روزے و حال آنہ وی پرست از ان و جام روان مسلم

از نظر ادبی و
پیرامون و از سیلاب ۱۱

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن ہریرہ روایت سے کہتے ہیں کہ فرمودہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

مَا فِي الْجَنَّةِ شَجَرَةٌ إِلَّا وَسَاءُ حَبِّ مَنْ ذَهَبَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

نہایت درجہ شستہ درخت ہے کہ جس کا پھل کسی نے کھایا ہو اس کی پستی گواہی دے گی کہ وہ اپنے دین سے دور ہو گیا ہے۔ روایت کرد این حدیث را ترمذی

مَعْنَاهُ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وہم از ابو ہریرہ رضی مرویست کہ فرمودہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ مِائَةٌ

درستیکہ در بہشت صد پایہ است مسافت میان ہر دو پایہ مسافت صد

عَامٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ (۱۰) أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ

سال سے روایت کرد این حدیث را ترمذی و از ابی سعید رضی مرویست کہ فرمودہ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم درستیکہ در بہشت صد پایہ است

لَوْ أَنَّ الْعَالَمِينَ اجْتَمَعُوا فِي إِحْدَاهُنَّ لَوَسِعَتْهُمْ

ہذا اگر عالمین تمام جمع شوند در یکی از ان درجہات گنجایش میدہد ہر ہمہ را

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ رَافِعِ بْنِ رَافِعٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت کرد ترمذی و از ابو رافعہ رضی مرویست کہ فرمودہ آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى وَفُشِّ مَرْفُوعَةٌ قَالَ إِنْ تَقَاءَ

و سلم در تفسیر قول حق تعالی و فوشش مرفوعہ است کہ مسافت آنہا

لَكَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ مَسِيرَةُ خَمْسِينَ سَنَةً

ہر اینہا مسافت میان آسمان و زمین ست پانصد سالہ راہ

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رواہ ترمذی و از ابی ہریرہ رضی مرویست کہ فرمودہ آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَيِّحَانُ وَجِيحَانُ وَالْفُرَاتُ وَالْيَبِلُ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ سیحان و جیحان و فرات و یبل

كُلُّ مَنٍّ أَنْهَا بِرَ الْجَنَّةِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ

داین چهار جوی از جو یہاں بہشت است رواہ مسلم و روایت است از انس رضی

قَالَ سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا الْكَوْثَرُ

گفت پرسیدہ شد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم چیست کثر

قَالَ ذَلِكَ نَهْرٌ أَعْطَانِيهِ اللَّهُ يَعْنِي فِي الْجَنَّةِ أَشَدُّ سَيَاضًا

فرمود کہ تر نہر نیست کہ خدای تعالی دادہ است مرا آنجوی را در بہشت سخت ترست آب در سفیدے

مِّنَ اللَّبَنِ وَاحْلَى مِنَ الْعَسَلِ فِيهِ طَيْرٌ أَعْنَقُهَا كَأَعْنَقِ

از شیر و شیرین ترست از شہد در آن جوی پرندگانند و دہنہای ایشان مانند گرو دہنہاے

الْحِجْرِ قَالَ عُمَرُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ هَذِهِ السَّاعِمَةُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

شتران گفت عمر بن عبد ربہ بن ابی سلف این پرندگان در آن حوض متغیم و فریب و خوشحال ہند فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكَلَتْهَا النِّعَمُ مِنْهَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

علیہ وسلم خوردگان آن پرندگان شہم و فریب از آن پرندگان اند رواہ ترمذی و آن

حَكِيمُ بْنُ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

حکیم بن معاویہ رضی مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

لَا فِي الْجَنَّةِ بَحْرُ الْمَاءِ وَبَحْرُ الْعَسَلِ وَبَحْرُ اللَّبَنِ وَبَحْرُ الْخَمْرِ

در بہشت دریا آب و دریا شہد و دریاے شیر و دریاے خمر است

ثُمَّ تَشَقَّقُ الْأَنْهَارُ بَعْدَ رَأَاةِ التِّرْمِذِيِّ وَرَوَاهُ الدَّارِمِيُّ

پس تہ شکافد و بیرون آید از آن دریا با جویہا بعد از آمدن سلمان و بہشت رواہ ترمذی و روایت کردہ است

عَنْ مُعَاوِيَةَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

از معاویہ و از ابی ہریرہ رضی مرویست گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوَّلَ نُرْمَةٍ سَيَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ

صلی اللہ علیہ وسلم بدستیکہ نخستین، نرودے کہ در می آیند بهشت را

عَلَى صُورَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ ثُمَّ الَّذِينَ يَلَوْهُمْ كَأَشَدَّ

بر صورت ماه تمام اند که در شب چهاردهم میباشند پس آنکسا نیکه بعد از ایشان می آیند همچو سخت تر

كَوْكَبٍ دُرِّيٍّ فِي السَّمَاءِ إِضَاءَةً قُلُوبُهُمْ عَلَى قَلْبِ

ستاره درخشان در آسمان از روی روشنائی دلها سے همه ایشان بر دل

رَجُلٍ وَاحِدٍ لَا اخْتِلَافَ بَيْنَهُمْ وَلَا تَبَاغُضَ لِحَدِّ

یک مرد است، هیچ اختلاف میان ایشان نیست و نه دشمنی داشتن یکدیگر را مر هر

أَمْرٍ مِنْهُمْ رَجُلٌ وَجْتَانِ مِنَ الْحُورِ الْعَيْنِ يُرَى

مرد را از بهشتیان و دو نیست از حور یعنی فراخ چشم دیده میشود سقز استخوان

سُوقِيهِمْ مِنْ وَرَاءِ الْعَظِمِ وَاللَّحْمِ مِنَ الْحُسْنِ بَسِيحُونَ

ساتها سے ایشان از استخوان و گوشت از غایت حسن بیا کی یہ و میکنند

اللَّهُ بَكْرَةً وَعَشِيًّا لَا يَسْقَمُونَ وَلَا يَبُولُونَ وَلَا يَتَقَوَّطُونَ

خدا را صبح و شام بیمار نمیشوند اهل بهشت ربول نمیکند و پا نیخاند نمیزوند

وَلَا يَتَفَلُّونَ وَلَا يَمْتَحِنُونَ انْتِثَهُمُ الدَّهَبُ وَالْفِضَّةُ

و آب اندوهن نمی آکنند و آب از بینی نمی اندازند و آوند بای ایشان از طلا و نقره است

وَأَمْشَاطُهُمُ الدَّهَبُ وَوَقُودُهُمْ جَاوِشٌ هَمْلٌ لَوْ وَرَشَحُهُمْ

و شانہ بای ایشان از طلا است و فروزینہ مجمر با سے ایشان عود دهنی است و عرق ایشان

الْمُسْكُ عَلَى خُلُقِ رَجُلٍ وَاحِدٍ عَلَى صُورَةِ آبِيهِمْ

مشک است یعنی خوشبوی مانند مشک همه بر خلق و سیرت است بر صورت و شکل پدر ایشان

أَدْمَسِيَّتُونَ ذِرَاعًا فِي السَّمَاءِ مُتَّفِقُونَ عَلَيْهِ وَعَنْ

که آدم است شصت گز در جانش آسمان یعنی در طول قامت متفق علیہ و از

جَابِرٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَهْلَ

طاب رزق مرویت گفت فرمود آنست صلی الله علیه وسلم بدستیک

الْجَنَّةِ يَأْكُلُونَ فِيهَا وَلَيْسَ يُؤْنَسُ وَلَا يَتَفَلَّحُونَ وَلَا يَبُولُونَ

بهشتیان میخورند و بهشت و می نوشند و آب و این نمی افکنند و بول نمیکنند

وَلَا يَتَغَوَّطُونَ وَلَا يَمْتَنِعُونَ قَالَ وَقَدْ أَبَا لُطْعَانَ قَالَ

و بایستغوط و بایستمنع می اندازند گفتند صحابه پس قال فرمود آنست که در وقت

وَرَأَيْتُ كَرْتِمْهِ الْمَسَاكِ يُلْهَمُونَ النَّسِيمَ وَالْحَمِيمَ كَمَا

در عرق مثل عرق مشک الهام کرده میشوند بهشتیان را نسیم و تحمیم خاتم

تُلْهَمُونَ النَّفْسَ رِقَاءَ مُسْلِمٍ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

بیرون آورده میشود از ثمن نفس که بی تکلف می آید روایت کرد این حدیث مسلم و ابی هریره رزق مرویت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ يَدْخُلُ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسی که در آن آید

الْجَنَّةَ يَنْعَمُ وَلَا يَنْسُ وَلَا يَبْلِي شَبَابَهُ وَلَا يَفْنَى شَبَابَهُ

بهشت را آنست که آسایش میکند و شادمانی میکند و نمیگذرد و نمیگذرد جوانی او و نمیگذرد جوانی او

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

رواه مسلم و از ابی سعید و ابی هریره رزق مرویت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْادِي مُنَادٍ

فرمود آنست صلی الله علیه وسلم او را میخواندند و میخواندند

أَنْ لَكُمْ أَنْ تَصِحُّوا فَلَا تَقْبَلُوا أَبَدًا وَإِنْ لَكُمْ أَنْ تَمُوتُوا

بدست مرگ شما راست شد بدست باشد پس بپار نفس میخواندند راست زندگان شدند پس

أَبَدًا وَإِنْ لَكُمْ أَنْ تَمُوتُوا فَلَا تَمُوتُوا أَبَدًا وَإِنْ لَكُمْ أَنْ تَمُوتُوا

همیشه و بدست مرگ شما راست که همان باشد و بدست مرگ شما راست که همان باشد

فَلَا تَبَاسُوا أَبَدًا رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ

پس محنت و مشقت نه بینید همیشه رواه مسلمان و از ابی هریره رضی الله عنه گفت

قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مِمَّ خُلِقَ الْخَلْقُ قَالَ مِنْ الْمَاءِ قُلْنَا الْجَنَّةُ

پرسیدم از آنحضرت از چه چیز پدید آمده شد خلق فرمود آنحضرت پدید آمده شد از آب پرسیدم که بهشت

مَا بَنَاهَا قَالَ لَبَنَةٌ مِنْ ذَهَبٍ وَلَبَنَةٌ مِنْ فِضَّةٍ وَمِثْلُهَا

بنای چیست فرمود بنای بهشت غشقی از طلا و غشقی از نقره و کل آن

الْمِسْكُ الْأَذْفَرُ وَحَصْبَاءُ هَا لَوْلُوءٌ وَالْيَاقُوتُ وَتَرَبُّهَا

مسک خالص تیز بوسه و سنگ بزرگ با سکه او مردارید و یاقوت و خاک او

الرَّعْفَرَانُ مَنْ يَدُ الْيَنْعَمُ وَلَا يَبَاسُ وَيَجْلُدُ وَلَا يَمُوتُ

مثل زعفران آن که در او خوشبوی هرگز در آید بهشت را نعم میکند و نمی بیند که مشقت و همیشه میزند و هرگز نمی میرد

وَلَا يَبْكِي شَيْئًا بِهِمْ وَلَا يَغْنَى شَيْئًا بِهِمْ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالزُّمَرِيُّ

و که نه گریه دارد و نه غنی می شود و نه فقیر می شود رواه احمد و الزمیری

وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و دارمی و از ابی سعید رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوَّلَ زُمْرَةٍ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ

صلی الله علیه وسلم بدستیک که این گروهی که پدید آیند بهشت را

يَوْمَ الْقِيَامَةِ ضَوْءٌ وَجْوهُهُمْ عَلَى مِثْلِ ضَوْءِ الْقَمَرِ كَلِيلَةَ

روز قیامت روشنی رویها که ایشان واقع شده است بر مانند روشنی ماه در شب

الْبَيْتِ وَالزُّمَرَةُ الثَّانِيَةُ عَلَى مِثْلِ حَسَنِ كَوَاكِبِ رِيٍّ فِي السَّمَاءِ

خانه دوم و گروه دوم بر مانند بهترین ستاره در آسمان

لِكُلِّ رَجُلٍ مِنْهُمْ زَوْجَتَانِ عَلَى كُلِّ زَوْجَةٍ سَبْعُونَ حَلَّةً

بر هر یکی از ایشان زن دو زن است بر هر زن هفتاد حله است باین صفت

يُرَى مُسَاقِفَهَا مِنْ وَرَثَتِهَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

دیوید میشود مسخر استخوان ساق وی از پس ساقی نشان رواء ترمذی و از

أَبِي سَعِيدٍ رَوَاهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابو سعید رضی عنہ روایت گفت نمود آن نبوت صلی الله علیه وسلم

أَذْنِي أَهْلِ الْجَنَّةِ الَّذِي لَهُ ثَمَانُونَ أَلْفَ خَادِمٍ وَأَثْنَانِ

فرد تر بهشتیان در هر شب یک مراد را هشتاد و هزار خدمتکار است و هفتاد و دو

وَسَبْعُونَ زَوْجَةً وَتُنْصَبُ لَهُ قُبَّةٌ مِنْ لَوْلُوءٍ وَزَنْجَبَرٍ

زن است و بر پا کرده میشود برای آن آئین خیمه از مروارید و زبرجد

وَيَأْكُوبُ كَمَا بَيْنَ الْجَابِيَةِ إِلَى صَنْعَاءَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ

و یاقوت مسافت آن قبه چنانچه میان جابیه که شهر است در یمن تا صنعاء و این حدیث از یمن بهین اسناد مذکور شده است

قَالَ مَنْ مَاتَ مِنْ أَهْلِ الْيَمَنِ مِنْ صَغِيرٍ أَوْ كَبِيرٍ يَرُدُّونَ

گفت آنحضرت آنکس را که مردند از اهل یمن بهشت خورد و آن گرد آید میشود

بَنِي ثَلَاثِينَ فِي الْجَنَّةِ لَا يَزِيدُونَ عَلَيْهِ أَبَدًا وَكَذَلِكَ

بنی سه ساله در بهشت زیاده نمیشوند بر سه سال همیشه و همچنین

أَهْلُ النَّارِ وَبِهِذَا الْإِسْنَادِ قَالَ إِنَّ عَلَيْهِمُ السَّيْجَانَ أَذْنِي

دوزخیان سه ساله میباشند همیشه و همین اسناد گفت برستی بر سر بهشتیان تا بجا باشند فردین

لَوْلُوءَةٍ مِنْهَا تُضِيئُ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ بِهَذَا الْإِسْنَادِ

مروارید آن تا بجا در نفاست روشن میگردد از چیز بزرگ میان مشرق و مغرب است و هم این اسناد

قَالَ الْمُؤْمِنُ إِذَا اشْتَهَى لَوْ كَانَ فِي الْجَنَّةِ كَانَ حَمْلُهُ وَوَضْعُهُ

فرد مؤمنان چون آرزو کنند فرزند را در بهشت میباشد بار شکم وی و زائیده شدن وی

وَسَيِّئُهُ فِي سَاعَةٍ كَمَا يَسْتَهِي وَقَالَ إِسْحَقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ

و عیب وی در یک ساعت چنانکه میخواست گفت اسحق بن ابراهیم

فِي هَذَا الْحَدِيثِ إِذَا اشْتَهَى الْمَوْتُ مِنْ فِي الْجَنَّةِ الْوَلَدَ كَانَ

در این حدیث چون میخواهد مسلمان در بهشت فرزند را بیدار گردد

فِي سَاعَةٍ وَلَكِنْ لَا يَشْتَهَى رِوَاةُ الرَّمِذِيِّ وَكَوْنُ مَلَكَةٍ

در یک ساعت ولیکن نمیخواهد رواه ترمذی و روایت کرد ابن ماجه

الرَّابِعَةَ وَالْثَّانِيَةَ الْأَخِيرَةَ وَحَسَنَ أَبِي سَعِيدٍ رَضِ

در این چهارم را در روایت کرد و در می روایت اخیر را و از ابو سعید رضی

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الرِّجَالَ فِي الْجَنَّةِ

از آنحضرت علیه السلام رواه ترمذی و روایت کرد ابن ماجه و روایت کرد ابن ماجه

لَيَسْكُنُ فِي الْجَنَّةِ سَبْعِينَ مَسْنَدًا قَبْلَ أَنْ يَتَحَوَّلَ ثُمَّ تَأْتِيهِ

بر آنجا که میگذرد در بهشت بر هفتاد و یک مینش از آنکه برگردد و از پس او به پهلوی دیگر بچشم می آید آنرا

أَمْرًا فَتَضْرِبُ عَلَى مَنْكِبَيْهِ فَيَنْظُرُ وَجْهَهُ فِي خَدَّيْهَا صَفْ

ملاحظه فرمایید که آنرا بر صورتش میزند و از پس او به پهلوی دیگر بچشم می آید آنرا در خدای او

مِنْ الْمَرْأَةِ وَأَنَّ أَدْنَى لُؤْلُؤَةٍ عَلَيْهَا تُضِيُّ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ

و در این حدیث در استیکر او می آید که بر آن زن است روشن میگرداند میان ق

وَأَنَّ رُبَّ فَتَسْلَمُ عَلَيْهِ فَيُرَدُّ السَّلَامُ وَيَسْأَلُهَا مَنْ أَنْتِ

و فرموده است که اگر سلام میکند آن زن بر او پس جواب میگوید آنرا سلام او را می پرسد آنرا و از آن زن

فَتَقُولُ أَنَا مِنَ الْمَرْبُودِ وَتَأْتِيهِ سَبْعُونَ نَوْبًا

پس میگوید آن زن من از جمله زبانی ام که در هفتاد و یک نوبت از حق تعالی و در هفتاد و یک نوبت از حق تعالی

فَيَنْفُذُهَا بَصَرَهُ حَتَّى يَرَى مَخْرَجَ سَائِقِيهَا مِنْ وَرَاءِ ذَاكَ

پس در میبرد و در آن جا همانقدر آنرا می بیند که در هفتاد و یک نوبت از حق تعالی و در هفتاد و یک نوبت از حق تعالی

وَأَنَّ عَلَيْهَا مِنَ السَّيِّئَاتِ أَنْ أَدْنَى لُؤْلُؤَةٍ مِّنْهَا تُضِيُّ

و در استیکر بر سر آن تا جایی باشد که فروتر و در آن تا جایی باشد که فروتر و در آن تا جایی باشد که فروتر

مَا بَيْنَ الشَّرْقِ وَالْمَغْرِبِ رَوَاهُ أَحْمَدُ (۱) أَنَسِ بْنِ

میان مشرق و مغرب را رواه احمد و از انس بن مالک روایت

قَالَ يُعْطَى الْمُؤْمِنُ قُوَّةٌ كَذَا وَكَذَا مِنْ آيَةِ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

گفت داده شود مسلمان در بهشت قوت چندین و چندین از جهت جمیع گفته شد یا رسول الله

أَوْ يُطِيقُ ذَلِكَ قَالَ يُعْطَى قُوَّةٌ مِائَةً رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

صلی الله علیه وسلم آیا طاقت دارد مرد جمیع چندین زانرا فرمود داده میشود طاقت صد مرد رواه ترمذی

وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از سعد بن ابی وقاص رضی عن النبیین از آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ لَوْ أَنَّ مَا يُقِيلُ خُفْرَةً مِمَّا فِي الْجَنَّةِ بَدَّلَ لَخُرْتُ

و سلم بر ستم که وی فرمود اگر آن خورجین که بر میدارد زانرا من از آن چیز که در دشت است از اسباب نیست پروردگار

لَهُ مَا بَيْنَ خَوَافِقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَوْ أَنَّ رَجُلًا

از جهت آن چیز که میان اطراف آسمان و زمین است و اگر آن مردی

مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَظْلَعَفَبَا سَاوِرَهُ أَطْبَقَ ظَهْرُهُ ضَوْءَ

از بهشتیان بر آید پس ظاهر گرد و یارهای دست و پیرایه خود را پیدا میکرد و اندر روشنی او روشنی

الشَّمْسِ كَمَا تَطْمِسُ الشَّمْسُ ظُفُوءَ الْجُؤْمِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

آفتاب را چنانکه محو کند آفتاب روشنی ستارگان را رواه ترمذی

و (۲) جَابِرٌ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از جابر رضی عنہ گفت پرسیدم از آنحضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيْنَا نَامُ أَهْلُ الْجَنَّةِ قَالَ النَّوْمُ آخِرُ الْمَوْتِ

علیه وسلم آیا خواب میکنند بهشتیان گفت آنحضرت خواب برادر موت است

وَلَا يَمُوتُ أَهْلُ الْجَنَّةِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

و نمی میرند اهل بهشت رواه بیهقی در شعب ایمان

الرُّسُلَيْنِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ

پیغمبر را متفق علیه و از ابوهریره رضی اللہ عنہ است گفت فرمود

سُؤْلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ أَقْوَامُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم میدر اید بهشت را نزد ما

أَفِيدَ تَهُمٌ مِثْلُ أَفِيدَةِ الطَّيْرِ رَافَهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

کر و لہامی ایشان، مانند دلہا کے رہنے کی سنتِ رسواہِ مسلم و از

ابْنُ سَعِيدٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی سعید در مرویست گفت فرمود

٤١
 اِنَّ اللّٰهَ يَقُولُ لَـاهْلَ الْجَنَّةِ يَا اَهْلَ الْجَنَّةِ فَيَقُولُوْنَ لَبَّيْكَ

بدست **ابراهیم** می‌رسد و مرز هشتیان را و نما می‌دهد ایشان را و اهل بهشت پس می‌گویند بهشتیان

رَبَّنَا وَسِعْدُكَ وَالْخَيْرُ كُلُّهُ فِي يَدَيْكَ فَيَقُولُ أَهْلُ خَيْبَةِ

چهارم درگاه امام محمد اخذت نمود و باریار می نامید و در آن قصر است پس از آن که دو کاروانش را آید از سد و بشماره

فَيَقُولُونَ مَا لَنَا لَا نَرْزُقُ يَا رَبِّ وَقَدْ اعْطَيْنَا مَا لَمْ نَحْطِ

پس مینو بند چہ شد مارا را از اسی لشکریم اسی سردار و حقیق داو کے نو مارا چہیز کے کہ داد کے

أَحَدًا مِّنْ خَلْقِكَ فَيَقُولُ لَا أُعْطِيكَ أَفَضْلًا مِّنْ ذَلِكَ

بجای راز حق جو پس میل خود را در کار ایا نه بزم

فَيَقُولُونَ يَا رَبِّ وَايَسْتَشِيْ اَفْضَلُ مِنْ ذَلِكَ فَيَقُولُ

پس لیکن پیداای پروردگار و دردم چنانست: بسر ران پس میگوید چو درویش

احل علیکم صوائی فلا اسخط علیکم بعداه اید

١٣١٣

منفق علیه و اس معاذ بن جبل رضی اللہ عنہ ان النفاق منی
منفق علیه و اس معاذ بن جبل رضی اللہ عنہ ان النفاق منی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَدْخُلُ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ جُرْدًا	اللہ علیہ وسلم فرمود می در آیند اہل بہشت بہشت را جرد
مُرْدًا مُكْحَلِينَ أَبْنَاءَ ثَلَاثِينَ أَوْ ثَلَاثِينَ سَنَةً قَرَأَهُ التِّرْمِذِيُّ	مرد بیضی آمد و سر ملین سی سالہ یا سی و سالہ رواہ ترمذی
بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ	واہ بریدہ اسلمی رضی عنہ روایت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم
أَهْلُ الْجَنَّةِ عِشْرُونَ وَمِائَةً صَفٍ كَمَا نُونٌ مِنْهَا مِنْ هَذِهِ	کہ بہشتیان صد و بیست صفہ باشند ہشتاد و از ان ازین امت
الْأُمَّةِ وَأَرْبَعُونَ مِنْ سَائِرِ الْأُمَمِ قَرَأَهُ التِّرْمِذِيُّ وَالْبَيْهَقِيُّ	و چهل صف از دیگر امتہا باشند روایت کرد ترمذی و بیہقی
فِي كِتَابِ الْبَعْثِ وَالنُّشُورِ وَعَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا	در کتاب بعث و نشور واہ بریدہ کہ نیز روایت کرد کہ مردی
قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ فِي الْجَنَّةِ مِنْ خَيْلٍ قَالَ إِيَّاكَ اللَّهُ	گفت ای رسول خدا آیا ہست در بہشت چیزی از جنس اسبان فرمود آنحضرت
أَدْخَلَكَ الْجَنَّةَ فَلَا تَشَاءُ أَنْ تُحْمَلَ فِيهَا عَلَى فَرَسٍ مِنْ	آنور آورد ترا نہایت عالی در بہشت پس میخواہی از تو سوارہ کردہ شوی در بہشت بر اسبی از
يَا قُوْتَةَ حَاءَ يَطِيرُ بِكَ فِي الْجَنَّةِ حَيْثُ شِئْتَ الْأَفْعَلُ	یا قوتہ سخ کہ بر آند آن اسب ترا در بہشت آخبا کہ میخواہی مگر آنکہ
وَسَأَلَهُ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ فِي الْجَنَّةِ مِنْ إِبِلٍ	دادہ میشود مقصود خود را سوال کرد آنحضرت را بمری پس گفت ای رسول خدا آیا ہست در بہشت ازین ان
قَالَ فَلَوْ يَقُلُّ لَهُ مَا قَالَ لِصَاحِبِهِ فَقَالَ إِنْ يَدْخُلُكَ اللَّهُ	گفت بریدہ پس گفت آنحضرت مرا این مرد را چہ کہ گفت مرا را و را پس فرمود آنحضرت بطریق طبعی کہ اگر آورد ترا نہایت

لہ فرمود می در آیند اہل بہشت بہشت را جرد
مرد بیضی آمد و سر ملین سی سالہ یا سی و سالہ
روایت کرد ترمذی و بیہقی
در کتاب بعث و نشور
واہ بریدہ کہ نیز روایت کرد کہ مردی
گفت ای رسول خدا آیا ہست در بہشت چیزی از جنس اسبان
فرمود آنحضرت
آنور آورد ترا نہایت عالی در بہشت پس میخواہی از تو سوارہ کردہ شوی در بہشت بر اسبی از
یا قوتہ سخ کہ بر آند آن اسب ترا در بہشت آخبا کہ میخواہی مگر آنکہ
دادہ میشود مقصود خود را سوال کرد آنحضرت را بمری پس گفت ای رسول خدا آیا ہست در بہشت ازین ان
گفت بریدہ پس گفت آنحضرت مرا این مرد را چہ کہ گفت مرا را و را پس فرمود آنحضرت بطریق طبعی کہ اگر آورد ترا نہایت

الْحَنَّةَ يَكُنْ لَكَ فِدْوَةٌ مَا اشْتَهَتْ نَفْسُكَ وَلَكَ عَيْنُكَ

در بهشت باشد ترا بهشت هر چه خواهی نفس تو و فرد گیر و چشم تو

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَحَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ الشَّيْخُ

رواه ترمذی و از ابو هریره رضی الله عنه

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتَحَدَّثُ وَعِنْدَهُ رَجُلٌ

صلی الله علیه وسلم بود حدیث میکرد و حال آنکه نزد وی مردی بود

مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ إِنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ اسْتَاذَنَ

از صحرا نشین حدیث این بود که مردی از بهشتیان طلب اذن کرد

رَبَّهُ فِي الزَّرْعِ فَقَالَ لَهُ أَلَسْتَ فِيمَا شِئْتَ قَالَ بَلَى

پروردگار خود را در زراعت کرم پس گفت حق تعالی مرا ورا آیا نیست تو در هر چه میخواهی گفت آن مرد

وَلَكِنْ أَحِبُّ أَنْ أَزْرَعَ فَبَدَأَ فَبَادَرَ الظَّهْرَ نَبَاتُهُ

ولیکن من خوش دارم که زراعت کنم پس اذن شد و او پس از ظهر بخت آن مرد

وَاسْتَوَاوُوهُ وَاسْتَحْصَادُهُ فَكَانَ امْتَالُ الْجِبَالِ فَيَقُولُ

پس شتابی کرد زراعت در چشم زدن روئیدن و رسیدن آن و درون آن زراعت پس شتابانند که بگویند

اللَّهُ دُونَكَ يَا ابْنَ آدَمَ فَإِنَّهُ لَا يُشْبِعُكَ شَيْءٌ فَقَالَ

خدا تعالی بگير اے فرزند آدم آنچه خواستی پس بدستی که ترا سیر نمیکرد و آنچه چوشت

الْأَعْرَابُ وَاللَّهُ لَا يَجِدُهُ إِلَّا قُرَيْشًا أَوْ أَنْصَارًا يَا فُلَانُ

آن بادیه نشین بخدا سوگند نمیدانم که تو آن مرد را مگر قریش یا انصار را زیرا که ایشان را

أَصْحَابُ زَرْعٍ وَأَمَّا بَحْنُ فَلَسْنَا بِأَصْحَابِ زَرْعٍ فَضَحِكَ

صافند زراعت اند و اما باهشتییم خدا و ذلالت زراعت پس خندید

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَحَدَّثَنَا

آن حضرت صلی الله علیه وسلم ازین سخن ابرار روایت کرد بخاری و از

عالمی عالمی

عالمی عالمی

أَبِي مُوسَى رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بَابُ مُوسَى رَضِيَ عَنْهُ مَرَدِيسْتِ كَهْ فَرَمُودَ آنحضرت صلی الله علیه و سلم

إِنَّ لِلْمُؤْمِنِ فِي الْجَنَّةِ كَنْزَةً مِنْ لَوْلَاةٍ وَكَانَتْ حُجُوفَةً

بدرستیکه مرسلمانان در بهشت هرآنکه خیمه است از یک مردارید میان کاواک

عَرْضُهُ وَفِي رِوَايَةٍ طُولُهَا سِتُّونَ مِثْلًا فِي كُلِّ زَاوِيَةٍ

پهنائی آن خیمه و در دایره درازی آن خیمه شصت کروی است در هر گوشه

مِنْهَا أَهْلُهُ مَا يَرَوْنَ الْآخِرِينَ يَطُوفُ عَلَيْهِمُ الْمُؤْمِنُونَ

و از آن خیمه اهلیان می بینند دیگران را از اهل خانه که گردش بر گردانند و مؤمنان بر گردانند

جَنَّاتٍ مِنْ فَضْلِهِ أَنْبَتْهُمَا وَمَافِيهِ وَجَنَّاتٍ مِنْ ذَهَبٍ

در مسلمانان از فضل او آنگاه که از آنها و هر چه در آنهاست از شمع و در بهشت است

الْأَنْبِيبِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا بَيْنَ الْقَوْمِ وَبَيْنَ أَنْ يَنْظُرُوا

آنگاه که آنها از طلاست آنچه در آنهاست و نیست میان مردم و میان نظر کردن ایشان

إِلَى رَبِّهِمْ الْأَرْبَاءُ الْكَبِيرُ عَلَى وَجْهِهِ فِي جَنَّةٍ عَدْنٍ

چهار بار و در کار ایشان بده و برگرداند بزرگی و عظمت بزرگ پروردگار در بهشت که محل خلوت است

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ و از علی که مسمیست که فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَسَوْقًا مِثْلَ أَفْئِهَا

صلی الله علیه و سلم بدرستیکه در بهشت بلزاری است بیست هزار

بَشَرٍ كَوَلَا بَيْعٍ إِلَّا الصُّوفُ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءُ فَإِذَا اشْتَهَوْا

بازار خریدن و فروختن چیزی را هر صورتی خوب از مردان و زنان پس چون خواهش کنند

الْحَبْلُ صُورَةٌ دَخَلَ فِيهَا رِوَاهُ الدِّرْمِذِيُّ وَ

مرد و همچنین زن صورتی است که در آن میگردانند و این صورت را در ترمذی و از

سَعِيدٌ لِلْسَّيِّبِ رَضَا أَنَّهُ لَقِيَ أَبَا بَرَّةَ الْكُوفِيِّ

سعيد بن اسيب رض که دی پیش آمد ابوهریره الس گفت ابوهریره

أَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَجْمَعَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ فِي سُوقِ الْجَنَّةِ

سوال میکنم خدای تعالی را که جمع کند میان من و میان تو در بازار بهشت

فَقَالَ سَعِيدٌ أَفِيهَا سُوقٌ قَالَ نَعَمْ أَخْبَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ

پس گفت سعيد آیا هست در بهشت بازار پس گفت ایمن رسول خدا را که

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ فِي الْجَنَّةِ ذَاذَخٌ هَاتِزَكُوا

صلی الله علیه و سلم که بهشتیان چون در آیند بهشت را خند میکنند

فِيهَا بِفَضْلِ أَعْمَالِهِمْ ثُمَّ يُؤْذَنُ لَهُمْ فِي مَقَامِهِمْ

در منازل بهشت بقدر عملهای خود پشتر اذن کرده میشود و مرا ایشانرا از مقدار روز جمع

مِنْ أَيَّامِ الدُّنْيَا فَيُذَوِّقُونَ رَيْحَهُمْ وَيُكْرِمُونَ لَهُمْ عَشْرَةَ

از روزهای دنیا پس برآیند و ذائق میکنند هر ده کار خود را و ظاهر میکنند هر ده کار خود را

يَتَبَدَّى لَهُمْ فِي رَوْضَةٍ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ فَيُؤْضَعُ

و ظاهر میشود و تجلی میکند در بهشت و در عمارت پس نهاده میشود

لَهُمْ مَنَابِرُ مِنْ نُورٍ وَمَنَابِرُ مِنْ لَوْلَاءٍ وَمَنَابِرُ مِنْ تَقَاتٍ

ایشانرا منبر از نور و منبر از مردانیه و منبر از بخت

وَمَنَابِرُ مِنْ زَبْرَجِدٍ وَمَنَابِرُ مِنْ ذَهَبٍ وَمَنَابِرُ مِنْ

و منبر از زبرجد و منبر از طلا و منبر از نقره

وَيَجْلِسُ أَدْنَاهُمْ وَمَا فِيهِمْ دَرَجَاتٌ عَلَى كَثَابِ الْمِسْكِ

و بر سر آنها می نشیند و آنچه در آنهاست درجاتی است بر کتب مشک

وَالْبُكَارَةُ مَا يَرَوْنَ أَنَّ أَحَبَّ الْكَرْسِيِّ بِأَفْضَلِ مِنْهَا

و بکار آنست که می بینند که کرسی نشینندگان فاضل تر از بکار آنست

مَجْلِسًا قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَهَلْ نَرَى رَبَّنَا

از روئے نشستگان گفت ابو هریره گفتم من ای رسول خدا آیا من می بینم یا پروردگار خود را

قَالَ نَعَمْ هَلْ تَمَارُونَ فِي رُفْيَةِ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ لَيْلَةَ

فرمود آنحضرت آری آیا شک و شبهه می دارید در دیدن آفتاب همیشه و در دیدن ماهتاب در شب

الْبَدْرِ قُلْنَا لَا قَالَ كَذَلِكَ لَا تَمَارُونَ فِي رُفْيَةِ رَأْسِهِ

پس چاره دهم گفتیم شک نداریم فرمود همچنین شد نمی کنید در دیدن پروردگار خود

وَلَا يَتَّبِعُ ذَلِكَ الْمَجْلِسَ رَجُلٌ إِلَّا خَاضَهُ اللَّهُ فَحَاضَرَهُ

و باقی نمی ماند در آن مجلس و هر آنکه کلام میکند او را حق تعالی بپوشیده و حاضر می کند

حَتَّى يَقُولَ لِلرَّجُلِ مِنْهُمْ يَا فُلَانُ بْنُ فُلَانٍ أَتَدْكُرُ

تا آنکه میگوید خدا تعالی مردی را از ایشان ای فلان بن فلان آیا یاد داری

يَوْمَ قُلْتَ كَذَا وَكَذَا أَفِيذُكَ بِبَعْضِ عَدُوِّكَ فِي الدُّنْيَا

روزی که گفتی که چنین و چنان پس یاد میدادی در بعضی دشمنیها که کردی در دنیا

فَيَقُولُ يَا رَبِّ أَفَلَمْ تَغْفِرْ لِي فَيَقُولُ بَلَى فَيَسْعَاةٌ مَغْفِرَتِي

پس میگوید ای پروردگار آیا نه آمرزیده تو مرا بگناهان پس میگوید پروردگار بلی آمرزیدم از هر سببی که می آید

بَلَغْتَ مَنْزِلَتَكَ هَذِهِ فَبَيْنَاهُمْ عَلَى ذَلِكَ غَشِيَتَهُمْ

من رسیدی تو باین مرتبه و منزلت را پس و راستی آنکه بهشتیان بر خیال و دین مقال شدند و پیوسته ایشان را

سَحَابَةٌ مِّنْ قَوْفِهِمْ قَامَتْ عَلَيْهِمْ حَبِيبًا لِّمُحَمَّدٍ وَ

ابرایی از بالای ایشان پس بار دآن ابر بر ایشان فروغشید و می نمودند

مِثْلَ رِيحٍ شَيْئًا قَطُّ وَيَقُولُ رَبَّنَا قَوْمُوا إِلَيَّ مَا أَعْدَدْتُمْ

مانند بوی و بوی خیر را هرگز و میگوید پروردگار ما بایستید و بیایید بسوی من چه چیز آماده کرده اید

لَكُمْ مِنَ الْكَرَامَةِ فَخُذُوا مَا أَتَيْتُمْ فَنَاقِي سَوْفَاقِدْجَةٍ

و آنچه از بزرگی و کرامتی داشتید پس بگیرید هر چه بخواهید پس آئیم ما بازاری را که تحقیق کرده اند

بِهِ الْمَلَائِكَةُ فَوْقَهُ مَا لَمْ تَنْظُرِ الْعُيُونُ إِلَى مِثْلِهِ وَلَمْ تَسْمَعْ الْأَذَانُ

اورا فرشتگان در آن می بینیم چیزی را که نگاه نکرد و اند چشمها مانند آنرا و نشنیده اند گوشها مانند آنرا

وَلَمْ يَخْطُرْ عَلَى الْقُلُوبِ فَيَحْمِلُنَا مَا أَشْتَهَيْنَا لَيْسَ بِبَاعٍ

و نه گذشت است بر دلها مانند آن پس بر داشته میشود بر روی ما هر چیزی که خواستیم و از روی گردیم فروخته

فِيهَا وَلَا يَشْتَرِي وَفِي ذَلِكَ السُّوقِ يَلْقَى أَهْلَ الْجَنَّةِ

نمیشود در آن بازار و نه خرید میشود و در آن ملاقات میکنند بهشتیان

بَعْضُهَا بَعْضًا قَالَ فَيُقْبَلُ الرَّجُلُ ذُو الْمَنْزِلَةِ الْمُرْتَفِعَةِ

بعضی از ایشان را بعضی را گفت آنحضرت پس وی می آرد مردی خداوند مرتبه بلند

فَيَلْقَى مَنْ هُوَ دُونَهُ وَمَا فِيهِمْ مَدْرِي فَيَرُوعُهُ مَا يَرَى

پس پیش آید کسی را که کمتر است و در میان آنهاست و نسبت در بهشتیان در آن و خسیس پس شگفت می آرد

عَلَيْهِ مِنَ اللَّبَاسِ فَمَا يَنْقُضِي أَخْرَجَ يَتِيهِ حَتَّى يَتَحَمَّلَ

دو مرتبه را چیزی که بر مرد علی مرتبه است از لباس پس نیکیز و پایان سخن آن مرد که بانفس خود کرده تا آنکه ظاهر میگردد

عَلَيْهِ مَا هُوَ أَحْسَنُ مِنْهُ وَذَلِكَ لِأَنَّهُ لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ

بر آنکس که در مرتبه است لباسی که بهتر است از لباس او که بوده است بر او و آن ظهور احسن از بهت آنست

أَنْ يَحْزَنَ فِيهَا ثُمَّ تَنْصَرِفُ إِلَى مَنْزِلِنَا فَيَتَلَقَّانَا الزَّوْجَانِ

که نمی نرود در هیچ یک را که اندو گین کرد و در بهشت پس تر باز میگرددیم ما صومنا که خود پس پیش می آیند از آن

فَيَقُلْنَ مَرْحَبًا وَ أَهْلًا لَقَدْ جِئْتَ وَأَنْ يَكُ مِنْ أَمَالٍ

پس میگویند ما را خوش آمدید و خانه خود را آمید و میگوید هر یک مرد خود که تحقیق آمدی تو و حال آنکه ما از تو بیگانه

أَفْضَلُ مِمَّا فَكَّرْنَا عَلَيْهِ فَيَقُولُ إِنَّا جَالِسْنَا الْيَوْمَ رَبَّنَا

فاصلتر از آنچه جدا شده بود از ما بران جمال پس میگوئیم باز زنان خود بدستیک می نشیند کردیم و روزی

إِلَيْكَ أَرْوَحُ وَ يَحْمِلُنَا أَنْ نَتَقَلَّبَ بِمِثْلِ مَا أَنْقَلَبْنَا رَوَاهُ الْبُرْهَانِيُّ

خود را که نیکو کنند و تنگنا و بر او است که باد گردیم بمانند آنچه باز داشته ایم رواه ترمذی

وَابْعَثْنَا نُوحًا **وَالْحَبْلَ قَوًى** **وَالنَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ**

و این ما به و از سبیل از آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ يَقُولُ اللَّهُ تَرِيدُونَ

و سلم و آنحضرت صلی الله علیه و آله چون در آیند بهشتیان بهشت را میگویند خدا تعالی میخواهی چیزی را

أَرِيدُكُمْ فَيَقُولُ أَلَمْ تُبَيِّضْ وُجُوهَنَا أَلَمْ تَدْخُلْنَا

که دریا و کنه غمار بر آمدن بهشت پس می بیند بهشتیان آیا سفید درویش نکرد ایندی رو ما را با فاضل حسن و جمال و زیاده

الْجَنَّةَ وَتُخَيِّنَانَا مِنَ النَّارِ قَالَ فَيُرْفَعُ الْحِجَابُ فَيَنْظُرُونَ

ما را در بهشت و خیانت ما را از آتش دوزخ فرمود پس برداشته میشود پرده پس می نگرند

إِلَى وَجْهِ اللَّهِ تَعَالَى فَمَا أُعْطُوا شَيْئًا أَحَبَّ إِلَيْهِمْ مِنَ النَّظَرِ

سبک ذات احدی تعالی پس داده نشود بهشتیان چیزی را که دوست تر بود نزد ایشان از نظر کردن

إِلَى رَبِّهِمْ ثُمَّ تَلَا لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَى وَزِيَادَةٌ قَرَأَهُ مُسْلِمٌ

بجانب خود و اگر بهتر خواند آنحضرت این آیت را که کس را که نیکی کرده اند میبهم نیکی و زیادت و دیدار راه مسلم

وَعَمْرٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از ابن عمر مرویست که فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ إِنَّ أَدْنَى أَهْلِ الْجَنَّةِ مَنْزِلَةً لِمَنْ يَنْظُرُ إِلَى جَنَاتِهِ

و سلم بدستیکه کمتر و بهترین بهشتیان از روی قدر هر آینه کسی که می نگرد بجانب باغهای خود

وَأَنْزَلَ وَاجِبَهُ وَنَعِيمَهُ وَخِدْمَتَهُ وَسُرُورَهُ مِيسِرَةَ الْفَيْسَةِ

و از نان خود و تکامل و مشارب و ملاس و خدمتگاران و سریرها و تاسافت هزار سال

وَإِنْ كَرِهَتْهُ عَلَى اللَّهِ مِنْ يَنْزِلُ وَبِهِ غُدُوَّةٌ وَعَشِيَّةٌ

و اگر او را نپسندد خدا تعالی کسی که می نگرد بجانب ذات مقدس و صبح و شام

تَقَرُّ أَوْ جَوْهَةٌ يَوْمَيْنِ نَاضِرَةٍ إِلَى رَبِّهَا نَاطِرَةٌ قَرَأَهُ أَحْمَدُ وَابْنُ

پس تفریح نماید روزی باشد در آن تروتاز و بجانب پروردگار خود نظر کند و راه احمد و ابن

له خبر از آنکه

وَعَنْ أَبِي زُرَيْرٍ الْعَقِيلِيِّ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَكَلْتُ

د از ابے زربین عقیلے مروسیست گفت گفتتم یا رسول الله آیا هر یکی

أَيُّ سَرَّابَةٍ مُخْلَبًا بِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ قَالَ بَلَى قَالَ قُلْتُ وَمَا آيَةُ

مے بسند از مایرورد کار خود را در حالی که نهامت روز قیامت فرمود آن حضرت آری می بیند هر یکی گفت ابو زرین

ذَلِكَ فِي خَلْقِهِ قَالَ يَا أَبَا الزَّرِيرِ أَلَيْسَ كُلُّ بَرٍّ يَرَى الْقَمَرَ

و نشان دین در مخلوق گفت آنحضرت ای ابو زرین آیا نیست هر یک از شما که می بیند ماه را

كَيْلَةَ الْبَدْرِ مُخْلَبًا بِهِ قَالَ بَلَى قَالَ فَإِنَّمَا هُوَ خَلْقٌ

در شب چهارده تنها بے مزاحمت گفت ابو زرین آری می بیند فرمود آنحضرت پس نیست ماه مگر مخلوق

مِنْ خَلْقِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَجَلٌ وَعَظُمُ رَأْوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

از مخلوقات خدا که در وی این صفت است و حدای تعالی جلیل تر و عظیم تر است رواه ابو داود

بَابُ الْبُكَاءِ وَالْخَوْفِ

باب در بیان گریه و خوف

قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ فَلْيَضْحَكُوا

بگو آتش دوزخ سخت تر است از روی گریه اگر باشند بداند پس باید که بخندند

قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

اندک و بگریند بسیار پاداشش بآنچه بودند میکنند

وَيُخَذُّ رُكُومُ اللَّهِ نَفْسَهُ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

و می ترسانند شمارا خدا از نفس و سوی خداست بازگشت و هر آینه بدستی آخر بدیم آدمی را

وَلَعَلَّكُمْ مَّا تَسْأَلُونَ بِهِ نَفْسَهُ وَتَحْنُ أَقْرَبَ إِلَيْهِ مِنْ حَبْرٍ

و میدانیم آنچه و سوسه میکنند بدان نفس او و ما نزدیک تریم بسوی او از زرگ

الْوَيْدِ إِذْ يَتَلَفَّى الْمُتَلَفِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشَّمَالِ

بان چون فرا گیرند گان از دست و از چپ

ج ۱۰ ک ۱۰
ج ۱۱ ک ۱۱
ج ۱۲ ک ۱۲
ج ۱۳ ک ۱۳
ج ۱۴ ک ۱۴
ج ۱۵ ک ۱۵
ج ۱۶ ک ۱۶
ج ۱۷ ک ۱۷
ج ۱۸ ک ۱۸
ج ۱۹ ک ۱۹
ج ۲۰ ک ۲۰
ج ۲۱ ک ۲۱
ج ۲۲ ک ۲۲
ج ۲۳ ک ۲۳
ج ۲۴ ک ۲۴
ج ۲۵ ک ۲۵
ج ۲۶ ک ۲۶
ج ۲۷ ک ۲۷
ج ۲۸ ک ۲۸
ج ۲۹ ک ۲۹
ج ۳۰ ک ۳۰

قَعِيدًا مَّا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

بمنشین غمید از دین سخن مگر زدار نگاہبانے آمادہ است

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ

ای آئنا کہ گرویدہ اید بترسید از خدا و گویند تے انچه پیش فرستادہ است

إِعْدًا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ وَلَا تَكُونُوا

برعالمردا و ترسید از خدا کے بد رفتاری خدا داناست با نچه میکند و مباحثید

كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْسَاهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ

مانند آنکہ گمراشتند خدا را پس فراموش کرد ایشان نفسہا ایشان را آنکہ وہ

الْفَاسِقُونَ وَاتَّقُوا اللَّهَ مِمَّا سَرَدْتُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِي

ایشان فجاء و بکنندگان و اخفہ کنید از انچه روزی دادیم شمارا پیش از آنکہ بسیاہ

أَحَدُكُمْ الْمَوْتَ فَيَقُولُ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ

یک شمار موت پس گوید پروردگار من چرا حملت ندہی مرا تا مدتی نزدیک

فَأَصْدَقَ وَآكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا

پس صدق کند و باشم از صالحین و ہرگز حملت ندہد خدا نفس را چون

جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ وَإِنْ تَبَدَّلَا

باید وقت آن و خدا کے داناست با نچه میکند اگر آشکارا کنید

مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخَفُّوهُ يَخَافُكُمْ بِهِ اللَّهُ فَتَعَفُّوا

انچه در نفسہا کے شمارت یا پنهان سازد آنرا شمار میکند بآن خدا پس بیامرز و آنرا

مِنْ نِّشَاءٍ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ

کہ خواہد و عذاب کند ہر خواہ روایت است از سهل بن سعد رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْعَبْدَ

گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بدستیکہ بندہ

۱۲۸۶ کوئی

۱۲۸۶ کوئی

۱۲۸۶ کوئی

لِيَعْمَلَ عَمَلًا أَهْلُ النَّارِ وَإِنَّهُ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَيَعْمَلُ عَمَلًا

هر آینه عمل میکند عمل اهل دوزخ و حال آنکه وے از اهل بهشت است و عمل میکند عمل

أَهْلِ الْجَنَّةِ وَإِنَّهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ وَإِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنَّوَاتِمْ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

اهل بهشت و حال آنکه وے از اهل دوزخ است و جز این نیست که اعتبار اعمال بخواتیم است متفق علیه

بَابُ فِي الْأَيْمَانِ بِالْقَدَرِ

باب در بیان ایمان آوردن بقدر

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ أَبُو الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

از ابو هریره رضی الله عنه مردیست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا تَعْلَمُ مَا أَعْلَمُ لَكُمْ بَيْتُهُ

و سلم سوگند جان ذاتی که بقای ذات من دست قدرت است اگر این بیتم را می بینید من از احوال

كَثِيرًا وَأَوْضَحَكُمْ قَلِيلًا رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

بسیار و میخندید اندک رواه بخاری و عن

أُمِّ الْعَلَاءِ الْأَنْصَارِيَّةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

ام علاء انصاریه رضی الله عنها گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا أَدْرِي وَاللَّهِ لَا أَدْرِي وَأَنَا رَسُولُ اللَّهِ

علیه و سلم بخدا سوگند در نمی یابم من بخدا سوگند در نمی یابم من و حال آنکه من رسول خدا

مَا أَفْعَلُ بِي وَلَا بَكُمْ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ

چه کرده میشود بمن و چه کرده میشود بشما رواه البخاری و عن ابن عمر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أُنْزِلَ إِلَيَّ

مردیست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم چون بر من نازل میگردد

يَقُولُ عَدَا بَا أَصَابَ الْعَذَابُ فَكَانَ فِيهِمْ ثُمَّ يَجْتَنِبُ

بزرگوار می عذاب می رسد عذاب هر که باشد در میان ایشان بهتر است از عذاب

۴۷
بخاری و ابوداود
در بیان ایمان آوردن بقدر

در بیان ایمان آوردن بقدر

در بیان ایمان آوردن بقدر

إِلَى الصُّعَدَاتِ تَجَارُونَ إِلَى اللَّهِ قَالَ أَبُو ذَرٍّ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ

لسبوت صحرا در حالیکه ناله کنندگان اید بدرگاه خدا تعالی بخت ابو ذری کا شغل بود میهن

شَجَرَةً تَعُضِدُ رَأَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ

درختی که بریده میشود رواه احمد و ترمذی و ابن ماجه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از ابو هریره ر. م. روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ خَافَ أَذْجَ وَمَنْ أَذْجَ بَلَعَهُ الْمَنْزِلُ

علیه و سلم کسی که ترسد از کسی میگزیزد اول شب و کسی که میگزیزد اول شب بیدار منزل را

أَلَا إِنَّ سِلْعَةَ اللَّهِ غَالِيَةً أَلَا إِنَّ سِلْعَةَ اللَّهِ الْجَنَّةَ

آگاه باشید که کالای خدا تعالی گران قیمت است آگاه باشید که کالای خدا عبارت از بهشت است

رَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ قَالَ يَقُولُ اللَّهُ ذِكْرًا

رواه ترمذی و نسائی از انس رضی عنہ روایت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و آله

أَخْرَجُوا مِنَ النَّارِ مَنْ ذَكَرَنِي يَوْمَ مَا أَوْحَا فَنِي فِي مَقَامٍ

بهرشتگان بیرون آری از آتش کسی را که یاد کرده است مرا در روزی یا ترسیده است از من در مقامی

رَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالتِّرْمِذِيُّ

روایت کرده است این حدیث را ترمذی و بیہقی در کتاب البعث و النشور

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ قَالَتْ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از عائشہ رضی گفت پرسیدم من آن حضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ هَذِهِ الْآيَةِ وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ

علیه و سلم از من این آیت که آن کسانیکه میبندند چهره

مَا اتَّقَوْا وَّقُلُوبُهُمْ وَجَلَةٌ أَهْمُ الَّذِينَ يَشْرَبُونَ

دادہ شده اند و دلهاست ایشان ترسان لرزان است آیا ایشان آمانند که شراب میخورند

إِلَىٰ فَاذًا وَلَيْتُكَ الْيَوْمَ وَصَّيْتُكَ إِلَىٰ فَسَتَرِي صَنِيعِي

پس چون دالے شدم من بر تو امروز و باز گشته تو بسوخته من پس نزدیک است که به بینی تو

بِكَ قَالَ فَيُسْعِرُ لَهُ مَدَّ بَصَرَهُ وَنَفَثَ لَهُ بِأَبِ إِلَىٰ الْجَنَّةِ

تو فرمود پس فراخ کرده میشود مر آن بنده امقداد را و بیاض آن بنده کشاده میشود مر آن بنده را در بسوخته

وَإِذَا دُفِنَ الْعَبْدُ الْفَاجِرُ أَوِ الْكَافِرُ قَالَ لَهُ الْقَبْرُ لَا مَوْجِبًا

و چون دفن کرده میشود بنده فاسق یا کافر میگوید مرا و را گور لا مر حبا

وَلَا أَهْلًا أَمَّا إِنْ كُنْتَ لَا لَغْضَ مَنْ يُمِشِي عَلَىٰ ظَهْرِي

ولا ا هلا اما ان گاه باشن تحقیق بود که تو دشمن تر بسوخته من از هر کسی که میرود پشت من

إِلَىٰ فَاذًا وَلَيْتُكَ الْيَوْمَ وَصَّيْتُكَ إِلَىٰ فَسَتَرِي صَنِيعِي

نزد من پس چون حاکم گردانیده شدم بر تو امروز و باز گشته تو بسوخته من پس نزدیک است که به بینی تو

بِكَ قَالَ فَتَلْتَمِعُ عَلَيْهِ خَلٌّ يَخْتَلِفُ أَخْلَاعُهُ قَالَ وَقَالَ

بنو گفت آن حضرت پس بهم می آید قیصر بر تو تا آنکه مختلف میشوند استخوانهای پیکر تو گفت ابو سعید

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا صَاحِبِ فَادْخُلْ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم ای همشنان خود پس در آورد

بَعْضُهَا فِي جَوْفِ بَعْضٍ قَالَ وَيَقْبِضُ لَهُ سَبْعُونَ تَنِيخًا لَوْ

بعضه انگشتها را درون بعضی گفت آنحضرت و گماشته میشود مر آن بنده را هفتاد و اندوا

أَنَّ وَاحِدًا مِنْهَا نَفْخٌ فِي الْأَرْضِ مَا أَتَبَتْ شَيْئًا مَا بَقِيَتْ

اگر یکی از آن دم کند در زمین فرو یاند زمین چیزی را تا آنکه پائیده بماند

الدُّنْيَا فَيَنْهَسُهُ وَيَجِدُ شَيْئًا حَتَّىٰ يُقْضَىٰ بِهِ إِلَىٰ الْحِسَابِ

دنیای پس میگززد آن مار آن بنده را و می خراشد و می کند پوست او را تا آنکه صابیده بشود آن بسوخته حساب

قَالَ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّمَا الْقَدَرُ

گفت ابو سعید فرمود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم نیست که در

رَوَضَةٌ مِّن رِّبَا ضِ الْجَنَّةِ أَوْ حَفْرَةٌ مِّن حُفْرِ النَّارِ

مرغزارے از مرغزارهای بہشت یا غاری از غارهای آتش دوزخ

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ

رواہ ترمذی وروایت است از ابن عباس کہ گفت ابو بکر

يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ شَيْبَتِ قَالَ شَيْبَتَنِي هُوْدُ وَالْهَاقِيعَةُ

ای رسول خدا تحقیق پیر شدی فرمود آن حضرت پیر گردایدم مرا سوره ہود و سورہ ہاقعہ

وَالْمُرْسَلَاتُ وَعَمَّ يَتَسَاءَلُونَ وَإِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ رَوَاهُ

والمرسلات و عم يتساءلون و اذا الشمس كورت و اگر کورت شود

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ إِنَّا كُنَّا نَلْعَلُونَ أَعْمَالًا

ترمذی و از انس کہ ہم در نیت گفت انس بدستیکشما ہر آنہ می کنید علمائے

فَهِیَ آدَقُ فِیْ أَعْيُنِكُمْ مِنَ الشَّعْرِ كُنَّا نَعُدُّهَا عَلَى عَهْدِ

کہ آن علمائے بدیکتر است از مو و زلف شما می شمردیم آنرا در زمان

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْمَوْثِقَاتِ يَعْنِي

آن حضرت صلوات اللہ علیہ و سلم از مو و زلف از مو و زلف

الْمُهْلِكَاتِ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ

مہلکات روایت کردہ بخاری و عن ابی ہریرہ رضی گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ فِي رَأْيِي بِشَعْرِ

آنحضرت کہ فرمود علیہ السلام کہ در رأی من بدستیکش

خَشْيَةِ اللَّهِ فِي السِّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ وَكَلِمَةِ الْعَدْلِ فِي الْغَضَبِ

کے ترسیدن خدا در سرائے و آشکارا و کلمہ عدل در حالت غضب

وَالرِّضَاءِ وَالْقَصْدِ فِي الْفَقْرِ وَالْغِنَى وَأَنَّ أَهْلَ مَنْ قُلْتُمْ

و الرضا و القصد فی الفقر و الغنی و ان اهل من قلیتم

وَأَعْطَى مِنْ حَرَمَتِهِ وَأَعْفَقَ عَنْ مَنِّ غَائِبِي وَأَنْ تَكُونِ

پیغمبر آنکه عطا کنیم کسی را که محروم گرداند مرا ششم آنکه عفو کنیم از کسی که غایب شد مرا هفتم آنکه

صُمِّتِي فِكْرًا وَزُقِي ذِكْرًا وَنَظَرِي عِبْرَةً وَأَمْرًا

باشد خاموشی من فکر در تحصیل معرفت هشتم آنکه باشد نطق من ذکاوت نهم آنکه باشد نظر من عبرت دهم آنکه

بِالْعُرْفِ وَقِيلَ بِالْمَعْرُوفِ رَأَاةً رَزِينٌ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ

بعرف و در روایت آمده است بجا عرف لفظ معروف رواه رزین و از عبد الله

ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن مسعود رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

مَا مِنْ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ يَخْرُجُ مِنْ عَيْنَيْهِ دُمُوعٌ وَرَأَى كَانِ

نیست کسی بنده مسلمان که بیرون آید از دو چشم او اشک اگر چه باشد آن

مِثْلَ رَأْسِ الذَّبَابِ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ تَمْرُ يُصِيبُ شَيْئًا

مانند سر مگس در صغر از ترس خدا تعالی بهتر برسد آن اشک چیزی را

مِنْ حَيْرٍ وَجْهَهُ الْأَحْرَمَةُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ رَأَاةً ابْنُ مَاجَةَ

از طاهر روی و می گماند که حرام گرداند خدا تعالی آن بنده را بر آتش و رخ رواه ابن ماجه

وَعَنْ أَبِي نَضْرَةَ رَضِيَ أَنَّ رَجُلًا مِّنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از ابی نضره رضی که مردی از یاران پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقَالُ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ دَخَلَ عَلَيْهِ أَصْحَابُهُ يَعُودُونَ

علیه وسلم است که گفتند میشود او را ابو عبد الله در آمدند بروی یاران او در حالیکه بیمار است

وَهُوَ يَبْكِي فَقَالُوا لَهُ مَا يَبْكِيكَ أَلَمْ يَقُلْ لَكَ رَسُولُ اللَّهِ

و حال آنکه او میگریست پس گفتند ما او را چه چیز میگریاند ترا آیا نگفتند پیشتر آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُذْ مِنْ شَأْنِكَ لَمْ أَقْرَأْ سَخِي

صلی الله علیه وسلم که کوتاهی کن از موسی برودت خود بپوش برقرار دار آنرا تا آنکه

تَتَقَانِ قَالَ بَلَىٰ وَلَكِنْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ملاقات کرنے میں اور نبی گفت ابو عبد اللہ کے بشارت دادہ ولیکن شنیدم پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ يَجْلِبُ قَبْضَ يَمِينِهِ قَبْضَةً وَآخَرَىٰ

وسلم را کہ میگفت برستیکہ خداوند تعالی گرفت بدست راست خود مشتے

بِالْبَيْدِ الْآخَرَىٰ وَقَالَ هَذِهِ لَهْذِهِ وَلَهْذِهِ وَلَا آيَاتٍ

وگرفت جماعتے دیگر بدست دیگر وگفت خدا کے تعالیٰ کہ این جماعت مر این راست یعنی بہشت را و این

وَلَا آدِرِي فِي آيِ الْقَبْضَتَيْنِ أَنَا سَرَاوَاهُ أَحْمَدُ

مردوخ راست و پرد اندازم و در نمی یابم و نمی دانم کہ من در کدام یکے ازین دو قبضہ ام من رواہ احمد

بَابُ صِفَةِ النَّارِ وَأَهْلِهَا

باب در بیان صفت نار و اهل نار

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمَلِّ لَهُمْ خَيْرًا لِّأَنفُسِهِمْ

و نہ پندارند آنانکہ کفر و بدند برستیکہ انچه میدہم مرا ایشانرا بہتر است مر لفسہا کے ایشانرا

أَنَّمَا نُمَلِّ لَهُمْ لِيَزْدَادُوا إِثْمًا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ

بہرستی انچه میدہم مرا ایشانرا تا زیادہ کنند گناہ را و مرایشانرا عذاب سوزناک

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ مُمِقِلُونَ

و بہرستی بسیار کردیم برای دوزخ بسیار از دیوان و آدمیان مرا ایشانرا ذلتناک

لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ

نہ در با بند بآن و مرایشانرا چشمناست نہ بینہ بدان و مرایشانرا

أَذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا وَلِلَّهِ كَالْآلَاءِ بَلْ هُمْ

گوشہناست نہ شنوند بدان آن گروه مانند ہارسایان اند بلکہ ایشان

أَضَلُّ أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ

گمراہ تر اند آن گروه ایشانرا غافل و تمام شد سخن پروردگار تو

و نہ پندارند

بہرستی

نہ در با بند

لَا مُلْكَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ وَقُلِ الْحَقُّ

هر آینه پر گردانم دوزخ را از دیوان و آدمیان همه و بگو این سخن درست

مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُخَوِّمْ مَنْ شَاءَ فَلْيَفْلَحْ إِنَّ آتَاءَنَا

آمده است از پروردگار شما پس هر که خواهد بترساند و هر که خواهد

لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَفِيضُوا

برای ستمگران آتشی که بگرداگرد درازد ایشان را بر دایه های او در فراز خواهد کند

يُعَاثُّوا مَاءً كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ لَبِئْسَ لَشْرَابٍ وَسَاءَتْ

از تشنگی فراز در سینه شوند بآب مانند مس که اختر بریان کند و هر آینه بد شرابی است و بد است

مُرْتَفَقُهُ وَضِعَ الْكُتُبُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ

آتش جای بود و در آن نهاده شد کتب و می بینی گناهکاران را ترسان از آنچه در است

وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا مَا لِهَذَا الْكِتَابِ يَغَادِرُ صَغِيرَةً

و گویند ای ما وای چیست مر این کتاب را که نه فرو گذاشته است عمل خود را

وَلَا كِبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا

و نه بزرگ را مگر شمرده و بیابند آنچه کردند حاضر

وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا وَإِن مِّنْ مُّجْرِمٍ إِلَّا أُولُو الْأَعْنَ

و نه ستم کند پروردگار هیچ کس را و نه است از شما مگر نذرنده آن است

عَلَىٰ رَبِّكَ حَتَّىٰ مَقْضِيَّاتُ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ

بر پروردگار تو جزای مکرر کرده شده پس بمانیم آنرا که پرستیدند و بگذاریم

النَّاسَ حَتَّىٰ نُفِخَ فِي الصُّورِ الْيَوْمَ الْقَدِيمِ

ستمگران را و در آن بوزانند ایشان و بنهیم ترازد دایه های راست را برای روز استغفر

فَلَا تَنْظُرْ وَتَنبِئُكَ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ

پس ستم کرده نشود و خبری را و اگر باشد به مسنگ دانه از سبند

جلد شانزده

جلد شانزده

جلد شانزده

جلد شانزده

مقدار کوه

اتَّيْنَاهَا وَفَا بِنَا حَاسِبِينَ اِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ

بیاریم آنرا و بسنده اتم شمارنده بدستی شادانچه می پرستید

مِنْ دُونِ اللّٰهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ اَنْتُمْ لَهَا وَاَرْحُوتُ

از جز خداست آتش انگیز دوزخید شما بان گذرند گانید

كُوْكَانَ هُوَ لَا اِلَهَٔ مَّا وَّرَادُ وَّهَاءُ كُلِّ فِیْهَا خَالِدُونَ

اگر بودند آن گروه خدا یان نیامند بان و همه دران جاوید باشند

لَهُمْ فِیْهَا نَارٌ فِیْزُورُ وَّهُمْ فِیْهَا لَا یَسْمَعُونَ قَالِیْنَ كَفَرُوا

مرا ایشان راست دران تالارزار و ایشان دران آتش نمی شنوند سخن که بد ایشان شود و ایشان

قُلِعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِنْ نَّارٍ یَصْبُ مِنْ قَوِّ

نگردیدند بریده شد برای شان جامها از آتش ریخته شود از زبر

رُؤُوسِهِمْ الْحَمِیْمُ یَصْهَرُ بِهِ مَا فِی بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ

سرهای شان آب گرم گداخته شود بان آنچه در شکمهای شالست و پوستها

وَلَهُمْ مَّقَامِعٌ مِنْ حَدِیْدٍ سَا اَرَادُوا اَنْ یَخْرُجُوا

و مرا ایشان است گزلبا از آهن هرگاه خواهند که بیرون آیند

مِنْهَا مِنْ عَمَّا عُبِدُوا فِیْهَا وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِیْقِ

ازان از اندوه باز گردانیده شوند دران و بپخشید عذاب سوزنده

وَبِیَوْمٍ نَشْغُوكَ السَّمَاءُ بِالْغَیْمِ وَنُزِّلُ الْمَلَائِكَةَ تَنْزِیْلًا

و در روزی که شغافند آسمان بابر و فرو فرستاده شوند فرشتگان فرو فرستاده

اَلْمَلٰٓئِكُ یَوْمَئِذٍ لَّیْسُ حُجْنٌ وَكَانَ یَوْمَئِذٍ لَّکَفَرٌ

یا دغلبه آن روز ثابت است مرخص را و باشد آن روز برنا گردیدگان

عَسِیْرًا وَّیَوْمَ یَعْصِی الظَّالِمُ عَلٰی یَدِیْهِ یَقُولُ یٰلَیْتَنِیْ

دشوار و آن روز که خاید ستکار بر دستهای خود گوید کاشکی من

مقدار کوه

مقدار کوه

اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا يَا وَيْلَتَى لَئِن لَّمْ أَتَّخِذْ

فرا گرفتیم با فرستاده راه ای هلاکت من کاشکے من نگر نفتم

فَلَا نَأْخُلِيكَ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي

فلان را دوست ہر آئینہ بدرستی مگر ہمارا از یاد کرنے پس از آنکہ آمد مرا

وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ

وہمست دیو برائے آدمی فرا گذارندہ و غیبت فرستادہ ای پروردگار من

إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا وَالَّذِينَ كَفَرُوا

بدرستی گروہ من فرا گرفتند این قرآن را فرا گذارندہ و آنانکہ زکر دیدند

لَهُمْ نَارٌ جَهَنَّمَ لَا تَقْضِي عَلَيْهِمْ فِيمَوْتُؤُوا وَلَا يَخْفُفُ

مرایشانرا آتش دوزخ است حکم کردہ نشود برایشان تا بمرند و سہل کردہ نشود

عَنْهُمْ وَمَنْ عَنِ ابْنِ آدَمَ كَذَلِكَ يُخْرِجُ كُلُّ كَافِرٍ وَهٖ

از ایشان از عذاب آن بچین بادش دہم ہر ناسپاس را و ایشان

يَصْطَرِّخُونَ فِيهِمْ إِنَّ جَانِئَهُمْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي

فرا یاد کنند دران ای پروردگار ما بیرون کن ما را اینہم شایدہ جز آنکہ بودیم

كُنَّا نَعْمَلُ أَوْ لَمْ نَعْمَلْ مَا يَنْتَدِرُ فِيهِ مَنْ تَدَّكَرَ وَجَاءَهُمْ

ہے کردیم آیا زندگانے مذاہم شمار آنکہ پندگیرد دران آنکہ پندگیرد و آمد بشما

السَّيِّئُونَ فَقَدْ وَقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ صَدَقَةٍ هَذِهِ هِيَ

بیم کنندہ پس نیست ہر ستکارانرا ہیج یدرے این دوزخی است

الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ اَصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا

کہ بودید وعدہ کردیم دران روز باجمہ بودید

كُنْتُمْ وَنَالِ الْيَوْمَ نَخْتِمُ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ

ہویدہ امروز ہر نہیم ہر دہشان شدن دشمن کہ یہ ہما

بزم برکت

بزم برکت

جزء ۱۲ رکوع ۱۱

جزء ۱۲ رکوع ۱۱

جزء ۱۲ رکوع ۱۱

أَيْدِيَهُمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ
 دستهایشان و گواهی دهند پاهاشان آنچه بودند کسب میکردند
 وَيَوْمَ يُنْفَخُ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ
 و روزیکه برافکنند دشمنان خدا را سوزان آتش پس ایشان را نذر شوند
 حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ
 تا چون آیند آنرا گواهی دهد بر ایشان گوشتهایشان و دیدهایشان
 وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ وَقَالُوا لِمَ جَاءَ لَنَا
 و پوستهایشان بچنانچه بودند میکردند و گویند مرید استهای خود را
 لِمَ شَهِدَتْ عَلَيْنَا قَالَ أَلَمْ نَقُلْ أَنَّ اللَّهَ لَإِلَهِهِ لَطْفٌ
 چرا گواهی دهد بر ما گویند پس چون آورد ما را خدا را که بسختی آورد
 كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ قُلْ إِلَهُكُمُ اللَّهُ
 هر چیزی را او آفرید شما را نخستین بار پس بگو اوست خداوند یگانه
 يَوْمَ نَقُولُ لِلَّذِينَ هَلْ آمَنَّا بِهِ قُلُوبُكُمْ مِنْ
 روزیکه گوئیم مردوزخ را آیا پر شدی و گوید آیا هیچ
 قَدْ زِيدَ بِآيَاتِهَا الدِّينَ أَمْ نَوَاقٍ أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ
 زیاده است آیتها دین را یا نیکوایان خود را و کسان خود را
 نَارًا أَوْ قُودَهَا النَّاسُ وَالْجِبَارُ عَلَيْهِمْ مَلَكَةٌ غُلَظٌ
 از آتش که آتش آگیزد مردمان و سنگ اند بان فرشتگان درشت
 شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ
 سخت نافرمانی نمکنند خدا را آنچه فرمود آنها را و میکنند
 مَا يُؤْمَرُونَ يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ
 آنچه فرموده بخورند روزیکه برافکنند از امر سخت و خوانده شوند

إِلَى اللَّهِ فَلَا يَسْتَعِذُّ بِشَيْءٍ خَافِئَةً أَمَّا لَهُمْ تَرْفَعُ

سوے مسجد پس نتوانند فروترین چشمہای شان فرو و دیخانرا

ذَلِكَ مَقْصُودُ كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَى الشُّجُورِ وَهُمْ فِي

خوارے و بدرستی کے بودند خواندہ مشغول سپرے مسجد و ایشان اندرست بود و در کتب

وَمِنْ فَكْرِ بِلَهَذَا ۱۱ سَكُنْتُمْ رَجُلٌ مِنْ حَيْثُ

مرا و آنرا که در مرغ میکند باین

وَأَمِلْ لِهَؤُمَرَاءِ الَّذِينَ فِي أَيْدِيكَ مَتِّينِينَ خُزَّاجِ الْمَلِكِ

از آن زمان که دولت دهم ایشا را بدست عقوبت من است بجا میروند فرموده

وَالرُّبُوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ

و میرٹھ کے لیے خدا در روزی بہشت ستارہ اندازہ او پنجاہ ہزار سال

كَأَمِيرٍ صَبِيحًا جَمِيلًا اللَّهُمَّ وَكَلِّ لِعَيْنَيْهِ قُرْبَةً

پس شکیبائے کن برکنہ یب منکران شکیبائی نیک و رشیکه کلاسی سینه عذقیامت اور ازما کلاسی ما

لَا تَكُونُوا الشَّمَاةِ كَانًا ۖ يَمُوتُ وَيَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ۚ وَلَا يَكُونُ

روز دیگر کرد آسمان مانند مسی گرفته و رفتند کوهها مانند پت زرد شدند و در پی رسید

حَسْبُكُمْ حَمِيمًا نَبِيًّا وَنَهْمٌ يَوَدُّ الْاِسْمَ الْفَتْلِي مَر

خوبی. خوشتر را. ۱۲. ده شوند ایشان دوست دار دگمان آنکه خبر ده از

عَلَّمَ ابْنَهُ مِثْلَ أَبِيهِ وَصَاحِبَهُ وَكَسَاهُ وَفَصَّلَتْهُ

کهنه خود به پسران خود وزن خود و برادر خود و خویشان خود

الَّتِي تَقُولُ: وَمَنْ فِي الْكُرْحِ مِنْ جَمِيعِ الْمَشْرُوقِينَ كُلِّهَا

در حالے داؤدا پروردگار در زیر دست

لَا تَزِرُ وَازِعَةٌ وِزْرَ ثَانِيَةٍ ۚ وَمَنْ يَتَزَوَّجْ مِنْكُمْ فَلْيَسُدَّ وَجْهَهُ ۚ وَأَمَّا الْبُيُوتُ فَانْصُرُوا ۚ وَابْتَغُوا الْخَيْرَ ۚ لَكُمْ فِي ذَٰلِكَ لَعْنَةٌ لِّكُلِّ فَاجٍ ۚ

روزگار زمان است خاصه کشته و بخت بد و ما که از شکار و ماهی گیری که در گشت و رفتن می کردیم و می کردیم

۲۹۲ رکوع ۱۴

فَاَوْعَىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ رَجِيَّةً ۚ اِلَّا اَصْحَابُ الْيَمِينِ ۚ

و نگاه داشته هر نفس آنچه کسب کرد رجوست با مگر اهل راست

فِي جَنَّتٍ يَتَسَاءَلُونَ عَنِ الْخَيْرِ ۖ مِمَّنْ مَّا سَلَكَكُمْ

در بوستانان می پرسند از گناهکاران چه چیز آورد شمارا

فِي سَفَرَةٍ ۖ وَالْوَالِدَ نَكَ مِنَ الْمُصَلِّينَ ۚ وَلَمْ يَكُنْ لَطُوفُ

در دوزخ گویند بنودیم از نماز کنندگان و نبودیم خورائیم

الْمُسْكِينِ ۚ وَكُنَّا تَخَوِّضُ مَعَ الْخَائِضِينَ ۚ وَكُنَّا تُكَذِّبُ

در دیشان را و بودیم مادمی ستیزیدیم با ستیزندگان در شان محمد و عیسی

بِعِوْمِ الدِّينِ ۚ حَتَّىٰ اَتَانَا الْيَقِيْنَ ۚ فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ

بروز جزا تا آنکه آمد بامرگ پس سود نکند ایشان را شفاعت

الشَّافِعِينَ ۚ فَاِذَا حُجَّتِ الصَّاحَّةُ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ

همه شافعان پس چون بیاید آواز روزیکه بگریزند آدمی از برادر خود

وَاُمِّهِ ۚ وَآبِيهِ ۚ وَصَاحِبَتِهِ ۚ وَبَنِيهِ ۚ لِكُلِّ اُمَّةٍ مِّنْهُمْ يَوْمَ

و مادر خود و پدر خود و زن خود و فرزندان خود و بر مردی را از ایشان آرزو

شَانِ يُغْنِيهِ وَجْهٌ ۚ يَوْمَ مَعْدٍ ۚ مُسْفِرَةٌ ۚ مُّضَاهِيَةٌ ۚ مُّسْتَبْشِرَةٌ ۚ

کارسیت که مشغول دارد او را رویها آرزو تابان است خندان ط شادان

و وَجْهٌ ۚ يَوْمَ مَعْدٍ ۚ عَلَيْهِمْ غَبْرَةٌ ۚ تَرَهَّقُهَا قَتَرَةٌ ۚ اُولَٰئِكَ هُمُ

و رویها آن روز بران غبرست فراگرد آن تاریکی آن گروه ایشانست

الْكَاْفِرَةُ ۚ الْفَجْرَةُ ۚ اِنَّا اَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا ۚ وَاعْلَاكًا

کافران نالهبران بدرستی ما آماده کرده ایم برای کافران زنجیرها و طوطها

وَسَعِيرًا ۚ وَاصْحَابُ الشِّمَالِ ۚ مَّا اَصْحَابُ الشِّمَالِ اِي فِي

و آتش دیاران دست چپ چنان یاران دست راست

۲۹۲ رکوع ۱۴

۲۹۲ رکوع ۱۴

سَمِعُوا وَحَمِيدٌ وَظِلٌّ مِنْ شَيْءٍ لَا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٌ اِنَّهُمْ

آتش سوزان و آب گرم و سایه از دود سیاه نه خنک و نه نیک بهر تائیدشان

كَانُوا اَقْبَلَ ذَٰلِكَ مُتَرَفِّئِينَ وَكَانُوا اَيُّسَرُونَ عَلٰی

بودند پیش ازین نازندگان و بودند اصرار میکردند بر

الْجَنَّةِ الْعَظِيمَةِ وَكَانُوا اَيُّوْلُونَ اَعْدَا مِثْنًا وَكَانُوا تَرَابًا

گناه بزرگ و بودند میفتند آیا چون میترسم و بشنیم خاک

وَعِظَامًا اِنَّا لَمَبْعُوثُونَ اَوْ اَبَاؤُنَا اَلَا وُلُّوْنَ قُلُوبًا اِنَّا

و استخوانها آیا بد رستی ما را بخواهند شدگانیم آیا پدران ما پیشینیان بگویند

اَلَا وُلِّينَ وَالْآخِرِينَ لِمَجْمُوعُونَ اِلٰی مِيقَاتٍ يَوْمَ مَعْلُومٍ

پیشینیان و پسینان هر آینه جمع شده گان اند سوی وقت روز دانسته

ثُمَّ اِنَّكُمْ اَيُّهَا الضَّالُّونَ الْمَكْذِبُونَ لَا تَكُونُ مِنْ لَّجْدٍ

پس بد رستی شما ای گمراهان دروغ گویان هر آینه خورندگانید از درخت

مِنْ زُرْقٍ فَمَا لِيَؤُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ فَشَارِبُونَ عَلَيْهِ مِنْ

از قوم پس بر کنند گانید از آن شکها پس آشامندگان بران از

الْحَمِيمِ فَشَارِبُونَ شَرِبَ اَشْرَبُ هٰذَا اِنَّ لَهُمْ يَوْمَ الدِّينِ

آب گرم پس آشامندگان آشامیدن شتران بسته این پیشتر ایشان روز است

وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ اَبْجَهَمٍ عَذَابٌ وَّيُسَّى الْمَصِيرُ

و در آنکه کافر شدند در پروردگار خود عذاب دوزخ است و بد جای بازگشت

اِذَا الْقَوْلُ فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورُ دُتْمِيزُ

چون اناخته شوند ایشان از بد دوزخ بگشندند آرزو آوازی مانند آواز خروار دوزخ جوش میزند نزدیکی

مِنَ الْخُطِّ كُلَّمَا اَلْقَى فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا اَيَّكُمْ

از خشم کافران هر گاه در خطه شوند دران و به سوال کنند از خزانان دوزخ از رویه ایشان

لَقَدْ جَاءَنَا بُدٌّ فَعَلْنَا بِمَا نَزَّلْنَا

بیم کنند سزا آری در ستور آمدیم پیغمبریم گفتمند پس بکنیم بر ویم قول در آید

اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرَةٍ وَقَالُوا لَنَا

نفر ستاده است خدا بقتال هیچ چیز نیستند شما ای سزاگران هر دو خطای بزرگ گویید اگر چه بودیم

نَسْمِعُ أَوْ نَعِيْ ۚ أَمْ أَفِئَةٌ مِّنْهُنَّ أَمْ حَصْبُ السَّعِيرِ ۖ فَوَاعَدْتُمْ

که ما بشنویم یا نطق میگردیم نمی بودیم ام و در اهل دوزخ پس اقرار کردند

بِأَنَّهُمْ فَسُحْقًا لَّا صُحْبَ السَّعِيرِ ۖ وَتَوَدَّعْتُمْ هُمْ

بگفتند بخودشان پس ای سزاگران دوزخ را و روزیکه جمع شدیم

كَأَن لَّهُمْ يَلْبَسُوهُ ۚ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۚ

گویا ز درنگ کردند مگر زمانه از روز آشفتهای میان خویش

وَنَادُوا يَا مَالِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا سِرُّكَ قَالِ إِنَّكُمْ كُنْتُمْ

و ندا گفتمند ای مالک تا که مگر کنه بر ما پیرمده کار تو گوید بد رستی شما درنگ

عَنِ ابْنِ هَرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَسَلَّمَ

از ابی هریره رضی عنده از ابی هریره رضی عنده از ابی هریره رضی عنده و سلم

قَالَ أَوْ دَعَا النَّارَ أَلْفَ سَنَةٍ ۖ

فرمود آن حضرت افرودخته صد بار دوزخ هزار سال تا آنکه سرخ شد

عَلَيْهَا أَلْفَ سَنَةٍ حَتَّى أَتَتْهُ نَارُ أَوْ دَعَا النَّارَ أَلْفَ سَنَةٍ ۖ

بر روی هزار سال تا آنکه سحر شد بستر افرودخته بر روی هزار سال

حَتَّى اسْوَدَّتْ فَمِنْ سَوَادِهَا يُرْوَى أَنَّ النَّارَ أَلْفَ سَنَةٍ ۖ

تا آنکه سیاه شد پس آتش دوزخ سیاه تاریک است رواه ترمذی

وَعَنْهُ رَضِيَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَسَلَّمَ

و از ابی هریره رضی عنده از ابی هریره رضی عنده از ابی هریره رضی عنده و سلم

ج ۱۱ رکوع ۱۴
ج ۱۲ رکوع ۱۴

قَالَ نَارُكُمْ جُزْءٌ مِّنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِّنْ نَّارِ جَهَنَّمَ قِيلَ يَا

فرمود که آتش شما که در دنیا است یکبار هفتاد باره از آتش دوزخ گفته شد

رَسُولَ اللَّهِ إِنْ كَانَتْ لَكَا فِیْهِ قَالَ فَإِنَّهَا مُتَّفِقَتٌ عَلَيْهِ

رسول خدا بدست یکی بود این آتش دنیا بسند فرمود پس زیادت گردیده آتش دوزخ بر آن

بِتِسْعَةِ وَسِتِّیْنِ جُزْءًا أَكْثَرُ مِنْ حَرِّهَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَ

آتشها شصت و نه جز بر یک از این تسع و شصت است اتفاق علیه یعنی

الْكَفُّ لِلنَّحَارِیِّ وَفِیْ رِوَايَةٍ مُّسْلِمٍ نَّارُ لَمَّا أَلْتِیْ یُوقَدُ بِنُ

این حدیث در نهامی و مسلم است اما این لفظ که ذکر کرده شد از آن بخاری است و در روایت مسلم این لفظ است آتش

أَدَمَ وَفِیْهَا نَارٌ وَكُلُّهَا یَدُلُّ عَلَيْهَا وَكُلُّهَا عَنْ أَبِي سَعِيدٍ

که فرزند آنرا نوع بخار و نیز در لفظ می آید بجای علی بن کون آمده است و از ابو سعید خدری

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الصُّعُودُ جَبَلٌ

از آن حضرت صلی الله علیه و سلم روایت است که فرمود آن حضرت که صعود کوهی است

مِّنْ نَّارٍ یَّتَصَعَّدُ فِیْهِ سَبْعُونَ خَرِيفًا وَیُهْوَى بِهٖ كَذَٰلِكَ

از آتش برآمده میشود و بی هفتاد سال و فرود آید هفتاد سال و از آن کاه هفتاد سال و چنین

فِیْهِ أَكْبَارُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در وی همیشه روایت در ترمذی و هم از ابو سعید خدری روایت است که آن حضرت صلی الله علیه

رَبِّهِ قَالَ لَسَادِقُ النَّارِ أَرْبَعَةُ جُدَدٍ كِفْتُ كُلِّ جِدَارٍ مِّسِيرَةٌ

و سلم فرمود هر پایه بر آتش چهار دیوار است سطح هر دیوار مسافت

أَرْبَعِينَ سَنَةً رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

چهل سال است رواه ترمذی و هم از ابو سعید خدری روایت است که فرمود آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَوَانِ دَلْوَانِ مِنْ عَسَاقِ يَهْدَانِ

صلی الله علیه و سلم اگر آنکه یک دلو از دو آب در خیابان ریخته شود

فِي الدُّنْيَا لَا تُنَنِّ أَحَدٌ الدُّنْيَا رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَ

در دنیا هر آینه گنده میشوند اهل دنیا روایت کرده این حدیث را دارمی

عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ الْعَارِ... قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

عبدالله بن عمرو بن عاصم روایت گفت از رسول خدا صلی الله علیه و آله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: كَوَأَنَّ رَحْصًا صَدَّ مِثْلَ هَذِهِ وَأَشَارَ إِلَى مِثْلِ

علیه و سلم ایضا گفت میشود از زیر پاره مثل این و اشارت کرد و محضت کبریا

أَبْجَرُ مِنْ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَهِيَ مَسِيرَةُ

همچو از آسمان بسوی زمین و آن مسافت

تَحْسِ مِائَةِ سَنَةٍ لَبَّ قَدْ... الْأَرْضِ قَبْلَ اللَّيْلِ وَكَأَنَّ

پانصد سال است بر آینه میرسد آن رصاعه زمین را پیش از شب و اگر ثابت شود که

أَرْسَلَتْ مِنْ دَاسِ السِّلْسِلَةِ لَسَارَتْ أَرْبَعِينَ خَرِيفًا

آن رصاعه انداخته شود از سر زمین بر آینه میرسد چهل سال

وَاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ قَبْلَ أَنْ تَبْدَأَ أَصْدُهَا أَوْ تَقْرَأَ رَوَاهُ الْإِمَامُ

شب و روز پیش از آنکه برسد رصاعه پنج سلسله یا پایان او را رواه ترمذی

وَعَنْ بَرْكَه عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از بركه از پدر او موسی اشعری است از پدرش روایت دارد و از حضرت صلی الله علیه و آله

قَالَ إِنَّ فِي جَهَنَّمَ لَأَدِيمًا هُ كَهَيْتَ لَيْسَ كُنْهَ كُلِّ

که فرمود آن حضرت بدرستی که در آینه وادی است که گفته میشود او را هبیب سکونت میکند در او هر

جَبَّارٌ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَحَنَّ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحَارِثِ بْنِ

مقتدر رواه دارمی و مرویست از عبدالله بن حارث بن

جَزْءٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ

جزء بلقح جیم و سکون می باشد صحابی است گفت فرمود آن حضرت صلی الله علیه و آله و سلم بدرستی که

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام
على سيدنا محمد
الطيب الطاهر
البرکات

الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام
على سيدنا محمد
الطيب الطاهر
البرکات

الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام
على سيدنا محمد
الطيب الطاهر
البرکات

فِي النَّارِ حَيْثُ كَأَمْتَالِ الْبُخْتِ تَلْسَعُ أَحَدَهُنَّ الْآخَرَةُ

در آتش مارانند مانند شتران بخت میگذد یکم از آن ماران یکبارگزید

فَيَجِدُ حَقْوَهُ أَرْبَعِينَ خَرِيفًا وَإِنَّ فِي النَّارِ عَقَابِرَ

سپریه یابد بخت و دود آن چهل سال و بدرستیکه در دوزخ کزدمهاست

كَأَمْتَالِ لِبَغَالِ الْوُكُفَةِ تَلْسَعُ أَحَدَهُنَّ الْآخَرَةُ يَجِدُ حَقْوَانَهَا

مانند شتران با بالان که میگذد یکم از آن یکبارگزیدن سپریه یابد بخت و دود آن

أَرْبَعِينَ خَرِيفًا وَآلُ أَحْمَدَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ

چهل سال رواه احمد و از ابن مسعود رضی مروست گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا بَجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ

آن حضرت صلی الله علیه و آدرده میشود دوزخ را در آن روز

لَهَا سَبْعُونَ أَلْفَ مَاءٍ مَعَكُمْ مِمَّا سَبَعُونَ أَلْفَ

در آن دوزخ را هفتاد هزار موارست که با هر هزار هفتاد هزار

مَدٍّ مِثْرًا وَنَهَارًا لَا يُسِيرُ وَحْدَهُ الْفَتَّانُ بْنُ بَشِيرٍ

فرشته میکند آنرا رواه مسلم و از فتنان بن بشیر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَسْفَلَ

مروست گفت فرمود آن حضرت صلی الله علیه و سلم که بدرستیکه آسان ترین

النَّارُ عَدَا أَبَا مَرْكَةَ نَعْلَانٍ وَفِيهَا أَكَاكِبٌ مِنْ نَارٍ

دوزخیان از روی عذاب است که مراد را نعلین و د والها نعلین است از آتش

يَعْلُو وَفِيهَا دَمَاعَةٌ كَمَا يَعْلُو الْمَرْجُ مَا يَبْرِي أَنَّ أَحَدًا

میجوشد از آن نعلین مغز سردی چنانکه میجوشد و یک مسین گمان نمی برد آنکس که میگوید

أَشَدُّ مِنْهُ عَدَا أَبَا وَائِلَةَ لَا هُوَ نَعْلَانٍ أَبَا مَرْكَةَ عَلَيْهِ

از روی خیار سخت باشد وی از روی عذاب مال آنکس که نعلین آسان ترین دوزخیان از روی عذاب

احادیث برای خیر و نجات
چنانکه در این کتاب است

وَابْنُ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن عباس نہ مرویست گفت از فرمود آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم

أَهْوَنُ أَهْلِ النَّارِ عَذَابًا أَبُو طَالِبٍ هُوَ مُتَعَلِّقٌ بِعَلِيٍّ

سبکترین دوزخیان از روی عذاب ابو طالب است و حال آنکہ منی پندہ است فعلین لکہ

يَغْلِي مِنْهُمْ مَا غَرَّاهُ الْبَخَارِيُّ وَعَنْ سَمُرَةَ بِنْتِ

میجوشد از آنها دماغ دی روایت کرد بخاری این حدیث را و از سمرہ بن

جَنْدَبٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مِنْهُمْ

جندب رضی اللہ عنہ روایت کہ آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود بعضی از دوزخیان کہ

مَنْ تَأْخُذُهُ النَّارُ إِلَى رَجَبٍ وَمِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُهُ النَّارُ

کہ میگیرد او را تا رجب و از ایشان تا رجب و از ایشان تا رجب و از ایشان تا رجب

إِلَى رَجَبٍ وَمِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُهُ النَّارُ إِلَى بَيْتِهِ وَمِنْهُمْ

تا دوزخ فرستد او و بعضی از دوزخچیان بسے است کہ میگیرد او را تا بجای بند از او بعضی

مَنْ تَأْخُذُهُ النَّارُ إِلَى تَرْقُوتِهِ رَقَاءَ مُسْلِمٍ وَعَنْ

از ایشان کہ تا رجب او را دوزخ تا چہر گردن او روایت کرد این حدیث را مسلم و از

النَّسَائِي قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

انس بن مالک نہ مرویست کہ آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود

يَوْمَئِذٍ يَأْتِيكُمْ أَهْلُ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

آورده میشود مستقیم ترین اہل دنیا را از دوزخیان روز قیامت

فَيُصْبِعُ النَّارُ صَبْعَةً ثُمَّ يَقَالُ يَا بَنَ آدَمَ هَلْ رَأَيْتَ

پس غوطہ دادہ میشود در کشش دوزخ یک غوطہ پس آدم یا فرزند آدم آیا دیدی

خَيْرًا قَطُّ هَلْ رَأَيْتَ لَعْنَةً قَطُّ فَيَقُولُ لَا وَاللَّهِ يَارَبِّ

توروی چیکہ را بہرگز آیا کہ شست بر تو نعمت و راحت بہرگز از دنیا پس بہیکوید آن دوزخی بخدا سوگند

و از ایشان کہ تا رجب او را دوزخ تا چہر گردن او روایت کرد این حدیث را مسلم و از

وَيُؤْتِي بِأَشَدِّ النَّاسِ بُؤْسًا فِي الدُّنْيَا **مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ**

و آورده میشود در بهشت سخت ترین مردم ادروی محنت اندوه در دنیا از بهشتیان

فَيُصْبَغُ صَبْغَةً فِي الْجَنَّةِ فَيُقَالُ لَهُ يَا بَنَ آدَمَ هَـ رَكِيتَ

پس یک غوطه داده میشود در بهشت پس گفته میشود مرا و ای فرزند آدم آیا دیدی

بُؤْسًا قَطُّ وَهَلْ مَرَّ بِكَ شِدَّةٌ قَطُّ فَيَقُولُ لَا وَاللَّهِ يَارَبِّ

توروی سختی را نگز و آیا گذشت بر تو سختی و محنت در دنیا پس میگوید بگذاشت بر من محنت

مَا مَرَّ بِي بُؤْسٌ قَطُّ وَلَا رَأَيْتُ شِدَّةً سِوَا أُمِّهِ وَحَمَلِهِ

و سختی هرگز ای بر من و گذار من و ندیدم سختی را و نه حامله و هم از دوسه

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَقُولُ اللَّهُ لَا أَهْوَنَ أَهْلٍ النَّارِ

مروایت که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود میگوید حق تعالی مراسان ترین دوزخیان را

عَدَا أَبَايَوْمَ الْقِيَمَةِ لَوْ أَنَّ لَكَ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ

از دوسه عذاب روز قیامت اگر چه بود ترا چیزی که در زمین است از ایشای و دنیا

أَكُنْتَ تَفْتَدِي بِهِ فَيَقُولُ نَعَمْ فَيَقُولُ أَرَدْتُ مِنْكَ

آیا بودی تو که بهی میگردی آن پس میگوید آری و میگوید آری پس فرماید منایتی که خواستی

أَهْوَنَ مِنْ هَذَا وَأَنْتَ فِي صُلْبِ آدَمَ أَنْ لَا تُشْرِكَ

من از تو کمتر از این صریح و حال آنکه تو بودی در شکم آدم که شریک نه گردانی

بِي شَيْئًا فَأَبَيْتَ إِلَّا أَنْ تُشْرِكَ بِي مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

ابن حنبل و ابن ماجه پس فرماید در این مکر شریک گردانیدن من متفق علیه است و از

أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي قَوْلِهِ

ای سید روایت است که آنحضرت صلی الله علیه و سلم در تفسیر قول حق که کاهل است فرمود

كَالْمُهْلِ أَيْ كَعَكْرِ الرَّيِّتِ فَإِذَا تَبَا وَأَوْجَهه سَقَطَتْ

ای کاهل مانند در دروغن پس چون نزدیک گردانیده شود کاهل ساقط

فَرَاوَةً وَجْهَهُ فِيهِ سِرٌّ وَأَلِ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

دور خافتہ پوست رو کے دران از حرارت رواہ ترمذی سے

وَالنَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الْحَمِيمَ كَيْسَبُ

مردی است از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود آن حضرت بدستیکہ آب گرم بخینہ میشود

أَمْرُهُمْ قَبْلُ الْخَوِيمِ حَتَّى يَجْلُصَ إِلَى الْجَوْفِ

بر سر ہائے ایشان پس در میگذرد آب گرم تا آنکہ می رسد تا درون شکم او

فَلَيْسَ بِهِ شَيْءٌ مَا فِي جَوْفِهِ شَيْءٌ يَمْرُقُ مِنْ قَدَمَيْهِ وَهُوَ

پس می شکند چیزی را کہ در شکم اوست تا آنکہ بیرون می آید از ہر دو پای او و این است

أَصْبَحَ يُبَادُّ كَمَا كَانَ سَرَّاءُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

صبر پست بر آورد اینکہ میشود چنانچہ بود یعنی بحال خود می آید رواہ ترمذی سے

أَبِي مَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي قَوْلِهِ

ای ابو امامہ رضی اللہ عنہ از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم در تفسیر قول حق

لَيَسْقَى مِنْ مَاءٍ صَدِيدٍ يَتَجَرَّعُهُ قَالَ يَقْرَبُ إِلَى فِيهِ

و لوشنایدہ میشود دور خافتہ را از آب کہ در دوا بست و حالیکہ جرعه میکشد آنرا بنکشت لوم و نزدیک کردہ میشود

ثُمَّ يَهْهَاهُ فَإِذَا أَدْرَى مِنْهُ شَوَى وَجْهَهُ وَوَقَعَتْ فَرْوَةٌ

صدید لیسوی دهن کے پس ناخوش میدارد آنرا پس چون نزدیک گردانیدہ میشود از دمان او بریان میکند رواہ را

سَرَّاسِيَهُ فَإِذَا اشْرَبَهُ قَطْعَ أَمْعَاءَ حَتَّى يَخْرُجَ مِنْ دُبُرِهِ

در خافتہ پوست سر و پس چون می لوشد آنرا بارہ بارہ میکند و دہای او را تا آنکہ بیرون می آید از دبر او

يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى وَسُقُوا مَاءَ حَمِيمًا فَقَطْعَ أَمْعَاءَ هُمْ

سلیوب حق تعالی و لوشنایدہ میشود دور خیابان آب گرم پس بارہ بارہ گردانیدہ میشود و ایشان

وَيَقُولُ وَإِنْ لَيْسَ غَيْشُ أَيْغَانٍ أَيْمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي

و میگوید حق تعالی و اگر فریاد کنند کافران از تشنگی فریاد رس کردہ شوند آب بے کہ مانند مس کہ افتد

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود
صادق و سلوک
کہ افسوس و آن اشارہ
بہ آنکہ لوشنایدہ میشود
بطریقہ و باطل و از
لغات

۴۸
و فرمود
و فرمود

الْوُجُوهَ يَبْسُ الشَّرَابُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ ابْنِ

بریان میکند رو بهار اید کوشیدنی است آن آب رواه الترمذی و ابن

عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَرَأَ

عباس روز مر و سیت که آن حضرت صلی الله علیه وسلم خواند

هَذِهِ آيَةُ اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ

این آیت را که بهر مینید خدا می تعالی را حق پر بیز و سیرید

مُسْلِمُونَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَوْ

که شما مسلمان باشند فرمود آن حضرت صلی الله علیه وسلم اگر که

أَنْ قَطْرَةً مِنَ الزَّقْوَمِ قَطَرَتْ فِي دَارِ الدُّنْيَا كَفَسَدَتْ

یک قطره از زقوم بچکه در سرای دنیا تباه گرداند

عَلَى أَهْلِ الْأَرْضِ مَعَائِشُهُمْ فَكَيْفَ يَكُونُ

زمینیان اسباب زندگانی ایشان را پس چگونه باشند حال کسی که باشد زقوم

طَعَامُهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ

خوراک دے رواه ترمذی و روایت است از ابو سعید رضی الله عنہ از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَهُمْ فِيهَا كَالْحُوتِ قَالَ تَشْوِيهِ

صلی الله علیه وسلم در تفسیر هم فیها کالحوت پس گفت میسوزد

النَّارُ فَتَقْلَصُ شَفَّتُهُ الْعُلَا حَتَّى تَبْلُغَ وَسطَ رَأْسِهِ

روسی ایشان از آتش بر هم بچهد و منقبض میگرد و لب زیرین او تا آنکه میرسد لب زیرین دے

وَتَسْتَزْخِي شَفَّتُهُ السُّفْلَى حَتَّى تَضْرِبَ مُسْكَّتَهُ رَوَاهُ

در میان سه او و فرو می هشتد لب زیرین وی تا آنکه میرسد ناف از او رواه

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ترمذی و از انس رضی الله عنہ از آن حضرت صلی الله علیه وسلم

۴
خیر الوعظ

۵
خیر الوعظ

قَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُوا فَإِنْ لَمْ تَسْتَجِيبُوا فَنَذَرُكُمْ كَمَا نَذَرْنَا

نذر نمود ای مردمان بگویند از ترس خدا پس از نمی توانید که بگریهید پس بخل کنید

أَهْلَ النَّارِ يَتَكَلَّمُونَ فِي النَّارِ حَتَّى يَسِيلَ دُمُوعُهُمْ فِي

مردمان در آتش می گویند در آتش تا آنکه روان می شود و اشکهای ایشان در

وُجُوهِهِمْ كَأَنَّهَا جَدَارٌ وَلِحَتَّى تَنْقَطِعَ الدُّمُوعُ

روانهای ایشان گویا مثل دیوار می شود تا آنکه پسری می شود اشکها

فَتَسِيلُ الدَّمَاءُ فَتَقْرَحُ الْعُيُونُ فَلَوْ أَنَّ سَفْنَا أَجْرَتِ

پس روان می گردد و خونها پس زخمی میکند چشمها را پس اگر کشتیها را نذر شوند در آتشها

فِيهَا بَابٌ رَوَاهُ فِي مَشْرِحِ الشُّنَّةِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

ایشان هر یک از این روایات کرد در شرح سنت از ابی هریره ر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا بَيْنَ

مردیست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم میان

مَنْكَبِي الْكَافِرِ فِي النَّارِ مَسِيرَةٌ ثَلَاثَةٌ أَيُّهَا الْمَلَائِكَةُ

دور درش کافر در آتش دوری سه مسافت است روزی است هر سوار

الْمُسْرِعِ وَفِي رَوَايَةٍ خَرَسَ مِنَ الْكَافِرِ مِثْلُ أُحُدٍ وَغُلْظِ

تیز رو را و در روایتی دیگر آمده که دندان کافر روز قیامت مانند کوه احد

جُلْدُهُ مَسِيرَةٌ ثَلَاثٌ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ رَوَى قَالَ

و مسلم بن عبد الله بن یحیی سه روز و راه روان مسلم و هم از وی مرویست که فرمود

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَسَ مِنَ الْكَافِرِ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم دندان کافر

يَوْمَ الْقِيَمَةِ مِثْلُ أُحُدٍ وَفَخْدُهُ مِثْلُ الْبَيْضَاءِ وَمَقْعَدُهُ

روزی قیامت مانند کوه احد است و زان وی مانند بیضاست و جای نشست او

مِنْ النَّاسِ مِثْلُ الزُّبَيْدَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

از آتش دوزخ مسافری میرسد شب مانند قمری زبده است رواه ترمذی و هم

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ غِلَظَ جِلْدِ الْمَكَا

از وی امر است تحت فرمود آنحضرت علیه السلام در سنجیدگی سطره که پوست کافر

اثنان واكر بعون ذيراعاوان فمسه من احد وان عجله

چهل و دو ذراع مسافت و بدرستی که دغان او مانند کوه احد است و بیدرستی که چنانچه از

مِنْ جَهَنَّمَ مَا بَيْنَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ سَأَوَاهُ الْإِمْدِينِي وَعَيْنِ ابْنِ

از جنم مقدار مسافت مابین مکہ و مدینه است و در اول الترتیب سے

عَمْرٍو قَالَا قَاتِلُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْكَافِرَ

عزیز دست گفت فرمود آحضرت صلی الله علیه و سلم دستیکه کافر

يُمِيتُ لِسَانَهُ النَّارَ وَالنَّارُ تَقُولُ كَيْفَ كُتِبَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ بِمَا كَفَرَ بِالَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ ۚ وَلَهُ الْأَمْرُ

برائے مکہ زبان خود را بر زمین سے میل پاشش میل یا سال میکند زبان اور احمد مراد احمد

وَالْقُرْمُذِيُّ وَ- أَبُو الذِّدْدَاءِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

روایت ہے از اسے الدردار نے اپنے اعمیٰ سے گفت فرمود : یہ ہے **صلی اللہ**

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُلْقِي عِلْمَ النَّارِ الْجَوْعُ فَيَعْدِلُ مَا هُمْ فِيهِ مِنَ الْعَذَابِ

علمی و ادبی مشورہ روز خانہ

لَا تَتَغَيَّبُ عَنْ قُعَاتِهِمْ رِيَاءَ مَا يَكْسِبُونَ ۚ أُولَٰئِكَ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ وَلَهُ يَرْجِعُونَ

[illegible]

وَوَيْلٌ لِلْعِبَادِ
مِمَّنْ كَفَرُوا بِوَعْدِ رَبِّهِمْ
فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ
فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا
وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ

مستند به یاد ممکن است به یاد شود

فَذَكَرُوهَا أَنَّهُمْ كَانُوا يُحَادِّثُونَ الْفُصَّصَ فِي الدُّنْيَا الْآخِرَةِ

وَأَمَّا الْفُلُ فَأُرْسِلَتْ بِرَحْمَةٍ مِنَّا لِيُبَيِّنَ مَا بَيْنَ أَيْمَانِهِ هَذِهِ وَأَيْمَانِ ذُو الْأُنْثَىٰ هَذِهِ ۚ فَيَقْبِضَنَّ أَتْرَافَهُنَّ بِأَمْرٍ مِّنَّا يَوْمَ الْقِيَامِ ۚ فَمَن يَصْبِرْ سَاءَ جَزَاءُ لِّذِي الْإِثْمِ ۚ

در اندازن عیار آب آشامیدنی

فَلْيَسْتَعِثُّوا بِالْأَسْرَابِ قُلُوبُهُمْ إِلَيْهِمْ بِالْحَمِيمِ بِكَلَامِ الْحَرِيدِ

پس باز فریاد میکنند یا آب پس برداشته میشود بسبب ایشان آب گرم با موزهای صید

فَإِذَا دَنَسَتْ مِنْ وَجْهِهِمْ شَوْتٌ وَجُوهَهُمْ فَإِذَا دَخَلَتْ بُطُونُهُمْ

پس چون نزدیک می آید از روی ایشان بریان میسازد روی ایشان را پس چون در می آید شکم های

قَطَعَتْ مَا فِي بُطُونِهِمْ فَيَقُولُونَ ادْعُوا خِرْنَةَ جَهَنَّمَ فَيَقُولُونَ

ایشان را پاره پاره میکند چیزی را که در شکم های ایشان است پس میگویند دوزخیان دعا کنید خازنان جهنم را پس میگویند

أَلَمْ تَكُنْ تَأْتِيكُمْ رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَى قَالُوا فَإِذَا دُعُوا

خازنان دوزخ آیا نبود که می آمدند شما را بپیغمبران شما بمعجزات میگویند دوزخیان آری آمدند پس میگویند خازنان دعا

وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ قَالِ فَيَقُولُونَ ادْعُوا مَا لَكُمْ

کینه امید اجابت نیست زیر کینه است دعا کافران مگر در گمراهی پس فرمود آنحضرت پس میگویند دوزخیان بیکدیگر بخوانید

فَيَقُولُونَ يَا مَالِكُ لِيَقْضِ عَلَيْكَ رَبُّكَ قَالَ فَيَجِئُهُمْ أَنْتُمْ

پس میگویند یا مالک باینکه بپیران ما را برود و کار تو گفت آنحضرت جواب میدهد مالک ایشان را بدین

مَا كُنْتُمْ قَالِ لَا أَهْمُ شَيْءٌ نَبِئْتُ أَنَّ بَيْنَ دُعَائِهِمْ وَاجْتِمَاعِهِ

شما درنگ گفتگان اند و دوزخ گفت آنحضرت خبر داده شدم که میان خواندن ایشان و اجتماع آن

إِيَّاهُمْ أَلْفَ عَامٍ قَالِ فَيَقُولُونَ ادْعُوا رَبَّكُمْ فَلَا أَحَدٌ خَيْرٌ مِنْ

ایشان را هزار سال است گفت آنحضرت پس میگویند بخوانید پروردگار خود را پس نیست هیچکس بهتر از

رَبِّكُمْ فَيَقُولُونَ رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ

پروردگار شما پس میگویند ای پروردگار ما غلبه کرد بر ما بدبختی ما و بودیم ما قومی گمراه

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ قَالِ فَيَجِئُهُمْ اخْسَافُ

ای پروردگار ما بیرون آر ما را از آتشش پس اگر باز گردیم ما بکفر پس ظلم کنند قایلیم بنفس خود گفت آنحضرت پس بر میآید

فِيهَا وَلَا تَكَلِّمُونَ قَالِ فَعِنْدَ ذَلِكَ يَسْأَلُونَ كُلَّ خَيْرٍ وَعِنْدَ ذَلِكَ

پروردگار ایشان را و شود بر گردید بر آتش سخن نمیزنند گفت پس نزد آن نایمید میشوند از هر نیکی و نزد آن

جلد ثانی
صفحه ۲۲۶

خَدُونِ فِي الزَّيْفِ وَالْحَسْرَةِ وَالْوَيْلِ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ

در ناله و فریاد چنانکه خزان می‌بازد و در دریغ خزدان و اویلا کردن گفت عبد الله

عَبْدُ الرَّحْمَنِ وَالنَّاسُ لَا يَنْتَعُونَ هَذَا الْحَدِيثَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

عبد الرحمن که یکی از رواة این حدیث است مردم رفع نمیکنند این حدیث را اینچنین که او موقوف میگرداند

وَالنَّعْمَانُ بْنُ بَشِيرٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از نعمان بن بشیر روایت میکنم آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ يَقُولُ أَتَدْرِكُكُمْ النَّاسُ أَنْ تَكُونَ النَّاسُ فَمَا تَزَالُ

و سلم را مکرر میفرمود ترا ساینده شمار از آتش دوزخ ترا ساینده شمار از آتش دوزخ و من از نعمان

يَقُولُ لَهَا حَتَّىٰ لَوْ كَانَ بَيْنِي وَبَيْنَ النَّارِ شُكْرٌ وَحَتَّىٰ سَقَطَتْ

میگوید پس متصل میگفت آنحضرت این کلام تا آنکه اگر بیو حضرت در دنیا میبینید نمازها و کلماتی که در بار او شنیده

حَمِيصَةٌ كَانَتْ عَلَيْهِ عِنْدَ رَجُلٍ رَوَاهُ النَّاسِيُّ وَعَنْ

حکیم سیاه علم دارد بود بر بدن آنحضرت نزد هر دو پسر مبارکان حضرت روایت کرد این حدیث را در آثار خود

الْحُسَيْنِ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

حسن روایت گفت حدیث کرد ما را ابوهریره رضی الله عنهما از آن حضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ تَوَدَّانِ مُكُونَهُ فِي النَّارِ يَوْمَ

علیه وسلم فرمود آفتاب و ماه و دو مورد و پیچیده در دوزخ روز

الْقِيَامَةِ فَقَالَ الْحَسَنُ وَمَا ذَنْبُهُمَا فَقَالَ أَحَدُهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

قیامت نور نفعی مثلش پاره از سرش گفت حسن چیست گناه آن دو تا پس گفت ابوهریره خبر میدهم ترا از پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَكَتَ الْحَسَنُ وَرَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي

صلی الله علیه وسلم و تو مقابل میکنی نص جبار با نبی این عمل چه عجز ناست زیرا که خدا

كِتَابُ الْجَنَّةِ وَالشَّوَدِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ فَتَالَ

میکنند هر چه خواهد خاموش شد حسن ایت کرد این حدیث را بهیچ کتابی ثبت نشود و آن را هر چه میروایت کنی غرض خود را نمیکند

در ناله و فریاد چنانکه خزان می‌بازد

عبد الرحمن که یکی از رواة این حدیث است مردم رفع نمیکنند این حدیث را اینچنین که او موقوف میگرداند

عبد الرحمن که یکی از رواة این حدیث است مردم رفع نمیکنند این حدیث را اینچنین که او موقوف میگرداند

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ النَّارَ إِلَّا شَقِيًّا
صلی الله علیه وسلم در آید آتش دوزخ را مگر بد بخت

قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَنِ الشَّقِيُّ قَالَ مَنْ دِيَعَلَ لِلَّهِ بِطَاعَةٍ
پرسیده شد ای رسول خدا بد بخت کیست فرمود آن شخص که نیکو برای خدا طاعت را داند

لَمْ يَتْرُكْ لَهُ بِمَعْصِيَةٍ رَوَاهُ ابْنُ مَرْجٍ وَابْنُ عُمَرَ رَضِيَ
خبر نیکو برای خدا گناه روایت کرد ابن مرزوق و ابن عمر از ابن عمر

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يُعْطَمُ أَهْلُ النَّارِ فِي نِجَاءٍ
از آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود که مردم آتش دوزخ در نجات

حَتَّى أَنْ مَا بَيْنَ شَجَرَةٍ أَوْ أَحَدِهِمْ إِلَى عَاتِقِهِمْ مَسِيرٌ
تا آنکه میان درخت گروش یکبار از ایشان تا دوشش می مسافت سیر هفتصد

وَأَنْ عَامٍ وَإِنْ عَظُمَ جَلْدُ سَبْعِينَ ذِرْعًا وَإِنْ خَرَسَ مِثْلُ أُحُدٍ رَوَاهُ أَحْمَدُ
سال راه است بر سینه ستر هفتاد گز است و بر سینه دوازده ذراع می ماند که مانند کوه احد رواه احمد

بَابُ خَلْقِ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ

باب در پیدایش جنت و دوزخ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَمَّا
روایت از ابوهریره رضی عن النبی صلی الله علیه وسلم فرمود

خَلَقَ اللَّهُ الْجَنَّةَ قَالَ لِيَجْبُرَ مِثْلُ إِذْ هَبْتَ فَانْظُرْ إِلَيْهَا فَذَهَبَ
چون پدید آمد خدا جنت را گفت مر جبرئیل را بیا و نگاه کن به آن جنت پس رفت جبرئیل

فَنَظَرَ إِلَيْهَا وَإِلَى مَا أَعَدَّ اللَّهُ لِأَهْلِهَا ثُمَّ رَجَعَ إِلَى اللَّهِ
پس نظر کرد به آن جنت و آنچه آن خدای تعالی برای اهل آن آماده کرده است خدا تعالی را از جنت بازگشت و به نزد خدا تعالی

سَأَلَنِي وَعِزَّتِكَ لَا تَسْمَعُ إِلَهُ إِلَّا دَخَلَهَا ثُمَّ حَفَمَ
ای پروردگار عزت تو سوگند نمیشود صفات بهشت را هیچ یک مگر آنکه محو آید و او را بپسندد و خدا تعالی

يَا مُكَارِهٌ ثُمَّ قَالَ يَا جِبْرِيلُ اذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا قَالَ فَذَهَبَ

بهشت را بگردان طبیعت پست گفت حق تعالی ای جبرئیل برو پس نظر کن بسوی بهشت فرمود پس رفت

فَنَظَرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ أَيُّ رَبِّ وَعِزَّتِكَ لَقَدْ خَشِيتُ

جبرئیل پس نظر کرد به آن پست آمد در حضرت حق پس گفت ای پروردگار من سوگند بعزت تو به تحقیق ترسیدم

أَنْ لَا يَدْخُلَهَا أَحَدٌ قَالَ فَلَمَّا خَلَقَ النَّاسَ قَالَ يَا جِبْرِيلُ

من که در بنیاد آنرا پیچ یک فرمود هر گاه که پدید اگر و خدا بی تعالی آتش دوزخ را گفت خدا ای جبرئیل

اِذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا قَالَ فَذَهَبَ فَانْظَرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ أَيُّ رَبِّ

برو پس زان کن بسوی دوزخ پس رفت پس نظر کرد بسوی دوزخ جبرئیل پس آمد جبرئیل پس گفت

وَعِزَّتِكَ لَا يَسْمَعُ بِهِ أَحَدٌ فَبَدَّخُلَهَا فَحَفَّهَا بِالشَّهَوَاتِ ثُمَّ

ای پروردگار من قسم بعزت تو نشنیدند و صف آتش دوزخ پیچ یک پس خواهد که در آید پس کرد اگر و گردان آنرا بسوی

قَالَ يَا جِبْرِيلُ اذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا قَالَ فَذَهَبَ فَانْظَرَ إِلَيْهَا

نفسها پست گفت ای جبرئیل برو پس نظر کن با آتش دوزخ گفت آنحضرت پس رفت جبرئیل پس نظر کرد

فَقَالَ أَيُّ رَبِّ وَعِزَّتِكَ لَقَدْ خَشِيتُ أَنْ لَا يَبْقَى أَحَدٌ إِلَّا

بسوی آتش پس گفت ای پروردگار قسم بعزت تو تحقیق ترسیدم که باقی نماند هیچ یک مگر آنکه

دَخَلَهَا سِوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ

در آید دوزخ را رواه ابو داود و ترمذی و نسائی

بَابُ بَدْءِ الْخَلْقِ

باب در بیان بَدْءِ الْخَلْقِ

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ

و اوست آنکه بیافرید آسمانها و زمین را در شش روز و بود

رَبُّهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَكْمَلْتُمْ أَعْمَالَكُمْ لَقَدْ خَلَقْنَا

عرش او بر آب تا آنکه بیازماید شما را کدام شما نیکو است به کردار و هر آینه بد رستی آفریدیم

الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ

آدمی را از خلقت گل پس گردانیدیم اورا نطفہ در قرار گاہ

مَكِينٍ ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا

استوار پس آنریم قطره را خون بستہ پس آنریم خون بستہ را پارہ گوشت پس آنریم

الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَسْلَمْنَاهُ لِيَوْمٍ آخِرٍ

پارہ گوشت را استخوان پس پوشانیدیم استخوان را گوشت پس آنریم اورا آفریدن دیگر پس

فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَعَالِيُونَ

بزرگست من تعالیٰ نیکو آفرینندگان پس بدستیکہ شما پس ازین ہر آئند مرد کنید

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ تُبْعَثُونَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا

پس بدستیکہ شما روز رستخیز برانگیختہ شودیہ بیافرید آسمانرا بے ستون محسوس

وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِنْ

وینہاد در زمین کوہہا تا حرکت نکنند بشما و پراگندہ کرد دران از

كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ

قسم جنبندہ و فرو فرستادیم از آسمان آبے پس رویانیدیم دران از ہر صنفی

شَوْجٍ كَرِيمٍ قُلْ أَنتُمْ لَكُمْ تَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ

بزرگ بگو آیاد برستہ شما سیکردید کفر میکنید بآنکہ آنریم زمین را

فِي يَوْمَ مِئِينَ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أُنْدَادًا ذَٰلِكُمْ رَبُّ الْعَالَمِينَ وَجَعَلَ

در دوز و میسازید مرا در اہمیتایان این پروردگار جہانیانست و گردانید

فِيهَا رَوَاسِيَ مِنْ قَوَّوَةٍ وَبَارَكْ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا

دران کوہہا از زہر آن و برکت کرد دران و اندازہ کرد دران قوتہا کے ان

فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِّلسَّائِلِينَ ثُمَّ اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ

در چار روز کیسانست براما خواہندگان پس قصد کرد سوی آسمان

۱۱۶ رکوع

۱۱۶ رکوع

وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا

وآن دوست پس گفت مرا و زمین را بیا بید خوش یا ناخوش گفتند

اَتَيْنَا لِمَا أَمَرْنَا فَقَضَاهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي

آمدیم فرمان آوردان پس حکم کرد آنها را هفت آسمان در دو روز و وحی کرد در

كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَحِفْظٍ أَذْكُرْ

هر آسمان فرمان آنرا و آراستیم آسمان نزدیکتر را بچراغها و نگاهداشت این

تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَمِنَ

اندازه غالب داناست خداست آنکه بیا فرید هفت آسمانها را و از

الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ

زمین مانند آن فرود می آید فرمان خدا میان آسمانها و زمین تا بدانید آنکه خداوندی بر

كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا وَتِلْكَ

آفریدن همه چیز تواناست و تا بدانید آنکه خداوندی بر همه چیزها را از وی علم است

مَجْنُتًا اَتَيْنَا هَآءِ اِبْرَاهِيمَ عَلَىٰ قَوْمِهِ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ

بر این هفت ما آمدیم ابراهیم را بر گروه او بر میداریم مرتبهها

مِّنْ شَأْنٍ اِنَّ رَّحْمَتَكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ وَوَهَبْنَا لَهُ اِسْحَاقَ

هر که میخواهیم بدست پروردگار تو حکم کننده است دانا و بخشنده مرا در اسحق

وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِن قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ

و یعقوب هر یک را راه نمودیم و نوح را راه نمودیم پیش ازین و از فرزندان او

دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَيُوسُفَ وَمُوسَىٰ وَهَارُونَ

داود را و سلیمان را و ایوب را و یوسف را و موسی و هارون را

وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ

و همچنین پاداش میدهم نیکوکاران را و زکریا و یحیی را و عیسی را

وَالْيَاسُ كُلُّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ وَاسْمُعِيلُ وَالْيَسَعَ وَيُونُسُ وَلُوطُ هَٰؤُلَاءِ

لعلہ فرما دے کہ

وایاس راہمہ از صالحین اسمعیل را دایسج را یونس را و لوط را

وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا

و ہمہ را افزونے دادیم بر جہانیان نصیتم ای آتش باش و سلام

عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَآسَٰدُ وَايِهِ كَبِدًا نَّجَعْنَا لَهُمُ الْآخِرِينَ

بر ابراہیم و خواستند بآن مکرے پس داندیم ایشانرا زیان کار

وَجَعَلْنَا لَٰ وَلَوْ هَٰ إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَاٰرَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ

لعلہ فرما دے کہ

و ہمہ بنیدیم اورا و لوط را سوے زمین کہ برکت کردیم در آن مر جہانیان را

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَٰءِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ

و چون گفت عیسیٰ پسر مریم ای فرزندان یعقوب برستی من فرستادہ خدایم

إِلَيْكُمْ مُّصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ

مبعوے شما باوردارندہ مرا آنرا کہ پیش منست از توریت و مرندہ دہندہ بفرستادہ

يَأْتِي مِنْ تَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا

کہ آید از پس من نام اواحدست پس چون آید بریشان بہر بایانہ گفتند

هَٰذَا اسِحُّ مُبِينٌ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ

این جادو نمکست آشکارا و ہر آئندہ آفریدیم آدمے را از گشتک

مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ وَالْجِبَانَ خَلَقْنَا لَا مِنْ فِثْلِ نَارٍ السَّمُوتِ

از سیاہ بوی ناک و پدید پر یانرا آفریدیم اورا پیش از آن از آتش گرم

وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمُوتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ

و ہر آئندہ برستی میا فریدیم آسمانہ و زمین ا و آنچه در میان آہنست در شش روز

وَمَا مَسْكَنًا مِنْ غَيْبٍ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ

و نہ سید مار اچہ مانہ کے برستی در آفریش آسمانہ و زمین

عجبت کہ

عجبت کہ

عجبت کہ

وَ اخْتَلَفَ الدِّیَا وَ النَّهَارَ لَا یَاتِ لِأُولَی الْأَلْکَابِ الذِّیْنِ

و آمدند شب و روز بر آینه آیتهاست مر خداوندان خرد را ۲۳

یَذْکُرُونَ اللَّهَ قِیَامًا وَ قُعُودًا وَ عَلَى جُنُوبِهِمْ وَ یَتَفَكَّرُونَ فِی خُلُوعِ

یاد می کنند خدا را ایستاده و نشسته و بر پهلوها و اندیشه می کنند در آفرینش

السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَالِغًا سِحْرَانِکَ فَقِنَا

۲ سمانها وزمین بهرور کار ما یافریده این را باطل پانی ست ترا پس گاه

عَذَابِ الْبَلَاءِ قُولُوا أَسْمًا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَیْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَیْهِمْ

ما را از عذاب استغش بگوئید ایمان آوردیم بخدا و آنچه فرو فرستاد شد بسوی ما و آنچه فرو آمده بسوی ابراهیم

وَ اسْمِعِیلَ وَ اسْحٰقَ وَ یَعْقُوبَ وَ الْأَسْبَاطَ وَمَا أُوتِیَ مِنْهُ وَ عِیْسَى وَ مَآ أُوتِیَ

و اسمعیل و اسحق و یعقوب و اولاد یعقوب و آنچه داده شد موسی و عیسی را و آنچه داده شد

النَّبِیُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَیْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَ نَحْنُ کَ مُسْلِمُونَ

پیغمبران از پروردگار خود جدا نمی کنیم میان یکی از ایشان و ما را و اگر داند گاه

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِنْهُمْ کَلَّمَ اللَّهُ وَ رَفَعَ

این مرستادگان افزون دادیم برخی ایشان را بر برخی از ایشان ۳ بلکه سخن گفت خدای و بر داشت

بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَ اتَّخَذْنَا عِیْسَى بْنِ مَرْیَمَ الْبَیِّنَاتِ وَ آتَيْنَاهُ الْإِسْرَافَ

ایشان را پایها و دادیم عیسی پسر مریم را معجزات در روشن و قوت دادیم او را و جان

الْقُدُسِ إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَیْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ مِنَ النَّبِیِّیْنَ

پاک برستیک ما و فرستادیم بسوی تو چنانچه و فرستادیم بسوی نوح و پیغمبران

مِنْ بَعْدِهِ وَ أَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِیمَ وَ اسْمِعِیلَ وَ اسْحٰقَ وَ یَعْقُوبَ

از پس او و کردیم بسوی ابراهیم و اسمعیل و اسحاق و یعقوب

وَ الْأَسْبَاطَ وَ عِیْسَى وَ یُوشَعَ وَ هَارُونَ وَ سُلَیْمَانَ

و اولاد یعقوب و عیسی و یوشع و هارون و سلیمان

عذرا سمیع

عذرا سمیع

عذرا سمیع

وَآتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ

وچنانکہ داوید کو زبور و چنانکہ فرستادیم پیغمبران کہ قصہ کردیم ایشانرا بر تو پیش ازین

وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا وَرُسُلًا

و فرستادگان کہ قصہ نکردیم ایشانرا بر تو و سخن گفت خدای با موسی سخن بوی فرستادگان

مُتَّبِعِينَ وَمَنْذِرِينَ لِيَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ

مژده دهندگان و بیم کنندگان تا نباشد برای مردمان بر خدا الزام پس فرستادیم پیغمبران

وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

و هست خدای غالب حکم کننده روایت است از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ شنیدم کہ آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَتَبْتُ لَكَ كِتَابًا قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ میفرمود بدرستی کہ خدای تعالی نوشت کتابی را پیش ازین کہ پیدا کند

الْخَلْقَ إِنَّ رَحْمَتِي سَبَقَتْ غَضَبِي فَهَوَ رَبُّكَ عِنْدَ فَوْقَ

خلق را بدرستی کہ رحمت من پیشین آکرده است غضب مرا پس آن کتاب نوشتہ است نزد او بر

الْعَرْشِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ رُفِعَ قَالَ بَيْنَا نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

عرش متفق علیہ و ہم از ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ روایت گفت در آنجا کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ جَالِسٌ وَأَصْحَابُهُ إِذْ أُنِیَ عَلَيْهِمْ سَحَابٌ فَقَالَ نَبِيُّ اللَّهِ

و سلم نشسته است و یاران او ناگاہ آمد بر ایشان ابری پس گفت آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَذَرُون مَاهَذَا قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ

صلی اللہ علیہ وسلم آیا میدانید چیست این گفتند یادان بر عادت خود خدا و رسول

أَعْلَمُ قَالَ هَذِهِ الْعَنَانُ هَذِهِ سُرُورُ الْأَكْرَاضِ لَسَوْ قَهَا اللَّهُ إِلَى

دانائزست فرمود این عنایت فرمود این باران و این سیرت میران آنها را خدا بسوے

قَوْمٍ لَا يَشْكُرُونَ هُوَ ثُمَّ قَالَ هَلْ تَذَرُون مَاهَذَا قَالُوا

قومیکہ لا شکر کنند خدا را و تو گفت آنحضرت آیا میدانید کہ چیست این

و در آنجا کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم نشسته است و یاران او ناگاہ آمد بر ایشان ابری پس گفت آنحضرت

قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ : فِيهَا الرَّفِيعُ سَقَفٌ مَحْفُوظٌ وَمَوْجٌ

گفتند صحابه الله و رسول او دانا تر است گفت آنحضرت پس بر ششک بالا می آید که فوق غماست نبع است آسمان

مَحْفُوظٌ ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ لَكُمْ بَيْنَهُمَا قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ

آسمان و زمین است و از سقوف پستتر فرمود آیا میدانید یا بعد از مقدور مسافت است میان شما و میان آسمان گفتند صحابه خدا و رسول او

أَعْلَمُ قَالَ بَيْنَهُمَا مِائَةُ خُمْسِمِائَةِ عَامٍ ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ مَا فَوْقَ

و دانستند فرمود در میان شما و در میان آسمان مئید ساله است فرمود آیا میدانید چیست بالا آسمان

ذَلِكَ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ سَمَاءٌ إِنَّ بَيْنَهُمَا بَيْنَهُمَا

گفتند صحابه خدا و رسول او دانا تر است فرمود آسمان دیگر است که در میان این آسمان است

سَمَاءٌ ثُمَّ قَالَ كَذَلِكَ حَتَّىٰ عَدَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ مَّابَيْنَ سَمَائَيْنِ

تا هفت گفت آنحضرت تا آنکه عدد هفت آسمان را مسافت در میان هر دو از آن مقدار مسافتی

مَّابَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ قَالَا هَلْ تَدْرُونَ مَا فَوْقَ ذَلِكَ

که میان آسمان و زمین است پسر گفت آنحضرت آیا میدانید چیست بالا این آسمانها

قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ إِنَّ فَوْقَ ذَلِكَ الْعَرْشُ وَبَيْنَهُمَا

گفتند صحابه الله و رسول او دانا تر است فرمود بر ششک بالا می آید این هفت آسمان عرض است در میان عرش

و بَيْنَ السَّمَاءِ بَعْدُ مَّابَيْنَ السَّمَائَيْنِ ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ

و میان آسمان مقدار دو در میان هر دو آسمان است پسر گفت آیا میدانید یا بعد

مَا الَّذِي تَحْتَهُ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ إِنَّهَا الْأَرْضُ

چیز است آن چیز که زیر غماست گفتند صحابه خدا و رسول خدا دانا تر است فرمود بر ششک آن زمین است

ثُمَّ قَالَ كَذَلِكَ حَتَّىٰ عَدَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ ثُمَّ قَالَ إِنَّ

پسر فرمود آیا میدانید که چیست زیر این زمین گفتند صحابه خدا و رسول او دانا تر است فرمود بر ششک

تَحْتَهَا أَرْضٌ مَّا بَيْنَهُمَا مِائَةُ خُمْسِمِائَةِ سَنَةٍ حَتَّىٰ عَدَّ

زیر این زمین که مسافت نیز پانصد ساله راه است

سَبْعَ أَرْضَيْنِ بَيْنَ كُلِّ أَرْضَيْنِ مِائَتَ خَمْسِينَ سَنَةً ثُمَّ

هفت زمین را میان هر دو زمین مسافت با صد سال است پسر

قَالَ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَوَأْتَكُمْ دَلِيلُكُمْ يَجْعَلُ إِلَى الْأَرْضِ

گفت سوگند بآن ذاتیکه که جان محمد در دست قدرت اوست اگر بودی که نشان خود میگردانید پس بسوی زمین

السُّفْلَى لَصَبَطَ عَلَى اللَّهِ ثُمَّ قَرَأَ هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ

که باین تر از همه دست هر آیه می افتاد آن رس بفرمود که این است اول و آخر و ظاهر

وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

و باطن و اوست با هر شئی دان راویان احمد و ترمذی

وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وهم از وی است گفت گرفت آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ بِيَدَيْ فَقَالَ خَوَّاهُ اللَّهُ الْتَزَبَةُ يَوْمَ السَّبْتِ وَشَلَقَ فِيهَا

و سلم هر دو دست مرا پس فرمود و پدید کرد خدا بیغالی خا در روز شنبه و پدید کرد در

الْجِبَالِ يَوْمَ الْآخِرِ وَخَلَقَ الشَّجَرُ يَوْمَ الْآخِرِ وَخَلَقَ الْآفَرَةُ

کوهها را روز یکشنبه و پدید کرد درختان را در روز دو شنبه و پدید کرد کوهها

يَوْمَ الثَّلَاثَةِ وَخَلَقَ النَّوَّ يَوْمَ الْآدُبَاءِ وَبَنَى فِيهَا الدَّيْ يَوْمَ

روز سه شنبه و پدید کرد نور را روز چهارشنبه و بنا کرد در زمین بنسبتها را روز

الْخَمِيسِ وَخَلَقَ آدَمَ بَعْدَ الْعَصْرِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فِي آخِرِ الْخَلْقِ

پنجشنبه و پدید کرد آدم را بعد از نماز عصر در آخر پدید آیش

وَأَخِرُ سَاعَةٍ مِنَ النَّهَارِ فَمَا بَيْنَ الْعَصْرِ إِلَى اللَّيْلِ رَوَاهُ أَحْمَدُ

و در آخر ساعت از روز میان عصر تا شب روایت کرد این حدیث را

وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

دا از ابن عباس گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ إِسْرَافِيلَ مُنْذَرُ تَوْفِهِ خَلَقَهُ صَافًا قَدْ مَبِّهَ لَا يَرُفَعُ

براسته که خدای تعالی پدید آورد اسرافیل را آن روز که میده کرده است او را در جای که صفته توفیق هر دو پا خود را

بَصَرُهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الرَّبِّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى سَبْعُونَ نَوْرًا مِمَّا مِنْهَا

همینکه در اسرافیل چشم خود را از نور میان هر نهیل میان پروردگار تبارک و تعالی هفتاد نور است که جمعاست

مِنْ نُّوْرِ يَدُنِ نُوْمَانِهِ إِلَّا احْتَرَقَ رَأَاهُ الْيَرْمُذِيُّ وَحُجَّهٌ

نمیست از آن هفتاد نور چون نوری که نزدیک شود از پروردگار مگر آنکه بسوزد در روایت کرد این یثرت از توفیق می گویند که

وَعَنْ دُرَّادَةَ بِنِ ابْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ذراره بن ابی اوفی رضی الله عنه که آنحضرت صلی الله علیه و سلم

قَالَ لَجَبْرِئِيلَ هَلْ رَأَيْتَ رَأَيْتَ رَأَيْتَ فَانْتَقَضَ جَبْرِئِيلُ وَقَالَ يَا مُحَمَّدُ

فرمود مر جبرئیل را آیا دیده تو پروردگار خود را پس بلزید جبرئیل و گفت ای محمد

إِنَّ بَيْتِي وَبَيْنَهُ سَبْعِينَ حِجَابًا مِنْ نُّوْرِ كَوْدِ نَوْتٍ مِنْ بَعْضِهَا

برستی میان من و میان خدا هفتاد پرده است از نور اگر نزدیک شوم از بعضی

لَا حَتَرْتُ هَكَذَا فِي الْمَصَابِيحِ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ

آن حجابها را در این مصابیح است روایت مصابیح و از جابر بن عبد الله رضی

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أُذِنَ لِي أَنْ أُحَدِّثَ

روایت است که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود اذن کرده شدم که تخدیش کنم

عَنْ مَلَكٍ مِنْ مَلَائِكَةِ اللَّهِ مِنْ حَمَلَةِ الْعَرْشِ أَنَّ مَا بَيْنَ شَحْمَةِ

و خبر دهم از عظمت فرشته از فرشتگان خدا از حاملان عرش که میان دو زرد گوش و سه

أُذُنَيْهِ إِلَى عَاتِقَيْهِ مَسِيرَةُ سَبْعِ مِائَةٍ عَامٍ رَأَاهُ أَبُو دَاوُدَ

تمام شده است جای میر هفت صد سال است روایت کرد این حدیث را ابو داود

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا رَأَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

و از عایشه رضی الله عنها روایت از آنحضرت صلی الله علیه و سلم که فرمود

۲۷
نقح بیستم در صورت
اضافه در سوره که
نور است از نور

خَلَقَتِ الْمَلَكَةَ مِنْ نُورٍ وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّارِجٍ مِنْ نَارٍ

پیدا کرده شده اند ملائکه از نور و پدید آورده شده است جان کبریا از زنده کننده آتش که آتش است

وَخَلَقَ آدَمَ مِمَّا وَصِفَ لَكُمْ سَرَّاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

و پدید آورده شده است آدم از آنچه صفت کرده شده است رواه مسلم و از ابو هریره رضی

رَضِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **الْإِنْسَانُ أَكْرَمُ**

مرد است گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم مسلمان بزرگتر است

عَلَى اللَّهِ مِنْ بَعْضِ الْمَلَكَةِ سَرَّاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ جَابِرٍ رَضِ

بر خدا از بعضی ملائکه را رواه ابن ماجه و از جابر رضی

عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَمَا خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ وَخَضِرَةَ

که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود هنگامیکه پدید آورد خدای تعالی آدم را و

قَالَ يَا مَلَكَةَ يَا رَبِّ خَلَقْتَهُمْ يَا كَلُونَ وَيَا بَرُؤُونَ وَيَا نَكِحُونَ

گفت ای ملائکه ای پروردگار پدید کردی تو ایشان را که میخورند و نمیخورند و جماع میکنند

وَيَا بَرُؤُونَ قَائِبٌ لَهُمُ الدُّنْيَا وَلَنَا الْآخِرَةُ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ

و سوار میشوند پس گردان مرا ایشان را دنیا و ما را آخرت فرمود خدای تعالی

وَتَعَالَى لَا أَجْعَلُ مَنْ خَلَقْتَهُ بِيَدِي وَتَفَحَّتْ فِيهِ مِنْ رُوحِي

نمیکردا نم کسی را که پدید آورده ام من او را بهر دو دست تقدیرت خود و در سینه ام از روح خود

قُلْتُ لَهُ كُنْ فَكَانَ سَرَّاهُ الْبَرَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

بگویم کسی که گفت مرا و در پید کردن بشنولس میشود رواه بیهقی در شعب ایمان

وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَ

و هم از ابو هریره رضی روایت است که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود

طُولُ آدَمَ سِتِّينَ ذِرَاعًا فِي سَبْعِ أَرْبَعِ عَرَضًا وَعَنْ

بود درازی قد آدم شصت گز در هفت گز پهنائی و از

النَّبِيُّ أَن رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَمَا صَوَّرَ اللَّهُ آدَمَ

آن مرد و بسیت را آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود و تقبیله میداد که خدا تو را تصویر نمود آدم را

وَجَعَلَ أَمْرَهُ مَشَاءَ اللَّهِ أَنْ يَنْزِلَهُ فَيَجْعَلَ ابْلَيْسُ يُخَيِّفُ بِهِ

و در جنت گذاشت او را آنقدر که خواست خدای تعالی گذارشتن او را پس گشت ابلیس که نزدیک آید

يَنْظُرُ مَا هُوَ فَلَمَّا رَأَاهُ أَحْبَبَتْ عَرَفَتْ أَنَّهُ خَلَقَ خَلْقًا لَا يَتَمَالَكُ

آید و در حالیکه نگاه میکرد ابلیس که حبیبیت آدم و چه حال دارد پس چون دید او را که او را که شناخت که می بیند کرد و

سَأَلَ مُسَلِّمًا وَ ابْنُ دَرٍّ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ

پیدا ابلیس که مالک نفس خود نمینماید شد راه مسلم و از ابوذر رضی الله عنه پرسید گفت گفتیم من یا رسول الله کدام

الْأَنْبِيَاءِ كَانَ أَوَّلَ قَالَ آدَمُ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنْبِيَّ كَانَ قَالَ

یکی از پیغمبران بود آنحضرت فرمود آنحضرت آدم گفتیم ای رسول خدا آیا آدم پیغمبر بود فرمود

نَعَمْ نَبِيٌّ مُكَلَّمٌ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ الْمُرْسَلُونَ فَسَالَ

آنحضرت آری پیغمبر بود سخن کرده شد گفتیم ای رسول خدا از میان انبیاء رسول چند کس را فرمود

ثَلَاثِينَ وَبِضْعَةٍ عَشَرَ جَمًّا غَفِيرًا وَفِي رِوَايَةٍ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ

آنحضرت رسول سیصد و چهل و اند و در روایت سیصد و چهار آمده جماعت انبوه و در روایتی از ابی امامه

قَالَ أَبُو ذَرٍّ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَمْ وَفَاءُ عِدَّةِ الْأَنْبِيَاءِ قَالَ

گفت ابوذر گفتیم من ای رسول خدا چند است تمام شمار انبیاء فرمود

مِائَةٌ أَلْفٍ وَارْبَعَةٌ وَعِشْرُونَ أَلْفًا الرَّسُلُ مِنْ ذَلِكَ

یک صد و بیست و چهار هزار مرسل از میان آنها

ثَلَاثِينَ وَخَمْسَةَ عَشَرَ جَمًّا غَفِيرًا وَاهْمَا أَحْمَدُ وَعَنْ

سیصد و پانزده تن جماعت انبوه روایما احمد و

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمْ يَكُونُ

ابن هریره رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم دروغ گفت

اِبْرَاهِيْمَ اَلَا تَلِكْ كَذٰبَاتٍ تَنْتَبِيْنُ مِنْهُنَّ فِىْ رَحْمَةِ اللّٰهِ عَمَلًا

ابراہیم مگر سہ بار دو دروغ ازان سہ برای خدا کے قول کو علیہ السلام بدتر

سَقِيْمٌ وَقَوْلُهُ بَلْ فَعَلَهُ كَمِثْرِهُمُ هٰذَا وَقَالَ بَيْنَا هُوَ ذَاتِ

من بیمار و دوم قول اوست کہ کرد آن فعل را بزرگ ایشان کہ نیست و فرمود آنحضرت در اثناى آنکہ آن

يَوْمٍ وَسَارَةُ اِذَا نِىْ عَلَى حَبَارٍ مِنَ الْجَبَّارَةِ فَقِيلَ لَهُ اِنَّ هٰنَا

ابراہیم بود در درجہٗ وسارہ بہرہٗ او بود ناگاہ آمد ابراہیم با سارہ و گذشت بہر یکدیگر متکبران پس گفتہ شد

رَجُلًا مَعَهُ امْرَاَةٌ مِنْ اَحْسَنِ النَّاسِ فَاَرْسَلَ اِلَيْهِ فَسَاَلَهَا عَنْهَا

مردی را بدستیکہ اینجی مردی آمدہ است کہ باوی زنی است از بہترین بنی آدم و حسن پس کس فرستاد آن جبار بہر

مَنْ هٰذِهِ قَالَ اُخْتِىْ فَاِنِىْ سَارَةَ فَقَالَ لَهَا اِنَّ هٰذِهِ الْجَبَّارَةُ اِنْ يَعْلَمُ

ابراہیم پس پرسیدہ نکس ابراہیم را از حال سارہ کہ کہست این زن گفت ابراہیم کہ این خواہر منست پس ابراہیم بہر

اَنْتَ امْرَاَتِىْ يُغْلِبْنِىْ عَلَيْكَ فَاِنْ سَاَلْتُكَ فَاُخْبِرْ بِهٖ اَنْتَ

و تعظیم کرد او را حیل پس گفت مر سارہ را بدستیکہ این جبار کہ بر اند کہ تو زن منست غلبہ میکند مرا بر تو و ترا از من بہتر پس اگر

اُخْتِىْ فَاِنَّكَ اُخْتِىْ فِىْ لَسْلَامٍ لِّسِّ عَلَى وَجْهِ الْاَرْضِ مُؤْمِنٌ

کہ تو خواہر منی زیرا کہ تو خواہر منی در اسلام نیست بر روی زمین پیچ سلماتی

غَيْرِىْ وَعَبْدُكَ فَاَرْسَلَ اِلَيْهَا فَاِنِىْ بِهَا قَامَ اِبْرَاهِيْمُ يُصَلِّىْ

جز من و سوائے تو پس فرستاد آن جبار کہے را بسوئے سارہ پس آوردہ شدہ سارہ نزد و استاد ابراہیم

فَلَمَّا دَخَلَتْ عَلَيْهِ ذَهَبَ يَتَنَاوَلُهَا يَبْدِيهِ فَاخَذَ وَيُرْوِىْ

تا نماز کند پس رفتیکہ در آمد سارہ بران جبار خواست آکہ بگیرد او را بدست خود پس گرفتہ شد آن جبار

فَغَطَّ حَتَّى رَأَى رَجُلًا فَقَالَ اَدْعِ اللّٰهَ لِيْ وَلَا اَضْرِكْ فَدَعَتْ

کہ از خلق وی آواز آمد چنانکہ آنکہ حرکت کرد ہایہای خود بر زمین پس گفت جبار بسیارہ کہ دعا کن خدا را براى من

اللّٰهَ فَاُلْمِ بِمِ شَعْوَتَنَا وَلَهَا الثَّانِيَةِ فَاَخَذَ مِنْهَا اَوْ اَشَدَّ فَقَالَ

نیرسانم من ترا پس عا کرد و سارا خدا را پس ہا کردہ شد آن جبار بہتر دست اندازی کرد و سارا را بہر ہا گرفتہ شد و سارا را بہر ہا گرفتہ شد

جبارہ از ابراہیم جدا کرد و سارا را بہر ہا گرفتہ شد

جبارہ از ابراہیم جدا کرد و سارا را بہر ہا گرفتہ شد

جبارہ از ابراہیم جدا کرد و سارا را بہر ہا گرفتہ شد

جبارہ از ابراہیم جدا کرد و سارا را بہر ہا گرفتہ شد

ادْعِي اللَّهَ إِلَيَّ وَلَا أَضُرُّكَ قَدَعَتِ اللَّهُ فَأَلْهِقَ قَدَعًا بَعْضُ

و عاکن حذایر اسلای من و زیان نمیرسانم ترا ایب در عاگرد سار و خدای تعالی را پس با کرده شد انجبار و حذایر

مَجْدِهِ فَقَالَ إِنَّكَ كَم تَلْتَنِي يَا نَسَانُ إِنَّمَا أَتَيْتَنِي بِشَيْطَانٍ

بعضی از پرده داران خود را پس گفت بدرستی که تو سواد و دی نزد من آدمی را بنام و در مگر شیطان اندرا

فَاخْذُ مِنْهَا حَاجِرَ فَاَتَتْهُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فَآوَا بِأَيْدِيهِمْ

بیس خدمتگار گردانید برای ساره با چهره ایس آمد ساره نزد ابراهیم و حاکم آمد ابراهیم استاده نماز میکرد پس اشاره

قَالَتْ رَدَّ اللَّهُ كَيْدَ الْكَافِرِ فِي بَحْرِهِ وَأَخَذَ مَهَا جَرَقًا أَبُو هُرَيْرَةَ

گفت ساره باز گردانند خدا بی‌نیاز است از آن کافران و پیش روی و خادم بود و بنده را حیره را سخت این سره می‌

تِلْكَ أُمَمُكُمْ يَا بَنِي مَاءِ السَّمَاءِ مُتَّفِقُونَ عَلَيْهِ وَعِنْدَهُ رِضْوَانٌ قَالَ

آن با چهره مادر شماست ای پسران آیه آسمان متفق علیها

رَسُولُ اللَّهِ عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرٌ أَخِي بِالشَّيْءِ مِنْ أَيْمَانِهِ

حضرت علیؑ و سلم ما من زادنا ترایم بشک از ابراهیم

اِذْ قَالَ رَبِّ اَرْنِي كَيْفَ تُخَيِّمُ الْمَوْتٰى وَرَحِمَ اللّٰهُ لَوْ طَافَ الْقَدْرُ كَانَ

فقیه گفت: ابراهیم ای پسر در گذار من سزاوارا چگونه زنده میبینی مرد مرا و گفت: حضرت رحمت کند ضایع‌تعالی

يَا وَيْلَتَى إِلَىٰ أَرَأَيْتَ شَدِيدًا وَكَوَلِّتَ فِي السَّجْنِ طُولَ مَا لَيْتَ يُوسُفُ

بود و پناه می گرفت بزرگن سخت و نیز فرمود آنحضرت اگر درنگ میکنم در زمان مردن درنگ میکنم که

لَا حَبْثَ الدَّاعِي مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَابْنُ أَبِي مُهْرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

برائے قبول میگردم خوانندہ را متفق علیہ و از ابی ہر میرزا مراد است از انحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّمَا أُخِصِرُ لِأَنَّهُ جَلَسَ عَلَى فِرْقَةٍ

صلی اللہ علیہ وسلم گفت: آنحضرت کہ نام کرده نشد خضر مگر از جهت آنکہ فی القامت بزمین

بَيْضَاءٍ فَإِذَا هِيَ تَهْتَزُّ مِنْ خَلْفِهِمْ خَضِرَاءٍ سَرَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

خیش کے روئیدے بنو درک لینا گاہ آن زمین سے جنبہ از پس می بنید و ترو تازہ روایت کرد این حدیث

اِبْرَاهِيْمُ اِلَّا تِلْكَ كَذِبَاتٍ ثُنْتَيْنِ مِنْهُنَّ فِي ذَاتِ اللّٰهِ قَوْلُ اِنِّیْ

ابراہیم مگر سه بار دو دروغ ازان سه برای خدا بکے قول کے علیہ السلام بدرستی

سَقِیْمٌ وَقَوْلُهُ بَلْ فَعَلَهُ كَبِیْرُهُمْ هَذَا وَقَالَ بَیِّنًا هُوَ ذَاتُ

من بیمار دوم قول است که کرد آن فعل را بزرگ ایشان که نیست و فرمود آنحضرت در اثنا ی آنکه آن

یَوْمٌ وَسَارَةُ اِذَا اِنِّیْ عَلٰی حَبَارٍ مِنَ الْجَبَّارَةِ فَقِیْلَ لَهُ اِنَّ هُنَا

ابراہیم بود در درجعت و ساره همراہ او بود و ناگاہ آمد ابراہیم با ساره و گذشت بر او **اِنَّ هُنَا** گفتم

سَرُجُلَامَعَهُ اَمْرًا مِّنْ اَحْسَنِ النَّاسِ فَاَرْسَلَ اِلَیْهِ فَسَاَلَهُ عَنْهَا

مردی را بدرستی که اینجا مردی آمده است که با وی زنی است از بهترین بنی آدم و حسن پس کس فرستاد آن جبار بر ساره

مَنْ هَذِهِ قَالَ اُخْتِیْ فَاِنِّیْ سَارَةُ فَقَالَ لَهَا اِنَّ هَذِهِ الْجَبَّارَةُ اِنْ یَعْلَمُ

ابراہیم پس پرسید کس را از حال ساره که گفست این زن گفت ابراہیم که این خواهر منست پس ما ابراہیم

اَنْتَ اَمْرًا اِنِّیْ یُعْلِبُنِیْ عَلَیْكَ فَاِنْ سَاَلْتُکَ فَاُخْبِرْ بِہِ اَنْتَ

و تعلیم کرد او را حیل پس گفت مرا در این جبار اگر بداند که تو زن منست غلبه میکند مرا بر تو و من از من بستان پس اگر

اُخْتِیْ فَاِنَّکَ اُخْتِیْ فِیْ لَاسَلَامٍ لِّسَ عَلٰی وَجْهِ الْاَرْضِ مُوْمِنٌ

که تو خواهر منی زیرا که تو خواهر منی در اسلام نیست بر روی زمین هیچ مسلمانی

غَیْرِہِیْ وَغَیْرُکَ فَاَرْسَلَ اِلَیْہَا فَاِنِّیْ بِہَا قَامَ اِبْرَاهِیْمُ نَصِلُیْ

جز من و سواست تو پس فرستاد آن جبار کسی را بسوی ساره پس آورده شد ساره نزد او و ساره ابراہیم

فَلَمَّا دَخَلَتْ عَلَیْہِ ذَهَبَ یَتَنَا وَلَہَا بَیْدٌ فَآخَذَ وَیْرَہِیْ

تا نماز کند پس رفتند در آمد ساره و بران جبار خواست آنکه بگیرد او را بدست خود پس گرفته شد آن جبار

نَفَطَ حَتّٰی رَا نَضَّ بِرِجْلِہِ فَقَالَ اِدْعِ اللّٰہَ لِیْ وَلَا اُضْرَکَ فَقَدَعَتْ

که از خلق وی آواز آمد چنانکہ آنکه حرکت کرد پاهای خود بر زمین پس گفت جبار بساره که دعا کن خدا ابراہیم

اللّٰہَ فَاحْمِلْ بِمِ شَعْرَتَنَا وَلَہَا الثَّانِیَۃُ فَآخَذَ مِنْ مِثْلِہَا اَوْ اَشَدَّ فَقَالَ

نیستیم من ترا پس عا کرد و سارا را پس با کرد و شد جبار دست راستی کرد و سارا را با دست چپ گرفت و سارا را

جبار از ابراہیم جدا کرد

جبار از ابراہیم جدا کرد و سارا را با دست چپ گرفت

جبار از ابراہیم جدا کرد و سارا را با دست چپ گرفت

ادْعِ اللَّهَ لِيْ وَلَا أَضُرُّكَ قَدَّعْتَ اللَّهَ فَأُلْهِقْ قَدَّعَا بَعْضُ

و عاکن حذایر ابدی من و زبان غیر ساختم و ترا پس در عاگرد ساره خدای تعالی را پس با کرده شد انجبار پس حواض انجبار

مَجْدِهِ فَقَالَ إِنَّكَ لَمْ تَكُنِّي يَا نَسَانُ إِنَّمَا أَتَيْتَنِي بِشَيْطَانٍ

بعضی از پرده داران خود را پس گفت بدستیکه توینا و روی نزد من آدمی را بنام و در مگر شیطان اندا

فَاخْذُ مِنْهَا حَاجِرًا فَانْتَهُ وَهُوَ قَائِمٌ يُعْصِي فَاَوْمَ اُيُودِهِمْ

پس خدمتگذار گردانید برای کارهای ساده یا جره را پس آمد سواره نزد ابراهیم و حاکم ابراهیم متبادره نماز میکرد پس اشاره

قَالَتْ رَدَّ اللَّهُ كَيْدَ الْكَافِرِ فِي نَجْرِهِ وَأَخَذَ مَا جَاءَ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ

گفت ساره باز گردانید خدا میتالی بد سگالی آن کافرا در پیش دی و خادم گرد و بنیده با جره را گفت ابهر سر بر من

تِلْكَ أُمَمُكُمْ يَا بَنِي مَاءِ السَّمَاءِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعِنْدَهُ رُضْقَالِ قَالَ

آن باجریه مادر شهباز است ای پسران آب آسمان متفق علیهم
 و هم از روی مرویست لغت مرصع

رَسُولُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْبَرَنَا الشَّيْخُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ

حضرت علیؑ و سلم با من و از شرایم شک از ابراهیم

اِذْ قَالَ رَبِّي كَيْفَ نَجَّيْتُ الْمُؤْمِنِيْنَ وَبَرَّحَمًا اللّٰهُ لَوْ طَافَ الْقَدْرُ كَانُ

فَتَنِيكَ كَفْتِ بِرَأْسِي أَيُّ وَرْدٍ لَكَ مِنْ سِرِّهِمَا جَلَوْتِ زَنْدَةً مَيِّكُنِي مَرْدًا رَأَوْتُكَ كَفْتِ رَحْمَتُ كُنْزِ صَالِي تَهَالِي

يَا أَيُّهَا الرَّاكِبُ شَدِيدُ دَوَائِي لَمْ تَكُنْ فِي السَّيْرِ طَوْلَ مَا لَيْتَ يُوسُفَ

بود لوط پناه میگرفت کسور کن سخت و نیز مودا محضت اگر در یک میبرد و در مودا در آن میبرد در یک

لَا حَبَّ الدَّاعِي مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ النَّبِيُّ

برائے قبول میلدم خوانندہ را سفق علیہ وازا ہے ہر میرہ درویش از اعتراف

عَمَلِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّمَا سَمِيَّ الْمَخْضِرُ لِأَنَّهُ جَلَسَ عَلَى فُرْقَةٍ

عليه وسلم لعنت العنقرات كما نام لروحه لشد حنظله من راحته انما هي كسبت بدين

بَيْضَاءَ فَإِذَا هِيَ تَهْتَزُّ مِنْ خَلْفِهِ خَضِرَاءَ سَرَّوَاهُ الْبَخَارِيُّ وَعَنْ

حشمت روئیده بود و در این راه از زمین و آسمان عبور کرده و در روایت کرد این حدیث بخارج

أَبِي بَنِي كَعْبٍ نَزَّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ

و از ابی بن کعب مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدرستیکه

الْغُلَامُ الَّذِي قَتَلَهُ الْخَضِرُ طَعِيمٌ كَافِرٌ وَأَوْدَعَ عَاشَ لَا مَرْتَحُونَ

کودک که کشت او را خضر علیه السلام سرشته شد کافر و او به عیش و سرور

أَبَوَيْهِ طُعْيَانًا وَكَفَرًا أَمْتَفَقَ عَلَيْهِ وَحَسَنَ ابْنِي بَرَّةَ رَضِيَ قَالَ

بر مادر خود را و تکلیف میکردار و بر کوفتین متفق علیه و از ابی برة مرویست گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَا أَيُّوبُ يَغْتَسِلُ عُرْيَانًا فَحَرَّحَ عَلَيْهِ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم در اثنا آنکه ایوب علیه السلام غسل میکرد برهنه پس او را

حَرَّادٌ مِنْ ذَهَبٍ فَجَعَلَ أَيُّوبُ يَجِيئُ فِي ثَوْبِهِ فَنَادَاهُ رَبُّهُ أَيُّوبُ

بر ایوب طلخ از زر پس شروع کرد ایوب که گردوی آرد آن طلخ را در جامه خود پس آرد و داد ایوب را

أَلَمْ أَغْنِيَنَّكَ عَمَّا تَرَى قَالَ بَلَى وَعِزَّتِكَ وَلَكِنْ لَأَنْتُمْ لِي

آیا بے نیازه گردانیده ام ترا از چیزیکه می بینی گفت ایوب بے نیازه نیست بے نیازه

عَنْ بَرَكَتِكَ رَوَاهُ الْخَائِرِيُّ وَعَنْهُ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

مرا از افزونی نعمت تو رواه بخاری و هم از وی مرویست گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ مُوسَى كَانَ رَجُلًا حَيًّا سَتِيرًا كَأَهْلِي

صلی الله علیه و سلم بدرستیکه موسی علیه السلام بود مرد بسیار جانکننده و سترکننده و در پیش

مِنْ جِلْدِهِ شَيْءٌ رَأْسُ حَيَّةٍ فَأَذَاهُ مِنْ آذَاهِ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ

از پوست و هیچ چیز از جهت شرم پس ایضا نمودند او را آنکه نموده اند او را از قوم بنی اسرائیل

فَقَالُوا مَا تَسْتَرْهَذَا الشَّيْءُ الْأَمِنْ عَيْبٍ جِلْدُهُ إِمَّا بَرَصٌ

پس گفتند آن قوم مبالغه نکرد موسی در ستر کردن این چنین مگر از جهت عیبی که در پوست دست یا از برص است

أَوْ أَدْرَاةٌ وَإِنَّ اللَّهَ أَرَادَ أَنْ يُبْرِئَهُ فَنَحَلَهُ قَمِيصًا وَحْدَهُ لِيُغْتَسِلَ

یا از آئینه و بدرستیکه خداوند تعالی خواست که پاک گرداند موسی را از عیب پس خالی شد موسی از تنها

از ابی بنة بن کعب مرویست

بر ایوب طلخ از زر

از ابی بنة بن کعب مرویست

از موسی

فَوَضَعَ ثَقْبَهُ عَلَى حَجَرٍ فَفَرَخَ الْحَجَرُ فَمِنْ ثَوْبِهِ نَجَحَ مُوسَى فِي إِثْرِهِ يَقُولُ

پس بنا د جامہ خود را بر سنگے پس گریخت آن سنگ و برد جامہ موسی را پس شتابت موسی و فریاد آن

تَقُوبِي يَا مَتَقُوبِي يَا حَجْرُ حَتَّى أَنْتَهَى إِلَى مَلَأَةٍ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ

موسی بد جامه خود را ای سنگ تا رسید موسی بجماعتی کثیر از بنی اسرائیل

وَآوَاهُ عُمَرُ يَا نَا أَحْسَنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ وَقَالُوا وَاللَّهِ مَا يَا مَتَقُوبِي

پس دیدند آن جماعت موسی را برهنه نیکوترین پیدایش خدا و گفتند سوگند بخدا نیست یا موسی

مِنْ بَاسٍ وَأَخَذَ ثَقْبَهُ وَخَفِقَ يَا حَجْرُ ضَرِبَ اللَّهُ إِنْ يَا حَجْرُ

بی هیچ عیب و گرفت موسی جامه خود را و در استاد موسی که زد سنگ زدنی پس بخدا سوگند که بیداشتم

لَنْدَبَا مِنْ أَثَرِ ضَرْبِهِ ثَلَاثًا أَوْ أَرْبَعًا وَنَحْنُ سَامِتُونَ عَلَيْهِ

نشانی از تاثیر زدن موسی آزار سه نشان یا چهار یا پنج متفق علیہ

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ابن عباس رضی الله عنہما گفت فرمود آنحضرت

لَيْسَ الْخُبْرُ كَالْمَعَايِنَةِ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَخْبَرَهُ مُوسَى بِمَا صَنَعَ قَوْمُهُ

نیست خبر چیزی مانند دیدن آن بد رستی خداوند تعالی خبر داد موسی را بچیزیکه کردند قوم و

فِي الْغُلِّ فَلَمْ يَلِ الْأَلْوَا حَ فَلَمَّا عَلَيْنَ بِمَا صَنَعُوا أَلْفَى الْأَلْوَا حَ

در گوساله پس نینداخت لوح را پس هر گاه که موسی بچشم خود دید آنچه ساختند از گوساله انداخت

فَانْكَسَرَتْ رَاوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ

پس شکست لوح روایت کرد این حدیث را احمد و از ابی هریره رضی الله عنہما گفت فرمود آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَ مَلَكُ الْمَوَاتِ إِلَى مُوسَى

صلی الله علیه و سلم آمد عزرائیل لبوئے موسی

ابْنُ عِمْرَانَ فَقَالَ لَهُ أَحِبَّ رَبَّكَ قَالَ فَلَطَمَ مُوسَى عَيْنَ

بن عمران م گفت موسی را قبول کن حکم پروردگار خود گفت آنحضرت پس طپانید زدم چشم

۱۱۹

در جامه خود را

در گوساله

مَلَکِ الْمَوْتِ فَقَالَ قَالَ فَرَجَعَهُ مَلَکُ الْمَوْتِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى

ملک الموت را پس شکست فرشته را و گویا گفت که ای خداوند آن فرشته بجناب خدا

فَقَالَ إِنَّكَ أَرْسَلْتَنِي إِلَى عَبْدِكَ لَا يُرِيدُ الْمَوْتَ وَقَدْ هَفَفَ

پس گفت بخداوند تعالی بدرستی که تو فرستادی مرا بسوی بندگی که مرگ را می خواهد مرا و تحقیق که

عَمَّنِي قَالَ فَرَنَّا لِلَّهِ إِلَیْهِ عَيْنُهُ وَقَالَ ارْجِعْ إِلَى عَبْدِی فَقُلْ الْحَيَوةُ

کرد چشم مرا گفت آنحضرت پس باز داد خداوند تعالی چشم فرشته را و فرمود دوباره سر بر سر او بگذارد

تُرِيدُ فَإِنْ كُنْتَ تُرِيدُ الْحَيَوةُ فَضَعْ يَدَكَ عَلَى مَتْنِ تَوْبَتِكَ

میخواهی پس اگر میخواهی زندگی دراز پس بند دست خود را بر پشت گارد پس بگو

تَوَّابَاتُ يَدَكَ مِنْ شَعْرِكَ فَإِنَّكَ تَعِيشُ دَهَ سَنَةٍ قَالَ تَتَوَمَّرُ

که بپوشد دست تو از موهای آن پس بدرستی که تو منیر بشمار یک سال گفت موسی بپوش

قَالَ تَتَوَمَّرُ قَالَ قَالَ الْإِنْسَانُ مِنَ قَرَابِیْ رَبِّ أَذْنِیْ مِنَ الْإِدْرَافِ

پس گفت فرشته بهتر میری گفت موسی پس اختیار کردم موت را اکنون و گفت خداوند از تو یک

الْمُقَدَّسَةِ رَأْمِیَّةٍ بِحَمْدِ اللَّهِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بارگنده مظهر یک تبر بر تپ گفت آنحضرت صلی الله علیه وسلم

لَنْ أَتِيَ عِنْدَهُ إِلَّا بِحَمْدِهِ وَتَبَهُ إِلَى جَانِبِ الطَّرِيقِ عِنْدَ

اگر من نزد بیت المقدس برآیم من نمودم شمار توبه موسی را در یک جانب راه نزد توده

الْأَشْجَارِ الْأَخْضَرِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ سَمِعْنَا

ریخ سرخ متفق علیه از ابن عباس رضی عنهما و سمیت گفت ابن عباس

مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَالْمَدِينَةِ

سیر کردیم با همراه آنحضرت صلی الله علیه وسلم میان مکه و مدینه

فَرَزْنَا بَعْثًا فَقَالَ آتِیْ وَادٍ هَذَا فَقَالُوا وَادِی الْأَزْهَرِ

پس گزشتیم بیک وادی پس پرسید آنحضرت ای وادی است یا وادی دیگر ما را بگو

قَالَ كَلْبٌ أَنْظِرْ إِلَى مُوسَى قَدْ مَنَ كَوْنُهُ وَشَعْرُهُ شَيْئًا وَاضْعَا

فرمود آنحضرت گوید من گفتم بسوی موسی علیه السلام پس در آنحضرت از آنکه موسی و مکی و

اصْبَعِيهِ فِي ذُنْبِهِ كَهَ حَوَامِرٍ إِلَى اللَّهِ بِالتَّلْبِيَةِ مَا رَأَيْتُ أَبْهَدَا

هر دو انگشت خود را در هر دو گوش خود مرا و آواز بلند و فریاد است چنانکه خدا در لیبیک گفتن و حالیکه

الْعَادِي قَالَ تَوَسَّعَ نَاحَتِي آتَيْنَا عَلَى ثَنِيَّةٍ فَقَالَ آيُ ثَنِيَّةٍ

آنحضرت فرمود درین وادیه گفت اینها کوههاست که در میان دو کوه است بر روی پس بر سر آنحضرت

هَذِهِ قَالُوا أَهْمَ شَأْنُ الْكَفِّ فَقَالَ كَلْبٌ أَذْ سَالِي يُفَئِسُ عَلَى

کدام کوه است این گفتند صحابه این کوه بر فراز یافت است پس فرمود آنحضرت گوید اینجاست بینم بسوی پس

نَاقَةٍ حَمْرَاءَ عَلَيْهِ حَبَّةٌ صُوفٍ خِطَامٌ نَاقَتِهِ خُلْبَةً مَا رَأَيْتُ أَبْهَدَا

سوار بر ناقة سرخ بر دی جبهه پشمین است مهربان ناقة آواز پست و ناز گذرانده باین

الْعَادِي مَكِّيًّا رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ

آنحضرت فرمود در آن کوه و رواه مسلم و از ابی هریره رضی عنہ روایت است از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ خَفِيفٌ عَلَى دَاوُدَ الْقُرْآنُ فَكَانَ

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود سبک گردانیده شد بر داود و قرأت زبور و توریت پس فرمود

يَا مَرْيَدُ وَآيَةُ فَتَسْرِعُ قِيْلَ الْقُرْآنُ قُلْ أَنْ تَسْرِعَ دَوَابُّهُ

داود و کرام میکرد باین کردن چنانکه بای خودش زمین کرده میشد پس خواند داود و قرآن و تمام میکرد آنرا پس فرمود

وَلَا يَأْكُلُ الْإِمْنُ عَمَلُ يَدَيْهِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

و بخور و روزی داود علیه السلام مگر از کسب کار هر دو دست خود کرده باین بود و رواه البخاری و هم از

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَتْ امْرَأَتَانِ مَعَهُمَا

مردیست از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم گفت آنحضرت بودند دو زنان که بان زن

أَبَاكُمَا جَاءَ الذُّبُّ فَذَهَبَ يَأْتِي أَحَدَهُمَا فَقَالَتِ

دو پسند آنها بودند پس آمد گرگ پس برد پس یکی از آن دو زن پس گفت زن دیگر

خبر آنحضرت

خبر آنحضرت از آنکه موسی و مکی و

خبر آنحضرت از آنکه موسی و مکی و

خبر آنحضرت از آنکه موسی و مکی و

صَاحِبَتُهَا إِنَّمَا ذَهَبَ بِابْنِكِ وَقَالَتِ الْاُخْرَى إِنَّمَا ذَهَبَ بِابْنِكِ

که صاحب آن زن بوده نبوده است گرگنگر سپید ترا و گفت زن دیگر نبوده است مگر سپید ترا پس تفضیه

فَتَحَا كَمَتًا إِلَى دَاوُدَ فَقَضَى بِهِ لِلْكَبْرَى حَبَاءً وَسَلِّمَنَ

بر دهنده و سپرد او دس حکم کرد بان سپید بر آن زن که کلان تر بود پس بیرون آمدند هر دو زن بر سلیمان

إِنَّ دَاوُدَ فَأَخْبَرَ تَاهُ فَقَالَ ائْتُونِي بِالسِّكَاكَيْنِ أَشَقَّهُ بَيْنَكُمَا

بن داود پس خبر داد به سلیمان را پس فرمود سلیمان بیارید نزد من کار دو پاره کنم این سپید را

فَقَالَتِ الصُّغْرَى لَا تَفْعَلْ بِرَحْمَتِ اللَّهِ هُوَ ابْنُهَا فَقَضَى بِهِ

پس گفت زن خرد دو پاره نکن سپید رحمت کند ترا خداوندی تعالی این سپید پسر زن کلان است پس تم

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

سلیمان بان سپید زن خرد را نظر بر متفق علیه و از ابی هریره رن مرویست فرمود آنحضرت صله الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا يَتَّبِعِي لِعَبْدٍ أَنْ يَقُولَ إِنِّي خَيْرٌ مِنْ يُوشَعَ

علیه و سلم میرسد مرا هیچ بنده را که بگوید من بهترم از یوشع بنیر علیہ السلام

ابْنُ مَثْيُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ رَأَى أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

متفق علیه و عنده را دیدی مرویست که آنحضرت صله الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَ نَزَارِيسُ بْنُ جَارَاسَ وَأَهْلُ مَسِيلَمٍ وَعَنْ

علیه و سلم فرمود بود زکریا علیه السلام چوب تراشی میکرد در روایت کرد این حدیث را مسلم

أَبِي مُوسَى رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَمُلْ مِنَ

و از ابو موسی رن از آنحضرت صله الله علیه و سلم مرویست که فرمود آنحضرت کامل شد

الرِّجَالِ كَثِيرٌ وَلَمْ يَكْمُلْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ

از مردان بسیار و کامل نشده اند از زنان مگر مریم دختر عمران

وَأَيْسَى أَمْرَأَةٌ فِي مِصْرَ وَفَضْلُ عَائِشَةَ عَلَى النِّسَاءِ كَفَضْلِ

و آئسید زن مصر و فضل عایشه بر زنان دیگر مانند فضل

التَّزْيِيدَ عَلَى سَائِرِ الطَّعَامِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

شرید است بر باتی طعماها متفق علیہ وازا بے ہریرہ

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا أَوْلَى النَّاسِ

روایت است گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم من نزدیک ترین مردم ام

بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ فِي الْأُولَى وَالْآخِرَةِ إِلَّا نَبِيَّكُمْ إِخْوَةٌ مِنْ

عیسیٰ علیہ السلام در آغاز و انجام و فرمود پیغمبران برادر

عَلَاتٍ وَأُمَّهَاتُهُمْ شَتَّى وَدِينُهُمْ وَاحِدٌ وَلَيْسَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ

علاتی اند و مادر ایشان مختلف اند و اصل دین شان کر توحید است یکے است و نیست میان

نَبِيِّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و میان پیغمبت پیغمبر وازا بے ہریرہ روایت است گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ مَا مِنْ بَنِي آدَمَ مَوْلُودٌ إِلَّا كَبَسَتْهُ الشَّيْطَانُ حِينَ يُولَدُ

و سلم نیست هیچ یکے از فرزند آدم طفلے اگر آنکہ مس میکند و میخاند از اور شیطان ہر گاہ کہ

فَلَيْسَتْ لَهُمْ صَايِحَا مِنْ مَسَلِ الشَّيْطَانِ غَيْرَ مَرْيَمَ وَابْنَاهَا مُتَّفَقٌ

پس فریاد میکند و میگریزد از طفل از مساس شیطان جز مریم و فرزند او متفق

عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

علیہ وازا بے موسی گفت شنیدم من آنحضرت را صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ آدَمَ مِنْ قُبْضَةٍ قَبْضُهَا مِنْ

علیہ وسلم کہ میفرمود بدستیکہ خدا بیتال آفرید آدم را از یک مشت کہ گرفت آنرا از

جَمِيعِ الْأَرْضِ فَجَاءَ آدَمُ عَلَى قَدَرِ الْأَرْضِ مِنْهَا الْأَحْمَرُ

ہمہ زمین پس آمد بنی آدم از بخت بر اندازہ زمین بعضی از ایشان سرخ

وَالْأَبْيَضُ وَالْأَسْوَدُ وَبَيْنَ ذَلِكَ وَالْحَرْنُ وَالْحَبِيبُ

و بعضی سفید و بعضی سیاه و بعضی میان آن گندمگون و بعضی دشت و بعضی بلبید

منہا بنی آدم و از ان ایشان
مستند است از حدیث
از ابی ہریرہ است
خلف است پیغمبر و از ان
الانسان را کہ مختلف
مستند است بحدیث
و از ان ایشان

وَالْحَبِيبِ رَافَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَرَبُ

و بعضے پاک روایت کردین حدیث را ترمذی و ابو داؤد و عرب

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَكَأَنَّ

ابن ہریرہ رضی اللہ عنہ روایت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ

بَعَثَ فِي اللَّهِ أَدَمَ مَسْحُ ظَهْرِهِ قَسَمْتُ نَوِيًّا وَكَأَنَّ

پیدا کرد خداے تعالیٰ آدم را مسح کرد پشت او را کرد فرستادم بر ابراهیم را کہ ہلا پس بران

مِنْ ذُرِّيَّتِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ وَجَعَلَ بَيْنَ عَيْنِي كُلِّ إِنْسَانٍ مِنْهُمْ

از اولاد آدم تا روز قیامت و گردانید میان دو چشم بر آدمی ازین آدمیان

وَيُبَيِّنُ مِنْ نَفْسٍ رَحْمَةً عَلَيْهِمْ عَلَى أَدَمَ فَقَالَ أَيْ رَبِّ مَنْ هُوَ

برایق و لمعان از نور پست بر عرض کرد ایشانرا بر آدم پس گفت آدم ای پروردگار من کیستند

قَالَ ذُرِّيَّتُكَ فَرَأَى رَجُلًا مِنْهُمْ فَأَعْجَبَهُ وَبَيَّضَ مَا بَيْنَ عَيْنَيْهِ

کسان فرمود حق تعالی اولاد تو پس میآدم مردی را از ایشان پس خوش آمد آدم بامعانی و شش

قَالَ أَيْ رَبِّ مَنْ هَذَا قَالَ دَاوُدَ فَقَالَ أَيْ رَبِّ كَمْ جَعَلْتَ

آن مرد بود و گفت آدم ای پروردگار من کیست این مرد فرمود حق تعالی داود دست پس گفت آدم ای آفریدگار من چند

عُمُرَهُ قَالَ سِتِّينَ سَنَةً قَالَ أَيْ رَبِّ سَنَدُهُ مِنْ عُمُرِي أَرْبَعِينَ

گردانید عمر من فرمود شصت سال گفت آدم ای پروردگار من افزون کن مرا از عمر من چهل

سَنَةً قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا انْقَضَى عُمُرُ

سال فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس ہر گاہ کہ گذشت عمر

أَدَمَ إِلَّا أَرْبَعِينَ جَاءَهُ مَلَكُ الْمَوْتِ فَقَالَ أَدَمُ أَوْ كَمْ دَيُّوتِ

آدم مگر چهل سال بماند آمد آدم را ملک الموت پس گفت آدم کہ تا باقی ماندہ عمر

مِنْ عُمُرِي أَرْبَعُونَ سَنَةً قَالَ أَوْ كَمْ تَعْطِيهَا ابْنَتَكَ دَاوُدَ

از عمر من چهل سال گفت ملک الموت بآدم آید تا دی تو آن چهل سال را بداد داؤد

و بعضے پاک روایت کردین حدیث را ترمذی و ابو داؤد و عرب

کسان فرمود حق تعالی

فَخَدَّ اَدَمُ فَحَدَّتْ ذُرِّيَّتُهُ وَنَسِيَ اَدَمَ فَكَانَ مِنَ الشَّامِكِينَ

پس منگوشه آدم علیه السلام پسین منگوشه اولاد او و فراموشش کرد آدم بنی خدا را پس از آن فراموشی را

ذُرِّيَّتُهُ وَخَطَا وَخَطَا ت ذُرِّيَّتُهُ سَرَاةً اَلْاَمْدِي وَ

کردند اولاد او و خطا کرد آدم و خطا کردند ذریه او سرایت از آدم و ذریه او

اَبِي بَنِي كَعْبٍ فِي قَوْلِ اللّٰهِ تَعَالٰى وَ اِذَا اَخَذَ سَرَاتِكَ مِنْ بَيْنِ

ابن بن کعب در قول حق سبحانه تعالی و اذا خذ

اَدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ قَالْ جَعَلَهُمْ قَجَعَهُمْ اَرْوَجًا

آدم گفت این که فراهم آورد حق تعالی ایشان را پس فرمود که بگردانید ایشان را مانند گوسفند و نهید ایشان را جفت

تَشْرَصُوهُمْ فَاسْتَنْطَقَهُمْ فَتَكَلَّمُوا ثُمَّ اَخَذَ عَلَيْهِمُ الْعَهْدَ

بستر صورت بخشید ایشان را پس گوید از ایشان پس سخنان کردند ایشان را بستر گرفته بر ایشان عهد

وَالْمِيثَاقَ وَ اَشْهَدُ هُمْ عَلٰى اَفْرِغْ اَلْسِنُكُمْ قَالُوا بَلٰى

و میبایان را و گواه گردانید بر ذرات ایشان آری ایستم من پروردگار شما گفتند آری

قَالَ فَاِنِّ اُشْهَدُ عَلَيْكُمُ السَّمٰوٰتِ اَشْبَهَ وَالْاَرْضَ صِدْقَيْنِ السَّبْعَ

فرمود پس ایستم من گواه بر شما هفت آسمانها را و آه میگردانم بر شما هفت زمین را

وَ اُشْهَدُ عَلَيْكُمْ اَبَا اَدَمَ اَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَمَةِ لَمْ نَعْلَمْ

و گواه میگردانم بر شما پدر شما را که آدم است تا نگویید روز قیامت که در آن نیستیم

وَعَنْ اَعْلٰى اَنْ لَا اِلٰهَ غَيْرِيْ وَلَا رَبَّ غَيْرِيْ وَلَا نَشْرَ كَوْنِيْ

باین قضیه بدانید که بدستی که نشان نیست که نیست هیچ معبودی حق بجز من نیست پروردگاری جز من

سُبْحٰنَا اِنِّ سَاسُ رَسُلِ الْيَسْمُ رَسُلِيْ يَدُ كَيْدٍ وَ نَكْرُ عَهْدِيْ مِثْلَانِيْ

چیز را بدستی من و فریب است که فریبتم بسو شما میفرمان خود را که یابود و نه شما را عهد مرا و پیمان مرا

وَ اُنْزِلْ عَلَيْكُمْ كُتُبِيْ قَالُوْا اَشْهَدُ اَنَا بِاَنَّا سَرُبْنَا وَاِلٰهَنَا كَرَبٌ

و فرود می آید بر شما کتابهای خود را گفتند ایشان گواهی می دهیم ما که توبه کردیم و کارهای و معبود ما

و این قضیه بدانید که بدستی که نشان نیست که نیست هیچ معبودی حق بجز من نیست پروردگاری جز من

لَنَا غَيْرُكَ وَلَا إِلَهَ لَنَا غَيْرُكَ فَأَقْرُؤْ بِذَلِكَ وَرَفِعَ عَلَيْهِمْ

ما را جز تو نیست معبود ما را جز تو پس تبارک کردند بان و پرده شد بر ایشان

أَدُمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ فَرَأَى الْغَنَى وَالْفَقِيرَ وَحُسْنَ

آدم علیه السلام در حالی که نگاه می کرد به ایشان دید آدم تو را و محتاج را و دیده نیل

الْقُبُورِ وَدُونَ ذَلِكَ فَقَالَ رَبِّ كَوِّلْ سَوَّيْتُ بَيْنَ عِبَادِكَ

صورت را و جز آن مطلق را پس گفت آدم ای آفریدگار من چرا برابری نکردی میان آنکه می بیند

قَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ أَنْ أَشْكُرَ وَرَأَى الْأَنْبِيَاءَ فِيهِمْ مِثْلَ الشَّجَرِ

تو را و چون تعالی زیرا که من دوست میدارم که شکر کرد و شوم و دیده آدم علیه السلام پیغامبران در میان آنکه مانند

عَلَيْهِمُ النَّوْءُ خَصُّوا بِمِثَالِ الْآخِرِ فِي الرِّسَالَةِ وَالنَّبَاةِ وَهُوَ قَوْلُهُ

که میناید بر ایشان و شنی مخصوص گردانیده شده از پیغامبران بعد و میان آنکه در رسالت نبوت و آن عهد قول

تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَإِذَا أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ أَلَى قَوْلِهِ

سبحانه و تعالی است و چون گرفتیم که پروردگار ما اینهم از پیغامبران چنان ایشان را در رسالت و نبوت تا قول

عَلَيْسَى ابْنُ مَرْيَمَ كَانَ فِي تِلْكَ الْأَكْوَافِ فَأَرْسَلَهُ إِلَى مَرْيَمَ

که عیسی ابن مریم است و عیسی ابن مریم بود در میان آن ارواح پس فرستاد او را بسوی مریم

عَلَيْهَا السَّلَامُ فَحَدَّثَ عَنْ أَبِي آدَمَ دَخَلَ مِنْ فِيْهَا رَوَاهُ أَحْمَدُ

علیها السلام پس حدیث کرده شد از آدَمَ که عیسی در آمد در مریم از راه دایمی روای احمد

وَعَنْ ابْنِ الدَّيْلِيِّ رَضِيَ قَالَ أَتَيْتُ أَبَا بَكْرٍ فَقُلْتُ لَكَ مَقَرٌ

و روایت است از ابن دبی که گفت آمدم نزد ابی بکر پس گفتم من او را محبتی

فِي نَفْسِي مِنَ الْقَدْرِ خَدِثْنِي لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُدْهِمَهُ مِنْ قَلْبِي فَقَالَ

که قادر در دل من چیزی شک از قدر او پس عیسی بنحو آنکه شاید که خدا تعالی بر دل من شک از دل من پس گفت

لَوْ أَنَّ اللَّهَ عَذَّبَ أَهْلَ مَمَوَاتِهِ وَأَهْلَ أَرْضِهِ عَذَّبَهُمْ وَهُوَ

اگر هرگز آنکه عذاب کند اهل مَمَوَاتِهِ و اهل اَرْضِهِ عذاب کند ایشان را و حال آنکه

غَيْرَ ظَالِمٍ لَهُمْ وَلَوْ رَحِمَهُمْ كَانَتْ رَحْمَتُهُ خَيْرَ الْهُدَى مِنْ

خیر ظالم است و اگر رحمت میداد بر ایشان از راه بود رحمت او بهتر از هدایت ایشان از

أَعْمَالِهِمْ وَلَوْ أَنْفَقْتَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا قَبِلَهُ

عملهای ایشان و اگر خرج کنی مانند کوه احد طلا را در راه خدا قبول نمیکند

اللَّهُ مِنْكَ حَتَّى تُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ وَتَعْلَمَ أَنَّ مَا آصَابَكَ لَوْيَجِبُ

او را خدا می آید از تو تا آنکه ایمان آوری بقدیر و بدانی که آنچه بر تو رسیده است ترا نبوده

لِيُخْطِئَكَ وَأَنَّ مَا أَخْطَأَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبِكَ وَلَوْ مَتَّ عَلَى غَيْرِ

برای آنکه بر تو خطا دهد و بدانی که آنچه بر تو رسیده است ترا نبوده برای آنکه بر تو رسد ترا و اگر بر غیر

هَذَا الدَّخَلَتِ النَّارُ الْحِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَهَ

این حال هر آنکه در آید آتش دوزخ را تا آخر حدیث روایت کرد ابن حدیث را ابو داود و ابن ماجه

مِنْ مَنَاقِبِ مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از مناقب آنحضرت صلی الله علیه و سلم

بَابُ فِي ذِكْرِ حَلِيتِ الشَّرِيفَةِ

باب در بیان حلیه شریف آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَنَّهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ

از آنکه فرمود و گفت آنرا آنحضرت صلی الله علیه و سلم نبود

بِالطَّوِيلِ الْبَارِئِ وَلَا بِالْقَصِيرِ وَلَيْسَ بِالْأَبْيَضِ الْأَمْهَقِ وَلَا بِالْأَدَمِ

و نه با طویل و نه با قصیر و نه با سفید و نه با سیاه و نه با سرخ و نه با سیاه

وَلَيْسَ بِالْمَجْعَدِ الْقَطِيطِ وَلَا بِالسَّبْطِ بَعَثَهُ اللَّهُ عَلَى رَأْسِ رَجُلَيْنِ

و نه با مجعد و نه با قطط و نه با سبط و او را بر سر دو مرد بفرستاد

سَنَةً فَأَقَامَ بِمَكَّةَ عَشْرَ سِنِينَ وَبِالْمَدِينَةِ عَشْرَ سِنِينَ وَتَوَفَّاهُ

سال پس اقامت کرد در مکه ده سال و در مدینه ده سال و او را بفرمود

اللہ علیٰ سراسِ ستین سنۃ وکَیِّ فی راسہ وخصیتہ عَشْرُونَ

خدا تعالیٰ برتالی شصت سال و حالانکہ نبود در سر و ریش ہلکوی بہت

شَعْرَةٌ بَيْضَاءُ وَفِي رَأْسِهِ آيَةٌ يَصِفُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

موسی سفید و در روایت این چنانکہ وصف میآید آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم را

قَالَ كَانَ رُبْعَةً مِنْ قَوْمٍ لَيْسَ لَطْوِيلٌ وَابَالْقَصِيرِ

گفت بود ربعتہ یعنی میانہ بالا چنانکہ گفت نہ دراز و نہ کوتاہ

أَرْهَرُ اللَّوْنِ، وَقَالَ كَانَ شَعْرُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روشن و درخشان رنگ و گفت اود موسی یغیبہ خدا صلی اللہ علیہ وسلم

إِلَى أَنْصَابِ أُذُنَيْهِ وَفِي رَأْسِهِ آيَةٌ بَيِّنَةٌ أَدْنَى وَعَاقِبَةُ شَعْرَةٍ عَلَيْهِ

تا سر ہماے گوش و در روایت میان دو گوش و دو گوش وی متفق علیہ

وَفِي رَأْسِهِ آيَةٌ لِلْخَارِئِ قَالَ كَانَ خُضْمُ الرَّاسِ وَالْقَدَمَيْنِ

و در روایت بخارے گفت بود سطر و پائہا

لَمْ أَرَ بَعْدَهُ وَلَا قَبْلَهُ مِثْلَهُ وَكَانَ كَسْبُ الْكَلْبَيْنِ وَفِي رَأْسِهِ آيَةٌ

ندیدیم بعد از او و پیش از او کسی را مانند وی و بود آنکہ ت فرسخ و کشاہ کف دست و آندہ و بود

أُخْرَى لَهُ قَالَ كَانَ شَتْنِ الْقَدَمَيْنِ وَالْكَفَيْنِ وَعَنِ الْبَرَأِ

دیگر مر بخاریا گفت بود آنحضرت سطر و گوش پائہا و کفہاے دست و روایت بہت از و بر این

قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرُوءًا عَاقِبُ

عاقبہا گفت بود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم میان قد و فراخ مسامت

مَا بَيْنَ الْمَنْكَبَيْنِ لَهُ شَعْرٌ بَلَغَ شَحْمَةَ أُذُنَيْهِ رَأَيْتَهُ فِي حُلَّتِهِ

سیانہ دو منکب بود آنحضرت را موئے کہ میرسید دو نزدیک ریش او را دیدیم من آنحضرت او را

حَرَّاءَ لَمْ أَرَ شَيْئًا قَطُّ أَحْسَنَ مِنْهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِي رَأْسِهِ آيَةٌ

سرخ ندیدیم من هیچ چیز را ہرگز آنحضرت متفق علیہ و در روایت

ع
بسم اللہ الرحمن الرحیم
دار فاضلہ

مُسْلِمٌ قَالَ مَا أَتَيْتُ مِنْ ذِي لَيْلَةٍ أَحْسَنَ فِي حُلَّةٍ خَرَاءَ مِنْ

مر مسلم را گفت ندیدم **مسیح** **علیه السلام** بیاد تو در طایفه سرخ ۱۱

رَسُولِ اللَّهِ ﷺ شَعْرَةً يَخْرُبُ مِنْكَ بِهِ

آنحضرت ﷺ مولے اور نزدیک میرسد بدو شہای او

بَعِيدٌ مَا بَيْنَ الْمُنْكَبِينِ كُنْزٌ بِالطُّوِيلِ وَلَا بِالْقَصِيرِ وَعَنْ

دور و فراخ مسافت میان دو منکب نه طویل قد بود و نه کوتاه

سَمَاءُ بْنُ حَرْبٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ سَبْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

سماک بن حرب مرویست از جابر بن سمرقہ ر.ح گفت جابر نبود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - أَشْجَلُ الْعَالَمِينَ مِنْهُمْ قِيلَ

علیہ وسلم : **خداہ** دین و بود آنکہ سنیہ می چشم او مخلوط بود لہجے کمرگشت

لِسَمَائِ مَا ضَلِيحُ الْفَمِ قَالَ عَظِيمٌ أَفَ قَبْلَ مَا أَشْكَلَ الْعَيْنَ

مرساگر در چسبیتنجهن

قَالَ طَوِيلُ شِقِّ الْعَيْنِ قِيلَ مَا مِنْهُوَ سَالِقُ الْعَقَبَيْنِ قَالَ قَلِيلٌ حَمْدٌ

لغت معنی اور دلائل سے ثابت ہو کہ یہ صفت معنی منہوس العصیین کہتے کہ کو منہوس

الْحَقِيبِ رَأَوَاهُ مُسَلِّمٌ وَعَنْ أَبِي الطُّغَيْلِ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ

پایسته روزگار مسلم و از لب الطیر ارم مر و نیست

صلى الله عليه وسلم كان أبين من ليحيا مقصداً رواه مسلم وعنه ثابت

سید علی و سلم بنیاد و قوس و حجره و کتب و کتابخانه

قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ خَضَّابٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى

لغت پر سیدہ خدانا - انحصار حضرت کے لئے علیہ

مَنْ يَخْبِرُكَ بِمَعْنَى أَنْ أَعْلَمَ شَيْئًا فِي عَيْشِهِ فِي رَأْيِهِ لَوْ شِئْتَ أَنْ أَعْلَمَ

حضرت نذر سید عزمه خطاب کردند که اگر میخواهم من - شما را هم میباید سفید حضرت ملا در حقیقت سرخ است در روایت

شَمَّاتٍ كُنْ فِي رَأْسِهِ فَتَقَعَتْ مُتَقِفَةً عَلَيْهِ فِي رِوَايَةِ مُسْلِمٍ قَالَ أَمَّا كَاتِبُ

موریاں بنمید را که بودند در سر مبارک وی میگردم و بشنیدم متفق علیه در روایت مسلمان گفت نه بودند

الْبَيَاضُ وَتَعَفَّفَتْ فِي الصُّدْرَيْنِ وَفِي الرَّاسِ نَبْذٌ وَعَنْ أَبِي قَالَ كُنْ

سفید رنگ در پهلوها که زیر لب زبرین بودند و گردن موهای کرمی چشم و زبر گوش است و در موهای چند پشته

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَزْهَرُ اللَّوْنِ كَانَ عَرَقُهُ اللَّوْنُ إِذَا مَشَى

آنحضرت صلی الله علیه و سلم روشن رنگ تابان گویا که قطره های خوی او در او ریخته است بخت صفات رنگ چو آن و غیر آن حضرت

تَكَفَّأَ وَمَا مَسِسْتُ دِيْبَاجَةً وَلَا حَرِيرَةً أَلَيْنَ مِنْ كَفِّ سُولٍ

بر می داشت پادشاه من هیچ دیبا را ندیده ام و هیچ حریر را ندیده ام ترا از من کف سول

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا شَمَمْتُ مُسْكَاءَ وَلَا عَذْبَ الْحَبِيبِ

خدا صلی الله علیه و سلم و نه بوی مشک و نه عذبه را خوشبو تر

مِنْ رَأْيِ حَاجَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَقِفَةً عَلَيْهِ وَعَنْ

از بوی پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم متفق علیه و عن

أُمِّ سُلَيْمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَأْتِيهَا فَيَقْبَلُ

ام سلیم روایت است بدستیکه پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم بود که می آمد به او و او میبوسید

عِنْدَهَا فَتَبْسُطُ نَظْعًا فَيَقْبَلُ عَلَيْهِ وَكَانَ كَثِيرَ الْعَرَقِ فَكَانَتْ

میبرد نزد وی پس میستر در فرش از او میبوسید و میبرد بر او و بود آنحضرت بسیار خوی پس بود ام سلیم

تَجْمَعُ عَرَقُهُ فَتَجْعَلُهُ فِي لَحْيَيْهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

جمع میکرد خوی آنحضرت پس میگردانید ام سلیم عرق آنحضرت را در غل و خوشبوها پس چون دید آنحضرت را

وَسَلَّمَ يَا أُمَّ سُلَيْمٍ مَا هَذَا قَالَتْ عَرَفْتُكَ تَجْعَلُهُ فِي لَحْيَيْهِ

علیه سلم فرمود ای ام سلیم چیست این گفت ام سلیم عرق توست میگردانیم آنرا در خوشبوها

وَهُوَ مِنْ لَحْيَيْ الطَّيِّبِ فِي رَأْيِ قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ

و عرق تو از خوشبو ترین خوشبوها است و در روایت آمده گفت ام سلیم یا رسول الله امید دارم

برگفته است **ابن عباس** قال **أَصَبْتُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ**

برکت عرق نثار برای خردان خود گفت آنحضرت خوب کردی متفق علیه و از جابر بن

سَمُرَةَ رَضِيَ قَالَ صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاتَهُ الْأُولَى

سمره مرویست گفت جابر گذاردم با آنحضرت صله الله علیه و سلم نماز پیشین را

تَخَرَّجَ إِلَى أَهْلِهِ وَخَرَجْتُ مَعَهُ فَاسْتَقْبَلَهُ وَلَدَانُ فَجَعَلَ

پیستر بیرون آمد آنحضرت از مسجد ایستاد و خود و بیرون آمدن من نیز باحضرت پس پیش آمد آنحضرت را

يُمَسِّحُ خَدَّيْ أَحَدِهِمَا وَاحِدًا وَاحِدًا وَأَمَّا أَنَا فَمَسَّحَ خَدَّيْ

پس گشت آنحضرت که می مالید دست مبارک خسارهای یکدیگر را ولیکن من مسح کرد آنحضرت خسار مرا

فَوَجَدْتُ يَدَهُ بَرْدًا أَوْ رِيحًا كَأَنَّمَا أَخْرَجَهَا مِنْ جُودَةٍ

پس یافتیم من در دست مبارک او را سرد یا بوی گویا که بیرون آورد آنحضرت دست را از

عَطَارٍ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَحَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ قَالَ كَانَتْ

طاهر عطار روایت مسلم حدیث است از علی بن ابی طالب گفت بود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ بِالطَّوِيلِ وَلَا بِالْقَصِيرِ

آنحضرت صله الله علیه و سلم نیست دراز قد و نه کوتاه

ضَخْمَ الرَّاسِ وَاللِّحْيَةِ شَثْنُ الْكَفَّيْنِ وَالْقَدَّيْنِ مُشَرٌّ بِأَحْمَرَةٍ

بلند میان بود و سطر بر مبارک و ریش مبارک و پر گوشه کفهاست دست و پاها میخندد سبزه

ضَخْمَ الْكَرْدِ لَيْسَ حَوِيلَ الْمَسْرَبَةِ إِذَا مَشَى تَكْفًا تَكْفًا

سطر بندهای استخوان دراز مویها که در میان سینه شریف بود چون میرفت آنحضرت میل میکرد

كَأَنَّمَا يَخْطُ مَنْ صَبَّ بِكَ أَرْقَبُهُ وَلَا يَبْدُ مِثْلَهُ صَلَّى اللَّهُ

گویا که درود میآید از بلند به پیست نه دیدم پیش آنحضرت نه بعد آن مانند آنحضرت صله الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ رَوَاهُ إِذَا وَصَفَ

علیه و سلم روایت کرد این حدیث را ترمذی و از علی بن ابی طالب مرویست که بود علی بن ابی طالب

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَمْ يَكُنْ بِالطَّوِيلِ الْمَمُوطِ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم را سببیت نبود آنحضرت طویل زیاده و نبود

وَلَا بِالْقَصِيرِ الْمُنْتَرِدِ وَكَانَ رَافِعَةً مِنَ الْقَوْمِ وَلَمْ يَكُنْ

سید کوتاه و نبود میان بالا از مردم و نبود آنحضرت

بِالْجَدِّ الْقَطُّ وَلَا بِالسَّبْطِ كَانَ جَعْدًا رَجُلًا وَلَمْ يَكُنْ بِالْمَطْمُوحِ وَلَا بِالْمُكَلَّمِ

جده قطط و نه سبط و بود جعد میان موک و نبود آنحضرت سرگوشه نند و دور

وَكَانَ وَالْحَجَّ تَدْوِي أَيْضًا شَرِبَ كَأَنَّهُ لَعِينٌ كُذِّبَ الْأَشْفَاءُ جِلْدُ الْمَشَارِبِ

و بود در روستا شربین تند و بر سر نه با فراط سببیت و بود سیاه چشمان و بود

وَاللَّيْثُ أَجْرُ دُؤْمَسْرُ بَقِيَّةُ الْكُفْرِ وَالْقَدَمَيْنِ إِذَا مَشَتْ

الشیطان و بزرگ کند بیوس خاد و خط در از موس و از سینه جانا و بود و بر گوشت کما و بود

يَتَكَثَّرُ فِي صَبَبٍ وَإِذَا التَّفَتِ التَّفَتِ مَعَابِكُنْ

بر می کشد یا بیمار که گو یا که فرد می آید از جلای بلند به است چون در می و ایند بچیت راست

كَتَمَتْ خَاتَمَ النَّبَوَاتِ وَهُوَ خَاتِمُ النَّبِيِّينَ أَجْوَدُ النَّاسِ

و میان و شانه خاتم نبوت بود و بود ختم شده پیغمبران بود سخی ترین مردم بود

صَدَدًا وَأَصْدَقُ النَّاسِ لَهْجَةً وَأَلْيَهُمْ عَمْرِيكَةً وَ

از رو سینه و راست ترین مردم از رو زبان و نرم ترین مردم بود از رو طبیعت

أَكْرَمُهُمْ عَشِيرَةً مَنْ رَأَى بَدِيلَةً هَابَةً وَمَنْ خَالَطَهُ

و بزرگترین مردم بود از رو خا صیل کیکه دید آنحضرت را یکایک میر سید او را بهیت و سیکه احتلا

مَعْرِفَةً أَحَبَّهُ يَقُولُ نَاعِيَتْهُ لَمْ أَرَ قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ مِثْلَهُ

و صحبت میداشت دوست میداشت او را هیچ و وصف کننده آنحضرت را که هیچ و هیچ و هیچ و هیچ

رَأَوَاهُ التَّزْمِينِيُّ وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ النَّبِيُّ

روایت کرد آن را ترمذی و روایت است از جابر رضی اللہ عنہ که آنحضرت

عنه من قول قبح شام
غنیان و در شاد و
از کما کما کما
نیز الکلمات

میر که این نظام
در آن ترین را و یک
نیز مینه

از رو سینه و راست ترین مردم
از رو زبان و نرم ترین مردم

باز و سببیت

و سببیت

باز و سببیت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَسْلُكْ لِمِيقَاتِهِ أَحَدٌ إِلَّا عَرَفَ
 صَلَّيْهِ وَسَلَّمَ نِيَمَتِ رَأْسَهُ بِسُورَةِ الْبَقَرَةِ ^{پس یہ روی}
 أَنَّهُ قَدْ سَلَكَ مِنْ طَيْبِ عَرْقِهِ أَوْ قَالَ مِنْ رِيحِ عَرْقِهِ ذَوَاةَ الدَّمِ
 بِتَحْقِيقِ رَفْعِهِ اسْتَأْذِنَ لَدَا زَوْجِ شَبِيهِ عَرْنَ أَخْفَضَتْ يَأْكَفَتْ رَأْسَهُ بِجَا مِنْ طَيْبٍ قَدْ لَفْظُ مِنْ رِيحِ عَرْقِهِ
 وَابْنُ أَبِي عُبَيْدَةَ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ قَالَ قُلْتُ لِلرَّبِّ
 وَرَوَيْتُ سِتُّ أَرْبَابُ عُبَيْدَةَ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ كَرَوَى كَقَوْلِهِ كَقَوْلِهِ
 يَمُنْتُ مَعَاذِ بْنِ عَمَّارٍ صَفِي لَنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 بَنَتُ مَعَاذِ بْنِ عَمَّارٍ رَأَى مَحَابِبَهُ صَفِي لَنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 قَالَتْ يَا بَنِي كَوْمَا رَأَيْتَ سَرَّ أَيْتِ الشَّمْسِ كَالْعَةِ سَرَّ أَيْتِ الشَّمْسِ
 كَقَوْلِهِ رَوَيْتُ مَعَاذِ بْنِ عَمَّارٍ رَأَى مَحَابِبَهُ صَفِي لَنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَابْنُ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 رَأَى جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَوَيْتُ مَعَاذِ بْنِ عَمَّارٍ رَأَى مَحَابِبَهُ صَفِي لَنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 فِي لَيْلَةٍ رُحِيَانٍ فَجَعَلْتُ أَنْظُرَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 دَرَشْتُ رَوَيْتُ مَعَاذِ بْنِ عَمَّارٍ رَأَى مَحَابِبَهُ صَفِي لَنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَسَلَّمُوا إِلَى الْقَمَرِ وَعَلَيْهِ حُلَّةٌ حُمْرَاءُ فَاذْأَهُوَ أَحْسَنُ عِنْدِي
 وَسَلَّمُوا دُكَّانٍ مَنِ نَمِيمٍ لِسُكُونِهِ دُكَّانٍ مَنِ نَمِيمٍ لِسُكُونِهِ دُكَّانٍ مَنِ نَمِيمٍ لِسُكُونِهِ
 مِنَ الْقَمَرِ ذَوَاةَ الدَّمِ وَالْأَرْمَنِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ
 أَرَاهُ رَوَاهُ تَرْمِذِي وَدَارِمِي وَأَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَوَيْتُ كَقَوْلِهِ
 مَا رَأَيْتُ شَيْئًا أَحْسَنَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ
 نَدِيمٌ مِنْ أَيْسَرِ جَبَرِ نَيْكُوتَرِ أَزَاخْفَضَتْ صَلَّيْهِ وَسَلَّمَ نِيَمَتِ رَأْسَهُ بِسُورَةِ الْبَقَرَةِ
 الشَّمْسُ تَجْرِي فِي وَجْهِهِ وَمَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَسْرَحَ فِي مَسْبِيهِ مِنْ
 أَقْبَابِ رَوَانِ مِيرَتِ دَرِي وَبَارِكُ مَنِ نَدِيمٌ مِنْ أَيْسَرِ جَبَرِ نَيْكُوتَرِ أَزَاخْفَضَتْ صَلَّيْهِ وَسَلَّمَ نِيَمَتِ رَأْسَهُ بِسُورَةِ الْبَقَرَةِ

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - كَأَنَّمَا الْأَرْضُ تُطْوَى كَهَ وَرَأَى

آنحضرت صلی الله علیه وسلم گویا که زمین پیچیده میشد بر آنحضرت

لَجَهْدِ أَنْفُسَانَا وَرَأَى أَنَّهُ لَغَيْرُ مُكَتَرِبٍ رَأَى أَلَا التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

در مشقت می انداختیم و انتهای خود را و آنحضرت بکعب بطور خود میرفت رواه ترمذی و از

جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ فِي سَاقِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

جابر بن سمره رضی الله عنه روایت گفت جابر بود در ساقهای آنحضرت صلی الله علیه

وَكَيْ - حُمُوشَةً وَكَانَ لَا يَضْحَكُ إِلَّا تَبَسُّمًا وَكُنْتُ إِذَا انْظَرْتُ

و سلم یک نوع یاری بود که خنده نمیکرد مگر بطریق تبسم بودم من وقتی که نگاه میکردم

إِلَيْهِ قُلْتُ أَتَحِلُّ الْعَيْنَيْنِ وَلَيْسَ بِأَحْلَى رَأَى أَلَا التِّرْمِذِيُّ

بسیب آنحضرت گفت سرمه کشند چشمهاست و حال آنکه بود سرمه کرده رواه ترمذی

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابن عباس رضی الله عنه روایت گفت بود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

أَفْلَحَ السَّيِّئِينَ إِذَا تَكَلَّمَ رَأَى كَالْقُرْآنِ مِنْ بَيْنِ شَيْئَا يَأْذُرُ

کشاده و دوزخان پیش چون سخن میکرد آنحضرت دیده میشد مانند نور که بیرون می آمد از دانه های پیشانی

الدَّارِمِيُّ وَعَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

دارمی و از کعب بن مالک رضی الله عنه روایت گفت کعب بود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ إِذَا اسْتَأْذَنَ وَجْهًا حَتَّى كَانَ وَجْهًا قَطْعَةً وَكَانَ يُقْرِئُكَ

و سلم و تقبید خوشحال میشد و روشن میشد رو میشد که آنکه گویا و مبارکی پاره از ماه است و دیدیم که پیشانی

بَابُ فِي اخْلَافِهِ وَشَمَائِلِهِ

باب در اخلاف آنحضرت از هر پانصد و مردی و شجاعت و تواضع و رحمت و جفا و جز آن

عَنْ أَنَسٍ قَالَ خَدِمْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرَ

از انس رضی الله عنه روایت گفت خدمت کردم آنحضرت صلی الله علیه وسلم را ده

آنحضرت را خدمت
نوشته است کعب بن مالک

سَنِينَ فَمَا قَالَ لِيْ اُتِ وَلَا لِمَا صَنَعْتَ وَلَا لِمَا صَنَعْتَ مُتَّفَقٌ

سال پس گفتند آنحضرت مرا آف و نگفتند آنحضرت مرا چرا روی این کار و نگفتند چرا نکردی این کار را متفق

عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ كُنْتُ أَمْشِيْ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عليه و هم از روی مرویست گفت بودم میرفتم همراه آنحضرت صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَيْهِ بُرْدٌ عَجْرَانِيٌّ غَلِيظٌ الْحَاشِيَّةُ فَأَذْرَكَهُ

عليه و سلم و بر آنحضرت چادر بود و منسوب بنجران که موطن است درخت بسیار بود کنار

أَعْرَابِيٍّ فَحَبَدَ لَا يَرُدُّهُ إِلَّا بِرَدِّهِ شَدِيدَةً وَرَجَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

با دیدنش پس کشید آنحضرت را بچادرش شدد به سخت و بازگشت آنحضرت صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي خَيْرِ الْأَعْرَابِيِّ حَتَّى نَظَرْتُ إِلَى صَفْحَةِ عَاتِقِ رَسُولِ اللَّهِ

عليه و سلم در پیش آن اعرابی یعنی چنان بزرگ کشید تا آنکه نگاه کردم من بگردن پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ أَشْرَتْ بِهَا حَاشِيَةُ الْبُرْدِ مِنْ شِدَّةِ

صلوات الله علیه و سلم تحقیق تا بزرگ بود که بفرقه عاتق آنحضرت کنار چادر از جهت سختی

حَبْدَاتِهِ ثُمَّ قَالَ يَا مُحَمَّدُ هَرَبِيْ مِنْ مَّكَالٍ لِلَّهِ الَّذِي عِنْدَكَ

کشیدن اعرابی بگریختن ای محمد مرا که بپهنه مرا از مال خدا که نزد و یک تو است

فَاتَّفَقَتِ الْبُيُوتُ رَأْسُ الْبَيْتِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ صَحَّكَ

بیت بگریختن ایستگاه آن اعرابی پیغمبر خدا صلوات الله علیه و سلم بستر خنده کرد

ثُمَّ أَصْرَكَهُ بِعَطَاءٍ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَحِينَ جَاءَهُ قَالَ مَا سَأَلَ

آنحضرت بستر ام کرد بپای خوشتر متفق علیه و حین که رسید به او گفت جابر درم سوال

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْئًا تَطْفِقُ قَالَ لَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

آنحضرت صلوات الله علیه و سلم چیزی را هرگز پس گفت باشد که لایق متفق علیه

وَكُنْ أَنْتُمْ أَنْ تَرَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از آنسوی مرویست که در سوالی کرد آنحضرت را صلوات الله علیه و سلم

در پیش از آنحضرت را

چنان موضع روایت از انس

عَمَّا بَيْنَ جَبَلَيْنِ فَأَعْطَاهُ إِيَّاهُ فَأَتَى قَوْمَهُ فَقَالَ أَيُّ قَوْمٍ أَكْسَلُوا

گو سپندان میان دو کوه دیس دادی آنحضرت اورا ہمہ گو سپندان پسکے مڈان مرد قوم خود را پوچھا اے قوم اسلام!

قَالَ اللَّهُ إِنَّ مُحَمَّدًا لَيُعْطِي عَطَاءَ مَا يَحْتَاجُ أَهْلَهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

پس بخدا سو گندہ برستیکہ محمد پر آئندہ می بخشد بخشنے را میسر شد فقرا رواہ مسلم

وَعَنْ جَبْرِ بْنِ مَطْعَمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ هُوَ لَيْسَ بِمَعْرِ رَسُولِ اللَّهِ

و از جبر بن مطعم در اثنا می آید که وی سیر میکرد با پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَقْفَلَةً مِنْ حُنَيْنٍ فَعَلَقَتْ الْأَعْرَابُ

صلی اللہ علیہ وسلم در وقت بازگشتن از حنین کہ بعد از فتح مکہ واقع شدہ بود پس

لَيْسَ أَلُونَهُ حَتَّى يَصْطَرِّقُوا إِلَى سُمَرَاءَ فَخَطَفَتْ رِكَاعًا لَا تَوْفَقَ

در حالیکہ سوال میکردند انا آنحضرت اسوال را از غنایم تا آنکہ مططر و بیچارہ ساختند آنحضرت را بسبب دخت خاوندان

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَعْطُونِي رِكَاعِي كَمَا كَانَ لِي

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس فرمود بدہید مرا رداس مرا اگر ہے بود مرا

عَكَدَ هَذِهِ الْعُضَاةَ نَعَمْ لَقَسِمْتُهُ بَيْنَكُمْ ثُمَّ لَا تَجِدُونِي

بشمار این درختان چار پایہ بر آئندہ بخش میگردم آنرا میان شما پسترنے یا تعید شما مرا

تَحِيلًا وَلَا كَذِبًا وَلَا جَبَانًا رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَجَمَاعٌ

تخیل کہ نہ ہم آنرا و نہ دروغ نہ کذب نہ و نہ جرات ترسانم و نہ بزدل تر سنده و رواہ از فقرا و بخاری و جماعت

قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى الْغَدَاةَ

مروست گفت بود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم چون میبزداد آنحضرت نماز بامداد

جَاءَ خَدَمُ الْمَدِينَةِ بِأَنْبِئِهِمْ فِيهَا الْمَاءُ فَمَا يَأْتُونَ بِأَنْعَامٍ إِلَّا غَسَّ

در می آوردند خادمان اہل مدینہ از کہتہ ان غلامان آوردند ما خود را کہ در آن آب میبود پس نمی آوردند و نہ می آوردند مگر آنکہ در میسیر

يَدَا فِيهَا فَرَسًا جَاوَةً بِالْغَدَاةِ الْبَارَةِ مَغْسُ يَدَا فِيهَا

آنحضرت دست خود را در آن آوردند پس آب کہ می آمدند آنحضرت را نماز در بامداد پس خود می برد دست خود را در آن نہا

در اثنا می آید کہ وی سیر میکرد با پیغمبر خدا

پس برود آن درخت
ساعتی مبارک و را کہ
پوشیدہ بود آنحضرت
پس تفراد و حضرت
و دست بر میگذاشتند
بازی ایشان
یکت شود و ایشان را
آنوقتہ البسات

سَأَلَ الْأَمْسَلِمُ وَعَنْهُ قَالَ كَانَتْ أُمَّةٌ مِنْ إِمَاءِ أَهْلِ الْمَدِينَةِ

رواد مسلم و ہم از اهل سنت گفت می بود کنیز از کینزان اهل مدینه

تَاْخُذُ بِبَيِّنَاتٍ مِّنْ رَّبِّهِ ۚ إِنَّ إِلَٰهَهُ لَخَبِيرٌ بِّالسُّعُوْلِ ۝۱۰۱

کہ میگرفت دست مبارک آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم پس برو آنحضرت را مبارکباد

شَاءَتْ سَرَاةُ الْبُخَارِيِّ وَعَنْهُ قَالَ إِنَّ امْرَأَةً كَانَتْ فِي

میخواست روایت کرد این حدیث را بخارے و ہم از انس مرویست گفت که زنی بود کہ در

عَقِلَهَا شَيْءٌ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فِيَّ إِلَيْكَ حَاجَةً فَقَالَ

خردوی چیزے از قصاص بود پس گفت آن زن ای سخی خدا بد رستیکه هست مرا بتو حاجت پس گفت

يَا أُمِّ فَلَانٍ أَنْظِرِي آيَةَ السَّكَاةِ حَتَّى أَقْضِيَ لَكَ حَاجَتَكَ

ای ام فلان : بین کردیم از کوچه که میخواهیم تا آنکه ادا کنیم برای تو حاجت ترا

فَخَلَّامَهَا فِي بَعْضِ الطَّرِيقِ حَتَّى فَرَغَتْ مِنْ حَاجَتِهَا رَوَاهُ مُسْلِمٌ

پس تنہا شدہ آنحضرت بآن زن در بعضی را بہائے تبا کہ فارغ شدہ آن زن از حاجت خود روایت کرد کہ

وَعَنْهُ قَالَ لَكُمْ يَكُنْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَحْسِنَا

و هم از اسم فرمودست گفت بپودا شخصرت صله الله علیه وسلم فحش گوینده

وَلَا تَعْلَمَانَا وَلَا سَاءَ مَا كَانَ يَقُولُ عِنْدَ الْعُتْبَةِ مَا لَهُ تُرِبٌ جَبِينُهُ

و نه بودا تا لعن گفته و کسی را و نه چیز را و نه خود را و حضرت از دشنام کنندگان بود که میگفتند چشمکین غدن

سَرَوَاهُ النَّخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ

رداء البخاری سے وازا ہے سعید خدر کے رحم و مرسلیت گفت بود آن شخصیت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَشَدَّ حَيَاءً مِنَ الْعُذْدَاءِ فِي خِدْرِهِمَا

صلی اللہ علیہ وسلم شہوت ترازو می چاوشتر منگی از بکر کہ در هر خود باشد

وَإِذَا رَأَوْا تَنَادَوْا إِنَّا لَفِي شَكٍّ مِمَّا فَعَلْتُمْ وَلَقَدْ رَاسَوْا بَيْنَهُمْ غِيَاثًا تُصَيِّدُ فَاصْلَوْا

فادارای سیا لیره ای و بیرون سیا لیره ای

إِلَّا أَنْ يُتَىٰ فِي شَيْءٍ مِنْ حَرَامِ اللَّهِ فَيَنْتَقِمُ اللَّهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

مگر آنکہ غلبہ کردہ شود و دور کردہ شود چیزے از محارم خدا پس انتقام مے کشید از برادر خدا و او مسلم

وَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا هَذِهِ رُسُلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از اسرار گفت اسرار خدمت کردم من آن سخنان صلوات الله علیه و سلم را

وَأَنَابُنْ ثَمَانَ سِينَئِي خَدِ مُتْهُ عَشْرَ سِينَئِي فَمَا لَامَنِئِي

د حال آنکه من هشت ساله بودم خدمت کردم اورا ده سال پس بگویش نکردم

عَلَى شَيْءٍ قَطُّ أَتَى فِيهِ عَلَى يَدَيَّ فَإِنْ لَمْ يَنْتَ لَأَنْتَ مِنْ

برای هیچ چیز که هرگز که بیاکشد آن چیز بدست من پس اگر می نمویید مرا نکوبنده از

أَهْلِهِ قَالَ دَعُوهُ فَإِنَّهُ لَوْ قَضَى شَيْءٌ كَانَ هَذَا الْفَرْقُ الْمَضَامِيرَ

اہل خانہ آنحضرت میفرمود: اے میرے اور اہل کنبہ کے دوستی شان نسبت اگر قضا کردہ بشیوہ چیز پر بوجایا میشود اس لفظ

وَرَوَى الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ مَعَ تَغْيِيرٍ لِسَيِّدِهِ وَ

و روایت کرده است بیخفته در شعب ایمان با مذک تغییر و روایت هسته از انس

يَحْدِثُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ يَعُودُ الْمَرِيضَ

که وی خبر میداد از صفات و اخلاق آنحضرت صلی الله علیه و سلم باز پرسش میکرد و بیمار را

وَيُلْبِعُ الْجَنَازَةَ وَيَحْيِي دَهْوَةَ الْمَمْلُوكِ وَيَرْكَبُ الْحِمَارَ لِقَدْ آتَتْهُ

وزیرت پس چاره دمی پذیرفت دعوت غلام را و سوار میشد دراز کوس را راجت آمد

يوم خير علي حمار خطامه ليف رواه ابن ماجه والبيهقي

نور و نور و نور... سوار بر دراز کوس که ریمان کھاران از پوست مرما بود در آید و از این جہ دیکے

فِي سَعْيِ الْإِيمَانِ وَكَانَ عَالِمُهُ رَمَّ قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ
وَرَفَعَتْ يَدَيْهَا إِلَى سَمَاءِ رَبِّهَا وَنَادَتْ بِأَسْمَاءَ وَنَادَتْ بِأَسْمَاءَ

کتاب الفیہ فی التفسیر

صلی اللہ علیہ وسلم جھپٹا لے کر چھوڑ دیا اور فرمایا: "میں نے تم کو اس کے لئے بھیجا ہے کہ تم اس کو چھوڑ دو اور اس کے لئے کہ تم اس کو چھوڑ دو۔"

سید احمد علیہ السلام

بَيْتِهِ كَمَا يَعْمَلُ أَحَدُكُمْ فِي بَيْتِهِ وَقَالَتْ كَانَ لَقَبًا مِنَ الْبَشَرِ

خانہ خود چنانکہ کار میکند یکے از شما در خانہ خود و گفت عالمیہ بود آنحضرت آدمی زاد از آدمیان

يَقُولُ تَوْبَهُ وَيَحْلُبُ شَاتَهُ وَيَخْدُمُ نَفْسَهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

میگوید توبہ و جابلو خوردن او را و دوستشید شیر بخورد و خدمت میکرد ذات شریف خود را رواہ ترمذی

وَعَنْ أَبِي إِسْحَقَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا

و از ابی اسحاق مرویست کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بود آنحضرت چون

صَاحَ الرَّجُلُ لَمْ يَزَعْ يَدَهُ مِنْ يَدِهِ حَتَّى يَكُونَ هُوَ الَّذِي

صاف نمیکرد مرد را نمیکشید دست خود را از دست آن مرد تا آنکہ میبود آن مرد کہ

يَزْعُ يَدَهُ وَلَا يَصْرِفُ وَجْهَهُ عَنْ وَجْهِهِ حَتَّى يَكُونَ هُوَ الَّذِي

کشید دست خود را از دست آنحضرت و نمیکشید ایندا آنحضرت روی مبارک خود را از روی آن مرد تا آنکہ بود آن مرد

يَصْرِفُ وَجْهَهُ وَلَمْ يَزَعْ يَدَهُ مِنْ يَدِهِ حَتَّى يَكُونَ هُوَ الَّذِي

میکرد ایندا روی خود را از روی وی و دیدہ نشد آنحضرت پیش پندہ زانوهای خود پیش ہم نشین یعنی زانوهای

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ترمذی و ہم از وی مرویست کہ بود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

كَانَ لَا يَدْخُلُ شَيْئًا لَعْدًا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ

کہ نگاہ نمیداخت چیز را برائے خود را رواہ ترمذی و از جابر بن عبد الرحمن مرویست

قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَوَيْلَ الصُّمِّتِ رَوَاهُ

گفت جابر کہ بود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ دراز بود خاموشی و کلمہ نمیزد و کلمہ نمیزد

فِي تَرْجُحِ السُّنَّةِ وَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الْحَارِثِ بْنِ جَزْرٍ قَالَ مَا رَأَيْتُ

آنرا در شرح السنۃ و روایت است از عبد اللہ بن حارث بن جزر گفت عبد اللہ بن

أَحَدًا أَتَتْهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

من ہمیشگی کی آید از وی بسم از پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم رواہ ترمذی

پیش پندہ زانوهای
نشین کردن زانوهای
کلمہ زانوهای

در روایت

وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ يَهُودِيًّا كَانَ يُقَالُ لَهُ فُلَانٌ حَبْرٌ كَانَ لَهُ عَلَى

و از علی ر.م. و نسبت که یهودی بود که بیغیر مراد را که فلان حبیب بود مراد را بر

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَنَا يَزِيدُ فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

آنحضرت ص.ا. علیه و سلم دینارهای دین را تقاضا کرد آن یهودی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ يَا يَهُودِيٌّ مَا عِنْدِي مَا

از وی ص.ا. علیه و سلم پس گفت آن ت. مراد را ای یهودی نیست نزد من چیزی که

أَعْطَيْكَ قَالَ فَإِنِّي لَا أَفَارُقُكَ يَا مُحَمَّدٌ حَتَّى تُعْطِيَنِي فَقَالَ

به اتم ترا گفت یهودی پس بدستی که من جدا نمیکنم از تو یا محمد تا آنکه میدهم مرا پس فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَجْلَسَ مَعَكَ فَجَلَسَ

آنحضرت ص.ا. علیه و سلم مر یهودی را اکنون چون مفارقت نمیکند و نشینم

مَعَهُ فَصَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ

نیز از پیغمبر خدا ص.ا. علیه و سلم نماز ظهر و نماز عصر

وَالْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ الْآخِرَةَ وَالْغَدَاةَ وَكَانَ أَصْحَابُ

و نماز مغرب و نماز عشاء و نیز گذارد و بعد اصحاب

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَهَدَّدُونَ وَتَوَعَّدُونَ

آنحضرت ص.ا. علیه و سلم بیشتر مانند آن یهودی را وعده میکردند که ترا

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا الَّذِي يُصْنَعُونَ

پسینیم و چنان که میگویند گفت آن حضرت ص.ا. علیه و سلم و نیز که میگویند و میگویند

بِهِ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ يَهُودِيٌّ يَحْبِسُكَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

از هم بدو وعید پس گفتند صحابیها رسول الله یهودی را بازداشتن فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَتَعْنِي رَبِّي أَنْ أَظْلِمَ مُعَاهِدًا وَغَيْرَهُ

ص.ا. علیه و سلم منع ده است مرا پروردگار من از یکدیگر ظلم نمودن و غیره

در حدیثی که در این باب است

و این حدیث را در کتابهای دیگر نیز
در حدیثی که در این باب است
در حدیثی که در این باب است
در حدیثی که در این باب است
در حدیثی که در این باب است
در حدیثی که در این باب است
در حدیثی که در این باب است
در حدیثی که در این باب است
در حدیثی که در این باب است
در حدیثی که در این باب است

در حدیثی که در این باب است

فَلَمَّا تَرَ جَلَّ النَّهَارُ قَالَ الْيَهُودِيُّ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ

پس هنگامی که برآمد روز گفت یهودی اشهد ان لا اله الا الله و اشهد

أَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ وَشَهِدْتُ مَا لِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمَا وَاللَّهِ مَا فَعَلْتُ

انک رسول الله و شهادت نمودم آنچه مرا در راه خداست آگاه باشم که من چه کرده ام

بِكَ الَّذِي فَعَلْتُ بِكَ إِلَّا لَا أَنْظُرَ إِلَى نَعْتِكَ فِي التَّوَارِثَةِ مُحَمَّدٌ

بنوا آنچه کردم ترا از درستی و سستی مگر از برای آنکه به بنیم سبب صفت تو که در تورات نوشته شده است

أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مَوْلِدُهُ بِمَكَّةَ وَمُهَاجَرَتُهُ بِطَبِيبَةَ وَمُلْكُهُ بِالشَّامِ

پدر عبدالله مولد او در مکه است و هجرت او به مدینه است و ملک او در شام است

لَيْسَ يَقْظُ وَلَا غَلِيظٌ وَلَا سَخَابٌ فِي الْأَسْوَاقِ وَلَا مُتَنَبِّئٌ

نیست درشت خوی و درشت سخن و نه فریاد کننده در بازارها و نه متنبی

يَا الْفَحْشُ وَلَا قَوْلُ الْخَنَا أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّكَ

ای فحش و نه گفتار بیگانه اشهد ان لا اله الا الله و انک

رَسُولُ اللَّهِ وَهَذَا مَا لِي فَأَحْكُمُ فِيهِ بِمَا أَرَادَ اللَّهُ وَكَانَ

پیغمبر خداست و این مال مراست پس حکم کن در آنچه من خواهم که خداوند اراده کرده و

الْيَهُودِيُّ كَثِيرًا مَالٍ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي دَلَائِلِ النُّبُوَّةِ وَعَنْ

آن یهودی بسیار مال دار رواه بیهقی در دلائل النبوة و عن

عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبد الله بن ابی اوفی گفت بود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

يَكْتُمُ الذِّكْرَ وَيَقِلُّ اللَّغْوَ وَيُطِيلُ الصَّلَاةَ وَيَقْصُرُ الْخُطْبَةَ وَلَا

بسیار میکرد ذکر خدا را کم میکرد لغو را و دراز میکرد نماز را و کوتاه میخواند خطبه را و

يَأْتِي أَنْ يَمِثِّي مَعَ الْأَرْمَلَةِ وَالْمُسْكِينِ فَيَقْضِي لَهُ الْحَاجَةَ

و میسر میکرد که برود با یتیم و مسکین پس برآورد مرا حاجت

فَقَدْ فَتَحَ خَاتَمَ الْيَهُودِ
فَقَدْ فَتَحَ الْكَلْبَاتِ

رَوَاهُ الشَّيْخُ وَالْكَاسِمِيُّ وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ أَبَا جَهْلٍ قَالَ لِلنَّبِيِّ

رَوَاهُ نَدْوَى ودارے واز علی کرم اللہ وجہہ مرویست کہ ابو جہل لعنہ اللہ علیہ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّا لَا نَكْذِبُكَ وَلَكِنْ تَكْذِبُ بِمَا جِئْتَ

بحضرت سید اللہ علیہ وسلم گفت کہ ما دروغ گوی نمیدانیم ترا و لکن تکذیب میکنم چیزی را که تو آواز

بِهِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى فِيهِمْ فَأَتَتْهُمْ لَا يَكْذِبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ

پس فرود فرستاد خدا تعالی این آیت را پس بدستید که قرآن ترا تکذیب نمیکند لکن این ظالمین

بِأَيِّتِ اللَّهِ يَتَخَدُّونَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ

بِأَيِّتِ خدا تکذیب میکنند رَوَاهُ ترمذی واز عائشہ صدیقہ روایت است گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا عَائِشَةُ لَوْ شِئْتُ لَسَارَتْ

کہ فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم ای عائشہ اگر من میخواهم از خدا این همراهی

مَعِيَ جِبَالُ الدَّهَبِ جَاءَنِي مَلَكٌ وَأَنَّ حُجْرَتَهُ لَنِسَاءِ وَی لَكَعْبَةٌ

با من کوههای زر آمد فرشته و بدستم جایی بند از لودی برآید برآورد کعبه

فَقَالَ إِنَّ رَبَّكَ يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ وَيَقُولُ إِنْ شِئْتُ نَبِيًّا عَبْدًا

پس گفت آن فرشته کہ پروردگار تو بخواند بر تو سلام و میگوید اگر میخواهم باش پیغمبر بنده

وَإِنْ شِئْتُ نَبِيًّا مَلِكًا فَتَكْرَهُتُ إِلَى جِبْرِئِيلَ فَأَشَارَ إِلَى

و اگر میخواهم باش پیغمبر بادشاه پس نگاه کردم من بجانب جبرئیل پس اشارت کردم بجبرئیل

أَنَّ تَوَاضَعَ نَفْسُكَ وَفِي رِوَايَةِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَتْ فَتَفَتَّ رَسُولُ اللَّهِ

من کہ فروزد نفس خود را و در روایت ابن عباس رضی اللہ عنہما گفت عائشہ پس بود آنحضرت صلے اللہ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى جِبْرِئِيلَ كَالْمُسْتَشِيرَةِ فَأَشَارَ رَجُلٌ مِمَّنْ

صلے اللہ علیہ وسلم بسوی جبرئیل مانند مشورت کننده مراد پس اشارت کرد جبرئیل بسوی خود

أَنَّ تَوَاضَعَ فَقُلْتُ نَبِيًّا عَبْدًا قَالَتْ فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

کہ فروزد خود را پس گفتم من میباشم پیغمبر بنده بادشاه گفت عائشہ پس بود آنحضرت صلے اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ ذَلِكَ لَا يَأْكُلُ مِنْكُمْ يَقُولُ: أَكُلْ كَمَا يَأْكُلُ

علیه وسلم بعد از آن طعام نمیخورد و تکیه زنده میفرمود منجورم چنانکه میخورد

الْعَبْدُ وَاجْلِسْ كَمَا جَلَسَ الْعَبْدُ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَنْ

بنده و بنشین چنانکه بنشین بنده رواه فی شرح السنه و از

أَكْبَنُ مَا مَسِيسْتُ بِكَفِّ الْإِنِّ مِنْ لَفِّ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

اکبر گفتی من هیچ لاف دست نرم از کف آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا وَجَدْتُ رَاحَةً أَبْيَعَ مِنْ رَاحَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

علیه وسلم دنیا تم لای خوشبوئی که از بوی خوش آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَصَحْبَتُهُ عَشْرَ سِنِينَ فَمَا قَالَ لِي شَيْءٌ

صلی الله علیه وسلم و صحبت دواشتم با او ده سال پس نفرمود برای من چیزی

لَمْ صَنَعْتَ كَذَا وَكَذَا وَلَا صَنَعْتَ كَذَا وَكَذَا جَامِعٌ كَبِيرٌ

که چرا کرده که چنین و چنین و نکردهی تو چنین و چنان از جامع کبیر

وَعَنْهُ رَفُوعًا: صَحِبْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و هم از روی مرویست گفت صحبت دواشتم من با آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عَشْرَ سِنِينَ وَشَمَمْتُ الْعِطْرَ كُلَّهُ فَلَمْ أَشْكُ نَكْهَةً أَحَبَّ

ده سال و همبدم عطر همه چسبید پس تشمیدم البوی خوش آنحضرت را خوشتر

مِنْ نَكْهَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

از خوشبوی آنحضرت صلی الله علیه وسلم بود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا الْقِيَةُ أَحَدٌ مِنْ أَصْحَابِهِ فَقَامَ

صلی الله علیه وسلم چون ملاقات میداد آنحضرت را یکی از یاران آنحضرت پس ایستاد

مَعَهُ قَامَ مَعَهُ فَلَمْ يَنْصَرِفْ حَتَّى يَكُونَ الرَّجُلُ هُوَ الَّذِي

با آنحضرت ایستاد با وی پس باز نمیگشت آنحضرت تا آنکه باشد آن مرد که

يَنْصُرُ عَنْهُ وَإِذْ الْقِيَةُ أَحَدٌ مِنْ أَصْحَابِهِ فَنَتَاوَلَهُ يَكْدَهُ
 کہ باز میگشت از آن دست و وقتی که ملاقات میکرد آن را هیچ یک از ماران آنحضرت پس میزدند

نَاوَلَهَا إِيَّاهُ فَلَمْ يَزِرْ يَدَهُ مِنْهُ حَتَّى يَكُونَ السَّهْلُ مَوَالِدَ
 میداد دست خود را پس نمی کشید دست خود را از وی تا آنکه میبود آن مرد که می کشید

يَزِعُهَا عَنْهُ ابْنُ سَعْدٍ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كُنْتُ
 و میگذاشت آنرا و اینست کرده است از وی ابن سعد و آن انس رضی الله عنہ مرویست گفت بودم

الْعَبْ مَعَ الصَّبِيَّانِ فَمَرَّ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 من باز میگردم با کودکان پس گذشت بر ما آنحضرت صلی الله علیه و سلم

فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا صَبِيَّانِ رَوَاهُ الدَّيْلَمِيُّ
 پس فرمود السلام علیکم ای کودکان روادہ الدیلمی

باب ما كان عيش النبي صلى الله عليه وسلم

باب در بیان زندگانی کردن آنحضرت صلی الله علیه و سلم

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا شَبِعَ آلَ مُحَمَّدٍ إِلَّا اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 و از عایشه رضی الله عنہا روایت میرشدند اهل بیت آنحضرت صلی الله علیه و سلم

مِنْ حَبْرِ الشَّعْبِ يَوْمَئِذٍ مَتَنَاتِيعِينَ حَتَّى يُفِضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 از آنان جو روز پیاپی تا آنکه رفت ازین عالم پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَرَ قَالَ دَخَلْتُ
 علیه و سلم متفق علیہ و از عمر رضی الله عنہ روایت میکنند رضی الله عنہ من

عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا هُوَ مُضْجِعٌ عَلَى
 بر آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس ناگاه آنحضرت بر میخیزد

رَمَالٍ حَصْبِيٍّ كَسَيْنَ بَيْتَهُ وَبَيْتَهُ فَيَرَأُشُ قَدْ أَثَرَ الشَّوَالِ بِجَنَبِهِ
 خوابیده است بر پورپای یافته از برگ خرما در جا نیکه نمود میان بدن میکرد میان حصیر فرشته افکنده تحقیق

زمان بخیر و اگر آن بزرگوار
 واقع شده و بعضی مصلحت
 یعنی با فرشته و همانان
 بطرف حصیر از جنس امانت
 عیسای نبوی ایست
 پس عفت بیان باشد
 یعنی نشستن که آن حصیر
 است پس معلوم میشود
 که من بر حصیر خواب
 میخوابم و در دو دیگ
 فراوان بر آن نمود از آنجا

مُنْكَأً عَلَى وِسَادَةٍ مِنْ أَدَمٍ حَسَوْهَا لَيْفٌ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

تکبیه زده بر بالین از چرم که پنبه آن پوست خرمالو بود میگوید گفتم یا رسول الله

أَدْعُ اللَّهَ فَلَیْسَ عَلَی أَمْتِکَ فَإِنْ فَارِسَ وَالرُّومَ قَدْ وَسَّعَ عَلَیْهِمْ

و عاکن خدا را تا فراخ گرداند خدا بیغالی از زاق را بر امت تو زیرا که قوم فارس و روم بحقیق فراخی کرده اند

وَهُمْ لَا یَعْبُدُونَ اللَّهَ فَقَالَ أَوْ فِی هَذَا أَنْتَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ

و حال آنکه ایشان پرستش نمیکند خدا را پس فرمود آنحضرت آیا طلب میکنی توسست آورد دنیا ای پسر خطاب

أُولَئِکَ قَوْمٌ عَجَلْتُ لَهُمْ طِیْبًا تَهْمُ فِی الْحَقِیقِ الدُّنْیَا وَفِی رَکِبَةٍ

آنها گروهی اند که شتاب داده شده است برای ایشان خوبها ایشان در زندگانی دنیا و در یک درویشی

أَمَا تَرْضَی أَنْ تَكُونَ لَهُمُ الدُّنْیَا وَلَنَا الْآخِرَةُ مُتَّفَقٍ عَلَیْهِ

آیا نرضی آنکه تو باشی برای آنها دنیا و ما را آخرت متفق علیه

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُ مَشَى إِلَى النَّبِیِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ یُحْزِرُ

و از انس رضی الله عنه روایت کردی بر دند آنحضرت صلی الله علیه و سلم میترسید

شَعِیرَةً وَاهَا لَهَا سَخِیةٌ وَلَقَدْ رَهَنَ النَّبِیُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ

جو پیچیده و گداخته تغییر یافته و بر آینه تحقیق کرده اند آنحضرت صلی الله علیه و سلم

دِرْعًا لَهُ بِالْمَدِیْنَةِ عِنْدَ یَهُودِیٍّ وَآخَذَ مِنْهُ شَعِیرَةً لِأَهْلِهِ

زره که بود او را در مدینه و گرفت از آن چیزی و از او برای اهل عیال خود

وَلَقَدْ سَمِعْتُهُ یَقُولُ مَا أَمْسَى عِنْدَ ابْنِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ

را میگوید که شنیدم از ابی گفت که میگفت آنحضرت شب که نزد اهل بیت محمد صلی الله علیه

وَسَدَّ صَاعٌ بِرٍّ وَلاَ صَاعٌ حَبٍّ وَإِنْ عِنْدَهُ تِسْعَ نِیسَاقٍ

و نه صاع از بر و نه صاع حب و اگر در نزد او نُه نِیساق بود

رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواه بخاری و از انس رضی الله عنه روایت کردی گفت رسول خدا صلی الله

این حدیث در مسند ابی نعیم
در مسند ابی حنبله
در مسند ابی یوسف
در مسند ابی داود
در مسند ابی ماجه
در مسند ابی حنبله
در مسند ابی یوسف
در مسند ابی داود
در مسند ابی ماجه
در مسند ابی حنبله
در مسند ابی یوسف
در مسند ابی داود
در مسند ابی ماجه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَقَدْرُ حُسْنِ فِي اللَّهِ وَمَا كُنْتُ رَكِبْتُ وَأَوْفَى
 علیہ وسلم تحقیق تر سائیدہ شدہ کم تر و حال آن تر سائیدہ نشدہ صحیح باطن پرستی

فِي اللَّهِ وَمَا يُؤْذِي أَحَدًا كَقَدْرُ آتَتْ بِكَ ثَلَاثُونَ مِنْ بَيْنِ لَبَا
 در دین خدا و این دہشت تحقیق و تحقیق تر سائیدہ شدہ کم تر

وَيَوْمَ وَمَا لِي وَلِيَا لَهْوَ كَلَهْ كَلَهْ كَلَهْ كَلَهْ كَلَهْ كَلَهْ
 روز و متوالے و حال آنکہ نسبت و نبود و بلال را خورد کہ بخورد آنرا جگر دارے یعنی حیوان مگر خری

إِبْطِلَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ مَعْنَى هَذَا الْبَيْتِ
 کہ نہان میگردد اند آنرا بغل بلال رواہ ترمذی و گفت ترمذی و مصداق این حدیث

حِينَ خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَارِبًا مِنْ مَكَّةَ
 در هنگامے بود کہ بیرون آمد پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم کوئندہ از مکہ

وَمَعَهُ يَلَالٌ أَمَّا كَانَ مَعَ يَلَالٍ مِنَ الطَّعَامِ مَا يَجْمَلُهُ تَحْتَ
 و بود با آنحضرت بلال بنود ہمراہ بلال از حبس خوردن مگر آن قدر کہ بر میشت و زیر

إِبْطِلَا وَعَنْ أَبِي حَلِيمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ شَكُونَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 بطل خود و از ابو حلیمہ رضی اللہ عنہ گفت شکایت کردیم ما بسو آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْجُوعَ فَرَفَضْنَا عَنْ بَطْنِنَا عَنْ حَجَرٍ كَجَرٍ فَرَفَعْنَا
 علیہ وسلم گرسنگی را پس برداشتیم و گفتیم از شکمهای خود سنگ یعنی ہر کدام سنگ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ بَطْنِنَا عَنْ حَجَرٍ كَجَرٍ فَرَفَعْنَا
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم از سینه خود دو سنگ روایت کرد

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ
 این حدیث را ترمذی و از عائشہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا گفت کہ بود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْجِبُهُ مِنَ الدُّنْيَا ثَلَاثَةٌ
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ خوشترے آمد اور از دنیا سه چیز

وہابی

از پیغمبر خدا و ہر دو سنگ روایت کرد

الْحَمَامُ وَالزَّيْتُونُ الطَّيْبُ مَا صَابَ اثْنَيْنِ وَكَمْ يُصِيبُ وَاحِدًا

یعنی خوردنی و زنان و بوی خوش پس یافتن آنست در چیزها و نیافت یک چیز را

أَصَابَ النِّسَاءَ وَالطَّيْبَ وَلَمْ يُصِيبِ الطَّعَامَ

یافت زنان را و بوی خوش را و نیافت خوردنی را روایت کرد از احمد و ابی داود

عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَغْفَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ

عبد الله بن مغفل مرگیت گفت عبد الله که آمد مردی لبوی آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُكَ فَقَالَ أَنْظِرْ مَا تَقُولُ

صلی الله علیه وسلم پس گفت آن مرد آنحضرت را بدوستی من دست میدارم ترا پس

فَقَالَ وَاللَّهِ إِنِّي لَأَحِبُّكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قَالَ إِنْ كُنْتَ صَادِقًا

که چنانچه میگوئی پس گفتی آن مرد خدا سوگند بدوستی من دست میدارم ترا سه مرتبه گفت این سخن را فرمود آنحضرت

فَاعِدْ لِلْفَقْرِ تَخَفًا فَالْفَقْرُ أَشَقُّ إِلَيَّ مِنْ يُحِبُّنِي مِنَ السَّيْلِ

درین سخن صادق پس آمده کن که فقر در برتو آید و جدی تر از فقر است لبوی که دوستی

إِلَى مُنْتَهَاهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

بجائی از روایت مسند ابی داود و ترمذی و از انس رضی الله عنهما

عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُ مَا أَحْبَبُّنِي

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود خداوند را چه دوستی

مَسْكِينًا وَآمَنَنِي مَسْكِينًا وَأَحْشَرَنِي فِي رِصْرَةِ الْمَسَاكِينِ

مسکین و بیمران را مسکین و برانگیز مرا در گروه مسکینان

فَقَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا لِمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

پس پرسید عایشه صدیق رضی الله تعالی عنهما برای چه لبوی یا رسول الله صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّهُمْ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ قَبْلَ أَغْنِيَاءِهِمْ

تو ای که و سلم این را فرمود در جواب عایشه زیرا که ایشان یعنی فقر اوسا کین میدارند پیش از

تجارت و مسکینان
مسکینان و بیمران
در میان مسکینان
نزد مسکینان و بیمران
در میان مسکینان
نزد مسکینان و بیمران
در میان مسکینان
نزد مسکینان و بیمران

لبوی آنحضرت

مسند ابی داود

نحوه این سخن

بَارِعَيْنِ زَيْفَا يَا عَائِشَةَ لَا تُرَدِّي الْمُسْكِينِ وَكَوْ لِي شِقْ قَمَرَةٍ

بچھل سال ای عایشہ برادران مسکین را چھری ناداده اگر چه بنیمیزد

يَا عَائِشَةُ أَحْبَبِي الْمَسَاكِينَ وَفَرِّجِي لَهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ يَقْرَبُكَ بِهَا

ای عایشہ دوست دار مسکینان را و نزدیک کن برای آنها زیرا که خداوند تو را نزدیک گردان

الْقَرِيبَ سَرَّاهُ الْتَرْمِذِيُّ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبَيْهِمَا وَابْنُ

قیامت روایت کرد این حدیث ترمذی و بیہقی در شعب ایما

ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ

ابن عباس رضی اللہ عنہ عن مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ اُطْلِعْتُ فِي الْجَنَّةِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا الْفُقَرَاءَ وَ

و سلم نگریتم در بہشت پس دیدم بیشتر اہل آنرا فقرا و

اُطْلِعْتُ فِي النَّارِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا النِّسَاءَ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

نگریتم در آتش دوزخ پس دیدم بیشتر اہل آنرا زنان متفق علیہ

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَتْ كَانَ يَأْتِي عَلَيْنَا الشَّهْدُ

وا ز عایشہ روایت گوشت پاره شدن و شان و بیت خیر خدا

مَا نَوْ قَدْ بَدَأَ النَّارُ الْمَاءُ وَالْمَاءُ إِلَّا أَنْ نَمَاتَ

و میگوید نہایت ماہ نامی و از عیشہ روایت گوشت پاره شدن و شان و بیت خیر خدا

بِالْحَبْرِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا شِيعَ الْ

گوشت پاره متفق علیہ و عایشہ صدیقہ رضی اللہ عنہا کہ گفت سیر شد اہل بیت

مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُومُ مِنْ خُبْزٍ إِلَّا وَاحِدُهُمَا

محمد صلی اللہ علیہ و دوروز از نان گندم مگر آنکہ در یکے از آن

تَصْرُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهَا قَالَتْ تَوَفَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

دوروز طعام ایشان فرمود و در دیگران متفق علیہ و عایشہ صدیقہ رضی اللہ عنہا کہ گفت

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا شَبِعْنَا مِنْ الْأَسْوَدِيِّ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

علیہ وسلم و سیر شدیم ما از دو سیاه که مراد از ان خرماد آبست متفق علیہ است و روایت

النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَسْتَعْرِضُ لَكُمْ وَشَرَّابِ

از نعمان بن بشیر رضی اللہ عنہ گفت یعنی بایاران خود آیا نیستید شمار خوردن نوشید

مَا شَبِعْتُمْ لَقَدْ رَأَيْتُ نَبِيَّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا يَجِدُ

که تو سبج میکنید هر نوع که میخواهید بر آئینه تحقیق دیدم پیغمبر شمارا صلوات اللہ علیہ سلم و حال

مِنَ الدَّقْلِ مَا يَمْلَأُ بَطْنَهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ فِي أَحَادِيثِهِ الْأَرْبَعَةِ

نمی یافت از خرمای که در شکم آنقدر که پر کنند شکم مبارک او و سیر بخشید این هر چهار حدیث

فِي بَابِ الْأَهْمَةِ لِمَشْرِكَ

در باب اطعمه مشکات شریف است

بَابُ النُّعْتِ وَبِكْرِ الْوَيْدِ

باب در بیان نعت و ابتداء نزول و ح

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ

بر آئینه نعمت فراوان داد خدا بمؤمنان انگاه که فرستاد در میان ایشان پیغمبر که از

أَنْفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ

تقوم ایشان میخواند بر ایشان آیتها را خود و پاک میکند و تعلیم میدهد

الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ

کتاب و حکمت و هر آینه ایشان بودند پیش ازین در گمراهی

مُبِينٍ وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكْلِمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ

ظاهر و شاید مرادے را که سخن گوید بآن خداے مکرر و یا از

وَرَأَى حَاجًّا وَيُزَكِّيهِمْ رُسُولًا فَيُوحِي بِأَذْنِهِ مَا يَشَاءُ

پس پرده یا فرستد فرستاده را پس می کند بهشتوری او آنچه خواهد

خبر کند
خبر کند

إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ وَكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ مَّرْنَا
 بدستی اور ترست حکم کننده و همچنین و می فرستادیم کسرتو قرآن از فرمان ما
 مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ
 نبودسته که دریایی چیست قرآن و نه ایمان ولیکن گردانیدیم
 نُورًا لِّهْدِي بِهِ مَنُ نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا إِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَىٰ صِرَاطٍ
 نور را روشنستی راه نماییم بدان هر که خواهی از بندگان خویش بدستی تو بر آینه راه بنهائی
 مُسْتَقِيمٌ وَكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِّتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ
 راستنا و همچنین و می گردیم سوخته قرآن تازگی تا بهیم کنه اهل مکرا
 وَمَن حَمَلَهَا وَتُنذِر يَوْمَ الْجَمْعِ لَا رَيْبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ
 و هر که گردا گردا ویند و بیم کنه از روز جمع نیست شک دران گروه در بهشت و گروهی
 فِي السَّعِيرِ عَنُ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ أَوَّلُ مَا بَدَأَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
 در دوزخ روایت است از عایشه گفت نخست چیزی که آغاز کرده شد با حضرت صلی الله علیه
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْوَحْيِ الشَّوْيَا الصَّالِحَةُ فِي النَّوْمِ فَكَانَ لَا يَرَىٰ
 علیه و سلم از وحی دیدن راست بود در خواب پس بود آنحضرت که نمیدید
 رُؤْيَا إِلَّا جَاءَتْ مِثْلُ فَلَقِ الصُّبْرِ ثُمَّ حَسِبَ إِلَيْهِ الْخَلَاءُ وَكَانَ
 هیچ خوابی مگر آنکه می آید تاویل آن خواب مانند سفیده دم صبح بود دوست گردانید و شد بسوا آنحضرت
 يَحُلُو بَغَارَ حَرٍّ أَوْ قَيْحَتٍ فِيهِ هُوَ التَّعْبُ الدِّيَانِي ذَوَاتِ الْعَدَدِ
 آنحضرت که غلوت میداشت در غار کوه حرا پس عبادت میکرد دران غار و عبادت میکرد شبهای متعدد
 قَبْلَ أَنْ يَنْزِعَ إِلَىٰ أَهْلِهِ وَيَتَزَوَّدُ لِذَٰلِكَ تَحْرِيْرُهُ إِلَىٰ خَدِيْجَةَ
 پیش از آنکه باز گردد بسوا اهل خانه خود و توشه بر میداشت برای آن پسر باز می آمد بسوی خدیجه
 فَيَتَزَوَّدُ لِمِثْلِهَا ثُمَّ يَجَاءُ الْحَمْنُ وَهُوَ فِي غَارٍ حَرٍّ أَوْ قَيْحَةٍ لِّلْمَلِكِ
 پس توشه بر میداشت برای مانند مدت آن لیلی تا آنکه آمد حق یعنی و می حال آنکه آنحضرت در غار بود پس آمد

خبر هر که

خبر آنکه عبادت است

در عبادت

آنحضرت

فَقَالَ اقْرَأْ فَقَالَ فَقُلْتُ مَا أَنَا بِقَارِئٍ قَالَ فَاخَذَنِي فَعَطَّنِي

پس گفت مرشدت بخوان پس من قسم می دهم من خوانده و نمی توانم خواند پس گفت - آنوقت پس گرفت آن مرشد را

حَتَّى بَلَغَ مِنِّي الْجُهْدَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ ائِمُّ فَقُلْتُ مَا أَنَا بِقَارِئٍ

تا آنکه رسید جبرئیل از من غایت وسع و طاقت را پستتر را و مرا جبرئیل پس گفت بخوان پس گفتم نمیتوانم خواند

فَخَاخَذَنِي فَعَطَّنِي الثَّانِيَةَ حَتَّى بَلَغَ مِنِّي الْجُهْدَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ

پس گرفت مرا و عطف کرد بر من و تا آنکه رسید مرا جبرئیل از من غایت وسع را پستتر را کرد پس گفت

اقْرَأْ فَقَالَ مَا أَنَا بِقَارِئٍ ثُمَّ أَخَذَنِي فَعَطَّنِي الثَّالِثَةَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ اقْرَأْ

بخوان پس گفت مرشدت بخوان پس گرفت آن مرشدت مرا بار سوم پس ابراهیم آورد و بهشتی و مرا این را کرد مرا

بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ الَّذِي

بنام پروردگار خود که پدید آورده است پدید آورد آدمی را از خون بسته که در رحم بود بخوان و پروردگار تو که بزرگترین

عَلَّمَ بِالْقَلَمِ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ فَرَجَعَنِي أَرْسَلَنِي اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

آموخت انسان را با قلم آنچه را که نمی دانست خود را آموخت پس برگشت باین کلمات علی علیه السلام و مرا

فَوَادَّهْ فَدَخَلَ عَلَى خَدِيجَةَ فَقَالَ زَمِلْتُ زَمِلْتُ فَمَلَوْا حَقَّقَ صَبْعُهُ الرُّوحَ فَقَالَ

دل دوستی پس در آمد آنحضرت بر خدیجه پس گفت مرا گفتم زوید زوید و شما را زوید زوید و اگر زنت از تو ترویج

لِخَدِيجَةَ وَأَخْبَرَهَا الْخَبَرَ فَقَدْ خَشِيتُ عَنَّا نَفْسِي فَقَالَتْ

مر خدیجه را و در میان خود بگویم را خبر بانچه که گذشته بود گفت تحقیق تر سپیدم من بر نفس خود پس گفت

حَدِيثَ كَلَّا وَاللَّهِ مَرَّتَيْنِ بِكَ اللَّهُ أَبَدًا إِنَّكَ لَتَصِلُ الرَّحْمَ

خدیجه اینچنین خواهد بود سوگو کند خدا را سوگو می کند و از ترا خدا ایتعالی همیشه زیرا که بدیستی تو بر این پیوند میکنی

وَتَصْدُقُ الْحَدِيثَ وَتَحْمِلُ الْكُلَّ وَتَكْسِبُ الْمَقْدُومَ وَتَقْرَأُ

و راست گویی سخنان را و بر میداری گران را و کسب میکنی مقدم را و همان میکنی

الضَّيْفَ وَتُعِينُ عَلَى نَوَائِبِ الْحَقِّ فَأَنْطَلَقْتُ بِهِ خَدِيجَةَ حَتَّى

همان را و یار می دهی طلق را بر حوادث پستتر برد آنحضرت را خدیجه تا آنکه

پس ابراهیم آورد و بهشتی و مرا این را کرد مرا

پس گرفت آن مرشدت مرا بار سوم پس ابراهیم آورد و بهشتی و مرا این را کرد مرا

پس برگشت باین کلمات علی علیه السلام و مرا

مر خدیجه را و در میان خود بگویم را خبر بانچه که گذشته بود گفت تحقیق تر سپیدم من بر نفس خود پس گفت

أَنْتَ بِهِ وَرَقَةٌ بَيْنَ نَوْفَلِ بْنِ عَمْرِو خَدِيجَةَ وَكَانَ أَمْرًا مُتَّصِرًا

آورد آنحضرت را نزد ورقه بن نوفل بن عم خدیجه و بود مردی که نمران شده بود

فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَكَانَ يَكْتُبُ الْكِتَابَ الْعِبْرَانِيَّ فَمَكْتُبٌ مِنْ كِتَابِ الْبَيْتِ

در جاهلیت و بود که کتب کرد و بود کتاب عبرانی را پس انجیل را

بِالْعِبْرَانِيَّةِ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَكْتُبَ وَكَانَ شَيْخًا كَبِيرًا وَقَدْ عَمِيَ

بزدان عبرانی ترجمه میکرد و آنقدر که خواست خدای تعالی که بگوید و بود مردی پیر شده و اعمی گشته

فَقَالَتْ لَهُ خَدِيجَةُ بَابْنِ عَمْرِو اسْمِعْ ابْنَ أَخِيكَ فَقَالَ لَهُ وَرَقَةُ

پس خدیجه گفت مردی که ای پسر عم من شنو از برادر زاده خود پس گفت مرا آنحضرت را و نه

بِابْنِ آدَمَ مَاذَا أَتَرَى فَخَبَّرَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ای برادر زاده من چه چیز می بینی پس داد ورقه را پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

خَبَرًا مِمَّا رَأَى فَقَالَ لَهُ وَرَقَةُ هَذَا النَّامُوسُ الَّذِي نَزَّلَ اللَّهُ

خبر چیزی که می بیند پس گفت که این ناموس فرشته است که در کتاب خداست

عَلَى مُوسَى يَا لَيْتَنِي فِيهَا جِدَّةٌ يَا لَيْتَنِي أَنَا حَيًّا إِذْ جُرِّجْتُكَ

بر موسی علیه السلام ای کاش می داشتم که در وقت نبوت تو جوان کاش می داشتم که در وقت نبوت تو

تَقُولُ مَكَفَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَوْفَرَجِي

تو می گوئی پس گفت آنحضرت صلی الله علیه و سلم آیا بیرون از زندگان

قَالَ نَعَمْ لَكُمْ يَأَيُّ رَجُلٍ قَطُّ يَمِثُّلُ مَا جُمِعَتْ بِهِ الْأَعْوَدِي

ایشان گفت و ورقه آری بیرون خواهی شد و ترا بیاد و در وقت نبوت تو جوان کاش می داشتم که در وقت نبوت تو

وَأَنْ يُدْرِكَنِي بَقِيَّةُ مَكَفَقَالَ أَنْصَرُكَ أَنْصَرُكَ وَأَنْصَرُكَ

و اگر در یاد مرا روز تو یاری میدهم ترا یاری میدهم و در وقت نبوت تو جوان کاش می داشتم که در وقت نبوت تو

وَرَقَةُ أَنَّ تَوَفِّيَ فِي يَوْمِ النَّوْحِ رَأَاهُ الْخَاسِرِيُّ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ

بعد از آنکه در روز توبیاری میدهم ترا یاری میدهم و در وقت نبوت تو جوان کاش می داشتم که در وقت نبوت تو

از اینجا تا آخر حدیث
در باب نبوت
صلی الله علیه و سلم

در این حدیث

أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْلِسُ عَنْ فِتْرَةٍ

مروست که وی شنید آن حضرت را صلی الله علیه و سلم که حکایت میکرد از فترت

الْوَحْيِ قَبِيلَنَا أَنَا أَمْسِي سَمِعْتُ قَهْوَتًا مِنَ السَّمَاءِ فَرَفَعْتُ بَصَرِي

و من فرمود پس در اثنای آنکه من میروم شنیدم آواز را از آسمان پس بر دوشتم بپای خود را

فَإِذَا الْمَلَكُ الَّذِي جَاءَنِي بِحِجَابٍ قَائِدًا عَلَى كُرْسِيِّ بَيْنَ السَّمَاءِ

پس ناگاه فرشته که آمده بود بکوه حرا نشسته است بر تختی میان آسمان

وَالْأَرْضِ فَجِئْتُ مِنْهُ مُرَاعِبًا حَتَّى هَوَيْتُ إِلَى الْأَرْضِ فَجِئْتُ

وزمین پس ترساننده شدم من از وی ترسانیدم تا آنکه اقدام من بر زمین پس آمد

أَهْلِي فَقُلْتُ زَمِلُونِي زَمِلُونِي فَرَمَلُونِي فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى

من اهل خانه خود را پس گفتم بجامه پیچیده مرا پس فرو فرستاد خدا تعالی

بِأَيِّهَا الْمَدِينَةُ فَخَرَفَانِي رَوْرَبَكَ قَلْبِي وَنِيَابَكَ فَكُفِّرَ وَالسَّخَرُ

ای مرد بجامه پیچیده بر خیز پس دعوت کن و خلق را ترسان و پروردگار خود را بزرگواران و جامه خود را

فَأَهْرَجْتُ رَحِي الْوَحْيِ وَتَتَابَعُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ

پس تبرک کن مرا در شکرست پسر گرم شد وحی و پیای آمدن گوشت متفق علیه و از ابن عباس

قَالَ بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ لَارُبْعِينَ سَنَةً قَمَلَتْ بِمَكَّةَ ثَلَاثَ عَشَرَ

روایت است که فرستاده شده پیغمبر خدا در چهل سال پس در مکه گردید سه سوره

سَنَةً يُوحَى إِلَيْهِ ثُمَّ أَمَرَ بِالْحَجَّةِ فَهَا جَرَّ عَشْرَ سِنِينَ وَمَاتَ

سال در حالیکه وحی فرستاده میشد پس وی در این مدت پسترا کرده شد برآمدن از مکه بعد از این

وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ سَنَةً مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَابْنُ عَبَّاسٍ قَالَ

و حال آنکه وی شصت و سه سال بود متفق علیه و روایت است از انس که

قَضَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ وَ

تعیین کرده شد آنحضرت صلوات الله علیه و سلم و دو و شصت و سه سال بود و

بنا بر این که در این حدیث و بیانی

ده سال و وفات یافت آنحضرت

أَبُو بَكْرٍ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ

تفسیر کرده شد ابو بکر رضی و وی نیز شصت و سه ساله بود و قبض کرد و شد عمر وی نیز شصت و سه ساله بود

رَأَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ عَنْهَا أَنَّ الْحَارِثَ بْنَ هِشَامٍ

روایت کرد این حدیث را مسلم و از عائشه صدیق رضی روایت است که حارث بن هشام

سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

پرسید پیغمبر خدا را صلی الله علیه و سلم پس پرسید

كَيْفَ يَأْتِيكَ الْوَحْيُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

چگونه می آید ترا حدیث ای رسول خدا پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَحْيَانًا يَأْتِينِي مِثْلَ صَلَافَةٍ أَسْوَدَ لَوْنِهَا

گاه گاه می آید مرا مانند آواز جرس که طنین دارد و این قسم وحی سخت تر از آن بود بر من

فَيُفْصِمُ عَنِّي وَقَدْ وَعَيْتُ عَنْهُ مَا قَالَ وَأَحْيَانًا يَأْتِيَنِي

پس منقطع میشد از من و حال آنکه پیش از آنکه می دانستم از آن چیز را که گفت و گاهی فرشته بصورت

رَجُلًا فَيَكَلِّمُنِي فَأَعْيِ مَا يَقُولُ قَالَتْ عَائِشَةُ وَلَقَدْ رَأَيْتُهُ يُزِيلُ

مردی مثل میشود بر من پس کلام میکرد از من پس می گفت من خبری را که میگفت گفت عائشه صدیق رضی تحقیق دیدم

عَلَيْهِ الْوَحْيُ فِي الْيَوْمِ الشَّدِيدِ الْبَرْدِ فَيُفْصِمُ عَنْهُ وَأَنَّهُ جَبِينُهُ

بر آن حضرت و در روزی که سخت بود سردی می پس منقطع شد وحی از وی و حال آنکه بر شانه او

لَتَفْصِدُ عَرَقًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ

وی می ریخت عرق را متفق علیه و از عبد الله بن مسعود رضی روایت گفت

بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَبَيْنَهُمْ عِنْدَ الْكَعْبَةِ وَجَعٌ

در آنوقت آنکه آنحضرت صلی الله علیه و سلم و نزدیکی خانه آنکه آنحضرت

قَرِيشٍ فِي مَجَالِسِهِمْ إِذْ قَالَ قَائِلٌ أَيْكُمْ رُفُوعٌ إِلَى جَبْرِ وَالْأَلَانِ

از قریش در مجلسهای خود بود در آنگاه گفت گوینده کلامی که از شما بر می آید و در آنوقت

من آنحضرت را که در آنوقت

در آنوقت

فَعِدُّ إِلَى قَرِيْنَتِهَا وَدَمِهَا وَسَلَاهَا ثُمَّ يَمْهَلُهُ حَتَّى إِذَا سَجَدَ وَضَعَهُ

پس نصہ کند آنکس بسوی سرکین وی بسوی خون وی و بسوی پوستی که در او بچہ میباشند پس دست و پا بکشد

بَيْنَ كِتْفَيْهِ فَأَنْبَعَثَ أَشْقَاهُمْ فَلَمَّا سَجَدَ وَضَعَهُ بَيْنَ كِتْفَيْهِ وَثَبَتَ

میان پرویشانه وی پس بر قامت بدبخت ترین ایشان پس هنگامیکہ سجده کرد آنحضرت نهاد آنرا میان پرویشانه

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَاجِدًا فَضَحَّكَوْا حَتَّى مَالَ بَعْضُهُمْ عَلَى

آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم سجده کننده پس خندیدند مشرکان تا آنکہ میل کردند بعضی از بعضی

بَعْضُ مِنَ الضَّحَاكِ فَأَنْطَلَقَ مُنْطَلِقًا إِلَى فَاخِصَةٍ فَأَقْبَلَتْ تَسْعَى وَثَبَتَ

بعضی از خنده پس رفت روندہ بسوی فاطمہ زہرا و بزرگوار پس پیش آمد فاطمہ علیکم السلام و بخت

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَاجِدًا حَتَّى أَقْبَلَتْهُ عَنْهُ وَأَقْبَلَتْ

آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم سجده کننده و تا آنکہ انداخت آنرا از بالای آنحضرت در آورد

سَلَامًا وَتَسْبِيحًا فَلَمَّا قَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْقِيَامَ

فاطمہ زہرا بران بدبختان در حالیکہ دشنام میداد ایشانرا پس چون تمام کرد آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم نماز را

قَالَ ادْعُوْنِي عَلَىَّ عَمَلِكُ يَقْرَأُ ثَلَاثًا فَكَانَ إِذَا دَعَا دَعَا ثَلَاثًا وَإِنَّمَا

گفت خداوند را بر تو باد کہ گویے قریش را سدا بر گرد این دعا را بود آنحضرت چون دعا میکرد بخداوند عاشر

سَأَلَ سَأَلَ ثَلَاثًا ادْعُوْنِي عَلَىَّ عَمَلِكُ يَقْرَأُ ثَلَاثًا فَكَانَ إِذَا دَعَا دَعَا ثَلَاثًا وَإِنَّمَا

و چون سوال میکرد سوال میکرد و سدا بر خداوند را بر تو باد کہ گویے عمر بن هشام را اگر ابی جلیلت و عتبہ بن

رَبِيعَةَ وَشَدْبَةَ بْنِ رَاسِبَةَ وَالْوَلِيدُ بْنُ عَتَبَةَ وَأُمِّيَّةُ بْنُ خَلْفَةَ

ربیعہ و شیبہ بن ربیعہ و ولید بن عتبہ و امیہ بن خلف

وَعَقْبَةُ بْنُ أَبِي مَعْصُطٍ وَعَمْرَةَ ابْنُ الْوَلِيدِ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ نَوَّاهُ

و عقبہ بن ابی معیط و عمارہ بن ولید گفت عبد اللہ بن مسعود پس بخداوند

لَقَدْ سَأَلْتُهُمْ عَلَى يَوْمٍ بَدْرٍ ثُمَّ سَجَّوْا إِلَى الْقَلْبِ قَلْبٍ بَدْرٍ

بر این مختار یوم ایشانرا بر زمین افتاد و روز بدر پست کردند و شدند بسوی چاه کہ در بدر است

ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **وَاتَّبِعُوا أَصْحَابَ الْقَلْبِ**
 بستر فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم در پی فرستاده شده ابن عباس و جابر
 لَعْنَةُ مُتَّفِقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ **إِنِّي**
 لعنت متفق علیه و از عایشه صدیقہ مرویست بدین معنی گفت یا رسول الله آیا آمد
 عَلَيْكَ **كَانَ أَشَدَّ مِنْ يَوْمٍ أُحِدٍ فَقَالَ لَقَدْ لَقِيتُ مِنْ قَوْمِكَ**
 بر تو روزی بود سخت تر از روزی که گذشت آنوقت هر آنکه تحقیق دیدم از قوم تو
 وَكَانَ أَشَدَّ مَا لَقِيتُ **يَوْمَ كُنْتُ فِيكُمْ إِذَا خُصِمْتُ لَفْسِي عَلَى**
 آنچه دیدم و بدو سخت ترین آنچه دیدم ازین روز عقیده وقتی که عرض کردم نفس خود را بر
 ابْنِ عَبْدِ يَالِيلَ بْنِ كَلَالٍ فَلَمْ يُجِبْنِي إِلَى مَا أَرَدْتُ فَأَنْطَلَقْتُ
 ابن عبد یایل بن کلال پس پاسخ نداد مرا آنچه خواستم پس رفتم
 وَأَنَا مُهْمُومٌ عَلَى وَجْهِ فُلَمْ أَسْتَفِقْ إِلَّا يَقْرَأُ التَّعَالِيفَ فَرَفَعْتُ
 و حال آنکه اندوخته بودم بر روی خود پس بهوش نیامدم مگر میوضی که نام وی قرن تعالیف است پس رفتم
 رَأْسِي فَإِذَا أَنَا بِسَحَابَةٍ قَدْ أَظْلَمَتْنِي فَنَظَرْتُ فَإِذَا فِيهَا حَبْرٌ
 سر خود را پس ناگاه من مغموم با بری ام که تحقیق سایه کرده است پس ناگاه کردم پس ناگاه در آن حجره
 فَنَادَانِي فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ قَدْ سَمِعَ قَوْلَ قَوْمِكَ وَمَا رَدُّ وَعَلَيْكَ
 پس که از داد و دهش گفت و درستی خدا تحقیق شنید سخن قوم نزاع شنید آنچه رد دند بر تو
 وَقَدْ بُعِثَ إِلَيْكَ مَلَكُ الْجِبَالِ لِيَأْمُرَكَ بِمَا شِئْتَ فِيهِمْ
 و تحقیق فرستاده است بر تو فرشته کوهها را تا بفرمائی تو آن فرشته را بجز که میخواهد ترا بفرستد
 قَالَ فَنَادَانِي مَلَكُ الْجِبَالِ قَسًا - عَلَى ثُمَّ قَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ
 گفت آنحضرت پس آمد از او فرشته کوهها پس سلام کرد بر من بستر گفت فرشته ای محمد بدین معنی
 اللَّهُ قَدْ سَمِعَ قَوْلَ قَوْمِكَ وَأَنَا مَلَكُ الْجِبَالِ وَقَدْ بَعَثَنِي
 خدا تعالی به تحقیق شنید سخن قوم ترا و من فرشته کوهها ام و تحقیق فرستاده است مرا

رَأَيْتُكَ الْيَوْمَ بِمَا مَرَرْتَنِي بِأَمْرِكَ إِنْ شِئْتَ أَنْ أَطْبِقَ عَلَيْهِمْ

پرو درد گارتو بسوی تو تمام کنی تو مرا بامر خود آنچه بخواهی که بر همه منم برایشان

الْأَمْرُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلُّ أَرْحَمٍ

هر دو گونه که بشین اند پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم میخواهم با کرایشان بلکه امیدوارم
أَنْ يُخْرِجَهُ اللَّهُ مِنْ أَصْلَابِهِمْ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ وَحْدَهُ لَا يُشْرِكُ

که بیرون آورد خدایتعالی از پشتهای ایشان کسانی که پرستند خدای تنها و شرک نیارند

بِهِ شَيْءٌ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي سَلَمَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

بوسی چیز را متفق علیه در روایت است از ابی سلمه که آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَتْ رَبًّا عَيْنَهُ يَوْمَ أَحَدٍ وَشَجَرَةٍ فِي رَأْسِهِ

علیه و سلم شگفته شد از چهار دندان که آنها را با عین میبندد و زاهد و شجره و شجره و شجره

فَجَلَّ سَيْلًا لَدَمْ وَيَقُولُ يَقُولُ قَوْمٌ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَأْسَ نَبِيِّهِمْ

پس گشت آنند که پال میکند خون را از خود و میگوید که چگونه رستگار شوند و چه که شستند بر سر خود

وَأَرَادَ عَيْنَهُ رَأْسًا مَسْتُورًا

و شگفته و نماد او را

باب علامات النبوة

باب در بیان نشانه های نبوت

أَلَمْ تُشْرَحْ لَكَ صُدْرَكَ وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي

آیا که شاده کردیم برای تو سینه ترا و یاد کن چون گفت عیسی پس مریم ای پسر

إِسْرَءِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ

اسرائیل هر آینه من پیغامبر خدایم بسوی شما باور دارنده آنچه پیش دست من است

مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ

از توریت و بشارت دهنده بر پیغامبری که بیاید بعد از من نام او احمد

جزیه بر کعبه
جزیه بر کعبه

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ عَنْ النَّاسِ رِضَا أَنْ

پس چون آمد پیش ایشان با بجزا گفتند این سحر است ظاهر روایت است از انس

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا هُجْرِيْلُ وَهُوَ يَلْعَبُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم آمد اورا جبریل طالع آنکه آنحضرت بازی میکند

مَعَ الْعِلْمَانِ فَاتَّخَذَهُ فَمَرْعَةً فَشَقَّ عَنْ قَلْبِهِ فَاسْتَخْرَجَ مِنْهُ

با کودکان پس گرفت جبریل آنحضرت را پس بیدخت او را بر زمین پس شکافت دل او پس بدین

عَلَقَةً فَقَالَ هَذَا خَطُّ الشَّيْطَانِ مِنْكَ تَغَسَّلْهُ فِي طَسْتٍ

خون بسته پس گفت جبریل که این نصیب شیطان است از تو پسته رشت دل او را در آوند

مِنْ ذَهَبٍ يَمَاءٍ نَزَامُزْمٍ تَعْرَ لَامَهُ وَأَعَادَهُ فِي مَكَانِهِ وَجَاءَهُ

از طلا آب زرم پسته و چید دخت دل او را و باز نهاد او را در جای خود و آمدند

الْعِلْمَانُ لِيَسْعَيْنَ إِلَى أُمِّهِ يَحْمِلُونَ ظِيْرَهُ فَقَالُوا إِنْ مُحَمَّدٌ أَقْدَمَ قَتَلَ

آن کودکان که هلا ما بودند و آن دو ان نزد مادر آنحضرت یعنی دایه که آن حضرت را شیر میداد پس گفتند

فَأَسْتَقْبِلُهَا وَهِيَ مُنْتَهَى الْوَن قَالَ آتَسُ فَاكُنْتُ أَسْرَفِي

پس پیش آمد مردم آنحضرت را و حال آنکه آنحضرت متغیر رنگ است گفت آتس بودم من که سپیدم

أَثَرُ الْخَيْلِ فِي صَدْرِهِ سَرَاوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ حَبَابِ بْنِ

اثر وخته را در سینه آن حضرت روایت کرد این حدیث را مسلم قاز حباب بن

سَمْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَيْكَ وَبَارِكْ لِي

سمره روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم باری بر من

لَا عَرُفَ حَجْرٍ اِهْمَلَهُ كَانَ يُسَلِّمُ عَلَى قَبْلِ أَنْ أَهْبَثَ اِنِّي

مشی من سنگی را که در کعبه است بود که سلام می دادم بر من پیش از آنکه بجهنم قدم برداشتم

لَا عَرُفَهُ اَلَا اَنْ سَرَاوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي نُرَّاءَ

میشناسم آن را را اکنون روایت کرد آنرا مسلم روایت است از انس که

آن روایت

آن کودکان که هلا ما بودند و آن دو ان نزد مادر آنحضرت یعنی دایه که آن حضرت را شیر میداد پس گفتند

أَهْلَ مَكَّةَ سَأَلُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُرْسِلَ

بہن کہ طلبہند از آنحضرت صلے اللہ علیہ و آلہ و سلم کہ پیر مردان را

آيَةً فَأَرْسَلَهُمُ الْقَمَرَ شَقَيْنِ حَتَّى رَأَوْا حُرَامَهُ بَيْنَهُمْ مَشْفُوقٍ

معجزہ پس نمود ای شاہ ماہ را دو پارہ با شارت آفتاب تا آنکہ دیدند کہ وہ حرار ایمان آن دیدار

عَلَيْهِ وَعَنْ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ قَالَ بَيْنَا آتَا عِدَّةَ النَّبِيِّ

وہو حدیث بن حاتم رضی اللہ عنہ مرویست گفت در اثنا جاکہ من مردم زندہ آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ آتَاهُ رَجُلٌ فَشَكَا إِلَيْهِ الْفَاقَةَ

صلے اللہ علیہ وسلم ناگاہ آمد او را پس گھڑ کرد آن فرس را و گفت

تَعْرَ آتَاهُ الْآخِرَ فَشَكَا إِلَيْهِ قَطْعَ السَّبِيلِ فَقَالَ يَا عَدِي

پستہ آمد آنحضرت را مردی دیگر پس گھڑ کرد بسووی راہ زنی را کہ دایہ میشود و بلاد پس گفت آنحضرت

هَلْ رَأَيْتَ الْحَيْرَةَ فَإِنْ كَانَتْ بِكَ حَيَوةً فَلَا تَرَبَّسْ

آبادیدی تو حیرہ را پس اگر دراز گردد بتو زندگانی پس ہر آئینہ بینی تو

الطَّعْنَةَ تَرْتَجِلُ مِنَ الْحَيْرَةِ حَتَّى تَطُوفَ بِالْكَعْبَةِ لَا تَخْأُ

زندہ نشدہ در ہودج را کہ کوچ میکند از حیرہ تا طواف کند کعبہ در حالیدہ نیست

أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَلَكِنْ كَانَتْ بِكَ حَيَوةٌ كَتَفَتْ كَتِفِي

پیش کیے را مگر خدا و ہر آئینہ اگر دراز شود بتو زندگانی سے پیٹنے کہ کشادہ میشود کچھا

كَيْسَرِي وَلَكِنْ كَانَتْ بِكَ حَيَوةٌ لَأَتْرِبَنَّ الرُّسُومَ نَجْرَجُ

کسری و ہر آئینہ اگر دراز گردد بتو حیات ہر آئینہ می بینی مرد را کہ بیرون آرد

مِلًّا كَفَّهُ مِنْ ذَهَبٍ أَوْ فِضَّةٍ يَطْلُبُ مَنْ يَقْبَلُهُ فَلَا يَجِدُ

پرمی کف دست خود را از زریا سیمر میجوید کسی را از فقر کہ قبول کند آنرا پس نمی یابد

أَحَدًا يَقْبَلُهُ مِنْهُ وَلِيَلْقَيْنَ اللَّهَ أَحَدٌ يُعَايِلُكَ وَلَيْسَ

پیش کیے را کہ قبول کند آنرا و ہر آئینہ پیغمبر سے آید خدا کیلکے از شمار روز یکہ پیش آید حلال نمک نیست

لے حیرہ کسری و ہر آئینہ اگر دراز گردد بتو حیات ہر آئینہ می بینی مرد را کہ بیرون آرد

روایت کرد آنرا بخاری و مسلم

ای حدیثی

بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ تَرْجَمَانٌ يَتَرْجِمُ لَهُ فَيَقُولُ لَنْ أَلَمْ أَعْبَثْ إِلَيْكَ

میان وی و میان او یکدیگر بیان کند برای وی پس هر آینه میگوید خدای تعالی آیا فرستادم کسی را تو

رَسُولًا فَيُبَلِّغُكَ فَيَقُولُ بَلَى فَيَقُولُ أَلَمْ أُعْطِكَ مَا لَاؤُافَضِلُ

پیغمبر را که برساند ترا پس میگوید بنده ارے فرستادی پس میگوید خدا تعالی آیا ندادم ترا مالی را افضل

عَلَيْكَ فَيَقُولُ بَلَى فَيَنْظُرُ عَنْ يَمِينِهِ فَلَا يَرَى إِلَّا جَهَنَّمَ وَ

بر تو در رزق پس میگوید بنده ارے پس میبیند بر جانب راست خود پس نمی بیند مگر دوزخ

يَنْظُرُ عَنْ يَسَارَةٍ فَلَا يَرَى إِلَّا جَهَنَّمَ اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ لَبِثْتُمْ

در می بیند بر جانب چپ خود پس نمی بیند مگر دوزخ پس میگوید آتش دوزخ را اگر چه بنصف

تَمْرَةٍ قَمَرٍ لَمْ يَجِدْ فَبِكَلِمَةٍ كَلِيمَةٍ قَالَ عِدِّي فَرَأَيْتَ الطَّعِينَةَ

خرمایا باشد پس میبیند شوق تمر را هم پس سخن خورده نرم که بسائل گوید که خوشحال گرد و بدان گفت عده ای دیدیم

تَرْتَحِلُ مِنَ الْحَايِرَةِ حَتَّى تَطُوفَ بِالْكَعْبَةِ لَا خُفَافَ إِلَّا اللَّهُ

که کوچ میکند از حیره تا آنکه طواف کند کعبه را نیستند مگر خدا را

وَكُنْتُ فِيمَنْ أَفْتَحَ كَنْزَ كَسْرَى بَنُ هُرْمُزٍ وَلَيْتَ كَالْتَبَدِ

و بودم من در میان کسی که گشاده گنجهای کسری که هر مز و لیت کالتبد

حَقِ كَثَرُونَ مَا قَالَ النَّبِيُّ أَبُو الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

زندگانی هر آینه می بیند چیز را که گفته است آنحضرت که کنیت وی ابو القاسم صلی الله علیه و سلم

يُخْرِجُ مِلًّا كَفَّهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ خُبَابِ بْنِ الْأَسَدِ

بیرون می آورد و سیم وزن را رواه بخاری و عن خباب بن اسد

قَالَ شَكَّوْنَا إِيَّا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ مُتَوَسِّلٌ

گفت خباب بن اسد که شک کردیم از نبی صلی الله علیه و سلم و حال آنکه آنوقت در میان

بُرْدَةٍ فِي ظِلِّ الْكَعْبَةِ وَقَدْ كَفَيْنَا مِنَ الْمَشْرِ كَلِمَتَيْنِ شِدَّةً فَقُلْنَا

بودند را در سایه کعبه و حال آنکه کفینا از مشرق کلماتی شدت یافتند پس گفتیم

بُورِدَةُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

بوریدة رواه بخاری

الَا تَدْعُوا اللَّهَ فَقَعَدَ وَهُوَ فُحْمَرٌ وَجْهَهُ وَقَالَ كَانَ الرَّجُلُ فَمِنْ

آباد عا نمیکند خدا را بر این کافران پس نشست سفح و حال آنکه سرخ شده بود و مبارک و فرمود

كَانَ قَبْلَكُمْ يُحْفَرُ لَهُ فِي الْأَرْضِ فَيَجْعَلُ فِيهِ فَيَجَاءُ بِمِنْشَاٍ

بودند پیش از شما که کند همیشه برای این مرد در زمین پس روانید و میشد در آن پس آورد و میشد آثره

فَمَوْخَصٌ تَوَقَّ سَرَّاسِيَهُ فَيَشُقُّ بِأَثْنَيْنِ فَمَا يَصُدُّ ذَلِكَ عَنْ

پس نهاده و میشد آثره بالا سر آن مرد پس شکاف میشد دو پاره پس باز نمیداشت آن مرد در آن غذا را

دِينِهِ وَيُمَشِّطُ بِأَمْسَاطٍ الْحَدِيدِ مَا دُونَ لَحْمِهِ مِنْ عَظْمٍ

دین وی و شانه کرده و میشد مرد به شانه های آهنی چیزی که ته شست است از استخوان و

عَصَبٍ مَّا يَصُدُّ ذَلِكَ عَنْ دِينِهِ وَاللَّهُ يَتِمُّ هَذَا الْأَمْرَ

عصب وی و باز نمیداشت او را آن عذاب کردن از دین و خدا سوگند بر این تمام و کمال پس این

حَتَّى يَسِيرَ الرَّكِيبُ مِنْ صَنْعَاءَ إِلَى حَضْرَمَوْتَ لَا يَخَافُ

تا آنکه سیر میکند سوار از صنعاء تا حضرموت در حالیکه نمیشد آن سوار

إِلَّا اللَّهُ أَوِ الذُّئْبُ عَلَى غَنَمِهِ وَلَكِنَّكُمْ تَشْتَعِبُونَ رَأَاهُ الْخَارِئِيُّ

مگر خدا را یا سیرسد گرگ را بر گوسفندان خود و لیلین شما شتابی می نمانید وایت کرد از آنجای

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو سَفْيَانَ بْنُ حَرْبٍ مِنْ

و از ابن عباس روایت گفت ابن عباس حدیث کرد مرا ابو سفیان بن حرب حدیثی که رسیده است از

فِيهِ إِلَى قِيٍّ قَالَ انْطَلَقْتُ فِي الْمُدَّةِ الَّتِي كُنْتُ تَبْنِي وَبَيْنَ

درین که بین من گفت بسفر قصیم در مدتی بود میان من و میان

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نَبِيَّاؤُنَا إِذَا

آنحضرت را در مدت صلح حدیبیه است صلوات الله علیه و آله پس در شانای آنکه من را است

إِذْ جِئْتُ بِلِكِتَابٍ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى

تا آنکه آمد کتاب آنحضرت صلوات الله علیه و سلم بجانب هر که

قَالَ وَكَانَ دُحْيَةُ الْكَلْبِيِّ جَاءَهُ فَدَفَعَهُ إِلَى عَظِيمٍ بَصْرِيٍّ

گفت و بود و حیة کلیے آورده بود آن کتاب السیر السانید آن کتاب بکلام مقدم بھر

فَدَفَعَهُ عَظِيمٌ بُجْرَى إِلَى هِرٍّ قُلْ فَقَالَ هِرٌّ قُلْ هَلْ فِيهِمَا أَحَدٌ

پس سانبند آنرا عظیم بعبرے کہ از اعظم امرا ی هر قلست بسبب هر قل پس لغت هر قل است اینجا ۱۲

مِنْ قَوْمٍ هَذَا الرَّجُلُ الَّذِي يَرْعَمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ قَالُوا نَعَمْ فَدَعَيْتُ

از قوم این مرد که دعوی میکند و می پندیرد گفتند آری پس خوانده شد

فِي نَفْسٍ مِنْ قُرَيْشٍ فَدَخَلْنَا عَلَى هَرَقْلَ فَاجْلَسَنَا يَمِينِ يَدَيْهِ

در جماعت از قریش پس در آیدیم ما بر هر قتل پس نشانده شدیم مادرش بر قتل

فَقَالَ آيُّ أَقْرَبَ نَسَبًا مِنْ هَذَا الرَّجُلِ الَّذِي يُزْعِمُ أَنَّهُ

پس گفت هر قل که امی از شما زدیکتر است از رو نسب زمین مرد که زعم میکند که و

نَبِيٌّ قَالَ أَبُو سَفْيَانَ فَقُلْتُ أَنَا فَأَجْلَسُونِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَ

بنی سست گفت ابوسفهیان پس گفتم من که من قریب تر ام پس نشانند مراد پیش بر قل و

اَجْلِسُوا اَصْحَابِي خَلْفِي ثُمَّ دَعَا بِتَرْجُمَانٍ فَقَالَ قُلْ لَهُمْ

بنشاندند یاران ما پس پشت من پسر خواند هر قل تر جان خود را پس گفت هر قل تر جان

إِنِّي سَأَلْتُ هَذَا الرَّحْمَنَ الَّذِي يَرْعَاهُ نَبِيٌّ فَإِنْ كَذَّبَنِي

من سوال میکنم این را از احوال این مرد که میگوید که پیغمبر است پس اگر در مکتوبی سازد بنا

فَكَذَّبُوهُ قَالَ أَبُو سَفْيَانَ وَآيُمُ اللَّهِ لَوْ لَا خِفَافَةٌ أَنْ يُؤْتَرَ عَلَى

پس بگوئید که دروغ است و کلمات این سولتانه بعد از آنکه بود ترس اینک لعل لرد و سید بر من

الْكَذِبُ لَكَذِيبُهُ تَحَرَّقَ قَالَ لِيَرْجُمَا بِهِ سَلَهُ كَيْفَ حَسِبَهُ

دروغ بر آینه دروغ منیہ - من بہر قل گفت بہر قل ترجمان خود را بہر قل اورا چگونہ است

فِيكُمْ قَالَ قُلْتُ هُوَ فِينَا ذُو حَسْبٍ قَالَ فَوَلَّكَانَ مِرْ

در میان شما گفت ابوسفیان گفت: هر که از میان ما جدا و از دست ما جدا شود هر قلعه را یابود از

سند و مقامات ارباب
مجلس حبلہ منقشہ
۱۲۵

أَبَايَهُ مِنْ قُلٍّ، قُلْتُ لَأَقَالَ فَهَلْ

پدران این مرد هیچ از ملو شاهزی تقیم بوده است تحت هر قلی پس آیا تمیت میگردید یا را به روح

قَبْلَ أَنْ يَقُولَ مَا قَالَ قُلْتُ لَا قَالَ وَمَنْ سَيِّفُهُ أَشْرَفُ النَّاسِ

میش از آنکه بگوید: **میکرد** الان **میشتر** نمیدانم و او گفت هر قل و کیست که متابعت میکند او را؟

أَمْ ضَعِيفًا وَهَمًّا قَالِ قُلْتُ ضَعِيفًا وَهُمْ قَالِ أَيْزِيدُونَ أَمْ

یا ضعیفان گفت ابروسفیان تقم بلکه ضعیفان مرد ایماں روز گفت هر کمال با افزون میشود

يَنْقُصُونَ قُلْتُ لَا بَلْ يَزِيدُونَ قَالَ هَلْ يَزِيدُ أَحَدٌ مِنْهُمْ عَنْ

روز روزی که بشهر میشتی که نمیشد بلکه افزون میشدند و هر قل آماره میشد و هر قل یکی از آنها از

دِينِهِ بَعْدَ أَنْ يَدْخُلَ فِيهِ سَخَطَةٌ لَهُ قَالَ قُلْتُ لَا قَالَ فَهَلْ

دین می بعد از آمدن در دین وی از جهت تاخیر در دینش مردین اورا فدیه ابوسفیان

وَاتْلُوهُ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ فَلَيْفَ كَانَ قِيلَ : إِيَّاهُ قَالَ قُلْتُ

قتال میکنند شما با وی گفتیم آری قتال میکنیم :- هر قتل چه حال دارد قتال شما با وی گفت :-

يَكُونُ الْحَرْبُ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ سِجَا لَا يُصِيبُ مِنَّا وَنُصِيبُ

میباشد جنگ میان ما و میان وی باشد و ما که نصیب پیاده وی از اموالیم ما

مِنْهُ قَالَ قُلْ يَغْدِرُ قُلْتُ لَا وَنَحْنُ مِنْهُ فِي هَذِهِ الْمَدَّةِ لَا نَدْرِي

از وی گفت هر قتل پس آیامی شکند و احمد و علی که میکنند نمیکنند و ما زدی در بنده صلح در

مَا هُوَ صَانِعٌ فِيهَا قَالَ وَاللَّهِ مَا أَمْرٌ بَيْنِي مِنْ كَلِمَةٍ أُدْخِلُ فِيهَا

کہ جو کشتہ است درین گنت ابوسفیان بنجد اسو گند ممکن نشد مرا از منجنی کہ در آرم چیزے

شَيْئًا غَيْرَ هَذَا قَالَ فَهَلْ قَالَ هَذَا الْقَوْلَ أَحَدٌ قَبْلَكَ قُلْتُ لَا

جواب میں کلمہ گفتہ نقل پس آیا گفتہ است این قول را پیچ کے پیش ازین مرد گفتہ گفتہ است

ثُمَّ قَالَ لَرُحْمَانِهِ قُلْ لَهُ إِنِّي سَأَلْتُكَ حَسْبَهُ فِيمَكُم

پستتر گفت هر قدر در زمان خود را بگذرانم ایضا ابو سفیان را در رستی من رسید ترا از دست من خود میا

فَرَحَمْتُ أَنَّهُ فَيَكُونُ ذُو حَسَبٍ وَكَذَلِكَ الرَّسُولُ يُبْعَثُ فِي أَحْسَنِ
 پس گفته اند عمر کردی در میان شما خداوند محسب است و همچنین جماعت پیغمبران بر آنجهت میشوند
 قَوْمَهَا وَسَأَلْتُكَ هَلْ كَانَ فِي آبَائِهِ مُلْكٌ فَرَحَمْتُ أَنْ لَا تَقُلْتَ
 قوم خود و اشراف آن و پرسیدم ترا آیا بود در پدران وی هیچ پادشاهی گفته تو که نبود پس فهم
 لَوْ كَانَ مِنْ آبَائِهِ مُلْكٌ قُلْتُ سَرَجٌ يَطْلُبُ مُلْكَ آبَاءِهِ
 اگر بود از پدران او پادشاهی میگفتند مرا نیست که میطلبد ملک پدران خود و
 سَأَلْتُكَ عَنْ أَتْبَاعِهِ أَضَعَفَاءُ هُمْ أَمْ أَشْرَافُهُمْ فَقُلْتُ
 پرسیدم ترا از تابعان او که آیا از ضعیفای مردم اند یا از اشراف پس گفته
 بَلْ ضَعَفَاءُ وَهُمْ وَأَتْبَاعُ الرَّسُولِ وَسَأَلْتُكَ هَلْ كُنْتُمْ
 بلکه ضعیفای مردم اند و همین ضعیفانند تابعان پیغمبران و پرسیدم ترا آیا بودید شما
 تَتَهَمُّوْنَهُ يَا كَذِبٌ قَبْلَ أَنْ يَقُولَ مَا قَالَ فَرَحَمْتُ أَنْ
 که تهمت میکردید او را بدروغ گفتن پیش از آنکه بگوید چیزی که گفت پس گفته تو که تهمت نمیکردیم
 لَا فَحَرَفْتُ أَنَّهُ كَيْفَ يَكُونُ لِي كَذِبٌ عَلَى النَّاسِ شَحًّا
 پس شناختم من را نیست متصور که ترک کند دروغ گفتن را بر مردم پس از آن
 يَذْهَبُ فَيَكْذِبُ عَالِي اللَّهِ وَسَأَلْتُكَ هَلْ يَرْتَدُّ أَحَدٌ مِنْهُمْ
 برود پس بگوید بدروغ برخدا و پرسیدم ترا آیا باز میگردد و توبه میکند از مردم
 عَنْ دِينِهِ بَعْدَ أَنْ يَدْخُلَ فِيهِ سَخَطَةٌ لَهُ فَرَحَمْتُ أَنْ لَا
 از دین وی بعد از در آمدن در دین بجهت ملود و داشتن مردین او را پس گفته تو باز نمیکرد
 كَذَلِكَ الْإِيمَانُ إِذَا خَالَطَ بِشَاسْتَهُ الْقُلُوبَ وَسَأَلْتُكَ
 همچنین هست حال ایمان که بیرون نمیرود و قنبله پیامبر و طلوات او و الهام او پرسیدم ترا
 هَلْ يَزِيدُونَ أَمْ يَقْصُرُونَ فَرَحَمْتُ أَنَّهُمْ يَزِيدُونَ وَكَذَلِكَ
 آیا افزون میشوند تابعان او یا کم میشوند پس گفتی تو که ایشان افزون میشوند و همچنین

الْإِيمَانِ حَتَّى يَتِمَّ وَسَأَلْتُكَ قَاتِلْتُمُوهُ فَزَعَمْتَ أَنْكُمْ

دین و ایمان را افزون میشود تا آنکه تمام رود و پرسیدم ترا که آیا قتال میکنید با او پس گفتی نکرده شما

قَاتِلْتُمُوهُ فَيَكُونُ الْحَرْبُ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ سِجَا لَا يَنَالُ مِنْكُمْ

قتال میکنید با او پس می باشد جنگ میان شما و می باشد او دلوها یعنی مانند دلو میگیرد و قاتلها

وَيَتَالُونَ مِنْهُ وَكَذَلِكَ الرَّسُلُ يَبْتَلَى ثُمَّ تَكُونُ لَهُمَا الْعَاقِبَةُ

و پیوسته بدو می آید از وی و همچنین پیش از آن بتل و امتحان گردانیده میشوند با عدای من و می باشد عاقبت

وَسَأَلْتُكَ هَلْ يَعِدُ نَحْمَدُكَ أَنْ يَعِدَ وَكَذَلِكَ الرَّسُلُ

و پرسیدم من ترا آیا عهد میکند و بدعهد میکند پس گفتی تو را و می دهد و همچنین پیش از آن

لَا تَعِدُ وَسَأَلْتُكَ هَلْ قَالَ هَذَا الْقَوْلُ أَحَدٌ قَبْلَهُ فَزَعَمْتَ

نمی دهی و پرسیدم ترا آیا گفته است این قول را کسی یعنی دعوت نبوت را پیش از وی پس

أَنْ لَا فَقُلْتُ كَمَا قَالَ هَذَا الْقَوْلُ أَحَدٌ قَبْلَهُ قُلْتُ رَجُلٌ

که نه گفته است پس گفتم من اگر نه بود که میگفت این قول را کسی پیش از وی می گفتم و نیست

أَنْتُمْ يَقُولُونَ قَبْلَهُ قَالَ ثُمَّ قَالَ بِمَا يَأْمُرُكُمْ قُلْنَا يَا مَرْثَا

که اقامه میکنند بقرینگی گفته شده است پیش از گفت ابو سفیان گفت هر چه رسید بچه چیز را میگوید ای

يَا صَلَوْتُ وَالتَّكْوَى وَالصَّلَاةَ وَالْعَفَافِ قَالَ إِنْ يَأْكُ مَا تَقُولُ

یا نماز و زکوة و صله ارحام و یارسای و باز استادن از حرام گفت هر قل اگر نه است آنچه میگوید

حَسْبُكَ يَا نَبِيٍّ وَقَدْ كُنْتُ أَعْلَمُ أَنَّهُ خَارِجٌ وَلَمْ أَكُ أَخَذْ مِنْكُمْ

راست پس بدستی که وی پیغمبر است و تحقیق بودم من که میدانستم که وی بیرون آید و بدانم و شما

وَلَمْ أَكُ أَعْلَمُ أَنَّي أَخْلَصُ إِلَيْهِ لَأَحْبَبْتُ لِقَاءَهُ وَكَوْنْتُ

و اگر میدانستم که من بهر کسی که دوست میداشتم دیدن او را اگر میبودم

عِنْدَهُ لَفَسَلْتُ عَنْ قَدَمَيْهِ وَلِكَيْلُفْنِ مُلْكَهُ مَا تَحْتَ قَدَمَيْهِ ثُمَّ دَعَا

نزد وی هر آینه ششم هر دو پای او را و هر آینه میرسد ملک می آید یعنی را که زیر پاهای او است

پیش از آنکه

پس

پس گفت

پس

پس

پس

بِكِتَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَرَأَهُ مُتَّفِقًا عَلَيْهِ

کتاب پیغمبر خدا را صلوات الله علیه و سلم پس خواند کتب را وایت کرد آنرا بخار و سلم

باب في المعراج

باب در بیان معراج

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى

سبحان آنکه برده بند خود را شبی از مسجد حرام مکه به سوی

الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّ

مسجد اقصی که برکت نهادیم در او را تا ایشان را از آیات ما را

هُوَ الْقُدُّوسُ الَّذِي أَرَاهُ نَزْلَةً أُخْرَى عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى

اوست شرفا بیّن و پیرایه دیده بود این فرشته را یکبار دیگر نزد یک سدره

عِنْدَهَا حَبَّةُ الْمَسَاوِي إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَى

نزدیک آن سدره است بهشت آرامگاه فرشته را دید و غشای سدره را آنچه می پوشد

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَى لَقَدْ سَرَى مِنْ آيَاتِنَا أَنْبَاءَ

چهره ای نبرد چشم پیغامبر و از مقصد تجاوز ننمود و پیرایه سپید کرد بعضی نشانهای بزرگ پروردگار خود را

عَنْ قَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ صَبْعَةَ عَنْ

واثر قتاده مرویست از انس بن مالک و او از مالک بن صعبه

أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّثَهُمْ أَنَّ اللَّهَ

که آنحضرت صلوات الله علیه و سلم حدیث کرد و خبر داد صحابه را از احوال طبعی که بر او

بَيَّنَّمَا أَنَا فِي الْخَطِيئَةِ وَرَبَّمَا قَالَ فِي إِيَّائِي مُضْجَعًا إِذَا نَأَى

آنحضرت را و نشانهای آنکه من بودم در عظیم و اندک گسست یا بسیار گفت در حجر که موضع دیگر است بودم در جاییکه

أَتَيْتُ فَشَقَّ مَا بَيْنَ هَذِهِ إِلَى هَذِهِ يَعْنِي مِنْ ثَغْرِ تَحْدِيدِهِ

پس بشکافت چیزی که میان این تا این است یعنی از بالای سینه

در بیان معراج
در بیان معراج

در بیان معراج
در بیان معراج

إِلَى شِعْرَانِيهِ **ثُمَّ خَرَجَ قَلْبِي نَتًّا أَتَيْتُ بِطُسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ**

تا زیر ناک پس بیرون آورد دل مرا پسته آورده شد نزد من طسته از زر

مَمْلُوءًا إِيْمَانًا فَغَسَلَ قَلْبِي ثُمَّ حَشَى ثُمَّ أَعْيَدَ وَفِي رِوَايَةٍ ثَمَرٌ

پر کرده شده و ایمان پس شست شد دل من پسته پر کرده شد پسته باز روایند و شد دل درجا خود و

غَسَلَ الْبَطْنَ بِمَاءٍ زَمْزَمٍ ثُمَّ مَلَأَ إِيْمَانًا وَحِكْمَةً ثُمَّ أَتَيْتُ

شسته شد شکم من آب زمزم پسته پر کرده شد ایمان و حکمت پسته آورده شد من

بِدَايَةِ دُونَ الْبَغْلِ وَفَوْقَ الْحِمَارِ أَبْيَضَ يُقَالُ لَهُ الْبَرَقُ

پس پسته ایمان است و بالای حمار سفید گفته میشود این مرکب براق

يَقَعُ خَطْوُهُ عِنْدَ أَقْصَى كِسْرَفِهِ فَحَمَلْتُ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ

که می نهاد این براق گام خود را نزد نهایت بعصر خود پس برداشته شدم من کرد و در روایتی

مُسْلِمٌ قَرَأَ كِتَابَهُ حَتَّى أَتَيْتُ بَيْتَ الْمُقَدَّسِ فَرَبَطْتُهُ بِالْحَلَقَةِ

که مسلم راست ایست پس سوار شدم براق را تا آنکه آمدم بیت المقدس را پس بستم براق را بحلقه

الَّتِي تَرْبُطُ بِهَا الْأَنْبِيَاءُ قَالَ ثُمَّ دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ فَصَلَّيْتُ

که می بستند براق را بان حلقه پیغمبران گفت آنحضرت پسته در آمدم در مسجد پس گذاردم

فِيهِ رَاكِعَتَيْنِ ثُمَّ خَرَجْتُ بِمَاءٍ مِنْ بَيْتِ يَسَعٍ

در وی دو رکعت پسته بیرون آمدم پس آوردم را جبرئیل آورد از خمر

وَأَخَذْتُ مِنْ لَبَنٍ حَلَاوَةٍ أَلْبَنِي فَقَالَ جِبْرِيلُ اخْتَرْتُ

و آیدم از شیر پسته اختیار کردم من شیر را پس گفت جبرئیل اختیار کردی تو

الْفِطْرَةَ ثُمَّ عَرَجَ بِنَا إِلَى السَّمَاءِ الْخَرَفَانِ لَخَقَ بِي جِبْرِيلُ

فطرت را پسته بالا برد و شد مرا بسوی آسمان تا آخر پس برد مرا جبرئیل

حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الدُّنْيَا فَاسْتَفَقَ قِيَمٌ مِنْ هَذَا قَالَ جِبْرِيلُ

تا آنکه آمدم آسمان دنیا را پس طلب کرد جبرئیل کشادن سمان گفته شد و پرسیدند در این که گفتم

در روایتی

این حدیث جبرئیل است

قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ

فرستاده شد که با تو گفت جبرئیل با من محمد صلی الله علیه و سلم است گفتند بر او سلام

أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَزْ قِيلَ مَرْحَبًا بِهِ فَنَعَزَ الْجَنِّي جَاءَ فَنَعَزَ

که فرستاده شده است بسوی وی گفت آری گفته شد مرحبا به محمد و خوش آمدی آمد پس کشاده شد آسمان

فَلَمَّا خَلَصَتْ فَأَذَا فِيهَا آدَمَ فَقَالَ هَذَا أَبُوكَ آدَمَ فَسَلِّمْ

پس بنده ای که رسیدیم و در آدم در آسمان پس ناگاه در آسمان آدم است پس گفت جبرئیل این پدرت آدم است

عَلَيْهِ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَرَدَّ السَّلَامَ ثُمَّ قَالَ مَرْحَبًا يَا إِبْنِ

بر آدم پس سلام دادم بر تو پس جواب داد آدم بپدرت گفت آدم مرحبا به

الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَفِي سِرٍّ أَيْ لِمُسْلِمٍ مَرْحَبًا لِي وَدَعَا

صالح و پیغمبر صالح و در رایتیکه مرمسلم است این لفظ است پس ترحیب کرد آدم

لِي بِخَيْرٍ وَفِي سِرٍّ أَيْ لِمُسْلِمٍ مَرْحَبًا لِي وَدَعَا

مرا به نیکی و در رایتیکه دیگر که مرمهر دور است پس هنگامیکه کشاده شد در بالا برآیدیم این آسمان را ناگاه

رَأَى جُلَّ قَاعِدٍ عَلَى يَمِينِهِ أَسْوَدٌ وَعَلَى شِمَالِهِ أَسْوَدٌ

مردی نشسته است که بر جانب راست است او سیاه پهلواست و بر جانب چپ سیاه پهلواست

إِذَا نَظَرَ قَبْلَ يَمِينِهِ صَحِيحٌ وَإِذَا نَظَرَ قَبْلَ شِمَالِهِ تَبْكِي

چون نگاه میکند آغز و بجانب راست خود میخندد و چون نگاه میکند بجانب چپ گریه میکند

رَتَا مَرْجَبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالْإِبْنِ الصَّالِحِ قُلْتُ لِمَ جَبْرَائِيلُ

پس گفت آن مرد مرحبا به نبی صالح و این صالح گفت من جبرئیل را

مَنْ هَذَا قَالَ هَذَا آدَمُ وَهَذِهِ الْأَسْوَدَةُ عَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ

کیست این مرد گفت جبرئیل این آدم است و این سیاه پهلوا که نشسته است از جانب راست

شِمَالِهِ نَسَمُ بَنِيهِ فَأَهْلُ الْيَمِينِ مِنْهُمْ أَهْلُ الْجَنَّةِ وَالْأَسْوَدَةُ

جانب چپ ارواح اولاد او است پس آنها که بر جانب راست اند از ایشان بهشتیان اند و سیاه پهلوا که

الَّتِي عَنْ شِمَالِهِ أَهْلُ النَّارِ فَإِذَا انْظُرَ عَنْ يَمِينِهِ فَحِمْكَ فَإِذَا

بر جانب دست چپ اند اهل دوزخ اند پس می بیند از دست راست خود می خندد پس چون

نَظَرَ قَبْلَ شِمَالِهِ بِكُلِّ الْخَلْقِ ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى السَّمَاءِ الثَّانِيَةِ

نظر میکند بر جانب دست چپ می گرداند تا آخریستر بالا برد مرا جبرئیل تا آسمان دوم

فَاسْتَفْتَيْتُهُ قِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِئِيلُ قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ

پس طلب کرد جبرئیل کشادگان آسمان را گفته شد که کیست این گفت منم جبرئیل و گفته شد کیست با تو گفت جبرئیل

مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ

با من محمد صلی الله علیه و سلم است گفته شد و تحقیق که فرستاده شدی تو بسوی او می گفت

نَعَمْ قِيلَ مَرَّحَبًا بِهِ فَنَعَمَ الْحَيُّ جَاءَ فَنَفِثَ فَلَمَّا خَلَصْتُ إِذَا

آری گفته شد مرا جبرئیل خوش آمدی آمد پس کشاده شد در پس چون رسیدم آسمان دوم ناگاه

يَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَهُمَا ابْنَا خَالِكٍ قَالَ هَذَا يَحْيَىٰ وَهَذَا عِيسَىٰ

این دو پیغمبر یحیی و عیسی استاده اند و یحیی و عیسی پسران خالاک اند گفت جبرئیل این یحیی است و این عیسی

فَسَلِّمْ عَلَيْهِمَا فَسَلَّمْتُ فَرَدَّ اثَرُ قَالَا مَرَّحَبًا بِالْأَخِ الصَّالِحِ

پس سلام ده بر هر دو پس سلام دادم پس جواب سلام دادند هر دو پیغمبر گفتند برادر جبار برادر صالح

وَالنَّبِيُّ الصَّالِحُ ثُمَّ صَعِدَ بِي إِلَى السَّمَاءِ الثَّالِثَةِ فَاسْتَفْتَيْتُهُ

و پیغمبر صالح و پیغمبر صالح پس برادر جبرئیل بسوی آسمان سوم پس طلب کرد کشادگان آسمان

قِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِئِيلُ قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ

گفته شد کیست این گفت منم جبرئیل گفته شد و کیست با تو گفت با من محمد

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ

صلی الله علیه و سلم است گفته شد و تحقیق که فرستاده شدی تو بسوی او گفت آری

قِيلَ مَرَّحَبًا بِهِ فَنَعَمَ الْحَيُّ جَاءَ فَنَفِثَ فَلَمَّا خَلَصْتُ إِذَا يُوسُفُ

گفته شد مرا جبرئیل خوش آمدی آمد پس کشاده شد آسمان پس چون رسیدم آسمان سوم ناگاه یوسف

قَالَ هَذَا يُوسُفُ قَسِمَ عَلَيْهِ فَمَلَكْتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ

گفت جبرئیل این یوسف است پس سلام ده برو پس سلام دادم بروی پس جواب داد و گفت

مَرْحَبًا يَا أَخَا الصَّالِحِينَ وَالنَّبِيُّ الصَّادِقُ وَفِي رِوَايَةٍ أُخْرَى يُسَلِّمُ

مرحبا برادر نیک و پیغمبر نیک و در روایتی که مرسل است

فَإِذَا آتَا يُوسُفُ إِذَا هُوَ قَدْ أُعْطِيَ شَطْرَ الْحُسَيْنِ فَرَحَّبَ

پس ناگاه من بایوسف نام ناگاه یوسف داده شد است جزوی از حسن پس ترسید کرد یوسف

بَنِي وَدَعَا إِلَى بَخْرٍ آخَرَ ثُمَّ صَعِدَ بَنِي حَتَّى آتَى السَّمَاءَ السَّرَافَةَ فَاسْتَفْتَى

بن و دعا کرد در بخر آخری پس بالا برد مرا جبرئیل و آمد آسمان چهارم را پس طلب کرد جبرئیل

قِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِئِيلُ قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ

گفته شد کیست این گفت منم جبرئیل گفته شد کیست با تو گفت با من محمد است

قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ قِيلَ مَرْحَبًا بِهِ فَنَعَمَ الْجَنُّ

گفته شد و تحقیق کن فرستاده شد پس وی گفت جبرئیل آری گفتند مرحبا به پس نعم آمد

جَاءَ فَنَفَثَ فَلَمَّا خَلَصَتْ فَإِذَا أَدْرِيسُ فَقَالَ هَذَا أَدْرِيسُ

آمد پس کشاد شد در آسمان پس هنگامیکه در آمد در آسمان پس ناگاه در آنجا ادريس است پس گفت جبرئیل

فَسَلِّمْ عَلَيْهِ قَسَمْتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ مَرْحَبًا يَا أَخَا الصَّالِحِينَ

پس سلام ده برو پس سلام دادم برو پس جواب داد پس گفت مرحبا به برادر صالح

وَالنَّبِيُّ الصَّالِحُ ثُمَّ صَعِدَ بَنِي حَتَّى آتَى السَّمَاءَ الْخَامِسَةَ

و پیغمبر صالح پس بالا برد مرا تا آنکه آمد آسمان پنجم را

فَاسْتَفْتَى قِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِئِيلُ قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ

پس طلب کرد جبرئیل کشاد در آسمان را گفته شد کیست این گفت جبرئیل من گفته شد و کیست با تو گفت

مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قِيلَ

جبرئیل محمد صلی الله علیه و سلم است گفته شد و تحقیق کن فرستاده شد پس وی گفت

نَعَمْ قِيلَ مَرَّ حَبَابُهُ فَنَقَعَ اَبْرَاهِيمُ جَاءَ ثُمَّ فَلَمَّا خَلَصَتْ قَاذَاهُ وَ

آری گفتند مر حبابه محمد پس خوش آمدی پس نشاد و شد در آسمان پس هنگامیکه در آسمان در کسای تاگاه

قَالَ هَذَا هَرُونَ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ

گفت جبرئیل که این هارون است پس سلام ده بروی پس سلام دادم بروی پس جواب دادم و گفت

مَرَّ حَبَابُ اِبْرَاهِيمَ وَ النُّبَّاءُ الصَّالِحُ ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى

مر حبابه برادر صالح و پیغمبر صالح و پسر بالا برد مرا تا آنکه

اَتَى السَّمَاءَ السَّادِسَةَ فَاسْتَفْتَى قِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِيلُ

آمد آسمان ششم را پس طلب کرد که شادون آسمان را گفته شد کیست این گفت منم جبرئیل

قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ

گفته شد و کیست با تو گفت با من محمد صلی الله علیه و سلم هست گفته شد

وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ قِيلَ مَرَّ حَبَابُ اِبْرَاهِيمَ جَاءَ

و تحقیق که فرستاده شد بسوی وی گفت جبرئیل آری گفته مر حبابه محمد پس خوش آمدی آمد

فَقَدْ فَلَمَّا خَلَصَتْ قَاذَاهُ مُوسَى قَالَ هَذَا مُوسَى

پس کشاده شد در آسمان پس هنگامیکه در آمد موسی استاد است در آسمان پس کشاده شد در آسمان

عَلَيْهِ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ مَرَّ حَبَابُ اِبْرَاهِيمَ وَ

برو می پس سلام دادم بروی پس جواب دادم موسی پسر گفت مر حبابه برادر صالح و

النَّبِيِّ الصَّالِحِ فَلَمَّا جَاوَزَتْ بَنِي قِيلَ لَهُ مَا يُبْكِيكَ

پیغمبر صالح پس هنگامیکه گذشت از پیش وی گریه کرد موسی گفت موسی را چه چیز گریانید را

قَالَ أَنْبَأْتُكَ لَأَنَّ غُلَامًا بَعِثَ بَعْدِي يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِهِ

گفت موسی منم که گفتم از جهت آنکه گویم که فرستاد و شد بعد از من که میدر آید بهشت را از امت او

أَكْثَرُ مَنْ يَدْخُلُهَا مِنْ أُمَّتِي ثُمَّ صَعِدَ بِي إِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ

بیشتر از آن کسانی که میدر آید از امت من پسر بالا برد مرا بسوی آسمان هفتم

در آسمان

موسی است پس سلام ده

فَاسْتَفْتَى جِبْرِيلُ قَيْلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِيلُ قَيْلَ وَمَنْ مَعَكَ

پس طلب کشادن کرد جبرئیل آسمان را گفته شد کیست این گفت منم جبرئیل گفته شد و کیست با تو

قَالَ مُحَمَّدٌ قَيْلَ وَقَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ قَيْلَ مَرَّحَبًا بِهِ

گفت با من محمد است گفته شد و تحقیق که فرستاده شد لبسوی وی گفت آری گفته شد مَرَّحَبًا بِهِ

فَنُحْمًا إِنَّهُ جَاءَ فَلََمَّا خَلَصَتْ فَإِذَا إِبْرَاهِيمُ وَفِي رِوَايَةٍ

خوش آمد پس چون درآمد در آسمان پس ناگاه در آنجا ابراهیم است و در روایتی که

لِمُسْلِمٍ فَإِذَا أَنَا بِإِبْرَاهِيمَ مُسْنَدًا ظَهَرَ لَهُ إِلَى الْبَيْتِ الْمَسْكُونِ

بر مسلم راست این است پس ناگاه من با ابراهیم ام در حالیکه ابراهیم نیکه کننده است پشت خود را به

فَإِذَا هُوَ يَدْخُلُهُ كُلُّ يَوْمٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ لَا يُعُودُونَ

و ناگاه بیت عمور میرسد و برای طوبان هر روز هفتاد هزار فرشته که باز نمیکردند آن فرشتها

إِلَيْهِ الْحَمْدُ قَالَ هَذَا أَبُوكَ إِبْرَاهِيمُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ

لبسوی وی تا آخر گفت جبرئیل این پدرت ابراهیم پس سلام ده بروی پس سلام دادم بر تو

فَرَدَّ السَّلَامَ ثُمَّ قَالَ مَرَّحَبًا يَا لَبْنُ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ

پس جواب داد ابراهیم بپدرت گفت مَرَّحَبًا به فرزند نیک و پیغمبر نیک

ثُمَّ رَفِعتُ إِلَى سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى فَإِذَا أَنبِقُهَا مِثْلُ قِلَاسٍ

پس بر دارشته شدم لبسوی سدره المنتهی پس ناگاه میبوه آن مانند کوزهای

وَإِذَا أَوْسَاقُهَا مِثْلُ أَذَانِ الْفِيلَةِ وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ فَلَمَّا

و ناگاه ساقهای او مانند گوشهای فیل است و در روایتی که بر مسلم راست پس برگاه

غَشِيَهَا مِنْ أَمْرِ اللَّهِ مَا غَشَى تَغَيَّرَتْ فَمَا أَحَدٌ مِنْ خَلْقِ

که پوشید سدره را از امر الهی آنچه پوشید سدره را از نور دیگرگون شود رنگ دیگر گرفت پس نیست هیچ

اللَّهُ لَيْسَ طَبِيعُ أَنْ يَنْتَعَهَا مِنْ حُسْنِهِ وَأَوْحَى إِلَى مَا أَوْحَى

خدا که تواند وصف کردن او را از خوب او و وحی سجد حق سبحانه لبسوی من آنچه وحی کرد

الْحَمْدُ قَالَ هَذَا سِدْرَةُ الْمُنْتَهَى فَإِذَا الْأَرْبَعَةُ أَفْهَامُ نَهْدَانِ

پہا آخر گفت جبرئیل کہ این سدرۃ المنتہی است پس ناگاہ آنجا چار جوی است دو جوی

بِأَلْحَانٍ وَنَهْدَانِ ظَاهِرَانِ قُلْتُ مَا هَذَانِ يَا جَبْرَائِيلُ

باطن اند و دو جوی ظاہر گفتہ چسبیت این دو نہر ظاہر و باطن ای جبرئیل

قَالَ أَمَّا الْبَاطِنَانِ فَنَهْدَانِ فِي الْجَنَّةِ وَأَمَّا الظَّاهِرَانِ

گفت جبرئیل اما دو نہر باطن پس دو نہر در بہشت اند و اما دو ظاہر

فَالنَّيْلُ وَالْفُرَاتُ ثُمَّ رَفَعَنِي إِلَى الْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ثُمَّ أُتِيتُ

پس نیل و فرات پستہ نمودہ شد برای من بیت المعمور پستہ شد زمین

بِأَنَاءٍ مِّنْ خَمْرٍ وَأَنَاءٍ مِّنْ لَّبَنٍ وَأَنَاءٍ مِّنْ عَسَلٍ فَأَخَذْتُ

آونکہ از سہ و آوندے از شیر و آوندی از شہد پس گر مضمین

اللَّبَنَ فَقَالَ هِيَ الْفِطْرَةُ أَنْتَ عَلَيْهَا وَأَمَّا تَكَ ثُمَّ فَرَضْتُ عَلَى

شیر را پس گفت جبرئیل شیر فطرت است تو بر فطرت خواهی بود و امت تو بہتر فرض کردہ شد بر من

الصَّلَاةِ خَمْسِينَ صَلَاةً كُلَّ يَوْمٍ فَرَجَعْتُ فَفَرَّطْتُ عَمَّا

نماز پنجاہ نماز ہر روز پس برگشتم من از درگاہ پس گذشتم بوسیلتہ نماز

فَقَالَ بِمَا أُمِرْتُ قُلْتُ أُمِرْتُ بِخَمْسِينَ صَلَاةً كُلَّ يَوْمٍ

پس گفت موسیٰ ویریدہ یکچہ چیز امر کردہ شدی گفتم من امر کردہ شدم بہ پنجاہ نماز ہر روز

قَالَ إِنَّ أَمَّا تَكَ لَا تَسْتَيْبِ خَمْسِينَ صَلَاةً كُلَّ يَوْمٍ وَإِنِّي

گفت موسیٰ بدرستی امت تو نمیتواند بجای آورد پنجاہ نماز ہر روز و بدرستی من

وَاللَّهُ قَدْ جَرَّبْتُ النَّاسَ قَبْلَكَ وَعَالَجْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ

بخدا سوگندہ آزمودہ ام مردم را پیش از تو و علاج کردہ ام بنی اسرائیل را

أَشْكَاهُ لِمَعْلُجَةٍ فَأَرْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ الْخَفِيفَ لَأَمَّا تَكَ فَجَعَلْتُ لَكَ خَمْرًا

شمت ترین علاج پس برگرد بسوے پروردگار پس سوال را ورا بسوے آسانی برای امت خود

عَشْرًا فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فَقَالَ مِثْلَهُ فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَنِّي	ده نماز پس برگشتم بسوی موسی گفت مانند آنکه گفته بود پس برگشتم و رفتم بدرگاه پروردگار
عَشْرًا فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فَقَالَ مِثْلَهُ فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَنِّي	ده نماز پس برگشتم بسوی موسی پس گفت مانند آنکه گفته بود پس باز برگشتم پس نهاد از من
عَشْرًا فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فَقَالَ مِثْلَهُ فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَنِّي	ده نماز پس برگشتم بسوی موسی گفت مانند آن پس باز برگشتم پس نهاد از من
عَشْرًا فَأَمَرْتُ بِعَشْرَةِ صَدَقَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى	ده نماز پس امر کرده شدم بدو نماز هر روز پس باز برگشتم بسوی موسی
فَقَالَ مِثْلَهُ فَرَجَعْتُ فَأَمَرْتُ بِخَمْسِ صَلَوَاتٍ	پس گفت مانند گفته سابق پس باز برگشتم پس امر کرده شد به پنج نماز هر روز پس برگشتم
إِلَى مُوسَى فَقَالَ بِمَا أَمَرْتُ وَأَمَرْتُ بِخَمْسِ صَلَوَاتٍ	بسوی موسی پس گفت آنچه امر کرده شد با من پس امر کرده شدم به پنج نماز
كُلَّ يَوْمٍ قَالَ إِنَّ أُمَّتَكَ لَا تَسْتَطِيعُ خَمْسَ صَلَوَاتٍ كُلَّ	در هر روز گفت موسی بدستی امت تو نمی توانند بجا آورد پنج نماز
يَوْمٍ وَإِنِّي قَدْ جَرَّبْتُ النَّاسَ قَبْلَكَ وَعَالَجْتُ بَنِي إِسْرَءِيلَ	روز و در دست من آزموده ام مردم را پیش از تو و علاج کرده ام بنی اسرائیل را
أَشَدَّ الْمَعَالِجَةِ فَأَرْحِجْ إِلَيَّ بِرَأْسِكَ وَأَمَّا أَنَا فَخِفْتُ لَأَمْنِكَ	سخت ترین علاج پس برگرد بسوی پروردگار خود پس برآورد مرا و من خفتم از امنیت تو
وَفِي رِوَايَةٍ مُسْلِمٍ فَرَجَعْتُ إِلَى رَبِّي فَقُلْتُ يَا رَبِّ	و در روایتی از مسلم این عبارت است پس باز برگشتم به پروردگار خود پس گفتم ای پروردگار
خِفْتُ لَأَمْنِكَ خَشَا فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى	تخفید از امنیت تو خشایم پس برگشتم به پروردگار خود پس گفتم ای پروردگار

فَقُلْتُ حَطَّ عَنِّي خَمْسًا قَالَ إِنَّ أَمَّتَكَ لَا تَطِيقُ ذَلِكَ

پس گفتم کم کرد از من پنج نماز را گفت موسی بد رستی امت تو طاقت ندارد آنرا پس

فَارْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ قَالَ فَلَمْ أَزَلْ أَرْجِعْ

برگرد لبوس پروردگار خود پس سوال کن از آسائی را فرمود آنحضرت پس همیشه بودم برگرد

بَيْنَ رَبِّي وَبَيْنَ مُوسَىٰ حَتَّىٰ قَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّهُنَّ خَمْسُ

میان پروردگار خود و میان موسی تا آنکه گفت پروردگاری محمد این نمازهای فرض پنج

صَلَوَاتٍ كُلُّ يَوْمٍ وَكُلُّ يَوْمٍ صَلَاةٌ عَشْرٌ فَذَلِكَ خَمْسُونَ

نماز است دهر روز و شب هر نماز را ده حسنه است پس باین حساب اینها

صَلَاةٌ مِّنْ هَمِّ حَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كُتِبَتْ لَهُ حَسَنَةٌ فَإِنْ

نماز دارند یکصد کرد و نیت بست به نیکی پس کرد آن نیکی و عمل در نیاید نوشته میشود آن حسنه که

عَمَلُهَا كُتِبَتْ لَهُ عَشْرًا وَمِنْ لَّبِئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كُتِبَتْ

پس اگر عمل کرد آن نیکی را نوشته میشود مراد ده چندان و یکصد کرد به بد کردن پس کرد بد را نوشته میشود

لَهُ شَيْءٌ فَإِنْ عَمَلُهَا كُتِبَتْ سَبْعِينَ وَاحِدَةً قَالَ فَذَلِكُ حَتَّىٰ

مراد از آن هیچ چیز نیست پس اگر کرد آن بد را نوشته میشود آن سبعمه برای وی یکصد گفت آن حضرت پس فرمود آدم

أَتَمَّيْتُ إِلَىٰ مُوسَىٰ فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ ارْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ

رسیدم به موسی پس خبر دادم او را پس گفت باز گرد لبوس پروردگار خود

فَاسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ الْآخَرَ قَالَ سَأَلْتُ رَبِّي حَتَّىٰ اسْتَجَبْتُ

پس سوال کن از آسائی را تا آخر گفت آنحضرت سوال کردم من پروردگار خود را تا آنکه شستم زده شنیدم

وَلَكِنِّي أَرْضَىٰ وَأُسَرِّحُ قَالَ فَلَمَّا جَاوَزْتُ نَادَىٰ مُنَادٍ

و لکن را خشنود باشم و تسلیم میکنم امر الهی را فرمود پس هنگامیکه بگذشتم از آن مقام آواز داد

أَمَضَيْتُ فَرَأَيْتُنِي وَخَفَّفْتُ عَنْ عِبَادِي مُتَّفِقِينَ عَلَيْهِ

و گفتم گذرانیدم و مقرر گردانیدم فریفته خود را و سبک گردانیدم فریفته را بر بندگان و نهادم بار از ایشان متفق علیه

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ لَمَّا أُسْرِيَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وآله عبد الله بن مسعود روایت گفت هنگامیکه شب برده شد پیغمبر خدا را صلوات الله علیه

وَسَلَّمَ إِلَيْهِ بِهٖ إِلَى سِدْرَةِ الْمُنْتَقَى وَهِيَ فِي السَّمَاءِ السَّادِسَةِ

و سلم نهایت برده شد آنحضرت را تا سدره المنتقی و سدره المنتقی در آسمان ششم است

إِلَيْهَا يَنْتَهَى مَا يُعْرَجُ بِهِ مِنَ الْأَرْضِ فَيُقْبَضُ مِنْهَا وَأَلْيَهَا

میسوی سدره المنتقی نهایت پذیر میشود و چنانکه بالا برده میشود از زمین پس گرفته میشود از وی و بسوی

يَنْتَهَى مَا يُصْبَطُ بِهِ مِنْ فَوْقِهَا فَيُقْبَضُ مِنْهُ قَالَ إِذَا الْغُشَى

سدره المنتقی منتهی میگردد و چیز که بایان نیز فرستاده میشود از آلاوی از او فرو نواهی پس قبض کرده میشود و

السِّدْرَةِ مَا يَغْشَى قَالَ فَرَأَى مِنْ ذَهَبٍ قَالَتْ

سدره را چنانکه میپوشد گفت و آن پرند با آنکه گرد شمع میگرداند از او گفت پس داده شد

رَأْسُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَثَلَاثُ أَعْرَاسٍ الصَّلَواتِ

آنحضرت را صلوات الله علیه و سلم در شب معراج سه بار داده شد نماز

الْخَمْسِ وَأُعْطِيَ خَوَاتِيمَ سُورَةِ الْبَقَرَةِ وَغُفِرَ لَهُ كَأَنَّهُ شَرِبَ

پنجگانه داده شد آیتها که فاتحه سوره بقره است و آمرزیده شد و گویا شراب میخورد

مِنْ أَمْتِهِ شَيْئًا الْمَقَامَاتِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

از امت وی چیزی را گناهان کبیره رواه مسلم و روایت است از ابی هریره

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقَدْ رَأَيْتَنِي

گفت پس مود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم هر آنکه تحقیق میدهم که

فِي الْحَجِّ وَ قُرَيْشٍ لَيْسَ أَلَنِي عَنْ مَسْرُوعٍ فَسَأَلْتَنِي عَنْ أَشْيَاءَ

که بودم در حج که مو طعم است متصل کعبه حلال آنکه مشرکان قریش نمی رسیدند در از مشیت فتن بیت المقدس

مِنْ بَيْتِ الْمَقْدِسِ لَمَّا أَتَيْتُهَا فَكُرْبْتُ كَرَبًا مَّا كُرْبْتُ مِثْلَهُ

از بیت المقدس که یاد ندارم درین وقت پس ندیدم که برانده ام به اندوهی که برگزاند و گویا نشنیدم

میسوی سدره المنتقی نهایت پذیر میشود و چنانکه بالا برده میشود از زمین پس گرفته میشود از وی و بسوی

پنجگانه داده شد

که بودم در حج که مو طعم است متصل کعبه حلال آنکه مشرکان قریش نمی رسیدند در از مشیت فتن بیت المقدس

از بیت المقدس که یاد ندارم درین وقت پس ندیدم که برانده ام به اندوهی که برگزاند و گویا نشنیدم

رَبِّهِمْ اللَّهُ لِي أَنْظُرَ إِلَيْهِ مَا كَيْسًا لَوْنِي عَنْ شَيْءٍ إِلَّا أَنْبَأْتُهُمْ

پس برداشت خدا بیت المقدس بمن و نبودم از دور حالیکه نظر میکنم بسو آن می پرسند قریش مرا از هیچ چیز را نگفته

وَقَدْ رَأَيْتَنِي فِي جَمَاعَةٍ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ فَإِذَا مُوسَى قَائِمٌ يُصَلِّي

و تحقیق دیدم خود را نزد بیت المقدس در جماعتی از پیغمبران پس ناگاه می بینم موسی استاده است نماز میکند

وَإِذَا رَجُلٌ ضَرْبُ جَعْدٍ كَأَنَّهُ مِنْ رِجَالِ شَنْوَاءَةٍ وَإِذَا عَلِيٌّ

پس ناگاه می بینم مردی است سبک گوشت مرغول مگر یا گردانیدم گویا که وی از مردان شنوآت است و ناگاه عیسی

قَائِمٌ يُصَلِّي أَقْرَبُ النَّاسِ بِهِ شَبْهًا عُرْوَةَ بْنِ مَسْعُودٍ لِقَفِي

نیز استاده است نماز میکند و نزدیکترین مردم بوی از روی مشابَهت عروه بن مسعود ثقفی است

وَإِذَا إِبْرَاهِيمُ قَائِمٌ يُصَلِّي أَشَبَّهُ النَّاسِ بِهِ **يَحْيَى**

و ناگاه می بینم که ابراهیم استاده است نماز میکند و مشابَهترین مردم بوی یار شما است

يَعْنِي نَفْسَهُ فَحَانَتْ الصَّلَاةُ فَأَمَمْتُهُمْ فَكَمَا فَرَعْتُ

اراده مبارک را منخفت ذات شریف خود را پس در رسید وقت نماز پس بامت کردم من انبیا را پس ناگاه کوفاع

مِنَ الصَّلَاةِ قَالَ لِي قَائِلٌ يَا مُحَمَّدُ هَذَا مَا لَكَ خَازِنٌ

شدم از نماز گفت مرا گویند و ای محمد این مالک کنجینه دار

النَّاسِ قَسِيمٌ عَلَيْكَ فَالْتَفَتُّ إِلَيْهِ فَقَدْ أُنِي بِالسَّلَامِ رَوَاهُ مُسَدِّدٌ

آتش است پس سلام ده بروی پس باز برگشتم بسو او پس ابتدا کردم را اسلام و نگذاشت مرا که من برو

بَابُ الْمَبْنَاتِ

باب در بیان معجزات

اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَالشَّيْءُ الْقَرِيبُ وَإِنْ يَسْرَوْا آيَةً يُعْرَضُوا

نزدیک شد قیامت و شکیافت ماه و اگر بینند نشانه روی گردانند

وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ وَقَالُوا لَوْ لَا يَأْتِيَنَا بَايَةٌ مِنْ رَبِّهِ

و گویند جادو نیست دائم و گفتند چنانچه آرد بما آیتیه از پروردگار خود

له جو غار کی
له جو غار کی

سلام از نماز

أَوَلَمْ يَأْتِهِمْ بُيُوتُهُمْ مَّا فِي الْغُصْبِ أَوْ لَوْ أَنَّهُمْ رَأَوْا أَنَّهُمْ يُبْعَثُونَ ۚ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَذِهِ السُّبُلَ ۖ فَتَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ۚ إِنَّكُمْ كُنْتُمْ مَخْرُوجِينَ

ایا یہاں تک نہیں آئے کہ ان کے گھر آجائیں اور اگر وہ دیکھ لیتے تو ان کو قتل نہ کرتے۔

تَحْذِيرًا وَمَا جَعَلْنَا الشُّرُوءَ إِلَّا لِيَتَّبِعُوا لَلْإِنْسَانِ

ترسیدن و نہ گردانیدیم خواب کہ نمودیم ترا مگر آزمائش برائے آدمیان

وَالشَّيْءُ الْمَكُونُ فِي آهٍ إِنَّ وَخْشَهُمْ فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا

و درخت رانده شد در قرآن و می ترسانیم ایشان را پس نمی افزاید ایشان را مگر

لُحْظًا كَثِيرًا عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ

سرخشے کثرت سے از انس بن مالک کہ صدیق البرضی حضرت ابوبکر

قَالَ نَظَرْتُ إِلَى أَقْدَامِ الْمُشْرِكِينَ عَلَى رُءُوسِنَا وَنَحْنُ عَلَى لُحْدٍ

گفت نگاہ کردم من بسوی پاهای مشرکان کہ برامی هستند و بر سر ما و حال آنکہ ما درین غاریم

فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ لَوْ أَنَّ أَحَدَهُمْ نَظَرَ إِلَى قَدَمِهِ أَبْصَرَ نَارًا

پس گفتم ای رسول خدا اگر یکی از ایشان را بنگاہ کند پائین پای خود یہ بیند

فَقَالَ يَا أَبَا بَكْرٍ مَا ظَنُّكَ يَا شَيْخَ اللَّهِ تَالِئُهُمَا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

پس گفت آنحضرت ای ابوبکر چیست گمان تو آن دو کہ خدا سوم آن دو کس است متفق علیہ

وَبَرَاءُ بْنُ عَازِبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي بَكْرٍ أَنَّهُ قَالَ فِي

و روایت است از براء بن عازب از پدرش کہ عازب روایت میکند از ابوبکر کہ می گفت

حَدِيثٍ أَلْحَقْتُهُ وَاتَّبَعْنَا سَرَّاقَهُ بَنِي مَالٍ فَقُلْتُ أَتَيْنَا يَا

حدیثی بہجرت پیروی کرد ما سراقہ بن مالک پس انجم شد و ہمراہی

رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ الْحُجْرَانُ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَدَعَا عَلَيْهِ النَّبِيُّ

رسول خدا و گفتند و کہن مشو و ہم خود بدستی خدا با ما است پس دعا کرد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَرْقَطَتْ بِهِ فَرَسُهُ إِلَى بَطْنِهَا

صلی اللہ علیہ وسلم بر سراقہ پس فرو رفت با قہ پامہا بہ اسب دی تا شکم و پے

ایضا در تفسیر
تفسیر ابن کثیر

فِي جَلَدٍ مِّنَ الْأَكْبَرِ فَقَالَ إِنِّي أُسْرِبُكُمْ دَعْوَتَنَا دَعْوَةَ اللَّهِ فَاذْعَبُوا

در زمین درخت

پس گفت مرا که بدرستی ما بعینم شمارا کرد عا کردید بر زبان من نسیم عا کنید

وَقَالَ اللَّهُ لَكُمْ أَنْ أَرْسِلُ مِنْكُمْ عَلَى الْبَلَدِ طَائِفَتًا فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لِمَ أَخَذْتَهُمْ وَلِمَ لَمْ أَخِذْ بِالْعِصْيَانِ أُولَئِكَ الَّذِينَ كَذَبُوا كَلِمَ اللَّهِ إِفْكًا كَبِيرًا وَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ بَالَهُ لِمَنِ الْبَلَاءُ لِمَنِ الْقَارِعَةُ لِمَ أَجْعَلُ الْأُمَمَ خَلْقًا وَفُتْرًا مَعًا وَتَوَلَّى وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَنَحْمُكَ أَنْتَ الْغَنِيُّ الْغَنِيُّ

برای سود من پس خدا یار است و نگاهدارنده است مرشمارا تا که رد کنم و دفعه سابع از شما طلب کاران پس عا

عَلَيْهِ ۖ لَمْ يَنْجُ فَعَجَلَ لَا يَكُنْ أَحَدًا إِلَّا قَالِ كَيْفِيَّتُمْ مَا هَاهُنَا

علیہ وسلم پس رست سراقہ اذان محنت پس ساستاد سراقہ کہ پیش نما آید پھر میرے راس پر لایا گیا اور فرمایا:

فَلَا يَلْقَى أَحَدًا إِلَّا رَدًّا مُتَّفِقًا عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي مَرْثَدَةَ قَالَ

چنے بست نیست اینجا کسی پیش نمی آید مرا که هیچ یک را نگذرد باز میگردد و اندر مشق علیه و از انس مروست گفت

سَمِعَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَامٍ يَقْدُمُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ

ششمین عبدالمسک بن سلام قدوم آوردن آنحضرت صلی الله علیه و آله علمه

وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي أَرْضِ بَخْتَرِ فَاتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و سلم و حال آنکه عباد در منزل کربلا می آمدند و می فرمودند

وَسَلَّمَ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ إِنَّكَ تَلْتَ لِعَلِّمِ الْأَبِي فَمَا أَوَّلُ

[illegible]

اَنْتُمْ طَائِفَةٌ مِّنْكُمْ وَاَوْفُوا بِالْعَهْدِ اِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَذْمُوْمًا مِّنْكُمْ

وَأَمَّا الْفُلُ فَأُرْسِلَتْ بِرَحْمَةٍ مِنَّا لِيُبَيِّنَ مَا نَالِ الْغَاثِ وَالْفَاطِثِ

[illegible]

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ

یہودی پدیشی یا لبوسے مادرش و شبیبہ میکرانہ گفت: حضرت جبراداد را باین سہ چیز جبرئیل انون پہن

سَمَاءُ السَّاعَةِ فَيَا رَاجِحَةَ النَّاسِ مِنَ الْمُسِيرَةِ إِلَى الْمَسِيرِ

لشانهای قیامت پس است مردم را از دور و می نبرد مردم را از جانب مشرق بجهان مغرب

أما أول صعا يا كلة أهل الجنة فني يادة لبهد حوب وإذا

لا علیکم منکم
 زمین از زمین
 از شمس و ماه
 از اخوان و یحیی

مراور آگهی است

سید

سَبَقَ مَاءُ الرَّجُلِ مَاءَ الْمَرْأَةِ تَرَعُ الْوَلَدَ وَإِذَا سَبَقَ مَاءُ الْمَرْأَةِ

پیش میشود آب مرد آب زن را میکشد فرزند را و مانند میگرداند بخود و چون سبقت میکند

نَزَعْتُ قَالَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ يَا

سیک شد زن فرزند را گفت عبد مد بن سلام بعد از شنیدن جواب شهید آن لا اله الا الله و بپستی که کورسول خدا

رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ الْيَهُودَ قَوْمٌ بُعِثُوا إِلَيْهِمْ أَنْ يَعْلَمُوا بِإِسْلَامِهِ

و گفت عباد ای رسول خدا بدستیکه پیو دگرو به انز که بسیار مبتنان میکنند و بدستی ایشان اگر بد اند سلامت و در

مِنْ قَبْلِ أَنْ تَسْأَلَهُمْ يَهْتُونَنِي فِجَاءٍ اتَّيَهُودُ فَقَالَ أَيْ

پیش از آنکه پرسشی تو اینها را دروغ بنده ندبین پس آمد یهود نزد آنحضرت پس گفت پرسید آنحضرت

رَجُلٌ عَبْدُ اللَّهِ فَيَكْمُقَا الْوَاحِدَيْنَا وَابْنُ حَارِثٍ وَابْنُ سَيْدٍ نَا

چگونه، دینیت عبداللہ در میان شما گفتند بهترین ماست و پسر بهترین ماست و مہتر ماست

وَابْنُ سَيِّدِنَا قَالَ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَسْلَمَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَا قَالُوا

و پسر هتتر است گفت آنحضرت خبر دهید مرا که اگر اسلام آرد عبدالله بن سلام گفتند یهود

أَعَاذُهُ اللَّهُ مِنْ ذَلِكَ فَخَرَجَ عَبْدُ اللَّهِ فَقَالَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

نکاہدار اور اخصا ازان پس بیرون آمد عبد اللہ پس گفت گواہی ہم اینک نیست بیع مبرور مگر

إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ فَقَالُوا اشْرِكُوا وَابْنُ بَشَرٍ

خداے تعالیٰ و گواہی دہم کہ محمد پیغمبر خداست پس گفتند وی بدترین ماست و پسر شخص بدترین ماست

فَانْتَقَصُوا قَالِ هَذَا الَّذِي كُنْتُ أَخَافُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

پس نقص او کردند گفت عباد اینست چیزی که بودم من بیشتر سیدم از بهتان یهودای رسول خدا

سَرَوَاهُ الْجَنَابُ سَائِي وَعَنْهُ رُفَعَال فِي حَدِيثِ الْبَدْرِ فَاَنْظُرُوا

رواہ بخاری و ہم از دی مرویست گفت انس در حدیث بدر پس کج آمدند و رفتند مردم

حَتَّى تَزُولُوا بَدْرًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تا فرود آمدند موضع را له نام او بدست پس گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

بر کلام از موقوفین
ی انوار و اشارت بیکو

لبوس بن کعبه
افلاحت و مشقت و
محت لم یکنه
موقوفین
کرمه و بن خلد

هَذَا مَصْرَعٌ فَلَا يَنْبَغُ يَدُهُ عَلَى الْأَرْضِ هَهُنَا وَهَهُنَا

انجای افتادن فلان دست نامیکه از اشقیای برو می نماید آنحضرت دست خود را بر زمین ایستاد و فرمود انجای و انجای

قَالَ فَمَا مَا ظَاحِلُ هُمُ عَنْ مَوْضِعِ بَيْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

گفت آنرا پس در آنوقت چه کی از جای که دست نهاد بود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَوْاهُ مُسَيِّئًا وَجَعَلَهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

علیه و سلم و رآه مسیئ و هم از وی مروی است که آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَوْمَ بَدْرٍ هَذَا جَبْرَيْلُ اخِذْ بِرَأْسِ قَرَيْبِهِ

علیه و سلم فرمود روز بدر این جبرئیل است که گیرند و است سر سپ خود را

عَلَيْهِ آذَانُ الْحَرْبِ رَأَوْاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي قَتَادَةَ أَنَّ

و عن ابی از ابی ساخت جنگ در آنیکه رسول سلاخ جنگ است روایت کرد بخاری و ابی قتاده و روایت کرد

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعَمَارِ بْنِ جَعْفَرٍ

که آنحضرت صلی الله علیه و سلم گفت مر عمار بن یاسر را در هنگامی که میکند آنحضرت با عمار

الْمُخَذَّقُ فَجَعَلَ يَمْسَحُ رَأْسَهُ وَيَقُولُ بُوْسٌ بِنُ مُمِيَّةٍ تَقْتُلُكَ الْفِتْنَةُ

خندق را پس شروع کرد که مسح میکند سر عمار را و میگفت بوس بن مومیة می کشد و مشقت پس می کشند

الْبَاغِيَةِ رَأَوْاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ قَالَ عَطِشَ النَّاسُ

تراگر و بنی روایت کرد مسلم و روایت است از جابر رضی گفت جابر تشنه شدند مردم

يَوْمَ الْحُدَيْبِيَّةِ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ يَدَيْهِ

روز حدیبیه و ملا آنکه آنحضرت صلی الله علیه و سلم در پیش وی طریقه بود

رَكْوَةٌ فَتَقَوَّضًا مِنْهَا شَرِبَ أَقْبَلَ النَّاسُ خَوْفًا قَالُوا أَلَيْسَ عِنْدَنَا مَاءٌ

از چرم که وضو ساخته شود وی پسر روی آورد و مردم بجانب آنحضرت گفتند مردم نیست نزد ما آب

بِتَقَوَّضًا يَدًا وَلَشَرِبَ إِلَّا مَا فِي رَكْوَتِكَ فَوَضَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

که وضو کنیم یا بنو نشیم آن آب را مگر همین قدر که در رکوه هست پس نهاد آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ يَدُكَ فِي الشَّرْكَةِ فَجَعَلَ الْمَاءُ يَقُودُ مِنْ بَيْتِ أَصْحَابِهِ كَمَا مَثَالُ الْعَيْنِ قَالَ فَتَبَرَّكْتَ

و سلم دست خود را در رکود پس گشت آب که میجو شبیه از میان انگشتان آنحضرت مانند چشمها گفت

وَتَوَضَّأْنَا قِلِيلًا جَابِرُكُمْ كُنْتُمْ قَالَ لَوْ كُنَّا مِائَةَ أَلْفٍ لَكُنَّا نَاكِلًا خَمْسَ عَشَرَ صَائِمًا

و وضو کردیم گفته شد ما بر را چند کس بودی شما گفت جابر اگر نه بودیم صد نفر کس بر آینه بسنده میزد رف

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ نَعَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

متفق علیه و آن انس بن مالک گفت انس را خبر رسانید آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ سَرِيحًا أَوْ حَبْصًا أَوْ عَبْدَ اللَّهِ بْنُ سَرَوَاحَةَ لِلنَّاسِ قَبْلَ أَنْ

و سلم بوی سیریک یا حبص یا عبد الله بن سرواحه را پیش از آنکه

يَأْتِيَهُمْ خَبَرُهُمْ فَقَالَ أَخَذَ الرَّأْيَةَ زَيْدٌ فَأَصِيبَ ثَمَرًا أَخَذَ

بیلیه مردم را خبر موت ایشان پس گفت آنحضرت در بیان شهیدان گرفت رایت را تحت زید بن حارث

جَعْفَرًا فَأَصِيبَ ثَمَرًا أَخَذَ ابْنُ سَرَوَاحَةَ فَأَصِيبَ وَ عَيْنَاهُ

جعفر پس گشته شد بلیه گرفت عبد الله بن سرواحه پس گشته شد و میگفت آنحضرت این حکایت را هر دو

تَذَرِيَانِ حَتَّى أَخَذَ الرَّأْيَةَ سَيْفٌ مِنْ سُبُوفِ اللَّهِ يَغِي

آنحضرت اشک میریختند تا آنکه گرفت رایت را آنکه لقب او شمشیر است از شمشیرهای خدا یعنی

خَالِدَ بْنِ الْوَلِيدِ حَتَّى فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ سَرَوَاحَةَ الْبُخَارِيِّ

خالد بن ولید و گویند که هفت شمشیر از دست خالد از او شکسته شد تا آنکه کشاد خدا تعالی را

وَعَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ غَزَا نَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ

و روایت است از سلمه بن اکوع رضی الله عنه گفت غزا کردیم با همراهِ آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى أَقُولِي صَحَابَةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

صلی الله علیه و سلم غزوه حنین را پس پشت دادند بعضی از اصحاب آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا غَشَوْا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَرْجَل

علیه و سلم پس هنگامی نزدیک آمدند قصد خیانت کردند کافران با آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرود آمدند

و سلم پس هنگامی نزدیک آمدند قصد خیانت کردند کافران با آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرود آمدند

عَنِ الْبَغْلَةِ ثُمَّ قَبَضَ قَبْضَةً مِنْ تُرَابٍ مِنَ الْأَرْضِ ثُمَّ اسْتَقْبَلَ

اذا آئینه بستر گشت آنحضرت متنی از خاک زمین و بستر مقابل کرد آنحضرت

بِهِ وَجَّوْهُمْ فَقَالَ شَهِدْتُ أُمِّيًّا **وَاللَّهِ شَهِدْتُ** **أَنَّهُ** **أَنْسَانَا**

بان خاک روی های ایشان را پس گفت آنحضرت قبیح باوروی های شان پس بیدانکر و خدا اینکا از ایشان پیچ

الْأَمَلُ عَلَيْهِ تَرَا بَابِيكَ الْقَبْضَةُ قَوْلُوا مَدِّ يَدِي فَهَزَمَهُمْ

مگر آنکه پر کرد پر دو چشم او را خاک بان قبضه خاک پس برگشتند کافران در حالیکه پشت نهاده بودند پیش گشتند

اللَّهُ وَقَسَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَنَائِمَهُمْ بَيْنَ

خدا و بخش کرد آنحضرت صلوات الله علیه و سلم غنیمت های ایشان را میان

الْمُسْلِمِينَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ إِنْ رَجُلًا كَانَ

مسلمانان رواه مسلم و از انس مرویست که مردی بود

يَكْتُبُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأُرْتَدَّ عَنِ الْإِسْلَامِ

سے نوشت برای آنحضرت صلوات الله علیه و سلم و حی یا حزن آن پس تشرّد و باز گشت از مسلمانی

وَلِيَقَ بِالْمُشْرِكِينَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْأَرْضَ

د باز پیوست بمشرکان پس فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم بدستی

لَا تَقْبَلُهُ فَاحْبِرْنِي أَبُوكَلِمَةً آتَتْهُ أَنَّ الْأَرْضَ الَّتِي مَاتَ فِيهَا

زمین نمی پذیرد او را درون خود نمیکند ارد سیلو پس خبر داد مرا ابو طلحه انصار کرد آمد زمین را که مردگان مردود

فَوَجَدَهُ مَتَبُودًا فَقَالَ مَا شَأْنُ هَذَا فَقَالُوا ادْفِنَا هَؤُلَاءِ مَرَارًا

زمین پس یافت ابو طلحه او را بر و تشنه و از قبر بر افتاده پس رسید ابو طلحه حبیبیت حال این پس گفتند دفن کردیم با او و جسد

فَكَمَ تَقْبَلُهُ الْأَرْضُ مُتَفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ قَالَ

پس قبول نکرد او را زمین متفق علیه و روایت است از ابو ایوب انصاری گفت

مَرَجَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ وَجَبَتِ الشَّمْسُ

بیرون آمد آنحضرت صلوات الله علیه و سلم و حال آنکه فرود افتاده بود آفتاب یعنی غروب کرد

فَسَمِعَ صَوْتًا فَقَالَ يَهُودُ تُعَذِّبُ فِي قُبُورِهَا مُتَّقِي عَلَيْهِ وَعَنْ

پس شنید آوازی را پس گفت آنحضرت این آواز بسبب آنست که یهود عذاب کرده میشوند در قبرستان متقین علیه

الْبَيْنِ قَالَ أَصَابَتِ النَّاسَ سَنَةٌ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ایشان گفت آنس رسید مردم را محطی در زمان آنحضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَيَّنَّا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ

علیه و سلم پس در اثنا ای آنکه پیغمبر صلی الله علیه و سلم خطبه میخواند

فِي يَوْمٍ لَهَا جُمُعَةٌ قَامَ أَعْرَابِيٌّ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روز جمعه استادی بادی بنشین پس گفت ای رسول خدا صلی الله علیه

عَلَيْكَ وَسَلَّمَ هَلَكَ الْمَالُ وَجَاعَ الْعِيَالُ فَادْعُ اللَّهَ لَنَا

علیک و سلم بلکه شد مال از باغ و زراعت و دوا بگرسته شده عیال از تنگی میاشتش پس عارفی

فَرَفَعَ يَدَيْهِ وَمَا تَرَى فِي السَّمَاءِ قَرَعَةً فَوَالَّذِي نَفْسِي بِ

پس برداشت آنحضرت هر دو دست را که خود را و حال آنکه نمی بینم ما در آسمان پاره را پس بخدا سوگند نه نهاد آنحضرت

بَيِّدُهُ مَا وَضَعَهَا حَتَّى تَأْتِيَ السَّحَابُ أَمْثَالُ الْحَبَالِ تَعْلَمُ بَيِّنًا

دست تا آنکه بر حسرت ابرها مانند کوهها بهتر فرود نیاید

عَنْ مَنِيرَةٍ حَتَّى رَأَيْتُ الْمَطَرَ يَتَخَادَرُ عَلَى لَحْيَتِهِ مُطِرًا نَا

از منبر که بر او استاده بود تا دیدم باران را میترسید و فرو می افتاد از لحمیه شریف وی پس باران شد

يَا مَنَّا ذَاكَ مِنَ الْغَدِ وَمِنْ الْغَدِ حَتَّى الْجُمُعَةِ الْآخِرَةِ

ما آنروز که دعا کرد آنحضرت و فرمای آن روز و پس فرمای آنروز تا جمعه دیگر

وَقَامَ ذَاكَ الْآخِرَةِ أَيْ أُغَيِّرُهُ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ تَهْدِمُ

و استادی روز جمعه دیگر آن اعرابیه یامر دے دیگر جزوی پس گفت ای رسول الله ویران شد

الْبَنَاءُ وَخَرَقَ الْمَالُ فَادْعُ اللَّهَ لَنَا فَرَفَعَ يَدَيْهِ فَقَالَ اللَّهُمَّ

خانها و آب از سر گذشتت مالها را پس ما کن خدا را برای ما پس برداشت آنحضرت هر دو دست خود را و گفت

یہ خبر ان کے گرد آسپاس
و کہ وہاں بہار ان پر آیا

حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا فَمَا لِيُثِيرُوا إِلَيْنَا حَيَّةً مِّنَ السَّحَابِ لَا أُفْرِجَتْ

گرد اگر دماغ نہ برآ
پس شاز نمیکرد آنحضرت هیچ سوزا بر آنگه کشادہ داشت

وَصَلَمَتْ الْمَدِينَةُ مِثْلَ الْجَوَابَةِ وَسَالِ الْوَادِي قَنَاةَ شَهْرًا

و گشت بلای مدینہ مانند کوہی در وان رفت رود مانند کار ز بکام

وَلَمْ يَجِبْ أَحَدٌ مِّنْ نَّاحِيَةِ الْأَحْدَثِ بِالْجَوَادِ وَفِي رِوَايَةٍ

و نہ آمد هیچ یک از سوائے آنکه خبر داد بباران نیکو بسیار و در روا سبب دیگر چنین

قَالَ اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا اللَّهُمَّ عَلَى الْأَكَامِ وَالْظُرَابِ

آمد فرمود خدا بباران گرد اگر دماغ بباران برآ خدا و نذا بباران بر پشتها و بر کوهها

وَيُطَوِّنَ الْأَوْدِيَةَ وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ قَالَ فَأَقْلَعَتْ وَخَرَجْنَا

و در درونهای وادیها و در جایای ستن درختان گفت راوی پس قطع کرده شد و کشادہ شد

نَمُشِّي فِي الشَّمْسِ مُتَّفِقِينَ عَلَيْهِ وَجَابِرٌ رَضِيَ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ

ا برآ و بیرون آمدیم در حالیکہ راہ میرفتیم در اتفاق علیہ و از جابر مر و نسبت گفت بود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا خَطَبَ اسْتَنَدَ إِلَى حَذْرٍ عَخْلَةٍ

صلی اللہ علیہ و سلم کہ چون خطبہ میخواند تکیہ میداد تنہ درخت خرمارا

مِنْ سَوَارِ الْمَسْجِدِ فَلَمَّا صَنِعَ لَهُ الْمُنْبَرُ فَاسْتَوَى عَلَيْهِ صَائِرًا

از ستونهای مسجد کہ در زمان آنحضرت بود پس ہنگامیکہ ساختہ شد بمنبر پس بالا برآمد آنحضرت بمنبر فریاد کرد

الْعُخْلَةُ الَّتِي كَانَ يَخْطُبُ عِنْدَهَا حَتَّى كَادَتْ أَنْ تَنْشَوِيَ

آن حذر عخلہ کہ میخواند آنحضرت خطبہ نزد وی عیش از ندادن بمنبر تا آنکہ قریب شد کہ دو پارہ شود

فَنَزَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى أَخَذَهَا فَضَمَّهَا إِلَيَّ

آن حذر از خرق آن حضرت صلے اللہ علیہ وسلم پس فرود آمد آنحضرت تا آنکہ گرفت آن حذر را پس فراہم آورد آنحضرت

فَجَعَلْتُ تَأْنِ أَنْ يَنْصَبِي الذِّبِّيَّ حَتَّى اسْتَقَرَّتْ قَالَ

اور آنحضرت دو در کنار گرفت پس گشت آن حذر کہ ناز میکرد تا آنکہ کون کون جانش گردانید و مشیو از گردن آن حذر برداشت

صلی اللہ علیہ وسلم
در آنوقت و سکون
و در آنوقت و سکون
و در آنوقت و سکون

و در آنوقت و سکون

بَكَتْ عَلَى مَا كَانَتْ تَسْمَعُ مِنَ الذِّكْرِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

گرمیہ کرد آن نخلہ بر فغان چیزے کہ می شنید از ذکر رواد بخارے و روایت است از

أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ خَرَجَ أَبُو طَالِبٍ إِلَى الشَّامِ وَخَرَجَ مَعَهُ

ابو موسیٰ رض گفت بیرون آمد ابوطالب عم آنحضرت بسوی شام و بیرون آمد بادی

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَشْيَاخٍ مِنْ قُرَيْشٍ فَلَمَّا أَشْرَفُوا

آنحضرت صلا اللہ علیہ وسلم در میان پیران از قریش پس ہر گاہ کہ مطلع شد

عَلَى الرَّاهِبِ هَبَطُوا فَحَلَوْا أَيْحَالَهُمْ فَخَرَجَ إِلَيْهِمُ الرَّاهِبُ

بر راہب کہ نام او یحیر بود فرود آمدند پس یکشاندہ بارہای خود را پس بیرون آمد کسبوا ایشان بر ملاقات راہب

وَكَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ يَمُرُّونَ بِهِ فَلَا يَخْرُجُ إِلَيْهِمْ قَالَ فَهَمَّ يَخْلُونَ

و بودند ایشان پیش ازین بارہا دیگر کہ سفر میکردند و میگذاشتند بر راہ بیرون نمی آمد کسبوا ایشان گفت ابو موسیٰ

رَحَالَهُمْ فَجَعَلَ يَخْلُصُهُمُ الرَّاهِبُ حَتَّى جَاءَ فَاخَذَ بِيَدِ

بارہای خود را پس گشت کہ درے آمد میان ایشان راہب تا آنکہ آمد پس گرفت دست

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ هَذَا سَيِّدُ الْعَالَمِينَ

پیغمبر خدا صلا اللہ علیہ وسلم گفت ہذا سید العالمین

هَذَا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ يَبْعَثُهُ اللَّهُ رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ قَالَ لَهُ

ہذا رسول رب العالمین میفرستد او را خداے تعالیٰ سبب رحمت مہر بارہای جانیان

أَشْيَاخٌ مِنْ قُرَيْشٍ مَا عَلَيْكَ فَقَالَ إِنَّكُمْ حِينَ أَشْرَفْتُمْ مِنْ

یعنی پیران از قریش چیست سبب علم تو بوی و از کجا میدانی پس گفت ایہی رشتی شما ہنگامید

الْعَقَبَةِ لَمْ يَبْقَ شَيْءٌ وَلَا جَرٌّ إِلَّا سَاحِدًا وَلَا يَسْبُدَانِ

راہ کہ میان کوه است بلکہ نہاند هیچ درختی و نہ سنگی مگر آنکہ افشاں سجده کنندہ و سجده نمیکند و نہ

إِلَّا لِنَبِيِّ وَإِلَيَّ أَعْرَفُهُ بِمَا تَعْمَلُ النَّبِيُّ أَسْفَلَ مِنْ عُصْرُوفٍ

بما ہی چو بدستی من میشناسم او را بہ نبوت کہ واقع است پایا تر از استخوان

یہی یکشاندہ

یہی رسول رب العالمین

یہاں از قریش

کَتَبَهُ مِنْهُ تَفَاحَةً تَمَرًا جَعَلَ قَصْنَعَهُ لَهُمْ طَعَامًا فَلَمَّا أَتَاهُمْ

شانه وی مانند سیب پتر برگشت راهب پس ساخت برای ایشان طعامی پس هنگامیکه آورد طعام را

بِهِ وَكَانَ هُوَ فِي سَاجِيَةٍ إِلَّا بِلَ فَقَالَ ارْزُلُوا إِلَيْهِ فَأَقْبَلَ

و بود آنحضرت در چراندن شتران پس گفت بفرستید بسوی وی پس آمد آنحضرت

وَعَلَيْهِ غَمَامَةٌ تَطْلُهُ فَلَمَّا دَنَا مِنَ الْفَوَاحِ وَوَحْدَهُمْ قَدْ سَبَقُوا

و حال آنکه بر آنحضرت ابره بود که سایه میکرد او را پس هنگامیکه نزدیک شد از قوم یافت قوم را که محقق شدند

إِلَى فِي شَجَرَةٍ فَلَمَّا جَلَسَ مَالَ فِي الشَّجَرَةِ عَلَيْهِ فَقَالَ أَنْظِرُوا

لبو سایه درخت پس هنگامیکه نشست خمید سایه آن درخت بر آنحضرت پس گفت راهب نگاه کنید

إِلَى فِي الشَّجَرَةِ مَالَ عَلَيْهِ فَقَالَ أَسْتَدْرِكُمُ اللَّهُ أَبَيْكُمْ وَلِيَّهُ

لبو سایه درخت که میل کرد بروی پس گفت راهب سوال میکنم از شما بخدا که کدام یکی از شماست قریب

قَالُوا أَبُو طَالِبٍ فَلَمْ يَزَلْ يَبْتَائِيهِ حَتَّى رَأَى أَنَّ أَبَا طَالِبٍ

گفتند ولی وی ابوطالب است پس همیشه بود راهب که سوال میکرد ابوطالب بخدا سوگند که باز گردانی محمد را تا آنکه

وَبَعَثَ مَعَهُ أَبُو بَكْرٍ بِلَالًا وَزَادَهُ الرَّاهِبُ مِنَ الْكَلْبِ

باز گردانید و فرستاد آنحضرت را و فرستاد بلال و ابو بکر بلال را و نوشته داد آنحضرت را راهب از کمک

وَالرَّهْبِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ

و روغن زیت رواه ترمذی و روایت است از علی بن ابی طالب رضی

قَالَ كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِمَّا فَخَرَجْنَا

گفتم بودم من با آنحضرت صلی الله علیه و سلم در مکه پس بیرون آمدیم

فِي بَعْضِ نَوَاحِيهَا فَمَا اسْتَقْبَلَهُ جَبَلٌ وَلَا شَجَرٌ إِلَّا وَهُوَ يَقُولُ

در بعض نواحی بکه بظلمه پس پیش نمی آمد آنحضرت را کوهی و نه درخت مگر آنکه وی میگفت

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالدَّارِمِيُّ

السلام علیک یا رسول الله رواه ترمذی و دارمی

وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَى بِالْبُرَاقِ

و روایت است از انس که آنحضرت صلی الله علیه و سلم آورده شد براق

لَيْكَةً أُسْرِي بِهِمْ جَمًّا مُسْرَجًا فَاسْتَضَعَبَ عَلَيْهِ فَقَالَ لَهُ

در شب معراج لگام کرده زمین بسته پس تنه می و سر کشی کرد براق را آنحضرت پس گفت مرا براق را

جَبْرِئِيلُ أَخْبَرَنِي أَنَّ اللَّهَ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَفَعَّلَ هَذَا فَمَارَكَ لَكَ

جبرئیل آیا بگو صلی الله علیه و سلم این کار را کرد پس این را

أَحَدًا ثُمَّ عَلَى اللَّهِ مِنْهُ قَالَ فَأَرْفَضَ عَمْرًا وَآهَ التَّوْمِذِيِّ

تو ای یکی بزرگتر بر خدا از وی گفت انس پس نجات از براق غوی از خجالت رواه ترمذی

وَعَنْ بُرَيْدَةَ رَأَتْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از بریده رنه گفت بریده و بریده آنحضرت صلی الله علیه و سلم

لَمَّا انْتَهَيْنَا إِلَى بَيْتِ الْمُقَدَّسِ قَالَ جَبْرِئِيلُ يَا صَبْعَاءُ خُذْ

هرگاه که رسیدیم ما به بیت المقدس اشارت کرد جبرئیل با انگشت خود پس راجع

بِهَا الْحَجْرَ فَشَدَّ بِهِ الْبُرَاقَ سَرَّاهُ التَّوْمِذِيُّ وَعَنْ يَحْيَى بْنِ مَرْثُومٍ

با انگشت سناب را پس بر بست بدان براق را رواه ترمذی و روایت است از یحیی بن مرثوم

التَّحَفِّيُّ قَالَ ثَلَاثَةُ أَشْيَاءَ رَأَيْتُهَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

لَقَفَ كَفْتُ يَدِي سَهْ خَيْرَ اسْتَكْرَمْتُ مِنْ أَنَا إِذَا كَحَفْتُ صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيِّنَاتٍ لَسِيرُ مَعَهُ إِذْ مَرَرْتُ بِبَيْتِ لُسَيْنِ عَلَيْهِ

علیه و سلم در آنای آنکه ما سیر میکنیم همراه آنحضرت ناگاه که شقیم بشتری که آب شیشه میسوزد

فَلَمَّا سَرَّاهُ الْبَعَائِرُ جَرَّ جَرَّ فَوَضَعَ جَرَّاهُ فَوَقَفَ عَلَيْهِ النَّبِيُّ

پس هرگاه که دید آنحضرت را شتر آوا کرد پس بناد و شتر گردان خود را پس با شتر آوا کرد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ آيُنَ صَاحِبِ هَذَا الْبَعِيرِ فَجَاءَهُ

صلی الله علیه و سلم پس فرمود کجاست صاحب این شتر پس این صاحب شتر نزد آنحضرت

این شترم کسان خانه را است

آزاد بکن و صیت بکنم هر که دیو را که دیو کار دارد بیا بیا بیا که آن شتر را

له بزار جنون یعنی آن بیچاره جنون

فَقَالَ بَعْدِي فَقَالَ بَلْ لَحِيْبُهُ لَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَإِنَّهُ لَأَهْلُ بَيْتٍ

پس گفت آنحضرت این شتر را بدست من بفروش گفت حاجت شتر فروختن چه باشد بلکه می بخشیم ما آنرا مرزای سوار

مَا لَهُمْ مَعِي شَيْءٌ غَيْرُهُ قَالَ أَمَا إِذْ ذَكَرْتَ هَذَا مِنْ أَمْرِ فَإِنَّهُ شَكَا

که بیست و ایشان را سبب مذگان جزین شتر فرمود آنحضرت ای چون ذکر کردی تو از نشان این شتر طلب نمیکنی خرمی

كَذَرَةُ الْعَمَلِ وَقِلَّةُ الْعَلْفِ فَاحْسِنُوا إِلَيْهِ ثُمَّ سِرْنَا حَتَّى نَزَلْنَا مَنَزِلًا

سبب کار را و کم علف را پس بکنید بسوی او بستر سیر کردیم تا آنکه فرود آمدیم جای فرود آمدن

فَنَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَاءَتْ شَجَرَةٌ تَشْتَقُّ الْأَرْضَ حَتَّى

پس خواب کرد و میخیزد خدا صلی الله علیه و سلم پس آمد درختی که می شگافد زمین را تا آنکه

غَشِيَتْهُ ثُمَّ رَجَعَتْ إِلَى مَكَانِهَا فَلَمَّا اسْتَيْقَظَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

پوشید آن درخت آنحضرت را بستر باز برگشت آن درخت بجا خود پس برگاهه بیدار شد آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرْتُ لَهُ فَقَالَ هِيَ شَجَرَةٌ ارْتَادَتْ رُبْعًا فِي أَنْ

علیه و سلم ذکر کردم آنحضرت را پس فرمود این درخت است که دستوری خواست پروردگار خود را که

تَسْلَمَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ فَإِنْ لَهَا قَالَ ثُمَّ سِرْنَا فَمَاءً فَإِنَّهُ

سلام کند بر پیغمبر خدا پس ستوری داد خدا تعالی آن درخت را گفت را که بستر سیر کردیم پس که شستیم

أَمْرًا أَهْلًا بِأَيْنَ لَهَا بِهِ حِينَهُ فَأَخَذَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَنْحَرِهِ

زنی بایسر که مر آن زن را بود و بان سیر دیوانگی پس گرفت آنحضرت صلی الله علیه و سلم سوراخ بینی آنرا

ثُمَّ قَالَ اخْرُجْ فَإِنِّي مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ثُمَّ سِرْنَا فَلَمَّا رَجَعْنَا مَرَرْنَا

پس گفت آنحضرت بیرون آئی پس رفتی که من محمد فرستاده خدا ام بستر سیر کردیم و ما پس هنگامیکه بر شستیم

بَيْنَ لَكَ الْمَاءِ فَسَأَلَهَا عَنِ الصَّبِيِّ فَقَالَتْ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ

بان آب پس پرسید آنحضرت آن زن را از حال آن دو که دیوانه بود پس گفت زن سوگند بان خدا

مَا أَرَأَيْتَ أَرَأَيْتَ مِنْهُ بَعْدَكَ رَأَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَرَبِ

ندیدیم باز وی در شکر اندازد بعد مفارقت تو رواه فی شرح السنة وروایت است از

نویسنده است از شاهی

ابن عباس قال جاء أعرابي إلى النبي ﷺ عليه السلام

ابن عباس رضی اللہ عنہما گفت ابن عباس رضی اللہ عنہما لبسوی آنحضرت صلی اللہ علیہ و سلم

قَالَ بِمَا أَعْرِفُ أَنَّكَ نَبِيٌّ قَالَ إِنْ دَعَوْتُ هَذِهِ الْعُدُقَ مِنْ

گفت بچہ دلیل پشنا سم کہ تو پیغمبرے فرمود آنحضرت باین دلیل کہ اگر تو پیغمبر نشی از

هَذِهِ النُّحْلَةُ تَشْهَدُ أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ فَدَعَا رَسُوْلَ اللهِ

ایمن و خست خرم ما گواهی دهد که من پیغمبر خدا ام پس خواند آن خوشه را پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَعَلَ يَنْزِلُ مِنَ الْخَلَاءِ حَتَّى سَقَطَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى

علیه وسلم پس گفت آن خوشه که فرو داد از دخت خرماتانکه افتاد بجانب آنحضرت علیه السلام

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ قَالَ ارْجِعْ فَعَادَ فَاسْلِمَ الْأَعْرَابِيُّ سِرًّا ۝ ۸

علیہ وسلم یعنی گواہی داد کہ پیغمبر موداً و محضرت برگزیدہ جای خود پسین گشت پسین سلام آورد آن عالی رواد

الترمذي وصححه وعن أبي هريرة رضي الله عنه قال جاء في ثوب

ترندے و روایت بہت از ابو سیرہ رحمہ گفت ابو ہریرہ آمد کہ

إِلَى سِرَاعِي غَنِيٍّ فَأَخَذَ مِنْهُ شَاةً فَطَلَبَهُ السَّرَاعِيُّ حَتَّى انْتَزَعَهَا

لبسوی چراندۀ کوسفندان پس گرفت ازان گوسفندان کوسفندان را پس چراندۀ ازان چراندۀ ازان

مِنْهُ قَالَ فَصَعِدَ الذِّئْبُ عَلَى تِلْكَ فَاقْتَحَى وَاسْتَشْغَرَ وَقَالَ قَدْ

گفت ابوهریره پس برفت گرگ بر توده ریگ پس نشست آن گرگ همچو نشست سگ و در او حیم خود را در میان

عَمَدَتُكَ إِلَى رَأْفَتِكَ رَبِّ قُدِّيهِ اللَّهُ أَخَذَتْهُ ثُمَّ أَنْزَعَتْهُ مِنِّي

قصه کردم من بسوی رزق که رسانید مرا آن رزق خدا گرفتم آن رزق را پستتر کشیده گرفتی تو از من آن رزق

فَقَالَ الرَّحُلُ يَا لِلَّهِ إِنَّ سَرَايَتُكَ كَالْيَوْمِ ذُئِبُ يَتِيمٍ فَقَالَ

پس گفت آن مرد را عجب اسوگند ندیدم من عجب به مانند عجب را مرد در گریه گفت

الَّذِي أُعْجِبَ مِنْ هَذَا رَجُلٌ فِي الْخَلَائِكِ بَيْنَ الْحَمَرَيْنِ

نگر گنج عجب نواز نیکال حال مرویست که در نخلستان میان دوستان است

بہارِ اقبال شاہ را از دہانِ کرک

گزارش تحقیق

يُخْبِرُكُمْ بِمَا مَضَىٰ وَمَا هُوَ كَائِنْ بَعْدَكُمْ قَالَ فَكَانَ يَهُودِيًّا فَاجَاءَ

و آنروز خبر ایسرائیل را با آنچه گذشته است و با آنچه شونده است بعد از شما گفت ابوهریره پس بود و را

إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخَبَّرَهُ وَأَسْمَعَهُ فَصَدَّقَهُ ^{صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ}

نزد آنحضرت صلوات الله علیه و سلم پس خبر داد آنحضرت را و اسلام آورد پس تصدیق کرد و درست

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهَا أَمَارَاتُ بَيْنَ بَدْءِ السَّاعَةِ

پیغمبر خدا صلوات الله علیه و سلم که این و امثال این امور نشانه ها و علامتهاست پیش از قیامت

قَدْ أَوْشَكَ الرَّجُلُ أَنْ يُخْرَجَ فَلَا يُرْجَعُ حَتَّىٰ يُجِدَ ثَمَرًا نَعْلَاهُ

بیتحقق نزدیک است که مرد بیرون آید یعنی از خانه پس باز برنگردد و بخانه تا آنکه خبر میدهد و او را بر دو طریق

وَسَوْطُهُ بِمَا أَحَدَثَ أَهْلُهُ بَعْدَهُ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ

و تازیانه او بچیزیکه احداث کرده و عملی اهل خانه وی بعد از وی رواه فی شرح السنه

وَعَنْ أَبِي الْعَلَاءِ عَنْ سَمُرَةَ بِنْتِ جَنْدَبٍ قَالَتْ كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ

و روایت است از ابو العلاء را بنابر از سمرة بن جندب صحابی که مشهور است گفت بودیم با همراه آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَتَدَاوَلُ مِنْ قِصْعَةٍ مِنْ غَدْوَةٍ حَتَّىٰ

صلوات الله علیه و سلم نوبت نوبت می خوردیم از یک کاسه از جامه ادغام

الْكَئِيلِ يَقُومُ عَشْرَةٌ وَيَقْعُدُ عَشْرَةٌ قُلْنَا فَمَا كَانَتْ تَمَلُّ قَالَ مِنْ بَنِي

تا شب می استاده و ده و می نشسته ده بیان نزاع است گفتیم ما پس بچه چیز بود که مرد کرده میشد تصد

شَيْءٍ نَحْبِبُ مَا كَانَتْ تَمَلُّ الْأَمِنْ هُنَا وَأَشَارَ بِبَيْدِهِ إِلَىٰ

چیز عجب میکنی نبود که مرد کرده میشد مگر از اینجا و اشارت کرد بدست خود بسوی

السَّمَاءِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو

آسمان رواه ترمذی و دارمی و از عبدالله بن عمرو روایت

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ يَقُومُ بَدْرٍ فِي ثَلَاثَةِ

که آنحضرت صلوات الله علیه و سلم بیرون آمد روز غوه بدر در سه صد

وَحَمْسَةَ عَشْرَ قَالَ اللَّهُمَّ إِنَّهُمْ حَفَاةٌ فَأَحْلِهِمُ اللَّهُمَّ إِنَّهُمْ

و پانزده مرد گفت آنحضرت و دعا را بخواند ایشان یعنی صحابه برهنه میان اندر سوار کن ایشان را

عَرَاةً فَأَكْسُهُمُ اللَّهُمَّ إِنَّهُمْ جِيَاعٌ فَاشْبِعْهُمْ اللَّهُ

برهنه تنان اند پس جامه بپوشان ایشان را خداوند ایشان گرسنگان اند پس سیر روان ایشان را

لَهُ فَأَنْقَلِبُوا وَمَا مِنْهُمْ رَجُلٌ إِلَّا وَقَدْ رَجَعَ بِجَلٍّ أَوْ جَمَلَيْنِ

پس باز گشتند از فتح بدر و حال آنکه نمیت از ایشان هیچ مردی مگر حال آنست که برگشت بیک شتر و یا دو شتر

وَالنَّسْوُ وَشَبَعُوا رَأَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ

و جامه پوشیدند و شبنم روایه ابو داود و روایت است از ابن مسعود

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّكُمْ مِنْصُورُونَ

از آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود آنحضرت بر شما ایستاده اند

وَمُصَيَّبُونَ وَمَقْتُولُونَ كَمْ فَمَنْ أَدْرَكَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَلْيَبْقِ اللَّهَ وَلْيَأْمُرْ

از جانب پروردگار و باینگانید احوال او فتح کرده مینمود و شمارا بلاهت صابر پس هر کس یابد آنرا از شما باید که تقوی ورزد

بِالْعَرُوفِ وَلَيْتَهُ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

بمشروع و نهی کند از خلاف آن رواه ابو داود و از ابو هریره

قَالَ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِثَمَرَاتٍ فَقُلْتُ يَا

گفت ابو هریره آوردم نزد آنحضرت صلی الله علیه و سلم چند خربار پس من ای

رَسُولَ اللَّهِ ادْعُ اللَّهَ فِيهِنَّ بِالْبَرَكَةِ فَضَمَّهِنَّ ثُمَّ دَعَا لِي بِهِنَّ

رسول خدا و عاکن خدا را درین خربار ببرکت پس فرامی آورد آنحضرت آن خربار را پیش خود و دعا کرد

بِالْبَرَكَةِ قَالَ خَذْنَهُنَّ فَاجْعَلْنِ فِي مِرْوَدِكِ كُلَّمَا ارْتَدَّتْ

ببرکت گفت آنحضرت بگیر این خربار را پس بگردان آنها را در توشه دان خود هرگاه که خواست

أَنْ تَأْخُذَ مِنْهُ شَيْئًا فَادْخُلِ فِيهِ يَدُوكِ فَتُحْدَهُ وَكَاتِبَتُهُ نَدَا

تو که گیر از آن خربار چیزی را یعنی از ترس و آوردی در دست خود را پس بگیر آن چیز را و پراکنده

و پانزده مرد

و جامه پوشیدند و شبنم

گفت ابو هریره

تو که گیر از آن خربار

فَقَدْ سَجَلْتُ مِنْ ذَلِكَ التَّمْرِ كَذَا وَكَذَا مِنْ وَصِيَّتِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ

پس تحقیق برداشتم من ازان تمر چندین و چندین از وصی خدا

فَكُنَّا نَأْكُلُ مِنْهُ وَنَطْعُهُ وَكَانَ لَا يُفَارِقُ حَقِيقِي حَتَّى كَانَ

پس بودیم مکه میخوردیم از ان تمر و میخورانیدیم بود آن تو میخوردی و میخوردی از من همیشه بود

يَوْمَ قُتِلَ عُثْمَانُ فَإِنَّهُ انْفَضَّ رَوَاهُ الدَّرِمِذِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ

روزی کشته شدن عثمان پس رفتی آن خود گشته شد و گشته شد رواه الدرمی و روایت است از ابن عباس

قَالَ تَشَاوَرْتُ قَرِيشَ لَيْلَةِ بَمَكَةَ فَقَالَ بَعْضُهُمْ إِذَا أَصْبَحَ فَاتَّبَعُوا

گفت ابن عباس که مشورت کردم قریش شبی در مکه پس گفتند بعضی از ایشان چون صبح کند بر جا خود

يَا نَوَاقٍ يُرِيدُونَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ بَعْضُهُمْ

به بند کردن میخواهند پیغمبر را صلوات الله علیه و سلم را بعضی از مشرکان میگویند که گشتن او را

بَلْ قُتِلُوا وَقَالَ بَعْضُهُمْ بَلْ أَخْرَجُوهُ فَأَحْلَعَ اللَّهُ نَبِيَّهُ صَلَّى

بلکه کشته شدند او را گفتند بعضی از ایشان بلکه بیرون کنند او را ازین شهر تا از اینجا بیرون رود پس مطلع گردانید خدا صبح خود را

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ذَلِكَ فَبَاتَ عَلَى رَأْسِ فَرَّاشِ النَّبِيِّ صَلَّى

علیه و سلم بر آنکه گشتن کردند مشرکان پس شب گذرانید علی مرتضی بر بستر آنحضرت صلوات الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تِلْكَ اللَّيْلَةَ وَخَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

علیه و سلم در آن شب و بیرون آمد آنحضرت صلوات الله علیه و سلم

حَتَّى لَحِقَ بِالْفَارِسِ بَاتَ الْمَشْرِكَونَ يَحْمِسُونَ عَلِيًّا يَحْسِبُونَ النَّبِيَّ

تا آنکه پیوست و رسید بفارس و شب گذرانیدند مشرکان در حالیکه پاسبانان میزدند علی را و میزدند علی را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا أَصْبَحُوا تَنَارُوا عَلَيْهِ فَمَا رَأَوْا عَلِيًّا

صلوات الله علیه و سلم پس صبح کردند بر جستند بر آنحضرت پس چون دیدند علی را

بَرَّكَ اللَّهُ مَكْرَهُمْ فَقَالُوا آيِنَ صَاحِبِكَ هَذَا قَالَ لَا أَدْرِي

بارگذاشت خدا مکر آنها را پس گفتند ای صاحب تو یعنی آنحضرت گفت علی نمیدانم

فَاتَقَصُّوا آثَرَهُ فَلَمَّا بَلَغُوا الْجَبَلَ اخْتَلَكَ عَلَيْهِمْ قَصْعِدٌ وَالْجَبَلُ
پس فتنه مشرکان در پی آنحضرت بر نشان یابی و پس هنگامیکه رسیدند کوه را مشتبه شد بر ایشان نشان یابی

فَمَرُّوا بِالْغَارِ فَأَرَادَ عَلَى بَابِهِ نَسِجَ الْعَنْكَبُوتِ فَقَالُوا كَوِّدْ خَلَّ

پس اشتباهی بفرمای پس بدو در آن غار یافتن عنکبوت را پس گفتند مشرکان ا در آمد به

لَهُمْ هَذَا كَمَا يَكُنْ نَسِجَ الْعَنْكَبُوتِ عَلَى بَابِهِ فَمَكَتَ فِيهِ ثَلَاثَ لَيَالٍ

نمی بود یافتن عنکبوت بر دروی پس درنگ کرد در غار سه شب و روز

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ مَعْنِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ سَمِعْتُ أَبِي

رواه احمد و روایت است از معن بن عبد الرحمن گفت من شنیدم من پدر خود را

قَالَ سَأَلْتُ مَسْرُوقًا مَنْ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

که میگفت پرسیدم مسروق را که دانانید آنحضرت صلی الله علیه وسلم را

يَا لِحَبْنِ كَيْلَةٍ اسْتَمْعُوا الْقُرْآنَ فَقَالَ حَدَّثَنِي أَبُو كَيْلٍ لَعَنَ اللَّهُ

با مدح جن در شب شنیدن قرآن را پس گفت مسروق خبر داد مرا پدر تو یعنی لعن الله

ابن مسعود رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَذِنْتُ بِهِمْ شَجَرَةً مُتَفَقِّعَةً عَلَيْهِ وَعَنْ

ابن مسعود رضی الله عنه گفت و دانانید آنحضرت را با مدح جن درختی متفق علیه روایت است از

جَابِرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَهُ رَجُلٌ يُسَاطِفِي

جابر برنگه آنحضرت صلی الله علیه وسلم آمد او را مردی که طلب طعام کرد از آنحضرت

فَأَطْعَمَهُ شَطْرَ وَسْقٍ شَعِيرٍ فَمَا زَالَ الرَّجُلُ يَأْكُلُ مِنْهُ وَأَمْرَأَتُهُ

پس خوانید و داد او را آنحضرت نصف و سق جو پس همیشه بود آن مرد و میخورد از آن نصف سق و میخورد

وَضَيْفُهُمَا حَتَّى كَالَهُ قَفْنَى فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و آنقدر مهمان او میشد تا آنکه پیوید آن مرد پس فانی شد آن طعام پس مد آن مرد و بخیر خدا را صلی الله علیه وسلم

فَقَالَ لَوْ تَجَلَّاهُ لَأَكَلْتُمْ مِنْهُ وَلَقَامَ لَكُمْ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

پس گفت آنحضرت اگر دو پیوید او را از هر آینه میخوردید شما از آن هر آینه میستادید با آنکه شما را و مسلم

بِالْمَحْوُضِ الشَّفَاعَةِ

باب در بیان حوض کوثر و کیفیت شفا عت

أَنَا أَعْطَيْتُكَ الْكَوْثَرَ فَصَلِّ لِي بِكَ وَاحْضَرْهُ إِنَّ شَانِيكَ هُوَ

یا محمد ہر آئینہ ما عطا کردیم ترا کوثر یعنی حوضی است کہ در آخرت خواهد بود پس نماز گداز برادر گار و دختر گار کن

الْأَبْتَرُ لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنِ اخْتَدَّ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا

دم بریدہ متوانند شفاعت کردن الا کیکہ گرفتہ است از نزدیک خدا عہدے

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ لَا يَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ

آن روز نفع مند شفاعت گمر برای کسیکه دستوری داده است خدا اورا ایستند کرد است اورا

قَوْلًا عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَ رَبُّكَ مَقَامًا لَّهٗمْ عَنِ الْآبَاءِ

از روی گفتند نزد یک ست که استاده کند ترا برید و در و کار تو بمقام پسندیده آمده است ای امان از

الْبَسْرُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا عُرِجَ لِي

انہوں نے کہ گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ہر گاہ کہ بالا برد و نشد مرا

إِلَى السَّمَاءِ أَنْتَ عَلَى نَهْرٍ فِي السَّمَاءِ السَّابِغَةِ عَمَّا جِ يَعْرِدُ أَقْوَمَ

لبسوی آسمان آورد و رنہ کے کہ بود در آسمان ہفتم ذو صوت کہ جاری مشہر بہت تر از

مِنَ الشَّهْرِ إِذَا حَامَتَاهُ قِيَابٌ دُخِيَ فَجَعَلُوهَا قِيَابًا فَقَالُوا مَا هَذَا

تیر و ناگاہ سرد و جانف او گنبد ہائے مر و ارد میلان کا و رک اند پس گفت کہ حسرت این روی

بِأَجْبَرِئِيلَ قَالَ هَذَا لِكُلِّ ذِي نَفْسٍ حَيَّةٍ فَاعْبُدْهُ وَذُنْ يُغْفِرْ لِمَن يَشَاءُ مِنْ ذُنُوبِهِمْ وَلَهُ إِلَٰهٌ أَحَدٌ لَمَّا خَسَفَ الْقَمَرُ رَأَوْا كِسْفًا مِنَ الْجِبْرِاتِ يَخْرُجْنَ فَاذْكُرْكُنَّ يَوْمَ إِذْ وَقَعَتِ الْوَاقِعُ

ای جبرئیل کو فرست که داده است ترا آفریدگار پس بخدمت آید

هُوَ أَحْلَمُ مِنَّا وَأَشَدُّ بَيَاضًا مِنَ اللَّيْلِ نَقَرَتْ يَدَايِ

میا بینم آں دمی طبعان از سحر و جادو و صاف علی و شمس لیس و زمر و دست و خورا

الرحمۃ فاذحمائہ مشکۃ دفری و صکریت سی لے

لے سرور ملک لکھنؤ

برایہ و سمن جوہان

۱۴۰۲
۱۴۰۲
۱۴۰۲

رَأَى كَأَصْدُ النَّاسِ عَنْهُ كَمَا يَصْدُ الرَّجُلُ رَأَى النَّاسِ عَنْ

ویدرستی که من هر کسی را که مردم را از ایشان و دیگر از انجمن چنانکه مردی خسترا مردم را از

حَوْضِهِ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَشْرَفُنَا بِمِثْنٍ قَالَ نَعَمْ لَكُمْ شَيْءٌ

حوض خود میراند گفتند ای رسول خدا آیا شما را شانه ما را در آن روز فرموده ای شانه ما را

لَيْسَ لَكُمْ مِنْكُمْ لَكُمْ مَرْدُونَ لَكُمْ مَجْلَانِ مِنْ أَثَرِ الْوَضُوءِ

که نیست مرده ای که از دستهای ما را در آن روز بر ما سفید میشود و دستهای ما را از اثر نورانیت وضو

سَمَاءُ هَـ مَسْرُوفٍ فِي رِوَايَةٍ عَنْ ثَوْبَانَ قَالَ سَأَلْتُ عَنْ شَرَابِهِ

روایت است و در روایتی که در مسطور است از ثوبان این چنین آمده است گفتند ای سید عالم شربت از آن

فَقَالَ أَشَدُّ بَيَاضًا مِنَ اللَّبَنِ وَأَحْلَى مِنَ الْعَسَلِ لَيْسَ فِيهِ

پس فرمود که بزرگوارتر از لبن است و شیرینتر از عسل است و در آن شربت از شربت دیگر بزرگوار

مِنْهَا إِنْ مَنَّ اللَّهُ مِنْ آيَةٍ أَحَدُهَا مِنْ ذَهَبٍ وَالْأُخْرَى مِنْ

در میان آن دو که از آن دو تا آنکه در میان آن دو از طلا و دیگر از

وَرَقٍ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و رقی و از ابی هریره گفت فرمود رسول خدا صلی الله علیه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی هریره گفت فرمود رسول خدا صلی الله علیه و آله

دَعْوَتِي شَفَاعَةٌ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي نَارِ الشَّيْءِ شَاءَ اللَّهُ

من بخواهم و در غایت آن دعا که اگر شفاعت است مراست خود را تقدیر فرماست بر آن که در میان آن دو

تَعَالَى مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يُؤْمِنُ فِي

خدا می تعالی کسی را که در میان من و شما چیزی را شریک با خدا نمی داند و در این راستا که این را مسلم

رَبِّ الدُّعَوَاتِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در کتاب الدعوات و از ابی هریره است که آنحضرت صلی الله علیه

ویدرستی که من هر کسی را که مردم را از ایشان و دیگر از انجمن چنانکه مردی خسترا مردم را از

و در روایتی که در مسطور است از ثوبان این چنین آمده است گفتند ای سید عالم شربت از آن

من بخواهم و در غایت آن دعا که اگر شفاعت است مراست خود را تقدیر فرماست بر آن که در میان آن دو

وَسَلَّمَ قَالَ يُحِبُّسُ الْمُؤْمِنُونَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ حَتَّى يَنْظُرُوا بِلَا حِ

و سلم فرمود حبس کرده می بینند از جنیدین مسلمان روز قیامت آنکه چون روز می بینند

يَوْمَئِذٍ أَنْ كُنْتُمْ شَفِيعًا إِلَىٰ رَبِّهَا فَبِحُجَّتِهِمْ مِنْ مَكَانِنَا فَمَنْ

پس از آن روز که شما شافعیت میکردیم بر روی کار خود پس بر ما را از اینجا از شما

أَدَمَ نَقِيقُوا فَإِنَّكَ أَنْتَ أَدَمُ ابْنُ النَّاسِ خَلَقَكَ اللَّهُ بِكَ وَكَانَ

آدم را پس میگویی که تو آدمی پدر تمام مردمی و خداست که تو را خلق کرد و با تو

جَنَّتَهُ وَأَسْجَدَ لَكَ مَلَائِكَتُهُ وَعَمَلُكَ أَسْمَاءُ شَيْءٍ اسْتَفْعَلْنَا

ترجمه بهشت خود را و ساجد گردانید برای تو فرشتگان خود را و دانایند تر از نامهای کسی است که ما

عِنْدَ رَبِّكَ حَتَّى يَرْجِعَ مِنْ مَكَانِنَا هَذَا فَيَقُولُ لَسْتُ بِمَكَانِنَا

نزد پروردگار خود تا راحت بخشید و بر ما را از اینجا که بغایت سخت و خوار است و آدم پس

وَيَدَّ بِيَدَيْهِ يَمْنَانَهُ لِيَصَابَ أَكْثَرُ النَّاسِ الشَّجَرَةَ وَقَدْ لَعَنَ

و یاد میکند نقصیر خود را که رسیده او را که خوردن اوست از درخت و حل آنکه به تحقیق نمی و شجره

وَلَكِنْ اسْتَوْنَا فَا حَا أَوَّلَ نَبِيِّ بَعَثَهُ اللَّهُ إِلَىٰ أَهْلِ الْأَرْضِ

از نزد یک شدن بآن و لیکن بهای نوح را که اول نبی مبعوث شده است او را طهارت از

فَيَا تُؤْنَنُ نُو حَا فَيَقُولُ لَسْتُ هُنَا كَمَا وَيدُ بِخَطِيئَتِهِ إِلَىٰ

پس به آید نوح را پس میگوید نوح بیستم من در این مقام بودم و نوح را

أَصَابَ سُوءُ كَرَامَةٍ بَعْدَ عِلْمِهِ وَلَكِنْ أَسْأَلُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلَ

رسیده بومی و آن سوال کردن اوست پروردگار خود را در سخنان پس و دانسته و لیکن بهای نوح را

الرَّحْمَنِ قَالَ فَيَا تُؤْنَنُ إِبْرَاهِيمَ فَيَقُولُ إِنْ كُنْتُ هَذَا

ضایع هر بان هست فرمود آنحضرت پس به آید بهای نوح را پس میگوید بهای نوح را که من می بینم و

يَذْكُرُ تِلْكَ كَذِبًا بَلَدًا لَكِنَّهُ أَسْأَلُ مُوسَىٰ عَبْدًا

یاد میکند آنکه کذب است بلایه که او را از او و دانسته و لیکن بهای نوح را که من می بینم و

و سلم فرمود حبس کرده می بینند از جنیدین مسلمان روز قیامت آنکه چون روز می بینند

نزد پروردگار خود تا راحت بخشید و بر ما را از اینجا که بغایت سخت و خوار است و آدم پس

از نزد یک شدن بآن و لیکن بهای نوح را که اول نبی مبعوث شده است او را طهارت از

ضایع هر بان هست فرمود آنحضرت پس به آید بهای نوح را پس میگوید بهای نوح را که من می بینم و

موسیٰ را پس
بگویند مریض
است

بایضا فقه و احادیث
فرمود

اسلام را که چنانچه
مرا

اتاه الله الذکر برآمد و گفت که ای پسر من

داد و ست او را خدایتعالی توبت و توبت گفتند ای پسر من

لا اکرست مناکم ویدکر حقیقتی علیه السلام است فقله النفس

نفس من ای پسر من و یاد میکند موسی که خود را رسیده بود و آن

ولکن اتوا عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

وکنین باینده عیشی سکنوا الله ورسوا ابوسراحت الله وکسکه قال

فَبَدَّعْنِي مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَدْعَنِي ثُمَّ يَقُولُ اارفع محمد وقل تسلم

پس میگذارد و مرا برورد و گارد در سجده چند انگشت بخواهد که بگذارد پس از آن میگوید سر برداری محمد و گوید تسلم

وَأَشْفَعُ تَشْفَعُ وَاسْأَلْ نَعْمَةً قَالَ فَأَرْفَعُ رَأْسِي فَأَتِي عَلَى رَأْسِي

و شفاعت کن احیایت کرده میشود و بخواهد بر سر میخوابد اده میشود فرمود از حضرت پس میدارم سر خود را پیش

بِنَاءٍ وَتَحْمِيدٍ يُعَلِّمُنِيهِ ثُمَّ أَشْفَعُ وَفِي رَأْيِ آيَةٍ لَهَا عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

بنما و ستودنی که آموزد و مرا به در آن وقت بیشتر شفاعت میکنند و در روایتی از مغاری که مسلم از ابی هریره

فَأَرْفَعُ رَأْسِي فَأَقُولُ أُمْنِي يَا رَبِّ أُمْنِي يَا رَبِّ أُمْنِي يَا رَبِّ

انست که خواهم بر پشت سر خود را پس گویم امت من ای رب امت من ای رب امت من ای رب

الْحَدِيثُ فَيَجِدُنِي حَتَّى أَفْخَرُجَ فَأَخْرَجُهُمْ مِنَ النَّارِ وَأَدْخِلَهُمُ

تا آخر حدیث میرسد میکند برورد کار برای من حد معین حکم میکنند که پس بیرون آرایشان را پس برنگارم

الْحَبَّةُ ثُمَّ أَعُوذُ الثَّانِيَةَ فَاسْتَاذِنُ عَلَى رَأْسِي فِي دَائِرَةِ فَيُؤَذِّنُ

در بهشت بیشتر باز آید بار دوم پس از آن خواهم برورد کار خود در سر عزت و دل پس از آن داده شود و مرا

لِي عَلَيْهِ فَإِذَا سَأَلْتُ سَأَلْتُ أُمْنِي مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَكُنِّي

پس چون به بنیم و از اینستم سجده کنان پس بگذارد مرا و این تا و تمسک خواهد داد پس تعالی کند بگذارد و مرا

ثُمَّ يَقُولُ اارفع محمد وقل تسلم وَاَشْفَعُ تَشْفَعُ وَاسْأَلْ نَعْمَةً قَالَ فَأَرْفَعُ

پس از آن بگذارد سر برداری محمد و گوید تسلم و شفاعت من قبول شفاعت کرده خواهد بود و سوال

رَأْسِي فَأَتِي عَلَى رَأْسِي بِنَاءٍ وَتَحْمِيدٍ يُعَلِّمُنِيهِ ثُمَّ أَشْفَعُ فَيَجِدُنِي

سر خود را و مرا بخواهم که برورد کار خود بنما و حمد کند بیا موزد مرا پس شفاعت خواهم کرد پس مقرر کرد شود

حَتَّى أَفْخَرُجَ فَأَخْرَجَهُمْ مِنَ النَّارِ وَأَدْخِلَهُمُ الْجَنَّةَ ثُمَّ أَعُوذُ

برای من حد پس بیرون آیم و بیرون آیم آنها را از آتش و دوزخ و داخل کنم آنها را بهشت بیشتر باز گردم

الثَّالِثَةَ فَاسْتَاذِنُ عَلَى رَأْسِي فِي دَائِرَةِ فَيُؤَذِّنُ لِي عَلَيْهِ فَإِذَا

بار سوم پس از آن خواهم برورد کار خود در سر عزت اولی و داده شود و مرا پس

پس میگذارد و مرا برورد و گارد در سجده چند انگشت بخواهد که بگذارد پس از آن میگوید سر برداری محمد و گوید تسلم

بنما و ستودنی که آموزد و مرا به در آن وقت بیشتر شفاعت میکنند و در روایتی از مغاری که مسلم از ابی هریره

تا آخر حدیث میرسد میکند برورد کار برای من حد معین حکم میکنند که پس بیرون آرایشان را پس برنگارم

در بهشت بیشتر باز آید بار دوم پس از آن خواهم برورد کار خود در سر عزت و دل پس از آن داده شود و مرا

پس بگذارد سر برداری محمد و گوید تسلم و شفاعت من قبول شفاعت کرده خواهد بود و سوال

رَأَيْتُهُ وَقَعْتُ سَاحِدًا فَيَدْعُنِي مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَدْعُنِي ثُمَّ يَقُولُ

چون بینم اور بیعتم سجدہ کنان پس میگردد و ملا در سجدہ چنانکه خواهد که بگذارد پس به فرماید

أَرْفَعُ مُحَمَّدًا وَهُوَ سَمْعٌ وَأَشْفَعُ مُشْفَعٌ وَاسْلُ تَعْطَهُ قَالَ فَرَفَعَ

سر بردار ای محمد و بگو شنیده و میفوی و شفاعت کن قبول کرده میفوی و سوال کن داده میفوی محمود

رَأْسِي فَأَنْتَنِي عَلَى سَرَّائِي بِنَاءً وَحُمُودٍ يُعْلِمُنِيهِ ثُمَّ أَسْتَفْعُ فَجَعَلَ

سر خود را و ثنا گویم بر پروردگار بتنا و حمد کیم بیا موزد مرا پس شفاعت پس صدی مقرر کرد

حَدًا فَأَخْرَجَهُ فَأَخْرَجَهُ مِنَ النَّارِ وَأَدْخَلَهُ الْجَنَّةَ حَتَّى يَبْقَى

مرا پس بیرون آیم و بیرون آرم آنها را از آتش و داخل خواهیم کرد آنها را در دشت شفاعت میکنیم بر سر

فِي النَّارِ الْأَمِنْ قَدْ حَبَسَهُ الْقُرْآنُ آمِي وَجَبَ عَلَيْهِ الْخُلُودُ ثُمَّ

در آتش مگر کسیکه حبس کرده و نگه داشته است او را قرآن یعنی کسیکه واجب شده بر او همیشه بود در دفع

تَلَا هَذِهِ آيَةَ عَسَى أَنْ يَتَّبِعَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا وَقَالَ

بپوشتر خواند آن حضرت این آیت را نزد یک است که استاده کند ترا پروردگار تو بمقامی پسندیده و گفت

هَذَا الْمَقَامُ الْمَحْمُودُ الَّذِي وَعَدَهُ نَبِيِّكُمْ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

اینست مقام محمودیکه وعده کرده است خدای تعالی آنرا به پیغمبر شما متفق علیه است و روایت است از

عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبد الله بن عمرو بن العاص رضی که آن حضرت صلی الله علیه و سلم

تَلَا قَوْلَ اللَّهِ تَعَالَى فِي إِبْرَاهِيمَ رَبِّ انْهَنِي أَضِلْكَ كَثِيرًا مِنْ

خواند قول خداے تعالی را در شان ابراهیم که وی سبحانه گفت ابراهیم ای پسرانم نگذار و نه

النَّاسِ مِمَّنْ يَتَّبِعُنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَقَالَ عِيسَى إِنْ تَعِدْ بِهِمْ فَإِنَّهُمْ

مردمان پس کسیکه پیروی میکند مرا پس بدستی آن کس از من است و خواند آن حضرت قول عیسی نیز که اگر عذاب

عِبَادَ كُوفَرٍ يَدَّيْهِ فَقَالَ اللَّهُمَّ أَمْنِي أَمْنِي وَبَكِي فَقَالَ

بندگان کفران پس برداشت آن حضرت بخود دست خود را پس گفت خداوند بخشنده و مهربان است مرا و بگوید

جبرائیل علیہ السلام

جبرائیل علیہ السلام

جبرائیل علیہ السلام

جبرائیل علیہ السلام

ایک مرتبہ
میں نے سیدنا جبریل
کو دیکھا

اللَّهُ تَعَالَى رَأَى إِلَى مُحَمَّدٍ وَرَأَى إِلَى عَالَمِهِ

خدا تعالیٰ ای جبریل پر دیکھوئے محمد پر دیکھا تو دانا ترستہ ایتلیج پر پیکر دیکھا

مَا يَمْلِكُ فَأَتَاهُ جِبْرِيلُ فَسَأَلَهُ فَأَخْبَرَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

در گریہ آورد ترا پس آمد نزد آنحضرت جبریل تو سید احمد را پس پیکر دیکھا

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ نَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَجِبْرِيلَ إِذْ هَبَّ رَأَى

علیہ وسلم پچھنے کہ گفت انہیں مغز است کہ میں نے فرمودہ تعالیٰ در جبریل کے رو بار تان

مُحَمَّدٍ فَقُلْ أَنَا سِرُّ نَبِيِّكَ فِي كِتَابِكَ وَلَا تَسْأَلُ وَلَا تَوَاهُ

محمد پس کہو بد رشتی کہ مانزد کہ است کہ را نہ کہ و ایم ترا در باب است کہ و از رو و علیین نیکوتر ترا و سلم

وَحَسْبُكَ ابْنُ سَعْدٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وہ و نسبت از ابی سعید رضی گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ أَهْلَ الْحَبَّةِ الْحَبَّةِ وَأَهْلَ النَّارِ النَّارَ يَقُولُ

و سلم و فتیکہ در آیند بہشتیان بہشت لا و دوزخیان دوزخ را میہ

اللَّهُ تَعَالَى مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَيْرٍ دَلَّ مِنْ إِيْمَانٍ

خدا می تبارک و تعالیٰ کیکہ بہت در دل وی مقدار دانہ از خیر دل از ایمان

فَأَخْرِجُوهُ فَيُخْرِجُونَ قَدِ امْتَحَنُوا وَعَادُوا حِمَمًا فَيُلْقُونَ

پس بیرون آرید او را از دوزخ پس بیرون آیند و طل آنکہ تحقیق سوختہ آند و لشتہ آند مانند شیشہ از آتش

فِي نَهَرٍ الْحَيَوَاتِ فَيَنْبُتُونَ كَمَا تَنْبُتُ الْحَبَّةُ فِي حِمْلٍ السَّيْلِ

در نہر حیات پس میروند و تروتازہ میشوہ چنانہ میرد میردہ در حیل سیل

أَلَمْ تَرَوْا أَنَّهَا تَخْرُجُ صَفْرَاءَ مُلْتَوِيَةً مُتَّفِقَةً عَلَيْكَ وَعَنْ

آیا نمی بینید کہ جبہ بیرون می آید زرد در ہم چیدہ یعنی تروتازہ متفق علیہ و موافقت از

ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

ابن مسعود رضی کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود

اٰخِرُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ رَجُلٌ فَهُوَ يَمْشِي مَرَّةً وَيَكْبِتُ مَرَّةً وَ

آخر مردی که در آید بهشت را مردیست پس آن مرد میزد و میبارد و بر روی افتد بپایان

تَسْفَعُهُ النَّارُ مَرَّةً فَإِذَا اجَاوَزَهَا التَّغَتُّ الْيَافِقُ قَالَ تَبَارَكَ

علامت - یا اورا آتش که پس چون - بر د از آن التفات - یا او را آتش پس یا او را

الَّذِي تَحَاتَّىٰ مَرَاتُكَ لَقَدْ آعَظَانِ اللَّهُ شَيْئًا مَا آعَظَاهُ أَحَدٌ مِّنْ

که سخنان داد مرا از تو هر آنچه تحقیق داد مرا خداوندی چیزی را که نه داده است آنرا هیچ کس از

الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ قُلْتُ مَرَّةً كَشَجَرَةٍ فَيَقُولُ أَيُّ رَبِّ دُنْيِي

پیشینان و پسینان را پس بلند نموده میشود و مرا درختی پس میگوید آمد ای پروردگار من و دیگران

مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ فَلَا سِتْرَ لَّ بِظِلِّهَا وَأَشْرَبَ مِنْ مَّائِهَا

مرا از این درخت تا پناه جویم بپایه آن و بنوشم از آب که در زیر آن درخت است

فَيَقُولُ اللَّهُ يَا ابْنَ آدَمَ لَعَلَّكَ إِنِّي آعَظَيْتُكَ لَعَلَّ لَتَنِي غَيْرَهَا

پس میگوید حق تعالی ای فرزند آدم شاید که من اگر به هم ترا آنرا نزدیک گردانم ترا سوال میکنی چیزی دیگر

فَيَقُولُ لَا يَا رَبِّ وَيَعَاهِدُهُ أَنْ لَا يَسْأَلَهُ غَيْرَهَا وَرَأَىٰ عِذْرَةً

پس میگوید آن مرد ندای پروردگار من وعده میکند آمد پروردگار را که سوال نمیکند غیر آنرا و پروردگار او را

لَا يَكُنْ يَرَىٰ مَا لَا صَبْرَ لَهُ عَلَيْكَ فَيَدْنِيهِ مِنْهَا فَيَسْتِظِلُّ بِظِلِّهَا

زیر آنکه او را بیند چیزی را که صبر نیست مرا و بران چیز پس نزدیک بگوید اندا و از آن درخت پس پناه جوید آنرا و پس

وَيَشْرَبُ مِنْ مَّائِهَا ثُمَّ تَرَفُّعُهُ كَشَجَرَةٍ هِيَ أَحْسَنُ مِنَ الْأُولَىٰ

و می نوشد از آن آب بهتر بلند نموده میشود و مرا درختی دیگر که آن درخت است از درخت نخستین

فَيَقُولُ أَيُّ رَبِّ ادْنِي مِنِّي مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ هِيَ أَحْسَنُ لَا شَرَّ

پس میگوید ای پروردگار من نزد - اگر ما مرا از این درخت که این بهتر است تا بنوشم

مِنْ مَّائِهَا وَاسْتِظِلُّ بِظِلِّهَا لَا أَسْأَلُكَ غَيْرَهَا فَيَقُولُ يَا ابْنَ

از آب و می بنشینم در سایه او سوال نمیکم ترا غیر این درخت پس فرماید پروردگار ای پس

أَدَمَ أَلَمْ تَعَاهِدْنِي أَنْ لَا تَسْأَلَنِي غَيْرَهَا فَيَقُولَ لَعَلِّي أَرْبُ

آدم آیا نه عهد کرده بودی از ما که نخواهی تو از ما بجز آن درخت که خواستی پس میگوید حق تعالی شاید که اگر

أَذْنُكَ مِنْهَا تَسْأَلَنِي غَيْرَهَا فَيُعَاهِدُكَ أَنْ لَا يَسْأَلَهُ غَيْرَهَا

نزد یک گردانم ترا از آن درخت میخواهی تو را غیر آن پس عهد میکند آنرا که سوال نمیکند از حق تعالی و آن

وَرَأَيْتُهُ يُعَذِّبُ رَأً لَأَنَّهُ يَرَى مَا لَا صَبْرَ لَهُ عَلَيْهِ فَيُدْنِيهِ مِنْهَا

ویرود و گاری معذور میدارد زیرا که وی می بیند چیزی را که صبر نیست مرا و از آن برود پس نزدیک میکند از آن

فَيَسْتَظِلُّ بِظِلِّهَا وَيَشْرَبُ مِنْ مَائِهَا ثُمَّ تَرْفَعُ لَهُ شَجَرَةً عِنْدَ

پس پناه میجوید آن مرد و بسایه آن می نهد از آب درخت بیشتر بلند نموده میشود و مراد را درختی نزد

بَابُ الْجَنَّةِ هِيَ أَحْسَنُ مِنَ الْأُولَى لَكِنَّهُ يَقُولُ أَيُّ رَبِّ أَدْنَى

در بهشت که آن بهتر است از درختان اولین پس میگوید آن مردای پروردگار من نزدیک

مِنْ هَذِهِ فَلَا تَسْتَظِلُّ بِظِلِّهَا وَاشْرَبْ مِنْ مَائِهَا لَا أَسْأَلُكَ

از این درخت پس طلب سایه کنم بسایه آن درخت و می نوشتم از آب آن و سوال نمیکنم ترا

غَيْرَهَا فَيَقُولُ يَا ابْنَ آدَمَ أَلَمْ تَعَاهِدْنِي أَنْ لَا تَسْأَلَنِي غَيْرَهَا

بجز آن درخت پس میگوید حق تعالی ای پسر آدم آیا عهد نکردی بودی از ما که نخواهی از من چیزی سوال

قَالَ بَلَى يَا رَبِّ هَذِهِ لَا أَسْأَلُكَ غَيْرَهَا وَرَأَيْتُهُ يُعَذِّبُ رَأً

آن میگوید آری عهد کرده بودم ای رب سوال میکنم این بار و سوال نمیکنم غیر آنرا ویرود و گاری معذور

لَأَنَّهُ يَرَى مَا لَا صَبْرَ لَهُ عَلَيْهِ فَيُدْنِيهِ مِنْهَا فَإِذَا أَذْنَاهُ مِنْهَا

او را زیرا که وی می بیند چیزی را که صبر نیست مرا و از آن برود پس نزدیک میکند از آن و از آن درخت پس

سَمِعَ أَصْوَاتَ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَقُولُ أَيُّ رَبِّ أَدْنَى أَدْخِلْنِيهَا فَيَقُولُ

می شنود آوازهای بهشتیان پس میگوید ای پروردگار من در آور مرا در بهشت پس میگوید

يَا ابْنَ آدَمَ مَا يَصْرُفُ نَبِيَّكَ مِنْكَ أَيُّضًا أَنْ أُعْطِيَكَ الدُّنْيَا

پروردگاری ای ابن آدم چه چیز قطع میکند و خلاص میکند مرا از تو آیا را می میداند ترا اینکه به من ترا بجا در بهشت

وَمِثْلَهَا مَعَهَا قَالَ أَيْ رَبِّ اسْتَغْزِيْ مِنْيْ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِيْنَ

و مانند آن با آن میگوید این بنده از غایت فرح ای پروردگار من آیا سخنیت میکنی بمیر علی بن ابی طالب

فَضَحِكَ ابْنُ مَسْعُودٍ فَقَالَ أَلَا تَسْأَلُونِيْ مِمَّا أَصْحَكُ فَقَالُوا

پس خند کرد ابن مسعود پس گفت آیا نمی پرسید مرا که چرا خندم کردم پس پرسیدند

مِمَّا تَضْحَكُ فَقَالَ هَكَذَا أَصْحَكُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

چرا خندم کردی پس گفت ابن مسعود همچنین خندم کرد و پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ فَقَالُوا مِمَّا تَضْحَكُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ مِنْ ضَحِكِ رَبِّ

و سلم پس گفتند صحابه از چه خندم کردی یا رسول الله پس فرمود خندم و کردم از جهت خندم کردن

الْعَالَمِيْنَ حِينَ قَالَ اسْتَغْزِيْ مِنْيْ أَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِيْنَ فَيَقُولُ إِنِّي لَا اسْتَغْزِيْ

جهان را آن هنگامی که گفت استغزی من تو را من عالمیان را پس گفت ای پروردگار من آیا استغزی میکنی

مِنْكَ وَلَكِنِّي عَلَى مَا أَسْأَلُ قَدْ بَرَّاهُ مُسْلِمٌ نَوَّرَ آيَةً لِيْ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ نَحْوَهُ إِلَّا أَنَّهُ

میکنم از تو ولیکن من آنچه میپرسم بر من بر حق میگویم قلمرو روایت کرد از اسلام و در روایتی دیگر روایت از ابی

كَمْ يَذْكُرُ فَيَقُولُ يَا ابْنَ آدَمَ مَا يَصْرِفُنِيْ مِنْكَ إِلَى آخِرِ الْحَدِيثِ

در روایت ابی سعید ذکر کرده این عبارت را که از فقیه یار ابن آدم ما یصرفنی تا آخر حدیث

وَسَرَّادُفِيْهِ وَيَذْكُرُهُ اللَّهُ سَلْ كَذَا وَكَذَا حَتَّى إِذَا انْقَطَعَتْ بِهِ

و زیادت کرده است در این روایت و یاد میدهد در میان مومنان خدا آن بنده را که سوال کند بخوابد چنین چنین تا آنکه

الْأَمَانُ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى هُوَ لَكَ وَعَشْرَةٌ آمَنَّا لَهَا قَالَ ثُمَّ يَدْخُلُ

پس میگوید خدا تبارک و تعالی آنچه آرزو کردی آن بر تو است و چندان دیگر گفت آنحضرت

بَيْنَهُ فَيَدْخُلُ عَلَيْهِ رُوحُ جَنَّةٍ مِنَ الْجَنَّةِ الْعَالَمِيْنَ فَيَقُولُ لَكَ

آن مرد خانه خود را که در بهشت است پس بر می آید بروی او و از حور العین پس میگوید آن مرد و جنة

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَاكَ لَنَا وَلَحْيَا نَا لَكَ قَالَ فَيَقُولُ مَا أُعْطِيَ

شکر خدا را است که پدید آورد ترا برای ما و دید آید ما را برای تو فرمود آنحضرت پس میگوید آن مرد و داد آن

جمله

جمله ای که در این حدیث است

جمله ای که در این حدیث است

جمله ای که در این حدیث است

أَحَدٌ مِّثْلَ مَا أُعْطِيتُ وَحَسَنَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْعُودٍ قَالَ كَانَ

این یکی مانند آنچه داده شده ام من و از عبد الله بن مسعود روایت گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي لَا عِلْمَ إِلَّا بِأَهْلِ النَّارِ

آن حضرت صلی الله علیه و سلم بدستیکه من میدانم آخر دوزخیان را

خُرُوجًا مِنْهَا وَآخِرًا أَهْلَ الْجَنَّةِ دُخُولًا رَجُلٌ يُخْرِجُهُ مِنَ النَّارِ

در بر آمدن از دوزخ و آخر اهل بهشت را در آمدن در بهشت که بیرون می آید از آتش

حَقًّا أَفَقُولُ اللَّهُ أَذْهَبَ فَأَدْخَلَ لَجْنَةً فَيَأْتِيَهَا فَيُخَلِّدُ إِلَيْهِ

و میرود بشکوه دست خود پس میگوید ای سعادتمند در آید بهشت را پس آید آمدن بهشت این است

أَنْتُمْ أَفَقُولُ يَا رَبِّ وَحَدَّثُهَا مَا لَا فِقْهُمُ اللَّهُ أَذْهَبَ فَأَدْخَلَ

پس میگوید آن مرد ای پروردگار من یا قسم من بهشت را پر از مردم پس میگوید ای سعادتمند در آید بهشت را پس آید آمدن بهشت این است

الْجَنَّةِ فَإِنَّ لَكَ مِثْلَ الدُّنْيَا وَعَشْرَةَ أَمْثَالِهَا أَفَقُولُ الشَّخَرُ

در بهشت پس بدستی مرتضی مثل مسافت دنیا و ده چند آن پس میگوید که نژادی را یا بهشتی

مِنْهُ أَوْ تَصْهَكُ مِنْهُ وَأَنْتَ الْمَلَكُ فَقَدْ رَأَيْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از من یا خنده میکنی از من و حال آنکه تو پادشاه این مسعود میگوید پس تحقیق دیدم پیغمبر خدا را

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضَحِكَ حَتَّى بَدَتْ نَوَاحِيهِ وَكَانَ يَقُولُ ذَلِكَ

علیه و سلم خندید ازین سخن تا آنکه ظاهر شد دندانهای درون او و بود که میگفت صاحب این

أَدْنَى أَهْلِ الْجَنَّةِ مَزَلَكَةٌ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَحَسَنَ ابْنِ مَسْعُودٍ رَأَى

منزل مثل دنیا و ده چند آن فردترین گزین بهشتی است از او منزل مرتضی متفق علیه روایت از ابن مسعود

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قِيلَ لَهُ مَا الْمَقَامُ الْحَمِيدُ

از آنحضرت صلی الله علیه و سلم گفت ابن مسعود که گفته شد در آنحضرت چیست مقام محمود

قَالَ ذَلِكَ يَقُومُ تَبَيُّنُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى كُرْسِيِّهِ فَيَأْخُذُ بِكَافٍ

فرمود آن در آن روز خواهد بود که فرود آید خدا تعالی بر کرسی خود پس از آن میگوید که هر کس را از این

این روایت از ابن مسعود روایت است

این روایت از ابن مسعود روایت است
و در آن روایت آمده است
که هر کس را از این

الرَّحُلُ الْحَبْلُ يُدْمِنُ تَضَائِقَهُ وَهُوَ كَسْعَةُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَ

پالان و زمین نو از جرم می باشد ازینکه آن و مل آنکه فراموشی است و

الْأَرْضِ وَیَجَاءُ بِكُمْ حَفَاةً عَمْرَاءَ غُرًا لَا یُکُونُ أَوَّلُ مَنْ

زمین است و آورد و میشود و شمار را با هم برهنه تن برهنه خفته ناکرده پس می باشد

یُکَلِّسُ إِبْرَاهِیمَ یَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى أَكْسُو خَلِیْلَیَّ یُحَاقِّ

حامد و می شود و طایر است و میگوید و استقلای کسوت میبهم دوست خود را پس آورد و میگوید

بِرُوحَتَيْنِ بَبِضَائِنِ مِنْ رَبِّ بَابِ الْجَنَّةِ تَعْرِ كَسَى عَلَى إِثَرِهِ

جادو زرم از کتان سفید از جادو و است و می باشد و می باشد و می باشد و می باشد

تَعْرِ أَقْوَمُ عَنْ بَیْنِ اللَّهِ مَقَامًا یَغِیْبُ عَنْ الْأَوَّلِ وَالْآخِرِ

استاد و می شود و می باشد و می باشد و می باشد و می باشد و می باشد

رَأَوَاهُ الدَّارِمِیُّ وَعَنْ أَبِي سَعِیدٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ

رواه الدارمی و روایت است از ابی سعید رضی الله عنه که آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ مِنْ أُمَّتِي مَنْ یُشْفَعُ لِلْفِتَامِ وَمِنْهُمْ مَنْ

علیه و سلم فرمود بر رشتی که بعضی از امت من است که شفاعت میکند در جماعت و بعضی از ایشان

یُشْفَعُ لِلْقَبِيلَةِ وَمِنْهُمْ مَنْ یُشْفَعُ لِلْعُصْبَةِ وَمِنْهُمْ مَنْ یُشْفَعُ

کسی است که شفاعت میکند در قبیله و بعضی از ایشان کسی است که شفاعت میکند در عصبه و بعضی از ایشان

لِأَسْجَلٍ حَتَّى یَدْخُلَ الْجَنَّةَ رَأَوَاهُ التِّرْمِذِیُّ وَعَنْ أَنَسٍ

در کعبه و اما آنکه در می آیند بهین طریق شفاعت تمام بهشت را و بعضی از ایشان را و بعضی از ایشان

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ كَيْفَ أَهْلُ النَّارِ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم صفت است از اهل بهشت و بعضی از ایشان

یُکَلِّمُهُمُ الرَّسُولُ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فِیْقِرُ الْأَسْجَلُ مِنْهُمْ

پس میکند و با ایشان میگوید و از اهل بهشت پس میگوید و بعضی از ایشان را و بعضی از ایشان

کسی است که شفاعت میکند

فَلَانِ أَمَا تَعْرِفُنِي أَنَا الَّذِي سَقَيْتُكَ شَرْبَةً وَقَالَ بَعْضُهُمْ أَنَا

یا فلان آیا نمی شناسی مرا من آن کسی ام که نوشانیده بودم ترا یکبار آبی و میگویند بعضی از دوزخیان

الَّذِي وَهَبْتُ لَكَ وَصُوءًا فَيَشْفَعُ لَهُ فَيُدْخِلُهُ الْجَنَّةَ رَوَاهُ

من آنهم که بخشیده بودم برای تو آب پس شفاعت میدن آن مرد همیشه در آن دوزخی را پس آید از دوزخ

ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

رواه ابن ماجه و مرسل است از ابن مسعود رفته گفت نه بود آن حضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرَى النَّاسَ النَّارَ ثُمَّ يَجِدُ رُؤُونَ مِنْهَا بِأَعْمَالِهِمْ

علیه وسلم وارد میشوند مردمان آتش را باز میگردند ازان براندازه اعمال خود

فَأَوَّلُهُمُ الْبَرَقُ ثُمَّ كَالرَّجِيِّ ثُمَّ نَهْرُ الْفَرَسِ ثُمَّ كَالرَّكِبِ

پس اول ایشان میگردد مانند رخسیدن برق پستری مانند وزیدن سبج پستری مانند دویدن اسب پستری

فِي رَجُلٍ يَمْشِي الرَّجُلُ ثُمَّ كَمَشْيِهِ رَوَاهُ الْإِسْمَاعِيلِيُّ وَ

پستری مانند دویدن مرد است پستری مانند رفتن مرد بهای بر طریق مقدار رواه اسماعیلی و

الْإِسْمَاعِيلِيُّ وَكَرَّمَ عُنْدَ يَفْتَرِ رِضْوَانِي هَرَبِيَّةً رَضُو قَالَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

اسماعیلی و کریم است نزد یافتر رضوانی هر بیه راه گفتند هر دو که فرمود آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْمَعُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى النَّاسَ فَيَقُولُ

صلی الله علیه و سلم جمع میآورد الله تبارک و تعالی آدمیان را و میفرماید شمار از بهشت

الْمُؤْمِنُونَ حَتَّى تَزْلَمَ الْجَنَّةُ قِيَاتِقَانِ أَدَمَ فَيَقُولُونَ

مسلمانان تا آنکه قریب گردانیده میشود و ایشانرا بهشت پس آید آدم را پس میگویند

بَا أَنَا أَسْتَفْتِيكَ الْجَنَّةُ فَيَقُولُ وَمَا أَرْجَاكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ

ای پدر ما طلب میآورد از تو استفتاء را پس میگوید آدم آیا برآورده است شمار از بهشت

الْأَخْطِيئَةُ أَبَدًا كَسْتُ بِصَاحِبِ ذَلِكَ أَذْهَبُوا إِلَى أَبِي

مکر کار بد را شما نیستی من صاحب و این کار بر وید بسوی پدر من که

اَبْرَاهِيْمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ فَقَالَ اِبْرَاهِيْمُ كُنْتُ بِصَاحِبِ الْاِي

ابراہیم سے دوستی خدا گفت آنحضرت : میگویی ابراہیم نیستی من صاحب این کار

اِنَّمَا كُنْتُ خَلِيْلًا مِنْ وَرَاءِ وَرَاءِ اِمَامٍ اَبُو سَيِّدٍ اَذِي

نبودم من خلیل مگر دور دور قصد از یسوی موسی

كَلَّمَ اللَّهُ تَكَلِّمًا فَيَا تَوْنُ مُوسَى فَيَقُو كُنْتُ بِصَاحِبِ الْاِي

کلام کرده و خدا بتکلم کلام کردنی بواسطه پیر آئینه موسی را پس : دید موسی نیستی من صاحب این کار

اِذْ هَبُّوا اِلَى عِيْسَى كَلِمَةً اَللّٰهُ وَرُوْحَهُ فَيَقُوْلُ عِيْسَى اَنَا لَسْتُ

بروید یسوی عیسی که کلمه آمد و روح او است پس میگویی عیسی نیستی من

بِصَاحِبِ ذَاكَ فَيَا تَوْنُ مُحَمَّدٍ اَصْلًا لِّلّٰهِ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ فَيَقُو

صاحب این کار پس می آید محمد را صلوات الله علیه و - پس ایستد محمد

فَيَقُوْلُ كَلِّمْهُ وَتُرْسَلُ الْاَمَانَةُ وَالرَّحْمَةُ فَيَقُوْلُ مَا نَجَلِي الصِّرَاطَ

پس چون کرده میشود او را فرستاده میشود امانت و رحمت پس می ایستد امانت رحم در دوچه طوطی

يَمِينًا وَتَمَّا لَا فَيَمُرُّ اَوَّلُ كَالْبَرْقِ قَالَ قُلْتُ يَا بَنِي اَنْتَ وَارْتَمَى

دست راست و چپ پس میگذرند طایفه که اول افضلند مانند برق گفت : او گفتیم من آنحضرت مادر پدر فدا

اَشْيَ شَيْءٍ كَمَرِ الْبَرْقِ قَالَ اَلَمْ تَرَوْا اِلَى الْبَرْقِ كَيْفَ يَمُرُّ وَيَرْجِعُ

باه کدام چیز است و چگونه میگذرند و برمیگردد برق فرمود آیا نمی بینید یسوی برق که میگذرد و باز میگذرد

فِي طَرَفَةٍ عَيْنٍ ثُمَّ كَمَرِ السَّيْفِ ثُمَّ كَمَرِ الطَّيْرِ وَشَدَّ الرِّجَالِ

در یک چشم زدن ایستد میگذرند همچو گداز شمشیر باد بستر همچو گداز شمشیر پرنده و دود و دین مردان

تَجَرَّأَتِي بِهِمْ اَعْمَالُهُمْ وَنَبِيَّكُمْ قَائِمًا عَلَى الصِّرَاطِ يَقُوْلُ يَا رَبِّ

برو و ایستادن از صفات و توانی اعمال و پیغمبر شما استاد است بر صراط : میگویی ای پروردگار

سَلَامٌ سَلَامٌ حَتَّى يَخْرُجَ اَعْمَالُ الْعِبَادِ حَتَّى يَخْرُجَ الرَّجُلُ فَلَا يَسْتَطِيعُ

سلامت دار سلامت و از آنکه عاجز می آید و دست میگذرد و قوت عملها ایشان تا آنکه می آید و نمیتواند از آن

السَّيْرُ إِلَّا زَحْفًا قَالَ وَفِي حَاقَتِي الصَّرَاطُ كَلَامٌ مُعَلَّقَةٌ مَأْمُورٌ

سیرِ دن و آفتابیں دریا : ادا کر جنبیدن بر مقعد بر مثال جیسے : : آن حضرت و در ہر و طرف مر اطا کا اہل تسمیہ

تَاخُذَنَّ مِنْ أَمْرِكَ بِهِ فَتُحَدِّثُ نَاجٍ وَمَكْدُوشٌ وَمَرْوَشٌ

بہارِ حیات کے لئے ایک نیا گھر بنانا ہے۔

فِي النَّارِ وَالَّذِي نَفْسُ أَبِي هُرَيْرَةَ بِيَدِهِ إِنَّ قَعْرَ جَهَنَّمَ سَبْعِينَ

در آتش و دوزخ و گفت ابوهریره سوگند بخدا نیکی ذات اعلی بر سره در دست قدرت اوست بدستی که

خَرِيفًا رَأَوْا هُمُ الْمُسْلِمُونَ وَعَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ

سال است رواه مسلم و ترمذی و ابوداؤد و ابن ماجه و عثمان بن عفان روى عنه گفت عثمان فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشْفَعُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ثَلَاثَةً

آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم شفاعت میکند روز قیامت سه قوم

الْأَنْبِيَاءُ ثُمَّ الْعُلَمَاءُ ثُمَّ الشُّهَدَاءُ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ

پیغمبران پیشر علما پیشر شهیدان روایت کرد آنرا این ماجه

أَنَسِيذُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَنَسُ

النس مولييت که گفت و هو آن حضرت صلی الله علیه وسلم

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَكَ فِي الْمَدِينَةِ وَالْأُصْدِقَاءِ فَإِنَّكُمْ تَشْفَعُونَ فِي بَعْضِ الَّذِينَ

زیادے کن اردو سہا ریرالہ شفا تحت کلمہ کا سید عجیب سنہ در عجیب ویر

بَابُ الْكِرَامَاتِ

باب در بیان کرامات

يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ الْأَكْبَرُ تَبَيَّنَ لِي بَعْضُ شَيْءٍ قَبْلَ أَنْ يَأْتُوَنِي مُسْلِمِينَ

کفت سلیمان اسی عزیزان کد ام یک از شما می آرد پیش من تحت اورا یعنی تحت ملقبیس پیش از آنکه بیایند

قَالَ عِفْرِيْتُ مِمَّنْ اَنَا اَتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ

گفت دیوے از جن من بیمار مش نزویب نو پیش از آنکه بر خیزے از جای خود

روایت حسن علی

۲۰

وَإِنِّي مَعَكُمْ لَقَوِيٍّ أَمِينٌ قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ

و ہر آئینہ من بران عرض تو مانا با امانتم گفت شخصے کہ نزدیک او علم و کتاب سانی بود

أَنَا إِلَيْكَ بِهَدْيٍ، أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرَفُكَ فَلَمَّا رَأَى الْمُسْتَقِرَّ

من بچارش نزو مک تو پیش از آنکه باز گرد و بسوی تو چیستم تو پس چون سلیمان میداور تو را گرفت

عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي ؕ أَشْكُرَ أَمْ أَكْفُرُ ۚ كُلُوا

نزدیک خویش گفت این خارق عادت از فضل **میرزا حسن** است تا آنکه او را از کارهای شیر

دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا بِالْحُجْرَةِ ابَّ وَحْدَهُ عِنْدَ هَا رُفَا قَالَ يَا مُرِيَّةُ

داخل شدہ یازکر یا برآمدہ کسی کے مافیہ نزور دوی روزے راکفت اسے مریم

اَتَىٰ لَكَ هَذَا اَقَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يَخْرُجُ مَوَاسِيِدَ

از کجا ست ترا این روزی گفت او از نزد یک خداست برانند خدا مبدد روزی بر اینجواب

بِغَيْرِ حِسَابٍ ۚ الْآنَ صَافِيَةٌ ۝ لَا يَنْفَعُ عَلَيْهِمْ وَلَا مُمْسِكٌ

بیشمار آگاه ما شریانه دوستان خدا میجو تنهن است برایشان و دایشان

يَحْزَنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ

اند و گین شوند آنانکه اسکان آورند و تقوی من و خدا است و درین است ۲۲

الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ أَسِيدَ بْنِ حُضَيْرٍ وَعَبَادَ

وینا و دور آخرت از انس و مست که اسد بن حضه و عباد

ابن كثير رحمه الله تعالى عند النبي صلى الله عليه وسلم في حاجة

ابن بشار سے دو ابن صحابہ نے جلیل القدر سفیہ کو دینا شروع کیا خدا صلا اللہ علیہ وسلم درکار ہے کہ

لَهُمَا حَتَّى ذَهَبَ مِنَ اللَّيْلِ سَاعَةٌ فِي كَيْلِكَ شَدِيدُ الظُّلَمَةِ

مرايين دو کسر را وقتاً که گرفت از شش ساخته بعضی بار هم در شش سخت تارک

تَشْخَرُ جَا مِنْ عِنْدِ رَبِّكَ وَلِلَّهِ صَلَّيْ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْقَلِبَانِ

لست و ان آیت آید در صلا و از نزدیکی آن حضرت صلوات الله علیه و سلمد حال که در مسجد کوفه ایستاد

۱۳۴۰

وَيَبِيدُ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا عَصِيَّةً فَأَضَاءَتْ عَصَا أَحَدِ الْعَامِلِينَ

و بیست هر یک ازان عصائی بود پس روشن شد عصای یکی از آن دو

حَتَّى مَشَى فِي ضَوْئِ نَوَاحِي إِذَا فُتَّتْ بِهِمَا الطَّرِيقُ

تا آنکه رفتند هر دو در روشنی آن تا آنکه چون جدا شدند هر دو گم

أَضَاءَتْ لِأَحَدٍ عَصَاهُ فَهَشَى كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا فِي ضَوْءِ عَصَا

روشن شد برای دیگر نیز عصای او پس رفت هر یک ازان دو سویان رفت در روشنی عصای خود

حَتَّى بَلَغَ أَهْلَهُ رَأَوَاهُ الْخَارِجِيُّ وَعَنْ يَشْكُرَهُ قَالَتْ

تا آنکه رسید به یک اهل خانه خود را رواه البخاری و روایت است از عایشه رض گفت

مَاتَ الْخَارِجِيُّ كَذَلِكَ تَحَدَّثْتُ أَنَّهُ لَا يَزَالُ يُرَى عَلَى قَابْرِهِ

همانکه میمیرد و میخیزد بادشاه حبشه بودیم که میگوید هر چه میگوید که برستی همیشه بود و دیده

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْهَا قَالَتْ لَهَا أَرَادَ وَأَعْنِ الْبُكِّي

رواه ابو داود و هم از عایشه روایت است که چون اراده کردند صحابه بعد از آن حضرت غسل

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالُوا لَا تَذِيرُنِي أَجْمَعُ رَسُوْلُ اللَّهِ

صلی الله علیه و سلم گفتند نمیدانیم که آیا برهنه کنیم پیغمبر خدا را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ ثِيَابِهِ كَمَا خَشِيَ دَمَوَاتَانَا أَنْ نَفْسِكَ

صلی الله علیه و سلم از جامه های آنحضرت چنانکه برهنه کنیم مردان خود را غسل

وَعَلَيْهِ تَبِيءُ فَاكُلُوا الْحِكْمَةَ الْكَلْبِيَّةَ بِكَلْبٍ مِنَ النَّوَامِ حَتَّى

اورا و حال آنکه راسته بنان شریفی حاکم و قاضی بنان از آن حضرت روایت کرده اند که در یکجا شد خدا را

مَا مِنْهُمْ رَجُلٌ إِلَّا وَكَفَنَهُ فِي صَدْرِهِ ثُمَّ كَلَّمَ كَلْبًا

نبود از ایشان کسی که در تن او نهد و در سینه او می بود پس گفت و ایشان را گفتند

مِنْ تَأْخِيْرٍ ابْنِ أَبِي رَؤُونٍ مَنْ هُوَ عَسَلُوا الْبُكِّي

از آنکه تا آنکه در حال آنکه در سینه او می بود پس گفت و ایشان را گفتند غسل دهید پیغمبر را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَيْهِ ثِيَابُهُ فَقَامُوا فَغَسَلُوا وَعَلَيْهِ

صلی اللہ علیہ وسلم و حال آنکہ روست جاما لیس برخاستند صحابہ و غسل دادند آنحضرت را

قَبِيضُهُ يَصْبُغَانِ الْمَاءَ فَتَقِي الْقَبِيضُ وَيَا أَيُّهَا الْقَبِيضُ

و حال آنکہ بر دست پیراهن و می میسختند آب را بالا می پیراهن و می ماییدند آنحضرت را به پیراهن

رَأَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي دَلَائِلِ النُّبُوَّةِ **و** ابْنُ الْمُنْكَدِرِ

رواه البیهقی فی دلائل النبوة و روایت است از محمد بن المنکدر

أَنَّ سَفِينَةَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **و** خَطَا

که سفینه مولا آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم و خطا

الْحَبَشِيُّ بِأَرْضِ الرُّومِ أَوْ أُسِرَ فَأُطْلِقَ هَارِبًا يَلْتَمِسُ الْجَيْشَ

شکر را که گماشت در زمین روم یا بند و ده شد پس روان گریختند از دست کافران در حالیکه

فَادَاهُوَ بِالْأَسَدِ فَقَالَ يَا أَبَا الْخَارِثِ أَنَا مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ

پس ناگاه وی یعنی سفینه با شیری است که پیش از او را میسخت سفینه را و ابو الخارث من مولا آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ مِنْ أَمْرِي كَيْتٌ وَكَيْتٌ فَأَقْبَلَ

صلی اللہ علیہ وسلم بود کار من و حال من چنین و چنین چیزی از قصه خود بیان کرد

الْأَسَدُ لَهُ بَصْبَصَةٌ حَتَّى قَامَ إِلَى جَنْبِهِ كُلَّمَا سَمِعَهُ صَوْتًا أَهْوَى

شیر در حالیکه در او را چالپوسی است تا آنکه استاد شیر در پهلوی سفینه هر گاه وی سفینه را دزدی را که می شنید

إِلَيْهِ ثُمَّ أَقْبَلَ تَمْنِي إِلَى جَنْبِهِ حَتَّى بَلَغَ الْجَيْشَ ثُمَّ رَجَعَ الْأَسَدُ

قصه کرد لبسوی آن آواز میسر روی آورد و شیر در حالیکه میسر در پهلوی سفینه تا آنکه رسید سفینه لشکر را پیشتر

رَأَوَاهُ فِي تَرْجُمَةِ السُّنَّةِ وَعَنْ أَبِي **و** خَطَا أَهْلَ

رواه فی شرح السنة و روایت است از ابو الجوزا تابعی گفت خطا کرده شد اهل

الْمَدِينَةِ فَخَطَا شَدِيدًا فَاسْتَلَوْا إِلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَانْظَرُوا

مدینه محط سخت پس شکایت کردند لبسوی عایشه پس گفت عایشه نگاه کن

شکر را که گماشت

پس ناگاه وی

قصه کرد

بصیب بود و در آن
که در میان شکر و شیر
که در میان شکر و شیر
که در میان شکر و شیر
که در میان شکر و شیر

تَبَرَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَجْعَلُوا مِنْهُ كَوْنِي إِلَى السَّمَاءِ

تبریر آن حضرت را صلوات علیه و سلم پس بگردانید از قبرش بین منافذ مسجود آسمان

حَتَّى لَا يَكُونَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ السَّمَاءِ سِوَا قَمِطَرٍ وَاقْطُرَا

تا آنکه نباشد میان نبوی و میان آسمان سقفت یعنی بردارید حجابی پس گردانید ایشان پس باران

حَتَّى نَبَتَ الْعُشْبُ وَسَمِنَتِ الْأَيْلُ حَتَّى تَقْتَتِ مِنَ التَّحْمِ قَسْمِي

تا آنکه روئید گیاه و غریبه شدند شتران تا آنکه بشکافتند شتران از پیبه پس بپایید

مَ الْفَقِي رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَعَنْ سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ قَالَ

این سال سال فتی یعنی سال ارزانی رواه الدارمی و از سعید بن عبد العزیز روایت است گفت

لَمَّا كَانَ أَيَّامُ الْحَرَّةِ يُودَعُ فِي مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و وقتی بود در روزهای حره مراد مدینه است نشاندن در مسجد آنحضرت صلوات علیه

عَلَيْهِ ۱ - ثَلَاثًا وَكَمْ يَقُمُ وَكَمْ يَبْرَحُ سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ الْمَسْجِدَ

علیه و سلم سه روز و گفته نشد اقامت نیز و بیرون رفت مسجد بن المسیب از مسجد

وَكَانَ لَا يَعْرِفُ وَقْتُ صَلَاتِهِ لَأَنَّهُمْ كَانُوا يَسْمَعُونَهَا مِنْ قَبْرِ النَّبِيِّ

و بود سعید که نمی شناخت در آمدن وقت نماز ملک با و از خانه که می شنید آنرا از درون حجره که قبرش بود

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ عُمَرَ

صلوات علیه و سلم رواه الدارمی و روایت است از ابن عمر که عمر فرستاد

لَعَنَ جَيْشًا كَثِيرًا رَجُلًا يَدْعِي سَارِيَةَ فَبَيْنَمَا عُمَرُ

بجای لشکری را و امیر گردانید بر این لشکر مردی را که نام برده میشد و ساریه پس را شنای آنکه عمر

يُحْطَبُ فَيَجْعَلُ يَصِيرُ يَسَارِي أَوْ قَالَ فَقَدِمَ رَسُولُ مِنَ الْجَيْشِ

خطبه می خواند و میگوید ساریه را میگردد و پناه آر بوی پس قدم آورد و قاصد لشکر

فَقَالَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ لَقِينَا عَدُوَّنَا فَهَرَمُوا فَأَذَابَهُ

ایمیزت ای امیر المؤمنین ملاقات کردند ما را دشمنان پیش گشت اعدا ما را پس نگاه آواز میکنند گویند

و از مسجد باز آمدن وقت

در آن بود

يَا سَائِرَ اَيِّ الْجِبَلِ فَاسْتَدْنَا ظُهُورَنَا اِلَى الْجِبَلِ هَمَّ مَوْلَى اللَّهِ تَعَالَى

ای سائر ای جبال ایس تکبیه و اویم بالپشتههای خود را بسوی کوه پس شکست و در ایشان را خدایتما

رَأَوَاهُ الْيَهُودِيُّ فِي دَلَائِلِ الْبُقَاةِ وَعَنْ كُبَيْهَةَ بْنِ وَهَبٍ أَنَّ

روایت کرد آنرا بیهی در دلائل بقوات و از نبیه بن وهب روایت است که

كَبَاءٌ دَخَلَ عَلَى عَائِشَةَ فَذَكَرَ وَارَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

کعبه حار و آمد بر عایشه و ذکر کرد و رسول خدا صلی الله علیه و سلم را

فَقَالَ كَعْبُ مَا مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ سَبْعُونَ أَلْفًا مَلِكًا

پس گفت کعب نیست پنج روز یک طلوع میکنند مگر آنکه فرد می آیند هفتاد هزار از فرشتگان

حَتَّى يَحْفُوا الْقَبْرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصْرُفُهُمْ

تا آنکه گردا دمید را بنده قبر آن حضرت را صلی الله علیه و سلم می زنند

يَا جَنَّتَهُمْ وَيُصَلُّونَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى

بلزوم را در و میستند بر آن حضرت صلی الله علیه و سلم تا آنکه

إِذَا أَمْسَوْا عَرَجُوا وَهَبَطَ مِثْلَهُمْ فَصَنَعُوا مِثْلَ ذَلِكَ حَتَّى إِذَا انْشَقَّتْ

چون شام میستند بالا میروند و فرود می آیند مانند ایشان پس میکنند ایشان نیز مانند آنچه میکردند و فرشتگان

عَنْ الْأَرْضِ خَرَجَ فُسَيْيْنُ الْقَامِلُ الْأَبْرَزِيُّ قَوْلُهُ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ

از آن حضرت زمین بر آید و هفتاد هزار فرشته در جانب او می ایستند و او را عزت روا میدهند

الْبَابُ مَشْنَعُ كِرِّ وَفَاتِ سَوَاءٍ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

این باب مشنعت بر ذکر وفات آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَنَّكَ رَأَيْتَ أَنَّهُمْ مَيِّتُونَ وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ

آنکه دیدی اینها را تو میمیرایند و هر چه اینها را می بیند و می بیند محمد مرده است و اینها را

بِهِ الرِّسَالَةُ عَنْ كُرَيْبِ بْنِ سَعِيدٍ أَخْبَرَنِي أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

پیش از او را پیغمبران را روایت است از ابوسعید خدری را که آن حضرت صلی الله

صلی الله علیه و سلم در کعبه

سابقه آنرا از جوی می شکستند

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَلَسَ عَلَى الْمِنْبَرِ فَقَالَ إِنَّ عَبْدَ خَيْرٍ هَذَا اللَّهُ بَيِّنُ أَنْ

علیه و سلم نشست بر منبر پس فرمود که بنده بود و بنده را خداوند از انوار هدایت هدایت

يُؤْتِيهِ مِنْ تَرَاهُوهَ الدُّنْيَا مَا تَعْلَمُونَ وَبَيِّنُ مَا عَدُوٌّ فَاحْتَابُوا مَا

بداد او را از نار و سخت و دنیا هر چه خواهد آن بنده و میان چیزیکه نزد خداست از انوار هدایت پس

عِنْدَهُ فَبَلَغَ أَبُو بَكْرٍ قَالَ قَدْ بَيَّنَّاكَ يَا بَنِي آدَمَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمَا قَعْدٌ

آن بنده آخرت را پس گریه کرد ابو بکر گفت ابو بکر خطاب آن بنده فدایت را بدو پیران ما را پس گفت

لَهُ فَقَالَ النَّاسُ أَنْظِرُوا إِلَى هَذَا الشَّيْخِ يُخَيِّرُ رَسُولَ اللَّهِ

مر ابو بکر را پس گفتند مردم نگاه کنید بجانب این پیر را فرمود پس آن بنده

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ عَبْدِ خَيْرٍ هَذَا اللَّهُ بَيِّنُ أَنْ يُؤْتِيَهُ مِنْ

صلی الله علیه و سلم از حال بنده که که خیر کرد این خداوند تعالی او را میان آنکه بداد او را

تَرَاهُوهَ الدُّنْيَا وَيَكُنْ مَا عِنْدَهُ وَيَقُولُ قَدْ بَيَّنَّاكَ يَا بَنِي آدَمَ بَيْنَنَا

زیر دنیای و میان آنچه نزد اوست و آن پیر میگوید باینها و اینها

فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هُوَ الْخَيْرُ وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ

پس بود آنحضرت صلی الله علیه و سلم آن بنده خیر بود و ابو بکر

أَعْلَمُنَا مَشَقَّ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَةَ بْنِ عَمْرِو بْنِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

دانا ترین و فهم کشته ترین کلام را شنیدم علیه و السلام از عیسی بن عامر و روایت کنند عیسی از خداوند تعالی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ثَلَاثِ أَحَدٍ بَعْدَ أَنْ سَنَنْكَ كَالْمَرْءِ

صلی الله علیه و سلم بر پشت من غزوه احد بعد از هشت سال از من بماند دعا کننده

أَحْيَاءُ قَالَا مَوَاتٍ ثُمَّ طَلَعَ الْمِنْبَرُ فَقَالَ إِنِّي بَيْنَ أَيْدِيكُمْ

مردان زنده گفتند مردگان پس برآمد آنحضرت منبر را و فرمود که من در پیشگاه شما

فَرَأَوْهُ أَنَا عَلَيْكُمْ شَهِيدٌ وَإِنْ مَوَّعِدَكُمْ الْحَقُّ صُورَاتِي

فرمود که من در پیشگاه شما و من بر شما گواهم پس برآمد و دید که او را در میان شما

ہر آئینہ میں بحرِ صفا، حالِ آنکہ میں دریغِ نای خودم و بدبستی میں تحقیق دادہ شدہ ام کلید ہاں ہے

خزاین زمین و بدرستی من نیست رسم بر شما مشترک شدن و کافر گشتن شما را

ولیکن میرے ہم پر شما دنیا را کہ رغبت کنید در دنیا و میل کنید در دنیا و زیادت

را و پان پس قتل کینه و کشته کینه میان خود پس ملاک شود چنانکه ملاک شدند کسانی که بود در پیش شما متفق

ہوا زانس و سیت گفت این شکای که اگر ان شد و نعت گشت مرعل آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم گشت کہ می پرسید و بیہوش

و محنت مرث پس گفت فاطمہ ای اندوہ و سختی پدر پس گفت آنحضرت مر فاطمہ را نیست بر پدر تو محنت و اندوہ

بعد از امروز پس چون گذشته است آنحضرت گفت فاطمه در زندان آنحضرت را خواهد دید و ایستادند و در راه رفتند

ای کی بهشت برین جای اوست ای پدر من بسوی جبرئیل میرسانم خیر اور لیکم نزد تو و تو خیر

اور ایس منکا میکہ دھن کردہ شد گفت خاطر ای السرا یا خوش و خورشید نفسہا شما کہ بریزید

پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم خاتم الانبیاء

و روایت است از انس رضی اللہ عنہ و ثقیف کہ قدم آورد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

الْمَدِينَةِ لَعِبَتْ الْحَبَشَةُ بِجَارِئَةٍ مِنْ خَلِائِفَةِ رَسُولِ اللَّهِ أَهْلُ يَثْرِبَ

مدینہ را شاو ماسے کردند تا آنکہ بازمی کردند حبشیان بگریها خود از حبش شاو ماسے کردند

وَفِي رَأْيِ الْإِسْرَافِيِّ قَالَ مَا رَأَيْتُ بَقِيَّةَ مَا قَطُّ كَانَ أَحْسَنَ

و در روی اسرافیه داری این پیش آمده است کہ گفت انس چوین شد روزی کہ در آن

وَلَا أَضْعَاءَ مِنْ يَوْمٍ دَخَلَ عَلَيْنَا فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و در روشن تر از روزی کہ در آمد بر ما در آن روز پیغمبر خدا صلی علیہ

وَسَلَّمَ وَفِي رَأْيِ الْإِسْرَافِيِّ قَالَ لَمَّا كَانَتْ لَيْلَةُ الْيَوْمِ الَّذِي دَخَلَ

و سلم و در روایت ترجمے این چنین آمده است کہ گفت انس چوین شد روزی کہ در آن

فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ أَضَاءَ مِنْهَا كُلِّ

در روی آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم مدینہ را روشن شد از مدینہ ہر چیز

شَيْءٌ فَلَمَّا كَانَ الْيَوْمُ الَّذِي مَاتَ فِيهِ أَظْهَرَ مِنْهَا كُلِّ شَيْءٍ وَافْضَحًا

پس ہر گاہ کہ شد روزی کہ در آن روز در وی تاریک شد از مدینہ ہر چیز و افشاں شد

أَيْدِي نَاعِنِ الدَّارِ وَأَنَا لَفِي دَفْنِهِ حَتَّى أَتَى بِأَهْلِي وَأَهْلِي

و دست من از خاک و مالہ آنکہ مالہ پیغمبر در آن روز در آن روز شدیم و لہای خود را

عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قُبِرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از عائشہ رضی اللہ عنہا کہ گفت کہ پیغمبر در آن روز در آن روز شدیم و لہای خود را

بِغَارِ الْفَيْفِ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

افکات کہ اندر آن روز در آن روز در آن روز شدیم و لہای خود را

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ مَا تَقُولُ لَكَ يَا أَبَا بَكْرٍ

علیہ وسلم در آن روز در آن روز در آن روز شدیم و لہای خود را

أَنْ يُدْفَنَ فِيهِ أَذْفَنُ فِي مَوَاضِعَ فِي الرَّيِّ رَأَى الْإِسْرَافِي

کہ در آن روز در آن روز در آن روز شدیم و لہای خود را

در آن روز

در آن روز

در آن روز

وَعَنْهَا قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي

دہم از عایشہ فرمایت گفت بود آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم میگفت در

مَرْضَاهُ الَّذِي مَاتَ فِيهِ يَأْمَلُ شَيْئًا أَزَالَ أَجْدُكَمُ الطَّعَامُ

بپارے خور کہ فوت کرد در این بیمارے ای عایشہ ہمیشہ بودم میافتم در دطعام را

الَّذِي أَكَلْتُ بِجَبْرِ وَهَذَا أَوْ أَنَّ وَحْدَتُ انْقِطَاعِ أَبْهَوِي

کہ خوردہ بودم بجبر و این وقت یا فتن من است بریدہ شدن رگ دل مرا

مِنْ ذَلِكَ السَّيِّئِ رَوَاهُ النَّخَّارِيُّ وَعَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ

ازان زہر رواہ البخاری و روایت است از جعفر بن محمد از

أَبِيهِ أَنَّ رَجُلًا مِنْ قُرَيْشٍ دَخَلَ عَلَى أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ رَأً

و رفس کہ مردے از قریش در آمد برید روی کہ علی بن حسین کہ زین العابدین است

فَقَالَ أَلَا أُحَدِّثُكَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس گفت آنرا یا حدیث کنتم ترا از ان حضرت صلی اللہ علیہ وسلم

قَالَ بَلَى حَدِّثْنِي عَنْ أَبِي الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

گفت امام زین العابدین صلی اللہ علیہ وسلم کہ ما از ان القاسم صلی اللہ علیہ وسلم گفت

لَمَّا مَرَّ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آتَاهُ جَبْرِئِيلُ

ہنگامیکہ بپارشد و پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم آمد اورا جبرئیل

فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ أَرْسَلَنِي إِلَيْكَ بِكَلِمَاتٍ أَلَا تَشْفَعُ

پس گفت ای محمد ہستی کہ خداے تعالی فرستادہ است مرا بسوی تو از جهت کرامی و شہادت ترا و نیز

لَكَ خَاصَّةٌ لَكَ بِنَا لَكَ عَمَّا هُوَ أَعْلَمُ بِهِ مِنْكَ يَقُولُ كَفَ

در حاکم این کہ تو مخصوص است بتو میرسد ترا از جبرئیل و می تواند دانست کہ آن چیز از تو میگوید و خداوند

يَعْدُ لَكَ قَالَ أَجِدُنِي يَا جَبْرِئِيلُ مَعْمُوقًا وَأَجِدُنِي يَا جَبْرِئِيلُ

میایہ خود را گفت آنحضرت میایم خود را ای جبرئیل علیکم السلام میایم خود را ای جبرئیل

نسخہ از کتاب خیر المواعظ
آن در طبعی گذشتہ جاریست
در دوران مہر و فتنہ
ماضیہ پس بدین وجه
کہ فرمودہ است و حق
بشیرین
تکلیف غنا
کتاب خیر المواعظ
در این کتاب
در این کتاب
در این کتاب

در این کتاب

فَقَالَ حَبْرَيْلُ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ قَدْ اشْتَقَّ إِلَى إِقَارِكَ فَقَالَ

پس گفت حبرئیل ای محمد بد رستی خدای تعالی تحقیق آرزو مند و خواهم آن است بدیدارتو پس فرمود

النَّبِيُّ لِمَلَكَ الْمَوْتِ إِمُضْ لِمَا أَمُرْتُ بِهِ فَفَضَّ رُؤُوسَهُ فَكَلَّمَا

پیغمبر خدا مرگ را کین مر آن چیز را که امر کرده شده و بدان پس قبض کرد و ملک الموت روح آنحضرت را پس

تَقَرَّبَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجَاءَتْ أَسْرَافَةُ

وفات یافت پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم و آمد تغریب یعنی آواز تسلی داد

سَمِعُوا صَوْرًا مِنْ نَاحِيَةِ الْبَيْتِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ

اگر شنیدند صحابه و اوزیران اگر شنیدند خانه که میگوید سلام بر شما ای اهل بیت

وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ إِنَّ فِي اللَّهِ عَزَاءً مِنْ كُلِّ مُصِيبَةٍ وَ

و باد بر شما مرایان خدا و نرونیهای کرم وی بد رستی که مر خدا را خواست از هر مصیبت و

خَلَفًا مِنْ كُلِّ هَالِكٍ وَدَرَكًا مِنْ كُلِّ فَائِتٍ فَيَا اللَّهَ فَانْقُصُوا

خدا خلفت است از هلاک شونده و تدارک است از هر در گذرنده پس بیکر خدا تقوی کنید

وَأَيَّاهُ فَارْجُوا فَإِنَّمَا الْمَصَابِ مِنْ حُرْمِ الثَّوَابِ فَقَالَ

و خدا را امید دارید نه جز او را پس نیست مصیبت زده مگر کسیکه خودم گردانیده و شده است ثواب پس گفت

عَلَى آتَدُ رَأُونِ مَنْ هَذَا هُوَ الْخَضِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي دَوَاهِلِ النُّبُوِّ

علم مر فتنه آید روی یابید کسیست این مرد این خضر است که تفریه اصحاب اهل بیت آمده است روایت کرده است

الْبَابُ مُشْتَمِلٌ عَلَى تَرْكِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

این باب مشتمل است بر ترک رسول الله صلی الله علیه وسلم

عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ أَخِي جُؤَيْرِيَةَ قَالَ مَا تَرَكَ رَسُولَ اللَّهِ

روایت است از عمرو بن الحارث که ساحت بود و برادر جویریه بنت الحارث که از اهل بیت بودند گفت عمرو

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ مَوْتِهِ دِينَارًا وَكَادَ رَهْمًا

صلی الله علیه وسلم نزد موت خود نه دینار و نه در هم

این عبارت را بخند و
معه گفت اندر بد رستی
که در خطای بد رستی
خدا تفریب و تندی است
از هر مصیبت انتشار است
بقول و بسم الله ان الله
اینجا یعنی اینها
باید که در این
که شنیدند صحابه و اوزیران
اگر شنیدند خانه که میگوید
سلام بر شما ای اهل بیت
و باد بر شما مرایان خدا
و نرونیهای کرم وی بد رستی
که مر خدا را خواست از هر
مصیبت و خدا خلفت است
از هلاک شونده و تدارک
است از هر در گذرنده پس
بیکر خدا تقوی کنید
و خدا را امید دارید نه
جز او را پس نیست مصیبت
زده مگر کسیکه خودم
گردانیده و شده است
ثواب پس گفت
عالم مر فتنه آید روی
یابید کسیست این مرد
این خضر است که تفریه
اصحاب اهل بیت آمده
است روایت کرده است
این باب مشتمل است بر
ترک رسول الله صلی
الله علیه وسلم
روایت است از عمرو بن
الحارث که ساحت بود و
برادر جویریه بنت
الحارث که از اهل بیت
بودند گفت عمرو
صلی الله علیه وسلم
نزد موت خود نه دینار
و نه در هم

در دواهل النبوة

در احوال الخیر

وَلَا عِبْدًا وَلَا أُمَّةً وَلَا شَيْئًا إِلَّا لَفُتْنَةُ الْبَيْضَاءِ وَسَلَامُهُ

و نه غلام و نه کینز و نه چیز و نه کسی که سفید بود که نادر دلنا بود و سلاج حدیثی

أَرَضَّاجًا مَا صَدَقَهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

و نه ریحی که گردانیده بود آنرا صدقه و وقت بر فقر او را خیال رواه البخاری و از ابو هریره رضی الله عنه

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَقْسِمُ وَرَثَتِي

که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود وراثت من

دِينَارًا مَا تَرَكْتُ بَعْدَ نَفَقَةِ نِسَائِي وَمَوْنَةٍ عَامِلٍ فَهُوَ

یکدینار را چیزی که بگذارم من پس از نفقه و زن من بعد از وی و بعد از اجرت عامل من یعنی خلیفه

صَدَقَهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي بَكْرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

بر فقر چنانکه در حیات بود رواه بخاری مسلم و روایت است از ابوبکر صدیق رضی الله عنه فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا نُفَارِثُ مَا تَرَكْنَا صَدَقَةً

صلی الله علیه و سلم میراث یافتن نمیشود از ما چیزی که گذشته ایم از مال صدقه است

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و متفق بر فقر متفق علیه و از ابوموسی اشعری رضی الله عنه از پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ إِنَّهُ قَالَ إِنْ أَرَادَ رَحْمَةً أُمَّةٍ مِنْ عِبَادِهِ

و سلم روایت است که آنحضرت فرمود بدرستی که خداوند تعالی چون خواهد رحمت امتی از بنده گان خود

فَبَضَّ بَنِيهَا قَبْلَهَا فَجَعَلَ كَافِرًا وَسَلَفًا بَيْنَ يَدَيْهَا وَإِذَا أَرَادَ

قبض میکند و میزند پیغمبر آن امت را پیش از آن امت یعنی از نزول عذاب پس میگردد آن خدا پیغمبر را است

هَلَكَةً أُمَّةٍ عَذَّبَهَا وَبَنِيهَا حَتَّى فَاهَلَكَهَا وَهُوَ يَنْظُرُ فَاتَرَدَّى

هلاک امتی عذاب میکند آن امت را و حال آنکه پیغمبر آن امت زنده است پس هلاک میکند و او را مشاهده میکند

عَيْنَيْهِ يَهْلِكُهَا حِينَ كَذَبُوهُ وَعَصَوْا أَمْرًا رَوَاهُ مُسْلِمٌ

هر دو چشم پیغمبر را هلاک شدن آن امت هنگامی که نسبت بدو وع کرد و نوبی و فراموش کرد خدا او را رواه مسلم

بکدینار را چیزی که بگذارم من پس از نفقه و زن من بعد از وی و بعد از اجرت عامل من یعنی خلیفه

و متفق بر فقر متفق علیه و از ابوموسی اشعری رضی الله عنه از پیغمبر خدا صلی الله علیه

استدلال آنکه پیغمبر
آن امت می نازد و پس
هلاک میگرداند

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

دوازدهم از ابو هریرة و در حدیث دیگر است

والذي نشر محمد بن عبد الله بن علي بن أحمد بن يوسف بن إبراهيم بن

[illegible]

كَانَ كَرِيمًا أَحَبَّ إِلَيْهِمْ نَبِيَّهُمْ وَكَانَ مَعَهُمْ سَاحِرًا

«مشتن از این شهر را به دیه بی می بردادند» گفته شد در دست سربازی از این قبیله می آمدن و می پاشان راه است

كِتَابُ الْغَنَائِمِ وَالْأَمْوَالِ بِإِذْنِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ایں کتاب دربارِ شہداء کے صحابہ رضی اللہ تعالیٰ

وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ أُولَئِكَ الْمُقَدَّمُونَ يُغْفَرُ لَهُمْ أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَلَهُمْ فِيهَا مَأْوَى مُبِينٌ

و پیشانی کبریا از چهرت نشانی

اتَّبِعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَاضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَاضُوا عَنْهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ

پیروی وند ایٹاڈ ہیکوے خوشتر وشدہ ما از ایشان و خوشتر وشدہ ما از ایشان و اما وہ کہ

حَمَات تَجَرِّي تَحْتَهَا الْأَمْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قُلْ أَلِفُونَ

بر سر کوهستان و در میان جبال و دران، بهین بزمی

[illegible]

١٢٣٤٥٦٧٨٩١٠١١١٢١٣١٤١٥١٦١٧١٨١٩٢٠٢١٢٢٢٣٢٤٢٥٢٦٢٧٢٨٢٩٣٠٣١٣٢٣٣٣٤٣٥٣٦٣٧٣٨٣٩٤٠٤١٤٢٤٣٤٤٤٥٤٦٤٧٤٨٤٩٥٠٥١٥٢٥٣٥٤٥٥٥٦٥٧٥٨٥٩٦٠٦١٦٢٦٣٦٤٦٥٦٦٦٧٦٨٦٩٧٠٧١٧٢٧٣٧٤٧٥٧٦٧٧٧٨٧٩٨٠٨١٨٢٨٣٨٤٨٥٨٦٨٧٨٨٨٨٩٩٠٩١٩٢٩٣٩٤٩٥٩٦٩٧٩٨٩٩

بر دستهای شان است عیبه فرستاده خداست و آنرا با ویداست سکت الیه

١٢٠

برکات و مہربان اندہ ہرے بنے تہاں شاخاں رکوع آوندگان و مسجد کشفہ گاہے طلبد

ایشان افزونے از حد سے تعالیٰ و محسنوں کی حضرت و علامت کے ایشان و رہبر ایشان ظاہر ہوئے از افر

1. **Project Name:** [Project Name]

2. **Project Manager:** [Project Manager]

3. **Project Start Date:** [Project Start Date]

4. **Project End Date:** [Project End Date]

5. **Project Budget:** [Project Budget]

6. **Project Status:** [Project Status]

7. **Project Description:** [Project Description]

8. **Project Objectives:** [Project Objectives]

9. **Project Risks:** [Project Risks]

10. **Project Deliverables:** [Project Deliverables]

11. **Project Milestones:** [Project Milestones]

12. **Project Stakeholders:** [Project Stakeholders]

13. **Project Communication Plan:** [Project Communication Plan]

14. **Project Change Management Plan:** [Project Change Management Plan]

15. **Project Risk Management Plan:** [Project Risk Management Plan]

16. **Project Quality Management Plan:** [Project Quality Management Plan]

17. **Project Resource Management Plan:** [Project Resource Management Plan]

18. **Project Procurement Management Plan:** [Project Procurement Management Plan]

19. **Project Stakeholder Management Plan:** [Project Stakeholder Management Plan]

20. **Project Management Plan:** [Project Management Plan]

السَّيِّئِ ذَٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوَارِثِ وَمَثَلٌ فِي الْإِنْجِيلِ

سوره بقره آیه ۱۷۵ و در انجیل در باب ۱۰ آیه ۳۶ و در انجیل در انجیل در انجیل

كَرَزِعٍ أَخْرَجَ شَطْطَهُ فَاسْتَوَىٰ فَاسْتَغَاظَ فَاسْتَوَىٰ

و مانند کشته است که درون آورد و شکاف زد و از روی ساخت و در میان کوه ها و در میان کوه ها

يُعِيبُ الْبَرَّاءَ لِيُخِطَ بِهِمُ الْكُفَّارُ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا

شگفت آورد و مزار غنا را چشم گیرند به ایشان تا گردیدگان و عده کرد خدا آنها را که گردیدند و

عَمَلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا لَا يَسْتَوِي

کردند کردار با کسی که بد از ایشان هیچ چیز نیاید و عده فرموده که در حق گناهان نزدی نزدیک

مِنْكُمْ مَّنْ أَتَىٰ عَلَىٰ قَبْلِ الْيَوْمِ وَقَاتِلْ أُولَٰئِكَ أَكْثَرُ

از شما آن که از پیش از این و کارزار و آن که در پیش از این و بر تبه

مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا كُفَّارًا وَقَاتِلُوا كُلَّ الْفَاسِقِ

از آن که از ایمان کردند از پس از این و کارزار و عده کرد خدا و آن که

وَاللَّهُ تَعَالَىٰ خَيْرٌ مِّنْكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ السَّمِيعُ

و خدا با آنچه می بیند و داناست روز که هر چه خواهد بود و آن که

أَمَّنُوا مَعَهُ نَفَارُهُمْ يُسْعَىٰ بَيْنَ يَدَيْهِمْ وَيُفَوِّقُ

ا گردیدند با او و روشنی شان می شباهد پیش شان و راست شان میگویند

رَبَّنَا أَسْمِعْ لَنَا نَفَرَنَا وَاسْمِعْ لَنَا نَفَرَنَا

پروردگار ما را تا ما را بشنود و ما را بشنود و ما را بشنود

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت است از ابو سعید خدری ر.ع. که فرمود آن حضرت ص.ع. علیه

وَسَلَّمَ لَا تَسْلُقُوا أَصْحَابِي فَلَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَتَىٰ

و سلم در شام پیش یاران را پس از آنکه خود را از ایشان دور و به دور خدا کنند

و در این کتاب
و در این کتاب
و در این کتاب

ذَهَابًا بَلَغَ مَدَّ أَحَدُهُمْ وَلَا نَصِيفَهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

زیر سر توپ آن نیم پیمانہ کے از ایشان را و نہ توپ نیم پیمانہ کے از ایشان را متفق علیہ و آن

أَبِي بَرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ رَأَى نَعْيِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابے پردہ رخ و از پدرش کہ ابو موسیٰ است روایت است کہ گفت برداشت ای پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

رَأَسَهُ إِلَى السَّمَاءِ وَكَانَ كَثِيرًا مِمَّا يَرُفَعُ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ

سر مبارک خود را بسوی آسمان و بود آنحضرت اکثر بر میداشت مبلکہ خود را بسوی آسمان

فَقَالَ النَّحْوُ أَمَنَةً لِلسَّمَاءِ إِذَا ذَهَبَ النَّحْوُ إِلَى السَّمَاءِ

پس گفت آنحضرت ستارگان سپید من اندر آسمان پس رفتیکہ بردند ستارگان می آید آسمان را

مَا تَوَاعَدُوا أَنَا أَمَنَةً لِأَصْحَابِي فَإِذَا ذَهَبْتُ أَنَا إِلَى أَصْحَابِي

انچه وعده ده شده است من از آنرا که ایستادم برای اہل بیت و من کہ ایستادم برای اہل بیت

مَا يُوعَدُونَ وَأَصْحَابِي أَمَنَةً لِأَمَتِي فَإِذَا ذَهَبَ أَصْحَابِي إِلَى

پس کہ وعده داده شدہ اند از من و اہل بیت من کہ ایستادم برای امت من

أَمَتِي مَا يُوعَدُونَ رَأَى رَأَاهُ مُسَدِّدٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخَدْرِيِّ

است مرا انچه وعده کردہ شدہ اند از پدر و خواہ و از ابی خدیجہ و از ابی موسیٰ و از ابی سعید

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْتِي عَلَى النَّاسِ مَنَ

گفت پس بود آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم می آید بر مردم زمانے

فَيَغْزُو فَيَغْزِيهِمُ النَّاسُ وَفِيهِمْ مَنَ يَحْبِبُ

پس غزا میکنند جماعتی از مردم پس غزا میکنند و بر سیدہ میشود از آن جماعت آیا هست در میان

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمُوتُ لَوْ أَنَّ نَعْمَ قُبَيْتَهُ لَهُمْ

پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم پس میموتد اگر میموتد پس کیست ایشان را

نَعْمَ يَأْتِي عَلَى النَّاسِ مَنَ فَيَغْزُو فَيَغْزِيهِمُ النَّاسُ فَيَقَالُ هَلْ فِيهِ مَنَ

پس می آید بر مردم زمانے پس غزا میکنند جماعتی از مردم پس گفتہ میشود و پرسیدہ میشود آیا هست در میان

انچه وعده ده شده است

پس غزا میکنند جماعتی از مردم

صَاحِبِ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ فَيَقُولُ إِنْ نَعَمْ فَيَقْتُلُهُمْ ثُمَّ يَأْتِي

کیک صحبت داشتند با صاحب پیغمبر خدا پس میگویند آری هست پس کشتار میشود و ایشانرا

عَلَى النَّاسِ رَأْمَانٌ فَيَغْزُو فِتْنَامٌ مِنَ النَّاسِ فَيَقَالُ هَلْ فَيَكُم مِّنْ

بر مردم زمانے پس غزا میکند جماعتے از مردم پس گفته میشود آیا هست میان شما

صَاحِبِ مَنْ صَاحِبِ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ فَيَقُولُونَ نَعَمْ فَيَقْتُلُهُمْ

کیک صحبت داشتند با کس که او صحبت داشتند با صاحب پیغمبر خدا پس میگویند آری هست

لَهُمْ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از بکت این هر سه طبقه متفق علیہ روایت است از عمر گفت فرمود آن حضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَمْ يَأْتِ أَصْحَابِي فَأَتَوْهُمْ خِيَارًا كَرِهَتْهُمُ الدِّينَ يَلُومُوا

علیہ وسلم گرامے دارید یا ران مرا زیرا که بد رستی ایشان نیک ترین شما اند و چون آنکس را نیک می پویند

تُرَى الَّذِينَ يَلُومُوا نَهْمُ تَرَى يَظْهَرُ الْكَذِبَ حَتَّى أَنَّ الرَّجُلَ كَيُحْلِفُ

پس آنکس را نیک اند می پویند ایشانرا بیشتر ظاهر و شائع میکند دروغ و حیانت در دین دنیا تا آنکه مرد باشد که گویند

وَلَا يُسْتَحْلَفُ وَيَشْهَدُ وَلَا يُسْتَشْهَدُ إِلَّا مِنْ سَرٍّ لَا بِحُجَّةٍ

و سوگند داده نمیشود و گواهی میدهد و گواهی طلبیده نمیشود و آگاه با عید کیک شاد میکند و اندا و را

الْحَقِّ فَلْيَنْهَ الْجَمَاعَةَ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ مَعَ الْفَذِّ وَهُوَ مِنَ

بهشت پس باید که لازم گیرد جماعت مسلمانان را پس بد رستی شیطان با تها و گناه است و شیطان از

الْأَثْنِ أَعْدُوٌّ وَلَا يَجْلُوَنَّ رَجُلٌ بِأَمْرَةِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ

دوس دور ترست نسبت به یک کس باید که تنها نباشد مرد بازنه اجنبیه زیرا که شیطان

تَالْهُمَّ وَمِنْ سَرٍّ تَهْ حَسْبُهُ وَسَاعَتُهُ سَيِّئَةٌ هُمْ مَوْمِنٌ

سووم این کس است و کیک شاد گرداند او را نیکی او و اندو گهین گرداند او را بد او پس کس مومن است

وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَتْ

و روایت است از جابر از آن حضرت صلی الله علیه وسلم گفت آنحضرت مس می کردند

این حدیث شاذ و غیر معتبر است و در کتب معتبره نیامده است

النَّاسُ مُسْلِمًا رَأَيْتُ رَأْيِي رَأَوْا هُ الْتَرْمِذِيُّ وَعَنْ

آتش دوزخ ...

عَبْدُ اللَّهِ بْنِ مَعْقِلٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبد الله بن معقل مرویست گفت رسول الله صلی الله علیه و سلم

اللَّهُ فِي أَصْحَابِي اللَّهُ فِي أَصْحَابِي لَا تَخْذُ وَهُمْ غَرَضًا

ترسید خدا در حق اصحاب من و یاد کنید ایشانرا

لَا تَعْدِي قَسَمَ أَحَبَّهُمْ فَيَحْبِي أَحَبَّهُمْ وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ فَيَبْغِضِي

نسخه از ...

أَبْغَضَهُمْ وَمَنْ أَذَى أَذَى فَقَدْ أَذَى وَمَنْ أَذَى فَقَدْ أَذَى

و دشمن میدارد ایشانرا و کسیکه بر خاند ایشانرا

وَمَنْ أَذَى اللَّهِ فَيُوشِكُ أَنْ يَأْخُذَ بِهِ إِلَّا التَّارِخُ

و کسیکه بر خاند خدا را پس نزد یک بگیرد و عذاب کند او را و او را از نزد ...

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از انس مرویست که گفت آن حضرت صلی الله علیه و سلم

مَثَلُ أَصْحَابِي فِي أُمَّتِي كَالْمِلْحَةِ فِي الطَّعَامِ لَا يَصْلَحُ الطَّعَامُ إِلَّا بِالْمِلْحِ

قصه عجیبه اصحاب من در میان امت من مانند نمک در طعام است صلاح نمی پذیرد طعام

قَالَ الْحَسَنُ فَقَدْ ذَهَبَ مِلْحًا فَكَيْفَ تَصْلَحُ رَأَوْا هُ فِي شَرْحِ

گفت حسن لبری بعد از شنیدن این حدیث پس تحقیق رفت نمک ...

السُّنَّةِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

السنه و روایت است از عبد الله بن بریده از پدرش روایت میکند که گفت بریده

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِ يَمُوتُ فِي

صلی الله علیه و سلم نیست کسیکه از اصحاب من که ...

مسند ابی ایوب انصاری
تحقیق بر خاند

روایت از ابن عمر

أَرْضِ الْأُبْعَثِ قَائِدًا أَوْ نَوَّارًا لَّهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ الْإِسْنَدُ

زمین مگر آنکه را یکی بخیر و طاعت و صلاح و عبادت و سبب خشنایست مرا نشان از او

وَأَبْنُ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وروايت است از ابن عمر گفت فرمود آن حضرت صلی الله علیه و سلم

إِذَا سَرَّ آيَتُهُمُ الَّذِينَ يَسْبِقُونَ أَحِبَّائِي فَقُولُوا الْعَنَةُ اللَّهُ عَلَى

و تفتیکه به بیند آن کسان که دشنام میکنند اصحاب مرا پس بگویند لعنت خدا بر این

شَرَّكُمْ سَرَّاهُ الْإِسْنَدِيُّ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ قَالَ سَمِعْتُ

فعل به شما رواه الترمذی و روايت است از عمر بن الخطاب گفت

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ سَأَلْتُ رَبِّي

آن حضرت را صلی الله علیه و سلم که میگفت پرسیدم پروردگار خود را از حال

اخْتِلَافِ أَحِبَّائِي مِنْ بَعْدِي فَأَوْحَى إِلَيَّ يَا مُحَمَّدُ ابْتَغِ

اختلاف اصحاب خود بعد از من پس وحی فرستاد بسوی من ای محمد بدرستی

أَحِبَّائِكَ عِنْدِي بِمَنْزِلَةِ الْخُجُومِ فِي السَّمَاءِ لِبَعْضِهَا أَقْوَمُ

اصحاب تو نزد من بحال ستارگان اند در آسمان که بعضی از ستارگان قوی اند

مِنْ بَعْضٍ وَ لِكُلِّ نَوْارٍ فَمَنْ أَخَذَ لَبَنِي مِثْلَهُمْ عَلَيْهِ مِنْ

و روشن تر از بعضی و هر یک را نورانیست و هر که از لبنی و شیرین تر از آنها را به ایشان بران چنان از

اخْتِلَافِهِمْ فَمَنْ هَدَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

اختلاف ایشان پس هر که را هدایت است گفت عمر بن خطاب فرمود آنحضرت

روایت از ابن عمر

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحِبَّائِي كَالْجُومِ فَإِنَّهُ خَيْرٌ مِنْهُمْ

صلی الله علیه و سلم اصحاب من را ستارگان اند که با آنها راه یافته میشود پس بگویم که این

أَمْتَدُّ يُتْرَكُ رَوَاهُ الْإِسْنَدِيُّ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ

راه راست محیا به رواه زمین و روايت است از جابر بن عبد الله درم میگفت که

سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا تَمَسُّ النَّارُ مُسْلِمًا

شنیدم من آن حضرت را صلوات الله علیه و سلم میگفت که مس نمیکند آتش دوزخ مسلمان را

سَرَانِي أَوْ سَرَايَ مِنْ سَرَايَةِ الزَّوَاهِ السِّرْمِذِيَّةِ

که دید مرا یا دید کسی را که دید مرا رواه الترمذی

باب فضل الأنصار

باب است در بیان فضیلت انصار

وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ

و آنانی که است که جای گرفته اند در اسلام و جای پیدا کرده اند در ایمان پیش از مهاجران دوست میدارند هر

هَاجِرًا إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا

هجرت میکنند بسوی ایشان و نمی یابند در خاطر خود دغدغه از طرف آنچه داده شد

وَيُؤْتُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَكُلُّوَ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوَفِّ

مهاجران را و دیگران را اختیار میکنند بخود بیشتر اگر چه باشد ایشانرا احتیاج و هرگز انگار داشته شد

تَهُ نَفْسَهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ

از حریص نفس خودش را آنجا عت ایشاندر ستیگار بدوایت است از انس رضی الله عنهما حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ آيَةُ الْإِيمَانِ حُبُّ الْأَنْصَارِ آيَةُ

صلوات الله علیه و سلم که فرمود و آنحضرت نشان ایمان محبت انصار است و نشان

النِّفَاقِ دُخْضُ الْأَنْصَارِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنِ الْبَرَاءِ دَخَلَ قَالَ

نفاق دشمنی انصار است متفق علیه و رواه البراء بن عازب گفت

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الْأَنْصَارُ

شنیدم پیغمبر خدا را صلوات الله علیه و سلم که میگفت انصار

لَا يَحِبُّهُمْ إِلَّا مُؤْمِنٌ وَلَا يَبْغِيهِمْ إِلَّا مُنَافِقٌ فَمَنْ أَحَبَّهُمْ

دوست نمیدارد ایشانرا مگر مسلمان و دشمن نمیدارد ایشانرا مگر منافق پس کیست که دوست دارد

له جزیه ۲۸ رکوع ۴۶

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْأَنْصَارِ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم خداوندایم از مرانصار را

بِنَاءِ الْأَنْصَارِ وَلَا بِنَاءِ أَبْنَاءِ الْأَنْصَارِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

و مر پس از انصار را و مر پس از انان یسان انصار را رواه مسلم

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

و از ابن عباس مرویست که آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود

لَا يُغْفِرُ الْأَنْصَارُ أَحَدًا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَهْلَ الْإِيمَانِ

و دشمن ندارد انصار را هیچ کس که ایمان دارد بخدا و روز آخرت رواه الترمذی

وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از سهل بن سعد گفت بودیم با همراه آن حضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَجْفُرُ الْخَنْدَقَ وَنَحْنُ نَنْقُلُ التُّرَابَ

علیه وسلم و حال آنکه آنحضرت میفرمودند در خاک را

فَمُرُّ بِنَا فَقَالَ اللَّهُمَّ لَا عِشْرَةَ لِعَلِيٍّ إِلَّا رَافَةً فَاغْفِرْ

پس گذر کردیم بر ما آنحضرت و دیدیم سختی حال علی فرمود خداوندان نیست عیش و رحت مگر عیش و رحت آنحضرت

الْأَنْصَارَ وَالْمُهَاجِرَةَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

انصار را و مهاجرین را رواه الترمذی

فَيَمْنُ سَبَّ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در باب حکم آن کسے است که دشنام دهد صحابہ آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا

و نیز آنان که بعد از مهاجران و انصار میگویند ای پروردگار ما بیای از ما را

وَلَا خَوْفًا إِنَّا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي

و پروردگار ما را که سبقت کردند بر ما با ایمان آوردن و پیدا کن

در باب عیش و رحت

عیش و رحت

قُلُوْنا غَلا لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا رَبَّنَا اِنَّكَ رَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ عَنِ

ابن عمر رضی اللہ عنہما کہتے ہیں کہ ان لوگوں پر اللہ تعالیٰ رحم فرمائے جو ایمان لائے اور اللہ کی راہ میں جان و مال قربان کر دیں۔

ابن عمر رضی اللہ عنہما کہتے ہیں کہ ان لوگوں پر اللہ تعالیٰ رحم فرمائے جو ایمان لائے اور اللہ کی راہ میں جان و مال قربان کر دیں۔

ابن عمر رضی اللہ عنہما کہتے ہیں کہ ان لوگوں پر اللہ تعالیٰ رحم فرمائے جو ایمان لائے اور اللہ کی راہ میں جان و مال قربان کر دیں۔

سَأَيُّقَوْمٍ يَسْبِقُونِ اَصْحَابِي فَقُوْا لَوِ الْغَنَّةُ اَللّٰهُ عَلٰى

یہ بے شک ان کے لئے کہ دشنام دینے والے پہلے پہنچیں۔ اے میرے ساتھی! تم لو! اللہ علیٰ

شَرِّكُمْ سَرَّاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ اَبِي سَعِيْدٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ

بد فعل شما کہ تم کو سب سے پہلے بتا دے گا۔ اور ترمذی روایت سے کہ ابو سعید رضی اللہ عنہ نے کہا کہ

قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَدَّقَ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَسْبِقُوا اَصْحَابِي

ابو سعید رضی اللہ عنہ نے کہا کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا کہ تم اپنی امت کے لوگوں کو نہ سبقت نہ دو۔

فَوَالَّذِيْ نَفْسِيْ بِيَدِهِ لَوْ اَنَّ اَحَدَكُمْ رَأَفَقَ مِثْلَ اَحَدٍ

پس سو گند بجز اہل ذات من و در دست قدرت اوست اگر ثابت شود کہ کسی نے اپنی امت کے کسی کو در راہ خدا مانع

ذَهَبًا مَّا اَدْرَاكَ مَلًا اَحَدًا هَمْرًا نَصِيْفُهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

نہ نفعی یا بد ثواب یہ بد شانہ و نہ نیم بد شانہ رواہ الترمذی

وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ مَعْقِلٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ

روایت سے کہ عبد اللہ بن معقل رضی اللہ عنہ نے کہا کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا کہ

يَا اَيُّهَا النَّاسُ عَلَيْكُمْ بِسَلَامٍ لِّلّٰهِ اَللّٰهُ فِيْ اَصْحَابِيْ اَللّٰهُ فِيْ

اے لوگو! تم پر اللہ کی سلامتی ہو۔ اللہ میرے ساتھیوں میں ہے۔ اللہ میرے ساتھیوں میں ہے۔

اَصْحَابِيْ لَا تَتَّخِذُوْا غَرَضًا مِنْ بَعْدِيْ مَنْ اَحَبَّهُمْ

و نہ ازید ایشانرا مثل من بعد از من پس کیسے دوست و پیار و دشمنی

فَبَعْضِيْ اَحَبُّهُمْ وَمِنْ اَبْغَضِهِمْ فَبَعْضِيْ اَبْغَضُهُمْ وَمِنْ

پس بد و دشمنی من دوست و پیار و دشمنی من پس بد و دشمنی من دوست و پیار و دشمنی من

ابن عمر رضی اللہ عنہما کہتے ہیں کہ ان لوگوں پر اللہ تعالیٰ رحم فرمائے جو ایمان لائے اور اللہ کی راہ میں جان و مال قربان کر دیں۔
یہ بے شک ان کے لئے کہ دشنام دینے والے پہلے پہنچیں۔ اے میرے ساتھی! تم لو! اللہ علیٰ
بد فعل شما کہ تم کو سب سے پہلے بتا دے گا۔ اور ترمذی روایت سے کہ ابو سعید رضی اللہ عنہ نے کہا کہ
ابو سعید رضی اللہ عنہ نے کہا کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا کہ تم اپنی امت کے لوگوں کو نہ سبقت نہ دو۔
پس سو گند بجز اہل ذات من و در دست قدرت اوست اگر ثابت شود کہ کسی نے اپنی امت کے کسی کو در راہ خدا مانع
نہ نفعی یا بد ثواب یہ بد شانہ و نہ نیم بد شانہ رواہ الترمذی
روایت سے کہ عبد اللہ بن معقل رضی اللہ عنہ نے کہا کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا کہ
اے لوگو! تم پر اللہ کی سلامتی ہو۔ اللہ میرے ساتھیوں میں ہے۔ اللہ میرے ساتھیوں میں ہے۔
و نہ ازید ایشانرا مثل من بعد از من پس کیسے دوست و پیار و دشمنی
پس بد و دشمنی من دوست و پیار و دشمنی من پس بد و دشمنی من دوست و پیار و دشمنی من

آذَاهُمْ فَقَدْ آذَانِي وَمَنْ آذَانِي فَقَدْ آذَى اللَّهَ وَمَنْ آذَى

بر بخانید ایشانرا پس تحقیق رنجانید مرا و - رنجانید مرا پس تحقیق رنجانید خدا را و کسیکه رنجاند

اللَّهُ يُؤْشِكُ أَنْ يَأْخُذَهُ رَأْوَاهُ الشَّيْءُ مِنْ يَدِي

خدا را نزد من است آنکه سبکد و عذاب میکند او را خدا بقتلش رواه اند

مناقب أبي بكر الصديق رضي الله تعالى عنه

این مناقب حضرت ابی بکر صدیق رضی اللہ تعالیٰ عنہ

تَنْصُرُوهُ لَا فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذَا جَرَّحَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَا

اگر یار من نهید او را پس من رستی یاری داد و هست او را خدا چون کشیدند و پیرون کردند او را آنکه نگردد

اَشْيَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ

دو چون هر دو بودند در غار چون گفت مرید خود را نه اندوه خو بر بدرستی خدای

مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ أَمْ تَرَوْهَا

با ما است پس فرو فرستاد خدا آرام خود را بر او و قوت داده او را ب لشکر انبیا ندید آنرا

وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا

و داند کلام آنانکه گمروند فسد و تنزد و کلمه خدا دوست بلند تر

وَاللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ حَكِيمٌ وَلَا يَأْتِلُ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ

و خدا غالب است حکم کننده و سوگند بخورند خدا و ندان فضل از شما و تراستی

أَنْ تُؤْتُوا أُولِي الْقُرْبَى وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

آنکه دهند خویش را و درویشان و مهاجران را در راه خدا

وَيَسْجُدُ لِلَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ

و زود دهد و زود از آن بر هرگز کار آنکه می دهد مال خود را پاک و دوستی را نزد او

مِنْ نِعْمَةٍ يُحَرِّمُ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَأْيِهِ الْأَعْلَى وَكَسَفَتْ يَرْضَى

از نعمتی که پاداشش داد و شود خواستن ذات پروردگار او بزرگتر و برتر از هر نعمتی که دهد

لعلهم يذكروا
عليه السلام
وآله

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ مِنْ أَمَنِ النَّاسِ عَلَى فِي صُحْبَتِهِ وَمَالِهِ

ابو سعید خدری روایت است از آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم گفت آنحضرت بدستی از عطا کننده ترین مردم بر من در صحبت خود و مال خود

أَبُو بَكْرٍ وَعِنْدَ الْخَاسِرِيِّ أَبَا بَكْرٍ وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا

ابو بکر است و نزد بخارے ابابکر واقع شده با الف و اگر بودم من گیرنده دوست خالص جان

لَا تَتَّخِذُ أَتَا بَكْرٍ خَلِيلًا وَلَكِنْ أُخُوَّةُ الْإِسْلَامِ وَمَوْدَّةُ

هر آینه نمیکردم ابوبکر را دوست ولیکن برادر من که سخن مسلمانان است و محبت آن باند است

لَا تَبْقَيْنَ وَالْمَسْجِدِ خَوْخَةَ الْأَخُوَّةِ أَبِي بَكْرٍ وَفِي رَأْيِهِ

باند دوستانه نشود در مسجد روزی در دیوار مگر روز نیک در دیوار ابوبکر است و در روایتی

لَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا غَيْرَ أَبِي لَأَتَّخِذْتُ أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا

دیگر این لفظ است اگر بودم من گیرنده دوست جز پروردگار هر آینه نمیکردم ابوبکر را خلیل

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیہ و روایت است از عایشہ رضی اللہ عنہا گفت مرا آن حضرت

فِي مَرَضٍ أَدْعِي أَبَا بَكْرٍ وَأَخَاهُ حَتَّى آتُبَ كِتَابًا

در مرض خود بخوان و بطلب بر من ابوبکر را که بر تو است و بخوان تا آنکه بنویسم نوشته را

فَإِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمُوتَ قَبْلِي وَيَقُولَ قَائِلٌ أَنَا وَلَا وَاللَّهِ

زیرا که بدستی من می ترسم که آرزو کند آرزو کند و بگوید گویند که من مستحق خلافت را و نیست مستحق

وَالْمَوْتُ مَيُونٌ إِلَّا أَبَا بَكْرٍ رَأَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ جَبْرِ بْنِ مُطْعَمٍ

و مسلمانان مگر ابوبکر را رواه مسلم و روایت است از جبیر بن مطعم

قَالَ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ امْرَأَةً وَكَلَّمَتْهُ

گفت جبیره آمد آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم را زن و سخن رد آنحضرت

در حدیث اخفش پس اسم آن لفظ این است و خبر ابوبکر و بعضی میگویند پس ابوبکر نعم است و من الناس خبر مقدم باشد از المصاحفات مع

فِي شَيْءٍ فَأَمَرَهَا أَنْ تَرْجِعَ إِلَيْهِ قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ

در چیزے پس امر کرد آن زن را کہ وقت دیگر بیاید گفت آن زن ای رسول اللہ خبر دہ مرا

أَنْ جِئْتُ وَلَمْ أَجِدْكَ ۖ لَهَا ثَرْوَةٌ الْمَوَاتِ قَالَ فَإِنْ كُنْتُمْ تَحِبُّونَ

اگر بیایم و نیابم ترا گو یا آن زن ارادہ میکرد ازین قول موت آنحضرت را فرمود پس اگر نیا بی

فَأَتَى أَبَا بَكْرٍ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَرُ بْنُ الْعَاصِ أَنَّ النَّبِيَّ

تو مرا پس بیای ابو بکر را متفق علیہ و روایت است از عمر بن العاص کہ آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَهُ عَلَى جَلِيشِ ذَاتِ السَّلَاسِلِ

صلی اللہ علیہ و سلم فرستاد او را و امیر گردانید بر لشکر ذات السلاسل

قَالَ فَاتَّبَعْتُهُ فَقُلْتُ أَيُّ النَّاسِ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ عَائِشَةُ

گفت عرو بن عاص پس آمد من آنحضرت را پس گفتم من بعینہ بان حضرت کدام یک از مردان دوست داشتہ تر است

قُلْتُ مِنَ الرِّجَالِ قَالَ أَبُو هَارٍ قُلْتُ تَعْرِفُ مَنْ قَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ

گفتم از مردان کہ ام محبوبتر است گفت پدر عایشہ کہ ابو بکر است گفتم بلکہ گفت عمر بن خطاب آنحضرت مردمان را

كَسَكْتُ مَخَافَةَ أَنْ يَجْعَلَنِي فِي آخِرِهِمْ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

پس خاموش شدم از جہت ترس کہ بگردانم در بہترین ایشان متفق علیہ و

مُحَمَّدُ بْنُ الْحَنْفِيَّةِ قَالَ قُلْتُ لِأَيِّ النَّاسِ خَيْرٌ عَبْدُ اللَّهِ

محمد بن حنفیہ روایت است گفت گفتم من مرد پر خود را کدام یک از آدمیان بہتر است بعد از پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ قُلْتُ تَعْرِفُ مَنْ قَالَ عُمَرُ

صلی اللہ علیہ و سلم گفت پدر من کہ ابو بکر صدیق بہتر است گفتم پسر کدام بہتر است عمر

خَشِيتُ أَنْ يَقُولَ عُمَانُ قُلْتُ لِمَ أَنْتَ قَالَ مَا أَنَا إِلَّا رَجُلٌ

ترسیدم من کہ بگوید عثمان گفتم پسر تو بہتر است گفت نسیم من مگر یک دے

مِنَ الْمُسْلِمِينَ رَأَوَاهُ الْخَارِيزِيُّ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

از مسلمانان را وہ البخاری و ابن عمر رضی اللہ عنہما

فِي رَمَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا نَعْدِلُ بِأَبِي بَكْرٍ

در زمان آنحضرت صلی الله علیه و سلم کہ برابر نمیکردیم بابی بکر هیچ

نعم عمر ثم عثمان ثم نترك أصحاب النبي صلى الله عليه وسلم

پس برابر نمیکردیم عمر هیچ یک را و عثمان هیچ یک را پستر میگذشتیم اصحاب آنحضرت را صلی الله علیه و سلم

لأننا ضل بينهم روادا إلى رأيي وفي رواية لابن دأود قال

مر فضل بن نادر ميان ایشان رواد النخاری و در روايتی که مرا بے داود در دست میچیند

كأنقول ورسول الله صلى الله عليه وسلم حتى أقضه أمة

این عمر که بودیم ما که میگفتیم و حال آنکه آنحضرت صلی الله علیه و سلم زنده بود فاضلترین است

النبي صلى الله عليه وسلم بعد أبو بكر ثم عثمان رضي

آنحضرت صلی الله علیه و سلم بعد از او ابوبکر است پس عمر پس عثمان رضی

وعن أبي هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

و در روایت است از ابوهریره که گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

ما لاحد عندنا يد الا وقد كافينا ما خلا با بكر فان له

نیست هیچ یک را نزد ما نیت و بیکه که آنگاه به تحقیق مکافات کردیم آنرا مگر ابوبکر پس بدرستی مر

عندنا يد ايكم الله بها يوم القيمة وما نفعني مال احد

نزد ما نیت است مکافات دهد او را خدا بقیامت و در بدل آن نعمت روز قیامت سود نکرد مال هیچ یک

قط ما نفعني مال أبي بكر ولو كنت متخذا خليلا لا اتخذ

چیز از آنچه سود کرد مرا مال ابی بکر و اگر میبودم من گیرنده خلیل بر آینه نمیکردم

أبا بكر خليلا الا وإن صاحبكم خليل الله رواد النعمان

ابوبکر را خلیل آگاه باشد که صاحب شما خلیل خداست رواد النعمان

وعن عمر رضي قال أبو بكر سيدنا وخيرنا وأحبنا إلى رسول الله

و در روایت است از عمر که گفت عمر ابوبکر بهتر ما و بهترین ما است و محبوبترین ما است کسبونی غیر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي عُمَرَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ

صلی اللہ علیہ وسلم رواہ الترمذی وروایت سنت از ابن عمر از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَكْرَأُ أَنْتَ صَاحِبِي فِي لُغَايَ صَاحِبِي

صلی اللہ علیہ وسلم گفت آنحضرت مرا بے کبر را کہ تو یار و صاحب منی در لغای صاحب

عَلَى الْخَوَاصِّ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

بر خواص رواہ الترمذی وروایت سنت از عائشہ گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَتَّبِعُنِي لِقَوْمٍ فِيهِمْ أَبُو بَكْرٍ أَنْ يَوْمَ هُوَ

صلی اللہ علیہ وسلم نمیرسد و نمی نهد در قوس را کہ در میان ایشان ابو بکر است کہ آنکند

غَيْرُهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ

ابن قحط را حمزہ ابو بکر رواہ الترمذی وروایت سنت از عمر رضی اللہ عنہ گفت امر کرد ما را آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ تَتَصَدَّقَ وَوَاقِقَ ذَلِكَ عِنْدِي مَا لَا

صلی اللہ علیہ وسلم کہ تصدق کنیم در راه خدا مال و موافق افتاد آن نزد من مالا

فَقُلْتُ الْيَوْمَ أَسْبَقُ أَبَا بَكْرٍ أَنْ سَبَقْتَهُ يَوْمًا قَالَ فَحَبَّتْ بِيضَتِي

پس گفتم امروز پیشینی کنم ابو بکر را اگر ممکن باشد پیشینی من او را روزی گفت عمر پس در دم نمید

مَا لِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَبْقَيْتَ لَاهِلِكَ

مال خود را پس گفت پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم چه چیز و چه مقدار با داشته مرا بیل

فَقُلْتُ مِثْلَهُ وَكَأَنِّي أَبُؤُ بِكَ بِجُلِّ مَا عِنْدَهُ فَقَالَ يَا أَبَا بَكْرٍ

پس گفتم من بستم گذاشته ام بر اهل مانند آنچه آوردم و آورده ابو بکر بر چه نزد او بود پس گفت آنحضرت

مَا أَبْقَيْتَ لَاهِلِكَ فَقَالَ أَبْقَيْتَ لَهُمُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ قُلْتُ

چه چیز گذاشته ام تو مرا بیل و عیال خود را پس گفت ابو بکر بانی گذاشتم برای ایشان چه او رسول خدا را گفتم من

لَا أَسْبِقُهُ إِلَى شَيْءٍ أَبَدًا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ

پیشینی نمینمزم کرد ابو بکر را هرگز - روایت کرد ابن ترمذی و ابو داود

و عیال خود را

وَعَنْ عَائِشَةَ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از عایشه صدیق را که ابو بکر در آمد و نشست

صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَنْتَ عَتِيقُ اللَّهِ مِنَ النَّارِ فَيَوْمَئِذٍ يُسَمَّى

علیه و سلم پس گفت آنحضرت تو آزاد کرده خدا هستی و این شتر و وزخ پس در آن روز همیشه

عَتِيقًا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ بَنِي عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

عتیق رواه الترمذی و روایت است از عبد الله بن عمر گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبَا أَوَّلَ مَنْ تَنَشَّقُ عَنْهُ الْأَرْضُ ثُمَّ

صلی الله علیه و سلم من نخستین کسی که کشاکش می کرد و از وی زمین بلند می

أَبُو بَكْرٍ ثُمَّ عُمَرُ ثُمَّ ابْنُ أَهْلِ الْبَقِيعِ فَيُحْشَرُونَ مَعِيَ ثُمَّ أَنْتُمْ ثُمَّ

ابو بکر بعد از وی عمر پس ابی اهل البقیع را پس با من میخیزند و من را پس شما را پس

أَهْلَ مَكَّةَ حَتَّى اخْتِيرَ بَيْنَ الْحَرَمَيْنِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

اهل مکه تا آنکه جمع کرده میشوند بایشان میان حرم مکه و مدینه رواه الترمذی

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از ابی هریره رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت

صلی الله

وَسَلَّمَ آتَانِي جِبْرِيلُ فَاخَذَ بِيَدِي فَأَرَانِي بَابَ الْجَنَّةِ

و سلم آمد مرا جبرئیل پس گرفت دست مرا پس نمود جبرئیل مرا در درگاه بهشت

الَّذِي يَدْخُلُ مِنْهُ أُمَّتِي فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَدِدْتُ

که می در آمیختم از آن در است من پس گفت ابو بکر ای رسول خدا دوست میدارم

أَنِّي كُنْتُ مَعَكَ حَتَّى أَخْذَ إِلَيْهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

که من بودم با تو تا آنکه نظر میکردم سو آن پس گفت آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَا أَرَأَيْتَ يَا أَبَا بَكْرٍ أَوَّلَ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ

علیه و سلم آگاه باش ای ابو بکر که تو نخستین کسی که بهشتی در آیند بهشت را

مِنْ أُمَّتِي سَرَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْوَلِيدِ

از امت من سر واه ابو داود و روایت است از عمر بن عبد الله بن الولید که یاد کرده شد نزد عمر ابوبکر را

فَبَكَى وَقَالَ وَدِدْتُ أَنَّ عَمَلِي كُلَّهُ مِثْلَ عَمَلِهِ يَوْمًا وَاحِدًا

پس گریه کرد عمر و گفت دوست میدارم که شت عمل تمام عمر من مانند عمل ابوبکر می بود در یک روز

مِنْ أَيَّامِهِ وَكَيْلَةٌ وَاحِدَةٌ مِنْ لَيَالِيهِ أَمَا لَيْكُنْهُ فَلَيْكُنْ سَارَ

از روزهای عمر و مانند عمل یک شب می بود از شبهای او ای اما لیکن می باشد پس که شب که می کرد

مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْغَارِ فَمَا أَتَتْهُمَا

با حضرت صلی الله علیه و سلم بسوی غار پس هنگامیکه رسید آنحضرت ابوبکر

إِلَيْهِ قَالَ وَاللَّهِ لَا تَدْخُلُهُ حَتَّى أَذْخَلَ قَبْلَكَ فَإِنْ كَانَ فِيهِ شَيْءٌ

کسی غار و خواست آنحضرت که در غار آید گفت ابوبکر خدا سو کند در میان تو غار را تا آنکه در آنم من پیش از تو داخل گردم

أَصَابَنِي دُونَكَ فَدَخَلَ فَكَسَحَهُ وَوَجَدَ فِي جَانِبِهِ ثِقَابًا شَقِيقًا

از زناات موزیات برسد مرا زیان نه ترا پس در آمد ابوبکر پس چار و دلب د ابوبکر غار را و یافت ابوبکر در کسوی غار

إِسْرَاءَ وَسَلَكَهَا بِهٍ وَتَقَى مِنْهَا اثْنَانِ فَالْقَمَّ هَارِجُكِهِ شَحْوَالًا

از او خود را و به بست سوراخها را بازار و باقی ماند از آن سوراخها دو سوراخ پس آورد در آن و سوراخ

الرَّسُولُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ دَخَلَ فَدَخَلَ الرَّسُولُ اللَّهُ

آنحضرت را صلی الله علیه و سلم و راست پس در آمد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَوَضَعَ رَأْسَهُ فِي حُجْرَةٍ وَنَامَ

صلی الله علیه و سلم و نهاد سر مبارک خود در کنار ابوبکر و خواب کرد آنحضرت

فَلَدَغَ أَبُو بَكْرٍ فِي رِجْلِهِ مِنْ أَسْفَلٍ وَكَمْ يَتَحَرَّكُ خَافَهُ أَنْ

پس گزیده شد ابوبکر در پایش از سوراخ و نه جشید ابوبکر از جهت خوف آنکه

تَلْتَبِتَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَقَطَتْ دُمُوعُهُ

بیدار گردد آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس ساقط شد اشکهای او

بِهِ إِذْ كَرَّدَ أَنْخَفَرَتْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس ساقط شد اشکهای او

از او خود را و به بست سوراخها را بازار و باقی ماند از آن سوراخها دو سوراخ پس آورد در آن و سوراخ

عَنْ وَحِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَا لَكَ يَا أَبَا بَكْرٍ

بر چهره مبارک آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس گویید

قَالَ لِدَغُتٍ فَذَاكَ ابْنِي وَأَقِمِّي فَتَقُلْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

گفت ابو بکر بنزید و شدم من غلامی تو باد پدر و مادر من پس آنکند آبی من آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ فَذَنِّبَ مَا يَجِدُهُ ثُمَّ انْتَقَضَ عَلَيْهِ وَكَانَ سَبَبُ مَوْتِهِ

پس گفت آنچه می یافت ابو بکر از درد و پشیمانی بدید بدید بر بایه بکر و همین سبب ت ابو بکر بود

وَأَمَّا يَقُومُ فَلَمَّا قُبِضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در آخر آنکه در روزی که از دنیا رفت که از روز است که در آن فاتیما بنت آنحضرت صلی الله علیه و سلم

ارْتَدَّتْ أَحْسَنَ وَقَابِ الْأَنْبِيَاءِ فِي زَكَاةٍ فَقَالَ لَوْ مَنَعُونِي

مرتد شدند بعضی از عیب و گفتند نمیدیدیم زکوة را پس گفت ابو بکر

عَقَالًا لِمَا هَذَا تَهْمُ عَلَيْهِ فَقُلْتُ يَا خَلِيفَةُ رَسُولِ اللَّهِ تَأْلِفُ

پایه بند شترید اینرا می نهاده ایست از ابو بکر پس گفتم من ای خلیفه پیغمبر خدا موافقت کن

النَّاسَ وَارْتَفِقْ بِهِمْ فَقَالَ لِي أَجَابًا فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَخَوَّارًا

مردم را و نرمی کن با ایشان پس گفت مرا آیا تو جبار قوی میشوی در جاهلیت و سست و ضعیفی

فِي الْأِسْلَامِ إِنَّهُ قَدْ انْقَطَعَ الْوَحْيُ وَتَمَّ الدِّينُ انْقِصَ وَأَنَا حَيٌّ

در کار بار اسلام و گفت ابو بکر بدستیکه نشان انبیت که تحقیق تمام شد و وحی او تمام شد و دین آیت انصاف پذیرد و دین

رَأَوَاهُ رَزِينٌ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ كَانَ عُمَرُ يَقُولُ أَبُو بَكْرٍ

روایت کرد رزین و عمرو نسبت از جابر بن جابر که بود عمر فاروق که میگفت ابو بکر

سَيِّدُنَا وَاعْتَقَ سَيِّدَنَا عِنِّي بِلَا رَأَاهُ الْخَارِئُ

سرور دار و سید ماست و اعتقاد د سید ما را اراده میکرد از آن بلال را رواه البخاری

وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطَبَ

و از آنس مر و نسبت کرد آنحضرت صلی الله علیه و سلم خطبه خواند

و حال آنکه این زمان

النَّاسَ فَقَالَ سُدُّوا هَذِهِ الْأَبْوَابَ الشَّارِعَةَ فِي الْمَسْجِدِ لَا

مردم را پس فرمود که بند کنید و نگذارید این درها را که می در آید از آن درها و مسجد شریف را

بَابِ أَبِي بَكْرٍ فَإِنِّي لَا أَعْلَمُ أَحَدًا أَكْثَرَ عِنْدِي بِكَافٍ

در ابوبکر پس بدین مناسبتی بنام پیغمبر که را بزرگ - نزد خود از روی بیگانه و لغت در

صُحْبَتِهِ وَذَاتِ يَدِهِ مِنْ أَبِي بَكْرٍ فَقَالَ بَعْضُ النَّاسِ سُدُّوا

صحبت خود و صاحب یقین خود از ابوبکر پس گفتند بعضی مردم بطریق طعن بند کردند

الْأَبْوَابَ كُلَّهَا إِلَّا بَابَ خَلِيلِهِ فَقَالَ إِنِّي رَأَيْتُ عَلَى أَبْوَابِهِمْ

درها را مگر در دوست خود پس فرمود بدین مناسبتی که من ویدم بر درهای خانان

خَلِيلِهِ وَرَأَيْتُ عَلَى بَابِ أَبِي بَكْرٍ نَوَافِلَ كَانَتْ لِأَخْرَجَ أَكْثَرَهُمْ عَلَيْهِمْ مِنْ لَوْ

خلعت را و دیدم بر در ابوبکر نور را پس شد آخرت بزرگتر برایشان از اینست

مناقب عمر بن الخطاب رضي الله عنه

در مناقب اے حضرت عمر بن الخطاب ر ضی الله عنه

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در روایت است از ابوبریره ر ضی الله عنه گفت ابوبریره فرمود آنحضرت

وَسَلَّمَ وَقَدْ كَانَ فِيهَا قَبْلَكُمْ مِنْ أَيْمَنِ مُحَمَّدٍ ثَوَاتٌ

و سلم هر آینه تحقیق بود در اینجا پیش از شما از امانت محمد ثبات

فَإِنْ يَكُ فِي أَمْنِي أَحَدٌ فَإِنَّهُ عَمْرٍ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

پس اگر باشد در امت من یکی پس بدین مناسبتی آن یک عمر خواهد بود متفق علیه و روایت است از

جَابِرٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلْتُ بَيْتَهُ

جابر ر ضی الله عنه گفت جابر فرمود آنحضرت ر ضی الله عنه و سلم که در آمدن من بخت را

فَإِذَا أَنَا بِالْمِصْبَاءِ امْرَأَةٌ ابْنِي كُلَّمَا وَسَمِعْتُ خَشْفَةً

پس ناگاه ملاقاتی شدم بر مصیبا که زن ابی کلیمه و سمعتم خشفت

گفت ابوبریره ر ضی الله عنه
در روایت است از ابوبریره ر ضی الله عنه
که در آمدن من بخت را
فَإِذَا أَنَا بِالْمِصْبَاءِ امْرَأَةٌ ابْنِي كُلَّمَا وَسَمِعْتُ خَشْفَةً

فَقُلْتُ مَنْ هَذَا فَقَالَ هَذَا ابْنُ لَاحِثٍ وَرَأَيْتُ قَصْرًا لِقَنَائِهِ جَارِيَةً

پس گفتن من کیست این پس گفت این بیدار است و دیدم گوشتی را که در صحنی از زن جوان است

فَقُلْتُ لِمَنْ هَذَا فَقَالُوا لِلْبَنِي الْحَطَّابِ فَأَرَدْتُ أَنْ أَدْخُلَهُ

پس نفتم مکر است این قصر که گفتند عمر بن الخطاب راست پس خواستیم که در ایام آن قصر

فَانْظُرْ إِلَيْهِ فَمَا لَكَ غَيْرَ تَكَ فَقَالَ عُمَرُ يَا بَنِي أُمِّتٍ وَأُمِّي

پس به بنیم آنرا پس پاو کردم غیرت ترا پس گفت عمرم پیر و مادر من ضلای تو باد

يَا رَسُولَ اللَّهِ أَعْلَيْكَ أَغَارٌ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ

ایسا رسول خدا آیا بر تو غیرت ہے بریم مستقن علیہ روایت سے از ابی سعید ر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - بَيْنَمَا أَنَا نَائِمٌ رَأَيْتُ

گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم در اثنا سے آنکہ من خواب گنبدہ ام

النَّاسُ يُعْرِضُونَ عَلَيْكَ وَعَلَيْهِمْ قُضِيَ مِنْهَا مَا يَبْلُغُ الشَّدِيدِ

مردم را نه عرض کرده میشوند از پیش من و حال آنکه برین مردم پیراهنهاست بعضی از سیراهنهاست

وَمِنْهَا مَا دُونَ ذَلِكَ وَعُرِضَ عَنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ وَعَلِيٍّ قَبِيضُ

بعض ازان پر ایسا چیزے سے کہ فرود تراز اسے عرض کردہ شد برین عمر بن الخطاب مال آنکہ برک و برہنی

قَالُوا فَمَا آوَيْتَ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ الَّذِينَ يُتَّفَقُونَ

که میکشند آنرا که منزه است از سوا و هیچ اولی کردی آنرا ای رسول خدا فرمود آنوقت تعبیر کردم آنرا برین مضمون

عَلَيْهِ وَعَيْنِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ

عليه ورويت است از اين عمر ر. ك گفت شنيدم من آن وقت را صلى الله عليه وسلم

يَقُولُ بَدِيًّا أَنَا نَائِمٌ أَتَيْتُ بِقَدْحٍ لَبَنٍ فَشَرِبْتُ حَتَّى أَتَى رَقِي

گفتند و فرمود که اینها را بکشید و بپزید و بخورید

الَّذِي مَخَّرَ فِي الْخَفَارِ ثُمَّ أَعْطَيْتُ فَضْلِي وَعَمَّ بِنَ الْخَطَابِ

سیراے راکے رکاید و ناخاں من کستر و ادم زیادتی خود را بہ بن الخطاب

اَقَالُوا فَاَوْْلَيْتُهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ الْعِلْمُ مُتَّقٍ عَلَيْهِ

گفتند صواب پس به تعبیر نمودی ای رسول خدا فرمود تعبیر نمودم آنرا بگویم متقین علیه و مرویست از

ابن هُرَیْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ابن هُرَیْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَقَوْلِهِ ابْنُ هُرَیْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَقُولُ بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ رَأَيْتُنِي عَلَى قَلْبٍ عَظِيمٍ

و سلم که میگفت در اثنا آنکه من در خوابم می بینم خود را بر سر عظیمی که بران

دَلَوُكَ فَانْرَعَتْ مِنْهَا مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ أَخَذَهَا ابْنُ أَبِي فَحَافٍ

دلوست پس آب کشیدم من از آن چاه آنقدر که خواسته است خداستعالی بپستر گرفت دلور البکر

فَانْرَعَ مِنْهَا ذُنُوبًا وَ ذُنُوبَيْنِ وَ فِي نَزْعِهِ ضَعْفٌ وَاللَّهُ يَبْصُرُ

پس کشید آب از آن چاه یک لویا دو دلو و کشیدم ابوبکر سستی و ناتوانی است و خدا بیامرز

لَهُ ضَعْفُهُ ثُمَّ اسْتَحَالَتْ غَرَبًا فَأَخَذَهَا ابْنُ الْخَطَّابِ فَسَكَمَ

ضعف ویرا بپستر گشت دلو غرب پس گرفت آنرا پس خطاب پس

أَسْرَعَهُ يَا مَعْ النَّاسُ يَنْزِعُ عَمْرًا حَتَّى ضَرْبُ النَّاسِ يَعْطِنُ

نزدیدم من قوی تر از مردم که میکشد آب را همچو کشیدن عمره تا آنکه زدند مردمان را و عین

وَفِي يَوْمٍ رَوَى ابْنُ عُمَرَ قَالَ ثُمَّ أَخَذَهَا ابْنُ الْخَطَّابِ مِنْ يَدِ

و در روایت ابن عمر این چنین آمده است که بپستر گرفت دلور عمر بن الخطاب از دست

أَبِي بَكْرٍ فَاسْتَحَالَتْ فِي يَدِهِ غَرَبًا فَأَقْلَمَ أَسْرَعَهُ بَقَرٍ

ابن بکر پس گشت آن دلو در دست عمر غرب پس نزدیم من بپستر برای بکر

فَرَأَيْتُهُ حَتَّى تَرَوِي النَّاسُ وَ ضَرْبُ الْعَيْنِ مُتَّقٍ عَلَيْهِ وَ

علم می تا آنکه سیراب شدند مردم و زدند بر خوروی متقین علیه و از

إِبْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ابن عمر رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَقَوْلِهِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و سلم بد رشتی خدای تعالی

له اشارت به نفع
و شتمن و منفرد بکس نیست
در زمان خلافت دود
او ۱۱۱۱ شقه اللغات
عنه علون لغات
جای نشستن
نیز آن
که سفیدان
و آب
بپستر گشت و بپستر
قطع بپستر بپستر
و بپستر بپستر بپستر
کار و بپستر بپستر
از شقه اللغات

جَلَّ الْحَقُّ عَلَى لِسَانِ عُمَرَ وَقَلْبِهِ سَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

پیدا کرده است و جاری گردانیده است بر زبان عمر حق و جاری کرده است حق را بر دل عمر خرواه ترمذی و از

عَلِيٍّ شَقَّ مَا أَنْبَعَدَ أَنْ السَّكِينَةُ تَنْطِقَ عَلَى لِسَانِ عُمَرَ

علی در نفسی روایت است گفت علی نبودیم که در سینه استعیم این را که سینه لطق میکند بر زبان عمر

سَرَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي دَلَائِلِ الْبُيُوتِ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ شَعْبَةَ النَّبِيِّ

اینکه که عمر لطق میکند بجز یکبار که در آن قلب او به بیوت در لایال البیوت و از ابن عباس فرمود است از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُمَّ ارْعَ الْأَسْلَامَ يَا بِي جَهْلٍ

صلی الله علیه وسلم آنحضرت دعا کرد و گفت خداوند از غریز و غالب گردان دین اسلام را با بوجہل

ابْنِ هِشَامٍ أَوْ بَعْثَ بِنِ الْخَطَّابِ قَاصِبِ عُمَرَ نَعْدَا عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

ابن هشام یا بعر بن الخطاب پس صبح کرد عمر پس اول روز آمد بر پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَسَدَ ثُمَّ صَلَّى فِي الْمَسْجِدِ ظَاهِرًا سَرَوَاهُ أَحْمَدُ

علیه وسلم پس اسلام آورد و پست نماز گذارد آنحضرت در مسجد آشکارا روایت کرد از احمد

وَالْتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ عُمَرُ لَوْ كُنْتُ بَكْرًا يَأْخُذُ النَّاسَ

و ترمذی و روایت است از جابر رذی الله عنه گفت جابر که گفت عمر مرا بکبرا ای بهترین مردم

بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ أَمَا أَنْتَ

بعد از پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم پس گفت ابو بکر آگاه باشی عمر درستی

إِنْ قُلْتَ ذَلِكَ فَلَقَدْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تو اگر بگویی مرا خیر اناس پس بر آینه تحقیق شنیده ام من آنحضرت را صلی الله علیه

وَسَيَقُولُ مَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ عَلَى رَجُلٍ خَيْرَ مِنْ عُمَرَ

و سنه که میگفت نه آید آفتاب بر کسی مردی که بهتر است از عمر

سَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عُمَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ

رواه ترمذی و روایت از عقیبه بن عامر عقیبه فرمود آنحضرت

بِسْمِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَوَّانَ تَعْدِي نَبِيٌّ لَكَانَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ

صلی اللہ علیہ وسلم اگرے بود بالفرض والتقدیر پس از من پیغمبر ہر آنیہ می بود عمن خطا

سَوَاءُ الزَّمِيدِي وَعَنْ بَرِيدَةَ قَالَ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

روایت کرد این حدیث را از زیدی و از بریدہ سلمی مرویست گفت سیران آمد آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَعْضِ مَغَازِيهِ فَلَمَّا انْصَرَفَ جَاءَتْهُ جَارِيَةٌ

علیہ وسلم در بعض غزوات خود پس آن هنگامیکہ برگشت آنحضرت از غزوات آمد آنحضرت را

سَوَاءُ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي كُنْتُ نَذَرْتُ أَنْ رَدُّكَ

سیاہ از حدیث بود سیاه رنگ پس گفت آن زن ای رسول خدا بد رستی من نذر کرده ام اگر باز گردانند ترا

اللَّهُ صَالِحًا أَنْ أَضْرِبَ بَيْنَ يَدَيْكَ بِالذِّتِ وَأَتَغْنِي فَقَالَ

خداے تعالیٰ از سفر سلامت گردانم پیش تو د ف را و سرود کویم

لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ كُنْتُ نَذَرْتُ وَأَضْرِبَ

از زن ت صلی اللہ علیہ وسلم مرا آن زن سیاه را اگر هستی تو نذر کرده پس بمن

وَالَا فَلَا فَجَعَلَتْ تَضْرِبُ فَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ وَهِيَ تَضْرِبُ شَمَّ

د ف را و اگر نذر کرده پس بمن پس شروع کرد آن زن کہ میزد و ف را پس درآمد ابو بکر صدیق و حال آنکہ آن زن میزد

دَخَلَ عَلَيَّ وَهِيَ تَضْرِبُ ثُمَّ دَخَلَ عُثْمَانُ وَهِيَ تَضْرِبُ شَمَّ

پس درآمد علی رضی و حال آنکہ آن زن میزد و پسر درآمد عثمان رضی و حال آنکہ آن زن میزد و پسر

دَخَلَ عُمَرُ فَأَلْقَتْ الذِّتَ تَحْتِ اسْتِهَا ثُمَّ قَعَدَتْ عَلَيْهَا

درآمد عمر پس انداخت آن زن د ف را زیر د بر خود چسبید آن زن و ف را

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الشَّيْطَانَ

پس گفت پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم بد رستی شیطان

لَجَأْتُ مِنْكَ يَا عُمَرُ إِنِّي كُنْتُ جَالِسًا وَهِيَ تَضْرِبُ فَدَخَلَ

ہر آنیہ میزد از تو ای عمر بد رستی من بودم نشسته و ای میزد و ف را پس درآمد

عمر بن خطاب
کردن بخدمت خود

أَبُو بَكْرٍ وَهِيَ تَضْرِبُ تُعَدُّ دَخَلَ عَلَى وَهِيَ تَضْرِبُ تُعَدُّ دَخَلَ عُمَانُ

ابوبکر وادون میزد پس درآمد علی وادون میزد پس درآمد عثمان

وَهِيَ تَضْرِبُ فَلَمَّا دَخَلَتْ أَنْتَ يَا عُمَرُ أَلْقَيْتَ الدُّفَّ رَوَاهُ

وادون میزد پس وفتیکه درآمدی تو ای عمر انداخت ویدون را رواه

الْزُّمَيْدِيُّ وَحَدَّثَنَا عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

الترمذی وروایت است از عایشه رضی الله عنها گفت عایشه صدیق بود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسًا فَسَمِعْنَا لَغَطًا وَصَوْتًا صَبِيانَ فَقَامَ

علیه وسلم نشست پس شنیدیم آواز های سه درسم و شنیدیم آواز نرود از این نجات

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا أَحْبَبْتُ شَيْئًا تَرَفُّفْتُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس ناگاه زنی حبشیه پای میگوید برقص

الصَّبِيَّةُ نَحْوَهَا فَقَالَ يَا عَائِشَةُ تَقَالِي فَأَنْظِرِي فَجِئْتُ

سیرت در آنکه کردکان گرداویند پس گفت آنحضرت ای عایشه بیا پس به بین و تماشا کن پس آمدم

فَوَضَعْتُ يَدَيَّ عَلَى مَنْكِبِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

من پس نهادم هر دو لمحه خود را بر دوش پیغمبر خدا صلی الله علیه و

فَجَعَلْتُ أَنْظُرُ إِلَيْهَا مَا بَيْنَ الْمَنْكِبِ إِلَى رَأْسِهِ فَقَالَ

پس بر شتم من که نظر میکنم لبوی حبشیه میان دوش آنحضرت تا سر وی پس گفت

إِذَا مَا شِئْتُ أَمَا شِئْتُ فَجَعَلْتُ أَقُولُ لَا أَنْظُرُ مَا نَزَلْتِي

آنحضرت مرا آیا سیر شده آیا سیر شده ازین تماشا پس چشم من که میگویم سیر شده ام تا به همین مرتبه خود

عِنْدَهُ إِذْ طَلَعَتْ عَمْرُ قَارُ فَقَصَّ النَّاسُ عَنْهَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

نزد آن من در محبت ناگاه بیدار شد عمر پس متفرق و پریشان شدند مردم از آن زن از بهیست عمر پس

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي لَا أَنْظُرُ إِلَى شَيْءٍ طَائِفٍ

صلی الله علیه و بر شتم من نگاه میکنم لبوی شیطانان

کرد این حدیث را از تفسیر
الشارحین

الْحَيْنِ وَالْأَلْسِ قَدْ فَرَّوْا مِنْ عُمَرَ قَالَتْ فَرَجَعْتُ سِرًّا أَلَا لَتَرَمِينَ

پرسه داد می که حقیرم که محنت از عمر فرگفت عایشه صدیق پس باز گشتم و گذار ختم دیدن

وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ فَضَّلَ النَّاسُ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ

و از ابن مسعود رضی مرویست گفت گفت ابن مسعود تفضیل داده شد مردم را عمر بن الخطاب

يَا ذِي بَيْتِ الْأُسَارَى يَوْمَ بَدْرٍ أَمَرَ بِقَتْلِهِمْ فَأَنْزَلَ

بچهار چیز که بدکر اسیران روز بدر که امر کرد عمر به قتل ایشان پس فرستاد

اللَّهُ تَعَالَى كَوْلَا كِتَابٍ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ لَكُمْ فِيمَا آخَذْتُمْ

خدا تعالی این کتاب را و تمام قضیه این مذکور است و تفسیر این آیت در سوره انفال

عَلَا أَبْ عَظِيمٍ وَبِذِكْرِهَا الْحِجَابِ أَمَرَ لِنِسَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى

دوم بدگر کردن عمر حجاب را امر کرد زنان پیغمبر را صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُحْجَبْنَ فَقَالَتْ كَهْ زَيْنَبُ وَإِنَّكَ عَلَيْنَا

علیه و سلم که حجاب کنی و در پرده باشید پس گفت عمر از زینب بت حجبش که یکی از ازواج

يَا ابْنَ الْخَطَّابِ وَالْوَحْيُ يَنْزِلُ فِي بُيُوتِنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى

ای پسر خطاب و حال آمده و می فرود آید در خانه های ما پس فرستاد خدا تعالی

وَأَدَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسَلُّوهُنَّ مِنْ وَرَائِ حِجَابٍ وَ

و چون طلب کنید شما ای مسلمانان از این زنان متاعی را پس طلب کنید از پس پرده

بِكَعْفَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا هُوَ آيِدُ الْإِسْلَامِ

سوم بدعای آنحضرت صلوات الله علیه و سلم که خداوند قوی گردان دین اسلام

يُحْمِلُ وَبِكَرَامِهِ لِي أَبِي كُرَّكَانَ أَوَّلَ نَاسٍ بَايَعَهُ رَأَوَاهُ أَحْمَدُ

باسلم عمر و چهارم فضل داده شد عمر به رای و کرد در بیعت ابی کرره و عمر نخستین دمان که بیعت کردند او را و احمد

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از ابوسعید از رسول الله صلوات الله علیه

نسخه از تفسیر
الشارحین

از تفسیر
الشارحین

وَسَلَّمَ ذَاكَ الْوَجْهَ أَسْرَ كُهُ أُمْتِي دَرَجَةً فِي الْجَنَّةِ وَتَالَ

و سلم آن مرد بلندترین است من است از روی مرتبه در بهشت بطریق ابهام فرمود گفت

أَبُو سَعِيدٍ وَاللَّهِ مَا لَنَا نَرَى ذَاكَ الرَّجُلَ لَا عَمْرَبْنَ الْخَطَاةِ

ابو سعید بخدا سوگند بنودیم مگر گمان بریم آن مرد را که کیست مگر عمر از جهت آنچه میدیدیم در راه

حَتَّى مَضَى لِسَبِيلِهِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَسْلَمَ رَضِيَ قَالَ

تا آنکه گذشت عمر بر راه خود گمانیت هست از موت رواه ابن ماجه قد روایت است از اسلم رضی عنہ گفت

سَأَلَنِي ابْنُ مَسْعُودٍ عَنْ شَيْءٍ لَعَنِي عُمَرُ فَخَبَّرْتُهُ فَقَالَ

سوال کردم و ابن عمر از لعنی احوال عمر پس خبر دادم من او را پس گفت

مَا رَأَيْتُ أَحَدًا قَطُّ يُعَذِّبُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اسلم در بیان آن ندیدم هیچ کس را هرگز بعد از پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

فِي حَيَاتِهِ قَبْلَ أَنْ أَجِدَ وَأَجُودَ حَتَّى أَتَاهُ مِنْ عُمَرَ

از آن هنگام که وفات یافت آنحضرت که وی باشد بگو شش تر و نیک تر از عمر در اعمال خیر تا آنکه بنهایت رسید

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ رُسْتَمٍ قَالَ حَدَّثَنَا

رواه البخاری و روایت است از ابراهیم بن رستم گفت حدیث کرد

يَعْقُوبُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْقُمِّيُّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي الْمَغِيرَةِ عَنْ

ما را یعقوب بن عبد الله القمی از جعفر بن ابی المغیره از

سَعِيدِ بْنِ جَبْرِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ جَبْرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ

سعید بن جبیر از انس بن مالک گفت آنس که جبر بن عبد الله از

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ اقْرَأْ عُمَرَ السَّلَامَ وَاعْلِمْنَاهُ

صلی الله علیه و سلم پس گفت جبر بن انس حضرت را بخوان بر عمر سلام و معلوم گردان

أَنْ غَضِبَ عُمَرُ وَرَضَاهُ عَدْلًا عَدْلًا قَالَ عَدْلًا هَذَا الْحَدِيثُ

غضب می عزت و غیرت است و رضا مندی و می عدل است گفت سند این حدیث

خیر المواعظ جلد ثانی

خیر المواعظ جلد ثانی

لَمْ يُؤْصِلْهُ عَنْ يَعْقُوبَ غَيْرَ ابْنِ رُسْتَخْوٍ وَرَوَاهُ

نرسائی نقیوب را و موصول نگردانید سوائے ابراهیم بن رستم و روایت دانیجی

جَمَاعَةٌ عَنْ يَعْقُوبَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سَعِيدٍ بْنِ جَبْرِ مَوْسَا

جماعتی از یعقوب و او از جعفر و او از سعید بن جبیر بطریق ارسال

جَمْعُ الْجَوَامِعِ وَعَنْ الْأَسْوَدِ بْنِ سَرِيعٍ قَدِمْتُ عَلَى نَبِيِّ اللَّهِ

از جمع الجوامع و روایت است از اسود بن سریع گفت آمدم و قدم کردم بر آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ إِنِّي قَدْ قُلْتُ

صلی الله علیه و سلم پس گفتم ای پیغمبر خدا بدرستی که من گفته‌ام

شِعْرًا أَتَنَبَّيْتُ فِيهِ عَلَى اللَّهِ وَمَكَدُ حُتَيْبٍ قَالَ أَمَّا أَتَنَبَّيْتُ

شعر را که تعریف و ثنا کرده‌ام درو بر خدا و مدح کرده‌ام ترا فرمود اما آنچه که ثنا

عَلَى اللَّهِ فَهَاتِهِ وَمَا مَكَدُ حُتَيْبٍ بِهِ فَدَعَا عَنْهُ فَجَعَلْتُ أَنْ أَسْأَلَهُ

خدا بگو که درو پس بیار و بخوان و آنچه مدح کرده‌ام بر آن پس بگذار آنرا پس شروع کردم خواندن

فَدَخَلَ رَجُلٌ طَوَالَ أَقْتِي فَقَالَ أَمْسِكْ فَلَمَّا خَرَجَ قَالَ

آنرا پس داخل شد و آمد مردی بزرگ پس گفت ایست ایست فلما خرج و آنرا پس

فَجَعَلْتُ أَسْأَلُهُ فَلَمْ أَلْبَسْ أَنْ عَادَ فَقَالَ لِي أَمْسِكْ فَتَسَاءَلَا

پس شروع کردم خواندن آنرا پس رنگ نکردم که باز آمد آن مرد پس فرمود آنحضرت مرا که بخوان پس چون

خَرَجَ قَالَ هَاتِ قُلْتُ مَنْ هَذَا يَا نَبِيَّ اللَّهِ الَّذِي دَخَلَ

بدر رفت گفت آنحضرت بیار خود بخوان گفتم من کیست این مرد ای رسول خدا که در آمد و

قُلْتُ أَمْسِكْ فَإِذَا خَرَجَ قُلْتُ هَاتِ قَالَ هَذَا عَمْرُو

من فرمود که بخوان پس هنگامیکه بیرون رفت فرمودی بخوان فرمود آنرا که این مرد

ابْنُ الْخَزَّائِي بِكُنْيَةٍ مِنَ الْبَاطِلِ فِي شَيْءٍ طَبَّ عَنْ الْأَسْوَدِ بْنِ سَرِيعٍ

این خطاب است ایست از باطل کسیچیز

مَنْ ذَاكَ ابْنِ أَبِي بَرْوَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

در منقبت های حضرت ابی بکر صدیق و حضرت عمر فاروق رضی الله تعالی عنهما

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بَيْنَمَا

روایت است از ابو هریره رضی الله عنہ از آنحضرت صلی الله علیه وسلم گفت ابو هریره در آنجا

رَجُلٌ لَيْسَ بِوَقْتِ بَقَرَةٍ إِذَا عَيِي فَرَكِبَهَا فَقَالَتْ إِنَّا لَمُ نَخْلُوتُ

آنکه مردی میراند گاوی را ناگاه ماند و شد آن مرد پس سه ارشد آمدن آن بقره را پس گفت آن بقره

لَهَذَا إِنَّمَا خُلِقْنَا لِحِرَاثَةِ الْأَرْضِ فَقَالَ النَّاسُ سُبْحَانَ اللَّهِ

برای این یعنی سوار پیدا نشده ایم مگر برای کشتن کرم زمین پس تعجب کردند مردم و گفتند یاکی خدا

بَقَرَةٌ تَكَلِّمُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِنْ

که گاوی سخن میگوید پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس بد رستی من

أَوْ مِنْ يَدِ آتَا وَأَبُو تَكْرٍ وَعُمَرُ وَمَا تَشْرَوْ قَالَ بَيْنَمَا رَجُلٌ

ایمان می آید با من که حق است و ایمان می آید ابو تکر و عمر و بنو ذابو و عمر آنجا و گفت ابو هریره در آنجا آنکه

فِي غَنَمِهِ كُهُ إِذَا عَدَّ الذُّبُوبَ عَلَى شَتَاةٍ مِنْهَا فَأَخَذَهَا

در گوسفندان که مرد او بود ناگاه در آمد گرگ بر گوسفند های از گوسفندان پس گرفت آن گرگ

فَادْرَأَهَا صَاحِبُهَا فَاسْتَنْقَذَهَا فَقَالَ لَهُ الذُّبُوبُ فَمَنْ لَهَا

پس در آن روز آن نو سپید بود پس را کرد گوسفند را پس گفت مرد آن در اگر گرگ پس است

يَوْمَ السَّبْعِ يَوْمَ لَا رَاعِيَ لَهَا غَيْرِي فَقَالَ النَّاسُ سُبْحَانَ اللَّهِ

روز که نیست چراغنده مر آن را جز من و گفتند مردم از آن سبحان الله

ذُبُوبٌ فَقَالَ أَوْ مِنْ يَدِ آتَا وَأَبُو تَكْرٍ وَعُمَرُ وَمَا تَشْرَوْ

گرگ را می کند پس فرمود آنحضرت که ایما او دم با من ابو و عمر و حال آنکه آن مرد بنو ذابو آنجا

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ إِنِّي لَكَا وَاقِفٌ فِي قَوْمٍ

متفق علیه و از ابن عباس روایت که گفت ابن عباس بد رستی من بر این استاده بودم

در منقبت های حضرت ابی بکر صدیق و حضرت عمر فاروق رضی الله تعالی عنهما

ایمان می آید با من که حق است و ایمان می آید ابو تکر و عمر و بنو ذابو و عمر آنجا و گفت ابو هریره در آنجا آنکه

ساعت آن گوسفند را

نگاه بان این گوسفند را

در منقبت های حضرت ابی بکر صدیق و حضرت عمر فاروق رضی الله تعالی عنهما

از این قوم
از پس من عاف است

قَدْ عَوَّاهُ اللَّهُ لِعَمْرٍو قَدْ وَضِعَ عَلَى سَكْرَتِهِ إِذَا رَجُلٌ مِنْ مَخْلَفِي

وفات عمر پس عای خیر زدند آن گروه بر او و تحقیق نهاده شده بود عمر بر تخت و برای غسل بعد از شوناگاه مرد

قَدْ وَضِعَ مِرْفَقَهُ عَلَى مَنْزِلِي يَقُولُ بِرَحْمَتِكَ اللَّهُ إِلَهِي

در حالیکه تحقیق نهاده آن رخ خود را بر دوشش من میگوید آن مرد رحمت کند ترا خداوند تعالی خطای آن

رَجُوءَ أَنْ يَجْعَلَكَ اللَّهُ مَعَ صَاحِبَيْكَ لَا يَكُنْ كَثِيرًا

بدرستی من بر آینه امید میدارم که بگرداند ترا خداوند تعالی با دو یار تو یعنی آنحضرت و ابوبکر زیرا که من بسیار بودم

مَا كُنْتُ أَسْمَعُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

که من شنیدم پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم را که میگفت

كُنْتُ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَفَعَلْتُ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَأَنْطَلَقْتُ

بودم من و ابوبکر و عمر و کردم من و ابوبکر و عمر و روان شدم من

وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَدَخَلْتُ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَخَرَجْتُ وَأَبُو بَكْرٍ

و ابوبکر و عمر و در آمدم من و ابوبکر و عمر و بیرون آمدم من و ابوبکر

وَعُمَرُ فَالْتَقَيْتُ فَإِذَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَلَيْهِ

و عمر پس باز تکرار می نمودم من پس ناگاه آن مرد علی مرتضی است رضی الله عنه متفق علیه

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخَدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از ابی سعید خدری رضی الله عنه که آنحضرت صلی الله علیه و سلم

قَالَ إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ لَيَتَرَاوُنَ أَهْلَ عِلِّيِّينَ كَمَا تَرَوْنَ

نمودند که بهشتیان می بینند اهل علیین را چنانکه من ببینید شما

الْكُوكَبُ الدُّرِّيُّ فِي أَفْقِ السَّمَاءِ وَأَنَّ أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرُ

ستاره درخشان را در کرانه آسمان و بدرستی ابوبکر و عمر

مِنْهُمْ وَالْعَمَّا سَرَّاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَرَأَى مَحْوَةً

از ایشانند یعنی اهل علیین نهایت رسیده اند در فضل و ثروت رواه فی شرح السنه و روایت کرد مانند او

شماله وهو اخذ بايديهما فقال هكذا اُنْبِعثُ يومَ القيامة

چپ و دی و آنحضرت گیرنده بود دستهای ایشانرا پس گفت آنحضرت همچنین برانچه پیشوایم روز قیامت

سأواه الترمذي وعنه عبد الله بن حنطب أن النبي

رواه ترمذی سے و از عبد الله بن حنطب روایت است که آنحضرت

صلى الله عليه وسلم رأى أبا بكر وعمر فقال هذان السَّمْعُ

صلی الله علیه و سلم دید ابو بکر و عمر را پس گفت آنحضرت این دو منبر و بلندای

والصخر رأاه الترمذي مُرسلاً وعنه أبي سعيد الخدري

و عینای یعنی ایشان میان کلمان بنیای بهوش و چشم اند نسبت بسیار اعضا در شرف روایت کردند از رسول الله

قال قال النبي صلى الله عليه وسلم ما من نبي إلا وله

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم نیست هیچ پیغمبر که مگر آنکه او را

رَئِيْرَانِ مِنَ أَهْلِ السَّمَاءِ وَرَئِيْرَانِ مِنَ أَهْلِ الْأَرْضِ فَأَمَّا وَرَئِيْرَانِ مِنَ أَهْلِ السَّمَاءِ

دو وزیر است از فرشتگان آسمان که اعانت میکنند و دو وزیر است از اهل زمین از یاران او که خدمت و نصرت او

فَجَبْرِئِيلُ وَمِيكَائِيلُ وَأَمَّا وَرَئِيْرَانِ مِنَ أَهْلِ الْأَرْضِ فَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ سَأَاهُ الترمذي وعنه

جبرئیل و میکائیل است و اما دو وزیر از اهل زمین پس ابو بکر و عمر است روایت کردند از رسول الله

أَبِي تَكْرَةً مَرَّانَ رَجُلًا قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از ابو بکر که مرده گفت مر پیغمبر خدا را صلی الله علیه و سلم

رَأَيْتُكَ كَأَنَّ طَيْرًا نَزَلَ مِنَ السَّمَاءِ فَوُزِنَتْ أَنْتَ وَأَبُو بَكْرٍ

دیدم یعنی در خواب گویا که تر از وی فرود آمده است از آسمان پس بر کشیده شده تو و ابو بکر

فَسَوَّيْتَهُمَا أَنْتَ وَفُوزَانِ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ كَرْدَ أَبُو بَكْرٍ وَفُوزَانِ

پس چرب آمد که و غالب شده که تو و بر کشیده شده ابو بکر و عمر پس چرب آمده ابو بکر و بر کشیده

عُمَرُ وَعُثْمَانُ مَرَّحَ عُمَرُ ثُمَّ رَفَعَ الْمِيزَانَ فَاسْتَوَتْ لَهُمَا رَسُولُ اللَّهِ

عمر و عثمان پس چرب آمد عمر بستر برداشته شد تر از او پس نه و همین شد آنحضرت

این پیغمبر خدا را روایت است
از ابو بکر و عمر و عثمان

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمْ بَعْنِي فِسَاءَهُ ذَالِكْ فَقَالَ خِلَافَةُ نُبُوَّةٍ

صلی اللہ علیہ وسلم از حیث این رویا که آن مرد در خواب که راوی آنه میگرد پس مخزون داند و همین گردانید

تَحْمِيُونِي اللَّهُ الْمُلْكُ مِنْ يَتَبَاءُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَ

بستر می دهد خدای تعالی ملک را بر او می بخشد و راه نریزد و ابو داود و روایت است از

ابن مسعود رضي الله عن النبي صلى الله عليه وسلم قال يا ابا عبد الله

عبد العزیز بن مسعود رضی اللہ عنہما کہ آنحضرت ﷺ صلی اللہ علیہ وسلم خبردار با مصحاب کہ پیدا شدہ اور

رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَاطَّلَعَ أَبُو بَكْرٍ ثُمَّ قَالَ بَطِّلِعْ عَلَيْكُمْ رَحْلٌ مِنْ أَهْلِ

سرمدی اناہل بہشت سرمدی ابوکریست فرمود آنحضرت مگر کہ پیدا میشود بر شامدے اناہل

الحِجَّةَ فَأُطْلِعَ عَنْهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ بَنَاءُ اسْمِهِ

جنت پس پیدا شد عمر رواه نزد من و روایت است از عائشه گفت عائشه انما انکه مسأله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَجْرِي فَوَلَّيْتَهُ ضَاحِكًا إِذْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ يَكُونُ

صلی اللہ علیہ وسلم در کنار من بود در شب روشن ناگاه گفتم من ای سول خدا آیا میباشد

لَا أَحَدٍ مِنَ الْحَسَنَاتِ عَدَدُ نَجْوَى السَّمَاءِ قَالَ نَعَمْ عَمْرٍو قُلْتُ

مرکبے را ادا نیکو بھائے

فَأَنْ حَسَنَاتُ أَبِي بَكْرٍ قَالَ إِنَّمَا جَمِيعُ حَسَنَاتِ مُحَمَّدٍ كَحَسَنَةِ

کجا اند که بهای و کمالی که در این راه به دست می آید، به آن گفتم نیست، در سبک است و در راه است.

وَأَجِدُكُمْ مِنْ حَسَنَاتِ أَبِي تَكْبَرُ رَأَاهُ سَارِيحُ وَ

از حسنات اے بکر یعنی حسنات ابو بکر از ان ہم بیشتر اندر واد رزین و روایت سے از کتابت

الْبَيْهَقِيُّ عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بنات از انس رو گفت انس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

وَزِيْرًا مِّنْ اَهْلِ السُّبْحِ وَنُصِيْحًا مِّنْ اَهْلِ الْوَيْلِ وَوَزِيْرًا مِّنْ اَهْلِ السُّبْحِ وَنُصِيْحًا مِّنْ اَهْلِ الْوَيْلِ

دو وزیر من ازا بل کسان جبرئیل و میکائیل اند و دو وزیر من

مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ أَبُو بَرْزَةَ وَوَعَدَ جَمْعُ الْجَوَامِعِ

از اهل زمین ابو بکر وعده از جمع الجوامع

مَنَاقِبَ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ

مناقب حضرت عثمان بن عفان رضی اللہ تعالیٰ عنہ

عَنْ كَلْبَةَ بِنْتِ عُبَيْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

از کلمہ بن عبید اللہ روایت است گفت طلحہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ لِكُلِّ نَبِيٍّ رَافِقٌ وَرَافِقِي بَعْثِي فِي الْجَنَّةِ عُثْمَانُ رَوَاهُ

وسلم مہر پیغمبر را ہمراہ و ہمارا ہست و رافیق من یعنی در بہشت عثمانست و قول کو فی الجنۃ

الْثِّرْمِذِيُّ وَرَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَ عَنْ

ترمذی و ابن ماجہ و ابویہریرہ و روایت است از

عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ مَجَاءَ عُثْمَانَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

عبدالرحمن بن سمرہ گفت آمد عثمان بسوی آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ بِالْفِدْيَانِ كَمَا حِينَ جَهَزَ جَيْشَ الْعُسَيْرَةِ فَتَشْرَهَا فِي حُجْرَةٍ فَرَأَيْتُ

وسلم بہ فدیہ آورد و ہزار دینار دینار دینار استین جمع ہنگامیکہ ساختہ کردہ آنحضرت با سبائے جنس عتہ را پسین کردہ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْلِبُهَا فِي حُجْرَةٍ وَيَقُولُ مَا ضَرَّ عُثْمَانَ مَا عَمِلَ بَعْدَ الْيَوْمِ مَثَرٍ رَوَاهُ

صلی اللہ علیہ وسلم اگر مگر دینار آرد و کنار خود و میگفت زبان نمیکند عثمان را ہر تلخی کہ کند و ہر تقصیر کہ رود

أَخَذَ وَ عَنْ أَبِي رَافَةَ قَالَ كَمَا أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

رواہ احمد و روایت است از اسد کہ گفت اسد ہنگامیکہ کہ رسول خدا صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ بِبَيْعَةِ الرِّضْوَانِ كَانَ عُثْمَانُ رَسُولَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وسلم صحابہ را بہ بیعت رضوان بود عثمان رسول و قاصد آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ إِلَى مَلَّةٍ فَبَايَعَهُ النَّاسُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وسلم بسوی اہل مکہ بیعت کرد و مردمان پس گفت پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ

از علم بن عبید اللہ روایت است گفت طلحہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم مہر پیغمبر را ہمراہ و ہمارا ہست و رافیق من یعنی در بہشت عثمانست و قول کو فی الجنۃ الترمذی و ابن ماجہ و ابویہریرہ و روایت است از عبدالرحمن بن سمرہ گفت آمد عثمان بسوی آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بہ فدیہ آورد و ہزار دینار دینار دینار استین جمع ہنگامیکہ ساختہ کردہ آنحضرت با سبائے جنس عتہ را پسین کردہ صلی اللہ علیہ وسلم اگر مگر دینار آرد و کنار خود و میگفت زبان نمیکند عثمان را ہر تلخی کہ کند و ہر تقصیر کہ رود رواہ احمد و روایت است از اسد کہ گفت اسد ہنگامیکہ کہ رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم صحابہ را بہ بیعت رضوان بود عثمان رسول و قاصد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بسوی اہل مکہ بیعت کرد و مردمان پس گفت پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

وَسَلَّمَ إِنَّ عُمَانَ فِي حَاجَةِ اللَّهِ وَحَاجَةِ رَسُولِهِ فَضَرَبَ

و سلم بدستی که عثمان در کار خدا و کار رسول اوست پس زد آنقدر

بِأُحْدَى يَدَيْهِ عَلَى الْأُخْرَى فَكَانَتْ يَدُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

یک دست خود را بر دست دیگر خود یعنی دست خود را نایب ست عثمان گردانید و از جانب عثمان زد

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعُمَانَ خَيْرًا مِنْ أَيْدِيهِمْ لَا تُفْسِدُ مَعْرَاةَ التَّوَلَّى

علیه و سلم بر عثمان را بهتر است از دستهای صحابه مرخود عثمان را روا و ترند

وَعَنْ ثَمَامَةَ بْنِ حَزْنٍ الْقُشَيْرِيِّ قَالَ شَهِدْتُ الدَّارَ

در روایت است از ثمامه بن حزن قشیری قال شهادت داشتم در

حِينَ أَشْرَفَ عَلَيْهِمْ عُمَانُ فَقَالَ أُنْشِدُكُمْ اللَّهَ وَالْإِسْلَامَ

هنگامیکه اشرف کرد عثمان بر این قوم پس گفت عثمان ذکر میکنم و یاد میدهم شما را خدا و اسلام را

هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدِمَ الْمَدِينَةَ

آیا میدانید شما که آنحضرت صلی الله علیه و سلم قدم آورد بدین

وَلَيْسَ بِهَا مَاءٌ لِيَسْتَعِذُّ بِغَيْرِ بَيْرُومَةٍ فَقَالَ مَنْ يَشْتَرِي

و نبود بدین آب که شیرین درشته شود و حزاب چاه روم که الان بیرون است گفت

بَيْرُومَةٍ مَتَى يَحْمِلُ دَلْوَهُ مَعَ دَلْوِ الْمُسْلِمِينَ يَخِيرُ لَهُ مِنْهَا فَوَالْبُخْتِ

بیر روم را و بگرداند دلو خود را با دلوهای مسلمانان یعنی دفع گرداند در بدل نیک توانی مراد

فَأَشْتَرِيَتْهَا مِنْ صُلَيْبٍ مَالِي فَأَذِنْتُ الْيَوْمَ تَمْتَعُوا نَبِيَّ آتٍ

پس خریدم من بیر روم را از صلیب مال خود و خالص از سر باید خود پس شما امروز می کنید مل

أَشْرَبَ مِنْهَا حَتَّى أَشْرَبَ مِنْ مَاءِ الْخَيْسِ فَقَالُوا اللَّهُمَّ نَعَمْ

نوشیدن من از آن چاه تا آنکه می نوشتم از آب دریا یعنی آب شربت نوشید آن مردم آری اللهم بآ

فَقَالَ أُنْشِدُكُمْ اللَّهَ وَالْإِسْلَامَ هَذَا أَنَّهُ الْمَسْجِدَ ضَافٍ

تاکید است بر گفت عثمان سوال میکنم بچ خدا و دین اسلام آیا میدانید که مسجد تنگ آمد

و سلم بدستی که عثمان در کار خدا و کار رسول اوست پس زد آنقدر

آیا میدانید شما که آنحضرت صلی الله علیه و سلم قدم آورد بدین

بیر روم را و بگرداند دلو خود را با دلوهای مسلمانان یعنی دفع گرداند در بدل نیک توانی مراد

بِأَهْلِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ يَشَاتِرِي يَ

بر اہل خود پس گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کیست کہ بخود

بَقْعَةَ الْفُلَانِ فَيَزِيدُهَا فِي الْمَسْجِدِ خَيْرُكَ مِنْهَا فِي الْحُجَّةِ

جلے اولاد فلان را پس بفرماید آن بقعه را در مسجد تبدیل کنی که در آن مشتمل بر ابا شد بهتر از آن بقعه

وَأَشْرِكُوا مِنْ صُلْبِ مَا لِي فَاَنْتُمْ الْيَوْمَ تَتَمَنَّوْنَ نِيَّ اَبِ اصْلَحْ

پس خریدم آن ثقیف را از اصل مال خود پس شما امروز منع میکنید مرا از اینکه بگذارم

فِيهَا رُكْعَتَيْنِ فَقَالُوا ۖ اللَّهُمَّ نَفَحْهُ قَالَ أَسْتَشْكُرُ اللَّهَ وَالْإِسْلَامَ

در آن بقعه دو رکعت کیس گفتند آن مردم خداوند آری مده نمر یعنی تصدق عثمان کردند گفت عثمان

هَلْ تَعْلَمُونَ أَنِّي جَعَلْتُ جَلِيصَ الْمَسْرُومِ مِنْ مَّالِي قَالُوا اللَّهُمَّ

۳ یا میداند شما که من بچه‌گردم حبش عسرت را از مال خود گفتند آن مردم با هم خدا

نَعَمْ قَالَ أُنْشِدْ لِمُ اللَّهِ وَالْأَسْلَامِ هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

رای ترک آری گفت عثمان سوال میکنم خدا و بحق اسلام آیا میداند که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ عَلَيْهِ ثِيَابُكَ وَمَعَهُ أَبُو نَكْرٍ وَعُمَرُ

صلی اللہ علیہ وسلم استاذہ لدوسرہ کومکہ ویا حضرت ابوبکر و عمر

وَأَنفَقْتُ كَالْحَمَاجِ حَتَّى تَسَاقَطَتْ حِجَابَةُ الْخَضِيفِ فَرُكْنَا

ومن نذا استاد دودوم پس خندان کوه تا آنکه افاد سنگهاے دسی به پایان پس زد

بِرَجُلِهِ قَالَ سَكُنْ تَبْدُرُ فَإِنَّمَا أَعْلَمُكَ نَبِيًّا وَصِدِّيقًا وَشَهِيدًا

آنحضرت کوه را بپا مبارک خود گفت آنحضرت آرام گیر ای تپه زرا که نیست سرتو مگر پیغمبر و صدیق که انوار

قَالُوا اللَّهُمَّ نَعُوْكَ قَالَ اللَّهُ اكْبِرْ شَهِدُوا وَ اَوْ رَبِّ الْكُفَّةِ اِنِّى

ففتند آن مردم خداوند آری میبخشن است گفت عثمان ایضا که گویا، دوانند و سوگند - بروردگار عیبه که من

شہدک ثلاثاً رواہ الزمذمی والنسائی والدارقطنی

شہید و مبارک را تعجب کہ از آقا کردن ایشان بر صدف و نور چرا بر ملا کہ ہے و این

وَعَنْ مُرَّةَ بْنِ كَعْبٍ قَالَ سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روايت است از مره بن كعب كه گفت شنيدم من از آنحضرت صلي الله عليه

وَسَلَّمَ وَذَكَرَ الْفِتْنَةَ فَقَرَّ بِهَا قَوْمًا رَجُلٌ مَقْتَعٌ فِي تَوْبٍ فَقَالَ

و سلم و حال آنكه ذكر كرد آنحضرت فتنه را پس نزد يك گروه از آنحضرت فتنه را بگفت كه نزد ايشان

هَذَا يَوْمٌ مَعْدِنٌ عَلَى الْهَدَى فَقَمِيتُ إِلَيْهِ فَإِذَا هُوَ عُمَانُ بْنُ

اين مرد درين روز كه فتنه واقع خواهد شد بر راه رستخوايد بود ميگويد پس برخاستم من بسوي او رفتم و او عثماني

عَمَّانَ قَالَ فَأَقْبَلْتُ عَلَيْهِ بِوَجْهِهِ فَقُلْتُ هَذَا قَالَ نَعَمْ رَوَاهُ

عمان بود كه گفت مره پس اقبال آوردم بر او با آنحضرت بود چه عثمان يعني نمودم آنحضرت را و عثمان را پس گفت

الْزُّمَيْدِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

ترمذی و ابن ماجه و روايت است از عايشه رضي الله عنها كه آنحضرت صلي الله عليه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا عُمَانُ إِنَّهُ لَعَلَّ اللَّهَ يَقْبِضُكَ قَبِيضًا

عليه و سلم فرمود اي عثمان بدست خداي اوست كه شايد خداي تعالي مي بوساند ترا بر آييني

أَرَادُوكَ عَلَى خَلْعِهِ فَلَا تَخْلَعْهُ لَهُمْ رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ

بخواهند و جبر كنند مردم بر برون نشدن آن جامه پس برون كنش و مغول كن خود را از بهر نشان راه

وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ

و ابن ماجه و روايت است از ابن عمر رضي الله عنهما كه گفت اين عمر ذكر كرد و بنابر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِتْنَةً فَقَالَ يُقْتَلُ هَذَا فِيهَا مَظْلُومٌ

صلي الله عليه و سلم فتنه را پس گفت آنحضرت فتنه ميشود اين در آن بظلم گفت

لِعُمَّانَ رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ أَبِي سَهْلَةَ مَوْلَى عُمَانَ رَضِيَ

اين را بر عثمان رواه الترمذی و روايت است از ابو سهل كه از او كه عثمان است رضي

قَالَ جَعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُسِيرُ إِلَى عُمَانَ وَكَوْنُ

گفت شروع كرد آنحضرت صلي الله عليه و سلم كه سرگشته ميشود و اسير ميشود چيز بسوي عثمان

پس از ايشان كه نزد ايشان

اين مرد درين روز كه فتنه واقع خواهد شد بر راه رستخوايد بود ميگويد پس برخاستم من بسوي او رفتم و او عثماني

عبارت از خلافت است

بدي

و روايت

عُثْمَانُ يَتَغَيَّرُ فَلَمَّا كَانَ يَوْمَ الدَّارِ قُلْنَا لَا تُقَارِنُ قَالَ لَا

عثمان تغیر میشد پس چون شد روز داری مراد بداری که عثمان در دو محضر شهید شد نصیحت ما یا جنید بکنیم گفت

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَهْدَ إِلَى أَمْرٍ فَإِنَّا

حکم نمیدیم بکنند زیرا که آنحضرت صلی الله علیه و سلم پیمان نموده است و وصیت کرده است ما

صَادِقُ نَفْسِي عَلَيْهِ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَمَّا أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ

بصیر و تحمل پس من صیر کننده ام بران عهد پیمانی از انس مرویست هنگامیکه امر کرد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِبَيْعَةِ الرِّضْوَانِ كَانَ عُثْمَانُ بِنْتُ

صلی الله علیه و سلم صحابه را بلفظ قبول نیز آمد و یعنی امر کرد و بیعت بیعت بود

عَفَّانَ بَعَثَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى أَهْلِ مَكَّةَ

این عفان که فرستاده بود آنحضرت صلی الله علیه و سلم اورا السبک اهل مکه

فَبَايَعَ النَّاسَ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ

پس مبايعت کرد آنحضرت مردم را و فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم خداوند

إِنَّ عُثْمَانَ فِي حَاجَةِ اللَّهِ وَحَاجَةِ رَسُولِهِ نَضَرْتُ بِأَحَدٍ

بدستیک عثمان کافدا و در کار رسول اوست پس زدا آنحضرت بیک

يَدَيْهِ عَلَى الْأُخْرَى وَكَانَتْ يَدُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

دست خود را بر دست دیگر خود یعنی دست خود را بیک دست عثمان گردا بد و از جانب عثمان بیک دست

وَسَلَّمَ سَعْيِي لِعُثْمَانَ خَيْرًا مِنْ أَنْ يَهْجُرَ لَا نَفْسِي وَحَرِّ جَمْعٍ

و سلم یعنی مرا عثمان را بهتر از دستهای صحابه مرا خود نشان از این فصاحت خاصست مرا عثمان را

الْجَوَامِعُ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و انس مرویست که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

وَسَلَّمَ أَدْخَلْتُ الْجَنَّةَ فَنَأَوِ كُنِّي جِبْرِئِيلُ تَفَاحَةً فَأَنْفَلَقَتْ

و سلم داخل کرده و آورده شدم من بهشت را پس داد مرا جبرئیل یک سیب پس بشکفت

عُثْمَانُ

دست آنحضرت صلی الله علیه و سلم

فِي يَدِي فَخَرَجْتُ مِنْهَا جَارِيَةً كَانَتْ أَشْفَارَ عَيْنَيْهَا مَقَادِيرُ السَّوَادِ

من و شوق شد پس بیرون آمد از آن یک زن نو جوان که گویا یک های چشمه و مانند یک های منم

فَقُلْتُ لَهَا لِمَنْ أَنْتِ قَالَتْ أَنَا لِلْمَقْتُولِ بَعْدَكَ وَطَلْعًا عُثْمَانَ بْنَ

پس گفت من مرا را برای چیستی تو گفت که من برای آن کسی که مرا کشته شود و بعد از تو بظلمه عثمان یق

عَفَانَا كَرَجْمَةِ الْجَوَامِعِ وَعَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ قَالَ

عفان است و روایت است از اسامه بن زید رفته گفت اسامه

بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى مَنْزِلِ عُثْمَانَ

که فرستادم آنحضرت صلوات الله علیه و سلم بمسوی خانه عثمان رضی

بصُحْفَةٍ فِيهَا لَحْمٌ فَقَدْ خَلَّتْ لَيْكِهِ فَأَذَاهُ وَحَالَهُ مَعَ رُقِيَّةَ

یک کاسه که در آن گوشت بود پس درآمد من ر عثمان پس ناگاه دیدم که وی نشستیم بارقه

مَا أَتَى نَزْوًا حَسَنًا مِنْهُمَا فَعَلَتْ قَرَّةً ۚ إِنَّ إِلَىٰ أَوْحِهِ

کہ یہ ہم میں سے ہے اور شہر کے رہنے والے ہیں۔ ان کا تعلق ازبکستان سے ہے۔

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: رَجَعْتُ إِلَى اللَّهِ

عِلمان و سرفرازان و سپید گراییدند و مرا با خود می رانند و مرا می کشند

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۖ أَلَّا يَخُفَّ عَلَيْهِمَا قُلْتُ لَعَمْرُكَ

[illegible]

هَٰ أَكْبَرُ زَوْجِ الْحَسْبِ مِنْهُمْ قُلُوبُ لَا قَلْبًا رَأَى سُبْحَانَ اللَّهِ

کُلُّ رَأْيٍ رَأْيُ رَاجِحٍ اِسْتَبْرَحْتُ لَهَا لَنْ يَأْسُرَ قَوْلُ الْمَوْتِ

۲ یاد پرے زن و مقوی را بہ بہر خوب صورت باشند از اشکان گفت نذیرم گفت آہا کی رسول خدا

و قد جعلت مرة النظر إلى وجه رافيه و مرارة إلى وجه عمام

وَجَلِيقِ بُوْدَم مَن پِيَا رَ نَگَرِ سِيَرِ دَم لَسَبُوِي حَيَرِه مَبَارِدِ رِيَه وَبَارِ تَنَاهِي نَگَرِ سِيَرِ دَم لَسَبُوِي رَ سِيَرِ

ابو جری

روایت از ابن ریش الفیوی جامع و از انس روایت است در عثمان بن عفان

مَاتَتْ نَرُوحَتُهُ ابْنَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وفات یافت زوجه او که دختر آنحضرت صلی الله علیه وسلم بود

عَلَيْهِ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَكَادَ يُجْبِيهِ فَمَرَّ عَلَيْهِ النَّبِيُّ

پس گذشت بر او عمر بن خطاب پس جواب نداد آنرا عثمان پس گذشت رفعت آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أُرِوْجُكَ حَيًّا مِنْ بِنْتِ عُمَرَ

صلى الله عليه وسلم پس فرمود نزد من بیا که بهتر است از دختر عمر

وَيَتَزَوَّجُ ابْنَةُ عُمَرَ خَيْرٌ مِنْكَ فَكَرِهَ وَوَجَّهَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و نکاح میکند دختر عمر را که بهتر است از تو پس نزد من بیا کرد و نکاح داد و آنحضرت صلی الله علیه وسلم

ابْنَةُ عُمَرَ وَنَزَّ وَجَّهَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عُمَرَ ابْنَةَ الشَّامِيِّ عَقْرًا

دختر عمر و نکاح کرده داد رسول الله صلی الله علیه وسلم عثمان را دختر خود را زانی با او پس بگوید آنرا

بَابُ مَنَاقِبِ هَؤُلَاءِ الثَّلَاثَةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ

باب در مناقب اصحاب ثلثه رضى الله عنهم

أَبُو بَكْرٍ وَأَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَعِدَ أُحْدَاوًا

روایت است از آنست که آنحضرت صلی الله علیه وسلم برآمد بر احد که جبل مشهور است

أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ أَجَفَ بِهِمْ فَضْرَبَهُ بِرُجُلِهِ فَقَالَ

و عثمان نیز برآمدند بر او پس جنبید کوه با نشان پس آنحضرت رو با آنها مبارک

أَثْبَتَ أَحَدًا فَاثْمًا عَلَيْهِ السَّلَامُ وَصَدِيقٌ وَشَهِيدٌ إِنَّ وَاهِ الْخَزَرَ

بر جای خود باقی نماند پس نیست بر تو در غیره و صدیق و دو شهادت رواه البخاری

وَعَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از ابو موسی اشعری گفت ابو موسی بودم من با آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ فِي حَائِطٍ مِنْ حِطَّانِ الْمَدِينَةِ فَجَاءَ رَجُلٌ فَأَتَى

و سلم در حیاطی از حیطان مدینه در جانب رومی که آمد و در آنجا ایستاد

أُسرِيَ الْكَلْبُكَةُ رَجُلٌ صَالِحٌ كَانَ أَبَا تَكْرِيبُكَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

نموده شد در خواب شب مردی صالح یعنی من خواب دیدم که گویا ابو بکر در آن خواب دیده شده که

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَبِيُّ عُمَرَ بَابِي تَكْرِيبُكَ عُمَانَ جَابِرٌ

علیه و سلم و در آن خواب دیده شده که عمر بابر و در آن خواب دیده شده است عثمان جابر

فَلَمَّا قَمْنَا مِنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

چون برخاستیم از پیش پیغمبر خدا

أَمَّا الرَّجُلُ الصَّالِحُ فَارَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَمَّا

اما مردی صالح پس آنحضرت

نَفَاطُ بَعْضِهِمْ بَعْضٍ فَهُوَ وَكَأَنَّ الْأَمْرَ الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ بِهِ رَسُولَهُ

در آن سخن و پیوستن بعضی از ایشان به بعضی معنیش اینست که ایشان و ایشان کاریست که بر آنحضرت و فرستاده

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَكَانَ ثَابِتٌ

صلی الله علیه و سلم و در اجرای احکام دین بهین و ثابت و ابو داود و او ثابت

إِلَيْنَا نِي عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ الْكَلْبُكَةُ أَخَذَ

بنابر روایت میکند از انس که گفت آنس که آنحضرت صلی الله علیه و سلم گرفت

حَصِيَّاتٍ فِي يَدَيْهِ فَسَبَّحَنَ حَتَّى سَبَّحَ النَّسِيبُ ثُمَّ صَبَّرَهُنَّ

سنگریزها و در دست خود پس تسبیح کرد و سنگریزها تا آنکه تسبیح ما تسبیح شانرا پشتر گردانید آن سنگریزها را

فِي يَدِ ابْنِ تَكْرِيبُكَ حَتَّى سَمِعْنَا النَّسِيبَ ثُمَّ صَبَّرَهُنَّ فِي يَدِ

در دست ابو بکر پس تسبیح کرد و سنگریزها تا آنکه تسبیح ما تسبیح شانرا پشتر گردانید آن سنگریزها را در دست

عُمَرَ ثُمَّ سَمِعْنَا النَّسِيبَ ثُمَّ صَبَّرَهُنَّ فِي يَدِ عُمَانَ

عمر پس تسبیح کرد و سنگریزها تا آنکه تسبیح ما تسبیح شانرا پشتر داد در دست عثمان

فَسَبَّحَنَ حَتَّى سَمِعْنَا النَّسِيبَ ثُمَّ صَبَّرَهُنَّ فِي يَدِ ابْنِ تَكْرِيبُكَ

سنگریزها را پس تسبیح کرد و سنگریزها تا آنکه تسبیح ما تسبیح شانرا پشتر گردانید آن سنگریزها را در دست ابی بکر

در آن سخن و پیوستن بعضی از ایشان به بعضی معنیش اینست که ایشان و ایشان کاریست که بر آنحضرت و فرستاده

رَجُلًا فَمَا بَسَّحَتْ حَصَاةٌ مِنْهُمْ كَرَجْمِ الْجَوَامِغِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ

مرد پس تسبیح نکرد و یک سنگریزه ازان در روایت است از عبد الله

ابْنِ أَبِي الْمَسَاوِرِ عَنِ الْمُخْتَارِ بْنِ فَلْفِلٍ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ

ابن ابی المساور از مختار بن فلفل گفت شنیدم انس بن مالک را که

يَقُولُ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ وَخَرَجَ

میگفت برآمد آنحضرت صلی الله علیه و سلم روزی و بیرون آمد

مَعَهُ فَدَخَلَ حَائِطًا مِنْ حِيطَانِ الْأَنْصَارِ فَدَخَلَتْ مَعَهُ وَقَالَ

من نیز آنحضرت پس در آمد آنحضرت لیکن از بیابانهای انصار پس داخل شد من با آنحضرت

يَا أَنَسُ اغْلِقِ الْبَابَ فَإِذَا رَجُلٌ يَقْرَعُ الْبَابَ فَقَالَ يَا أَنَسُ

آنحضرت ای انس بزد گردان در بستان را پس ناگاه مردی میگوید در بستان را پس فرمود ای انس

اِفْتَحْ لِصَاحِبِ الْبَابِ وَكَبِيرُهُ بِالْحِمَةِ وَآخِرُهُ أَنَّهُ يَلِي أُمَّتِي

بکش در را برای صاحب در یعنی برای کسیکه میگوید و بشارت ده او را به بهشت و خبر کن را که منی والی امت من

مَنْ بَعْدِي فَدَهَبَتْ أَفْوَكُهُ وَمَا أَدْرِي مَنْ هُوَ فَإِذَا هُوَ

خواهد شد بعد از من پس رفتم که بکشایم در را و نمیدانم من که کیست آنکس پس ناگاه و

أَبُو بَكْرٍ فَأَخْبَرْتُهُ بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَمَدَ

ابو بکر صدیق است پس خبر دادم او را بچیزی که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس شکر

اللَّهُ وَدَخَلَ تَحَرَّجًا إِنَّهُ فَقَرَعَ الْبَابَ فَقَالَ يَا أَنَسُ افْتَحْ

خدا کرد و در آمد پشتر آمد دیگر پس زد در را پس گفت آنحضرت ای انس بکش در را

لِصَاحِبِ الْبَابِ وَبَشِيرُهُ بِالْحِمَةِ وَآخِرُهُ أَنَّهُ يَلِي أُمَّتِي مِنْ

برای صاحب در و بشارت ده او را به بهشت و خبر ده او را که منی والی امت من خواهد شد

بَعْدِي أَبِي بَكْرٍ فَدَهَبَتْ أَفْوَكُهُ وَمَا أَدْرِي مَنْ هُوَ فَإِذَا هُوَ

بعد از من پدر پس رفتم که بکشایم در را و معلوم آنکه نیامده بودم من که کیست آنکس پس ناگاه

عمر بن الخطاب فَاخْبَرْتُهُ بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وہی عمر بن خطاب سے کہیں خبر دادم اور ابی بکرؓ کی فرمودہ بود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

فَحَمْدُ اللَّهِ وَدَخَلَ تَحْتَ جَاءِ أُخْرَى فَفَرَّغَ الْبَابَ فَقَالَ يَا أَسْبَحُ

پس شکر گفت عمر خدا را بر این نعمت و در آمد بہتر آمد مردے دیگر پس ز در را پس گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

أَفْخَرُ لِمَا حَبِيبِ الْبَابِ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ وَآخِرُهُ أَنَّهُ بَنَى أُمَّتِي

بکشا در برای صاحب در و بشارت دہ اورا بہشت و خبر دہ اورا کردی و اے امت است

مِنْ بَعْدِ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ وَأَنَّهُ سَيَلْقَى مِنْهُمْ بَلَاءً يَبْلَعُ عَمَّانَ دَهْرًا

من بعد ابی بکر و عمر و آنکہ سہلقتی منہم بلای کہ می بیند از ایشان بلای کہ میرسد ایشان را

فَذَهَبَتْ أَفْتَحُ لَهُ وَمَا أَذْرِي مَنْ هُوَ فَإِذَا هُوَ عُمَانُ بْنُ عَفَّانَ

پس رفت کہ بکشایم مراد و نہاستم کہ کیست دی پس ناگاہ دی عثمان بن عفان است

فَفَتَحَتْ لَهُ الْبَابَ وَآخْبَرْتُهُ بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس کشادم در را برای وی و خبر دادم اورا بچیزیکہ فرمودہ بود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

فَحَمْدُ اللَّهِ وَاسْتَزَجَّ كَرَاهِي عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس گفت الحمد للہ وانا لله وانا اليہ راجعون و در روایت است از انس کہ تمہداں کہیلہ سینہ

الْمُصْطَلِقِ قَدْ مَعَا عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا إِلَى

مصطلق آمدند بر آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس گفتند پسوے

مَنْ نَدَّ مَعَهُ صَدَقَاتِنَا بَعْدَكَ قَالَ إِلَى أَبِي بَكْرٍ قَاتِلُ الْفَاحِشِ

کسی ادا کلیم مال زکوٰۃ ما بعد از تو فرمود آنحضرت ادا کنید پسوے ابوبکر گفتند پس اگر نیما

أَبَا بَكْرٍ قَالَ إِلَى عُمَرَ قَالُوا فَإِنْ لَمْ يَجِدْ عُمَرَ قَالَ إِلَى عُمَانَ

ما ابوبکر را فرمود پسوے عمر گفتند پس اگر نیما عمارا گفت آنحضرت پسوے عثمان

قَالُوا فَإِنْ لَمْ يَجِدْ عُمَانَ قَاتِلُ الْفَاحِشِ قَالَ خَيْرُ لَكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا بَعْدَ ذَلِكَ

گفتند پس اگر نیما عثمان را گفت اختیار داده شدہ مر شمارا در زندگانے دیا بعد از این

جَمْعُ الْجَوَامِعِ وَعَنْ أَنَسٍ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَجَّهَنِي وَقَدْ بَيَّ الْمَصْطَلِقَ

و روایت است از انس رضی اللہ عنہ کہ گفت ای رسول خدا صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم مرا قاصد ان قبیلہ یعنی مصطلق

إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَبَأَ أَنَّهُ قَالَ إِنْ جُنَّا

ایسوی آنحضرت صلی اللہ علیہ و سلم پس گفتند مرا کہ ہر سن را آنحضرت کہ اگر بیائیم

فِي الْعَامِ الْمُقْبِلِ فَلَمْ يَخْذَلْهُ إِلَى مَنْ نَذَرَهُ صَدَقَاتِنَا فَقُلْتُ

در سال آیندہ پس نبایم مانتا ایسوی کہ ام دادیم مالہاے زکوۃ خود را پس گفتم من

كَهْ فَقَالَ قُلْ لَهُمْ يَدْفَعُهَا إِلَيَّ ابْنِي بَكَرٍ فَقُلْتُ لَهُمْ فَقَالُوا

مرا آنحضرت را پس فرمود کہ بگو مرایشانرا کہ دفع کنند صدقات را ایسوی ابوبکر صدیق پس گفتم من ایشانرا پس

قُلْ لَهُ فَإِنْ لَمْ يَخْذَلْ أَبَاكَ فَقُلْتُ لَهُ فَقَالَ قُلْ لَهُمْ يَدْفَعُهَا

بگو مرا آنحضرت را پس اگر نبایم ابوبکر را نیز پس گفتم من مرا آنحضرت را پس فرمود کہ بگو مرایشانرا

إِلَى عَمْرِو فَقُلْتُ لَهُمْ فَقَالُوا قُلْ لَهُ فَإِنْ لَمْ يَخْذَلْهُ يَدْفَعُهَا

ایسوی عمر رضی اللہ عنہ پس گفتم کہ بگو آنحضرت را اگر نبایم عمر را پس گفتم آنحضرت را پس فرمود

قُلْ لَهُمْ يَدْفَعُهَا إِلَيَّ عُمَانٌ وَيُنَادِيكُمْ نَوْمٌ فَقُلْتُ عُمَانٌ جَمْعُ الْجَوَامِعِ

بگو مرایشانرا کہ بگو مرایشانرا کہ روزیکہ قنکرہ شود عثمان در ان

مَنْ قَبِ عَلَيْهِ بَنِي أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

من قبہ حضرت علی بن ابی طالب رضی اللہ تعالیٰ عنہ

عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از سعد ابن ابی وقاص رضی اللہ عنہ کہ از عشرہ مشرکہ است روایت است کہ گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِّي أَنْتَ مِنِّي قَبْلَ تِلْكَ هَارُونَ مِنْ مُوسَى

علیہ و سلم مرا علی مرقبہ را کہ تو من نسبت از من بجای ہارون ہستی کہ نسبت او موسی است

إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدَِّي مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ زَيْدِ بْنِ جُبَيْشٍ

مگر فرق ہمین است کہ نسبت پنجم بعد از من و ہارون پیغمبر بود متفق علیہ و روایت است از زید بن جبیش

من نسبت تو را من
چون نسبت از من
علی را نام موسی
علی را نام موسی
و غیرہ

قَالَ قَالَ عَلِيُّ بْنُ رِزٍّ وَالَّذِي فَلَقَ الْحَبَّةَ وَبَرَأَ الشَّمَةَ إِنَّهُ لَعَوْدَ

گفت زر کہ گفت علم تیرے نہ سوگند بخداے کہ بشکافت دانه را یعنی رویانید اور او پیداکرد نفس را کہ تھنوا

النَّبِيِّ الْأَمِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى أَنْ لَا يُحِبَّنِي الْأُمُومِينَ

پیغمبرائے صلے اللہ علیہ وسلم بسوئے من کہ دوست نازدم اگر مومن

وَلَا يُغَضُّنِي الْأَمَنَافِقُ رَوَاهُ الْأَمْسَلِمُ وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ

و د ثمن نازدم اگر منافق پس محبت علی علاما ایسا است رواہ مسلم و روایت است از سهل بن سعد

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَوْمَ خَيْبَرَ لَا أُعْطِينَ

آن حضرت صلے اللہ علیہ وسلم فرمود روز غزوہ خیبر ہر اینہ بہ نام

هَذِهِ الرَّايَةِ غَدًا أَرْجُلُ الْيَفْتَةِ اللَّهِ عَلَى يَدَيْهِ مُجِيبُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ

این علم را فردا مردی را کہ بکشاید خدایتعالی یعنی قلعہ خیبر را بر دست و دست میدارد

وَيُجِيبُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ فَلَمَّا أَصْبَحَ النَّاسُ غَدَاً عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

و دست میدارد اور خدا و رسول خدا پس چون صبح کردند مردم یعنی صحابہ بامداد کردند بر پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلُّهُمْ بِرُجُومٍ أَنْ يُعْطَاهَا فَقَالَ ابْنَ

صلے اللہ علیہ وسلم و آمدند در ملازمت او در حالیکہ ہمہ ایشان امید میدادند کہ دادہ شود رفتی

عَلِيَّ بْنِ أَبِي كَالِبٍ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ لَيْسَتْ لِي عَمِيَّتِي

کما است علی بن ابی طالب رض پس گفتند کہ وی ای رسول اللہ شکایت میکند ہر دو چشم خود را

قَالَ فَأَرْسَلُوا إِلَيْهِ فَأَتَى بِهِ فَبَصَقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

یعنی چشمان او بردارد اندہ اند کہ گفت آنحضرت پس بغیر سینه سے را لیا و پس آوردہ شد علی بیرون آمد و گفت پیغمبر

وَسَلَّمَ فِي عَمِيَّتِي قَبْرًا حَتَّى كَانَ لَمْ يَكُنْ بِهِ وَجَعٌ فَأَعْطَاهُ

و سلم در ہر دو چشم وے پس بدہ شد علی تا آنکہ گویا جود بوی در و پس دادہ آنحضرت علی را

الرَّايَةَ فَقَالَ عَلِيُّ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَقَاتِي حَتَّى يَكُونُوا

رایت پس گفت علی ای رسول خدا جنگ میکنم با ایشان تا آنکہ باشند

شیخ علی رضا

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ أَصْحَابِهِ كَجَاءَ عَلِيٌّ نَدَّعَى

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم میان یاران خود و میان ہر دوسرے عقد مشورت

عَيْنَاهُ فَقَالَ أَخِيَّتَ بَيْنَ أَصْحَابِكَ وَلَمْ تُقِ اسْمَ بَيْدِي وَبَيْنَ

اشک میری ہر دو چشم او پس گفت علی برادر داد میان یاران خود و ہر ایک کے ہاں بیانی من و میان

أَخِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْتَ أَخِي

بے سچ کے پس گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم تو برادر منے

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ النَّسَائِي قَالَ

در دنیا و آخرت رواہ الترمذی و روایت است از انس کہ گفت

كَانَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَيْرٌ فَقَالَ اللَّهُمَّ

انس بودند آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پسندہ در روایتی دیگر بیان کردہ کہ

أَتَيْتَنِي بِأَحَبِّ خَلْقِكَ إِلَيْكَ يَا كَلُّ مَعِيَ هَذَا الطَّيْرِ فَجَاءَهُ

بہار نزد من دوست و ہشتہ شدہ ترین خلق نسبت تو کہ بخورد با من این طیر را پس آمد

عَلَيَّْ فَأَكَلَ مَعَهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ

علی آمدت را پس خورد آنحضرت با علی مطلقہ رواہ الترمذی و از علی مرتضی روایت است کہ گفت کہ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آتَاهُ الرُّاحِلُ بِبَنِي بَابِ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم من سوارے حکمت ام و علی در او

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَجَابِرٌ قَالَ دَعَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اللَّهَ

و مشہور نام مدنیہ العلم و علی باہر آوازہ زندی و روایت است از جابر کہ گفت جابر کہ خواند آنحضرت علی

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الطَّائِفَ فَأَتَتْهُ فَقَالَ النَّاسُ لَقَدْ

علیہ وسلم علی را در غزوہ طائف پس را ز گفت بادے پس گفتند مردم ہر آئینہ

طَالَ أَمْرُ ابْنِ عَمٍّ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در از شد لازم ہی با پسر عم خود پس گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ

در روایت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَسَلَّمَ مَا أَنْجَيْتُهُ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَنْجَاهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

وسلم من راز گفتم ام با وی از پیش خود لیکن خداے تعالی راز گفتم است باو یعنی امر کرده است مرا بر گفتم

أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِّي

در روایت است از ابی سعید خدری رزم گفت ابی سعید که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم مرا علی را

يَا عَلِيُّ لَا تَجِلْ لِأَحَدٍ يُجْنِبُ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ غَيْرِي وَغَيْرِكَ

ای علی رو نیست مرا هیچ یک را که جنب بگذرد درین مسجد جز تو و جز من

قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْمُنْذِرِ فَقُلْتُ لِضَرَّارِ بْنِ صَرْدٍ مَا مَعْنَى هَذَا

گفت علی بن منذر پس گفتم من ضرار بن صرد را که چیست معنی این حدیث

قَالَ لَا تَجِلْ لِأَحَدٍ يَسْتَطِرُّهُ جُنْبًا غَيْرِي وَغَيْرِكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

گفت منذر حلال نیست مرا هیچ یک را که راه سازد او را در حالت جنب جز من جز تو رواه الترمذی

وَعَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ قَالَتْ بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در روایت است از ام عطیه انصاریه گفت ام عطیه فرستاد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَدَّ جَنَّتَهُمْ عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَتْ فَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وسلم شکر را که در ایشان علی بود گفت ام عطیه پس شنیدم آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ أَفْعَى يَكِيدُ يَقُولُ اللَّهُ لَا تُمِثْنِي حَتَّى

علیه وسلم حال آنکه آنحضرت بردارنده بود هر دو دست خود را به عاصی گفت خداوند امیران مرا

تُرِيَنِي عَلَيْهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ

بنما می مرا علی را دلالت دارد بر محبت آنحضرت او را روایت برد از ترمذی و از ام سلمه که از زوا

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَجُوزُ عَلَيْكَ مَنَافِقُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم دوست ندارد علی را منافق

وَلَا يَغِضُّهُ مَوْفِقٌ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْهَا قَالَتْ

و دشمن ندارد او را هر موفقی رواه احمد و الترمذی و هم از ام سلمه روایت است

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ سَبَّ عَلِيًّا فَقَدْ سَبَّنِي

کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کسیکہ دشنام دہد علی را پس بتجفین دشنام داد

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

مرا از جهت آنکہ لازم می آید از سب سب من و اہ احمد و روایت است از علی گفت علی کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ فَبِكَ مِثْلُ مَنْ عَصَى أَبِغَضْتَهُ الْيَهُودُ حَتَّى بَهَتُوا

و سلم در تو شبیه است از عیسی بغض دشمن داشتند او را یہود تا آنکہ دروغ بربستند

أُمَّهُ وَأَحَبُّهُ النَّصَارَى حَتَّى أَنْزَلُوهُ بِالْمَنْزِلَةِ الَّتِي كُنْتَ

مادر او را و دوست داشتند او را نصاری تا آنکہ فرود آوردند او را بمنزلہ ثابت نیست کہ او را اللہ

لَهُ ثُمَّ قَالَ يَهْلِكُ فِي سَرَجُلَانِ مُحِبٌّ مُفْرِطٌ يُفْرِطُنِي بِمَا لَيْسَ

یا ابن اسگفتند پس گفت علی مر تفسیر ہلاک میشوند در من از جهت من دو مردیکہ دوست دار از حد در گذرند

فِي وَمُغِضٌ يَجْهَرُ بِشَنَائِي عَلَى أَنْ يَبْهَتَنِي رَوَاهُ أَحْمَدُ

میکند را بجهنم یکہ نیست در من دیگر دشمن کہ باعث میشود او را عداوت من بر آنکہ بہتان میکند بر من رواہ احمد

وَعَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ وَزَيْدِ بْنِ أَرْوَمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و ابن عازب و زید بن ارمہ روایت میکنند کہ آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَمَّا نَزَلَ بَعْدَ حُرُوحٍ أَخَذَ بِيَدِي عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ

صلی اللہ علیہ وسلم چون فرود آمد در وقت رجوع از حجة الوداع بوضع کہ نام آن غدیر خم است گرفت

الْسُّنَّةُ تَعْلَمُونَ أَنِّي أُولَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ قَالُوا بَلَى قَالَ

آیا نمیدانید کہ من اولی و اقربم بہر مؤمن از نفس شان گفتند صما علی

الْسُّنَّةُ تَعْلَمُونَ أَنِّي أُولَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ قَالُوا بَلَى قَالَ

آیا نمیدانید کہ من اولی و اقربم بہر مؤمن از نفس خود کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

اللَّهُمَّ مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلَيْكَ مَوَالَاهُ اللَّهُمَّ وَالْمَرْوَاةُ

خدا و ندا کیستہ شتم من مولای او پس علی نیز مولای او است خدا و ندا دوست دار کسی را کہ دوست دارد علی

آنحضرت دست علی را گرفت

نہی و تہا نہی

أَوْعَادٍ مِنْ عَادَاهُ فَلَقِيَهُ عُمَرُ بَعْدَ ذَلِكَ فَقَالَ لَهُ هَذَا يَا ابْنَ

و دشمن دار کسے را کہ دشمن دارد علی را پس ملاقات کرد علی را بعد از ان پس گفت عمر علی را گو

أَبِي كَالَيْكَ صَبَحْتُ وَأَمْسَيْتُ مَوْلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ رَوَاهُ

ابے طالب صبح کردی و شام کردی و گشتی مولی ہر مومن مرد و زن رواہ

أَحْمَدُ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

احمد رواہ ابن عباس روایت است کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

أَمَرَ سَيِّدَ الْأَبْقَابِ الْإِسْلَامِ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ رَوَاهُ

امر کرد بہ سبن دربارہ علی مرتضیٰ رواہ الترمذی و از علی مرتضیٰ مست

عَلِيٌّ قَالَ كَأَنَّ لِي مَنَزَلَةً مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

کہ گفت علی بود مرا قدرے و مرتبتی و قربی نزد آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم

لَمْ يَكُنْ لِأَحَدٍ مِنَ الْخَلَائِقِ أَنْبِيَاءُ عَلَى سِوَايَ فَقُولِ السَّلَامُ

کہ نبود مر پیج یکے را از خلایق بے آدم من آنحضرت را پیش از یہ پس میگفتم السلام

عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ فَإِنْ تَخَنَّنَ انْصَرَفْتُ إِلَى أَهْلِي وَالْأَدَخَلْتُ

علیک یا نبی اللہ پس اگر تخفیف میکرد آنحضرت باز میگفتم بسو اہل خود و اگر تخفیف نمیکرد

عَلَيْهِ رَوَاهُ النَّسَائِيُّ وَعَنْهُ قَالَ كُنْتُ شَاكِيًا فَمَرَّ بِي

رواہ نسائی و ہم از علی روایت است گفت بودم من بیمار پس گذشت

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي كَأَنَّ

میں پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم و میں میگویم بخت شد مرض خداوند اگر هست

أَحَلِّي قَدْ حَضَرَ فَأَرْحَنِي وَإِنْ كَانَ مُتَأَخِّرًا فَأَرْفَعُ رَدِّي

اہل من کہ تحقیق حاضر شدہ پس آسایش دہ مرا و اگر بہت اہل من ہوں تا رسی پس فراخ گردان

وَإِنْ كَانَ بَلَاءٌ فَصَبِّرْ بِنِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

زندگانی مرا و اگر بہت این بیمار آزمایش من پس شکیبائی گردان مرا پس گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ

نہی و تہا نہی

اَوْسَدَ كَيْفَ قُلْتُ فَأَعَادَ عَلَيْهِ مَا قَالَ فَضَرْبَةً بِرِجْلِهِ وَقَالَ

و سلم چگونه نفقہ اعادہ کن و باز گوے پس از عاده کرد علی بر آن خضوف و باز گفت ایچہ گفتہ بود

اللَّهُمَّ عَافِهِ أَوْ اشْفِهِ شَكَ التَّارِي قَالَ فَمَا اشْكَيْتَ وَقُجِي

سائبرسد اور برکت اور پائے مبارک کی گوشت آنحضرت فداوند عالمیت بخش اور بایشفادہ اور اشک کردار و درین

بَعْدَ رَوَاةِ التِّرْمِذِيِّ **وَعَنْ** أَبِي قَالَ كُنْتُ قَاعِدًا عِنْدَ

بعد از آن رواه الترمذی و از انس روایت است که گفت انس نبودم من نشسته نزد

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَغَشِيَهُ الْوَحْيُ فَلَمَّا سُرِّي

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس پوئیدہ آنحضرت را وحی ایسویں نمک افاقیہ یافته شد

عَنْهُ قَالَ لِي يَا أَلَسُّ أَتَدْرِي مَا جَاءَ بِهِ حَبْرَتَيْلٌ مِنْ عِنْدِ

از ان فرمود مرا ای انسر آیا میدانی که چه چیز آورد جبرئیل از

صَاحِبِ الْعَرْشِ قُلْتُ: يَا وَائِلِي مَا جَاءَكَ بِهِ جَبْرِئُ مِنْ عِنْدِ

صاحبِ عرض کہ حق تعالیٰ ست گفتم خداے تو بادیدر و مادر من یہ چیز اور دزد تو جبریلؑ

صَاحِبُ الْعَرْشِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي أَنْ أَسْرِ وَجْهَ فَالِحَةٍ مِنْ عَلَى خَلْقِ

صاحب عرش فرمود آنحضرت بدرستی که من این کتاب را در میان خود نگذاشته ام و هر کس که از او بخواهد

مَنَاقِبُ هُوَذَا الْأَرْبَعَةُ رَفِ

مناقبہائے آنحضرت چہار پار رف

عَلَى رَفَقَاتٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از علی مرتضیٰ رضی اللہ عنہ گفت سرمد و آنحضرت صلی اللہ علیہ و

رَحِمَهُ اللهُ أَبَا بَكْرٍ سَرَّوْجِي ابْنَتَهُ وَحَمَلَنِي إِلَى دَارِ الْحَجَرِ

رحمت کند خدا بی‌تعالی ابو بکر را نکاح کرده داد مرا دختر خود را و بدو انشت و سوار کرد مرا بر

وَبِحَبِيبٍ فِي الْغَايَةِ وَاعْتَوَى بِالْأَمْنِ مَالَهُ رَحِمَ اللَّهُ عُمَرَ

و معصیت داشت مرا در غار و آزاد کرد بجلال بارم از مال خود رحمت کند خدا تعالی عمر را

يَقُولُ الْحَقُّ وَإِنْ كَانَ مُشْرِكُهُ الْحَقُّ وَمَالَهُ مِنْ صَدِيقٍ رَحِمَهُ

میگوید حق و اگر چه دشمن باشد او را دوستی و حال نه نسبت مرا و را هیچ دوستی

اللَّهُ عُمَانُ تَسْتَجِيبُ مِنْهُ الْمَلَائِكَةُ رَحِمَهُ اللَّهُ عَلِيًّا اللَّهُ ح

خداوند تعالی عثمان را شرم میدهد از وی فرشتگان رحمت کند خداوند تعالی علی را خداوند

أَدِرَ الْحَقُّ مَعَهُ حَيْثُ دَارَ وَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ

بگردان حق را با علی جای که برگردد علی روایت کرد آنرا از انس است از انس

قَالَ لَا يَجْتَمِعُ حُبُّ هَؤُلَاءِ الْأَرْبَعَةِ إِلَّا فِي قَلْبِ

که گفت آنحضرت جمع نمیشود محبت این چهار

مُؤْمِنٍ أَبُوبَرٍّ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ وَعَلِيٌّ

مسلمان این چهار ابوبکر و عمر و عثمان و علی اند

يَقِيْبُ بْنُ هَكْمٍ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ

مناقبهای ابی محمد طلحه بن عبید الله

عَنْ قَلْبِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ رَضِيَ قَالَ رَأَيْتُ يَدَ رَسُولِ اللَّهِ

روایت است از قیس بن ابی حازم رضی گفت دیدم دست رسول خدا را مثل جبهت آن

بِهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ أُحُدٍ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

نگاهداشت بدان پیغمبر را صلی الله علیه و سلم روز احد رواه البخاری

وَعَنْ الزُّبَيْرِ رَضِيَ قَالَ كَانَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از زبیر رضی که گفت بود بر آنحضرت صلی الله علیه و سلم

يَوْمَ أُحُدٍ دِرْعَانٌ فَهَضَّ إِلَى الصُّخْرَةِ فَلَمْ يَسْتَطِعْ فَقَعَلَ

روز نوه احد و زره و این جهت غایت شجاعت می بود پس برخواست آنحضرت بسوی صخره

كَلِمَةً تَحْتَهُ حَتَّى اسْتَوَى عَلَى الصُّخْرَةِ قَالَ فَسَمِعَتِ النَّبِيَّ

طالع زیر آنحضرت با وجود آن جراحتها می ایستاد بر صخره و گفت ای نبی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَوْحَبَ طَلْحَةَ رَأَاهُ التِّرْمِذِيُّ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ میگفت واجب گردانید طلحہ برای خود بهشت رواه ترمذی

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ نَظَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وا از جابر روایت است کہ گفت نظر کرد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

إِلَى كَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدٍ اللَّهِ قَالَ مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى رَجُلٍ

لسبوی طلحہ بن عبید اللہ کہ گفت آنحضرت کیسکہ دوست دارد کہ نظر کند لسبوی مردے

يَمْشِي عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ وَقَدْ قَضَى نَحْبَهُ فَلْيَنْظُرْ إِلَى هَذَا

کہ میرود بر زمین و حال آنکہ بتحقیق مرده است پس باید کہ نظر کند لسبوی طلحہ

وَفِي رَأْيِهِ مَنْ سَرَّهَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى شَهِيدٍ يَمْشِي عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ

و در روایتی آمده کہ شاد میگردد آنرا کہ نظر کند لسبوی شہید کہ میرود بر زمین

فَلْيَنْظُرْ إِلَى طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدٍ اللَّهِ رَأَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

پس باید کہ نظر کند لسبوی طلحہ بن عبید اللہ روایت کرد آنرا ترمذی و از

عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ أَدْنَى مِنْ فِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

مرقیعہ علی رضی اللہ عنہ روایت است کہ گفت شنیدم گوش من از زبان آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ يَقُولُ طَلْحَةُ وَالزُّبَيْرُ جَارَايَ فِي الْجَنَّةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

و سلم کہ میگفت طلحہ و زبیر دو همسایہ من است در بهشت رواه الترمذی

مَنْ قَبِلَ الزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَّامِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

منقبتهای زبیر بن عوام رضی اللہ عنہ

عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفت جابر رضی اللہ عنہ کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

مَنْ يَأْتِنِي جَابِرُ الْقَوْمِ يَوْمَ الْأَحْزَابِ قَالَ الزُّبَيْرُ أَنَا فَقَالَ

و در غزوہ احزاب کہبت کہ یار مرا خبر قوم کہ قریش یا یهود قریظہ و بنی النضیر جمع شدہ بجنگ آمدہ بودند

السَّيِّئُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ حَوَارِيًّا وَحَوَارِي

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بدستی در پیغمبر را حواری است و حواری

الرُّبُيُّ مَنَّافٌ عَلَيْهِ وَعَنِ الرُّبُيُّ مَنَّافٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

زبیر است منافق علیہ واز زبیر بن العوام روایت است کہ گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ يَأْتِيَنِي فَرِيضَةً فَيَأْتِيَنِي بِخَبْرِهِمْ

صلی اللہ علیہ وسلم کیست کہ بیاید منے فریضہ را پس بیارند و خبر ایشان

فَأَنْطَلَقْتُ فَلَمَّا رَجَعْتُ جَمَعْتُ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

پس روان شدم من تا بیارم خبر ایشان پس ہنگامیکہ خبر گرفته برگشتم جمع کردیم کہ بیاید

وَسَلَّمَ أَبُوهُ فَقَالَ فَقَالَ ابْنِي وَأُمِّي مَنَّافٌ عَلَيْهِ مَنَّافٌ

و سلم پدر و مادر خود را پس گفت آنحضرت فدا سے مادہ پدر و مادر خود را

عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أُمِّي سَلَمَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

عبد الرحمن بن عوف رضی اللہ عنہ روایت است از ام سلمہ رضی اللہ عنہا کہ گفت

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا زَوْاجَ لِمَنْ

شنیدم من آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم کہ میگفت در زنان خود را

إِنَّ الدِّينَ يَحْتَوِي عَلَيْكُمْ بَعْدِي هُوَ الصَّادِقُ الْبَاسِرُ اللَّهُمَّ

بدستی آنکس کہ بدہ شما را بگفہای خود و نشمر کند بر شما بعد از من اوست صادق با خبر خداوند

أَسْقَى عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ مِنْ سَكْسَبِيلِ الْجَنَّةِ رَوَاهُ أَحْمَدُ

بنو شان عبد الرحمن بن عوف را از چشمہ بہشت رواہ احمد

وَعَنْ أَبِي سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ أَوْصَى

و روایت است از ابو سلمہ رضی اللہ عنہ کہ عبد الرحمن بن عوف رضی اللہ عنہ وصیت کرد

بِحَدِيثَةٍ لَأَمْهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ بَيْعَتِ بَارَبَعَاءَ أَلْفَ رَوَاهُ

بیک بہتان مراعات المؤمنین را کہ فروختہ شد بچار صد ہزار رواہ

حواری یعنی شخصی
و حواریان را پیغمبر
صلی اللہ علیہ وسلم
بنی باینسان و بنی
حواری بن علی
صلی اللہ علیہ وسلم
اندر آنجا که از آن
اندر آنجا که از آن
و نصارت و خود را
اشقہ الکلمات

الترمذی مناقب ابی اسحق سعد بن ابی

ترمذی مناقب ابی اسحق سعد بن ابی

وقاص بن و اسم پدر و ابی وقاص

ذہیب عن علی قال ما سمعت النبی صلی اللہ

ذہیب است از مرقد علی رضی روایت است کہ شنیدم آنحضرت را صلی اللہ

علیه وسلم جمعاً ابویہ لا أحد الا لسعد بن مالک فانی

علیہ وسلم کہ جمع کرد مادر و پدر را مریدان یکہ را کہ ابی سعد بن مالک کہ سعد بن ابی

سمعتہ یقول یوم أحد یا سعد ارم فدا ابی و ایمی

شنیدم آنحضرت را روزی کہ فرمود یا سعد ارم فدا ابی و ایمی

متفق علیہ وعن سعد بن ابی وقاص قال لولا

باو پدر و مادر من متفق علیہ و از سعد بن ابی وقاص مرویست گفت بدست من

العراب رمی بسهم فی سبیل اللہ متفق علیہ و عمر

از عرب کہ انداخت پیر در راه خدا و پیش از من سچا پس تیر در راه خدا نیندخت متفق علیہ

سعد بن ابی وقاص عن أن رسول الله صلی اللہ علیہ وسلم

سعد بن ابی وقاص رضی آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

قال یومئذ یعین یوم أحد استدل رامتہ و احب

مود برے وے در آن روز یعنی روز احد خدا و خدا قوی و ستوار گردان تیر انداز ویرا و پانچ

دعوتہ را و الا فی شرح السنۃ و عنہ أن رسول الله

قبول دعاے او را روایت کرد آنرا در شرح سنۃ و ہم از سعد بن ابی وقاص روایت است کہ آنحضرت

صلى الله عليه وسلم قال اللهم استجب لي اذا

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود و دعا کرد خداوند را کہ مرا استجاب دہ اگر

صلى الله عليه وسلم قال اللهم استجب لي اذا

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود و دعا کرد خداوند را کہ مرا استجاب دہ اگر

صلى الله عليه وسلم قال اللهم استجب لي اذا

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود و دعا کرد خداوند را کہ مرا استجاب دہ اگر

دَعَاكَ رَوَاهُ الزُّمَذِي وَعَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ قَالَ

دعا کند ترا رواه الزمذی و از قیس بن ابی حازم تابعی روایت

سَمِعْتُ سَعْدَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ يَقُولُ إِنِّي لَأَقُولُ رُبَّمَا لَمْ

شنیدم سعد بن ابی وقاص را که میگفت بدست من نخستین مرد است که

رَأَى لِسْتَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَرَأَيْتُنَا لَنُفِرُوا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ

که تیر انداخت در راه خدا و میدانم من خود را در دیگر اصحاب پیغمبر را که جنگ میکرد

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا لَنَا طَعَامٌ إِلَّا الْجُبَّةُ وَوَرَّتْ

در همراهی آنحضرت صلی الله علیه وسلم و نبود ما را خورش مگردانیم و نبود ما را طعام مگر برکت

الشَّمْرُ وَإِنْ كَانَ أَحَدٌ بِالْيَضْعِ كَمَا نَضَعُ الشَّاةُ مَالَهُ خَالِدٌ

سمر که درخت مشهور است و تحقیق بود یکی از ما که می نمودیم چنانچه چاکه می نمودیم

ثُمَّ أَصْبَحَتْ بَنُو أَسَدٍ تَحَرُّرُ نِي عَلَى الْأَسْلَافِ لَقَدْ خِثْتُ

و آئین من بجهت خشک است بنو اسد که تو پنج می کردند و تعلیم میدادند مرا در احکام اسلام آیه تحقیق

إِذَا وَضِلَّ عَمَلِي وَكَانُوا أَشْوَاهِ إِلَى عُمَرَ وَقَالُوا لَا تَحْسِنُ

و زمانه شد عمل من یعنی هرگاه نماز درست نمی خواندم و بودند بنو اسد که به من می کردند

يُصَلِّي مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ مِنْ قَبْلِ سَعِيدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَمْرِو

و که نماز را متفق علیه منقبه سعاد بن زید بن عمر

بْنِ لَفِيدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ لَفِيدٍ رَأَى أَنَّهُ

بن لفید را از سعید بن زید بن عمر بن لفید را خبر است

قَالَ أَشْهَدُ لَا لِشُعَةِ أُمِّهِ فِي الْجَنَّةِ وَكَوْشُهُدَتْ

که می گفت گواهی میدهم من بر آن که ایشان در آیند در بهشت و اگر ای هم

عَلَى الْعَاشِرِ أَتَشْرُقِي وَكَيْفَ ذَاكَ قَالَ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ

در روز عاشورا بر سر من بر شد چه حال دارد این گواهی می دهم ای می گفت بودیم ما

عنه جلد شانزدهم

روایت است از آن فاضل را

بنو اسد را

بنو اسد را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ اثْبُتْ حِرَاءَ فَإِنَّهُ لَيْسَ

صلی اللہ علیہ وسلم بیکوہ حرا پس گفت آنحضرت وقتیکہ جبید کوہ طاقان بآسمان

عَلَيْكَ إِلَّا بَنِي أَوْ صَدِيقٌ أَوْ شَهِيدٌ قِيلَ وَبِهِمْ قَالَ

بر تو مگر پیغمبر یا صدیق یا شہید یا شہید و بیست کرام سان بود و در

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَوْ بَكْرُو وَعَثْنُ

سید که آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم و ابوبکر و عمر و عثمان

وَعَائِدُ وَطَلْحَةُ وَالْزُبَيْرُ وَسَعْدُ وَعَدَا النَّجْمُ بْنُ عَوْفٍ

و علی و طلحہ و زبیر و سعد و عبد الرحمن بن عوف

تَنْبِيْهِ مَنْ عَاشَرَ قَالَ أَنَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مِنْ قِبَلِ

گفته شد و رسید و شد پس کدام کس بود و هم نشان گفت من بودم و هم نشان و او ترمذی گفت

لِيْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْثَانَ الْجَرَّاحِ رَضِيَ عَنْ

ابن عبد الله بن عامر بن جراح رضی عنہ از

النَّسَائِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِكُلِّ

النسائی مرویست کہ نمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

أُمَّةٍ آمِنٌ وَآمِنٌ هَذِهِ أُمَّةُ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْجَرَّاحِ

امت را امانی و امانی است کہ در حقوق خدا و خلق خیانتی نکنند و امین این امت ابو عبد الله بن

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیہ و روایت است از ابو ہریرہ رضی گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَفْعُ الرَّجُلِ أَبُو بَكْرٍ نَفْعُ الرَّجُلِ هُوَ

صلی اللہ علیہ وسلم چه خوش مرد است ابو بکر و خوب مرد است عمر

نَفْعُ الرَّجُلِ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْجَرَّاحِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

چه خوب مرد است ابو عبد الله بن الجراح روایت کرده است این حدیث بخیر ترمذی

در این حدیث
چند نام آمده است

ابو جراح

بَابُ مَنَاقِبِ الْعَشْرَةِ رَضِيَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ

این باب ست در مناقب عَشْرَةِ مَشْهُورَةٍ رَضِيَ عَنْهُ روایت است از ابی هریره رضی عنه

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ عَاجِزًا وَهُوَ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم بود عجز داشت

وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ وَعَائِشَةُ وَحُلَّةٌ وَالْزُبَيْرُ فَتَحَرَّكَ الْقَهْقَرَةُ

آنحضرت بود و ابو بکر و عمر و عثمان و عائشه و حله و الزبیر فتح حرکت القهقره

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اهْدَأْنِي أَوْ شَهِيدِي وَزَادَ بَعْضُهُمْ وَسَعْدُ بْنُ

پس گفت رسول الله صلی الله علیه و سلم ایمن کن یا شهادت بده و بعضی از او را سعد بن

الْأَنْبِيُّ أَوْ صِدِّيقٍ أَوْ شَهِيدٍ وَزَادَ بَعْضُهُمْ وَسَعْدُ بْنُ

بر تو مگر پیغمبر یا صدیق یا شهادت بده از علی و عثمان و الزبیر که همه شهادت داده اند و زاید

أَبِي وَقَاصٍ وَآخِرُكُمْ عَلِيٌّ رَضِيَ عَنْهُ

بن ابی وقاص و آخری از این بعضی را رواه مسلم و از

عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبد الرحمن بن عوف مرویست که آنحضرت صلی الله علیه و سلم

قَالَ أَبُو بَكْرٍ فِي الْجَنَّةِ وَعُمَرُ فِي الْجَنَّةِ وَعُثْمَانُ فِي الْجَنَّةِ وَعَائِشَةُ

فرمود که ابو بکر در آید در جنت و عمر در جنت و عثمان در جنت و عائشه در جنت

فِي الْجَنَّةِ وَالزُّبَيْرُ فِي الْجَنَّةِ وَآخِرُكُمْ فِي الْجَنَّةِ وَآخِرُكُمْ

در بهشت است و طلحه در بهشت است و زبیر در بهشت است و عبد الرحمن

فِي الْجَنَّةِ وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَاصٍ فِي الْجَنَّةِ وَسَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ

در بهشت است و سعد بن ابی وقاص در بهشت است و سعید بن زید

فِي الْجَنَّةِ وَآخِرُكُمْ فِي الْجَنَّةِ وَآخِرُكُمْ فِي الْجَنَّةِ وَآخِرُكُمْ

در بهشت است و ابو عبیده ابن الجراح در بهشت است روایت از آنرا ترمذی

یکبار در جبهه شهرت
و اینها از این ده کس
بشارت جنت است
که در بشارت ایشان
و اینها بشارت جنت
و اینها بشارت جنت
و اینها بشارت جنت

وَرَوَاهُ ابْنُ جَهْلٍ سَعِيدُ بْنُ كَيْدٍ مَنِ قَبْلِ الْفَضْلِ

در روایت کرد ابن ماجه از سعید بن زید منقبتهای ابی الفضل

عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَدِيٍّ وَهُوَ الْعَبَّاسُ

عمر بن سلمه از عبد الله بن عدی و سلمه و ابن عباس

بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ بْنِ رَبِيعَةَ

بن عبد المطلب است روایت است از عبد المطلب بن ربیعہ

أَنَّ الْعَبَّاسَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

بن عباس رضی اللہ عنہ و بن عباس رضی اللہ عنہ حضرت صلی اللہ علیہ وسلم

مَغْضِبًا وَاتَّاعِنْدَهُ فَقَالَ مَا أَعْضَبَكَ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

در حالت غضب من نزد آنحضرت بودم پس گفت آنحضرت خطاب عباس کرده چه چیز غضب

مَا لَكَ إِذَا تَلَقَّيْتَهُ إِذَا تَلَقَّيْتَهُ تَلَقَّيْتَهُ تَلَقَّيْتَهُ تَلَقَّيْتَهُ

چه حال است ما را و قریش را و تویی که ملاقات کنند قریش میان خود ملاقات کنند بر رویهای تروتازه

وَإِذَا الْفُؤُونَا الْفُؤُونَا الْفُؤُونَا الْفُؤُونَا الْفُؤُونَا

و چون سید آیند ما را کنی انیم ملاقات میکنند با آنحضرت پس در غضب مدیغیر خدا صلی

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى حَمَرَوْهُ وَجْهَهُ شَرَّ قَالَ وَاللَّهِ نِيَّ بَيْدَا

علیه و سلم تا آنکه سرش شست روی آنحضرت بستر گفت آنحضرت بخدا سوگند

لَا يَدْعُكَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ حَتَّى يُجِبَكَ اللَّهُ وَلِرَسُولِهِ

در تنبیه و نه کسی را ایمان تا آنکه دوست دارد شمار برای محبت خدا

قَالَ أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ أَدَّى عَمْرِي فَقَدْ كَانِي قَانِمًا عَمَلِي جَل

بیت فرمود آنحضرت آگاه باشید ای مردم کسی که از کلام مرا این تحقیق آید که مرا از کلام نیست مردم

صَنَوِي ابْنُ جَهْلٍ مَذِيٍّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ

من پدر او است روایت است از ابن عباس و ابن عباس گفت

در روایت آنحضرت عباس را

در تنبیه ای او و محبت رسول و

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَبَّاسُ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم عباس از من است و من از عباس

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

کتابت است از اتحاد و یگانگی و محبت راه ترمذی هم از بن عباس روایت است گفت مودت حضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَ غَدَاةَ الْأَشْكَينَ وَتَرَكْتُ

علیه وسلم عباس را وقتی که باشد بامداد روز دوشنبه بیا تو

وَوَلَدُكَ حَتَّى آذُنُكَ بِمَنْزِلَةِ سَقْعِكَ اللَّهُ

و اولاد تو تا آنکه دامنم شمارا بدعا نگیرد سودمند و اولاد تو را دعا نگیرد

وَوَلَدُكَ فَعَدَا وَغَدَوْنَا مَعَهُ وَالْبَسْنَا كِسَاءَ لَا تَمَرُّ قَالَ

و اولاد تو را پس بامداد کرد عباس من بدزد و آنحضرت و آمدیم با همراه و پوشانید آنحضرت را

الْأُحْمَاءُ اغْفِرْ لِلْعَبَّاسِ وَوَلَدِهِ مَغْفِرَةً ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً

خداوندایم ایامرز عباس و اولاد او را آمرزشش آشکارا و نهانی

لَا تُقَادِرُ رِذْيَا اللَّهِ هُمْ أَحْفَظُهُ فِي وَلَدِهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

که نرسد که نگذارد رنج گناه خداوند و نگذارد اراده در اولاد او رواه ترمذی

وَرَوَاهُ رِزْنٌ وَاجْعَلْ الْخِلَافَةَ بَاقِيَةً فِي عَقْبِهِ مَنَاقِبُ

و زیاد کرده است رزن که یکم از این حدیث است در روایت خود و کردن با و شاه پس را و ملک

بَعَثَهُ ابْنُ حَالِبٍ عَنْ ابْنِ أَبِي

بعث بن ابی طالب رفت از ابن ابی

إِذَا سَمِعَ عَلِيَّ بْنَ جَعْفَرٍ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ دِي

اگر چه سلام میکرد بر عبد الله بن جعفر بن ابی طالب می گفت سلام بر تو ای پسر دین

لَمْ يَكُنْ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي رَوَاهُ

و باز و در اول این لقب جعفر طهارت است روایت و است بخاری و روایت است از ابی هریرة گفت

در روایت ابی هریرة از اولاد عباسی

در حدیث کن حدیث را و اولاد عباسی و با و اولاد عباسی و با و اولاد عباسی

كَانَ جَعْفَرُ يُحِبُّ الْمَسَاكِينَ وَيَجْلِسُ إِلَيْهِمْ وَتَحَدُّثُهُمْ

بود جعفر بن ابی طالب دوست بسیار داشت مسکینان را و می نشست و می گفت با ایشان و سخن

وَتَحَدُّثُ تَوْنُهُ فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ایشان را پس بود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

يُكْنِيهِ يَا أَبَا الْمَسَاكِينِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ قَالَ

کنیت میکرد جعفر را بابو المساکینین یعنی پدر مسکینین مرے ایشان مهر نند ایشان رواه ترمذی و

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَيْتُ جَعْفَرًا

که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم دیدم جعفر را

يَطِيرُ فِي الْجَنَّةِ مَعَ الْمَلَائِكَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

که می پروید در بهشت با فرشتگان رواه ترمذی و

الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

از براء بن عازب رضی الله عنه آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود

لَجَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ أَشْبَهْتُ خَلْقِي وَخُلُقِي وَفِي الْحَدِيثِ

مر جعفر بن ابی طالب را که مشابیه شد تو ظاهر پیدا ایشان را و سیرت مراد در حدیث

قِصَّةُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مِنْ أَقْبَابِ أَبِي مُحَمَّدٍ

قصه طویل است رواه ترمذی منقبتا کے ابے محمد

وَالْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَالْحُسَيْنُ

حسن بن علی بن ابی طالب و حسین

بْنُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ

بن رسول الله صلی الله علیه وسلم از اسامه بن زید

قَالَ حَدَّثْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ لَيْلَةٍ

مروسیست که گفتم آنحضرت صلی الله علیه وسلم را در یک شب

فِي بَعْضِ الْحَدِيثِ فَخَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ

از بعض حدیثی خارج شد که دستم برون آمد آنحضرت صلی الله علیه و سلم و حال آنکه

مُسْتَحْتَلٌ عَلَى شَيْءٍ لَا أَدْرِي مَا هُوَ فَلَمَّا فَرَغْتُ مِنْ حَاجَتِي

دری قرار گیرنده است بر من که در نمی یابم من را چه چیز است آن چیز لیکن بر دهنم من

قُلْتُ هَذَا الَّذِي أَنْتَ مُسْتَحْتَلٌ عَلَيْهِ فَكَشَفَهُ فَإِذَا الْحَسَنُ

گفتم چیست این چیزی که تو در گیرنده است مرا آنرا پس بکشاد و بر بند کرد آنرا پس نگاه حسن

وَالْحُسَيْنُ عَلَى وَرَاقَتِهِ فَقَالَ هَذَا ابْنَا ابْنَتِي

و حسین بر سر دو بالای او بند پس گفت آنحضرت این بر دو لیکن من از دو لیکن آنحضرت

اللَّهُمَّ إِنِّي أَحِبُّهُمَا فَأَحِبَّهُمَا وَأَحِبَّ مَنْ يُحِبُّهُمَا سَرَّاهُ

خداوند ابرار من دوست میدارم این بر دو را پس دوست دار تو این بر دو را و دوست دار کسی

الْزُّمَيْدِيُّ وَ... قَالَتْ دَخَلْتُ عَا... أُمِّ سَلَمَةَ

ترید و... از... سلمه زوجه ابورافع روایت است گفت در آنجا که ام سلمه

و هي تَبَتْ فَقُلْتُ مَا يَكِلِيكَ قَالَتْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

و حال آنکه و میگرد پس چه می گریاند ترا و بچه سب می گریه گفت ام سلمه دیدم پیغمبر را صلی الله علیه و سلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَغْنِي فِي الْمَنَامِ وَعَلَى رَأْسِهِ وَحَيْثُ التُّرَابُ

علیه و سلم یعنی در خواب و حال آنکه بر سر در پیش مبارک و خاک است

قُلْتُ مَالِكٌ رَسُولُ اللَّهِ قَالَ شَهْرُ نَيْتٍ قَتَلَ الْحُسَيْنَ

گفتم مالک رسول الله قال شه ماهی شه خدا را آلوده شد که گفت حاضر شد مقتل حسین را

إِنْفَارًا رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ سَأَلَ رَسُولَ

انفاز را رواه از زمدی و عن انس قال سأل رسول الله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيَّ أَهْلِ بَيْتِكَ أَحَبُّ إِلَيْكَ

صلی الله علیه و سلم که کدام یکی از اهل بیت تو محبوب تر هست پسوی

قَالَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَكَانَ يَقُولُ لِفَاطِمَةَ أَدْعِي لِي
 فرمود امام حسن و حسین و بود آنحضرت که میگفت مرا فاطمه را بخوان تا طلب
 ابْنِي فَيَضُمُّهُمَا إِلَيْهِ سَرَّاهُ الزُّمَيْدِي وَعَنْ
 بر ای حسن بر دوید مرا پس می بویید هر دو را و چسباند بخود هر دو را آنحضرت رواه ترمذی و این است
 أَمْرِيكَ رَضِيَ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَحْبِبُنَا
 از بریده گفته بریده که بود آنحضرت صلی الله علیه و سلم که خطبه میخواند
 إِذْ جَاءَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَعَلَيْهِمَا قَبِيصَانِ أَحْمَرَانِ
 مارانانگاه آمدند حسن و حسین و بود بر ایشان پیرهن سرخ
 وَيَمْشِيَانِ وَبَعِثْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 و راه میرفتند هر دو و می لغزیدند و می افتادند بر زمین چنانکه روشن طفل بیاض پس فرمود
 مِنَ الْمَنَارِ ثَمَامَهُمَا وَوَضَعَهُمَا بَيْنَ يَدَيْهِ ثُمَّ قَالَ صَدَقَ
 از منبر پس بر پشت آنحضرت هر دو را و نهاد هر دو را در پیش خود و دست گرفت آنحضرت رفته
 اللَّهُ إِنَّمَا آمَنَ الْكُفْرُ وَأَوْلَادُكُمْ فَتَنَةٌ نَظَرْتُ إِلَى الْهَدْيِ
 خداوند تعالی نیست اموال شما و اولاد شما گرفت و بجل آزمائش نگاه کردم پس بگویند
 الصَّبِيَّانِ يَمْشِيَانِ وَبَعِثْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 هر دو خود که راه میروند و می رفتند پس صبر فرمودم و تا آنکه رسیدم
 صَدِيقِي وَرَأَيْتُهُمَا سَرَّاهُ الزُّمَيْدِي وَأَبُودَاوُدَ وَالنَّسَائِي
 سخن خود اگر دریند و نیست امت میگویم و بر دوشم ایشانرا از جهت تأخیر رقت که در قلب من بود
 وَعَنْ يَعْلَى بْنِ مَرْثَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 و از یعلی بن مرثه مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُسَيْنٌ مِنِّي وَأَنَا مِنْ حُسَيْنٍ أَحَبَّ اللَّهُ
 علیه و سلم حسین از من است و من از حسین دوست دارد خدا تعالی

آنحضرت خطبه میخواند
 آنحضرت رفته

خود را و از زمین می افتادند و بر دوشم ایشانرا از جهت تأخیر رقت که در قلب من بود

مَنْ أَحَبَّ حُسَيْنًا حُسَيْنٌ سَبَّطُ مِنَ الْأَسْبَاطِ رَوَاهُ

الترمذی وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ

الْجَنَّةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ الْبَرَاءِ قَالَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَائِقَتَهُ يَقُولُ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَحِبُّهُ فَأَحِبَّهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

رَضِيَ قَالَ خَرَجْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي

طَائِفَةٍ مِنَ النَّهَارِ حَتَّى أَتَى خِيبَاءَ فَاطِمَةَ فَقَالَ أَتَمَلِكُنَّ

أَتَمَلِكُنَّ أَيْ حَسَنًا أَفَلَمْ تَكُنْتِ أَنْ جَاءَ كَيْسَعُ حَتَّى

أَعْتَقَ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا صَاحِبَهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَحِبُّهُ فَأَحِبَّهُ وَأَحِبَّ مَنْ يُحِبُّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَدَاوَذَا بَدْرُ شَيْءٍ مِنْ دُوسْتِ مِيدَارِ مَهِرِ دُوسْتِ بَدْرُ تَوَهُرِ دُوسْتِ دَارِ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَدَاوَذَا بَدْرُ شَيْءٍ مِنْ دُوسْتِ مِيدَارِ مَهِرِ دُوسْتِ بَدْرُ تَوَهُرِ دُوسْتِ دَارِ

سید کبیر حسین
والدہ ولدہ ماحضہ
از سید بابا فخر کریم
شجرہ مبارک شاد خدایت
و اطفال آن غی شود
باز آن نسل او کثرت
باشد و باشد و کثرت
و کثرت

گفت بر این عازب یدم کثرت

از سید کبیر حسین

از سید کبیر حسین

مَنْ تَقَرَّرَ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي تَكْرَةَ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ

مَنْ تَقَرَّرَ عَلَيْهِ قَارَأَ بِلُحْزَةٍ صَحَابَةُ مُرَوِّسَاتٍ كُنْتُ دَرَمِ ۲ نَحْضَاتٍ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى مُنَابِرٍ وَالحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ إِلَى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى مِنْهُ حَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ

جَنَّبِهِ وَهُوَ يَقْبَلُ عَلَى النَّاسِ مَرَّةً وَعَلَيْهِ أُخْرَى وَيَقُولُ

يَهْلُو سَيِّدُكُمْ وَهُوَ قَالَ نَحْنُ نَحْنُ رُؤُوسُكُمْ وَهُوَ يَدْرُسُكُمْ وَهُوَ يَدْرُسُكُمْ وَهُوَ يَدْرُسُكُمْ

إِنَّ ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ وَلَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُصَلِّيَ بِهِ بَيْنَ فَتَيَيْنِ

آ نَحْضَاتٍ بِرُتَبَتِي أَيْنَ لَيْسَ مِنْ سَيِّدٍ لَيْسَ مِنْ سَيِّدٍ لَيْسَ مِنْ سَيِّدٍ لَيْسَ مِنْ سَيِّدٍ لَيْسَ مِنْ سَيِّدٍ

عَظِيمَتَيْنِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ

بِزُرْجِيٍّ أَوْ مُسْلِمَانِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَرَوَيْتُ عَنْهُ أَيْضًا

قَالَ لَمْ يَكُنْ أَحَدٌ أَشْبَهَ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

كَفَتْ أَنْسَرُ بُوْدَ بِيَعِي كِي مَانْدَرُ بَا نَحْضَاتٍ

مِنَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَقَالَ فِي الْحَسَنِ أَيْضًا كَانَ أَشْبَهُهُمْ

أَزْ حَسَنَ بْنِ عَلِيٍّ وَكَفَتْ أَنْسَرُ دَرَامِ حَسَنِ نِيَزْ بُوْدَ مَشَابَهَ نَزِيرِ مَرْدَمِ

بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

بِزُرْجِيٍّ خُذَا صَلَّاهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَرَوَاهُ

عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي نَعْمٍ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ

عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ نَعْمٍ بِيَعِي نُونِ وَسُكُونِ عَيْنِ تَابِعِي زَاهِدٍ كَفَتْ خُشِيدُ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ

وَسَأَلَهُ رَجُلٌ عَنْ الْمَحْمُودِ قَالَ شُعْبَةُ أَحْسَنُهُ يَقْتُلُ النَّبَا

وَحَالَهُ أَنْسَرُ كَرْدَهُ بُوْدَا وَرَأَيْتُ عِرَاقَ أَنْسَرُ كَرْدَهُ بُوْدَا وَرَأَيْتُ عِرَاقَ أَنْسَرُ كَرْدَهُ بُوْدَا

قَالَ أَهْلُ الْعِرَاقِ بِيَسْأَلُونِي عَنِ الدِّيَارِ قَدْ قَتَلَ ابْنُ

عَلِيٍّ أَنْسَرُ كَرْدَهُ بُوْدَا وَرَأَيْتُ عِرَاقَ أَنْسَرُ كَرْدَهُ بُوْدَا وَرَأَيْتُ عِرَاقَ أَنْسَرُ كَرْدَهُ بُوْدَا

بُنِيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هُمَا رَجَائِي مِنَ الدُّنْيَا رَأَوَاهُ الْبَخَّارُ

وَعَنْ رَجُلٍ قَالَ قَالَ الْحَسَنُ أَشْبَهُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا بَيْنَ الصُّدْرِ إِلَى الرَّأْسِ وَأَشْبَهُ النَّبِيَّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا كَانَ أَسْفَلَ مِنْ ذَلِكَ رَأَوَاهُ

الْأَبْصَارُ عَنْ حُدَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ

دَعَانِي أَتِيَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَصْرَحَ مَعَهُ

النَّبِيُّ وَأَسْأَلُهُ أَنْ يُسْتَغْفَرَ لِي وَلَكَ فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

وَلَا مِثْلَ أَنْ هَذَا أَمَّا كَمْ تَنْزِلُ الْأَرْضَ قَطُّ قَبْلَ هَذِهِ

و مراد از ترا بدو است این فرشته است که فرود نیامده است پس چه زمین هرگز پیش ازین

الْمَلَكُ اسْتَأْذَنَ رَبَّهُ أَنْ يُسَلِّمَ عَلَيَّ وَيُنْشِرَ لِي بَابَ

شعب و ستر بر من خواست برورد کار خود را که بپاید و سلام کند بر من و خوش خبری دهد مرا باینکه

فَاطِمَةُ سَيِّدَةُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَأَنَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ

فاطمه زینب سیده و سرور زنان اهل بهشت اند و باینکه حسن و حسین

سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ سَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

مجتربین و ممتاز جوانان اهل بهشت اند رواه الترمذی و از

ابْنِ عَبَّاسٍ رَأَى قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ابن عباس فرمودست گفت بود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ حَامِلٌ الْحَسَنَ بْنِ عَلِيٍّ عَلَى عَاتِقِهِ فَقَالَ رَجُلٌ

و سلم بردارنده حسن بن علی را بر دوش خود پس گفت مردی

نِعْمَ الْمَرْكَبُ رَاجِعًا يَا غُلَامُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

نیکی مرکب است که سوار شدی تو ای کودک پس فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نِعْمَ الرَّكِبُ هُوَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

علیه و سلم و نیکی سوار است وی یعنی مرکب خود نیکی است و رکب هم نیکی است رواه الترمذی

عُقْبَةُ بْنُ الْحَارِثِ رَضِيَ قَالَ صَلَّى أَبُو ذَرٍّ بِالْعَصْرِ ثُمَّ

عقبه بن حارث روايت است نماز گذارد ابو ذر بعد از عصر

يَمْشِي وَمَعَهُ عَلِيٌّ فَرَأَى الْحَسَنَ يَلْعَبُ مَعَ الصَّبِيَّاهِ

ابو ذر در حالیکه راه میرود با وی علی بود پس دید ابو ذر بچه های بازیگر را که با کودک

فَحَمَلَهُ عَلَى عَاتِقِهِ وَقَالَ يَا بَنِي شَبِيهِ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

پس برداشت ابو ذر حسن را بر دوش و گفت ای بچه بطنی پیغمبر صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ شَيْهًا بَعْلِي وَعَلَى بَيْتِكَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ أَرَأَيْتَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ زَيْدٍ يَأْتِي بِرَأْسِ

الْحُسَيْنِ فَيَجْعَلُ فِي طَسْتٍ فَيَجْعَلُ يَبْكُتُ وَقَالَ فِي حُسَيْنِ

شَيْهًا قَالَ أَنَسٌ فَقُلْتُ وَاللَّهِ أَنَّهُ كَانَ أَشْبَهُهُ بِرَسُولِ

اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ مُحْضُوبًا بِالْوَسْمَةِ رَوَاهُ

الْبُخَارِيُّ وَفِي رِوَايَةِ التِّرْمِذِيِّ قَالَ كُنْتُ عِنْدَ ابْنِ زَيْدٍ

فَجَاءَ بِرَأْسِ الْحُسَيْنِ فَيَضْرِبُ بِقَضِيبٍ فِي أَنْفِهِ

وَيَقُولُ مَا رَأَيْتُ مِثْلَ هَذَا حَسَنًا فَقُلْتُ أَمَا إِنَّهُ كَانَ

مِنْ أَشْبِهِهُ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَنْ

أُمِّ الْفَضْلِ بِنْتِ حَارِثٍ أَنَّهَا دَخَلَتْ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ

بَيْنَ يَدَيْكَ رَأْسَ ابْنِ زَيْدٍ يَأْتِي بِرَأْسِ الْحُسَيْنِ

فَيَضْرِبُ بِقَضِيبٍ فِي أَنْفِهِ وَيَقُولُ مَا رَأَيْتُ مِثْلَ هَذَا

حَسَنًا فَقُلْتُ أَمَا إِنَّهُ كَانَ مِنْ أَشْبِهِهُ بِرَسُولِ

اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ مُحْضُوبًا بِالْوَسْمَةِ رَوَاهُ

الْبُخَارِيُّ وَفِي رِوَايَةِ التِّرْمِذِيِّ قَالَ كُنْتُ عِنْدَ ابْنِ زَيْدٍ

فَجَاءَ بِرَأْسِ الْحُسَيْنِ فَيَضْرِبُ بِقَضِيبٍ فِي أَنْفِهِ

وَيَقُولُ مَا رَأَيْتُ مِثْلَ هَذَا حَسَنًا فَقُلْتُ أَمَا إِنَّهُ كَانَ

مِنْ أَشْبِهِهُ بِرَسُولِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ مُحْضُوبًا بِالْوَسْمَةِ

حُكْمًا مِّنْكَ وَاللَّيْلَةَ قَالَ وَمَا هُوَ قَالَتْ إِنَّهُ سَيَكُونُ

خوابے پر نا آشنا امشب گفت آنحضرت چسیت آن خواب گفت نام ^{۱۰} پرستی آن خواب

قَالَ وَمَا هُوَ قَالَتْ رَأَيْتُ نَقْطَةً مِّنْ جَسَدِكَ

فرمود چسیت آن خواب گفت یا پاره از بدن تو برده شده است

قَطِيعَتٌ وَوَضِعْتُ فِي حَجْرِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و نهاده شده است در کنار من پس فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَيْتُ خَيْرًا تَلِدُ فَإِنْ شَاءَ اللَّهُ

علیه و سلم دیدے تو ای ام فضل خواب تو سدا میزاید فاطمه آ خواسته است خدا

غَلَامًا يَكُونُ فِي حَجْرِي فَوَلَدَتْ فَاطِمَةُ الْحَسَيْنِ

پسر یا که می باشد آن در کنار من زاید فاطمه زهرا حسین را

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس فرمود آن رسول الله صلی الله علیه و سلم

وَسَلَّمَ فَدَخَلَتْ يَوْمًا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و سلم پس در آمد روزی بر پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ فَوَضَعَتْهُ فِي حَجْرِي ثُمَّ كَانَتْ مِثْلَ الْبَقَاتِ

و سلم پس نهادم آن پسر را در کنار آنحضرت پسر شد از من مگر پستی بجائی

فَإِذَا عَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُهْرَقَانِ

پس ناگاه هر دو چشم آنحضرت صلی الله علیه و سلم میریزند

الدُّمُوعُ كَمَا تَقُلْتُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ يَا ابْنَ آدَمَ

اشکها را که گفتی ای نبی الله ای پسر مادری خدا سے نو باد چه نشد ترا

قَالَ آتَانِي جَبْرَيْئِيلُ فَأَخْبَرَنِي أَنَّ أُمَّتِي سَتَقْتُلُنِي

گفت آدم را جبرئیل پس خبر داد مرا بدیستی که امت تو نزدیک است که کشتن مرا

فَقُلْتُ هَذَا قَالَ لَعَنُوا أَتَانِي بِذَرْبَةٍ مِنْ تَرْبَتِهِمْ حَمْرَاءُ وَعَنِ

پس گفتم بطریق تعجب این پسر را گفت آری این پسر را و داد مرا جبرئیل خا از خاک آن موضع سرخ

ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبِمَا

از ابن عباس من روایت است گفت بن عباس دیدم آنحضرت را صلی الله علیه وسلم در آنچه

يَكْرِي النَّاسُ ذَاتَ يَوْمٍ بِنَصْفِ النَّهَارِ أَشْعَثَ أَغْبَرَ بَيِّدًا

می بیند خواهند یک روزی در نیم روز شعله وید و موهای غبار آلوده است

قَارُورَةً فِيهَا دَمٌ فَقُلْتُ يَا بَنِي آدَمَ مَا هَذَا قَالَ

شیر است که در و می خون است پس گفتم پدر و مادر من فدا می تو را چیست اینحال گفت

هَذَا دَمُ الْحُسَيْنِ وَكَاصِحَائِهِمْ أَسْرَأَ النَّقْطَةُ مِنْ دَمِ

آنحضرت این خون حسین و یاران اوست همیشه ام که می بردارم آنرا تمام

النَّوْمِ فَأُحْصِيَ ذَلِكَ الْوَقْتُ فَأَجِدُ قِتْلَ ذَلِكَ الْوَقْتِ

امروز پس نگاه داشتم من این وقت را پس می یابم که گشته شد حسین در الوقت

رَوَى جِبْرِيلُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَحْمَدُ الْآخِرُ مَا جَاءَ

روایت کرد این از حدیث زبانی در دلائل النبوة و روایت نمود احمد حدیث اخیر را

فِي فَضْلِ فَاطِمَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا عَنْ

در فضیلت حضرت فاطمه زهرا آمده رضی الله تعالی عنها روایت است

الْمُسَوَّرِ بْنِ مَخْرَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از مسور بن مخرمه که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ فَاطِمَةُ بَضْعَةٌ مِنِّي فَمَنْ أَغْضَاهَا أَبْغَضَنِي وَفِي رِوَايَةٍ

فرمود که فاطمه گوشت من است پس کی که در خشم آورد و او را در خشم آورد و در روایت

بِهِ مَا أَرَاهُ وَبِذُنِّي مَا أَذَاهَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنِ

آمده است که ناخوش میگرداند مرا چیزیکه خوش میگرداند او را و آزار میکند مرا چیزی که آزار می دهد او را متفق علیه از

أَلَيْسَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ حَسْبُكَ مِنْ شَأْنٍ

السرد و دایت را از حضرت شیخ امام علی و مسلم محمود و سپس از از زمان

الْعَالَمِينَ مَرِيْعُ بْنُ عُمَرَ بْنِ خُوَيْلِدٍ وَقَاطِمَةُ

جہاں میں شہناختہ نے قضا کی اس چار زین کے مریم بنت عمران و سیدہ بنت خویلدہ و فاطمہ

بِئْتِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَسِيَّةَ امْرَأَةٍ فِرْعَوْنَ

سنة محمد ﷺ عليه وسلم واسمه زن فرعون اتر

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَقِمِ سَلَامَةً إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواہ الزہد کے قریب روایت است از امام سلمہ بن کہ آخفت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَا فَاطِمَةَ عَامَ الْفَتْحِ فَنَاجَاهُ **مَلِكُ**

غایب و سلم خواند فاطمه را سال فتح مکہ پس راز گفت کہ سہنہا نے پس مگر سید

حَدَّثَنَا فَضِيحَةُ فَلَمَّا تَوَفَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فاطمہ بیستہ باز سنے گفت فاطمہ را پس بخند فاطمہ پس بگامیکه وفات یافت آنست صلوات علیہ وسلم

سَأَلْتُهُمَا وَضَحَّيْهُمَا قَالَتْ أَخْبَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ

پیام فاطمه را از گریستن او و از خنده او گفت خبر داد مرا آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهُ يَمُوتُ فَبَكَيْتُ يَوْمَ أَخْبَرَانِي

صلوات علیہ وسلم کہ وہی می میری سب سے گریہ کر دم بہت تر خیر و ادم را کہن

سَيِّدَةُ نِسَاءِ آهٖ الْجَنَّةِ الْأَمْرُ يَحْمِلُنِي إِنْ فَضَعْتُ

بهترین زنان بهشتیان ام مريم بنت عمران - پس خنده كردم

سَأَلَهُ التَّزْمِيدِيُّ وَكَانَ لَيْسَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

من بشارت روایت کرد آنرا ترمذی و روایت سبت از انس رضی الله عنه حدیث علی

وَسَلَّمَ اِنَّ فَاِلٰهَةً يٰعْبُدُ قَدْ وَهَبَهَا لَهَا وَعَلَى فَالْحَمْدُ تَوْبُ

و سلم آمد نزد فاطمه با غلامی که تحقیق عنایت رده بود آن شخصتم فاطمه را و سر فاطمه توان بود

اِذَا قَعَّتْ بِهِ رَأْسَهَا لَمْ يَبْلُغْ بِهِ رَجُلِيَّةً وَإِذَا غَطَّتْهُ

قصه چون می پوشید بآن ثوب بر خود را نیز سید ثوب هر دو پادشاه فاطمه را چون می پوشید

رَجُلِيَّةً لَمْ يَبْلُغْ بِهِ رَأْسَهَا فَلَمَّا سَأَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

آن ثوب هر دو قدیم خود را نیز سید ثوب را پس هنگامیکه دید آن حضرت صله الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا تَلَقَّى قَالَ إِنَّهُ لَيْسَ عَلَيْكَ بَأْسٌ إِنَّهُ

علیه و سلم چیزی که میرسد از مشقت فرمود بدین معنی که نیست بر تو مضایقه جز این نیست که

هُوَ أَبُوكَ وَغَلَامُكَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ فِي بَابِ النَّظَرِ إِلَى

یعنی کسی که می بیند تو را و غلام است روایت ابو داود در باب نظر کردن به نسبه

الْمَخْطُوبَةِ مَشَرَّكَ بَابِ مَنَاقِبِ أَنْزِلُ وَاجِرِ النَّبِيِّ

مخطوط باب است در مناقب ائمهات المؤمنین از واجح و مخرات حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ

سید العالمین صله الله علیه و سلم از علی مرتضی در روز مدینه گفت

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ خَيْرُ نِسَاءٍ نِسَاءُ

آن است و در آن است و در آن است و در آن است و در آن است و در آن است

بَنَاتٍ إِنْ أَنْ خَيْرُ نِسَاءٍ خَيْرُ نِسَاءٍ خَيْرُ نِسَاءٍ خَيْرُ نِسَاءٍ

بنت عمران است و بهترین زنان دنیا خدیجه بنت خویلد است

عَلَيْهِ وَفِي رَأْيِهِ قَالَ أَبُو كَرِيمٍ وَأَشَارَ وَفِي رَأْيِهِ

علیه و در روی او گفته ابو کریم که روای این حدیث از وکیل است و اشارت کرد

وَالْأَرْضِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ أَنِي جَابِرِ النَّبِيِّ

در زمین از برای بیان معنی دنیا و درایت است از ابو هریره که گفت ابو هریره آمد جابر بن

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَلَيْكَ

صلی الله علیه و سلم پس ای رسول الله صلی الله علیه

وَسَلَّمَ هَذِهِ خَدِيجَةٌ قَدْ آتَتْ مَعَهَا إِيَّاهُ فِيهِ إِدَامٌ أَوْ

و سلم این خدیجه است تحقیق باوی آورد نسبت که در وی نان خورشیدی است یا

طَعَامٌ فَإِذَا آتَتْكَ فَاقْرَأْ عَلَيْهَا السَّلَامَ مِنْ رَبِّهَا وَمِنْ

طعامی است پس چون بیاید خدیجه ترا پس بخوان بر او سلام از پروردگار و از جانب من

وَبَشِّرْهَا بِبَيْتٍ فِي الْجَنَّةِ مِنْ قَصَبٍ لَا صُحْبَ فِيهِ وَلَا نَصِيبَ

و بشارت ده به خدیجه را بخیانه در بهشت از قصبه در آنجا غوغا و نه رنج و تعب

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا غُرْتُ عَنْ أَحَدٍ

متفق علیه و روایت است از عایشه رض گفت عایشه که غیرت کرده ام بر هیچ و هیچ

مِنْ نِسَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا غُرْتُ عَلَى خَدِيجَةٍ

از زنان آنحضرت صلوات الله علیه و سلم آنچنانکه غیرت برده ام بر خدیجه

وَمَا رَأَيْتُهَا وَلَكِنْ كَانَ يَكْثُرُ ذِكْرُهَا وَرَبَّمَا ذَبَحَ الشَّاةَ ثُمَّ

و من ندیده ام خدیجه را ولیکن بود آنحضرت که بسیار بید و یاد خدیجه او بسیار که ذبح میکرد و گوشت

يَقْطَعُهَا أَغْضَاءَ كَتَمَ بَيْعَتُهُ فِي صَدَقَاتِ خَدِيجَةٍ فَرُبَّمَا

پاره میکرد و گوشت را عضو عضو پست میفرستاد آنحضرت آنکو سفند را در زانایکده و ستان خدیجه بود

قُلْتُ لَهُ كَأَنَّهُ لَمْ تَكُنْ فِي الدُّنْيَا أَمْرًا إِلَّا خَدِيجَةٌ فَيَقُولُ

پس بسا که میگفتم مرا آنحضرت را گویا که نبود در دنیا هیچ زنی مگر خدیجه پس میگفت آنحضرت

إِنَّهَا كَانَتْ وَكَانَ لِي مِنْهَا وَلَدٌ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ مِنْ فَضْلِ

که خدیجه بود چنین چنین بطریق ابراهیم و بود مرا از خدیجه اولاد متفق علیه از فضیلت

عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَبِي سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَتْ قَالَ لِي

حضرت عایشه صدیق رضی الله عنها از ابی سلمه رضی الله عنه گفت فرمود عایشه صدیق مرا

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا عَائِشَةُ هَذَا جَبْرِئِيلُ

آنست صلوات الله علیه و سلم ای عایشه این جبرئیل است

يَقْرَأُ السَّلَامَ قَالَتْ وَعَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ قَالَتْ هُوَ مِنْ
میں سے ہے اور سلام ہے اور رحمت خدا ہے

مَا لَا أَرَى مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ **وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ لِي**

جبریل علیہ السلام بَيْنِي بَيْنَكُمْ مِنْ وَآنَ شَخْصٍ جَبْرِيْلٍ هُوَ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَأَزَّ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا مَرُوسِيَّتْ كُفْتُ فَرَمُوهُ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُرْتِيكَ فِي الْمَنَامِ ثَلَاثَ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم نمودہ شدہ تو مراد خواب

لَيَالٍ يَحْيِي بَيْنِي بَيْنَكُمْ فِي سَرَقَةٍ مِنْ حَرِيرٍ فَقَالَ لِي هَذِهِ أَمْرَاتُكَ

شب و می آورد و پیرای من صورت و مثال از پشتہ و قطعہ از جامہ ابریشمی پس گفت مرا این کیست

فَكَشَفَتْ عَنْ وَجْهِكَ النَّبَاقَةَ أَنْتَ هِيَ فَقُلْتُ إِنْ بَرَّكَ

پس برداشتم از صورت تو جامہ را پس ناگاہ تو اکنون آن صورتی کہ دیدہ بودم پس گفت

هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ يَمْضِيهِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ **وَعَنْ أَبِي مُوسَى**

عمر بن الدین از پیش خدا در میگذارد خدا تعالی این را متفق علیہ است قدوس است از بے موسی شری

قَالَ مَا أَشْكَلَ عَلَيْنَا أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفت ابو موسی و اصحاب آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

حَدِيثٌ قَطُّ فَمَا لَنَا عَائِشَةَ إِلَّا وَحَدَّنَا عِنْدَهَا مِنْهُ عِلْمًا

این حدیث هرگز پس چه بود که ما را عایشہ را ما آنکہ سے یا عقیتم نزد عایشہ

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ **وَعَنْ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ مَا رَأَيْتُ**

رواہ ترمذی و از موسی بن طلحہ رضی اللہ عنہ

أَحَدًا أَفْضَلَ مِنْ عَائِشَةَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ **مِنْ فَضْلِ**

بیج کہے را فضیلت از عایشہ رواہ الترمذی از فضیلت

صَفِيَّةٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَ بَلَّغْ صَفِيَّةَ أَنَّ حَفْصَةَ قَالَتْ لَهَا

حضرت صفیہ از انس رضی اللہ عنہ روایت گفت انس کہ رسیدہ صفیہ کہ حفصہ گفت مرا و

بِئْتِ يَهُودِيٍّ مَبَكَّتْ قَدْ خَلَّ عَلَيْهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

دختر یهودی و یهود صفیه دختر یهود پس بگریست صفیه پس برآمد بر صفیه بنفر خدا صلی الله علیه و سلم

وَهِيَ تَكْبِي فَقَالَ مَا يَمْلِكُكَ فَقَالَتْ قَالَتْ لِي حَفْصَةُ ابْنِ ابْنَةِ

و حال آنکه وی میگفت پس فرمود چه چیز می گزاید ترا پس گفت صفیه گفت حفصه که من دختر

يَهُودِيٍّ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّكَ لَأَمْنَةٌ بِنْتُ

یهودی است ام پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدرستی که تو هرگز آمینه دختر یهودی

وَأَنَّ عَمَّكَ لَكَبِيٌّ وَإِنَّكَ لَتَحْتِ بَنِي فَيَعْرِفُ عَلَيْكَ ثُمَّ قَالَ

و بدرستی که عم تو یوسف بن یهود و بدرستی تو صفیه زیر بغیر و زوجه من هستی پس رجه می انداخت حفصه و او نیز فرمود

اَتَّقِي اللَّهَ يَا حَفْصَةُ رَأَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ بَابُ مَنَاقِبِ

پیر بنی زای حفصه خدا را و ترمذی و نسائی در فضیلت و مناقب باب ست در مناقب

أَهْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَضَوَانُ

اهل بیت نبی صلی الله علیه و سلم

اللَّهُ تَعَالَى عَائِدُهُمْ جَمْعُهُمْ ذَلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ

این آن ثواب است که مشروده می دهد خدا

عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ

آن بندگان خود را که ایمان آوردند و کارهای شایسته کرده اند بگو می طلبم از شما چیزی

أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ

قرآن هیچ مزدی بکنان باید که بشنودند و دوستی در میان خویشان و از آن ابن عباس فرمود گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - أَحِبُّوا اللَّهَ لِمَا يَعْزُوكُمْ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم دوست دارید خدا را چیست چیز که عزم میکند

مِنْ نِعْمَةٍ فَأَحِبُّوا لِلَّهِ وَأَحِبُّوا أَهْلَ بَيْتِي وَحَبُّوا

از نعمت پس دوست دارید مرا از چیست دوستی خدا و دوست دارید اهل بیت مرا از چیست دوستی من

بسم الله الرحمن الرحيم

۲۱۵

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي دَرَّاسٍ أَنَّهُ قَالَ وَهُوَ أَخَذَ بِهِ

نمزدے وازا ہے ذر مراد بیت کوئی گفت در حالیہ گیرندہ است در

الْكَلَامِ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِلَّا أَنْ

کلمہ را شنیدم پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم میگفت آنحضرت آگاہ شدیک

مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي فَيَكُونُ مِثْلَ سَفِينَةِ نُوحٍ مَنْ رَكِبَهَا نَجَا وَمَنْ تَخَلَّفَ

مثال اہل بیت من در میان شما مثال کشتی نوح است کیسکہ سوار شد کشتی نوح از تنگنا رستگاری

عَنْهَا هَلَكَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ سَمِعْتُ النَّبِيَّ

و سوار شد آن ہلاک شد رواہ احمد روایت است از عائشہ کہ گفت عایشہ بیرون آمد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَدَاةً وَعَلَيْهِ مِرْطٌ مَرَحَلٌ مِنْ شَعْرِ

صلی اللہ علیہ وسلم در یک با دھری و حال آنکہ بروی گلیم بود کہ در نقشہا بود از سر

أَسْوَدَ فَجَاءَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَادْخَلَهُ ثُمَّ جَاءَ الْحُسَيْنُ رَضِيَ

سیاہ پس آمد امام حسن بن علی رضی اللہ عنہما در آورد آنحضرت اورا پیشتر آمد امام حسین رضی اللہ عنہ

فَدَخَلَ مَعَهُ ثُمَّ جَاءَتْ فَاطِمَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَادْخَلَهَا ثُمَّ جَاءَ عَلِيُّ

کس در آمد حسین پس فاطمہ پس در آورد اورا پیشتر آمد علی پس در آورد اورا

فَدَخَلَهُ ثُمَّ قَالَ أَمَّا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُدْخِلَ هَبْ عَنْكُمْ الرَّجُلَ

پستر گفت نمیخواہ خدا مگر آنکہ دور گرداند از شما بپیدی گناہان را

أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

اہل بیت و پاک گرداند شما را پاک کردنے رواہ مسلم و روایت است از

الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ إِبْرَاهِيمُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

برادر رضی اللہ عنہ گفت برابری عازب شد گامیکہ وفات یافت ابراہیم پس آنحضرت صلی اللہ علیہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لَهُ مَوْضِعًا فِي الْجَنَّةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

علیہ وسلم کہ از برای وی بطنی بود و موم و آنحضرت کجہ بدستی اورا شیوہندہ است در بیشت رواہ البخاری و روایت است

تَرِيدُ بْنُ أَرْقَمَ قَالَ قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از زید بن ارقم گفت زید استاد آنحضرت صلی الله علیه و سلم

يَوْمًا فِينَا خَطِيئًا مَاءٌ يُدْعَى مُحَابِلِينَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةَ فَحَلَّ اللَّهُ

خطیبه روزی میان ما در موضعی که خوانده میشود و او را غدیر خم که میان مکه و مدینه است نشانیش

وَأَنَا عَلَيْهِ وَعَظَ وَذَكَرَ ثُمَّ قَالَ أَمَّا بَعْدُ أَلَا أَيُّهَا النَّاسُ

و سپاس کرد و بپند داد و ثواب عقیاب خدا یاد داد و پشتر گفت آنحضرت اما بعد حمد خدا آگاه باشید

إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ يُوشِكُ أَنْ يَأْتِيَنِي رَسُولُ رَبِّي فَأَجِيبُ

نیستم من مگر آدمی نزدیک است که بیاید مرا فرستاده که مرا برود کار من یعنی ملک الموت ایها الناس

وَأَنَا تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ أَوْ هُمَا كِتَابُ اللَّهِ فِيهِ الْهُدَى

و من گذارنده ام در میان شما دو متاع نفیس را کتاب الله که در وی راه راست است

وَالنُّورُ فَخُذُوا بِلِثَابِ اللَّهِ وَاسْتَمْسِكُوا بِهِ فَحُتَّ عَلَى

دو نور پس چنگ در زید کتاب الله و عمل کنید بان پس برافکینت مارا بر عمل

كِتَابِ اللَّهِ وَرَغِبَ فِيهِ ثُمَّ قَالَ وَأَهْلُ بَيْتِي أَذْكُرُكُمْ اللَّهُ

کتاب الله و ترغیب داد بدان پشتر فرمود آنحضرت دوم اهل بیت من است یاد کنید نام شما را

فِي أَهْلِ بَيْتِي وَفِي رِوَايَةٍ كِتَابُ اللَّهِ هُوَ جَبَلٌ اللَّهُ مَرَاتِبُهُ

در حق اینها و در روایتی مدح کتاب الله این چنین آمده است کتاب الله جاییست که مرتب است

كَانَ عَلَى الْهُدَى وَمَنْ تَرَكَهُ كَانَ عَلَى الضَّلَالَةِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

باشند بر راه راست و کسیکه بگذارد او را و تمسک نکند باشد بر گمراهی رواه مسلم

وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از جابر رضی الله عنه گفت جابر دیدم آنحضرت را صلی الله علیه

وَسَلَّمَ فِي حُجَّتِهِ يَوْمَ عَرَفَةَ وَهُوَ عَلَى نَاقَتِهِ الْقَصْوَاءِ

و سلم در حج و می که حج الوداع باشد روز عرفه و حال آنکه آنحضرت بر ناقه قصواء نام او صحبت

فَسَمِعْتَهُ يَقُولُ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي تَرَكْتُ فِيكُمْ مَا إِنِ اخَذْتُمُوهُ

پس شنیدم آنحضرت را که میگفت ای مردم بدرستی من گذارنده ام در شما چیزی را اگر بگیرید

يَهْ كُنْ تَضِلُّوا كِتَابَ اللَّهِ وَعِزَّتِي أَهْلَ بَيْتِي رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

آنرا و عمل کنید بدان هرگز گمراه نمیشوید شما کتاب خدا را و عزیزان و نزدیکان من را رواه الترمذی

وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْرَمَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از زید بن اسرم روایت گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه

وَسَلَّمَ إِنِّي تَارِكُ فِيكُمْ مَا إِنِ تَمَسَّكْتُم بِهِ كُنْ تَضِلُّوا أَعْلَانِي

و سلم بدرستی من گذارنده ام در شما چیزی که اگر چنگ در زبید شما بدان چیز هرگز گمراه نمیشوید

أَحَدُهُمَا أَعْظَمُ مِنَ الْآخِرِ كِتَابُ اللَّهِ حَبْلٌ مُمَدُّودٌ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى

من یکی از آن دو چیز بزرگتر از دیگری است و میگذارد کتاب خدا را و این سیم است دراز کرده از آسمان

الْأَرْضِ وَعِزَّتِي أَهْلَ بَيْتِي وَكُنْ تَيْفَرُّ قَاحَتِي يَوْمَ يُدْعَى عَلَى الْحَبْلِ

زمین و آنحضرت و میگذارد عزت خود را که اهل بیت من اند و هرگز جدا نمیشوند کتاب من و عزت من

فَإِنْ هُمْ أَكَيْفَ تَحْتَفُهُ بَيْنِي فِيهِمَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ

پس نظر کنید و فکر کنید چگونه خفیه میشود شما در کتاب عزت رواه الترمذی و هم از وی روایت

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَالحَسَنِ

که آنحضرت صلوات الله علیه و سلم فرمود مرا علی و فاطمه و حسن

وَالْحُسَيْنَ إِنَّا حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَهُمْ وَسَلَامٌ لِمَنْ سَالَمَهُمْ

و حسین را که من جنگ کننده ام هر کس را که جنگ کند ایشانرا و صلح کننده ام هر کس را که صلح کند

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ جَمِيعِ بْنِ عَمِيرَةَ قَالَ دَخَلْتُ مَعَ

ایشانرا رواه الترمذی و روایت است از جمیع بن عیمیر رف گفت در آمدم همراه

عَمَّتِي عَلِيٍّ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَسَأَلْتُ أُمَّ النَّاسِ كَأَنَّ كَحَبَّ إِلَى

عمه خود بر عایشه رف پس پرسیدم من کدام از آدمیان بود محبوب تر بسوی

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ فَالْحَمَةُ فَقِيلَ مَنْ

پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم گفت عائشه فاطمه بود محبوبترین مردم نزد آنحضرت

الرَّجُلَ قَالَتْ نَزَلْتُ بِهَا رَأَوَاهُ التَّزِيدِيُّ مِنْ قَوْمِ مَعَاذِ

پرسیده شد از عائشه از مردان امم محبوبتر بود ... علی بن ابراهیم و ...

بْنِ جَبَلٍ وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ وَابْنُ كَعْبٍ رَضِيَ

بن جبل وزید بن ثابت و ابی بن کعب رضی

عَنْ أَنَسٍ قَالَ جَمَعَ الْقُرْآنَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت انس گفت که جمع کردند قرآن را یعنی یاد گرفتند تمام قرآن را در زمان آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ أَرْبَعَةُ أَجْنَابٍ بَنُ كَعْبٍ مَعَاذُ بْنُ جَبَلٍ وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ وَ

چهار کس اجنبی بن کعب و معاذ بن جبل و زید بن ثابت و

أَبُو زَيْدٍ قِيلَ لَا نَسِي مَنْ أَبُو زَيْدٍ قَالَ أَحَدُ عَشَرَ مِثْقَالًا مِثْقَالُ

ابو زید انصاری گفته شد من انس را که ...

مَنَاقِبُ سَلَمَانَ الْفَارِسِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

منظمنه حضرت سلمان فارسی روایت است از ابی هریره

قَالَ كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ نَزَلَتْ

گفت ابوهریره بودیم نشستہ نزد آنحضرت صلی الله علیه و سلم آنگاه فرود آمد

سُورَةُ الْجُمُعَةِ فَلَمَّا نَزَلَتْ وَآخِرُهَا بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سوره جمعه پس چون فرود آمد و رسید این آیه را

قَالُوا مَنْ هُوَ لَا يَأْتِي رَسُولَ اللَّهِ قَالَ وَفِينَا سَلَمَانُ الْفَارِسِيُّ

پرسیدند صحابه یا رسول الله کیستند این جماعت گفت و نشستہ بود در میان سلمان فارسی

قَالَ فَوَضَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ عَلَى سَلَمَانَ

گفت ابوهریره پس نهاد آنحضرت صلی الله علیه و سلم دست مبارک خود را بر سلمان

عنه ترجمه و مضمون
که گویند از آن جماعت
که نشستند و گفتند خدا تعالی
پیغمبر صلی الله علیه و سلم
را بسوی ایشان
که بنشیند یا نه و در وقت
پرسیدند از ایشان
صاحب ۱۱

ثُمَّ قَالَ لَوْ كَانَ الْإِيمَانُ عِنْدَ الذِّمِّيِّ الْكَافِرِ رَجُلٌ مِّنْ هَؤُلَاءِ

پستر فرمود ای ایمان نزد ستاره فریادگرینه میگیرفتند و مییافتند از مردم
مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِ مَنَاقِبُ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ رَضِيَ وَكَتَبْتُ لَهُ

منقبتاے عمار بن یاسر رضی و کتبت آن
أَبُو الْيَقْطَانِ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ اسْتَأْذَنَ عَمَّارٌ عَلَى

ابو الیقطان رضی روایت است از علی رضی گفت علی مرتضی طلب از آن کرد عمار بن یاسر
النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ ارْجِعْ إِلَىٰ نَوَاحِلِ مَرْحَبًا

در آید بر آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس گفت اذن دهید و از فرسخی بجای باد
يَا طَيْبُ الْمُطِيبِ رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ عَنْهَا

مرایک بخوبی ذات و پاک کرده شده به تنزیب صفات اخلاق رواه الزمندی و روایت است از عائشه رضی
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا خَيْرُ عَمَّارٍ بَيْنَ أَمْرَيْنِ

عائشه فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم اختیار داده شد بدست عمار بن یاسر
الْإِخْتَارَ أَسَدٌ هَمَّا رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

گزارش کرد و برگزیده وی نعمت ترین آن رواه الزمندی و روایت است از ابی هریره رضی
قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلْبَسْتُ يَا عَمَّارُ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بشارت باد و از ای عمار که
تَقْتَلُكَ الْفِتْنَةُ الْبَاغِيَّةُ رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ مَنَاقِبُ أَبِي

قتل میکند ترا جماعت باغیان رواه الزمندی منقبتاے ابی
ذَرٍّ الْغِفَارِيِّ رَضِيَ عَنْهُ أَبِي ذَرٍّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

ذر غفاری رضی مرویست از ابی ذر رضی گفت فرمود آنحضرت
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَهْلُكُمُ الْخَضِرَاءُ وَلَا أَقْلَتُ الْغَابِرَاءُ

صلی الله علیه و سلم سایه نکرد آسمان و بر نداشت زمین

مِنْ ذِي كَهْجَةٍ أَصْدَقَ وَلَا أَوْفَى مِنْ أَبِي ذَرٍّ شَبَّهِ عِيسَى ابْنَ

خلود زبان را که راست تر و وفالنده تر از ازلے ذر و ابی ذر شباهت عیسی بن

مَرْيَمَ يَعْنِي فِي السُّرُّهِدِ وَالْأَلِ التَّمِيدِيَّ مَنَاقِبَ عَبْدِ اللَّهِ

مریم را یعنی در زهد و تجرد رواه ترمذی منقبت های عبدالله

بْنِ سَلَامٍ رَضِيَ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ قَالَ مَا سَمِعْتُ

بن سلام رحم روایت است از سعد بن ابی وقاص رحم گفت نشنیدم

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لِحَدِيثِي عَلَى وَجْهِ

آنحضرت را صلوات الله علیه و سلم که میگفت مرا هیچ یک را که می رود بر

الْأَرْضِ أَنَّهُ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ إِلَّا لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ مُتَّفَقٌ

زمین که کسی از اهل بهشت است بالقطع مگر عبدالله بن سلام متفق

عَلَيْهِ رَضِيَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ عَنْ حَنِفِيَّةَ

علیه منقبت های عبدالله بن مسعود رحم از حذیفه رحم مرویست

قَالَ إِنَّ أَشْبَهَ النَّاسِ دَلًّا وَسَمْتًا وَهَدًى يَا بَرُّسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

گفت حذیفه بد رستی که مشابه ترین مردم از روی طریق هدایت و هدایت پیغمبر خدا صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا بَنُ أُمِّ عَبْدِ اللَّهِ مِنْ حِينَ يَخْرُجُ مِنْ بَيْتِهِ إِلَى آتِ

علیه و ابن ام عبدالله است یعنی عبدالله بن مسعود که مادر او کنیت بام عبدالله میگردانید و از هنگامی که بیرون می آید

يَرْجِعُ إِلَيْهِ لَا نَدْرِي مَا يَصْنَعُ فِي أَهْلِهِ إِذَا خَلَا رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

که باز نمی بینیم... نمی دانیم که چه میکند در اهل بیت خود و تنه که خلوت می رود بخواب

وَعَنْ أَبِي مُوسَى لَا تَشْعُرْ بِي رَضِيَ قَالَ قَدِمْتُ أَنَا وَآخِي مَرْنُ

و روایت است از ابو موسی اشعری رحم گفت ابو موسی قدوم آورد من و برادر من

الْيَمَنَ فَكُنَّا حِينًا مَا نَرَى إِلَّا ابْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَجُلًا

از یمن پس درنگ کردیم چند گاهی و دیدیم که آن را عبدالله بن مسعود مردیست

مِنْ أَهْلِ بَيْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **وَالَّذِي** مِنْ دُخُولِهِ

از اهل بیت پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم از جهت تراخی میدیدیم از در آمدن و

وَدُخُولِ أُمِّهِ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

و در آمدن مادر و بی بر آنحضرت صلی الله علیه و سلم متفقین علیه

كَقَبِ حَدِيثِ بْنِ أَبِي **حَدَّثَنَا** رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

در منقبت های حدیث بن ابی بکر مرسلست از حدیثی که گفت حدیثی

وَاللَّهُ مَا أَذْرَى أُنْسَى أَصْحَابِي أَمْ تَنَاسَوْا وَاللَّهُ مَا أَشْرَأَ رَسُولُ اللَّهِ

بجای

بخدا سوگند در نمی یابیم من که آیا فراموش کرد یا ران من یا فراموش می نمایم بخدا سوگند نگذاشت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ قَائِدِ فِتْنَةٍ إِلَى أَنْ تَنْقُضِيَ الدُّنْيَا

صلی الله علیه و سلم از پیش کشنده فتنه را تا سپری شدن دنیا این است

بِحُجَّتِ **مَعَهُ ثَلَاثَةٌ فَصَاعِدًا** **الْأَقْدَسُ مَا لَا كُنَّا بِاسْمِهِ وَاسْمُهُ**

بجای

که هر سه کسان را با او نموده و تبعیت میکنند عدد صید را و زیاد و از این که تحقیق ذکر کرد او را آنحضرت

أَبِيهِ وَاسْمُ قَبِيلِهِ رَأَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَبَابُ الْفِتَنِ مَشْكَاتُ

دی و نام پدر او و نام قبیل او رواه ابو داود این باب فتن مشکات است در منقبت

زَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مَنَازِلَهُ وَطَرَّازَ وَجْهَ كَلْبِهَا

زید بن حارثه رضی الله عنه پس وقتی که با انجام رسانید زید از زمین حاجت را برانداخت

لَكَيْلًا لَتَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَرْوَاحِهِمْ إِذَا

زینب را تا نباشد بر مسلمانان این سخن در کتاب کرب و بلا و غیره در منقبت

قَضَوْا مِنْهُمْ وَطَرَّازَ وَكَانَ اللَّهُ مَقْعُوهَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ

چون تا خبر رساند از ایشان حاجت را و هست مراد خدا البته کرده و مرسلست از عبد الله

بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ إِنَّ زَيْدَ بْنَ حَارِثَةَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

بن عمر رضی الله عنه گفت این عمر که زید بن حارثه مولى پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا كُنَّا نَدْعُوهُ إِلَّا زَيْدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَتَّى نَزَلَ الْإِسْمَ ابْنُ

علیہ و سلم ما کہ ہم دعا کرتے تھے اور اگر زید بن محمد بنا آئے کہ فرود آئے قرآن

أَدْعُوهُمْ لَا بَأْسَ لَهُمْ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ مِنْ أَهْلِ سَامَةِ بْنِ زَيْدٍ

کہ ہم دعا کنند پس خواندگان را بیداران ایشان متفق علیہ در منقبتہ اسامہ بن زید رض

عَنْ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَفَعَهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ

روایت است است از اسامہ بن زید رض از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ بود

يَا خُذْهُ وَالْحَسَنَ فَيَقُولُ اللَّهُمَّ أَحِبَّهُمَا فَإِنِّي أَحِبُّهُمَا وَفِي

آنحضرت کہ میگرفت اسامہ را و حسن بن علی را پس میگفت خداوند اوست و این دو را از برای کہ در

رَأَيْتُهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْخُذُ بِي

روایت دیگر گفت اسامہ بود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم میگرفت مرا

فَيُقْعِدُنِي عَلَى فَحْدٍ وَيُقْعِدُنِي عَلَى عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَى فَحْدٍ الْأُخْرَى

پس مرا نشانده مرا بران خود و مرا نشانده حسن بن علی را بران دیگر خود

تَحِبُّهُمَا ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُمَّ احْبِبَّهُمَا فَإِنِّي أَرْحَمُهُمَا رَوَاهُ

پس فرماهم میگردد و در ایستہ میگفت خداوند مهربانتر من ہر دور از برای کہ در ایستہ

الْبُخَارِيُّ وَ (عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

بخاری و (عبد اللہ بن عمر) کہ آن رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ بَعَثًا وَأَمَرَ عِيْدُ عُرَاسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ

علیہ و سلم فرستاد لشکر را و امر گردانید بران اسامہ بن زید را پس

النَّاسُ فِي إِمَارَتِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مردمان در امارت وے پس فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

إِنْ تَطْعَمُونَ فِي إِمَارَتِهِ فَقَدْ كُنْتُمْ تَطْعَمُونَنِي أَرَأَيْتُمْ

اگر مستند شما کہ طعم میفید در امارت وی پس چہ بودید شما کہ

من و دست بیدارم ایشان را و در

یا در طاعت کردن را

أَبِيهِ مِنْ قَبْلُ وَأَيُّمُ اللَّهِ إِنَّهُ كَانَ لَخَلِيفًا لِلْإِمَارَةِ وَإِنْ كَانَ يَكُنْ

پدر روی پیش ازین و سوگند خداست تحقیق بود پدر و سزاوار امارت را و تحقیق بود پدر این از

أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ وَإِنْ هَذَا لَمِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ لَعَدَّةٌ مُتَّفَقٌ

محبوبترین مردم من و بدترین این یعنی اسامه از جمله محبوبترین مردم است نزد من

محبوبترین مردم من و بدترین این یعنی اسامه از جمله محبوبترین مردم است نزد من

عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ نَحْوُهُ وَفِي أُخْرَى أَوْ صِيغَتُهُمْ فَإِنَّهُ

علیه و در روایت از مسلم مانند اینست و در آن حدیث آورده است وصیت میکنم شما را با

مِنْ صَاحِبَيْكُمْ وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَرْضَ لَسَامَةِ فِي ثَلَاثَةِ

زیرا که وی از جمله صاحبان شماست و روایت است از امیر المؤمنین عمر رضی الله عنه که قرض کرد و تعیین نمود اسامه

الْأَفْ وَخَمْسِمِائَةٍ وَقَرْضَ لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ فِي ثَلَاثَةِ الْآفِ فَقَالَ

نزار و یا نصف درسم و تقدیر کرد برای پسر خود عبدالله بن عمر است و سه هزار پس گفت

عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ لَا بَيْدَ - فَضَلْتُ أَسَامَةَ عَلَى قَوْلِ اللَّهِ مَا سَبَقَنِي

عبدالله بن عمر پدر خود را بچشم سبب زیادتی دادی اسامه را بر من پس خدا سوگند میکند پیش من

إِلَى مَشْهَدٍ قَالَ لَأَنْ زَيْدًا كَانَ أَحَبَّ إِلَيَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از من هیچ مشهدی از مشاهد غزوات گفت عمر رضی الله عنه این فضیلت ادم که زید پدر او بود محبوبتر

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَبِيكَ وَكَانَ أَسَامَةُ أَحَبَّ إِلَيَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

علیه و سلم از پدر تو و بود اسامه محبوب لبوی آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - مِنْكَ فَأَثَرْتُ حَبَّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

علیه و سلم از تو پس اختیار کردم من محبوب آنحضرت را صلی الله علیه و سلم

عَلَى حَبِّي رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ - أَسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ قَالَ

اسامه بن زید روایت کرد این حدیث را ترمذی و در روایت است از اسامه بن زید

لَمَّا تَقَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - هَبَطْتُ وَهَبْتُ

اسامه چون آن خدایت صدامه علیه و سلم و بیمار شد فرود آمد و فرود آمدند مردم

الْمَدِينَةَ فَدَخَلَتْ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ

مدینہ را پس در آمد من بر پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم و حال آنکہ

أُضْمِتْ فَلَحَرَتْكُمْ فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضَعُ

تحقیق خاموش گردانیدہ شد ہمت پس سخن نکرد آنحضرت پس گشت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ می بند

يَكْدِيهِ عَلَى وَتَرَفَعَهُمَا فَأَعْرَفَهُ أَنَّ يَدْعُو لِي رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

ہر دو دست خودش را بر من بر میبیدارد اور را بحسب شناسم و نفیدم کہ آنحضرت عایشہ را بنی دایت

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ أَرَادَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از عایشہ صدیقہ رضی اللہ عنہا کہ خواست آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

أَنْ يَرِيَّ مَخْطَا كَأَسَامَةِ بَيْدَةٍ قَالَتْ عَائِشَةُ دَعَى حَتَّى: أَلَا

کہ دور کند آب سینے اسامہ را بدست مبارک خود گفت عایشہ رضی اللہ عنہا کہ تا آنکہ من بستم

أَفْعَلُ قَالَ يَا عَائِشَةُ أَحَبِّيهِ فَإِنِّي أَحِبُّهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

کار را فرمود آنحضرت یا عایشہ رضی اللہ عنہا دوست دار اسامہ را زیرا کہ من دوست میدارم اور روایت کرد آنرا

مَنَاقِبُ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْجَلِّي عَنِ

در مناقب جری بن عبد اللہ الجلی رضی اللہ عنہ روایت است از

جَرِيرٍ قَالَ مَا حَبَّبَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ

جری بن رضی اللہ عنہ گفت باز داشت و منع نکرد ملا آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم از ابتداء

أَسْلَمْتُ وَلَا سَرَانِي إِلَّا تَبَسُّمَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مِنْ قَوْلِ عَبْدِ اللَّهِ

اسلام من دیدم و اگر آنکہ تبسم کرد از شفقت رواہ الترمذی در مناقب جری بن عبد اللہ

بْنِ عَبْدِ سَيْدٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَمِنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

بن عباس رضی اللہ عنہ روایت است از ابن عباس رضی اللہ عنہ کہ گفت فرام آورد و دوست مرا آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى صَدْرِهِ فَقَالَ اللَّهُمَّ عَلِّهِ الْحِكْمَةَ وَفِي رَوَاهُ

علیہ وسلم بسینه مبارک خود پس فرمود خداوند تعلیم کن مرا علم و حکمت و در روایت

عَلَّمَهُ الْكِتَابَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْهُ قَالَ إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ

در کتاب خداوند علم بخیر و شر و حکمت و تدبیر و علم بکلیه امور دینی و دنیوی و علم بکلیه احوال و عیال و اولاد و خلق و ملک و دولت و فقر و غنا و غایت همه را آموخت و علم بکلیه امور را آموخت

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ الْخَلَاءُ فَوَضَعَتْ لَهُ وَضُوءً فَلَمَّا خَرَجَ قَالَ مَنْ وَضَعَ

و سلم در آمد متوضا را پس نهادم من برای آنحضرت آب وضو پس چون برآمد آنحضرت از متوضا فرمود

مَنْ أَدَّاهُ الْخَلَاءُ فِي الدِّينِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ

این است که هر که این عبادت بنهاده است پس عاقل و آنحضرت و گفت خداوند انا گویان و در دین متفق علیه

أَنَّهُ رَأَى جِبْرِيلَ مَرَّتَيْنِ وَدَعَا لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

آنحضرت را پس است که وی دید جبرئیل را دو بار و دعا کرد و دعا را آنحضرت صلوات الله علیه

وَمَرَّتَيْنِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ أَنَّهُ قَالَ دَعَا لِي

و سلم دو بار رواه الترمذی و هم از وی مرویست که وی گفت دعا کردم

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَن يُوتِنِي اللَّهُ الْحِكْمَةَ

آنحضرت صلوات الله علیه و سلم که به خداوند تعالی حکمت

مَرَّتَيْنِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مِنْ قَبْلِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو

دو بار روایت کرد ترمذی در منقبتهای عبدالله بن عمرو

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ رَأَيْتُ فِي الْمَنَامِ كَأَنِّي فِي يَدَيْ

روایت است از عبدالله بن عمرو گفت عبدالله بن عمرو دیدم در خواب گویا در دست من

بِسُرَّةٍ مِنْ حَرِيرٍ لَا أَصُوبُ بِهَا إِلَى مَكَانٍ فِي الْجَنَّةِ إِلَّا طَارَتْ

تشفیه از حریر است قصد میکنم بآن قطعه بسوی مکانی در بهشت و هر گاه می پرانم

بِئَالِيهِ فَقَصَصْتُهَا عَلَى حَفْصَةَ فَقَصَصْتُهَا عَلَى النَّبِيِّ

آن بر قمره و بسوی آن مکان پس گفتم این طار را به حفصه پس عرض کرد آنرا حفصه بر پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّ أَخَاكَ رَجُلٌ صَالِحٌ وَأَوَانُ

صلوات الله علیه و سلم پس فرمود آنحضرت بدین برادرت مرد صالح است و این ایام

در منقبتهای عبدالله بن عمرو

عَبْدَ اللَّهِ رَجُلٌ صَالٍ وَتُتَّفَقُ عَلَيْهِ مَنَافِعُ عَبْدِ اللَّهِ

که عبد الله مرد صالح است متفق علیه در منقبتهای عبد الله

بْنُ الزُّبَيْرِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن الزبیر روایت است از عایشه رضی الله عنه که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

رَأَى فِي بَيْتِ ابْنِ زُبَيْرٍ مُصْبَحًا فَقَالَ يَا عَائِشَةُ مَا أَدَى أَسْمَاءُ

دید در خانه زبیر چنانچه را پس فرمود آنحضرت عایشه منی یوم اسما را

إِلَّا قَدْ نَفِسَتْ وَلَا تَسْمُوهُ حَتَّى أُسْمِيَهِ قَسَمًا عَبْدَ اللَّهِ وَحَدَّثَنَا

مگر آنکه تحقیق زانکه هست و نام ننهد آن بود در آنکه نام ننهد او را پس نام نهاد آنحضرت او را عبد الله

بَنُمُرَةَ بَيِّنَةٌ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مَنَافِعُ أَكْبَرُ بَنُ مَالِكٍ

بخبر بادست مبارک خود رواه الترمذی در منقبتهای انس بن مالک

عَنْ أُمِّ سُلَيْمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَسْتُ خَادِمُكَ

روایت است از ام سلیم مادر انس رضی الله عنها ای پیغمبر خدا انس خادم هست

أَدْعُ اللَّهَ لَهُ قَالَ اللَّهُ أَكْثَرُ مَالَهُ وَوَلَدَهُ وَبَارَكَ لَهُ فِيمَا أُعْطِيَ

و حاجن مرا و گفت آنحضرت خداوند بسیار گردان مال او و فرزندان او را و برکت افزون ده مرا و

قَالَ أَلَسْتُ قَوْلَ اللَّهِ إِنْ مَالِي كَثِيرٌ وَإِنْ وَلَدِي وَوَلَدُ وَلَدِي

گفت انس پس خدا سوگند مال من بسیار است و بدرشته فرزندان من و فرزندان فرزندان من

لِيَتَعَادُونَ عِوَاءَ الْحَوَامِيَةِ الْيَوْمَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَ

بر آینه زیادت آمد عدد ایشان مانند صد امروز متفق علیه و از انس بن

سَيِّدٍ قَالَ شَهِدْتُ أَنَّ بَنَ مَالِكٍ وَحَصْرَهُ الْمَوْتُ فَجَلَّ

سید بن مالک گفت حاضر شدم من نزد انس بن مالک و حال آنکه دینی سکرت بود پس شروع کرد

يَقُولُ لَقِنُونِي لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَلَمْ يَزَلْ يَقُولُهَا حَتَّى قَبِضَ

که میگفت تلقین کنید مرا کلمه طیبه لا اله الا الله و همیشه بود که میگفت آن کلمه تا آنکه وفات یافت

و تحقیق کرد او

و بعضی کرده اند

رَأَوْاهُ بْنُ أَبِي الدُّنْيَا فِي الْمُخْتَصَرِ مَذْقَبُ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

روایت کرد آنرا ابو الدین در مختصر در مناقب ابی ہریرہ

رَأَوْاهُ بْنُ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

اللَّهُمَّ حَبِّبْ عَبْدَكَ هَذَا الْغَنِيِّ أَبَا أَيْرَةَ وَأُمَّةً إِلَى عِبَادِكَ

خداوند محبوب گردان این بزد خود را یعنی ابو ہریرہ و مادر او را بسوی مسلمانان خود

الْمُؤْمِنِينَ وَحَبِّبْ إِلَيْهِمَا الْمُؤْمِنِينَ رَوَاهُ مُسْنَدُ مَنَاقِبِ

و محبوب گردان بسوی ایشان مسلمانان را رواہ مسند مناقب

مَعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ رَضِيَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ

معاویہ بن ابی سفیان رضی عنہ از عبد الرحمن بن

أَبِي عُمَيْرَةَ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ لِمَعَاوِيَةَ

ابی عمرہ رضی عنہ از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بدین مضمون کہ آنحضرت فرمود معاویہ بن

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ هَادِيًا مَهْدِيًّا وَأَهْدِيهِ رَأَوْاهُ التِّرْمِذِيُّ مَنَاقِبِ

خداوند نا بگردان او را راہ راست ہندہ و ماہ راست نمایند و ہدایت کن مردم را کہ او را ترمذی در مناقب

عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ عَنْ عَقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

عمر و بن العاص رضی عنہ روایت است از عقبہ بن عامر رضی عنہ کہ گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَسْكَمَ النَّاسُ وَأَمَّنَ عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ رَوَاهُ

صلی اللہ علیہ وسلم اسلام آوردند مردم و ایمان آورد عمرو بن العاص رواہ

التِّرْمِذِيُّ مَنَاقِبِ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ عَنْ

ترمذی در مناقب خالد بن الولید عن

أَبِي عُبَيْدَةَ رَضِيَ أَنَّهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی عبیدہ رضی عنہ کہ دے گفت شنیدم آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

يَقُولُ خَالِدٌ سَيِّفٌ مِنْ سَيُوفِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَنِعَافَتِي الْعَشِيرَةُ

که میفرمود خالده شمشیر است از شمشیرهای خدا عَزَّ وَجَلَّ و نیکو جوان و تنبله و تبار خود است

رَوَاهُ أَحْمَدُ مِنْ قِبَ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ رَضِيَ عَنْ جَابِرٍ

رواه احمد در منقبتها سعد بن معاذ را روايت است از جابر

قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَهْلُ الْعَرْشِ

گفت شنيدم آنحضرت را صلى الله عليه وسلم میفرمود جنبد عرش

لَمَوْتِ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ وَفِي رَأْيَةِ أَهْلِ الْعَرْشِ مِثْلُ الرَّحْمَنِ لَمَوْتِ

از جهت موت سعد بن معاذ و در روايت آمده جنبد عرش رحمن از جهت موت

سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ الْبَرَاءِ رَضِيَ قَالَ أَهْدَيْتُ

سعد بن معاذ را متفق عليه و روايت است از براء را كه گفت بر او پيشکش فرستاده بودم

لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُلَّةً حَرِيرًا فَجَعَلَ أَصْحَابُهُ

برای آنحضرت صلى الله عليه وسلم ابريشمی پس گفتند ياران آنحضرت

يَمْسُوكَهَا وَيَتَجَمَّوْنَ مِنْ لَبِئْهَا فَقَالَ أَتَجِبُونَ مِنْ لَبِئِ هَذِهِ لَمَّا نَادَى

که لباس بپوشد و در آن بپوشد و او پس فرمود آیا عجب دارید از من اين حله پراين و مالها

سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنْهَا وَاللَّيْنِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

سعد بن معاذ در جنت بهتر است از آن و نرم تر است متفق عليه و روايت است

أَيُّنَ قَالَ لَمَّا حُمِلَتْ جَنَازَةُ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ قَالَ اللَّهُ يَفُوتُ

اي گفت چون برداشته شد جنازه سعد بن معاذ گفتند منافقان

مَا أَخَفَّ جَنَازَتُهُ وَذَلِكَ لِحُكْمِهِ فِي بَنِي قُرَيْظَةَ فَبَلَغَ ذَلِكَ

عجب سبب میرود جنازه او و اين سبب جنازه او از جهت حكم كردن اوست در بني قريظه پس سبب

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّ الْمَلَائِكَةَ كَانَتْ تَحْمِلُهُ

آن سخن آنرا صلى الله عليه وسلم پس فرمود آنحضرت که فرشتگان برداشته می برد

رواه الترمذي مناقب قيس بن سعد بن

رواه الترمذي در مناقب قيس بن سعد بن

عباده رضي عن النبي قال كان قيس بن سعد من النبي

عباده رضي روايت است از انس رضي گفت انس بن مالك بن قيس بن سعد رضي از انحضرت

صلى الله عليه وسلم بمانزلة صاحب الشريعة من الامير قال

صلى الله عليه وسلم بجاي صاحب شرط يعني حاكم از امير گفت

انصار بني يثربي من اموري رواه الترمذي مناقب

انصار بني يثربي در معنى آن قصه ميگويد انس از صاحب شرط از آنچه منقول ميشود رواه الترمذي در مناقب

جابر بن عبد الله رضي عن جابر بن قال استغفر لي

جابر بن عبد الله رضي روايت است از جابر رضي گفت جابر بن عبد الله رضي استغفر لي

رسول الله صلى الله عليه وسلم خمساً وعشرين مرة رواه

آنست صلى الله عليه وسلم بست و پنج بار رواه

الترمذي مناقب مصعب بن عمير رضي عن

ترمذي در مناقب مصعب بن عمير رضي روايت است

خباب بن الارت رضي قال هاجرنا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم

از خباب بن الارت رضي گفت هجرت كرديم ما با انحضرت

لتبغى وجه الله تعالى فوقع اجرنا على الله فبما من مضي لكم يا كل

در حالتيكه طلب ميكرديم رضاي خدا پس ثابت شد ثواب ما بر خدا لطفيل و پس بعضي از ما كسانه اند كه

من اجره شيئاً منهم مصعب بن عمير قتل يوم أحد فكم نوحه

از اجر دورديا چيزي برا از جمله ايشان مصعب است كشته شد مصعب و از جنگ مد بسن ايم نوحه

له ما تكفن فيه الا نساء قدامنا اذ اعطينا راسه خربت رجلاه

مراد از جاي كه كفن كرده شود دروي ما همين است پس او هم ما چون مي پوشيديم مراد از اين است

در حالتيكه طلب ميكرديم رضاي خدا پس ثابت شد ثواب ما بر خدا لطفيل و پس بعضي از ما كسانه اند كه

مراد از جاي كه كفن كرده شود دروي ما همين است پس او هم ما چون مي پوشيديم مراد از اين است

وَإِذَا غَطَيْنَا رُجُلَيْهِ خَرَجَ رَأْسُهُ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ اللَّهُ حَكِيمٌ وَهَدِيدٌ

و چون بے پوشیدیم بر دوپای او بیرون می آمد او پس گفت آ

غَطُّوا بِهَا رَأْسَهُ وَاجْعَلُوا عَنِ رُجُلَيْهِ مِنَ الْأَذْخِرَةِ مَنَامًا

پوشید بآن گیسو را و بردارید بر بر دوپای او

أَيُّنَعَتْ لَهُ تَمَرَةٌ فَهِيَ يَهْدِي بِهَا مُتَفَقِّعٌ عَلَيْهِ مَنَاقِبُ الْأَبْرَارِ

کسی است که رسیده است در میوه اولسید می می چند آن شر را متفق علیه در مناقب ابرار

ابْنُ مَالِكٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

ابن مالک رضی روایت است از انس رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمْ مِنْ أَشْعَثَ أَغْبَرُ ذِي لُحْيَيْنِ لَا يُؤْبَلُ لَهُ

علیه و سلم باز و لبیده موسی غبار آلوده خداوند دو جامه کننده یا بکمر

لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لَا بَرَّةَ مِنْهُمُ الْبَرَاءَيْنِ مَالِكٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

النقات نموده بنمود مراور اگر کند حور در بختا بر نیند رهن گوی میگرداند او را خدا را عمل الشانست بر او

وَالْبَيْهَقِيُّ فِي دَلَائِلِ الْبَيِّنَةِ مَنَاقِبُ أَبِي مُوسَى

و البیهقی در دلائل البینة در مناقب ابی موسی

الْأَشْعَرِيُّ رَضِيَ عَنْ أَبِي مُوسَى وَفَعِنَ النَّبِيُّ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ

الاشعری رضی روایت است از ابو موسی رضی از آن حضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ إِنَّهُ قَالَ يَا أَبَا مُوسَى لَقَدْ أُجِيبْتُ مِنْ مَنَاقِبِ

و سلم که فرمود آنحضرت مراور ای ابو موسی داده شده است ترا از مناقب

مَنْ مَنَاقِبُ الْأَبْرَارِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

مناقب ابرار را رواه الترمذی در مناقب ابی موسی

كَعْبٌ عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ

کعب رضی روایت است از انس رضی فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَدَّ كِبَرُ بَنِي عَبَّاسٍ أَنَّ أَقْرَأَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ

و سلم مرانے بن کعب را بدرستی که خدا امر ده است مرا که بخوانم بر تو قرآن را

در حدیث مسلم از ابو سعید خدری

قَالَ اللَّهُ سَمَّاءُ لَكَ قَاتِلُ نَعَمْ قَالَ وَقَدْ رَأَيْتُكَ عِنْدَ رَبِّ

گفت ای آسمان خدای من گفت آری تو فرمود آنحضرت آری نام تو را بردبار گفتی

الْعَالَمِينَ قَالَ نَعَمْ قَدْ رَأَيْتُ عَيْنًا لَوْ فِي رِوَايَةِ إِبْرَاهِيمَ

بدر دگر جهانان گفت آنحضرت آری ذکر کرده شد می پس اشک نیت بر پیشانی او در روز قیامت

در حدیث مسلم از ابو سعید خدری

أَمَرَنِي أَنْ أَتِيَهُمْ عَلَى كَيْفِ الَّذِينَ كَفَرُوا قَاتِلُ

امر کرد مرا که بخوانم بر تو سوره لم یکن ایمن

قَالَ نَعَمْ كَيْفَ مَاتَ عَلَيْهِ مَنَاقِبُ أَبِي حَلَمَةَ الْأَنْصَارِيِّ

فرمود آنحضرت آری پس گریه کرد متعجب علیه در مناقب ابی طلحه انصاری

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

در حدیث از ابی هریره رضی الله عنه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِيَّاكُمْ مَجْهُودٌ فَأَرْسَلْتُ إِلَى بَعْضِ نِسَائِهِ

علیه و سلم پس گفت ای شما را مجعول شد پس فرستادم به یکی از زنان

فَقَالَتْ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ مَا عِنْدِي إِلَّا مَاءٌ

پس گفت آن بخت از آنجا که من را فرستادستی چیزی نیست نزد من مگر آب

إِلَى أُخْرَى فَقَالَتْ مِثْلُ ذَلِكَ وَقَدْ كَلَّمْتُ مِثْلَ ذَلِكَ فَقَالَ

آنحضرت کسی از سوی دیگر گفت آن زن مانند آنچه گفته بود زن چنین فرستاد و نزد همه آن خود گفتند

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ نُسْبَةٍ كَرَّمَ اللَّهُ فَحَامَ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم کسی که همانان کند این مورد رحمت کند او را

رَجَعْتُ مِنَ الْأَنْصَارِيِّ فَقَالَ لَهُ أَبُو حَلَمَةَ فَقَالَ أَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ

مردم از انصار که گفته میشد مرا و ابو طلحه پس گفت من همانم ای پیغمبر خدا

در حدیث مسلم از ابو هریره

در حدیث مسلم از ابو هریره

وَأَنَّ هُفُّهُ زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ وَأَقْرَبُهُمْ أَبِي بَنْ كَعْبٍ وَأَعْلَمُهُمْ

و عالم تر بعلوم فرانس و موارث زید بن ثابت است و خواننده تر و ماهر تر قرآن را ابی بن کعب است و دانایترین

بالحلال و الحرام معاذ بن جبل و لكل أمة أمين و أمين

بحلال و حرام معاذ بن جبل است و هر سرامت را امین است و امین

هذه الأمة أبو عبيدة بن الجراح رواه أحمد و الترمذي

این امت ابو عبیده بن جراح است روایت کرده اند احمد و ترمذی

و مروى عن معمر عن قتادة مرسلا و فيه و اقضاهم على

و روایت کرده اند معمر از قتاده بطریق ارسال و در حدیث آمده است و قاضی نیز مکرر گفته

و عن عبد الله بن عمر و رضى أن رسول الله صلى الله عليه

و روایت است از عبد الله بن عمر رضی الله عنهما که آن رسول الله صلی الله علیه

وسلم قال استقر القرآن عن أربعة من عبد الله بن

و سلم گفت طلب قرآن آن کینه و پیامور پدید آید از چهار کس از عبد الله بن

مسعود و سالم مولى أبي حذيفة و أبي بن كعب و معاذ بن

مسعود و سالم که مولی ابی حذیفه است و ابی بن کعب و معاذ بن

جبل متفق عليه و عن علقمة قال قدمت الشام

جبل متفق علیه و از علقمة متابعی مرویست گفت قدم آوردم بشام

فصليت ركعتين ثم قلت اللهم خيري لي جليسا صالحا فاتيت

بیس گذاردم دو رکعت پسته گفتم که خداوند آسان گردان برای من بهترین نیکوایس آمده

تاما فجلست اليه فماذا استخبرني قد جاء سخي جلس الي جبري

اگر چه ایستادم به ایشان پس ناگاه پیرے تحقیق آمد تا آنکه نشست به پهلون

قلت من هذا قالوا أبو الدرداء قلت اني دعوت الله أن يسير

گفتم که این کیست گفتند قوم که این ابو دردا است گفتم بدستی که من مکرده بودم صدرا که

در حدیث آمده است

در حدیث آمده است

حَسْبُنَا صَالِحًا فَسَيَّرَكَ لِي فَقَالَ مَنْ أَنْتَ قُلْتَ مَنْ أَهْلُ الْكُوفَةِ

همچنین من پس میسر گردانید ترا برای من پس گفتم ابودردا کیستی تو دازگجائی گفتم از اهل کوفه

قَالَ أَوَلَيْسَ عِنْدَكُمْ ابْنُ أُمِّ عَبْدِ صَاحِبُ النَّعْلَيْنِ وَالْوُسَادَةِ

گفت ابودردا آیا نیست نزد شما این ام عید یعنی عبید بن مسعود که آن صاحب نعلین و بالین

وَالْمُطَهَّرَةِ فَنِيكُمُ الَّذِي أَجَارَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الشَّيْطَانِ عَلَى

و آیدست و این حضرت و در میان شماست آن سید امان داده است او را خداوند تعالی از شیطان بر

لِسَانِ نَكَبٍ يَعْنِي رَأَى أَوَلَيْسَ فِيهِ صَاحِبُ السُّرَّةِ

زبان نکیب یعنی دید عمار را میخواست آیا نیست در میان شما صاحب سر آن حضرت که

لَا يَحْكُمُهُ غَيْرُهُ يَعْنِي حَدِيثَهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ ابْنِ

نمیاند آن سر را جز او و در این حدیث حدیث بن ابی له واه البخاری در روایت است از ابن

مَسْعُودٍ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اقْتَدُوا بِاللَّذِينَ

مسعود در آن حضرت صلی الله علیه و سلم فرمود اقتدا کنید با آن که

مِنْ بَعْدِي مِنْ أَهْلِ بَيْتِي أَبُو بَكْرٍ وَاهْتَدُوا بِهَدْيِي رَوَاهُ

بعد از من از من پس از من از اصحاب من آن دو کس ابو بکر و هدی را از من و در میان من

بِعَهْدِ ابْنِ أَبِي عَدِيٍّ وَفِي رِوَايَةٍ حَدِيثُهُ مَا حَدَّثَكُمْ ابْنُ سَعْدٍ

بیت بیان کرد که عده از اصحاب من مسعود است و در روایت حدیث آمده که من که حدیث میگویم و در میان من

فَصَدَّقْتُ بِهِ بَدَلًا وَتَسْلَمَةُ الْعَهْدِ ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

پس تصدیق کردم به آن بدلت و تسلمت به آن عهد بن ابی عدی و در میان من حدیث از ترمذی

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از آنس گفت که رسول الله صلی الله علیه و سلم

إِنَّا كُنَّا نَشْتَاتُ إِلَى بَيْتِنَا عَلَى وَجْهِ سِدْرٍ نَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

بدر میشتیم بهشت است بهشتی که در آن سدر است که در آن روایت از ترمذی

وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از علی رضی الله عنه گفت عذر نه فرمود آنحضرت علیه السلام و

إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ سَبْعَةَ مِجْبَاءٍ مُرَقَّبَاءٍ وَأُعْطِيتُ أَنَا أَرْبَعَةَ

بدستی من هر پیغمبر را هفت کس پیودند از برادر یا از اصحاب ایشان و داد و بیداد من چهارده

عَشْرَ قُلْتُمَا مَنْ قَالَ أَنَا وَأَبْنَائِي وَجَعَشْرُ وَحَمْزَةُ وَأَبُو بَكْرٍ

مرد قیت ما آن چهارده فرمود علان چهارده من و فرزندان من و بنی مسعود و حمزه و ابوبکر

وَمِصْعَبُ بْنُ عُمَيْرٍ وَبِلَالٌ وَسَلْمَانَ وَعُمَارًا وَعَبْدُ اللَّهِ

و عمر و مصعب بن عمیر و بلال و سلمان و عمار و عبد الله

بْنُ مَسْعُودٍ وَأَبُو ذَرٍّ وَالْمِقْدَادُ رَأً وَأُةُ الزُّبَيْدِيِّ وَكَافُضُ

بن مسعود و ابو ذر و مقداد رضی الله عنهم و داد الزیدی و کافض

أَصْبَحَ بِالشَّجَرَةِ وَالْبَدْرِ وَالْأَحَدُ لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ

اصحاب با شجره و بدر و واحد آینه فرستاد شد خدا

عَنْ أَلْمَوْ مَنِينَ إِذْ يَبَايَعُوهُ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَرِجَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ

از مسلمانان و قتی که بیعت میکردند با تو زیر درخت پس دواست از دل ایشانست

فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَنَةً عَلَيْهِمْ وَأَتَابَهُمْ فَعَا قَرِيبًا وَمَغَانِمَ كَثِيرَةً

پس فرود آورد و اطمان بر ایشان و لواب داد ایشان را و غنیمت و غنیمت

تَا خَدْرَتْهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُمْ رَاحِمًا وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ

که بدست آورد از ایشان و رحمت خدا بود بر شما و خداوند شما را یار کرد

وَأَنْتُمْ أَكْثَرُ فَذَا قَالُوا اللَّهُ لَعَلَّكُمْ تَشْهَرُونَ أَذْ تَقُولُونَ

و شما اکثر بودید پس ترسید از خدا تا بعد که کند چون میگفت مسلمانان

أَنْ يَكْفِكَ أَنْ يُبَدِّلَ سَرَّكَ بِثَلَاثَةِ آيَاتٍ مِنَ الْكِتَابِ

آیات است که بدست آورد از خدا و کند پروردگار شما سه هزار

ع
نجمی است
که در این
کتاب است
و اینست
مفاتیح
الغنی
از
شیخ
محمد
باقر
فانبر
رحمه
الله

ع
جز ۳۴ رکوع

ع
جز ۳۴ رکوع

مَنْ لَيْسَ بَلَىٰ إِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُم مِّن فَوْرِهِمْ

خود آورده شده بلی اگر صبر کنید و پرهیزکاری نمایید و بیایند کافران بسوی شما

هَذَا مِثْلُكُمْ بِحَسْبَةِ الْآلِ مِنَ الْمَلَكَةِ مَسْوُومَةٍ

باین جویش خود امدار کند شما را پروردگار شما به پنج هزار کس از فرشتگان نشانده کرده

وَمَا بَالُ اللَّهِ إِلَهُكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ

و نه ساختن خدا ی تعالی مدد را مگر برای خدعه دادن شما و برای آنکه آرام گیرد دل شما بآن

وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ

و نیست فتح مگر از نزد یک خدا ی غالب استوار کار اگر برسد شما از خمی پس رسیده است

مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلَهُ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ

جماعه کافر از خمی مانند آن یعنی در بدو این حادثه ها میگردانیم آزاد و میان مردمان فواید بسیار

إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَخْلَفُوا

هر آینه که بیکدیگر رو کردند اینها از شما روزیکه بهم آمدند هر دو جماعت جز این نیست که از اینها ایشان را

بِبَعْضٍ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ

نشدند بعضی آنچه کردند و هر آینه عفو کرد خدا از ایشان هر آینه خدا آمرزنده بردبار است

وَالْأَخْسَابُ الَّذِينَ قَتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ أَوْ بِلُحْيَةٍ

و مردمان مکن کاینکه کشته شدند در راه خدا بلبه زنده اند

عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرَاقَبُونَ فَرِحِينَ بِمَا أَنْشَأَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ

نزد یک پروردگار خویش روزی داده میشوند نشان دادن با آنچه عطا کرده است خدا ایشان را از فضل خود

لَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ

خوشوقت میشوند بسبب آنکه هنوز با ایشان نپیوسته اند از پس ایشان بسبب آنکه هیچ خوف نیست

وَلَا هُمْ يُنْزَلُونَ كَيْتَبُونَ بِنِعْمَةِ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ كَافٍ

و نه ایشان اند و هینا که شوند خوشوقت میشوند به نعمت خدا و فضل او و آنکه خدا ضائع نمیکند

جمله رکوع ۵

جمله رکوع ۵

جمله رکوع ۵

أَجْرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ

مزد مومنان را کسانی که قبول کردند حکم خدا و رسول را بعد از آنکه رسیده بود ایشان

الْقَحْطُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ إِنْ كُنْتُمْ

ترحم برای آنان که ازین جماعت نیکوکاری کردند و تقوی کرده اند مزد بزرگ است تا آن که

مُؤْمِنِينَ عَنْ رَافِعَةَ بْنِ رَافِعٍ قَالَ جَاءَ جِبْرِيلُ إِلَى النَّبِيِّ

مومنین روایت است از رفاعه بن رافع گفت آمد جبریل بسوی آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا تَقْدُونَ أَهْلَ بَدْرٍ فَبُكِيَ قَالَ

صلی الله علیه وسلم گفت در چه مرتبه میدارید و از کدام طایفه بشمار ایشان را در بدر

مِنْ أَفْضَلِ الْمُسْلِمِينَ أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا قَالَ وَكَذَلِكَ مَنْ شَهِدَ

آنحضرت بشمار یکم مادر میان خود افضل مسلمانیان گفت آنحضرت در جواب جبریل هر که ماند این کلمه است گفت جبریل

بَدْرًا مِنَ الْمَلَائِكَةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ حَفْصَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ

ملائکه بشمار یکم است که مانده است از ملائکه روایت کرد این حدیث را بخاری و روایت از حفصه گفت حفصه فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ لَمْ يَدْخُلِ النَّارَ

آنحضرت صلوات الله علیه وسلم بدستی من بر آید امید دارم که در بنیاد آتش فرو نهد

إِنْ شَاءَ اللَّهُ أَحَدٌ شَهِدَ بَدْرًا أَوْ الْحُدَيْبِيَّةَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَيْسَ

اگر خواسته خدا اینها هیچ یک که حاضر شده است بدر یا حذیبیه را گفتم یا رسول الله آیا نیست

قَدْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَلَنْ مَسْكَةٍ إِلَّا وَارَكُمَا قَالَ فَاكُمُ تَسْمَعِينَ يَقُولُ

که تحقیق گفته است خدا تعالی و نیست از شما هیچ یک مگر آنکه در آید است آتش و زخم را فرمود پس

نَحْنُ نَجِي الَّذِينَ اتَّقَوْا فِي رِوَايَةِ لَا يَدْخُلُ النَّارَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ

بیشتر رسنگاری میدهم آنکسانی را که تقوی کرده اند و در روایتی آمد که در بنی آیه یا تشن اگر خواسته است خدا

مِنْ أَصْحَابِ الشَّجَرَةِ أَحَدُهُ الَّذِينَ بَايَعُوا تَحْتَهَا رَوَاهُ مُسْلِمٌ

از اصحاب شجره هیچ یک آن کسانی که بیعت کردند با آنحضرت زیر شجره رواه مسلم

در حدیث انجیل

در حدیث انجیل

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ كُنَّا يَوْمَ الْحَدِيثِ الْفَاوَارِ بَعَاءَةً قَالَ لَنَا

در روایت است از جابر رضی گفت جابر بودیم بار و حدیثی بگنزد و چهار صد کسی گفت ما را

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْتُمْ الْيَوْمَ خَيْرُ أَهْلِ الْأَرْضِ

پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم شما امروز بهترین اهل زمین هستید

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

متفق علیه و از جابر رضی است گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ النَّارَ أَحَدٌ مِمَّنْ بَايَعَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ رَوَاهُ

و سلم در حدیثی است که از آن کسی که بیعت کرد آنحضرت را زیر شجره رواه

الْزُّمَيْدِيُّ تَسْمِيَةً مِنْ سَمِيِّ مِنْ أَهْلِ بَدْرٍ فِي

الترمذی اسم از آنهایی که اهل بدر در

الْجَامِعِ الْخَارِجِيِّ النَّبِيُّ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْهَاشِمِيُّ

جامع البخاری بن محمد بن عبد الله هاشمی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَانَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ

صلی الله علیه و سلم عبدالله بن عثمان ابوبکر صدیق

الْقُرَشِيُّ شَمْرَةَ بْنِ الْخَطَّابِ الْعَدَوِيُّ عُمَانُ بْنُ عَفَانَ الْقُرَشِيُّ

قریشی شمر بن الخطاب که از اولاد عدی بن کعب است عثمان بن عفان قریشی

خَلَقَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ابْنَتِهِ وَضَرَبَ لَهُ سِتْمَةً

و گذاشت آنحضرت صلی الله علیه و سلم او را بر دختر خود رقیه بخت بیمار در روی و تعیین کرد او را

عَلَى بْنِ أَبِي طَالِبٍ الْهَاشِمِيُّ إِيَّاسُ بْنُ بُكَيْرٍ وَبِلَالُ بْنُ رَبَاحٍ مَوْلَى

و علی بن ابی طالب بن عم پیغمبر هاشمی ایاس بن بکیر و بلال بن رباح موی

أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ وَحَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ الْهَاشِمِيُّ حَاطِبُ بْنُ

ابی بکر صدیق و حمزه بن عبد المطلب هاشمی حاطب بن

ابن عمرو الانصاری عامر بن ربیع العنزی عاصم بن ثابت الانصاری

ابن عمرو انصاری عامر بن ربیع بنی ازاد اوست عاصم بن ثابت انصاری

عویض بن ساعدة الانصاری عتب بن مالک الانصاری

بدلیت و عویض بن ساعدة انصاری بدلیت عتب بن مالک انصاری

قدامة بن مطعون قتادة بن النعمان الانصاری معاذ بن

قدامة بن مطعون قتادة بن النعمان انصاری معاذ بن

عمرو بن الجوح معوذ بن عفرأء وأخوه مالك بن ربیعة

عمرو بن الجوح معوذ بن عفرأء و برادر او مالک بن ربیع

أبو أسيد الانصاری مسطح بن اثانة بن عباد بن المطلب

ابو اسید انصاری مسطح بن اثانة بن عباد بن المطلب

ابن عبد مناف مرادة بن الربیع الانصاری معن بن عدی

بن عبد مناف مراده بن الربیع انصاری معن بن عدی

ان الانصاری مقداد بن عمرو الكندي حليف بني زهرة هلال

انصاری مقداد بن عمرو الکندی حلیف بنی زهره هلال

ابن أمية الانصاری رضي الله تعالى عنهم أجمعين فضل

بن امیه انصاری رضی اللہ تعالیٰ عنہم اجمعین فضیلت

أويس القرني رضي عن عمر بن الخطاب رضي الله عن رسول الله

اویس قرنی رضی عن عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہ رسول اللہ

صلى الله عليه وسلم قال إن رجلاً يأتكم من اليمن يقال

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود کہ مردی سے آید از جانب یمن گفته میشود

له أويس لا يدع باليمن غير أمية كه قد كان به بياض فذاع الله

اور اویس نے گزارد آمد در یمن جز مادر یکہ اور راست تحقیق بود بوی سفید پس گفت خدا

فَاذْهَبُوا اَلْاُمُوخِرَ الدِّينَارِ وَالَّذِي رَهْمَ مِنْ لَقِيَهُ مِنْكُمْ فَلْيَسْتَعْفُوا لَكُمْ
 و در روز که خدا آنرا مقرر دینار و یاد رسته پس کسی که پیش آید و از شما پس باید که طلب
 وَفِي رِوَايَةٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ خَيْرَ
 و در روایتی این چنین آمده است که گفت عمر شنیدم پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم را که میگفت بدستی ترین
 التَّابِعِينَ رَجُلٌ يَقَالُ لَهُ أَوْ لَيْسَ وَلَهُ وَالِدَةٌ وَكَانَ بِهَ بَيَاضٌ مُسْرُورَةٌ
 تابعین مردیست که گفته میشود مرا و را او پس و مرا و را مادر است و بود بان بر سر پس امر کنید و خود
 فَلْيَسْتَعْفُوا لَكُمْ رَوَاهُ مُسْلِمٌ بَابُ ثَوَابِ هَذِهِ الْأُمَّةِ وَكَذَلِكَ
 از وی که استغفار کند و شمار روایت کرد این حدیث را مسلم باب ثواب این امت و همچنین ساختیم
 جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ يَكُونُ الرَّسُولُ
 شمارا کرده مختار تا گواه باشد بر مردمان و تا باشد رسول
 عَلَيْكُمْ شُهَدَاءُ كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ
 بر شما گواه هستید شما بهترین امتی که بیرون آورده شد بر مردمان می فرمایید بجا نیست
 وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا
 و منع میکنند از ناپسندیده و ایمان می دارند بخدا را و اگر ایمان می آورده اهل کتاب بر آید بهتر بود
 لَكُمْ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي لِيَرْضَى عَنْكُمْ
 ایشانرا امروز کامل کردم برای شما و تمام کردم بر شما نعمت خود را و اختیار کردم
 الْأَيْسَلَامَ دِينًا عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَوَاهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 اسلام را دین برای شما از ابن عمر رضی الله عنهما روایت از آنحضرت صلی الله علیه و سلم
 قَالَ إِنَّمَا أَجَلَكُمْ فِي أَجَلٍ مِنْ خَلَامِ الْأُمُومَاتِ بَيْنَ صَلَوةِ الْعَصْرِ إِلَى
 که فرمود آنحضرت نیست مدت عمر شما نیست مدت عمر کسی که گذشته اند از امتها مگر مقدار زمانه که
 مَغْرِبِ الشَّمْسِ إِنَّمَا مَثَلُكُمْ وَمَثَلُ الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى كَرَجُلٍ لَمْ يَسْتَعْمَلْ
 فروشدن آفتاب نیست قصه و مثل شما نیست یهود و نصاری مگر مانند مردی که در عمل را و

خبر است

عمر شنید

عمر شنید

وَمَا أَفْقَالُ مَنْ يَعْمَلُ لِي إِلَى نِصْفِ النَّهَارِ عَلَى قِيَرٍ أَوْ قِيَرٍ فَعَمِلَتْ الْيَهُودُ لِي

مزدور از پس گفت آن مرد گیسست که کار کند برای من تا نیم روز بر یک قیراط پس عمل کردند یهود تا

نِصْفِ النَّهَارِ ثُمَّ قَالَ مَنْ يَعْمَلُ لِي مِنْ نِصْفِ النَّهَارِ إِلَى صَلَاةِ الْعَصْرِ عَلَى

نیم روز بیشتر گفت آن مرد گیسست که عمل کند مرا از نیم روز تا نماز عصر بر

قِيَرٍ أَوْ قِيَرٍ فَعَمِلَتْ النَّصَارَى مِنْ نِصْفِ النَّهَارِ إِلَى صَلَاةِ الْعَصْرِ

یک یک قیراط پس کردند نصاری از نیم روز تا نماز عصر بر

قِيَرٍ أَوْ قِيَرٍ ثُمَّ قَالَ مَنْ يَعْمَلُ لِي مِنْ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى مَغْرِبِ الشَّمْسِ

یک یک قیراط بیشتر گفت آن مرد گیسست که عمل کند مرا از نماز دیگر تا فرو شدن آفتاب

عَلَى قِيَرٍ أَوْ قِيَرٍ لَافَانْتُمْ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ مِنْ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى مَغْرِبِ

بر دو دو قیراط و انا و آگاه باشید پس شنیدید آن کسانی که عمل میکنند از نماز دیگر تا فرو رفتن

الشَّمْسِ لَا لَكُمْ أَجْرٌ مَرَّتَيْنِ فَغَضِبَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى فَقَالُوا اخْرُجْ أَلَا تَرَى

آفتاب آگاه باشید که مر شمار است اجر دو چند پس و خشم کردند یهود و نصاری پس گفتند که ما بیشتریم

عَمَلًا وَأَقَلُّ عَمَلًا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فَوَيْلٌ لَكُمْ مِنْ حَقِّكُمْ شَيْئًا قَالُوا

از روی عمل و کمتریم از روی عطا سبب چیست گفت خدا تعالی پس آیا ظلم کردم و کم کردم از حق شما چیز را که

لَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فَإِنَّهُ فَضَّلِي أُعْطِيَهُ مِنْ شِدَّةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

گفت خدا تعالی پس این تضعیف اجر فرو نه کردم من هست میدهم هر که میخواهم روایت کرد این حدیث را

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ مِنْ أَشَدِّ

ابو هریره رضی عنہ آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود که از سخت ترین

أُمَّتِي لِي حُبَّ النَّاسِ يَكُونُونَ بَعْدِي يُودُّ أَحَدُهُمْ كَوَسْرَانِي هَلْ وَكَلَّ

امت من در محبت و دشمنی مرا مردمان اند که میباشند و پیدا میشوند پس از من دوست میدارند یکی از ایشان

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواه مسلم آن روایت است از معاویه رضی عنہ گفت شنیدم من آنحضرت صلی الله

در حدیثی که در این کتاب است از آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود که از سخت ترین امت من در محبت و دشمنی مرا مردمان اند که میباشند و پیدا میشوند پس از من دوست میدارند یکی از ایشان

این حدیث را در کتابی که در این کتاب است از آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود که از سخت ترین امت من در محبت و دشمنی مرا مردمان اند که میباشند و پیدا میشوند پس از من دوست میدارند یکی از ایشان

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا يَزَالُ مِنْ أُمَّةٍ قَائِمَةٌ بِأَمْرِ اللَّهِ لَا يَضُرُّهُمْ

علیه وسلم سے فرمود ہمیشہ باشد از امت من اگر دست بر یا با امر خدا و تقویت بین زبان نبیند ایشان

مَنْ خَذَ لَهُمْ وَكَامَنْ خَالَفَهُمْ حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ عَلَى ذَلِكَ

کسیکه نبرد گذارد و یار یانند ایشان را و نه کسیکه مخالفت در زد با ایشان تا آنکه بیاید امر خدا یعنی قیامت و ایشان بر آن

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیہ و از جعفر از پدر خود امام محمد است و پدرش از جد خود محمد حسین بن علی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَرَوْا وَابْتَرَوْا إِنَّمَا مَثَلُ أُمَّتِي مَثَلُ الْغَيْبِ

صلی الله علیه و سلم شاد شوند و شاد شوند جز این نیست که صفت و حال امت من باشد مثل و

لَا يُدْرِي آخِرُهُ خَيْرٌ أَمْ أَوَّلُهُ أَوْ كَيْدُ بَيْتِهِ أَطْعَمَ مِنْهَا قَوْجَ عَامًا

معلوم و درک نمی شود که آخرین بهتر است یا اولی یا مانند باغی است که خورایند شد از آن قومی بسیار

ثُمَّ أَطْعَمَ مِنْهَا قَوْجَ عَامًا لَعَنَ إِيَّاهُمْ هَافُو جَانٍ يَكُونُ أَعْرَضَهُ

پس تر خورایند شد از آن حدیقه جماعه دیگر سال دیگر نزدیک است که آخر آن حدیقه از روج سه زیاده شد

عَرَضًا وَاعْتَمَدَهُ عُمَقًا وَاحْسِنَ حَسَنًا كَيْفَ تَهْلِكُ أُمَّةٌ أَنَا

در عرض و در عمق و نیکوتر از روج حسن چگونه هلاک شود امته که من

أَوَّلُهَا وَآخِرُهَا وَسَطُهَا وَالْمَسِيحُ آخِرُهَا وَلَكِنْ بَيْنَ ذَلِكَ فَيَسْجُرُ

اول او باشد و باشد مهدی میان او و باشد عیسی آخر او و لیکن در میان آن قوج

أَعْوَجُ كَيْسُوا مَنِيَّ وَلَا أَنَا مِنْهُ رَوَاهُ رَزِينٌ وَعَنْ عَمْرِو بْنِ

باشند نیستند آن قوج از من نه من از آن ام روایه رزین و از ابن

شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

شعیب مرویست و از پدرش و از جد عمر روایت کرده اند که آنحضرت صلی الله علیه و

أَيُّ الْخَلْقِ أَحَبُّ إِلَيْكُمْ إِيْمَانًا قَالُوا الْمَلَائِكَةُ قَالَ وَمَا لِي بِهِمْ

پرسید که کدامی خلق شایسته تر است نزد شما از روی ایمان گفتند فرشتگان اند فرمود آنحضرت چه میکنند

و از جعفر

و از جعفر

و از جعفر

و از جعفر

و از جعفر

و از جعفر

و از جعفر

و از جعفر

و از جعفر

و از جعفر

و از جعفر

أَبِيهِ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا فَسَدَ

پدرش را وایت کرده است که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم وقتیکه تنهائ شوند

أَهْلُ الشَّامِ فَلَا خَيْرَ فِيكُمْ وَلَا يَزَالُ كَاثِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي مَنْصُورِينَ

اهل شام پس نیست نیکی در شما و همیشه اند طایفه از امت من یارے داده شده بر

لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ حَتَّى يَقُومَ السَّاعَةُ قَالَ ابْنُ لَدِينٍ

زبان نمیکند ایشان را کسیکه یاری ندهد ایشان را آنکه بر پا گردد قیامت گفت ابن المہدی

هُوَ أَهْلُ الْحَدِيثِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ

که ایشان اصحاب حدیث اند رواه ترمذی و از ابن عباس مضمونست که

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ اللَّهَ نَجَّاهُ عَنْ أُمَّتِي

آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود بدرستی که خداوند تعالی در گذراندن است از امت من

الْخَطَاةَ وَالنَّسِيَانَ وَمَا اسْتَكْرَهُوا عَلَيْهِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَابْنُ أَبِي

خطا و نسیان را و چیزی را که اگران کرده شده اند ایشان بر آن چیز رواه ابن ماجه و بیہقی

وَعَنْ بَهْزِ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّهُ سَمِعَ

و روایت است از بہز بن حکیم از پدرش و از جد ہز کہ وے شنید

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى

آنحضرت را صلی الله علیه و سلم کہ می فرمود در تفسیر قول خداوند تعالی کہ فرمودہ است

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ قَالَ أَنْتُمْ تَقُولُونَ

کہ بودید شما بهترین امتی کہ بر آورده شده برے مردم گفت شما تمام میکنید

سَبْعِينَ أُمَّةً أَنْتُمْ خَيْرُهَا وَأَكْرَمُهَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

ہفتاد امت را کہ شما بہترین آنها و بزرگترین آنها شدہ نزد خدا رواه ترمذی

وَابْنُ مَاجَةَ وَالِدَارِيُّ وَقَالَ التِّرْمِذِيُّ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ

و ابن ماجه و الدارمی و فرمود ترمذی کہ این حدیث حسن است

الدُّنْيَا الْفَاتِنُ وَالشَّرُّ لَا زِلَّ وَالْقَتْلُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

دینا فتننا و زلزلهما و قتل است رواه ابو داود

تَمَامُ الْجُلَدِ الثَّانِي مِنْ كِتَابِ خَيْرِ الْمَوْاعِظِ وَ يَتِمُّعُ بِهِ كُلُّ عَالِمٍ عَظِيمٍ

تمام شد جلد دوم از کتاب خیر الموعاظ و تمتع بر گدازان هر عالم ناصح

خاتمة المطبع

الحمد لله العلي العظيم والصلاة والسلام على نبيه الكريم وعلى آله وصحبه اجمعين اهدانا الى الصراط المستقيم
که درین مان خیر و برکت اقتران این مجموعه احادیث صحیحہ و نسخہ جامعہ و آیات معتبرہ با ترجمہ
فارسی عام فہم طلبہ کہ ناظرین را تلخی نصیحتش شربت نوش است و گوش غفلت را آویزہ ہوش است
باہتمام بندہ مستہام حاجی رحمت و غفران عاجز محمد عبد الرحمن بن حاشی

محمد و شمس خان و تربیت یافتہ خدمت برادر معظم محمد مصطفی خان

مفتخورد در مطبع نظامی واقع کانپور ہند و دیگر

سنہ ہجری مطبوع گردید و در دیدہ

انتظار مشتاقین بر مبرقع

بگدازانی کشید

قطعة تاریخ از عالم افاضت مآب فاضل فاذا یاب لوی محمد شاہ صاحب منہج من کتاب

چہ نیکو شدہ طبع خسیہ الموعظ	ہما نابود حیرت بازوے واعظ
پے سالش از روی ایچہ سرود	بگو ششم ندازد رموز الموعظ

وجہ مہر و دستخط بر خاتمہ	محمد روشن خان خاتمی سنہ ۱۲۷۳
برای سند انیمعنی کہ کتاب ہذا مطبوع	محمد عبد الرحمن بن حاشی
مطبع نظامی است مہر و دستخط مہتمم ثبت گردید	

بنی عاصی محمد و خان خرم خرم تعلیم خود

To: www.al-mostafa.com